

سنو لنڈی

پښتو لنډۍ

د شفا هی ادب او فولکلور

د پیا رتمنت د علمی غړو د ۱۳۶۱ هـ ش کال

گډه علمی پروژة

د لنډیو په باب تحلیلې څېړنه

د

سلیمان لایق

دمجا و را احمد مو مند په زیار

خپر و ونکی

د افغانستان د علومو اکاډیمۍ

د ژبوا واد بیا تو مرکز

پښتو ټولنه

۱۳۶۳

د دې پروژې کارکوونکي :

معاون محقق شهزاده زیارن

معاون سر محقق محمد مومن پتوال

معاون سر محقق محمد اسماعیل سره پښ

معاون محقق میرا حمد گوربز

معاون محقق حضرت محمد ویاړ

معاون محقق مجاور احمد مومند

در هماغه استاد نظر :

پښتو لنډۍ

دېږو پېړيو په اوږدو کې زموږ د خلکو د ژوند طلايي بڅري په لنډيو کې تصفيه شوی او صيقل شوی دی او همدا وجه ده چې اوس هر ه لنډۍ موږ ته د طلا په اندازه ارزښت لري ، بڼا په دې که موږ هر څومره دلنډيو دراتولو او چاپولو په باره کې ځان ستړی کړو ځای لري .

داولسي سندرو (لنډيو) عمر او نېټه حتی په اټکلي توگه هم معلوميدای نشي خو دوسره ويلی شو چې دانوعه له ډير پخوا راهيسې موجوده ده ، مثلاً يوه مشهوره لنډۍ ده چې زر کلن قداست لري د لنډۍ د خالو معشوقې ويلی ده ، خالو د غزنوي محمود د پښتنو سپه سالارانو څخه يوه مشهور سپه سالار ؤ ، کله چې داپوه شوه چې خالو د خپل لښکر سره د جنگ نه بهر ته راستون شونو دا لنډۍ يې وويله :

چې د خالو لښکرې را غلې

زه به گومل ته د خپل يار ديدن ته ځمه

په منظومو ميناتوريو (لنډيو) کې داوولس احساسات ، دردونه او غمونه په ژوندي او طبيعي ډول منعکس شوي او ښودل شوي دي ، په دوی کې عشقي هجانات ، غضبناکۍ غندنې توکي او ژور فلسفي افکار پراته دي ، د شهيدانو اوسر تير و ستاينې پکې زياتی دی او په هغو بې زړه کسانو پکې لعنت او بد ويل شوی دی چې د جنگ ډگر پر پر دي .

ډېر ولنديو اوس د ادبي اصصلاحاتو شکل غوره کړی دی چې د پښتنو په ورځني محاوره کې زیاتې استعمالیږي، پښتانه لیکوال دخپلو هنري اثر و نواو د اجتماعی مقالو په انسجام کې به بڼه شان لنډی بولي، مثلاً ارواښاد گل پاچا الفت په خپله یوه مقاله کې یوه په زړه پورې لنډۍ راوړې ده چې دیوه مسلمان پښتون په مذهبي حوصله او د مختلفو مذهبونو د څښتنانو په نژدېوالی شهادت ورکوي او هغه دا:

یارسي هندو زه مسلمان یم

د یاردپاره درسمال جارو کومه

همدارنگه د (پټې سینی) د قصې مولف د قهرمانی حمیدی له خولې نه دغه لنډۍ چې هر پښتون ورسره اشنادی راوړې ده:

داپټ سین یم پټ به ژاړم

پټې به اوښکې گریوانه ته تویوسه

لنډۍ ته ټیټکی، سسری، ټپه، اواز، بدله او سندره هم وایی او د مختلف نوسونه د مختلفو ځایونو په اعتبار دی، یعنی د پښتنو په یوه سیمه کې ورته مثلاً لنډۍ وایی او په بله کې ورته ټپه وایی او کله چې لنډۍ په سر وکو یا نیمکیو کې راشي نو په دغه صورت کې ټیټکی ورته وایی.

که هر څوسره ژور او فلسفي نکړوی په یوه لنډۍ کې تمامیدای شي بلې لنډۍ ته ضرورت نه پاتې کیږي، یعنی هره لنډۍ ځانله مفهوم او ځانله شعر دی. لنډۍ په نو روژبو کې نه شته، دایو ازې د پښتو خاصه ده، څرنگه چې لنډۍ د پښتنو د هرې طبقې سال دی نو ځکه پکې هر راز عشقی، اجتماعی، فلسفي، رزمی او مذهبي مخمون لیدل کیږي. څرنگه چې زیاتره لنډۍ د ښځو او پېغلوله خوا ویل شوی او د دوی د رقیقو او لطیفو احساساتو محصول دی نو ځکه یې تاثیر او اغیزه زیاته ده.

لنډۍ چې د پښتنو په یوه سیمه کې ویل شي بلې سیمې ته ډېر ژرځی او لکه کوچیان په یوه ځای نه پاتې کیږي. د پښتو سندرو مشهوره نوعه سر وکی یا نیمکی په لنډیو بناده، که ټیټکی پکې وانه چول شي بیا د سر وکو او یا نیمکیو نه سند رې نه جوړیږي د پښتنی سند رولویه ذخیره همدا په نیمکیو کې ټیټکی اچول دي او دا کار هیڅ خلاصی نه لري.

لنډې دهغو سند روپه شمېر کې راځي چې خو را زيات لرغونتوب لري ، ځينې محققين لنډې د شکل او محتواي له نظره پخوانيو ویدی سر و د و نو ته ورته بولي او وايي چې د پښتنې سند رو دغه شکل د اريايي قبيلو د سپيڅلو او ساده اشعارو زېږنده ده، دغه اټکل له واقعيت نه دوسره لري هم نه بر يښي ځکه د ژبو د تاريخي څيړنو په استناد ویدی سر و د و نو چې د پخوانيو اريايي قبيلو حماسي، ملي او مذهبي سندري دی ورو ورو خپل د تکميل مراحل طی کړي او بيا يې په (اوستا) کې جامع او متکامل شکل غوره کړی دی ، البته داچې لنډې يا لنډيو ته ورته اشعار په اوستا کې راغلي دي ډېر پلويان لري .

دلته يو کوسې بېلگې چې سونږ ته را رسيدلي دي دهغو نه د پښتنو د قهرمانانه جگړو چې د استعمار سره يې کړې دي ژوندی تابلو گانې جوړيږي. د کابل د سيوند په جاده کې يو لوړ ځلی ښکاری چې د هغو کسانو په ياد جوړ شوی دی چې په ۱۸۸۰ ع کال کې په سيوند کې د انگليسانو سره په جگړه کې شهيدان شوي دي ، د دغه ستر ځلی د بيخ سره يوه دسر سر و ډبرينه تخته نصب شوې ده چې د غده پښتو لنډې ورباندې ليکل شوي او کيندل شوي ده :

که په سيوند کې شهيد نه شوي

خدا يې ولايه بې ننگي ته دې ساتينه

فولکلور رستان او سورخين وايي دغې لنډې چې د (انگلو - افغان) د دوهمې جگړې نه را په دې پلوشهوره شوې ده پښتانه ځوانان چې لږ و و او د د ښمن غوندې په عصري وسلو سمبال نه ووداسې جنگ ته ورزېوړ کړل چې بې اختياره په د ښمن وړ وختل. داسشهور او ستواتر روايت لاتراوسه پورې شته چې داد جادو او سحر نه ډکه لنډې او ه لس کلنې پېغلې قهرمانې ملالې ويلی ده چې د سيوند په جنگ کې شريکه وه ، د جنگ په حساس او نا زک وخت کې چې د پښتنو ايلجاريانو قوه په خلاصيدو وه پېغلې ملالې سلې بيرغ په لاس کې ونيو او هيواد والو ته يې ښخ راواړاوه او خپله دغه لنډې يې ورته وويله چې اوس تاريخ ته ور داخله شوې ده او د تاريخ جز گرځيدلې ده، پښتنو چې داساحرانه غږ واوريد نو سمدستي دسوړچو څخه پورته

شول اودبمن ته يې داسې گو زار ور کړ چې ځای په ځای يې کړ .
 د فولکلور ريستانو په نزد په سند رو کې لنډې او په نثر و نو کې نکل دملی
 اثارو تر ټولو زيات مشهورې ولونه او قسمونه دي .
 لنډې عادتاً دوه کرښې لري ، لومړۍ کرښه يې لنډه وي او نهه هجاوې لري او
 دوهمه کرښه يې اوږده او د يارلس هجاوې لري ، د فولکلور ډیر اثارو دغه نوعه اختصار
 ظرافت، دلفظ او فورم نفاست او د اصلي مفکو رې د بيان او اداسم قدرت لري .
 پښتانه زلميان او پيغلې چې د سينې او عشق لومړی څرک حس کاندې نو د مينې
 تپاک لودې ځل په لنډيو ماتوي او خپل ځان په ډېر اخلاص دغو اولسي سند روتنه
 تسليموي . يوه پېغله خپله مينه او لومړۍ ملاقات داسې تصوير وي :

زما لالی سنگ پا رس دی

که ور په غاړه شم د سر و زرو به شمه

لنډې داوولس هنر دی ، دا هنر داسې مثال لري لکه بله ډيوه چې ځای يې معلوم
 نه وي چې چيرې ده او وخت يې معلوم نه وي چې د کله را هسې بله شوې ده خو پښتانه
 نسلونه يې په پير يو پير يو يوبل ته سپاري .
 لنډې داوولسونو د ذهني ، کلتور او تمدن هنداره او د هغود ذهني او خا رجي
 شرايطو ، تصو را تو ، اجتماعي روابطو او هر ډول گډو خصوصياتو انعکاس دی ،
 لنډې داوولس خورا لويه شتمني او پانگه ده ، د بشري افکار او تجربو زېرمه چې په
 زرگونو کلونو کې د لنډيو په ذريعه را ټوله شوې له نيکه مرغه په قالبې او خوږو
 الفاظو کې خوندي ساتل شوې ده ، داوولس فکر ، هوشيارې ، ملي تاريخ ، اجتماعي جوړښت
 اژوند ، جهان بينی ، کره وړه او عادتونه په سند رو او لنډيو کې په ښکاره او قوي ډول
 څرگند شوي دي ، پښتو ژبه چې د باريکيو او استعارو څخه ډکه ده د لنډيو برخه
 يې خو را غنی او بله ايه ده ، دغه لنډې زيات اقسام لري اولکه په وزرونو باندې
 ديوي پېړۍ نه بلې او د يوه نسل نه بل ته الوځي او د يوې خولې نه بلې ته ځي .
 دژوند ټولې پېښې په سند رو او لنډيو کې ځای شوي دي اولکه چې دژوند پېښې

اور وابط ډېر دی همدغسې دسند رو او لنډیو شکلونه بې شماره دي. له ډېر پخوانه
د ژوندانه دپوهې او تجربو په محصول (لنډیو) کې دخلکو خوشحالی او غمونه
خندا او ژړا، سینه او کینه، باور او بې باوري، رښتیا او دروغ، سم چلند او ټگي، زیار
اولټی، حقایق او او هام، دنیا او عقبی، اخلاق او فساد او داسې نورې په ژوندانه
پورې مربوطې چارې ځای شوی چې مونږ ورته خوند، پند او عبرت اخلو او د سینی
د مطالعې یوه ستره هنداره ده. لنډی او اولسې سند ری چې د پوهې، سینی، احساساتو
او حکمت چینه ده داپه اصل کې دژوند د جریان نه راوتلی دی او ددغه جریان نه ترجمانی
کوي.

دلته ددې خبرې ویل ضروري دی چې د لنډیو خلاق او لس دی او لنډی داوولس
مال دی، کومه شهکاری، حکمت او فلسفه چې په لنډیو او وسند رو کې ځان ښکاره کوي
دهغو نسبت او لس ته کیږي، او لس په اجمالی او مجموعی ډول سره عالم، حکیم، مبتکر
او فیلسوف دی او د ټولو کمالاتو منبع، چینه او مرکز همدا او لس دی، موږ
پوهیږو چې کوم نوابغ، عالمان، مجتهدین او څېړونکي چې د بشریت دپاره خدمت
کوي همدغه او لس وړاندې کېږي او کوم افتخار چې په ټولنه کې اشخاص گټي
هغه په حقیقت کې داوولس افتخار او ویاړ دی.

څرنگه چې پښتني اولس یو اولس دی نو د فولکلور ر کوم اجزا لکه لنډی متلونه کیسې
او نور چې د پښتونخوا په ختیځه کې او ریدل کیږي هغه تاسی د پښتو نځواپه لویديځه
کې هم او ریدلې شیء اولکه واوره چې په هیڅ ځای کې خپل رنگ او سپینوالی
دلاسه نه ورکوي همدا رنگه پښتني فولکلور د پښتونخوا په هیڅ سیمه کې خپل
رنگ او خپله ملی صبغه نه بدلوي او په هماغه پښتني اولسي بڼه پاتې دی.

تاسی په پښتني فولکلور کې د لنډیو مقام او ارزښت په پورته وینا کې مطالعه
کړ او اهمیت یې څرگند شو. ددغه مهم کار دپاره دافغانستان دعلومو داکاډیمي
د ژبو او ادبیاتو دانستیتوت د فولکلور د لوی مدیریت یوه ډله ځوانانو کلکه

سلاوتر له اوښتو لنډې يې د سختو ځايونو نه راټولې کړې، لږ بر پسي وگرځېدل
 هلې ځلې يې وکړې ستر ياته يې ونه کتل او د پخو انيو چاپ شو و لنډ يوسره يو ځای
 يې يوه ښکلې، زړه پورې او نسبتاً لويه مجموعه يې تياره او چاپ کړه. هو! دا
 ددوی وروستی کارنه شی گڼل کيدای ځکه د پښتو لنډيو کار لکه بهانده چينه خلاصی
 او انجام نه لری خو يو غوره او دمنلو وړ کار گڼل کيږی او دوی ورباندی د تقدير وړ
 بولم، ددوی زحمت او زيار، منډې را منډې او حوصله دستايني وړ ده او زه يې په
 ټوله معنی تائيدوم، هو! ځينی تخنيکی نيمگر تياوې ممکن پکې وليدل شی خوچی شوک
 کار کوی نيمگر تياوې هم ورسره ملگر يوی دا هم بايد ووايم چی د دی مجموعی
 په چاپ کی د نوموړی مدیریت ټولو غړو فعاله برخه اخيستی ده خو د سجاو را احمد
 مومند او شهزاده زيارن هلې ځلې او زيار په خاصه توگه د يادوني وړ بولم.

په درناوی سر محقق محمد اکبر معتمد جنتی

د د پيار تمنت دمد یر تقریظ

سریزه

د ژبو او ادبیاتو سر کز د فو لکلو راوشفا هی ادب دد پيار تمنت مسلکی غړود ۱۳۶۱ کال د حمل په میاشت کې پر یکړه و کړه چې په پښتو لنډیو باندې په پر و ژوي توګه کار وکړي چې د د پيار تمنت د مسلکی غړود پر بکړې او تصویب له مخې د ۱۳۶۱ کال د پاره د لنډیو پر و ژه په ډله ایزه توګه تصویب او د منظوری لپاره دریاست بمقام ته وړاندې شوه دریاست له خوا نه هم نوسوړې پر و ژه په ډله ایزه توګه دیوه کال لپاره منظوره شوه

دلنډیو سره تدوین چی ډیره پراخه اولویه پر و ژه ده د ځینی ادا ري ستونزو او د اړتیا وړمو اود د نشت والي له امله په خپل وخت باندې پیل نه شوه د ۱۳۶۱ کال په نیمایی کې ورباندې کار شروع شو څنګه چې د یوې خوا نه پر و ژه ناوخته شروع شوې وه اود بلې خوا نه ځینی هغه کتابونه چې د پر و ژې په بشپړولو کې د پلان له مخې ورنه کاراخیستل کېده یا بیخي نه پیدا کیدل او که پیدا کیدل

په ډیر مشکل سره پیدا کړل په دې برخه کې د ښاغلي زلمی هېوادمل مرستې دستاينې
 وړ دي چې ددغه راز کتابونو په پیدا کولو کې یې له موږ سره زیاته مرسته
 کړې ده ددې د پیا رتمنت مسلکي غړي دنو سوړی د زیاتو مرستو مننه کوي او کور
 ودانی ورته وایی. د زیاتو نو روستونزو ترڅنګه یوه بله لویه ستونزه هم موجود
 وه او هغه د ځای نشتوالی و چې ددیپا رتمنت مسلکي غړو پکې په ډله ایزه توګه
 مقابلي کار کړی وای، ددغو ټولو نیمګړتیاوو سره سره ددیپا رتمنت د مسلکي
 غړو د زیات زیار، منلو، تر ډواو هڅو له مخې پروژې د پلان سره سم په خپل وخت
 پای ته ورسیده. که څه هم پښتو لنډۍ دیوه لوی او بې پایانه سین مثال لري او هېڅ
 څو ک نه شی کولی چې ددغه لوی او بې پایا نه سین سرته دې په اسانۍ سره ورسېږي
 داڅو لیاپر یږده چې په یوه کلنه پروژې کې دې څو ک په دې بریالی شی چې په سلو
 کې یې یوه برخه بشپړه کړي د پښتو لنډۍ شمېر څو ک نه شی ټاکلی او شمیر یې
 په قید کې نه شی را تللی ځکه پښتو لنډۍ یوه بی شمیره خزانه ده او دا خزانه چې څو سره
 پلټل کیږي هغوسره یې ځلیدونکي غمي را برسيره کیږي سوږ په دې مجموعه کې چې
 شمیر یې (۱۱۱۵۸) ته رسیږي دڅر واپا غوندو نه یوه پوټی د نمونې په توګه خپلو
 سینه والوته وړاندې کوو چې هغه به هم ځینې نیمګړتیاوې ولري سوږ د لنډۍ
 دراغوندو لو کار یوازې پیل کړی دی او سرته سونه دی رسولی اوددې کار
 لړۍ به روانه وي او په راتلونکي وخت کې به یې یو په بل پسې دیلو بیلو ټو کونو
 او په بیلو بیلو بنود لنډۍ د راغونډولو کار دوام کوي. ځکه د پښتو لنډۍ
 په سلو نو، زرونو، لکو نونه دی بلکې د میلیونو نه هم اخوا دی چې دنړۍ
 په یوه ژبه کې هم داسې خصوصیت نه شته. د پښتو لنډۍ په خصوصیاتو باندې بی
 شمیره کتابونه لیکل کیدی شي خوزه یې د هغه اړخ نه تیر یږم او هغه اړخ به یې
 د محترم سلیمان (لایق) په هغه لیکنه کې جوت شي چې په دې هکله ترتیب شوې او
 د همدې مجموعې په سر کې د مقدسې په توګه وړاندې شوې او د محترسو لوستونکو

تنده به ساته کاندي، زه يوازي دوسره غواړم چې دديپار تمنت د مسلکي غړو د کار په برخه د کتاب سينه والوته څرگنده کړم او د دديپار تمنت د هر غړي د کار ونډه، او د کار د کولو څرنگوالی وښيم. :

لوسړی : پښتني سند رې لوسړی برخه چې پښتو ټولنې په ۱۳۳۴ کال کې چاپ کړې د اصل په توګه نيول شوې او د دديپار تمنت مسلکي غړو ته يې ردیفونه وويشل شول چې لوسړی هر غړی د خپلو ورپه برخه شوو ردیفونه لنډۍ راټول کاندې اېسته هره لنډۍ په يوه کارت کې ليکل شوې او په يوه کارت کې دوه لنډۍ نه دي ليکل شوي که چېرې به د پښتني سند رودلنډيو د راټول کولو په وخت کې داسې لنډۍ د نقل کوونکي فکر ته راغله چې دغه لنډۍ زموږ په سيمه کې په لږ څه تغير سره ويل کيږي همغه لنډۍ به هم په کارت کې ليکل کيده او ځای به يې ورسره په ګوته کاوه چې دغه لنډۍ اوس هم په پلانکي سيمه کې په دغه ډول ويل کيږي. کله چې د پښتني سند روراټول کول پای ته ورسيدل دديپار تمنت د غړو کار په جلاجلاتوګه پای ته ورسيد دديپار تمنت د غړو د مجلس وروسته د پلان سره سم په ډله ايزه توګه په کارباندې پيل شروع شو چې په لاندې ډول باندې دديپار تمنت غړو و خپل ردیفو د مقابلي په وخت کې کتل :

- ۱ - شزاد (زيارن) د : الف - چ - ز - ش - ک - هر ديفونه .
- ۲ - محمد سومن (پتوال) د : ب - خ - ژ - ص - ل - ی - ح - ط - ردیفونه .
- ۳ - محمد اسماعيل (سربښ) د : پ - خ - ږ - ظ - م .
- ۴ - سيرا احمد (کربښ) د : ت - د - ږ - غ - ن .
- ۵ - سجاور احمد (سومند) د : ټ - ډ - س - ع - خ - .
- ۶ - حضرت محمد (ويسا) د : ج - بن - ف - ق - و - کک .

کوم وخت چې په ډله ايزه توګه کار شروع شو د پلان سره سم د کتابونو

په مقابله باندې په لاندې ډول کار کيده :

- دديپار تمنت يو غړی به يوه لنډۍ د کتاب له مخې ويله نوموړې لنډۍ به چې

- نهم -

د هر يو ه په ردیف باندې برابر ه وه هغه به خپل هغه ردیف راواخيست او دغه لنډی به يې پکې لټوله که لنډی به په هغه شکل پيدا شوه نو خپل ردیف به يې بېرته کېښود او بله لنډی به ويل کيده .

۲ - که ددغې لنډۍ لوسړۍ مسرۍ به د ردیف د لنډۍ سره برابر وه خو دويمه مسرۍ به يې ورسره سمه نه وه نو دغه لنډی به د يوې جلا لنډۍ په توګه په يو جدا کارت کې ليکل کېده او په هماغه ردیف کې ايښودل کېده .

۳ - که به لومړې لنډۍ په اوله يادویمه مسرۍ کې کوم داسې تغيير نه و چې په معنی او مفهوم کې به يې بدلون او فرق راته يو زای يو وريانت نیم به په پکې تغيير ونه وپه هغه کارت کې به د کارت د لنډۍ لاندې د بدل وريانت په توګه ښودل کېده او ورسره زياتيدل به چې دغه لنډی به پلانکي کتاب په دغه شکل راغلي .

۴ - دلنډيو د مقابلي په وخت کې به که د کومو ستونزو سره مخامخ کيد و او د ديارتمنت غړي به کومې لټيجې ته سره نه رسيدل نو بيا به يوه ورځ د ښاغلي زلمي هېوادمل نه چې د فولکلور او شفاهي ادب د ديارتمنت همکار دی مشوره غوښتل کيده او يابه د محترم استاد پوهاند رشاد صاحب نه مشوره غوښتله او لار ښوونه به يې راته کوله . او هم سر محقق محمد اکبر معتمد شينوارۍ پدی باره کې مونږ سره هر اړخيزه مرسته کړې ده . هغه کتابونه چې د پلان سره سم ددی پروژې په بشپړولو کې ورته کاراخيستل شوی دی اود هر کتاب د پاره د نوموړي کتاب مخفف توري ايښودل شوي دي پوره معلوماتو د پاره په لاندې ډول ګرانو لوستونکو ته وړاندې کوو م :

- ۱ - د پښتونخوا د شعر هارو بهار چاپی (پ - ب) .
- ۲ - سپوږميه کړنګک وهه راخيژه چاپی (س - ک) .
- ۳ - متلونه او لنډۍ يا ذخيره الغات پښتو ټولنو نکی محمد عمر خطی نسخه ملي ارشيف (د - پ)
- ۴ - غورځکه د لنډيو - پاينده محمد زهير خطی نسخه (غ - ل)
- ۵ - دنو ري ملي سندرې : پښتو ټولنه چاپی (م)
- ۶ - د پښتو لنډيو مجموعه : پښتو ټولنه چاپی ۱۳۳۷ کال (ل - ن)

- ۸ - پښتنی سندرې لوستی او دویم ټوک چاپی د اصل په توگه .
 - ۹ - د سینې جهان یاسلي موسیقی : د اتمان ټولونه قلمی لوستی ټوک (د - م)
 - ۱۰ - د سینې جهان : دویم ټوک قلمی ، پښتو ټولنه (د - م)
 - ۱۱ - د سینې جهان : دریم ټوک » » (د - م)
 - ۱۲ - د سینې جهان څلورم ټوک » » (د - م)
 - ۱۳ - مشهوری د ټپې سلیم له خوا : پښور چاپی (م - ت)
 - ۱۴ - سرود کهسار : محمد یونس : چاپی : (س)
 - ۱۵ - د سید غلام ننگر هاری دیوان : قلمی نسخه ، ملی ارشیف (س - د)
 - ۱۶ - د حسین دیوان : : پښور چاپی : (ح)
 - ۱۷ - فولکلوری کیدی : پښتو ټولنه ، علی محمد سنگل ، چاپی (ف)
 - ۱۸ - غرنی سندرې : پښتو ټولنه غروال چاپی (غ)
 - ۱۹ - د خلکو سندری : پښتو ټولنه رفیع (خ)
 - ۲۰ - د زړه قطري : عبدالله جان (اسیر) پښور چاپی (د - ق)
 - ۲۱ - ټپه او ژوند : محمد نواز طائر پښور (ت - ژ)
- د فولکلور او شفاهی ادب مسلکی غړی بناغلی سجاور احمد سوسند د پارتمنت د تصویب او دریاست د مقام د منظوری په اساس د ننگرهار ولایت د سوسند وسمی ته ولېږل شو چې ځینې هغه لنډی هم راټولې کړی چې تر اوسه پورې د کتاب په شکل نه دي راټولې شوي او د پخوانیو وختونه را په دې خوا دیوې سینې نه بلی سینې ته نقل شوې او تر دې وخته پورې را رسیدلی دي چی نوسوړي د زرو لنډیو څخه زیاتې سوچه لنډی راټولې کړې او د پارتمنت ته یې وسپارلې چې دا هم زموږ د هېواد د فولکلور او شفاهی ادب په راټولولو کې یوگام گڼل کیدای شي .

همداراز په نظر کې وه چې د افغانستان ټولو سیمو ته داسکانه صورت کې د د پارتمنت غړي واستول شي چې سوچه اولرغونی لنډی د همغوسیمو په لهجو راټولې شي

خوځرنگه چې ديوې خوانه وخت کم او د بلې خوانه دديپارتمنت دغړ و کموالی او په څنگ کې ورسره دشرایطو او وسایلو نه برابری له امله په دې بریالي نه شو چې دغه ستر او با ارزښته کارسره ورسو و هېله ده چې په را تلونکي وخت کې به ددې گاردسره رسولو په برخه کې عملي گامونه پورته کړو او د پښتو لنډیو دغه بار ارزښته خزاندهرې ترې او هر نا وڅخه راغونډه کړو او د وړکيد و څخه به یې ونیسو . لکه څنگه چې گرانو لوستونکو ته څرگنده او جوته ده چې پښتو لنډی په عمومي ډول سره په دوه برخو ویشل کيږي یو هغه لنډی دي چې و یونکي یې معلوم نه وي او د یوې خولې نه بلې خولې او د یوې سینې نه بلې سینې ته یا د یوې پېړۍ نه بلې پېړۍ ته په لږ څه بدلون تردې وخته پورې را رسېدلی دی هغه لنډی چې تردې وخته پورې را رسېدلی دی ډیره کمه برخه یې تراوسه پورې په لیکلې یا چاپي ډول ټولنې ته وړاندې شوې او زیاته برخه یې لا همغسې د یوې سینې نه بلې سینې ته ، د شپونکیو د خوړو وروغړو نو او رغونو په ورشو کانو کې د لږ کبه و په شپلو او د پوړونو په یلکه زارونو کې د تندو بادونو او د سین د مستو څپو په څیر په درو او ناوونو کې انکازې جوړوي . سوږ په دې مجموعه کې د هغو لنډیو په را ټولولو پیل و که چې و یونکي یې معلوم نه دي او په ټولو خلکو پورې اړه لري که دغه لنډی په لیکلې ډول موجود وي یادچا د خولې او ریدله دديپارتمنت غړ و ددی پر وژې د بشپړولو په وخت کې دا هڅه هم کړې چې دچا دخولې نه یې کومه لنډی او ریدلې ، یادرا دیو او یاد کوسې بلې وسیلې په واسطه یې تر ګوټو شوي ثبت کړې او د خپلو لنډیو سره یې مقابله کړې ده .

دلنډیو بله برخه هغه برخه ده چې و یونکي یې معلوم وي او ټاکلی شخص اچوړې کړې وي چې موږ په دې مجموعه کې ددې قسم د لنډیو د لیکلو نه صرف نظر کړی او نه مودی لیکلی . سره د دې چې ددې پر وژې د بشپړولو او لیکلو په وخت کې دلنډیو څو کتابونه زموږ تر ګوتو راغلل خو څرنگه چې د نوموړو کتابولنډی په یوه یا څو تنو اشخاصو پورې مربوطې شوي وي موږ د هغو د لیکلو نه تیرشو د مثال په توګه د عقل تمام په نامه د لنډیو یو کتاب چې د جمال اثر دی او په پېښور کې

چاپ شوی پخپله جمال د نوموړي کتاب په مقدمه کې ليکلی دي چې ددغه کتاب ټولې لنډۍ زما د خپل ذهن محصول دی او د بل چا کومه لنډۍ پکې نه ده ليکل شوې سره ددې چې دنوموړي کتاب لنډۍ ډيرې ښې لنډۍ وې او د پېښو رد شاوخوا وسيمو په لهجو ليکل شوې دي د نوموړي کتاب د لنډيو شمير (۱۸۰۰) لنډيو ته رسېږي او بله ښېکنه يې دا وه چې لنډۍ دالف اوب په رد يف ليکل شوي، خو څرنگه چې ښاغلی جمال د خپل ذهن محصول گانه نوموړي يې د ليکلو او مقابلي نه تير شو امکان لري چې د عقل تمام کتاب لنډۍ زياتره په لږ څه تغيير سره د جمال په نوم شوې وي ځکه ما خو لنډۍ د نمونې په توگه د خپلې پر وژې د لنډيو سره مقابله کړې په لږ څه تغيير سره به د عقل تمام په کتاب کې ثبت شوی وه. يو بل چاپی کتاب چې تېرې نومېږي او د سيد اکبر (صابر) ټولونه ده دنوموړي کتاب لنډۍ هم د څو جوتو شاعرانو د لنډيو مجموعې ده چې د هر شاعر د لنډيو ونډه په کتاب کې ښو دل شوې لومړۍ د شاعر لنډۍ پيژندنه ده او بيا ورپسې د هغه شاعر لنډۍ شروع کېږي چې د خپلې ونډې لنډيو په اخيره لنډۍ کې يې خپل نوم هم ذکر کړی دی دا چې د لنډيو شاعرانو په خپلو لنډيو کې اول د پاکستان ستاينه کړې او بيا يې د ځينو کاونډيو هېوادو غندنه پکې کړې نو په دې اساس د دې کتاب د لنډيو د مقابلي او ليکلو نه هم صرف نظر وشو او ددې وړنه وې چې ددې پروژې په بشپړولو کې ورته گټه اخيستل شوی وي.

همدا رنگه ځينې کتابونه چې ددې پر وژې دپاره بايد گټه ورته اخيستل شوې وي د علوسو اکاډمۍ او ځينې نورو لويو کتابتونو کې سوپيدا نه کړل د بلې خوانسه د پر وژې وخت يو کال ټاکل شوی و د زيات لټون اجازه د وخت کموالي رانه کړه هېله ده چې دانيمگر تيا به مو گران لوستونکی د معقول عذر په توگه ومني که چيرې پر وژه په خپل ټاکلي وخت شروع شوې وي او يا يې په لومړۍ سر کې وخت زيات ټاکل شوی وي ددغو کتابو د لاسته را تلو امکان موجودو هغه کتابونه چې په لاس را نغلل په لاندې ډول ښوول کېږي:

۱- کډل ټپې د کډل مجد کا کړ ټولونه چې په درې ټوکه کې د کوټې د پښتو- اکاډمۍ له خوا چاپ شوی .

۲- سیلاب چې د کویتې د پښتو اکاډمۍ له خوا چاپ شوی .

همدا راز زخینۍ کتابونه لکه بهار ککشن او گړنی ادب چې زموږ په پلان کې شامل و او موجود هم و و خو استفاده ترې ونه شوه په عوض کې یې یونوی کتاب چې په لومړۍ وخت کې په پلان کې داخل نه و نوموړی کتاب ټپه او ژوند نو سیرۍ چې دېر وژې د تکمیل په وروستیو شیبو کې موږ ته په لاس راغی چې ډیرې گټو رې او نوې لنډۍ پکې وې او بڼه استفاده ترې وشوه په پورتنۍ ډول سره ددی پر وژې د کار لنډه را پور د کړانو لوستونکو د معلوماتو د پاره وړاندې شو هېله ده چې دا کتاب د پښتو لنډۍ د سینه والو د مینې وړ وگرزي په درناوی

شهزاده (زیارن) د فولکلور او شفاهی ادب د څانگې لوی مدیر

دلنډۍ

د پښتو د فلکلوري شعرونو په لړ کې دلنډيو برخه واقعاً د ټول بشریت د فلکلوري شعرونو د عظيمې شتمنۍ يوه مهمه برخه ده. دلنډيو يو ستر اهميت دادي چې دهغه سندرېز خصوصيت او آهنگ ورو زونکې فطرت دنړۍ په ټولو فلکلوري شعرونو او سندرو کې سمته دي او ساري نلري. کله چې زه د لوسړي ځل لپاره دلنډيو په دې خصوصيت باندې پوښوم او دنورو ملتونو مشابهو شعرونو په مقايسه کې می دلنډيو د لس هاو و غاړو او آهنگونو موسيقي يوشه مطالعه کړه ځان می په داسې يولوی درياب کې وليد چې دهغه دخپرنۍ او مطالعې ستر کار چې ساپی نيت کړی و، واز خطا کړم. کوم ستر نړيوال شاعران او ادب پوهان چې واقعاً دلنډيو په دې خصوصيت باندې پوه شې دغه اشعار به دوسره وستايي چې اوسنی متمدنه نړۍ به ورته ايرانه شي.

لنډيو دانسان داحساساتو، عواطفو، در دونو، رنځونو او انگيرنو ډيره عالي او دقيقه درجه بندي کړې ده او هغه يې د ډير خواږه او ظريف بيان په موسيقي کي وړاندې کړي دي. زموږ د جغرافيايي سيمي په ټول فلکلوري قلمرو کي هيڅ سندرهنه دخپل آهنگي خصوصيت اونه دخپلي تغزلي شتمني اونه دخپل سموالي او هيچان له پلوه له لنډيوسره برابري کولای شي. لنډي که څه دبکوا په دښتو کي زيږيدلي وي که څه دباميانو د بتانو په لمر يځه ناوه کي، څه د پکتيا په گڼو او گورو ځنگلونو کي څه د آسو په غاړو او څه دهندو کش په څوړو کي گډې او مشابه سيمي لري. «سینه، بيلتون، پرديسي، سرگي او حماسه»:

په زړه سي او ر دگر گو بل دی
داوسيلو په ځای سکر وټي تو يوينه

غمونه غرونه شودرانه شو
په ما راغلي دييلتون درانه غمونه

تاوې نن ځم سبابه راشم
جانانه مياشتي دي شميرم تير شوو کلونه

اوس که را دروسي وخت تير شوی
په تورو ځنوسو خواږه شو وسپين گلونه

له دې نه چي دسلت وړک او بي نشانه شاعر توانيدلي دي دبشر د احساساتي ژوند تر ټولو عالي شيبې په دوو نامتو ازونو مصرعو کي په ايجاز بيان او تصوير کړي انسان ايرانيږي. همدا اوس د شپنو، او بښنو په آوازونو کي داسي لنډي او روچي په هغوي کي تغزلي خو ځندتوب هسي کمال ته رسيدري چي لاتراوسه دهیڅ پښتو ژبي شاعر لاس هغه نه دی رسيدلي. لاندینی لنډي ددې ټوډې ادعا ژوندی سپر غی دی :

بادیی پر مخ خنی خوری کړې
 په لمر راپریواته دوریځو تنابونه
 پردنیا سره وړانگه پرته ده
 لیلی په خنډو کی غاتول توبیلی دینه
 خبرې کړې شونډې دې ریردې
 لکه سور گل چی دسهار شمال وهینه
 په زلفو ورو ورو بسنځ راکاره
 هلته زما دزړگی کور دی وران به شینه
 به لاره خم ټوله شرنگیرم
 ستاد توست خنځیر په غاړه گرځومه
 داشعرونه چاویلی دي؟

کوم بی نشانه شاعر دغه مرغلری دانسانی پر گڼو ناتماسید ونکی سیندته ورشنید لی دي؟
 ایا دابی نومه شاعر په دې پوهیده چی ده دانسان دگونگی تندی او هیجان څخه څنگه پرده
 پورته کړې ده؟

ایادی پوهیده چی مین او غمجن بشریت به پیرې پیرې دده دترانو په څپو کې خپلو
 اوږدو او ژورو غمونو او کړاوو نوته للو ووايي او دخپلو ناکامو او محرومو
 عواطفو سرکش سیلاونه به پی راتم کړي؟

په دې عامیانه مصرعو کی دانسان عواطف او احساسات دوسره ساده، بر بند مهذب، ښکلی
 او صادقانه بیان شوی دي چی تر هغه پورته یی تصور نشی کیدای.

په دې نابرابر و مصرعو کی چی دوطن ساده غرونو او دښتو زیږولی دي دانسان دژوند
 مینې او هستی ایرانو ونکی ښکلا پرته ده. ساده، ښکلا اورښتیندویه ښکلا سپیڅلې او ځلانده
 ښکلا، له تیارواو گونگونو نه خالي ښکلا له کرکې او حسادت نه ازاده ښکلا، د عشق ښکلا
 دناویلو رازونو ښکلا دانسان د مقدس لیو نتوب ښکلا.

په لنډيو کې د سنځري جوړولو او شکل مننې خصوصيت

لنډۍ ته ورته دنورو سلتونو او لسی شعرونه، لکه د دري ژبې، چاربيتي دروسی ژبې جستوشکې او داسپانيایي ژبې Cante, Jondo زیاتره بې سنځري آوازونه دي، په دې آوازونو کې د انسان بیا په تیره د عاشق اورتل شوي انسان آوازونه راغبرگ شوي دي. په دې شعرونو کې د سنځري او تصویر جوړولو لورته پاسلرنه نه کیږي دغو لپاره نه باران شته، نه بلی نه توده غرمه نه شین سحر، نه غرونه او نه بیابانونه.

ګارسیا لور کاداسپا نیایي Cante, Jondo په باب وایي:

«په داسې حال کې چې زموږ د ټاپو ولسی زیاتره آوازونه قدرت لري چې هغه سنځري سوږته را په زړه کړي، کوسی چې دغه آوازونه په هغوی کې ویل کیږي. خو Cante, Jondo لکه پوندبلبل چغیږي او په ږند وسترگو دغه سودایي او لرغونی آهنگونو بولي» خو لنډۍ لکه اسپانيایي Cante, Jondo یو سلفی بې سنځري آواز-ونه نه دي، بلکه کله کله د انسان په څیرلو کې له طبیعت او د هغه له ښکلو مظاهرو څخه سرسته غواړي او د همدې مقصود له پاره د سنځري په جوړولو لاس پورې کوي سګر په دې سنځرو کې نه حل کیږي او هغه د انسان د باطني غوښتنو او نننیو شخړو د افهام د بشپړ-توب د پاره استعمالوي او شکل منونکی تجسم دوسره رابرسیره کوي چې د لنډۍ اصلی موضوع (انسان) او د هغه د احساساتو بیان د ښکلو نو او سنځرو تر تجسم ګر کړي او فرعي موضوع د اصلی مضمون ځای ونیسي.

په لنډۍ کې که غریا دیږي، که دښته، که سین یاد یږي که باران. دا ګردسره د انسان سینې او غم او د سړګ د احساس د لازياتو بریښولو او لا څرګندولو سره خدمت ته را ګاږي په لنډۍ کې دغه شکل منونکی مادي واقعیتونه داسې تبارز نه شی کولی چې خپل مخاطب د شعر له اصلی موضوع نه د ځان لوري ته ورو کاري او اصلی موضوع ور څخه هیڅه کړي.

سپا به بیا کله یې بار یږي

د دښت ګلان به ستا لمنه بویوینه

دې لنډې يوه سنظره تصوير کړې ده داسې سنظره چې دسينې ،بيلتون او حسادت عشقي هيچان او ليوالتوب له احساساتو څخه ډکه ده. شاعر دلته دخپل هيچان مخامخ بيان نه کوي بلکه دخپل گوگل ټول پټ تاوونه يو شکل سنونکي تجسم ته سپاري او ژور ډاډ لري چې ده ته به غوږ ونيول شي .دې دخپلې سينې اوسرکښ هيچان د بيانولو دپاره داسې سنظره جوړوي چې سبابه دده د محبوبا کډه دنورو کلهوسره باريږي. اود پسرلي په تانده هوا، پاکه او شنه دښته کې به رنگا رنگ وحشي گلونه دده د معشوقې په اوږده کوچيا نې لمن لگيږي اودې به له هغې نه لرې او سحروم ددې وحشي گلانو په حسادت کې سوځي. په پورتني لنډې کې دکلهو باريدل پر گلو باندې دکوچې پيغلې داوږدې لمنې لگيدل دپراخ بيابان او اوږدو لارو تصور دوطن پسرلي ،عشقي او حسادت ،ښکلا او طبيعت اود عاميانه سينې صداقت او معصوميت اود سينې ليوالتوب او هيچان ډير ښکلي افاده شوي دي .

په بله لنډې کې داسې ويل کيږي :

په گودرسور سالو ښکاره شو

ساوې په تورو او بو اور ولگيدنه

دسره سالو راڅرگنديدل اودتياره سازيگر په او بو کې داوړ په خير دسالو دسره رنگ انعکاس دکليو الې سوچه سرکشي سينې مظهر دی. دلته عاشق دخپلې معشوقې تر سره سالو لاندې هرشي سوريږي. سين سور، گودرسور او به سرې، داسې سرې لکه داوړ لمبې ،دعشق سوځوونکې اوجهانگيره لمبې داسې لمبې چې هرشي سوځي اوهرشي نه خپل رنگ ورکوي. له پورتنيو مثالونو څخه ثابتيږي چې لنډې يوسطلق بې سنظري آواز نه دی خودغه آواز په سنظره کې نه متمرکز کيږي بلکه سنظره شکل اوتصويرچې کله ناکله پرلنډې ځان تحمیلوي او حسی سندرېزې غاړې (آهنگونه) هغه وخت په لنډې کې منل کيږي چې د انسان په احساساتو او غريزي غوښتنو کې ځان مستهلک کړي اوددې احساساتو او غرايزو لاژوره او هراړخيزه افاده ميسره کړي .

دپورتني توضيح معنی دا نه ده چې لنډې گړدسره یوسنظره لرونکې او ازدي. نه داسې نه ده بلکه د لنډې په دوو ناستو از نو مصرعو کې د سنظري دجوړولو اود طبيعت دښکلا وود تمثيل اسکان په طبعي توگه ډير محدود دی اوله بل لوري د لنډيو

اساسی موضوع انسان دی. لنه‌ی له انسان نه‌خان نه‌بیلوی. هردهغه‌موضوع چی لنه‌ی له‌خپل اصلی نمونه (انسان) نه‌بیلوی لنه‌ی هغه ایسته غورځوی او نه‌یی زغمی. لنه‌ی یو ازی دانسان دغمو، نااسیدیو، بارانو نو او بریښناوو نړۍ ته پاسلر نه‌کوی، انسان تصویری او دهغه دهیجان توفانو نه، دهغه داوښکو بارانو نه‌دهغه دقهر او غصی تندرو نه او دهغه دصبر او زغم سمندرو نه‌ښکاروی.

انسان پخپله تر هر څه او هر ی نړۍ پیچلی ښایسته او دندار و وړ جهان دی. دلنډیو ثابت خصوصیت دادی چی دهمدې جهان نه‌خان نه‌بیلوی او دخپل جولان دپاره همدغه جهان بس بولی. له‌همدې کبله زموږ دوطن دانسان دژ وړې پیژندگلوی له‌پاره لنه‌ی او دهغی دشاعرانه ترکیبونو اوسندریز و غاړو موسیقی ترهر بل ساخندنه‌ډیر مهم او باوری ساخندی ددې بحث نه‌باید داسی نتیجه واخیسته‌شی چی که‌څه هم لنه‌ی دنورو سلتونو دسمالو اولسی شعرونو په‌خیرخان، انسان او دهغه داحساساتو ښان ته وقفوی خودهغوی غوندې مطلق بی‌منظری آواز نه‌دی بلکه کله‌دتصویر او طبیعی تجسم‌څخه هم کاراخلي او همدا دی دلنډیو او اسپانیایی جتانو د Cante,Jondo او نورو سلتونو د فلکلوری شعرونو دتوپیرپوله‌او له‌همدې کبله سوږخپلی لنه‌ی دشعری تخنیک په لحاظ په‌منظره‌لرونکو او بی‌منظري لنه‌یو باندي ویشلای شو او بایدوی ویشو.

دبی‌منظری لنه‌یو نمونی:

زسا په‌زړه دې‌بانه خښ‌کړه

سترگی په‌وروپورته کوه ناسرادی سره

که‌خوله‌سی اخلی ژری واخله

منگی‌سی ولی بنوروی لنده دې‌کړه

یابه‌دې زلفی کمر بند کړم

یابه‌زسا په‌وینو ووهی خالونه

راځه راځه چی سره‌کینو

دنیا دغم‌تالی ووهی وړانه به‌شیننه

و روځی لیندی بانه دې غیښی
 ډیر یی په تاو خوشی کوی زخمی دې کړمه
 او ښکی سی پر یږده چی بهیږی
 دبیلته خنجر په زړه و هلی یمه
 د منظره لرونکو لنډیو نمونی :
 خبرې کړی شونډې دې ریددی
 لکه سورگل چی دسهار شمال و هیڼه
 سڅ دې په اوښکو داسی لوند دی
 لکه په گل وی او ریدلی شبنمو نه
 په لوړو غرو باندې باران شو
 ښکته لاندو شو دلونگو درمنډونه
 سرخی دسڅ دې شغلی و کړې
 لکه سرخی د ما ښام سره کا وطنونه
 اشناسی لمر په غره راخیژی
 بیلتون و ریڅ شوه ورته نیسی کنډوونه
 جانانه دوسره درسره وای
 لکه بر یښنا چی له بارانه سره وینه
 صورت دې سپین کمیس دې شین دی
 لکه نرگس چی شین یی تارسپین یی گلو نه
 که دیدن کړې تلواړپی و کړه
 بیړی ډو بیړی پر تخته ولاړه یمه

دلنډیو وحدۃ الوجود

دلنډیو شاعر نیول محسوس طبیعت دخپلو ازادو شعرونو واحد مخاطب بولی . دی د شپې
 له ستورو سره له غرو سره له سپوږمۍ سره له باد او بر یښنا سره او همدارنگه د آسمان دوریځو
 اود ځمکې د گلانو سره خبرې کوی . خپل رنځو نه او غمونو نه ورښی ، سرسته
 همدردی و رڅخه غواړی او کله کله غصه ورته کوی . دی باور لری چی همدردی ورسره

کيږي او دده نار و ته به غوږ ونيول شي . پخپله دې ویش کی لنډی یو پراخ او هر
 اړخیز و حدة الوجود څرگندوي داسی وحدة الوجود چی په هغه کی ټول بی حایه شیان خان-
 پیدا کوی د عقل او درك خاوندان گرزی او ددی اهلیت موسی چی دلنډیو مخاطب شی .
 دلنډیو شاعر له هوانه ، له خاورې نه ، له سر غانو نه له سین نه له خو خانو نه او له وحشی بوټو نه
 پوښتنه کوی داسی ساده پوښتنه چی ټول خارجي اشیا په هغوی کی ژوندی شخصیت پیدا
 کوی او له دی محیط سره دوسره جوړېږي بخت بڼی چی ښکاره په تغزلی کار کی
 گډون کوی په لاندنیو لنډیو کی دغه یووالی له ورايه ښکار یږي :

دساز یـگر ژـیر په لمره	یاسی درواځنه یاد رټول کړه تنوونه
دچوپۍ شپې توره ښاساره	زماپه اوښکو او پیدې ړنده دې کړسه
نن سی دیار دراتلو غږدی	ځمکی بخمل شه لارې وسپړه گلو نه
که دیدن کړی په بادراسپو رشه	په ارسا نی دنیا بیا نه شی دیدنونه
د پښتنو الی درنه پته	زماپه خوله دی لاس نیول گو نکه دې کړسه
سنگیه مات شی درې ورې	نجلۍ دې سترې کړه سنگولی لگوینه

لکه چی پاس وویل شو و دلنډیو شاعر د طبیعت او محیط بی ژونده او بی شعوره عناصر چی
 دده د ژوند چاپیریال یې تشکیل کړی دی دخپلو اشعارو دبشپړولو لپاره رابولی ،
 ژوند ورکوی ، خوځوی یی او دخپلو غوښتنو او هیلو او اسرو رازونه ورسره شریکوی
 سلامشوره ورڅخه غواړی او کله کله یی «رحم او عاطفه» راجلبوی . د تنهایی او غمونو نه
 دهغوی پر لور ور تښتی او خپله تنده پی ساتوی . په لاندنیو لنډیو کی داتنده په ښکاره الفاظو
 بیان شوې او ډیره مشخصه شوې ده :

گل ته !

گلته خزان درباندي راشه	چی بلبلا ن دې بینوا شپلی دینه
خراغ ته !	
خراغه بلی لمبې وگره	روستی دیدن دی بیابانه وی دیدنونه
بلبل ته !	

بلبله ژر شه دیدن وکړه	خزان ظالم دی رڼوي ښایسته گلو نه
-----------------------	---------------------------------

ځمکې ته !

ځمکې د خدای روی سی دروړې
چې خاورې نه کړې نازولی صورتونه
گودرته !

دمازیگر گودره وړانځی
په خندا درشم په ژړا درنه را ځمه

خپل زړه ته :

زما دې نه منل زړگيه
اوس دې دوينو سيلاب وړې ژړا راځينه
زړگيه څنگه ليونۍ شوې
چې له روانو کډو غواړې مدارونه
کيږدی ته مه ژاړه زړگيه
کيو چيان مرغان دايډ بندوسپابه ځينه

باد او انسان :

په لنډيو کې باد شخصيت پيدا کوي سگر داسې شخصيت چې هغه کولای شي وېدې لارې
په لنډ وخت کې پرې کړي هغه کولای شي دگلو نو وېرې او دلونگو خوشبو يې دنړۍ
له يوې برخې نه بلې ته وليږدوي، د عاشقو پر ديسانو او بيلتون دنارو غانو نخشې او پيغام
سونه گيلی، عاشقا نه هيلی او غو بښنی، شکوې او فر يادونه له غرونه هغې
خواته، له سينو پورې لري ځايو ته ورسوي او د مينې له ليوالو سره ددوی په هلوځلو، ژړا او خندا
وو کې گډون وکړي او د همدې ليوالو په خاطر کله په لوړو غرونو کې ديوه عاشق زلمی
د پگړۍ شمله خوځوي او کله دکلا په کنډو باندې د سينې پيغلې په سالوکې ونځيږي او
هغه ورپوړی او د عاشقانه تصاوېرو او شکلونو دنيا لا ولا بڼکلی او رنگينه کړي :

هملکه څه ډير په نخزو څه
په کنډو او وړې پنا کيږي
باد د ليلې له کلی راغی
د داسان باده يار ته وايه
د صحرا باده را ته وايه
بيگا دې باد راوړې خبرې
په لويو غرونو څه چې شملي دې بادو هينه
داسو رسا لودې باد وهی ژړا راځينه
په صحرا پلن شوود لوانگو درسندونه
د ځنکدن سلگي و هم تا يا د و سه
زمالا ای دکو سوغرو مزل کوينه
له ارسانجن زړگي سي پورته شوو اورونه

اوس د پړدي وطن گلاب شوي د باد خپري په مخ خو ر م تايا د و سه
 باد سبا کر ار کر ار څه يارسی د خوب په جو په تللی و يښ به شينه
 يو واری بيا په دې لار راشه د سهار با ده غرسی سړا و ی کړ ل گلو نه
 دتو رو غرو نو پنا ياره ديدن د باد په مخ راپر يوه چي راځينه

ددې لنډيو شاعران (شپانه) او بېبانه، بزگران، ددبشتواو غرو نو سرگردان رېږ
 گالونکی او داوږ دولاړ واوځانگر يوسفرونولاړوي وگورۍ! چي د طبيعت استازي (باد) يي څنگه
 به پيژندلی دی! هغه له هرځايه هرځای ته، له هرې خوا نه هرې خواته، د غرو نو خواته د
 د بيا بان خواته، د سين، د سمندر، د صحرا د لور و څو کو او ژ ورو ناو و خواته او له هغوی
 نه زموږ خواته، زموږ د کليو کيږديو کړوند و اورسو خواته تلای او راتلای شی. هغه
 نه ستوسانيدو نکی و زرو نه لري د سينی او وفا استازی دی او د هرچا محرم باله شی. له هغه نه
 هيڅو ک خپل راز نه پتوي او هر څو ک رښتيا ورته وايي. له همدې کبله (باد) په
 اولسي ادب کی دانسان دتولو اسرارو عشقونو، غمونو او خوشيو شريك او شاهد دی:
 زه خولا پته پته ژاړم

زما په اوښکو باندي باد کوکې و هينه

سپوږسی اولنډۍ:

د خلکو شاعران دتوروشپو اوبی خراغه کيږديو اوجو نگر و شاعران تر هرچا د سپوږسی
 او دستور و درنا او خلا په ژبه ښه پوهيږي.

هغوی د پير يو او ودي او ستوسانو و نکی تيارې د همدې نورانی او خلیدو نکو آسمانی
 اجسامو لاندې زغملی او سبا کړي دي. لاتر اوسه د ژ ورو در و د پراخو بيا بانو نو او شنو
 ځنگلونو پر لار و د سپوږسی خراغ دهغوي دکاراو شعر د شپو او د عاشقانه هلو ځلو
 يو اځينی ډيوه او دلارې شمال دی. له همدې کبله په عاشقانه لنډيو کی سپوږسی هم د باد په
 خيږ ژوند پيدا کوي او دلنډيو دبی نومه شاعر انودعو اطفونړی ته لار باسی او د
 عواطفو دلطيفو انځورگريو په افاده او شکل سوندلو کی سرسته کوي:

سپوږسی په نمره راپورته کيږه

چی مساپر په سین گډيږي غرق به شينه

سپوږسی سلام به درته وکړم

جانان سیسه رسوا کوه ساته راځينه

سپوږمیه سرو هه راڅيږه

جانان دگلو لو کوي گو تې ر يېينه

سپوږمیه بياچی ته راڅيږي

په سابه کوته وي دخاورو درسونه

سپوږ سیه و سوځه ايره شه

هغه لیلی چی تالیده خاورو ته ځينه

سپوږسی له و ريځو راښکاره شوه

شالیلی لا سبی په گود رسوا به شينه

سپوږمیه سرو هه راڅيږه

زمالیلی دتورو غرو سزل کوينه

زما اوستا تر منځ شوه غرونه

سپینى سپوږسی ته سلام کړه سلام به کړسه

سپوږسی ته سپينه سپينه اوږي

لکه ماهی چی په شودو غوپی و هينه

په دې توگه شاعر دلنډی ساحول او محسوس جهان دخپلی هستی او جولان نه بيليدو نکى

چاپير يال انگيري او په تغزلی کار کی گډون و رکوي .

لنډی دصوفيانه «سلاو ک او عرفان» په اصطلاحاتو او خاصو ادبياتو ښه نه پوهيږي او دعو-

اسوسره دخپل خاص تعلقيت په وجه هغه لوري ته ډيره پاسدرنه نه لري . په دې باره کی ژور

او پراخ بحث بل وخت ته پريږدم او داځکه چی په دې باره کی خبرې هر اړخيز وڅيړنو

ته اړتيا لري اودا یو خو را ښکلی نوی او سهیچ بحث دی.

- یوولس -

هغه آوا زونه چې لنډې غاړو (آهنگونو) ته سپاری کتست لکه د پښتون ملت تاریخ
له رنگینۍ سستی اوژ ورو غمونو څخه تر کیب شوی دی دچو پو شپوله هیبت نه دسر و غرمو
له گرمۍ نه اود سپیدو د نیلۍ آسمان له سپین پر اونه، له سینې نه، له انتقام نه، له ویرنۍ نه، له
ماتۍ او غرو نه راخو تیري اود تاریخۍ بیان په واقعی تصویر کی نحای نیسی
ددغو آوازنو غیشۍ له هرې سینې څخه وزی او پر هر زړه نینځنوی .
اود هغوی دسویونا رواو پرز وونکی هیجان په مقابل کی هیڅ پښتون خان
نشی نیولای، خامخابه له دغو آوازنو سره داوښکو لښتی، دسوزونو اوزونو، د سینې
اوژوند پرکړوند و وربهوي .

په لنډيو کې دويار لودعنې هستوونکي

په بنځمونو لنډيو کې چې کوم مشخص واحد سيلان پرله پسې د لنډيو د تکامل په ټول تاريخ کې لاتر اوسه دوام پيدا کړی دی هغه دادی چې پښتنې بنځې هميشه له خپل ايډيال نارينه څخه د سپراني عالي معيارونه غوښتي دي، د همدې معيارونو د تلې او ټول په بنياد د پښتنې بنځې مين، جانان، يار او دلدار بايد ښکېلي وي، زړور وي په بنځه (محبوبه) باندې غيرت و خوري د شرافت، پښتونولي، سپراني خاوندوي او د «پښتو» فرادادې ارزښتونه پي تمام شوي وي. دغه تمايل د پښتون اولس دعاسيانه هنر په ټولو اړخونو کې څه ناڅه ځان ښيي د پښتنې فولکلوري رواياتو او افسانو نهر مانان هم زياتره په پښتنو اله کلمه وگړي، دغفو، توري شرافت او جرأت خاوندان وي او د همدې خصوصياتو د لرلو له کبله د نجونو د ليونۍ مينې او نه ساتيدونکي عشق وگرزي او د همدې وړتيا له برکته د پيريو له سمندر نه د افسانو په بېړيو سپاره زموږ د زماني تر ساحل پورې رارسېږي.

د پښتو په فولکلوري سيمه کې عامه مطالعه دا خبره پوره روښانه کوي چې «فولکلوري پښتنه بنځه» د مينې په کار کې يوازي هغه نارينه ته د وفالاس و رکولای شي چې د لوړو انساني خصوصياتو لرونکي وي او د پښتنې سپراني ښې ښاني ولري. د لنډيو يو شاعر نسبت هري بلي پښتنې بنځې ته «دغه نارينه» ښه پيژني او له هغه څخه د پښتنې بنځې غوښتنې تر بل هر چا ښې طرح کوي او غواړي يې:

زما په سپينه خوله به وشي جنجالونه

تيراته لار شه بوري راوړه

د کلا سيوري ته سي مه بيا يسه ډار نه

سپينې سپوږمۍ ته شه خوله واخله

ځوانان په سرو تورو ورځي نجونه گټينه

له تورو څنگ مه کړه جانانه

زلمی ښاغلی هدير و خورلي دينه

په چرچوبی کې مه پټيږه

که دبده يوزو رلري درسره ځمه

ريباره ورشه ورته وايه

ستاتر کوټی می لاس تړلې تير وينه

جانانه وپنډی که ویده یی

دلنډيو د تغزلي ماني اساسي مضمون

ښځه اوله هغې سره ښکلا، سینه، خواږه او ترخه غمونه، بيلتون، ساتي او سرگډ دلنډيو د دتغزلي ماني بنيادی خښتی دي. د پښتون اولس د غمجن او ترخه تاريخ په بهير کې ورو ورو دلنډيو وحشي گلو نو پر ډنډرو باندې داسې حساس شکل پيدا کوي چې د ښځې په ښه د پښتنې ټولنې په هستې کې د ښکلا او غمونو افاده په غاړه اخلي.

په لنډيو کې د ښځې موقعيت او د ښځې په باره کې خبرې نسبت هغو خبرو ته چې په نورو فولکلوري شعرونو کې د ښځې په باره کې ويل شوي دي توپير لري. نور شعرونه دخپلو خاوندانو د پټو هوسونو لو بغالي دي مگر دلنډيو په خپو کې د ژوند مستانه شور آوازونه بولي، داسې آوازونه چې له پرون نه راغلي او د سبا ولاړې او بېه و خوځوي او توفاني به يې کړي.

لنډۍ دانسان د غوټه شو يو فریادونو ريښو ته ځان رسوي. لنډۍ له ستر وزرونو نه راوتلي دي غمونه يې هم ستر دي. لنډۍ د عشقونو او رنځونو ژبه ده او په تورو شپو کې سندري بولي په گلانو کې خاندې په غوټيو کې سپرېږي او د دښتو له بادونو سره ناڅي اوژاړي. په نورو شعرونو کې زياتره نارينه د ښځې له لوري غريږي او هماغه نارينه دي چې دخپل نظر د فوکس په معيار د ښځې ښکلا او نه ښکلا مثبت او منفي انعکاس ټاکي خو په لنډيو کې که څه هم نارينه د ښځې په باب له غبریدو څخه نه دي منع شوي مگر ښځه په خپله هم هلته حاضر ده د ځان او دنارينه په باب غريږي او هغه ارسانونه، شکوې او اعتراضونه چې دې دنارينه په باره کې هيڅکله دهغو دويلو حق نه دي ترلاس کړي په لنډيو کې يې وايي او ويلای يې شي. نارينتوب لکه څنگه چې دايې ويني او يايې غواړي، افاده کوي. د ټولوار زښتو نو په باب خپله رايه ښکاروي او پر ښځه باندې دنارينه غير عادلانه تسلط برېښوي اوله دې سره غبرگ ځان په باب هم خبرې کوي، خپله ښکلا او ښځمنتوب (انوښت) په ښځمنه ژبه او د ښځمنو احساساتو پر توگه بيانوي او مستقابلا دنارينه په باب دهغه ښکلا سپړاني، انساني ارزښت او پر منفي خصوصيتونو باندې خبرې کوي او ځان

دخپلواکي او ځانگړي رايي ميرمن بولي او په همدې سبب دېځي دا احساساتو
او عاشقانه درکونو په باب د لنډيو ژبه تر هرې بلې ژبې زياته رښتيند و په اوسمه ژبه
ده . په لنډيو کې ښځه دنارينه د ښکلا د بيان په مورد کې پر ښځو باندې تحمل شوي تاريخي چوپيا
ماتوي او مخامخ دنارينه په باب خپل احساسات او جمال خوښو ونکي ذوق څرگند وي:
تر دې گډې پکړې دې جار شم

تړلي تاده په خيال زه در سره محمه

هملکه مخه ډير په نغرو ومخه

په لويو غرو مخه چي شملې دې باد و هينه

باد دې پټکي له سره يو سه

چي داخيالي مخني دې گډې و دې شينه

مخني دې پر پوتۍ په ورو مخو

پټکي دې سم کړه په زرگي دې و وېشتمه

چي په لارهي خولې هوارمخه

دخپلو هوکي لگوي ليوني شو مه

ماته په بر پټوگي مسکي شو

موري راو کړه اوس دصبر تاويزونه

په پورتنیو نمونو کې دنارينه په هکله د پښتنې ښځې د ذوق او ښکلا خوښوونې دو اقيعت
او هر ننگوالي ځيني اړخونه او د تصوير جوړولو خاص تکتيکونه په وضاحت سره ځان
څرگندوي. ښځه په دې لنډيو کې «کړه پکړي» «ښايسته تگ» «پر مخ باندې د ځنوخو ريدل»
«په ورو مخو باندې د ځنوخو چتر» «په بر پټوگي مسکا» او داسې نوري مردانه کرشمې
او حالات په نارينه کې د ښکلا صفات اود امتياز ټکي بولي ځکه هغه رابر سيره کوي او ستايي يي.
په لنډيو کې پښتنه ښځه خپل عاشقانه درک او طبعي (غريزي) تمايل او غوښتنې بر ښلوي
او د مسلطو اجتماعي مؤسسو خيال نه ساتي اوله هغو حدودو څخه وزي چي د «پښتنوالي» په
وسيله ښځمونو فعاليتونو ته ټاکل شوي دي. مثلاً «پښتنواله» دا خبره عيښنه بولي
چي ښځه ټولنې ته دخپلې مينې افاده وکړي او يا د ژوند د ملگري د ټاکلو په باب خپله رايه

و ښيي. که ځينې استثناوې له سترگو و اچو و ښځه د پښتنو په تاريخ کې لکه دنورو اسيايي ملتونو په تاريخ کې تر څه او ځورو و نکې ماضي نه راتير ه شوې ده او لاتراوسه پورې هم زياتې ستونزې گالې، ښځه په پښتنواله کې لکه دکورنۍ نور مالونه دهغې د شتمنۍ او ميراث يوه برخه ده او فقط دکورنۍ واکداران (په پيغلتابه کې پلار په ناو يتوب کې خاوند او په کونډتون کې دخاوند او ليا او ورته) کولای شي دهغې د ژوند اساسي مساييلو په باب پريکړه وکړي.

ښځه په پښتنواله کې دخپلې فردي ارادې په اساس دخاوند د تيا کلو حق او دعا شقانه روابطلو د لرلو اجازه نه لري، که چېرې تصادفاً داسې پېښه شي چې نارينه ښځه و تښتوي او يا ښځه په په نارينه غړو کې دايو جرسي عمل باله شي اوله «پښتنې» نر خونو سره سم د پوراو پټې موجب گري.

د ښځې په باب د «پښتنوالې» قيو د دانسان د ازادۍ دعا سونل شويو پرنسپونو پرمعيار خورادرانه اونهايت محدود دی مگر په لنډيو کې دا حدود سات شوی دی او پښتنه ښځه په بشپړ مسرکښې کې خپلې غوښتنې تمايلات ذوق او عاشقانه هوسونه مطرح کوي او خپل ځان هماغسې ښيي لکه څنگه چې ده:

سر په کبره څنگله کيړ ده	مخ سي راستون کړه ښکلوه شينکې خالونه
له مانه خوب کې خولگي واخله	له پيغلتنو به ارمانې راغلي يم
په لاره تلم سر وای گل پروت و	ما دځوانۍ لو بې پرې کړې تازه سي کنه
يار سي په توت کې خولگي غواړي	زه د شاخو په سرو رحم خوله ورکومه
د غره لمنه راته نيسه	زه جينکو سره غاټو لوستي ځمه
له خوبه وېش شه ځوانيمرگ شي	خولگي سي واخله په بانه راغلي يم
خوله سي دخت له لوري واخله	چې خماری سترگي په څنگ درواړومه
تینگه سي ونيسه په غيړ کې	ما د بيلتون په سپر وې لمبلی دینه

ښځمونو لنډيو کې زلفي، پيکي، وروځي، سترگي، شونډي، سلا، ښنگولې او ټولي هغه ښکلاوې چې دنارينه جنس د جذب او جلب سبب گري په لطيفو شاعرانه توگو اونازکوا فادو کې بيان شوي دي. ښځه په لنډيو کې فقط ښځه ده او شعر دهغې دواقعي روحۍ يو صادق ترجمان

دی. ښځه لکه څنگه چې فطرتا د سینگار لپواله ده هماغسې په لنډیو کې هم دلفظ او تخیل پر ښکلو تر کیږو نو باندې سینگار کوی او هغه د خپل جمال د جاذبولو لپاره یې دریغه استعمالوی :

جانانه جنگه درته نه شوم	تر پښو منی لاندې شوود ز لفو تنابونه
جانانه روغ به لیونی شی	که داور بل د پاسه کیږدم ژیر گلونه
لاس به دی و ترم په زلفو	په لونگین به دې و هم چی مړ دې کړمه
سترگی دې و وزه راته گوره	تر سالو لاندې لکه گل و لاره یمه
یار منی په ټو که نه پوهیږی	ما په خورو زلفو واهه سرور شونه
سازيگر چیرې وې لوی مه شی	خوړې وړې زلفی پر بام و لاره و مه
سترگی سی توري په رنجودی	بیپاهه نخرودی څو لکه ملکه ور کوینه

دسهار باده لږ سوکه څه	زه گارگو تی څنې تر یاره رسومه
زما د زلفو ارسانجنه	اوس یی بالښت کړه پرې کوه دناز خوبونه
جانان په زین کی راته کوږ شو	د پښو گو تی لگوم خوله ور کومه

په دې لنډیو کې ښځه په خپل ښایست کې ډو به شوی ده، غواړی چې دخپل حسن د سمندر له تل نه داسې سر غلرې راو باسی چې دنارینه سترگی پری و بریښوي او مفتون یی کړی. دی ته د پښتون ملت په هستی کې فقط همداوسله (ښایست او ښځمو نټوب) داغیز منی و سیلی په حیث و ر پاتی دی او یوازې همداوسله هغه هم کله کله د مسلط نارینه په مقابل کی استعمالولای شی. له همدې کبله دیو ښکلی موجود په توگه تبارز کوی خپلی زلفی سترگی خالونه، زړه، غاړه او پیغلټوب ستایی او نارینه د دې ښکلا لیدلو ته رابولی او ازسوی یی. نارینه هم ښځه زیاته ستایلی ده حتی ښځه په سپر نیو لنډیو کې د تغزل اساسی مضمون دی، خو د ښځمونو لنډیو ستره ښیگنه په دې کې ده چې په هغوی کې ښځه پخپله ځان ستایی د ښځی په باره کې ښځمونی درک بیانوی اوله نارینه سره د تغزلی سانې په بشپړولو کې سرسته کوی او د ښځمونی شعری رنگینی په زیاتولو، دنارینه کار، د تغزل په برخه کې پراخوی او شتمن کوی یی. ښځه متقابلاً نارینه هم ستایی اوله خپل ښځمونی نظر او درک سره سم دهغه جمال او کمال تصویرو یی. د ښځی له خوا نارینه وصف د پښتنی ټولنی د بیلو بیلو سیمو د اقتصادي

اجتماعی انکشاف دتوپیر او تنوع په اعتبار توپیر لری او کله کله په بنځی باندې د بیلو بیلو رو بنایي عواملو اغیزی او د مختلفو تاریخی شرایطو عوامل او حتی فردي تیریدونکی او ضاع داسی اثر کوی چی دلته یو په عاشقانه نندارینه (۱) او غو بنځونکی منطقی تضاد او تناقض هستوی لکه په دی دوولاند نیولندویو کی :

(۱) ټینگه می مه نیسه په غیر کی سترې ستومانه له واده راغلی یمه

(۲) ټینگه می ونیسه په غیر کی ماد بیلتون په سروبی لمبلی دینه

دوهم مثال :

(۱) سپینه خولگی به می ونه خورې که په بنو باندې جارو کړم زیارتونه

(۲) سوال دې په کوم زیارت قبول شو او بنکی می لپی لپی خی خوله درکومه

داسی مثالونه ډیر دی. مفصل بحث به په دې باره کی ددې لړ مقالو په وروستیو برخو کی

تعقیبو و.

(۱) نندارینه - نمایش

په لنډه یو کی دتخیرو بدلون پروسه

ماخو واره د لنډه یو تعمیمی گر کتر او هغه عالی خصوصیت واضح کړی دی چی هغوی ته له له راز را ز شرايطو سره د تطابق او پر له پسې نوخت امکان ورکوی .

د لنډه یو مست او له شوره ډک سین تل دیوې څپې ځای بلی ته او د بلی لابلې ته ورسپاری او په دی توگه د لنډه یو رنگین گلستان او د هغوی د غاړو (آهنگونو) مهیجه او نغوونکی سنفونی له مطلق خزانیدو، وچیدو او غلی کیدو څخه ساتی. د لنډه یو د سین په څپو کی تو حیدشوی څاڅکی له خپلی چیني څخه تر یو قانونمندو د لاندې دخپل سفر پر لیکه لاروهی. هغوی دخپل سیر په بشکلی نندارتون کی یوه لازمه زمانې فاصله ډکوی او بیاد نندارې له سیمې څخه وزی مگر د څاڅکو او څپو په بدلیدو د سین عمومی شکل او منظر ته تاوانه رسیږی. سین بیا هم سین دی او بهیږی. د هغه مستانه سر و دونه او پیاوړی څپې د ژوند په پراخ بستر کی لاروهی او زموږ د ټولنی مبارزاو ستومان انسان ته د عمل او حرکت د دوام په خاطر نوې دمه ورکوی، هرڅومره چی زاړه غوږونه او زړې سترگی نو یو ته ځای پریر دی هماغومره د لنډه یو څپې او څاڅکی هم خپلو نویو افرادو ته میدان ورکوی. او له همدې کبله د نویو ذوقونو، نویو سامعو او ځوانو سترگوله راز یرید و او راڅرگندیدو سره یو ځای د لنډه یو د لرغونی سین په څاڅکو او څپو کی هم بدلون او نوخت راځی.

د لنډه یو هستی له ځینې جهاتو څخه د څیړنې ونی ته ورته ده چی پانې یی یو ځای او یو ځل نه توپیږی بلکی تدریجی پر له پسې او نامحسوس خزان پری تیریږی.

لنډه یو کت مت د څیړنې پانوته ورته دی چی له خپلی لویې ونی (د خلکو له حافظې) څخه یوه یوه او په کراره کراره د باندی وزی او پرځای یی یوه، دوې یا زیاتې لنډه یو اولس د ژوند پر دندو باندی راتوکیږی یعنی د لنډه یو د لویې ونی له لکونو پانوه څخه ورځ تر ورځی، میاشت تر میاشتی او کال تر کاله یو څو مسجد ودې تر وخت تیری پانې چی نور د ټولنی د ضرورت او ذوق تنده نشی ساتولای راتویږی او د ژوند نوی پانې د دی لرغونی ونی پر څانگو باندی د ضرورت پر بنا درژیدلو پانوه ځای نیسی او پدې توگه په ونه کی پر له پسې د پانوه د تدریجی راتوکیدو، ځوانیدو، رژیدو او سرگ پر وسه

ذو ام لری. له همدی کبله دالر غونډی ونه لاتر اوسه پوری هیڅ کله نده لوڅه شوې ښکلی او په پانو پټه پاتی شوې ده .

دلنډیو همیشنی شنه ونه چی پر له پسې دلنډیو زاره افراد تو یوی او نوی افراد زیروی (همیشه بهار) و نه ده او دهغی پانی گلونه تر یو قانون من بهیر لاندی بدلون وده او تکامل موسی. ددی تکامل په ترڅ کی دلنډیو افراد په دوام داره توگه نوی کیږی، زیږی او زاره شوی بی سری سگرد رنځور ولنډیو ځگیروی او دسرگ آواز هر څوک نه اوری او نه یی شی اوری د لای .

دلنډیو د زیږیدو او سرگ د چټکیا او پر اختیار اندازه د ټولنی، د اجتماعی اقتصادی بدلون په سرعت او وسعت پوری اړه لری هر څوسره چی اجتماعی اقتصادی وده گرندی او انقلابی وی هماغوسره دنویو لنډیو دراپیدا کیدو او د زیرو لنډیو د سرگ او یابدلون پروسه هم گرندی کیږی. مگر ددی خبری معنی د انده چی لنډی په مشخص تاریخی فورمسیون کی په یوه میزان او بی بدلونه پاتی کیږی. البته دایوه اصلی او قانون منده خبره ده چی کله یو اجتماعی اقتصادی فورمسیون بل اجتماعی اقتصادی فورمسیون ته ځای پریردی د ټولنی په رو بنایی قلمرو کی د ژورو انقلابی بدلونونو او تغیراتو لپار زمینه برابریږی. خو د احتمی نده چی په اجتماعی سیمه کی دی ټول تغیرات حتی سطحی او جزوی تغیرات یواز یی یواز یی هغه وخت منځ ته راشی چی یوه تاریخی مرحله بلی تاریخی مرحلې ته ځای پریردی. زموږ ټولنه د فیوډالی-اجتماعی اقتصادی فورمسیون په تاریخی مرحله کی له بودایی اوزر دشتی دینونو څخه د اسلام دین ته راوښتی ده او همدا راز د دری شعر په ساحه کی د فیوډالی سنا سباتو په دوره کی خراسانی سبک عراقی ته او عراقی سبک هندی سبک ته خپل ځای پرې یښی دی چی هر یوی د شکل یی خصوصیاتو په لحاظ له نوروسره توپیر لری په همدې اجتماعی اقتصادی فورمسیون کی د سکتو بی ادبیاتو داسی کوسه نوع او سکتب نشته چی ددی مشخصی تاریخی مرحلې له پیل نه دی تر پایه ثابت اوبی بدلونه پاتی شوی وی. د فولکلور ټولو برخو خصوصاً لنډیو په دې مشخص دوران کی دراز زیږیدو له وخته بیاترنن پوری دیوړو بنایی تابع جز په حیث پرله پسې

تغیر موندلی دی . په دی مشخص فو رماسیون کی ډیری لنډی هست شوی اوډیری
نشت شوی دی .

نوی مضمونونه او بکر مفاهیم لنډیو ته ننوتی او ډیر زاړه اصطلاحات او لغات او ژبني
علايم له لنډیو څخه لويديلي دي او پردي برسیره هغه لنډی چی مدلول، بهایی له منځه
تللی او یادخلکو له نظره لويديلي دي په خپله هم هیري شوي او سړي شوي دي .
په دی جریان کی دځینو لنډیو دساقطیدو پروسه اوږده شوې او تر قطعی سرگ پوری یی
اوږده لاره وهلی ده . په همدې ردیف کی په قوی احتمال هغه لنډی شاملی دی چی دلنډیو
هستو ونکو او یادغاړو دایجاد گرانو اخلافو دهغو په لوسړی یادو همه فقره کی
تعیر او ستی دی او د اصلی لنډی یوه مهمه برخه یی غورځولی ده ، مثلاً لاندې غبرگی لنډی
به وگورو چی وایی :

زما د زړه صدف دې مات کړ	ځکه سی وینی په سینه و هی سو جو نه
زما د زړه صدف دې مات کړ	زه به تر سترگو سر غلری تو یو مه

(پښتنی سندرې-لوسړی برخه ۱۷۷-د چاپ کال ۱۳۳۲ کابل)

په دی دوو لنډیو کې چی واحد لوسړی سسری لری یوه خامساخت ربلی مخکی ویل شوی
ده او دوهمی لنډی خپله لوسړی سسری له هغی نه اقتباس کړې ده. دا احتمال ډیر کمزوری
دی چی دواړه لنډی دې دوو بیلو شاعرانو په عین وخت کی ویلی وی او که
چیری دغه محال فرض ددی دوو لنډیو په باره کی و منو نو دغه دوه لنډی خو په
خپل نوع کی یو اځنی دوه جوړه شوی لنډی ندی بلکی داسی لنډی ډیری دی چی دوه دوه
درې درې او حتی څلور یا تر هغو لازیاتی په لوسړی یادو همه فقره کی سره یو دی
لاندینی مثالونه به ددی مدعا د ثبوت لپاره وگورو :

په دغو مثالونو کی دلنډیو څو جلاگړو پونه چی لوسړی فقری یی سره یو بنودل شوی دی
لوسړی مثال :

قلم به مات گوتی به پر یکړم	کاغذ ه تا که اشناونه ژړاونه
قلم به مات گوتی به پر یکړم	په وینورنگ کاغذ به یارلر له لیرمه

«پښتنی سندرې-لوسړی برخه ۲۳۱ مخ»

دویم مثال :

که دنیایی شرمونه نه وای
که دنیایی شرمونه نه وای

تابه سنگی و پای زه به تش درسره تلمه
قسم دی یاره په چوپه درسره تلمه
(پښتنی سندرې ۲۴۳ مخ)

دریم مثال :

که دیار غبر ابا باندی وشو
که دیار غبر ابا باندی وشو

دلاس بنگری به ورته زیری و رکومه
مال به خیرات کرم سر به زیری و رکومه
(پښتنی سندرې ۲۴۳ مخ)

څلورم مثال :

که دیدن کړې تلوار پرې وکړه
که دیدن کړې تلوار پرې وکړه
که دیدن کړې تلوار پرې وکړه
که دیدن کړې تلوار پرې وکړه
که دیدن کړې تلوار پرې وکړه
که دیدن کړې تلوار پرې وکړه

د نریدلی پان په سر ولاړه یمه
د بیلته گاروان راځی قیامت به شینه
پر مخ سی شال د بیلته غوریدنه
ختی ئی کړې کنده و نه بندوینه
کښتی غرقیری پر تخته ولاړه یمه
دم کړې خاورې سی په سترگو دوروینه
(پښتنی سندرې ۲۴۴ مخ)

پنځم مثال :

گلاب لاگل ندی غوتی ده
گلاب لاگل ندی غوتی ده

بور ا پرې شپې سبا کوی چی گل به شینه
بور ا د صبر دروازی نیولی دینه
(پښتنی سندرې ۲۰۰ مخ)

شپږم مثال :

یو ځلی بیا په دې لار راشه
یو ځلی بیا په دې لار راشه

پر پخوانو لارو دې پر یو تل گردونه
زما جانانه چی دې و کرم دید نو نه
(پښتنی سندرې ۳۰۶ مخ)

اوم مثال:

تبی راو اخلی ښځ راتوړ کړی ؤ
تبی راو اخلی ښځ راتوړ کړی ؤ
تبی راو اخلی ښځ راتوړ کړی ؤ

ساد کم اصلو یاری کړه و شره یدمه
د پاچالو روم پر طالب مینه شومه
چی په بی نیازو پسی تلم پښیمانده شومه

(پښتنی سندرې ۱۵ مخ)

پر یادوشو و مثالو برسیره چی په لوسړی سسری کی دلنډیو د ځینو گرو پوتو یووالی
ښی داسی لنډی هم شته چی په دوهمه سسری کی سره یو شوی دی اکه لاندینی نمونه
لوسړی نمونه :

سترگی دې دواړه رانږدې کړه

چی په ژړا شی سر غلرې تویوینه

(پښتنی سندرې ۳۲۳ مخ)

تر خماری سترگو دې جارشم

چی په ژړا شی سر غلرې تویوینه

(رادیو افغانستان)

عالمه سترگو ته پی گوری ؤ

چی په ژړا شی سر غلرې تویوینه

(پښتنی سندرې ۲۲۲ مخ)

دوهمه نمونه :

که تو ستونه چیری نه وای

قسم دی یاره په جو په درسره تلمه

(پښتنی سندرې ۲۴۱ مخ)

که دنیا ئی شرمونه نه وای

قسم دی یاره په جو په درسره تلمه

(پښتنی سندرې ۲۴۳ مخ)

دریمه نمونه

له سلکه ځمه خولگی را کړه

سدام به نه وی ستا ځوانی زما سوالونه

(د پلخمري په ولسوالی کی ثبت شوې ده)

ناسر دی یو ځلې خو له را کړه

سدام به نه وی ستا ځوانی زما سوالونه

(پښتنی سندرې ۲۸۰ مخ)

- اوه ویشته -

څلورمه نمونه :

څاورې به تاله خولگي دركړم

په ډال دې نشته دسري توري وارونه

(پښتني سندري ۸۹ مخ)

هلكه خداي كه به خوله دركړم

پر سردى نشته دسري توري وارونه

(پښتني سندري ۲۷۹ مخ)

پنځمه نمونه :

هره ناپسنده به دى يوسم

په يارانه كى دې شريك نه قبلومه

(پښتني سندري ۲۹۶ مخ)

هلكه هر ناز به دې يوسم

په يارانه كې دې شريك نه قبلومه

(۲۹۷ پښتني سندري)

شپږمه نمونه :

يار سى سور يږى روانيږى

پر ماو رېږى دسكرو ټو بارانونه

يار سى په زېر مازيگر دروسى

پر ماو رېږى دسكرو ټو بارانونه

يار سى داور كاډى ته خيژى

په ماو رېږى دسكرو ټو بارانونه

(پښتني سندري ۳۰۱ مخ)

يو خلى توره لنگى وکړه

بيا كه شړى پدسر كوى ياره دې يمه

(پښتني سندري ۳۰۲ مخ)

يوواري توره لنگى وکړه

بيا كه شړى په سر كوى ياره دې يمه

(پښتني سندري ۳۰۸ مخ)

اوومه نمونه :

يار سى دتلو خپلى په پښو كړې

زړگى سى رېږدى اوس به واخلى قدسونه

(پښتني سندري ۳۰۶ مخ)

يار سى دكوچ نغاړه وکړه

زړگى سى رېږدى اوس به واخلى قدسونه

(پښتني سندري ۳۰۲ مخ)

د مثالونو زياتوالى په خپله بڼي چې د دې فرياد والى يو تصادفى شاعرانه توار دندى بلكى د دې راوړل

شويو فقر و معنۍ داده چې د هر مثال او هرې نمونې د كړو په لنډيو كې يوه لنډى

تر نورو پخواړي شوي . دوهمه دريمه څلورمه او نورې لنډۍ وروسته راپيدا شوي دي .

د وروستیو د لنډو شاعرانو د لنډې لومړۍ برخه راخیستی ده او د لنډې دوهمه برخه یې حذف کړې او په خپله یې له خپل ذوق او غوښتنې سره سمه هست کړې او وراچولی ده. ددې تصرف لپاره ډیر علتونه اټکل کیدی شي مثلاً د لنډو هستو و نکو ذوق توپیر د اجتماعی موقف توپیر دودونو او اجتماعی کودونو توپیر، د زمان توپیر د عمومی ټولنیز انکشاف توپیر د کلی او کیږدې فقر او رفاه، د سوسی او د طبیعي محیط توپیر او داسې نور. ددې سبب شوی دی چې د لنډو په دوهمه سترې کې لاس ووهل شي او ددې منل شوی علمی اصل په بنا چې انسان دخپل مادی محیط مخلوق او دهغو طبیعي او اجتماعی مظاهر و بیان و نکي دی چې دی یې راپاڼ کړی دی په پخواني لنډې کې لاس ووهی او هغه دخپلې شپا هدې او تجربې او روحی غوښتنو د بیان چوپړته راکاږي .

په یوه مشخص اقتصادی اجتماعی فورماسیون کې دننه هم داستمارگروا و هم داستمارشو یو طبقه او د مختلفو قشرونو خپل منځی فرعی تضادونه پرله پسې عمل کوی او د دائمی هنري او ادبي بدلونونو او نسبې و دې سبب گرزی . نو ځکه د خلکو د شعر دغه ستره برخه هم (سره له دی چې لنډې په عمومی توگه د زیار ایستو نکو شعر دی) د طبیعي د داخلی تضادو نو د کشمکش یوه فعاله عرصه ده او د تکامل د ناسوس د عام اصل دستابت سره سره نسبت هر بل پښتو فلکلوري شعرتو دخوځندتوب او تحول تر ډیر فعال ډاینمیزم لاندی تغیر او رشد کوی او کولای یې شي او دا ځکه چې لس هاو و زرو کسانو د لنډو په هستولو کې برخه اخیستی او د کوم چا فردی کلکسیون ندی . سره له دې چې ټول فلکلوريک (عاسیانه) اشعار دغه خصوصیت لري مگر د لنډو لنډوالی ، سهولت ، روانی او زیاترواج د لنډو شاعران ډیر زیات کړی دی او د لنډې د عمومی لمانځنې تر هر بل فلکلوري شعر زیاته پراخه کړې ده مایه یخ داسې پښتون ندی لیدلی چې په پښتنې ټولنه کې لوی شوی او اوسیدلی وی او څو لنډې یې نه وی زده او یا د لنډو په غاړو باندې یې خوله نه وی خوځولی .

مگر داسې پښتانه ډیر دی چې چاربتی بابو لالی او کوچیانې غاړې یې نه دی زده . دنړۍ هیخ فلکلوري شعر درواچ او پراخوالی له کبله له لنډې سره نشي مقایسه کیدای . لنډې یعنی د پښتون ملت د مجموعی هیلو عواطفو ، کرکو ، ښیگڼو او بدیو تر ټولو غنی باوری او اصیله پانگه . د لنډو همدغه تعمیمی خصوصیت دی چې هر پښتون دهغې دناپایه او غنی پانگې په قلمرو کې ځان

دوالک، تصرف او ابتکار وړ او مستحق بولي. نو ځکه هماغه ټول کسان چې لنډې هستوي او ددی لاری د پراخ واک، مساپردی خپلې هیلې، هوسونه، عشقونه او ایدیا لونه د لنډیو څپو ته وړ اچوی او د پخوانیو لنډیو په فقر وکی تصرف کوی مگر دا تصرف د خپری د پانې منفرد خزان ته وړ ته دی چې بله پانه یی ځای نیسي. نه دنوی تولد او نه د زړی سرگ د چا جدي توجه وړ اړوی. دادراتلو او تلو د زیږیدو او فنا کیدو دایمی جریان دی خو بی چینغو اوساندو خپل منزل ته ودروسی.

د لنډیو په لوسړیو او دوهمو فقر وکی دخلکو د پراگندو دایمی تصرف او فعالیت د لنډیو د تاریخی تطور او بدلون یوه منطقی، دایمی او ثابته پروسه ده چې دیوژ وندی و اقبیت په حیث د لنډیو د بدلون، رشد او تکامل یو پروفیل ښیي.

د بدلون تغیر او تکامل تر قانون لاندی لنډیو پر له پسې خپله بڼه اړولی ده او د جامعې د ضرورت او انگېرنو مطابق یی بدلون موندلی دی.

د لنډیو دویونکو دا خلافتو له خوا داسلافو په لنډیو کی لاس و هل د هغوی لوسړی یادو همه فقره بدلول او یاپدې فقر وکی د ننه یو څه بدلون راوستل دیوې طبیعی استحالی جریان دی چې د لنډیو د تدریجی بدلیدل ښیي. هغه مثالونه چې ماسخکی وړاندی کړل دهغو لاس و هل شویو لنډیو نمونی او مثالونه دی چې لاتراوسه خپل استحالی د وړان تیروی خو په یقین سره داسی لنډی هم په تیر و وختونو کی رواجوی چې د پر له پسې بدلون له کبله له منځه تللی دی. په مشابهو لنډیو کی د توپیر شته والی ددې معنی نه لری چې هغه به حتما او خاصا د لنډیو د ظهور او افول د تاریخی قانون مندی دلیل وی.

کله کله پدې فقر وکی توپیر او بدلون د محلی او قبایلی یاداسی نور و توپیر و نو او ملحوظاتو په رعایت منځ ته راځی او قانونی عمق نلری مثلاً په دغو دوو لنډیو کی:

یارمی د خوست زه د تیر اېم

خدایه خوست وړان کړې چې جوړه تیراله څو نه

(پښتني سندري ۳۰۱) (سخ)

يارسی دکوتزه دتیرایم

خدايه کوت، و ران کړې چی جوړه تیراته خو نه

(پښتنی سندري ۳۰۲ مخ)

پدې لنډيو کی یا (خوست) د (کوت) ځای نیولی یاد دې په عکس. خو پدې راز تصرف کی د لنډيو دهستو و نکو محلی تمایلات داخل دی او د داسی تر میمونو په لړی کی د ناسخ او منسوخ دنوی او زاړه، دراتلو نکی او تلونکی د تسلسل قانونیت نشی مطالعه کیدای. دا ډول لنډی ډیرې دی چی خلکو د اصلی لنډی په اعلامو او نومونو کی بنا پر خپلو محلی تمایلاتو بدلون راوستی دی او دغه راز بدلون د لنډيو د سرگ او ترک کید و په چټکولو او حتمی کولو کی اغیزه نه لری. ځینی داسی لنډی هم شته دی چی سره ورته مخمون لری خوا لفاظو تر کیب پی تو پیر بیی. یعنی داسی تو پیر چی په محلی قبایلی او اجتماعی مشخصاتو پوری اړه نلری بلکه داسی ښکاری چی داتو پیر و نه د لنډيو د شاعرانو د ذوق، ادبی سلیقی او ذهنی انگیر نو څخه را پیدا شوی دی. او دا تغیر او بدلون که څه هم د بشپړې فقری (سری) تر بدلون محدود او جزوی دی مگر د لنډيو د تاریخی او نه دریدو نکی تحول د پروسیو جلوه اټکل کیدی شی. لاندینی مثالونه د دغو لنډيو نمونی دی:

لومړی مثال :

سابه د تا کبر کړی خواره

چی سر دې یو شملی دې دوه پرې ایښی دینه

مولادې دا کبر زوال کړه

پټکی دې یو شملی دې دوه پرې ایښی دینه

(پښتنی سندري ۳۲۷ مخ)

دوهم مثال :

نه ښو ریدای نه پریوتای شم

تاو کړی غشی سی دیار خوړلی دینه

(پښتنی سندري ۲۸۷ مخ)

ولایدای نشم عالمه

تاو کړی غشی یی په پښو و یشتلی یمه
(پښتنی سندري ۲۹۳ مخ)

دریم مثال :

نصیب تقدیر ته گناه نشته

بخت چی کوته شی تندی تل تکرې خورینه
(پښتنی سندري ۲۸۲ مخ)

عالمه ماته گناه نشته

بخت چی کوته شی پاچاهان تکرې خورینه
(پښتنی سندري ۲۲۳ مخ)

خلورم مثال :

صورت می ټول ذرې ذری دی

یاره قدم راباندې ږده چی کوشیرشمه

صورت می ټول کوبی کوبې دی

ستادېڼو غشو وژلی یم سینه

صورت می ټول مورې مورې دی

تادېڼو په اشارو و هلی یمه

صورت می ټول د زهر و ډک دی

زه منگری موزي پر زړه خوړلې یمه

صورت می ټول په وینورنگ دی

د زړه په سرمی کارگان ناست غوښی می خورینه

(پښتنی سندري ۲۱۷ مخ)

په لنډیو کی د ښکاره تغیراتو له مطالعی او مقایسی نه د نتیجه لاس ته راځی چی لنډی دهر
اړخیز و اجتماعی مؤثر اتو د عمل په نتیجه کی خپل مضمون بدلوی او د پرله پسې تطور له
کبله نوی کیږی .

دلنډيو تپور او بدلون مختلف عوامل لري لکه اجتماعي - اقتصادي تحولات، لير دونه او مهاجر تونه، ايډيالوژيک عوامل د همسايه ژبو اغيزه او دبيلابيلو لهجود اصطکاک پروسه، تجارتي روابط د صنايعو انکشاف، د تخنيک ترويج او پرمختگ او په کلي توگه د اجتماعي خوځندتوب پروسه. په لنډيو کي د ژوند او پايښت زمان يو برابر ندي ځيني لنډي کم عمر کوي او ځيني څه اوږد پياوړ اوږد.

دلنډيو د عمر او ږدوالي په هغو مفاهيمو پوري اړه لري چي لنډي د هغوي رسالت او دعوت په غاړه اخيستي دي. مثلاً کله چي د کوچي توب ژوند پاي ته ورسيري په باوري ډول به هغه لنډي چي د کوچيانو ژوند او غوښتنې بيانوي پسه بي مدسو له قالبونو باندې بدلشي او په ناچاري به د مرگ او هيري په لوري لاړي شي تاسي داسي فرض کړي چي کوچيتوب له سره واي نه، نو څنگه کيد اي شول کوچياني لنډي دې منځ ته راشي؟ کوچيتوب په خپله د کوچياني لنډيو د ژوند واقعي سرچينه ده. کوچيتوب د لنډيو د پاره ندي هست شوي بلکي د لنډي دي چي د کوچيتوب د مظاهرو د بيان لپاره هست شوي دي او داسي نور. همدا راز په ځينو حقوقي کودونو پوري مربوطي لنډي د هماغو کودونوله زوال سره هوځاي او يا څه وروسته نشت کيږي. مثلاً دولور. دنجونو د بدلانه او د کونډو د اجباري ودولو په دودونو پوري ويل شوي لنډي د همدې دودونو او موسسو له زوال او فنا کيدو سره پرله پسې دخلکو د پرگنو له غاړو او سند روڅخه هم لويږي. په لاندي لنډي کي ويل کيږي:

زه به دې مور ته زاري وکړم

پلار دې ظالم دي دولور تمه کوي نه

(پښتني سندري ۱۸۶ مخ)

په دې لنډي کي په ښکاره د پلار استبداد او دولور بيان شوي دي. کله چي ټولنه ولور منسوخ کړي او دوسره مهذبه شي چي نجلي په خپل واک د مينې شريک وټاکلي شي پورتنی لنډي بي مفهومه کيږي او هغه نسل چي دولور او والدينو له فشار څخه آزاد شوي وي او زموږ د زمان د جبر تر فشار لاندې نه وي د هغې په اوريدو به نه ستهيج کيږي او هيڅ کله به لکه زموږ د پيري وگړي په سندرو او غاړو کي دغه لنډي ونه بولي.

له هغه ځايه چې دلنډيو سراسر اوسنا هيم سختان دي په طبيعي توگه هغه لنډۍ چې
مضمون يې د ټولنې د قانون نمندۍ پر بنياد او پر د عمر لري په خپله لنډۍ هم او پر د عمر کوي او لري
نه ده چې لس گونې پيرې او زر گونې کاله ژوند وکړي .

زما خپل باور دادی چې دلیر يکونې لنډيو هغه برخه چې خالص عشقي عواطف بيانوي او د انسان
د غريزي پريږو ژورو جرړو تکيه لري تر نورو لنډيو زيات پايښت کوي او ښايي
د انسان دهستي ترپايه لارو وېهې مثلاً دغه لاندینې لنډۍ :

زما د زړه په بازار جنگ دی

زرگۍ سريږدي وار خطا ولاړه یمه

(پښتنی سندري ۱۷۶ مخ)

يادغه لنډۍ چې وايي:

زما په زړه دې بانه خښ کړه

سترگې په ورو پورته کوه نا سر دې سره

البته دا امکان شته چې په لنډۍ کې د احساس او سيني مرکز له زړه څخه د ساغ ته وليږدي
او يا پر زړه باندې د ښو د خښيدو مفهوم خپله عاشقانه افاده يعنې دغه اوسنۍ سر و جه افاده
بدله کړي. مگر د دغو لنډيو عام مضمون به چې دنارينه او ښځې ذات البيني عاشقانه جاذبه
بيانوي، ډير لري مستقبل ته لار ووهي او د همدې دليل پر بنياد په کلي توگه د هغو لنډيو عمر
چې د انسان د غرايزو د انعکاس له بيان سره اړخ لگوي او ږدوي او په همدې وجه بايد حکم
وشي چې دغه راز لنډيو په ماضي کې هم زيات عمر خوړلي او بايد تر ټولو لرغونۍ او
پخوانۍ لنډۍ په همدې ردیف کې واقع وي. البته د ددې معنی نلري چې ټولې عاشقانه لنډۍ
به پخوانۍ او لرغونې وي ځکه چې لاتر او سه د سيني او وصال، دبيلتون او سرگ چينه هماغسې
لکه زر گونې کاله پخوا په زوږ او شور د انساني ژوند له ژورتل څخه راخوتيږي.

دهغي ټولني انساني پرگمي به د طبقاتي تضاده رنځ او عذاب څخه آزادي شوي پرگني غني نيکمرغه او د سطمئن وجدان لرونکي پرگني وي .

زړه زيربنا اوله هغي نه رازيږيدلي زاړه مناسبات به نشت شوي او د خلکو له ژوند او وجدان نه رټل شوي وي . سيني او ښکلا به نوي بڼه نوي تعبير او نوي لوري

پيدا کړي وي د خلکو د شعر په و نه باندي به داسي رنگين او وړانگين گلان زړغونه شي چي عطر او موسيقي به يي بشريت د واقعي بنايست پړاو ته ورسوي دوو رورگلو صداقت او سرپټوب واقعي روح به انسان د طبقاتي ټولني له کرکو د ښمنيو او خودخواهيو څخه خلاص کړي د دايمي سولي او نه زواليدونکي سيني جرړي د انسان په پلو او رگونو کي وځغلي د دغسي مستقبل له زيري سره زموږ (غمجن نسل) وظيفه لاهم دريږي سوږ ساموريت لرو چي د غمجن بشريت د دوران د درونواو رنځونو صادقانه انعکاس هغو برياليو او نيکمرغو نسلونو ته ورسوو چي د غم رنځ او سحر وسيت له انگازي او موزيک سره به نه وي اشنا اوله تير دوران سره به د بېگانه کيدو او قطعي جلا کيدو تر خطر لاندې وي .

لنډې د ښځې د تاريخي، اجتماعي موقعيت صادق ويندوی

په آريايي قبایلو کې د سټي عنعنې پر ښځو باندې د نارینه د جبر و ت او تاداپه تاريخ کې تر ټولو زړه بر يښوونکې او ضد انساني تادا ده .
د (سټي) د دود له احکاموسره سم به هره کو نډه ښځه د خاوند له سړي سره يوځای ژوندی او رته اچول کيده، په ځينونو رو لرغونو مذهبونو کې د سړي د سولو پر ځای د ښځو لو عنعنې دودونه، هغوی به ښځه له خاوند سره ژوندی گو رته سپارله. دې عنعنو «غالباً» په هندي آريايي قبایلو او عشایرو کې زيات دوام کړی دی .
د پښتو په عايمانه شعر کې بيا په تيره په لنډيو کې د (سټي) د لفظ او دود انعکاس او پراخ استعمال دا اټکل مينځ ته راوړلی چې د پښتنې ښځې لرغونې ميندې هم (سټي) شوی دی او د دې ضد بشري منسوخ درد رنج يی گاللی دی .

په لنډيو کې ويل کيږي :

ورکشې بيلتونه غم زرغونه	سوی دا غونه را کوې سټي دې
ستا په یاری کې توستي شوم	په اور سټي شوم څوک سې خواله نه راځينه
گودر دی ونيو توستي شوم	په اور سټي وای توستي مه وای مينه

د (سټي) کيدلو او ژوندی څښيدلو احکام يواځې او يواځې ښځې ته اړم وواو نارينه د دې احکامو محکوم نه وو. په وروستيو پيړيو کې د (سټي) کلمې له عايمانه ادبياتو نه د خواصو ادبياتو ته لار کړې او خصوصاً د غزل په قلمرو کې د خوشحال خټک نه را په دی خوايی زيات سورد پيدا کړی دی .

په همدې توگه د ښځو په ژوند پورې ځينې مربوط جريانونه او اجتماعي احکام چې د ښځو او ورځو د وحشې او هير وونکي سين له څپو څخه بچ شوی او مو رته راپاتی شوی دی دوسره رپر دوونکي دی چې زموږ د پيړۍ و جدان لرونکي او مهذب انسان حتی د هغو د تفصيل دا وریدو جرأت نه کوی. د ښځې د ترخه ژوند تاريخ او دهغې د غمونو او ژړاوو داستان دوسره اوږد دی چې دلته ورباندې نښتلی د دې بحث نه دو تو او د دې بحث له سبک

او کر کټر څخه دلری کیدو زیان پیدا کوی خو کوم واقعیت چی دښځی او سنی اجتماعی دریځ او تاریخی حقیقت یې په کلمکه ثبوت کوی او په دی ارتباط کی باید وڅیړل شی هغه دښځی غمجن اجتماعی موقعیت دی. دافغان ملت په تاریخ کی یواځی لنډی ددی موقعیت او غمجن تقدیر سمه درجه بندی کړی او داسو لیت په غاړه اخیستلای شی چی ددی تراژیدی غم لړلی داستان دسلط نارینه دپیړیو له سیمی څخه گام په گام راتلونکو نسلو نو ته چی هلته ښځه له نارینه سره برابر واک او قدرت پیدا کوی ولیږدوي .

هغه پیچلی لاره چی «ښځی» له یوی تاریخی پوړی نه بلی پوړی ته پری کړی ده یواځی لنډیو کی په ساده او رښتیندو په توگه ځان څرگندوی او له ورايه ښی چی دزسانی هری څپی هغی ته دخپل اجباری سیرالزاسی لوری ورکړی دی .

که دلنډیو ژوره څپړنه او تحلیل وشي دتولنی دتاریخی تکامل په بیلو بیلو پوړیو کی پښتنو سیر نمود اجتماعی موقعیتونو او ددی موقعیتونو دڅرنگوالی ددقیقی درجه بندی په هکله ډیره مرسته کولای شی .

په لنډیو کی لاتراوسه دښځی دمحکوم او ذلیل اجتماعی موقعیت څخه رازیریدلی فریادونه اونارې له لرغونو څخه پخوانیو ته اوله پخوانیو څخه سوږته رارسیری اولکه نری رنځ دپښتون ملت دحافظی په پیچوسو کی له یوه نسل څخه بل ته اوله بل نه بل ته لیږدی اود زمان دنااتهکل شویو پولو پرلوری وربھیږی، پرښځه بانندی اجتماعی جبر بر بندوی اودنارینه په مقابل کی دهغی لویدیلی مقام او کمزوری دریځ بیانوی اوله ښځی سره مرسته کوی چی طبیعت اوانسان ته دخپلو ناپایه غمونو اولا علاج دردونونارې اودخپل ښځمنتوب رتل شوی ارسانونه ورواوری:

- اوه دیرش-

ديپلټانه دباز په پښو کي

بيگاد او ښکوپه درياب کي

زما د زړه بازاره وړان شي ✓

زما د سوي زړه له تاوه

سبامې بيا د کډو واردی

که ديدن کړي تلو ار او کړه

په ژړا نه ژاړم عالمه ✓

جانانه څنگه دې برباد کړم ✓

زما داوښکو سره بارانه

نري نري فریاد موم غوښی سی خو رینه

لاسوزن زړه راڅخه وړک شو سړبه وینه

په تاکی بله سودا نه شته بی له غمه

په ځنگل او رو لگیده سوځی گلونه

په سربه پنهې چلوم په زړه غمونه

بیسړی ډو بیسړی پرتخته ولاړه یمه

زه له زخمی سترگو غمونه تو یومه

دخپل زړگی وینی سی وړی سا ډبوینه

د زړه دو ینورنگ لری رسوا دې کړمه

په بنځمنو لنډيو کې د سوزيگي پر ضد د بنځي اعتراض

د پښتني بنځي له ویر او دردو نه ډک ژوند هغه وخت دخپلې بدسرغۍ او مصیبت وروستی پړاو ته رسېږي چې په غبرگو نۍ ستم سر بيره حتی د خاوند د ټاکلو حق هم له لاسه ورکوي. پښتنه بنځه د جهان د ټولو بنځو په څیر د احساس، وجدان او ذوق سیرمن ده او د بنځکلي، نابنځکلي، ښه او ناښه مناسب او نامناسب له پاره معیارونه او قضاوت لري. خو د فیوډالي او سابقېل فیوډالي شرایطو چو کات هغې ته ددی موقع نه ده وړکړی چې دخپل وجدان حکم او قضاوت دخپل ژوند په عمل کې څرگند او اغیزمن کړي نو دخپلو لنډيو (بنځمنو لنډيو) یو مهمه برخه د «نارینه سالاری» پر ضد او د بنځي داوډه اسارت او بیواکۍ د بیان په باره کې وایی او په بیلابیلو سوار دوکی ددې ناروا (سالاری) د افشا کولو او رسوا کولو له پاره خاص اصطلاحات او سمبولونه استعمالوي او په دی وسیله د آزادی او ځان واکۍ پر لوری دخپلې تندې او تلو سې افاده ښیي.

ددغه اصطلاحاتو له جملې څخه یو هم د «موزی» او «سوزیگي» کلمات دی. داسمبولونه په لنډيو کې د بی غیرت، بی حیثیت، ناسرد، بی شرم، بی حیا، ډارن بی پښتوبی وجدان بی انصاف سوگت، دسیسه کار، شیطان او چغل نارینه په معنی استعمالیږي او زیاتره په بنځمنو لنډيو کې ندر تا په سیرنیو لنډيو کې هم د استعمال سوار د لري. په بنځمنو لنډيو کې د (موزی) په کلمه کې د پورتنیو مذمو و صفتونو اطلاق په هغو زومانو او خاوندانو باندې کیږي چې پیغله یا سیرمن یی هیڅ راز روحی توافق نه ورسره لري مگر یواځې په پښتو او پښتونواله کې دنارینه دیوار څیز منل شوی استبداد له عنعنې سره سم بنځه مجبوره شوې وي چې همدی ناسنلی منفور او کر غیرن زوم یا خاوند ته وړکوژده او واده شي او ددی د و ن فطرت خیرن «نارینه سالاری» بی له عذر او حیلې څخه وښی او خپل ټول طبیعي او نا ایلیدونکی غوښتنی او ارمانونه دده پښو ته وروغوړځوي په هغو بنځمنو لنډيو کې چې د (موزی) او (سوزیگي) پر ضد ویل شوی دی د محکومې او اسیرې پښتنې سیرمنې نهایی نفرت، بیزاری او حسرت انعکاس سوسی او په عموسی توگه د (پلار واکۍ) دسیستم د پاته شو نو ضد انسانی او دو حشیانه نتیجو خیرنه او ناپاکه څیره ښیي.

په لاندینیو لنډیو کی (د سوزیځی) په باره کی د ښځی ناپای، لاعلاج او سزمن رنځ او کرکه
په ډیره رښتیند و په قیافه کی ځان څرگندوی :

د سوزیځی په سرگ به سترگی تور و سه
سپرونه سری سوزیان به روغ کورته راځینه
زما په برخه دې سوزی ورساوونه
په نسی سول کړه تر سبا کوی خوبونه
توتی په باغ کی د فراق نارې و هینه
د سوزیځی په خویندو راغلم تش لاسونه
مناسب نه دی چی سوزی یی بویو وینه
چیری سوزی چیری دگلو صورتونه

چیری سوزی چیری زما دا باخونه
چی په سرون دی و مویده و یښه دې کړمه
صورت ته خوارشی چی سوزیان دې زړوینه
ظالم سوزی سی له کتو منع کوینه
که بازو سات شو سوزیځی یی جوړوینه
دلاس ښگری سی خرڅو ی ژړا راځینه
چی زه دې لنگه تپینگوم بازودی ځینه
زه د سوزی په لاس کی یم چی جدا یمه
بیابه سی خوا کی سوزیځی کوی خوبونه

دگلو لښتی د سوزیانو کت ته ځینه

درنجو گوډی سی ساتلی
پاس په سنگر ټکونه وشو و
نصیبه څه در سره و کړم
سوزی په سینه څه پوهیږی
سوزی خان بنده کړه بلبله
گوتی سی وی په لاس سی نه کړی
گل سی له یاره سره ښایی
که سی نصیب دبدونه وای
داسی هم ویل شوی دی :

که سی نصیب دبدونه وای
کو سی دې وچ شه سوزی چرکه
قلمه مات شی بخته و او ری
سترگی خوتا را کړی خدایه
راځه راځه پرکت راڅیږه
د سوزگی د زوره نه یم
د سوزیځی شلیدلی کټه
خوابدی مه شی زما یاره
خاونده بیادی ساخوستن کړ

اوداسی هم ویل شوی دی :
څښتنه بیادې ساخوستن کړ

په بنځمنولنه یو کی داعتراض تاریخی سر چینه

سو ږ دلته دلنډیو شاعرانو د لرغونو اجدادو په تاریخ کی د بنځی او نارینه وو د سنا سباتو
څیړنه وکړه. د افغانستان تاریخ ښیي چی دلنډیو د شاعرانو نسب پخوا نیو آریایی قبیلو ته
رسیږي.

دهمدی قبیلو ځینی څپی د تاریخ په اوږدو کی ورو ورو د هند شمالي برخو ته ور-
ننوتی دی له همدی کبله لاتراوسه د پښتو ژبه د هندی او سانسکریت سره لغوی اشتراکونه
او ژبني خورولې ساتي. پخوانیو قبایلي اړیکو په کلتوري په تیره بیا د هغه په مشخصه سیمه
یعنی فلکلور کی د هندی او افغانی آریایی قبایلو په وروسته پاتی خلکو کی ډیر سره
ورته سیراثونه پری ایښی دی. په همدی وجه د افغانی فلکلور د اساسی او لوړنیو سرچینو
د څیړلو له پاره د هندی آریایی قبایلو د تاریخی بدلون او کلتوري څرنګوالی مطالعه
ضروری ده. شری ډانګی د هندوستان ستر اجتماعی شخصیت او فیلسوف د هغو آریایی کاسونو
په باب چی هند ته لیږدیدی وو داسی لیکي: «کله چی قبایلو به جګړه سره وکړه جنگی اسیران
به د «پرمید» د عنعنې سره سم وژل کیدل، سګر کله چی د انسان کار د تولید دنو یو وسیلو
دشته کیدو سبب شو او د غونډو یو وسیلو د تولید اندازه د ضرورت تر پیمانی زیاته کړه
ددی امکان راپیدا شو چی جنگی اسیران د قتلو لوړ ځای ژوندی وساتي او د تولید
کا رځینی واخلی.»

همدې د جګړې اسیرانو را وروسته بیا د آریایی قبایلو ټیټه طبقه (سودر) تشکیل کړه. ډانګی
دهمدی تاریخی پوړی په اوږدو کی د آریایی قبیلو تر منځ د کورنۍ او بنځی په هکله اساسی
تغیرات داسی څیړلی دی.

«په ویدی کتابونو کی د مورد حقوقو د دوران د پای ته رسیدو او د پلار د حقوقو
د رواجیدو په باره کی څه نه دی ویل شوی خو سره له دې بیا هم هغه پراختیاوې چی په
په کورنۍ کی مینځ ته راغلی دی د بدلون په ښه توګه ښیي»^۱

د پلار والی حق، خصوصی شتمنی او د میراث حق ایجابوی چی بنځه په یوه نارینه پوری تعلق
ولري. له دی نه پرته دانه شی معلومیدای چی د بنځی او لاد په چاپوړی متعلق دی او د نارینه

خصوصی شتمنی او سیراټ چاته ډډه لگوي ، نوځکه دیوه خاوند لرل او له هغه سره دښځی وفاداري او سپیڅلتیاچی دپلارولی دسیراټ له حق سره یی سرسته کوله یو قانونی تعامل شو لیکن حقیقت ددی چی په لوسړی سرکی دغه (یوه ښځه په یوه وخت کی دیوه سپره له پاره) دښځی دغوښتنی نتیجه وه . نارینه په هغه وخت کی د«له ییز ازدواج» دپریښوولو طرفدارو او نه له هغه راوړوسته . نارینه په بیلابیلو حقوقی او قانونی پلمو او په غیر قانونی لارو تر یوې ښځی زیاتو ته لاس وړغزوي .

هاجره بیگم دهندوستان دښځو ددسوکر اټیک سازمان یوسهم شخصیت چی له ډانگی څخه یی پورتنی اقتباسونه کړی دی وړاندی لیکي :

«دښځی دغه غوښتنه چی باید په یوه نارینه پوری تعلق ولری له دی څخه راپیداشوی ده چی دآریایانو د لرغونو رواجو نوسره ښځو ددی دودنه کرکه کوله او دایي بده بلله چی په هرځای او هر حال کی له یوه ناپیژندلی نارینه سره درابطی په پیدا کولو مجبوره وی ، له همدې کبله یی دارواج پریښود . پورتنیو تاریخی حقایقونه دا ټکل کیدای شی چی پښتنه ښځه له سختو ناساعدو لارو څخه دتاریخ په اوږده واټن باندی زموږ پیری ترراتیره شوې ده .

دښځمنو لنډیو دلو سړنیو نطفو ښی او پلونه حتی له فیوډالی دورې نه هغه خوادبربریت دوران ته وراوړي .

پریږده چی بند په بندسی پرې کړی	ماچی دژنو یاری کړه سرگ ته ورتلمه
چیرې پناشوې په غم ورکه	ماپه اوښانو بدلوی تاغرقوینه
ماوې چی سرگ به سی پرده شي	اوس سی په ژوندگورته لیری چینجی سی خورینه
ناسرده داسی خوشوکه نه کا	لکه دسوال کتره دې او رته و نیوسه

زموږ په ټولنه کی داسی کسان شته دی چی فکرکوی نسبت نارینه ته دښځی دمقام ټیټوالی دانسان له خیر او دهغه دژوند له حکمت سره برابر دی ، دا کسان باورلری چی دښځی جنس نسبت نارینه ته کمزوری دی ښځه نه شی کولای دخپل جسمی توان او زغم له پلوه له نارینه سره برابری وکړي .

دموروالی وظیفې هغه لاستومانه کوی او دکار قدرت ورڅخه اخلی . داسی کسان هم

شته دی چی بنځه نه یو اخی له جسمانی نظره بلکه د دماغی قدرت په وجه هم تر نارینه کمزوری بولی. دا کسان وایی چی بنځه هغه وخت ژغورل کیدای شی چی د نارینه تر سیوری او حمایتی لاندی وی سگر معاصره پوهنه او علمی څیړنی د نارینه سالاری اودهغې دورې د دغو سغورو نمایندگانو دابی بنیاده نظر رد وی او دا په ثبوت رسوی چی پر نړی بانندی دبی استعداد بنځی دسالاری دوره (سور واکي) هم تیره شوې ده.

علم ثابت کړې ده چی بشری ټولنه لاتر اوسه پوری د دایمی بدلون نه تماسید و نکي لار پر ی کوي .

پر له پسې تغیر سوسی هله خامخا د بنځی او نارینه مناسبات هم گام په گام بدلون سوسی اوباید هم همداسی وی.

ټولنیو هانو په لرغونو زمانو کی د ټولنی د بشکلا د څرنگوالی د معلومولو په باب زیاتی څیړنې کړی دی هغوی تر ډیره ځای په پدی پوهیدلی دی چی په لرغونو زمانو کې اجتماعی ژوند څه بڼه لرله او وروسته بیا څنگه او ولې بدلونونه پکی راغلی دی. کیدای شی چی د بنځی د آزادی غوښتنی د مبارزې جریان دې په اروپا، امریکا او دنړی په نورو برخو کی تحقق او بری پیدا کړی وی سگر د افغانستان تاریخ (د اجتماعاتو انکشاف) خپله ځانگړتیا ساتلې ده او طبیعی محیطی عواملو هغه ته خپل ځانگړی خصوصیت او توپیر ورکړیدی.

زه نه غواړم دلته دانسان د پیدایښت او د تاریخ په باره کی علمی نظریات و څیړم بلکه غواړم د بنځمنو لنډیو د علمی څیړلو له پاره یو اخی د بنځی او نارینه د مناسباتو په هری برخه بانندی وږغیړم چی څکه د نارینه سالاری پر ضد د بنځمنو لنډیو د واقعی سحر کاتو سرچینه سوږته راښی .

په سلهاو و بنځمنی لنډی شته دی چی د نارینه سالاری پر ضد د پښتنی بنځی اعتراض او نارپخی عصیان بیانوی .

بنځه پرته له دی توپیر نه چی په کومه اجتماعی طبقه او قشر پوری تړلی ده، د لنډیو په نه چوپیدو نکي او دایمی بهیر کی پر له پسې چیغی و هی او د ځان په هکله د نارینه تیری اوستم بر بندوي .

صورت سی خپل واک یی دبل دی صورت ته خاوری شی چی نور دې واک کوینه
 په پو رتنی لنډی کی بنځه دخپل جنسیت دعزیزی تمایل اوغو پښتنو په خلاف هغه تاریخی
 موقعیت چی دنارینه له خوا دخاصو تاریخی شرایطو په سرسته پردې باندي تحمیل شوی دی
 بر بنډوی او دهغه اجتماعی نظام پر ضد داعتراض غبرجگوي چی له بنځی نه یی دخپل ځان واک
 اخیستی دی او دایی دخپلی آزادی او واک څخه محرومه کړې ده. ددی اعتراض منطق دوسره
 روڼ ساده او قانع کوونکی دی چی دهرراز مخالفت او منفي مقابلی څخه نیسی. کوم پښتون
 به ددې واقعیت نه انکار وکړای شی چی پښتون اولس دخپل پیچلی اورنگین تاریخ په
 اوږدو کی له خپلو خویندو اولورانو سره، له میندو او سیرمنو سره دخپل سیراثی مال په
 توگه معامله کړې ده اولایی هم کوی. په پښتنو پرگنو کی لاتر اوسه پوری بنځه دخپل ځان
 او تن واک نلری او ددی واک ترلاسه کولو له پاره دهغی هر وړه څخه ضداخلاقی توجیه کیری.
 ددې اجتماعی جریان دثبوت له پاره دلته یو داعتراض قریادونه کافی دی :

پلارسی ظالم دی مابشاسارلره لیبرینه	ځوانانو ننگ راباندی وکړی
داشناغیر پسی ړنده شبکور ه شو مه	خاونده پلارسی لیونی کړی
زه چی کمکو تی لویه وم زړه به شمه	زسپه برخه دې کمکی کړ
ماته په لویه لار کی مه ژاړه چی سر مه	تاته سی نه درکوی یاره
	داسی هم ویل شوې ده :

ماته په لویه لار کی مه ژاړه سینه .	تاته سی نه درکوی یاره -
کم عقله یاره په پردی اختیار کی یمه	له مانه ولی سروری

پښتون اولس لاتر اوسه له بنځی سره دوگړو، کورنیو او قبایلو ترسینځ دبدیو، سرگونو او
 تیریو دروغې په بدلانه کی دعوض او پتی په توگه معامله کوی د نذرانی او داسی
 نورو مقاصدوله پاره هم اهدا کیدای او پلورل کیدای شی .

بنځه دهمدې ترخه اوضدانسانی موقعیت درسوا کولو په خاطر او دنارینه پر ضد دخپل
 تاریخی اعتراض دیان لپاره دایکلی زړه وړونکی اوسوچه لنډی دپښتنو پرگنو حافظی
 ته ورشیندی :

ۛ څلورڅلو پښت ۛ

صورت سی خپل واک یی دبل دی
 پلاره کلادې هدیره شه
 زه د ظالم داداله لاسه
 پلاره! کوډ له دې ایره شه
 سوری! سستی شی پلاره و سړی
 په سره دوزخ کی دې دیره شه

صورت خاورې شی چی نور دې واک کوینه
 چی ترینه وخی په ژړا ملالی نجونه
 دمرگی سین ته ولویدم کته سی ورینه
 سور کی منه دې په کارغانو و خورمه
 زه د نیکه په کت کی خاورې ایری شومه
 کور دې ایره شه زه دې اور ته و نیومه

* * *

بڼڅه په دې لنډیو کی هغه بی سکونه او ناقراړه ساندې ده چی پر له پسې د سندرېز وڅپو په
 په ناپایه تالندو کی بی مجاله چیغی و هی :

آسمانه پر یوزی بخته و اوړی
 ساوې دزړه یار به سی خپل شی
 خدا یه دکونډه و پنا گیر شی
 بیگا دستو ریو په رڼا کی
 په نیمه شپه سوې نارې شوې
 چمبر دی گهشه کور دې لگه شه
 خراغ یی بیا په گور بلیری
 همزولو غم را سره یو کړی
 مادی زخمی زړگی په ویر کی
 په صورت روغه درته بڼکارم

زړگیه وچ شی ماسوزی ته و دوینه
 سرگسی سیلمه شو د بنامار په برخه شومه
 چی سیراث خوری په لیوانو و د وینه
 جانان زما په تمه راغی سربه وینه
 سور له لورانو بیلوی کو کې و هینه
 د کور شیطانه په ژړا دې پنده کړمه
 شالیلی مړه ده په چرو شغلې و هینه
 پلار سی ظالم شو په بو داسی خر خوینه
 دوینو او بڼکی بهولی پنده شومه
 په درانه کې سی لښتی دوینو څینه

ددی چیغو او فریادونو سرچینه چیری ده؟

ددی اعتراضونو محرک کوم دی؟

ددی پوښتنی دځوابونو لپاره د اضر و ری ده معلومه کړو چی بڼڅه له کومه دنارینه په مقابل
 کی تابع موقعیت ته را بڼکول شوی ده او نارینه څرنگه تو انیدلی دی چی بڼڅه دی ذلیل
 موقعیت ته تابع کړی او دهغی دهرڅه سالکشی. ددی جریان ریښی د انسان د تاریخ سپیدو ته

رسيږي ، هغی ژبانی ته چی انسان لاهلته دځنگلو نو او دغرو له غارونو څخه نه و راوتلی
 یعنی له زرگو نو کلو نو هغی خواته دبی تاریخه بشریت پو لو ته .
 دانگلېس «کورنی» خصوصي ما لکیت او دولت منشا » په کتاب کې داسی لیکل شوی دی
 « لرغونی انسان کله چی د حیوانیت له سر حلی نه پښه وړاندی ایښووله د کورنی په نوم پی
 کوم شی نه پیژانده .»
 «د فاسیل ډیر لوسری شکل چی تاریخ دهغه شته والی تائید کړی دی او همدانن هم دهغه
 نمونی دنړۍ په ځینو برخو کی لیدل کیږی ډله ایز و دو نه دی . په دې ودونو کی دنارینه وو
 یسوی ډلی د بنځو په یوی ډلی پوری اړه پیدا کوله . نو سوری کتاب په دی د وره کی
 د بنځی د مقام په هکله داسی لیکي « وگړی ډیر لږ او تیت پرک وو . د کارو پشړیو اخی د بنځی او
 نارینه ترمنځ موجود و . ستر و بی څښتنه ځنگلونو بشری قبایل یو له بل څخه بیل کړی و .
 نارینه جنگیده ، ښکاری کاهه ، کبان پی نیول ، دخوړ لوخام سو ادبه پی راټولول او ددی
 کار د کولو لپاره به پی الات او افزار جوړول . بنځو به ټاټوبی سمبالول ، خواړه به پی پخول
 او او بدل به پی کول . نارینه او بنځو هر یو پخپلو ځانگړو برخو کی دخپل کارو اکداران
 وو . نارینه او بنځه پر ځنگله او کور مسلط وو . نارینه دوسلی د ښکار او کب نیولو ده سیلو
 خاوندو ، او بنځه دکور د سامان اولوبنو سیرمن وه . په دی لوسړنیو فایلو نو کې
 زیات کسان اوسیدل ټاټوبی ، باغ اوسترې گروندی کړ دسره اشتراکي وو . په دی کمو نو نو
 کی بنځه مسلطه وه داو لادد نسب پیژندگلوی دهغو ی دسور له سخی کیدله
 دچادپلار په باب پوښتنه نه کیده . له همدی کبله سور یعنی بنځه ډیره عزتمنه او محترمه وه »
 دې کمو نو نوته له دی کبله لوسړنی اشتراکي فاسیلونه ویل شوی دی چی په هغی دوری کی
 شتمنی یعنی ځمکه ، زر ، سړی او نور نه وو . ځنی سو جو د لوسړنی وسایل د کمو ن دټولو
 غړیو مشترک سالونه وو په دی کمو نو نو کی نه استعمار شته اونه استعمارید
 ونکی . انسان په ځنگلو نو او دغرو نو په سوریو کی اوسیده . په تاریخی کی دی دورې ته د
 (سورواکی) دوره ویل شوی ده ، په دی دوران کی دبشری ټولنی د تکامل سیر ډیر سست
 او پخ پر مخ تللی دی که څه هم په اسیا - افریقا او اروپا کی دټولنیز تکامل بیلابیلو دورو

یورازیو وخت اوسره ورته سیرنه درلود سگر په عموسی توگه (دسورواکی) تاریخی پورې په ټولو بشری ټولنو تیره شوی ده او له استعمارنه فارغه پورې بلل کیږي. د استعمار له را پیدا کیدو سره سم پر بنځه باندې دنارینه تسلط هم پیدا شو او د (پلارواکي) د دوران له ځای په ځای کیدو راهیسي د بنځي مظلومیت محکومیت او زلت هم شروع شوی دی. کله چی انسان او سپینیز آلات او وسیلی تر لاس کړي دا اسکان ورد لاسه شو چی د وحشی ژور سې او گلی ایل کړی ځمکه واپوي او کر هغه زده کړی. د سالداری او کر هنی کار چی دنارینه په لاس شوی و د بنځي اونارینه تر منځ یی د کار پخوانی ویش دنارینه په گټه اغیزمن کړ نارینه ته د برتری موقع و رپلاس شوه بنځه یی دوهم مقام ته په شاپو تله.

اوس به د عموسی بحث نه خپل مشخص بحث ته څخه راواړواو د خپلو خلکو (دلنویان - شاعرانو) د لرغونو اجدادو (آریایی قبیلو) د بنځي اونارینه روابط په دی مرحله کی وڅیړو او و به گورو چی دهغوی تر منځ په دې پورې کی د بنځي اجتماعی موقعیت څنگه و د ا بحث به په راتلونکی مقاله کی تعقیب کړو.

د لنډيو طبقاتي خصايت

لنډي شعر دې شعر هنر دې او هنر دايدلېيا لوژي يوشکل دی. د لنډيو پراخ درياب چي اساساً د زيار ايسټونکو طبقاتو او مشخصاً په فيو ډالي ټولنه کې يې (د بزگرانو) دارسانو نو د بيان وظيفه په غاړه اخيستی ده تر بل هر شعر نه د پښتون اولس د څو ريډلو او کړيدليو زيار ايسټونکو د ژوند صادق انعکاس دی. لنډي درېرگا لوندکو پر گڼو بڼکلاپه کار او زيار کې ويني اود انسان د سيني او تکل تر منځ پوله نه اچوي. په کار او رېر کې نیک سرغی تعقيبوي. د لنډي چاپير يال يواځي په بڼکلا او بڼا يست نه د کيږي بلکي ټول شته اشيا چي د زيار ايسټونکي انسان زړه او پلې ورکاري د لنډي دستايني وړ دي. لنډي يواځي دا کار نه کوي چي په کلي توگه بڼکلا وستايي بلکي د اوظيفه په غاړه اخلي چي ژوند هماغسي چي دي وښيي. لنډي د زيار د ټولني له سينځه راخوټيږي او د دغی ټولني د ټولو طبقاتو او قشرونو (زياتره د زيار ايسټونکو) او ازغبر گوي.

په طبقاتي ټولنه کې هره طبقه لنډيو ته خپل اجتماعي رنگ او عطر وړکوي او دخپلو ارسانو نو، عواطفو او ذوقونو غوښتنې وړليږدوي. د لنډي يوفورم او لفظي جوړښت د سازدسان مثال لري هرڅوک دخپلي خوښي نغمې او غاړي پکي غږوي. هره اجتماعي طبقه او قشر خپل اړمان پکي بيانوي. لنډي د پښتني ټولني طبقاتي تنوع روښانه او بي ریا څرگندوي او بي له دينه چي د طبقاتي تضاد د بر بڼو لود تو ضيح او او تصنيف دنده په غاړه واخلې او يادې باره کې درس وړکړي لکه وړو ند بلبل چغيري او له هغوسا غزو او زړونو څخه چي راوړي، د هغود اجتماعي شعور سليو دي غږوي. په حقيقت کې هره هنري جلوه له هغو اجتماعي شرايطو سره چي دغه جلوه يې جولان ته راايسټلي ده ژورې اړيکي لري. لنډي لکه د چينې رنې او بڼه دي چي تصويري اوسپيني شگي بس توپيره د هغوی په تل کې خپل اصلي رنگ ښيي،

دهغي اجتماعي طبقې کړکټر څرگندوي کوم چي ددغي طبقې له روحې، سياسي او اخلاقي ترسباتو څخه ترکيب شوي ده. او داځکه چي ټولنه د لنډيو اساسي سرچينه ده او دغه سرچينه له ظالمو او مظلومو استعمارگرو او استثماريدونکو، له حاکمو او محکومو پر گڼو څخه رابهيږي او د ژوند په دايمي خوږکي د ستضادو طبقاتو د ازو نو جبري ترکيب بشپړوي او يوه ورځ به نهائي پای يعنې د انسان د آزادي پولې ته رسيږي او نوي شکل او ډبې طبقې ټولني اړمان به بيان کړي. ياد اچي خپل ځاي به بل هنري چوکات ته پرېږدي چې هغه به د لنډيو هنري رسالت د نوي زمان له پاره په غاړه واخلي او د نوي انسان ژبه به شي. د لنډيو په مجموعي درياب کي د ټولو وگړو مختلف اړمانونه، غوښتنې او دردونه داسي سره ايشي چي د بناديو او غمونو، د برېو او ساتو، د اسيدونو او نا اسيدو مختلف سازونه په يوه واحد سنفوني کي سره ترکيبوي. ديلا بيلو طبقاتو دهستي د عبور په تو حيد شوي مقطع کي د انسان د تاريخ سرود غږوي. د سازونو پرله پسې بدلېدو نكي تناسب ته لار خلاصوي او د ژوند له قانونيت سره برابر خپله ژبه اږوي.

د لنډيو ښکلا دهغوي د طبقاتي هر ډول والي په غنا کي لاپيا وړي شوې ده او د پښتنو د فيوډالي او قبائلي پوړيو هنري ارزښتونه يي تر بل هر فن نه زيات توضيح کړي او ښکاره کړي دي. د لنډيو ژبه د هر بل شعر تر ژبي زياته طبقاتي ده. د لنډيو په عظيمه انساني سنفوني کي تر نړيو او تار لرونکو سازونو زيرم سازونه پياوړي شوي دي. په هغولنډيو کي چي لاتر اوسه د خلکو له پر گڼو څخه راټولي شوي او خپرې شوې دي داسي لنډي ډيرې دي چي سخا سخا دبزگرانو د طرز فکر، اړمانونو ژوند او فرهنگ تر جمانې کوي او هغه ساده معصومه او ريښتيندويه ښکلا غبرگوي چي د دې طبقې د ژوند له چينو څخه راخوتېږي. ښکلا د زيار ايستونکو په نظر کي له کار او زيار او بدني روغتيا سره د سيني لرلو بيانوونکي ده او په لاندنيو لنډيو کي دغه ښکلا دوسره برېښه شوې چي په بل هيڅ راز شعر کي ساري نلري:

پاچايي تخت سي په کارندي
جانان به لوکازه به وړي ټولو

جغ په اوږه چو که په لاس کي
زه ديملتون يوې تېم اغزي کرسه

چی لو او لو رشی خواري زورشی
دپسرلی لو ونه کله شول
ستا اشنایی داو بو ورخ دی
پارسی دسر و غنمو لو کا
پارسی دها گک گرمیو وسو

په بځملی گوتو به وری تو لوسه
نجلی په سرو سنگلو وری تو لو ینه
چی چینا رونه پکی بدم او به یی وړینه
سپینه خولگی سبا ناری ورته ور وړسه
زه به دسپینی خولی شبنم پری او روسه

پدی لنډیو کی دکار ازار لکه جنغ، چوکه، یوپی او دکار ډو لو نه لکه لو کول و ږی
تو لول یوې تړل دسینی او هجران په ترانو کی کارول شوی دی. گواکی د عشق او
بیلته سندرې دکار او زیار سره غبرگی شوی او د زیار ایستو نکی انسان (بزگر) د بیکلا

پیژندنې دسلیقی او ذوق لوری یی له ورايه ښوولی دی. کله چی زه پدی لنډیو کی دللمې
ژپرگل، دها گک د گرمیو سول، دلښتیو په ورخونو کی دتیرانوا وچینا روندو اچو لو
خبری او رم سترگو ته سی سخا سخ د بزگرانو کلی، لو گجن دالانو نه، د کلی پیتا و ته د
خارویو اخورونه، یوې شوی پتی، درښدونه، ډله ایز کارونه او اشرونه درپریه
سپری له دی لنډیو سره سخا سخ د بزگرانو پر ژوندو رننوی. دخارویو پوول دکار و انو-
نو چلول دپیتی تړل او په شا کول او به لگول، انسانی رو اسینه چی دتیاره دتودې ډوډی له
عطر و سره یو ځای دانسان و پده شوی غرائز تخنوی، د کلی د زیار ایستو نکی په رگونو کې
دژوند مستی خوروي اود دوام او پرمختگ حوصله ورکوي. سر بیره پدی ډول لنډیو
چی سخا سخ د بزگرانو له ژوند کار او زیار سره خپله رابطه ښکاروي داسی لنډی هم شته
دی چی پورتنی متداول کلمات او ازارنه استعمالوی سگردا ستما رشو یو بزگرانو
دژوند او ارسانونو دخیرې نور مشخص اړخونه بیانوي .

لکه لاندی لنډی :

ولسی به نه ژاړم عالمه
هله که ستا دزه له پاره
یو واري تو ره لنگی وکړه
بروزې ډیری راته راوړه
په کشمالو کی ورته پت شوم

په سره غرمه کی جانان کلهې بار وینه
تلی می سوزي په غرمو ولاړه یمه
بیا که شری په سرکوی یاره دې یمه
دیلتا نه ځمکه می ډ ډې سولوپنه
نجلی دغواوو غوبنه ده رابه شینه

په سپير و بدسه و ايه سوړې سپيرې دى خاورى چي گلو نه شنه كوينه
 پسرلى بڼه باران يې بددى نجلۍ و اښه كړى تور او ربل يې لنډوينه
 لنډۍ شعر دى او شعر هنر دى. هنر د اجتماعي خبرتيا په توگه د اجتماعي شته والي په واسطه
 ټاكل كېږي او په خپل وارد ټولنې د تكامل او د اجتماعي هستي په تغير كې فعاله برخه اخلي.
 چرنيسفسكي مشهور روسي انقلابي شخصيت او منقد وايي: «د خلكو ژوند د ښكلاو واقعي
 سرچينه ده» د علمي فلسفي ټول معتقدین د دې مقولې مخالف دي چي وايي «هنر د هنر له پاره»
 چرنيسفسكي زياتوي :

«دامفكو ره چي» هنر د هنر لپاره» زموږ په پير كې دوسره عجيبه ده لكه چي وويل شي
 «شتمني د شتمني له پاره» او «علم د علم لپاره». لنډۍ شعر دى او دخپلي هنري جنبې په
 لحاظ دايديالوژي يوشكل دى اوله همدې كبله طبقاتي خصلت لري او خامخابه خپل ځيني
 انساني مشخصات ساتي. داددې الزام باعث نه گرځي چي د لنډۍ ويونكي دې طبقاتي خبرتيا ولري او
 يانه؟ خوددوي آثار به د دغې يا هغې اجتماعي طبقې (زياتره دبزگرانو د بيلابيلو قشرونو) گټې، نر
 ليد، عقايد افكار او د ژوند د واقعيتو نوپه مقابل كې د دغې يا هغې طبقې عكس العمل بيانوي. لنډۍ په
 طبقاتي ټولنه كې له سياست، د ټولنې له ژوند او د طبقاتو د مناسباتو له سيستم څخه ځان نه شي جلا كولى.
 هنر د ټولنيز خبرتيا د شكل په توگه په وروستي تحليل كې د اجتماعي هستي په واسطه
 ټاكل كېږي او په خپل وارد ټولنې د تكامل او د اجتماعي هستي په بدلون كې ستره ونډه ادا
 كوي. د اجتماعي خبرتيا د ټولو شكلونو څخه تاثير مني او مستقلاً پر هغوي باندې اغيزه
 كوي. هغه نظريات چي هنر له طبقاتي ارمانونو څخه مېرې بولي اوله ايديالوژيكو مفكو -
 روڅخه ئي راجلا كوي. داسي كوششونه دي چي علمي محتوي نلري او خورازيانمن دي.
 ددې كوششونو نتيجه داده چي غير انساني او تيټ هنر تبليغوي او خصوصاً په پانگوالۍ
 هيوادو كې له ځانه د انسان د پردي كولو د هدف له پاره وظيفه اجرا كوي. داستمارگرو
 او ستمگرو طبقو ادعاشوي «غير شعوري او غير طبقاتي هنر» فقط د زيار ايستونكو طبقو
 د ښكلاو او پر جهان باندې دخو پانگوالو د چورچپاول د دوام له پاره نومولې شوي دي.
 - يو پنځوس -

د هنر پيژندنې ايدېاليستي مکتبونه کوشش کوي هنر له اجتماعي واقعيتونو څخه بيل کړي او هغه د «مطلق شعور» او د «بېکلا د تجريدې مفهوم» بېکار ندوي و بولي په او سني بورژوايي نړۍ کې چې تضادونه پياوړي شوي دي هنر له اجتماعي فکر و نو څخه د لرې کيدو خواته سيلان پيدا کړي دي. وگړي له ځان څخه د پردي کيدو ناسيندو ونکې اقليم ته ورشړي او واقعيتونه چې د ځان ځاني په جادوگرو دودونو لړل شوي دي په درو اغېزمنو افسانو بدلېږي مگر د بورژوايي خرافاتو د سېتدلو ننگير نو په خلاف انسان به هيڅ کله په سکون او سکوت محکوم نشي بڼکې تکامل ته به ادامه ورکړي. تل به په دې لټه وي چې بايد تر هغه څه زيات شي چې اوس دي. تل به دخپل محدود طبيعت د چاپيريال مقابلې وکړي. تل به د خلود لپاره مبارزه وکړي. هر کله چې پر هر څه د پوهيدلو ارزو، په هر څه د پېرېدلو او چاپيريادلو ارزو پای ته ورسېږي انسان به نور انسان نه وي. له همدې کبله به انسان تل علم ته اړوي ترڅو خپل سيادت نه يو اړخ پر خپل ژوند بېلکې دو واقعيت پر هغه حوزه چې (ننگير نه) پي بولي لاس ته راوړي. د هنر د بېلابېلو څانگو خوږه کلن تاريخ په وضاحت ښيي چې د هنر تکامل په هر اړخيزه توگه له خپلې ټولنې هستې سره د ټولنې او اجتماعي ژوند په تکامل پورې تړلی دی. هنر د ټولنې له ودې سره وده کوي او دهغې بدلولو ته سټاکسوي. دی لنډی ته وگوري:

خدای دی زما کړه غونډی سڼی لنډې کچر به چلوم تا به ساتمه
تاسی وگوري چې څنگه د پښتنې ټولنې داستمار شو یو محکو مو طبقاتو عاطفه، ارسان او بیوزلی په لنډې کې څپي و هی. تاسی د ساده زیار ایستونکي طبقاتی څیر د دی لنډې په ساده ژبه کې وگوري چې څو سره بی ریا، بر بنډه او صا دقانه جلوه لري او څو سره واقعی ده. فقط د کلیو او کروندوز یار ایستونکي پوهیږي چې (غونډه منډه) څه راز و صند دی او د کلیوالی عاشقانه تندي داو بولوله پاره څو سره اعجاز هستو ونکې تصویر دی. د لنډې شاعر دخپلې ایدېالې محبوبې د ساتلولو پاره د لنډې کچر پر چلولو تکیه کوي یعنی پر هغه وسیله چې دده پر طبقاتی موقعیت کې مقدره او مقدوره ده لاندینی لنډی به وگورو:

ته به یا نن راشی که کله ما په ختو کیو تو سترې کړه باسونه
سردی په لوړه تیږه کیږده شیرینه یاره دلته نشته بالېستونه

په دی لنډیو کی د کلمی د نیستمینی سلاساتو و نکي بد سرغی د زلمیو بزگرانو د عاشقانه رنگینیو پر دنیا خپل خوړو و نکي سیوری اچولی دی او د بیو زلی د عشق بنی ته یی د ژور و غمونو ژپرنگ و رکړی دی. د کلیو کړ و ندو او کیردو د غمونو او رنځونو سلسله او ږده ده او د پښتنو پر گنو په لنډیو کی د زماني د سمندر له پوری غاړو څخه د ثور انقلاب تر ساحل پوری را او ږده شوی ده. دغه سلسله تر هر څه د ښځه خپل طبقاتی نشان او سهر څرگندوي او دهغه مشخص محکوم او تالا شوی موقعیت سره مقابله کوی چی دغه سندرې تری را خوتیدلی او راوتلی دی.

که دا داستمار شویو کلیوالو ژبه نه ده نو د چاژ به ده ؟
داڅو ک ده چی په ختو او کته کیدوی تپول باسونه سترې کړی دی ؟
دافر یادونه د چاله گوگل نه راوړی چی و ایی:

که را رسیږی را رسیږه دنیا د غم تهالی و هی و را نه به شینه

دالاندی شکایتونه کومه پیغله خپل محبوب ته رسوي :
یاره دسر سالو سی زور شو اوس سی تری و زی گا رگو تو خنوسرو نه
په ښکاره زموږ د زوال شوې زړې ټولنی داستمار شویو پر گنو د کلیوالو او بزگرانو او ساده زیار ایستونکو د اجتماعی اقتصادی موقعیت د طبقاتی نهاد ناری دی چی بی اختیاره دهغوی له گوگل نه راوړی او د ښیگنې پر لوردگونگو طبقاتی غرایزو تر جمانی کوی. ددغو ښکلو سر غلرو د هستونو لپاره دلنډی بی سواده و یونکو د ژبی او کلما تو خام سواد کارولی دي او غوښتی یی دی دهغوی په سرسته خپل هدف او منظور بیان کړی.

فنکار (هنرمن) ابتکار کوی او یو څیز جوړوی. دی هغو سوادو ته چی لاس یی و رسیږی شکل ورکوی. ترڅو د ژوند د واقعیت په مقابل کی یو فکر، مطلب، احساس او انسانی عکس العمل بیان کړي او نور و ته یی و ر و رسوي فنکار په خپل دی فعالیت او په دی (جوړولو) سادی عناصر و او مصالحو ته نوی شکل ورکوی. نوې څیره هستوي ترڅو هغه معنی او مفهوم یا احساس او عقیده چی فنکار په هغه باندی پوهیدلی او یا هغه ته میلان لری ستبلو رشی او داسعنی او مفهوم نور و ته، طایفی ته، قشر، طبقی، ملت او یا بشریت ته هم القاشی.

د فیوې الی دوران په لنډه یو کې د ښځې د موقف انعکاس

هغه څه چې له تاریخي څپر څخه معلومېږي په ښکاره ښیي چې ښځې په ټولنه کې همیشه یوازې سوقييت نه درلود. یو څه وخت له نارینه سره برابره وه، بل وخت په کورنۍ باندې مسلطه وه او بیا کله چې خصوصي مالکیت مینځ ته راغی له خپل مقام او منزلت نه ولویده او پلار واکمنی (پدرشاهی) نظام هغه تر خپل تسلط لاندې راوسته. فیوې الی دوره چې د پخوا په نسبت د علومو، فنونو، تجارت او سیاحت د ترقۍ دوره ده، د ښځې له پاره په ظاهر کې د نیکمرغۍ او حیثیت دوره بریښي داځکه چې په دې مرحله کې ښځه د نويو هنرونو او فنونو په مرحله کې واقع شوې ده. په دې دوره کې ټول قیمتي جواهرات لکه الماس، سرغلرې، زمره او د نړۍ تر ټولو نفیس توکران لکه اطلس، کمخواب اوزری جاسي ښځې ته وقف شوې دي. ددی داستوگنۍ له پاره لوړې ساینې او ښکلې باغونه جوړ شول، شعر، موسیقي، نقاشي او ټول ظرف صنایع د ښځې د ښایست، ظرفیت او نواکت د بیان له پاره استخدام شول، ښځه رقاصه شوه، ساقۍ او همسندر غاړې شوه، هم معشوقه شوه او هم دشعر او تصویر عرش ته وختله. پادشاهان سوداگران او د نړۍ لوی فاتحان یې ځانته را جلب کړل. ددې دیو نظر له پاره داسې اطور- انوتختونه و او بڼتل او په یوه مسکا او مچۍ مفتوحه سلکونه پرېښوول شول مگر دا خود اسیرې ښځې، ددې بیچاره ناوکه د موقعیت ظاهري منظره وه، په حقیقت کې خو سره چې ښځه په فیوې الی نظام کې ذلیل شوې او سپکه شوې ده هیڅکله په پخوانیو دورو کې داسې نه وه سپکه شوې، د طلاو و هغه رنگ او شرنگ هم چې په فیوې الی نظام کې یې د ښځې لاس او پښو ته کړی اچولې دی، هرې ښځې او سیرمنۍ ته نه دی ورپه برخه شوی. له سلهاو زرو ښځونه یوې یوې ته د الماسو تاج یا د سرغلرو لوړو کړی شوی دی او ددې په مقابل کې د ښځو

پراخی پرگنی دذلت او خواری داسی تورو کندو ته و رلو یدلی دی چی بشریت ترفیو ده -
الیزم پخوا هیڅکله دهغه ساری نه دی لیدلی .

بڼځه په همدی مرحله کی دحجاب، وینځی توب، فحشا او کام ور کولو ضد انسانی بازار ته عرضه شوه.
لکه بوده خرڅه شوه ،بدله کړی شوه اود تحفی په توگه ظالمانو او فاتحانو ته واستول شوه .
دوحشت په دوره کی د(سرواکی) نظام مصلحت و اود بربریت په دوره کی د(پلارواکی)
دنظام باوجود په ډله ایزو او (جوړه یی) و دو نوکی بڼځی یوڅه حقوق لرل .

دافیو ډالی نظام و چی بڼځه یی په بشپړه توگه دنارینه وینځه کړه. په ځینو هیوادو کی یی
دماشو سو نجو نو پښی قالب ته و اچولی ترڅو دتپښتی او سد افعی په وخت کی دسندو قدرت او
امکان ونه لری .دنړی په نورو برخو کی دبڼځی پوزی ته کړی او پښوته یی زولنی و و
واچول شوې. چاژوندی بڼځه کړه ،ځینونو رو له سره خاوند سره ژوندی بڼځه په اورسټی
کړه .چادبتانو پښوته قربانی کړه ،چاپه نیل کی ډوبه کړه چادعشق او ښکلا خوښوونی
په تور پوزه او غوږونه تری پریکړل .

ډانگي دهند وستان دکمو نیست گوندستر شخصیت او پیاوړی سوسیولوگ عقیده لری
چی دفیو ډالی دورې په لومړی سرکی (ناوې) لکه نوو مالونه اخیستل کیدای، خرڅیدای
او په کرایه او عاریت ورکول کیدای شوه.

ډانگي وایی پردې برسیره په دې دوره کی دکورنی رئیس (پلار) دبڼځی او لوردو ژلو
حق هم درلود. دفیو ډالیزم دورې په هکله دقدیم هندوستان (دمانو) قانون چی خورا
مستند دی یو ژوندی شاهد بلل کیږی. مانو پخپل قانون کی دبڼځی په هکله وایی :
«نجلی په ماشومتوب کی دپلار تر واک لاندې ، په ځوانی کی دخاوند تر واک لاندې او
په زړېدی کی دخپل زوی تر واک لاندې ده. بڼځه دآزاد ژوند حق نه لری ...»

دی وړاندی وایی :

«بڼځه او ماشوم او سړی دځانگړی مالکیت خاوندان نشی کیدای .دوی چی هرڅو سره
شتمنی تولید کړی دهغه چا کیږی چی دوی پخپله دهغه ملکیت دی .»

دمنځینو پیړیو ټولو قانون جوړوونکو په دی ټکی باندی فشار راوړی دی چی بڼځه
دخاوند (لمانځلو) ته مجبوره کړی، دابی توپیره وه چی داخوا ندجو ارگردی، قاتل دی، غل

دی، بدل منی دی او گه بل څه. د جبری وودو لود د ښځې سټی کولو دود په همدې دوره کې عمو میت پیدا کړ .

په مصر کې دود داو چې کله به یو فرعون مړ شو د هغه ټولې ښځې به یې دده له میت سره ژوندی خښولې. دفرانسی په (گولی) کې ښځه دخاوند دسړینې له پاره قربانۍ کیدله . همداراز قربانۍ دجرمني د(گوت) په قوسو نواو (سلاوانو) کې هم دود وه. له فولکلوري روایاتو او ځینې تاریخي شواهد و نه داسې معلومېږي چې دسټی کولو (ژوندی سولو دود دافغانستان په لرغونو آریایي قبایلو کې هم رواج و. په پښتنو قبایلو کې دثورتر انقلاب دښځه کونډه عرفاً دخاوند دتبرسلکیت بلل کیدله او هغې ته داحق نه وو چې دآزاد انسان په حیث پخپله خوښه له یوه نارینه سره واده وکړي .

غالباً دغه کونډه دسړي ورو، تره، زوی یا بل سیراث خور ته ورپاتې کیدله او هغه ته د احق شته و چې له دغې ښځې سره واده وکړي او یایې په کوم بل چا واده کړي. ددې ښځې منقول او غیر منقول شیان او اولادونه گړدسره ددې دولی مال بلل کېدل او داسپړه او پلار له سیراث او ټولو مادي شتمنیو څخه محرومه وه. سوږ پخپلو کلیو، سیمو او خپلوانو کې لیدلی دی چې کونډه په پاڅه سن دورنې هلك ته رسول شوې ده او کله چې هلك زلمی شوی دی دښځې په خوله کې بوروغ غاښ نه دی پاتې شوی او د عمر په لحاظ ددې ښځې او سپړه تر سینځ دانا او لمسی توپیر سینځ ته راغلی دی .

دښځې او نارینه مناسبات دافغانستان دشمال شرقی، جنوبی او جنوب غربی قبایلو په علاقو او کاسونو کې دفیوډالی او ماقبل فیوډالی شرایطو دشته والی له کبله هماغه زاړه او ظالمانه فیوډالی مناسبات دی. پښتون پلار لاتر اوسه پورې زوی پرلور باندی مرجح بولی. دزوی په زیریدو ډولو نه غږوي، ډزې کوي، سیله او مصر فسنی، مگر دلو رپه زیریدو خپه کیږي او حتی د هغې مبارکۍ ځانته یو راز پیغور او اهانته گڼي. لاتر اوسه ښځه لکه ځمکه او مال دبدیو بدل ده.

همدې تاریخي او ډېده جریان دپښتنې ښځې پلې اورگو نه سوی دی، د هغې په زړه کې یې دگرگو اوربل کړی دی، هغه یې چیغو، فریادونو، ژړاوو، ښیراوو، پیغورونو، کنځلو او

او تمر دته راښکودلی ده هغی دخپل اجتماعی ناوړه سو قعیت سره دسبارزې او له هغه څخه دخلاصون له پاره خپل ټول امکانات استعمال کړی دی .

په حقیقت کې د پښتنې ښځې همدا ژور تاریخي تکل او تلو سه ده چې ښځمو نو لنډیو ته یې ناتماسیدوونکې داینمیزم او نه ستومانه کیدونکې تحرک ورکړی دی .

همدا تکل دی چې دنارینه پرضد یې دو اقعې محرک په توگه ښځمو نو (زنانه) لنډیو ته سسیر ورکړی او هغوی ته یې دسبارزې، تکل او ژوند الها م وربښلی دی .

لنډی چې د پښتو دعاسیانه ادبیاتو دشهکارو نویوه بی ساری او غنی برخه ده له نیکه سرغه زیاتره یې زموږ د وطن دخپل شوی او ناسیندی ښځې دفاع پر غاړه اخیستی ده او لکه ووند بلبل بی له دې چې د ښکاری له سوری و تر هیری پر له پسې چیغې و هی اود ښځې د آزادۍ غوښتنې او سورو لی او از ژوندی ساتی .

لنډی په عاسیانه ادبیاتو کې په کلی توگه د ښځې دعواطفو ترجمانی په غاړه اخیستی او په سلو کې تر پنځوسو زیاتې د ښځو د دفاع او فکر څخه رازیریدلی دی. لنډی د مستبد نارینه د جبر او ستم څخه پرده اخلی اود پښتنې ټولنی د مغللو سی ښځې او از او د زړه لمبی کلیو گپړد یو درو اود پښتو، غرو نو او رغو نو ته لیږدوي او هڅه کوی چې د ښځې له پاره یو ه سرستندویه ژبه او یو صادق ترجمان شی . په یوه لنډی کې ویل کیږي :

د پښتو نوالی درنه پته

زما په خوله دې لاس نیول گو نکه دې کرمه

په دې ښکلی لنډی کې پښتنه ښځه د پښتنوالی له دود او دستور څخه چې د فیو دالی نظام د جبر او ستم له کبله یې د ښځې لاس او پښې او خوله گړدسره تړلی دی اعتراض کوی . په د لنډی کې د (پت) معنی داده چې ښځه به دخپلو عشقی او عاطفی علایقو هیڅ راز خرگندونه نه کوی، اجباری ازدواج ته به تن ږدی اود خپل ځان په خرڅلانه کې به د پلار، ورو او د کورنۍ د مشر آزادی ته تسلیمیږی . د همدې غیر انسانی اوظالم پت د زغملو تر فشار لاندې پښتنه ښځه فریادی شوی ده .

«ای د پښتنوالی زور وړه او جابره دوده زما خوله دې را پته کړې ده ، چیغوته سی نه پر ږدی او گو نکه کړې دې یم گنی مابه ږیرې چیغې وهلی و ای او عالم به سی پخپلوناړو ډک کړې و»

دغه لاندینې لنډې چې لکه نشت کیدو نکې سر غلری افغانی بنځو او پیغلو زموږ د خلکو
د پرگنو دعاسیانه ادبیاتو خپ خپانده او ژور سمندر ته ورشیندلی دی او بنایي د پیر یو له
هغې خوانه راغلی وی په فیوډالی دوران کې د افغانی بنځی اجتماعی موقعیت او دهغې
د ژور و غمونو سر چینه له ورايه ښیي .

پر پرده چې بند په پند سی پرې کړی	ساچی د ژنې یاري کړه سرگ ته ورتلمه
چیرې پناه شوې په سرگ ورکه	سپاه او ښانو خرڅوی تاغر قوینه
زه دې زاړه غوايي ته ورکړم	کوړدې ویران شه خپله پلاره لوردې و مه
خرڅه دې کړم ښاده دې نکړم	شیرینه وروړه و دې سه و زه ارسانو نه
خوله سی سپین ږیری سړی یو و په	تماسی عمر له خولې ناپې تو کو سه
آسمانه پر یو زې بخته و اوړې	زرگيه وچ شې ماسوزي ته و دوینه
خدايه دکونډ و پناگیر شې	چې میرات خوری په لیوانو و دوینه
بیگناه دستور و په رنځاکی	جانان زما په تمه راغی سړبه وینه
په نیمه شپه سوې ناري شوې	سور له لورانو بیلوي کوکې و هینه
خراغ یی بیا په گور بلیږی	شاليلامړه ده په چرو شغلې و هینه
ماد زخمی زرگی په ویرکی	دوینو او ښکی بهولی ړنده شومه
خوانانو ننګ راباندې و کړی	پلارسی ظالم دی ماښا مارلره لیږینه

په پورتینو لنډیو کې د افغانی ټولنی بیا په تیره د پښتنو خلکو د فیوډالی کلتور او دود
دستور دهغو قیودو په مقابل کې چې پر بنځه باندې لگول شوی دی بر بنډانتقا دشوی دی.
لنډې د پښتنو پرگنو د ادبیاتو په تاریخ کې هغه یاغی شعر دی چې پر له پسې یی حقیقت
ستایلی دی او هیڅکله دهیڅ راز حدودو او قیودو اطاعت نه کوی. یوازې حقیقت ستایي
عشق او مینه ستایي او د ټولو په سر کې بنځه ستایي او دهغې په باره کې د مسلمانان د زور
زیاتۍ اوستمگری داستانونه رسوا کوی اوله یوې پیرۍ نه یی بلې پیرۍ ته لیږدوی د فیوډال -
لیزم د نسوځ نظام سیاسي رو ښا زموږ په وطن کې د قهر مان گوند د افغانستان د خلک د سوکراتیک
گوند تر باوری او ژور و گذارونو لاندې وړانه شوه او دهغې پر ځای د افغانستان د زیار

ایستونکو سر غندوی قدرت و اگی ترلاسه کړی او له دې سره جوخت د کیردو او کلاوو
لنډیو دښځی له اړسان سره سمه د قصر و نو او دربار و نو پر ادبیاتو بری وموند او دښځی
له لاسو نه یی د پیرو پیرو د اسارت زنجیر و نه مات کړل .

تر دې وروسته به د لنډیو سین د غمو نو او مصیبتو نو خپی و نه روزی بنکی دهغه پرځای به
د خوښیو آزادیو او نیکمر غیو تر مستانه خاطراتو لاندې و ناڅی . و چی بیدیاوې به زړ
غونې شی او د غر و نود لمنو په شنه سرغه کی به افغانی نجو نه د عاشقانه غوښتنو او تمایلاتو
پر تا زه او تنکیو ډنډرو باندی دنویو لنډیو غوتی شونډې پرانیزی او زموږ د توتولنی
د غمجنی ښځی په زړه کی به د خوښی گلان راوسپړی .

تر دې وروسته به د نیکمر غه ژوند د دوړان ښځه چی خامخا به د سو سیالیزم تر بیرغ لاندی
ژوند کوی و نه وایی :

صورت سی خپل واکیی د بلدی صورته خاورې شی چی نو ردې واک کوینه
په ژړانه ژاړم عالمه زه له زخمی سترگو غمو نه تویومه
بیگا داو ښکو په دریاب کی لاس بو زن زړه راڅخه وړک شو سړبه وینه
اوس به دغه غمجن عاسیانه شعرونه چی د پیرو په پرله پسې لړیو کی دښځی د چیغو او نارو
سره یوځای وروستیو پیر یوته ور بهیدل خامخا خپل مسیر بدل کړی او دهغو یځای به خوشحال شعر
هیله من اوسست شعر د ژوند او بری شعر د وصال، آزادی، برابری وروړی او دنوی انسان
دانگیر نو هیلو او سینی شعرونسی .

نوی زیربنا به دخپل طبیعت سره سمه روښنا و زیروی او دخلکو د عاسیانه شعرځای
به دخلکو عالمانه شعرونه و رپاتی شی، د خواصو د شعر کڅوړه به وتړل شی .

دخو اَصو خای به خلك و نيسي اودخو اَصو دشعرا و هنر ميدان به دباسو اده ، غني ، سو كاله
اوكلتور لرونكو خلكو دترتولو هنر منو نمايندگانو شعر و نو او هنر و نو ته و ر پاتي
شي ، د خلكو مفهوم به بدل شي راتلو نكي خلك چي د سوسيا ليستي تولى تر سره بيرغ
لاندې به متشكل شوى وي داسي به نه وي لكه د فيوډالي تولى خلك چي په لويه ، فقر ، جهل او
حسرت كې اوسي او په بيوسي كې سري .

سليمان لايق

«الف»

اباسين بياپه خپو راغی
اباسين بياخپې خپې دی
اباسين راغی غاړې غاړې
ابا سینه لو یه سینه
ابک دې ماوژلی نه دی
اب کوثر جانانه راشه
ابودانه سې شوه تمامه
اپت و هلي کښت ته راغلم
اختر پرون تیر شو عالمه
اختر پرون وپرون تیر شو
اختر په ټو کوټو کور راغی
اختر په ورځ دی خان سینگار کر
اختر په وخت دکلو راغی
اختر ته ځکه خوشالیرم
اختر ته ځکه خو شالیرم
اختر ته ډیره خوشحالیرم
اختره! تل تر تله اوسی!
اختره تل تر تله اوسی!

په سړی راوړه سپینې خولې زیر پیزوا نونه
هره خپه یې وړانوی دپکړی ولونه
په سړی راوړه کشمیرې دخیال شالونه
پکې دی راوړه د زړو ښځو سرونه
چې را ته نیسی دلنډی ولې بندونه
د بیلخانه په سفر ځم تبری به شمه
لیلا په زړه را کره دتور وکوزارونه
نه یې شین توب شته نه هغه خوند را کوینه
د بغداد دو کوټرونن را غله سیلونه
دادامان کوټرونن سره کره لاسونه (۱)
نه مې اوږی شته نه د غاړې تاویدونه
څو کدی په زړه دی که ډډه وهی تالونه
زمانازک زړکی نه خيژی فریادونه
چی مروړ جانان به ما پخلا کوینه
چی مسافر اشناسې کلی ته راځینه
زما د یارو عده اخترده را به شینه
زه د الله په درکې دادو عاکوسه
چی دیلتون په کورتر مرکه وي ویرونه

اختره! څنگه به خوشال شم
 اختره! څومره بختوری
 اختره ستا خوشالی څه کړم
 اختره! شکر دی چی راغلی
 اختره ډیر دی احسانمندیم
 اتی اتی زلفی دې توی شوې
 اجر و جزا د عمل حق ده
 اختر چی تیر شي بیابه راشي
 اختر خوراغی یار می نشته
 اختر د جونو مبارک شه
 اختر د واپو مبارک شه
 اختر د واپو مبارک شه
 اختر دی تاته مبارک شی
 اختر یوه لویه خوشالی وی
 اختر زما په نصیب نشته
 اختر له تاسره ښائیږی
 اختر نژدی دی یاره راشه
 اختر نژدی دی روژه لاره
 اثر د بو د رالره نه وه
 اخر به پاتې شی میداننه
 اخر به خاورې شی جانانه
 اخر به خاورې شې بدنه

چې مې په زړه پراته دلی دلی غمونه
 چې دوه یاران یو بل ته غیږې ورکوینه
 زه دیلتون دلاسه اور کې ستی شوه
 په انتظار درته د ډیرې مودې وینه
 چې مرور اشناسی بیا غیږ له راځینه
 د پاغوندي په دود دې سر سپین شوه
 څوک چې د نیکو عمل کړی نیکي به وړنه
 دادڅو انی عمر په بیر ته نه راځینه
 د خندا ځکه خوله به چاله ور کومه
 زړی د بل وطن مرغان دی لار به شینه
 که مسافروي که د یار له څنگه وینه
 زه به خپل سره لاسونه یار ته ور کومه
 چې لاس و پښې دې بی حنا اور لکونه
 چې زړونه اخلی پری د عمر پیوندونه
 زه د وصال په تمه ستایم سر به شمه
 نور خلک خوشی د اختر هوس کوینه
 مبارکی به یو وبل ته ور کوونه
 لیلی به چاته سرې منگلولي ښکار وینه
 زه په و همی صورت بی ځایه غولیدنه
 مسافر کلې باروي وطن له ځینه
 ما اشنا سترگې نا اشنا لیدلی دینه
 که دې هرڅو پروطنو و کړزومه

که دی هرڅو نه په زر بفتو کی ساتمه (۱)
 ته چې دا سپنه سینه ږدی په دیوالونه
 چې په دېوال ښکاره کوي سپین مړ وندونه
 چې دې ریبار په ورځ کې دوه ځله راځینه
 تر خاورو لاندې به شي ښکلي بشرونه
 مدام به نه وی د خزان سپیره بادونه
 د ننگر ها رنجوني ښیرا درته کوینه
 چې کبر جن اشنا مې نه کوي پوښتنه
 په عاشقانو باندې مه کوه ظلمونه
 که د فولاد وکلا تاوله ځانه کړمه
 اجازه واخله چې جوړه کابل ته ځونه
 ظالمه مه کوه پر ما ډیر ستمونه
 څو ک چې د کلو په غنچې و هی لاسونه
 تر هندو ستانه پوری تا کړي جنگوینه
 چې د احمد تر بیرغ لاندې جنگ ته ځمه
 قدیمه خدایه نه یې پایه سته نه یې ستنه (۲)
 لکه د پیغلی نجلۍ غاړه په خالو نه
 لکه لیلی چې پر مخ ووهي خالونه (۳)
 چې ستوري نه وي اسمان څه ښایست لرنه
 ناوخته خيژه چې زه موږ په سینه شمه

اخر به خاورې شي صورته
 اخر به ما په چرو مړ کی
 اخر به ما په چاحلال کې
 اخر به ما په لالا مړه کړې
 اخر به دا دنیا شي وړانه
 اخر به بیا گلشن تازه شي
 اخر به وړان شي پښبوره
 اخر به کند کچکول راواخلم
 اخر بها رپسې خزان شته
 اخر به مرم پاته به نه شم
 اخر ته داسې درته وایم
 اخرنی ځای دی لحد دی
 اخر یې خار له سینی و وځي
 احمده خدای دی جنتی کړه
 اسمان به خودزما پر خواوي
 اسمان په څه قدرت ولاړ دی
 اسمان په ستورو ښایسته دی
 اسمان په ستور وینه ښکار یری
 اسمان په ستور وینه ښکار یری
 اسمانه پاس سپوږمخ ته وایه

(۱) په (ذپ) نسخه کې په زر بفتو کې ساتمه په ځای په ملکو وگړو مه راغلی دی

(۲) په ذپ کې د (پایه) په ځای (ستن) او د (ستنه) په ځای (تیر و نه) راغلی

(۳) په ع، ل کې د (لیلی) په ځای (کمکی جلی) راغلی

عاشق وړ خیري دمو لا په قدر تونه (۴)	اسمان ته لار د ختونشته
نیغی ختله پرتو غاښ یی وشلید نه	اسمان ته لار د ختونشته
زه د جانان په هوس تلم وړو ختمه (۵)	اسمان ته څو کختلی نشی
عاشق وړ خیري دور یښمو په تارونه (۶)	اسمان ته لار د ختونشته
ځمکی لمبی د ا تشین نیولسی دینه	اسمان ته لار د ختونشته
د مځکی سردی راته بلی لمبی کنه	اسمان ته لار د ختونشته
عاشق د عشق په زور خپل ځان ور رسوینه	اسمان ته لار د ختونشته
داسې مې زړه در پسې شین دی و به مرمه	اسمان ته وگوره چې شین دی
چی مې د عمر پانه زیړه شي مینه	اسمان دي ژر ژر وگرځینه
پاچا د چین دی ایلوي یا غی ملکونه	اسمان خوشین پاس په جبین دی
زړگی مې خورین دی چې جداله یاره یمه (۷)	اسمان زما په ناروشین دی
زه یې بو را پرشینکی خال و زرو همه (۸)	اسمان شین خال مې د جانان دی
نه د رختی شم نه مې زړه صبر کوینه	اسمان کې ستوری شوې ځلیږی
همیش رژیږی د بوستان ښکلي کلونه	اسمان او ځمکه به هم نه وي
چې یواښاله بل نه اخلي رخصتونه	اسمان او ځمکه دواړه ژاري
یار مې للمی کرلی دی چی پنه شینه	اسمانه تنگ و هه وریره
یار مې للمی کرلی دی چی او به شینه (۹)	اسمانه ښه باران پرې و که
پر ما قیامت دی چی پرتولو قیامت شینه	اسمانه درب و هه نږیره
دوستان دی خلاص وي غمازان دی لاندې وینه	اسمانه کړنگ و هه رالویره

- (۴) په ذپ کې د (عاشق) په ځای (ملکی) راغلی
- (۵) په غ - ل کې (څو کختلی نه شې په ځای) (لار د ختونشته) راغلی
- (۶) په ت - ژ کې د (عاشق) په ځای (زلمی) راغلی او د (تارو) په ځای (تالونه) راغلی.
- (۷) په ذ، پ کې د (نارو) په ځای (اسویلی) راغلی
- (۸) په ذ، پ کې د (وزر) په ځای (غورزنگ) راغلی
- (۹) په - ژ کې د (او به شینه) په ځای اوتره راغلی

اسمانه کڼې و هه و رږه
 اسمان له ستورو غیږی ورکړې
 اسمان کی ستورو غیږی ورکړې
 اسماني تند ر شوې جانانه
 اسپه دې زین کړه روانږه
 اس به مې ولی مستی نه کا
 آس به مې ولی مستی نه کړی
 آس دی زین کړی روا نیږی
 آس مې زین کړی روا نیږم
 اسره دخدای او رسول ښه ده
 اسره مې خدای ته وه بیاتاته
 اسلام علیکم زه درنه لارم
 اشنامی بیا په ژړا راغی
 اشنامی بیا وطن ته راغی
 اشنا مې پاتې پروطن شو
 اشنا مې پیژنم د لری
 اشنا مې پوري شاکی لوکړي
 اشنا مې توت لاندې ویده و
 اشنا مې جنگ کې سرور کړی
 اشنا مې جنگ کې توره وکړه
 اشنا چې تلو د و مړه یې ووی
 اشنا مې ځي نه را ستیږي
 اشنا سالو په مخ را خور کړو
 اشنا مې سر په وطن کیښود
 اشنا مې کله د غویو کړي

چی دلیلی کله ترلې پاتې شینه
 ماله بې پته اشنا لاس نه را کوینه
 ما ته بې ننگه اشنا غېږ نه را کوینه
 په مارا پری وتی ذرې ذرې دی کړمه
 تر غوړا شو څر نو دی مزی و نغښتنه
 چی و سفر ته د جانان په لوری ځینه
 چی د جانان په لوری اخلی قدمونه
 زه نیمه خوا نیمکړی چاته پاتې شمه
 زه مسافر د لوې لاریم درنه ځمه
 څوک چې اسره د بنده کړی نادان به وینه
 جواب دی را کړ خپل طالع مې ژړ وینه
 بیا به دیدن په اخرت سره کونه
 چی ظالمانو ورته څه ویلی دینه
 زه په خندا یم نری سترگی تورو مې
 زه مسافر پر لارې ځم سلگی و همه
 ملا یې نری ده خیال یې ټول په زنگونه
 کوتره نه یم چی پری سیوری کړم ځانگونه
 لکه بښه پرې شر نگیدم را وینم مې کنه
 ځکه همزولو کې سرلوړې ناسته یمه
 ځکه همزولو کې سرلوړی ناسته یمه
 چی تر قیامت پوری بند شودید نونه
 که ورته کیږدم د سوز کوشونډو سرونه
 ماله وږمې د تورو زلفو ترې را ځینه
 په تارد زلفو به کفن ورله گنډمه
 زما یاد یږي د سرو او ښو کتارونه

اشنا مې ګل د کابل جان دی
 اشنا مې ګل د لاسه نا خلی
 اشنا مې ګل زه يې بلبل يم
 اشنا يه راشه چې پخلاشو
 اشنا يه بد را سره مه کړه
 اشنا يه داسې خوشو ک نه کړې
 اشنا يه يو وار تر مارا شه
 اشنا يه ستاد بي نازيه
 اشنا يه سختې ته مې ټينګ شه
 اشنا يې بنار مينه با زاردی
 اشنا يې غم دی بنادي نه ده
 اشنا يه لارې اسماني شوې
 اشنا يې مياشت ده د سفرې
 اشنا يې وای جدایې مه وای
 اشنا يې هله خوند پيدا کړې
 اشنا يې مه کړه لری گرزه
 اشنا مې لمر په غره را خيژي
 اشنا مې مړ په خوب ليدلی
 اشنا مې وړی را نه تللی
 اشنا به هلته و فاو کړي
 اشنا به لرې له مانه ځي
 اشنا په تلو کې بيرته گوري
 اشنا په تو کونه پوهيږي
 اشنا په تو کونه پوهيږي
 اشنا په خوله کې ژبه غواړي
 اشنا په داسې لمبو و سوم

زه يم بلبل د کندهار نغمې کومه
 د اسمان ستوري به جرگه ورته ليرمه
 بلبل مدام ژړا په ګل پسې کوينه
 خو چې مرګی په دنياشته جدا به شونه
 زه په پردي وطن کې يوتا پيژنمه
 لکه سپين موم پر سره انگار دې ويلی کړمه
 يو څو خبرې د ګيلې د رته کره
 پر لا رې ناست يم پر سر خاورې بادومه
 خپل اشنا يان يې سختې چامو ندلی دینه
 بيلتون سودا پکې په وينه بد لوينه
 که څو ک دغم طاقت لري اشنا دی شينه
 اسمان چې ځمکې ته راځي قیامت به وينه
 هر څو ک چې وينې بلوي ورته اورونه
 خدايه له دره به دې څه کم شوي وونه
 چې کله کله پرې بيلتون پيښه کوينه
 بس کړه چې زما په ځوانۍ او رولگيدنه
 بيلتون ورېځ شوه ورته نيسي کنډونه
 لکه شاهين لوړې ژورې لټومه
 چې د سترخان لره ورځم ژړا را ځينه
 چې د مرګي په لاره واخلي قد مونه
 که يې د زړه ولې ځما له باغه وينه
 په پرهارۍ زړګی مې مالګې دوړو وينه
 ما په سالو کې پټاوه مړور شونه
 ما په خوروز لفو واهه مړور شونه
 په خوندي نه دی خپل قلنگک جاري کوينه
 نه يې لوګی شته نه يې تاو چاته ور ځينه

سمه دی وړانه شي چی دواړه صوات ته خوښه
 طبیبان خوشی خپل د ار و خا وری کوینه
 د کوټې شاته یی وراسته شه زیرگلونه
 ستاد هجران په تبه پروت یم مړ به شمه
 زه کم نصیبه یی په ناسته غولیدمه
 خدایه زما زرگی ترې صبر کړې چې مړمه
 چی تر قیامت پوری نشته دید نوڼه
 زه د غمازد بیلتون څه پروالرمه
 د بیلټانه په تیاره لمرو خيژوینه
 بی قدره اوښکې مې په مخ خپې وهینه
 یا قوتی او ښکی به توبڼه پسې لیرمه (۱)
 کم اصل گل که شوکوي ډگدی ملکونه
 په تش دیدن یی زرکی ولې ښه کومه (۲)
 ځکه رڼا جهان تورتم را باندې شونه
 ځکه مې اوښی په مخ لارې جوړوینه
 زه به د عمر اشنا څنگه هیرومه
 ځکه مې اوښکی د جانان له غمه ځینه
 بی بد و زړه له ما نه څله بد وینه
 خیردی که ما غمازان دارته خيژوینه
 که زما عمروی په غم کی تیر به شینه
 ته اشنا مه شی په دیدن پسې دي مړمه
 پخلا اشنا را نه بیلتون مروړگنه
 لکه سیسی دی وسی ناری وهمه

اشنا په سمه زه په صوات یم
 اشنا په ما پسې رنځور دی
 اشنا په زرو وگلومست دی
 اشنا پوښتنی ته مې راشه
 اشنا تپوس ناسته د باز که
 اشنا چې پټ سفر ته لاری
 اشنا چې تلوماته یی ووی
 اشنا چې ما سره پخلا وي
 اشنا چې هسې مخ ښکاره کړی
 اشنا زما په ژړا خاندي
 اشنا زما په سفر لاری
 اشنا د اصل تپوس و که
 اشنا د بل وطن سړی دی
 اشنا د تور لحد بندی شو
 اشنا غماز سره ولاړ دی
 اشنا د لارې نه هیریري
 اشنا د مور و پلاره خوړ دی
 اشنا دي بد په ما ثبوت کړی
 اشنا دی تل خوشاله اوسی
 اشنا دی تل خوشحاله اوسی
 اشنا دی کړم خبر می نه اخلی
 اشنا زما سره پخلا و
 اشنا زما نه مخ پنا کړ

(۱) په: د س کی د (زما) په ځای (له ما) را غلی

(۲) په: د، پ کی، (ښه کومه) په ځای (بدومه) را غلی

اشنا ز ما نه گېله من دی
 اشنا سورگل دکوه طور دی
 اشنامې نوی چلم کښ دی
 اشنامې ولاړی اسمانی شو
 اشنا مې ولاړی مسافر شو
 اشنا مې نوی سوداگر دی
 اشنا سوری یو روانیږي
 اشنا نوکر دی راتلای نشی
 اشنا نږدی نه یی چې واورى
 اشنا هغه خبرې نه اوري
 ارمان ارمان د دا دکوره
 ارمان ارمان دی لویه خدایه
 ارمان ارمان سپینی سپوږمیه
 ارمان به ډیر را پسی وکړی
 ارمان به وکی وخت به تېروي
 ارمان به هله خمد رشي
 ارمان به هله زما وکې
 ارمان د سپینو پایخو خیاله
 ارمان دې نه کړی هغه میندی
 ار پشکال را باندې تیر شو
 اراده یی بیا دکودر وکړه
 ادکې مورې خراغ بل کړه
 اذان په خنډکوه طالبه
 اذان د چاپر کوړی کړی
 ارام دزه مې پرې ونه شو

زه کبله من دخپل تندي د کړنویمه
 زه سرغلره د دریاب د غاړې یمه
 دخپړی اوره په پیزوان ورته وروړمه
 اسمان چې خټکې ته راخي قیاست به شینه
 زه یی تنها ظالم بیلتون ته پرې ښوومه
 په سرباری کې به لونگ را ته راوړینه
 زما ورا نیږي د محکم زړگي برجونه
 سپینه خولگی به په پاکت کې ورلیږمه
 زما د زړه د رپسې خيږي فریادونه
 زه ارمانی د پخوانی خبرې یمه
 د ډکه شکوره به چا پیره کړیدمه
 چې همیشه مې د جانان کړای مجلسونه
 سلام می وروړه د همز و لو تر کیردیه
 بیابه وطن را پسی کوری نه به یمه
 بیا به په زور نارې و هی چی یاردی یمه
 چې کتې واخلې تور و خاورو له مې وړینه
 چې سورپا لنگ مې درته خوشی پاتې شینه
 راغلی مه وای زوروقی له کابله
 چی خپل زامن د وطن لار کې قربان کړینه
 ستا د بیلتون کړمې را واخیسته کارونه
 اثري سترگې په کجلو توره وینه
 دمومن خان په وینو سره شوبا لښتونه
 زه د جانان غیږې ته اوس ورسیدمه
 چې د خاوند سربې تنور کې ومنډمه
 که می له سرو سترگونه وینې توپومه

ارمان ارمان تيره ساعته
 ارمان ارمان خپله وطنه
 اصیل کلاب ته مې اسره کړه
 اصیل کلاب چې پکې نه وي
 اصیل کلاب راڅخه ورک دی
 اصل نسب که په کار نه وای
 اصیل زاده نه یې مینه
 اصل زاده نه یې هلکه
 اصل زمونږه ځای لحد دی
 اصل گلاب په لاس راغی
 اصیله وم کم اصله یو وړم
 افعال مې ټول د لیونو شو
 الف الفت د اشنا غواړم
 الف اولام ته په ژړا شوم
 الف په قد کې تانه کم دی
 الف دور وځو په منځ کش کړه
 الف مین کړم ب جدا کړم
 الله اکبر نارې سورې شوې
 افسوس دی ډیر دځوانی مرکه
 افسوس افسوس ارمان ارمان دی
 ارتینې ښې دی که نجونه ؟
 ارتینې ښې دی که نجونه ؟
 افسوس افسوس ارمان ارمان دی
 افسوس افسوس ارمان ارمان دی

پیدا به نه شې که ملنګ د رپسې شمه
 دخپل وطن جاسې مې ولویدی له تنه
 اصیل کلاب را نه خزان ورژاونه
 په نورو کلو مې تسل نه شي مینه
 کم اصل کله چې بویوم ژړا راځینه
 زاغ په پیسه باز به په زر نه خرڅیدنه
 اصیل زاده پرمین سرو مال ښندینه
 اصیل زاده له یاری نه اخلي لاسونه
 د سیل د پاره پنځه ورځې د لته یونه
 کم اصل گل که ټولوم ډیر دې باغونه
 کم اصله داسې مې ساتې لکه مغله
 کلمه وایم د یار نوم په خوله راځینه
 ب دیلتون د لاسه روغ لیونی شومه
 چی می له یارځنی جدا نه کړی مینه
 سروې شرمیری سړی کوډ نیولې وینه
 زه به شاگرد شمه سبق له به د رځمه
 ت په توبو ورله ورځم که قبول شمه
 بیرغ په لاس کې مې جانان توری وهینه
 خومره ارمان د کور و خاورو وروړمه
 په پاکه مینه کې غلت گمان کوینه
 ارتینې ښې دی شهزادگان زامن راوړینه
 ارتینې خوشی بوساړی نجونه ششتونه
 اورد هجران دی ما پرې مه سیزه مینه
 خالی میدان دی سترگی چاته وارومه (۱)

افسوس افسوس ارمان ارمان دی
 افسوس ارمان ډیر ارمانونه
 الله تعالی رحمان رحیم دی
 الله چې ستا پر مخ شیدا کړم
 الله دی بیا راوړه یاره
 الله دی خیر ماته را پېښ کړی
 الله دې بیا راته محتاج کړه
 الله دې مل شه خپله یاره
 الله زما په حال خبر دی
 الله وړ کړې میلمستیا ده
 الله تالا شومه خاونده
 الله دې بیا راته موتا زکړه
 الله دې هلته مل شه وروره
 الله دې هلته مل شه وروره
 مباردغم می پر زړه پروت دی
 امسا په لاس مخې ته راغلې
 اموخته باز را څخه ولاړې
 امیل د سرو زرو ښه ښکاري
 امیل د سرو زرو ښه ښکاري
 امیره ستانو کران ډیر دي
 امیره لوړ وهه برجونه
 امیره لنډ وهه منزلونه
 امیره نور نو کران ډیر دی
 امیل د سرو زرو مزه کي
 امین پرې وکړی سوال می دادی

دا کوم اسلام دی څوک می نه کوي پوښتنه
 خالي لا سونه د خپل یا رنه جگه شومه
 زه په قیامت د مغفرت طمع لرمه
 غموتالا کړم پسر صحرانگر زم مینه
 ماشوم زړکي می په ژړا درپسی مرینه
 سبا به جنگ د ملندری په کنډ و وینه
 غنچي غنچي خنې مې بیا په مخ را ځینه
 په سفر لارې سودا یی درپسې یمه
 که می قبول کړي د دیدن سوي سوالونه
 په لامکان یی شوی خدای سره رازونه
 په ژیر وگلو می خزان ولگیدنه
 پسرلی راغی غوتو وسپړل کلونه
 په سفر لارې سودا یی درپسې شومه
 چې د فترونه دې قاضی ته وړاندې شینه
 د بی ارزی ژړا چې راشی و خاند مه
 رنځوره زه دې و پوښتنې ته در تلمه
 د سپینې خولې تومه په لاس ولاړه یمه
 بل چی اور بل د پاسه و تومبی کلونه
 بل په اور بل باندې چی و تومبی کلونه
 د سپینې خولې نو کر را پر یږده چې را ځینه
 ځوانان پردیس دي یادوي خپل ولاتونه
 یارسی نادان دی دشپې خوب یی زنکوینه
 د تور و ربل نو کر را پر یږده چې را ځینه
 یارمی غریب دی زما نشته امیلونه
 چی مې جانان را سره غاړه غړی شینه

خندلی نه شم د ناکام خندا کومه
 زړکی ته ډاډتل د وصال ستاور کومه
 ځکه په غم کې د هجران خوشاله یمه
 د کميسه مخ می پرځای استری ځینه
 چې لمر خاته اولمر لویده نه پیژنمه
 د یلټانه په اوښکو د کړا غل خورونه
 شاباس پر ماچی زه پر پښو ولاړه یمه (۱)
 رضا می داده چې می هر پلوته وړینه
 چی اند یښی د زړکی وینی و چوینه
 مخ د اشنا می بیگاه خوب کې ولیدنه
 که می منصور غوندي څوک دارته جگوینه
 زه به می یارته د سینی انا رسا تمه
 لیل د یارد پاره برکو د رله ځینه
 زه د مین د پاره برکو درته ځمه
 د لبونی د خولې کنگل پکې را ځینه
 زما د سترگو اوښې اوردی ما سیزینه
 اوس د سینی باغچې می و نیول کلونه
 زړه می باغچه شوه بلبلان ورته را ځینه
 د زړه په سر می زرغونه دلونک ونه
 په نری باد یی وچوم ولاړه یمه
 تبری په لار کې درته پروت د تندي مر مه
 ما په منگی کې پراتې راوړی دینه
 اوس یې په ځای د آبرو اوښی لرمه

امباردغم می په سر پروت دی
 امید واري ستاد د یدن ده
 امید واري ستاد وصال ده
 اندیښنو زور را باندې و که
 اندیښنو زور را باند و کړ
 اندیښنو غرونه په ژړا کړل
 اندیښنو لوی غرونه چپه کړل
 اندیښنو و سوم غم لوکی کړم
 اندیښنی مکوه صورته
 انگارد زړه می بیا تا زه شو
 انگارد مینی دی کړی نه شم
 انا رونی پانې و کړی
 او به د کوز کو در خوږې دی
 او به د کوز کو در خوږې دی
 او به د کوز کو در خوږې دي
 او به چا اور لیدلی نه دی
 او به می چینی کلاب می تیر شو
 او به می چینی کلاب می تیر شه
 او به می چینی لونک می تیر شو
 او به می چینی پیزوان می لوند شو
 او به منگی نه لوی را کړه
 او بوله ځم را پسې راشه
 آب می د مخ اوښو لاهو که

اوربل په توره نه ورانيری
 اوربل په توره نه ږنگيری
 اوربل په گل ښايست دوچند که
 اوربل ته لنډې غوتې ورکړه
 اوربل ته ولی خپه يي
 اوربل دې جوړ پر غنم لوکړ
 اوربل دې جوړ که ولونه ولونه
 اوربل دې وريځی ونيولې
 اوربل يي بيا په وړوځو خپور کړه
 اوربل يي بيا پر مخ راخپور کړ
 اوربل يي بيا په مخ راخپور کړ
 اوربل يي پولې پولې راغی
 اوربل يي ماد انه وانه کړ
 اوربل يي يو طرف چونډي که
 اوربل می جگ که خال می چپ کړه
 اوربل می جگ که خال می گوره
 اوړی دی پاس کابل کی تیر کړ
 اوړی دی ټول په غم کی تیر کړه
 اورخوچی بل شی بيا به سرشی
 اورد ديدن راته بليږي
 اورد دوزخ به ترينه يخ وي
 اورد دوزخ به باندې سوړوی

چې وخت يې راشي سلايی وړانوينه
 نا ترسه ډمه يې په کوټوړنگوينه
 ځکه يې زه پاس په اوربل ډډمه مينه
 چې ترې ښکاره شی د کړو وړوځو سرونه
 که کلی لير دي تابه پاس په تندي وړمه
 زه خوار به لوکړم که به ستاننداره کړمه (۱)
 پکې پيلي د نندانو وړکو زړونه
 تر خمارو سترکو دی اوري بارانونه
 دچا اباد کورونه بيا جوړ وړانوينه
 لکه چې ښيزه په باران کې لنډه شينه
 لکه بلبه چې باران و هلی وينه
 سخ دغودۍ چې به يې پولې وړانوينه
 دکنډوگی سيلی پرې ځان بد ناموينه
 لکه کوټه چې ميراثي ولاړه وينه
 د جنت گل دی پری تازه به شی مينه
 د جنت گل دی پری تازه به شی مينه
 په منی راغلي سلامت غواړی کلونه
 په ژمی راغلی له ماغواړی ژير کلونه
 زړه چې مين شي هميشه لمبې وهينه
 زه لیونی کترې دزړه پرې وريتومه (۲)
 چې په چا تاود عاشقی تير شوی وينه
 که چا انگار د بيلتانه ليدلی وينه

(۱) د (د، م په نسخه کې) ستاننداره کړمه) په ځای و ږي ټولومه راغلی دی .

(۲) په غ ، ل کې د (ديدن) په ځای (هجران) راغلی .

اورد هجران راته بلیږی
 اورد هجران خاورې ایرې کړم
 اورد یاری می په زړه بل شو
 اوردې را پوړی کړ ته لارې
 اوردې زما په صورت بل کړ
 اورد دوزخ به ترې نه یخ وی
 اور شه په تور ورنجو پوړی
 اور می د زړه په سر بلیږی
 اورې دې سرې په ډنډاسه دي
 آوازیې اورم لیدی یې نه شم
 آوازی شته جوړه مې نشته
 آواز دې وچ شه نجلۍ ماره
 اوږې ته ډډور کړه زرکړه
 اوږې په غاړه نجلۍ لاره
 اوږې د غاړې بند یوانه
 اوږې کوتلې کړه زرکړه
 اوس به له تاخولګۍ دریغ نه کړم
 اوس به خولګۍ درېځنې جار کړم
 اوس به دی یو موتی ایری کړم
 اوس به وطن په وینورنگ کړم
 اوس خود غم په دریاب کله یم
 اوستری دیدن را سره وکړه
 اخرنی د یسدا رتسه راشه
 اوس د موزی ارتینی وسوم

کترې کترې غوښې د زړه پرې پخومه
 چاته نارې کړم چاته وکړم فریادونه
 بیلتون می مل شو او یلا نارې و همه
 چی ته راځې زه به د خاورو ډیری شمه
 له تیله دارې خولی پرې که تاويزونه
 زه دهجران په داسې اوردې ستي کړمه
 دسترگو تور به دی په یاد کې سپینومه
 دا سویلو په ځای بخري غورځوینه
 که بیادی رنگ د پتاسې ورکړی دینه
 له بنا پیرومی سرو کار شه و به مر مه
 لکه کو تره بی جوړې کړم مینه
 دچم کاوند خلک له خوبه وواتنه (۱)
 زه د څلورو ورونو خوریم قدر منه
 پریرده چې ولاړه میلمنه به چیرې وینه
 زه بند یوانه د اشنا د غاړې یمه
 زه د څلورو ورونو خوریم قدر منه
 له سر پر یکرې اشنا خوله کنه ساتمه
 چی د پښتون په ننګ دې وکړه شوکیرونه
 که خمارې سترګې په نازد روارومه
 که د خوږمن زړګۍ نه لری کړم لاسونه
 بویه چی خیرم خوشالی په ما راځینه
 چی په ارمان قبرته لار نه شم مینه
 چی په ارمان قبرته لار نه شم مینه
 په کوته کړزی اړولی تا ویزونه

مگرم داسې وسیله د د بدن شینه
 باغ لره خم لتاسره گل پرې کومه
 نری نری خندا دې کړه رنځوردې کړمه
 څه چې قضا درې وي زه پرې رضایمه
 چې د اشنا په جدا یی لیونی شومه
 ته به د ناز ښیرې کوې رښتیا به شینه
 په خندا وایه چی خوله نه در کومه
 چې پرې سپرې دی سپینې خولې ژیر پیزوانونه
 چی قتل شوی څوک په تورو سترگووینه
 زما د زړه چپو و هلی دی موجهونه
 د یار له دره پینوا راغلی یمه
 زما د زړه چینې پر جوش راغلی دینه
 د بیل تانه خنجر پر زړه و هلی یمه
 دغم ماسل دغم برات راته راوړینه
 د اشنا خیال راته ولاړ ما ژړوینه
 که مې هر څو له خلکو پټ ساته مینه
 زړه مې ر پیری له جانانه جدا یمه
 ځکه په ژیر څښلی مخ یار ته ور ځمه
 بیا به د سیند د غاړی نه کوم سیلونه
 د یار غمونه مې د زړه نه کموینه
 خجالت خورم چې بی ابر و یار لره ځمه
 په اورد هجر زړه کباب مدام لرمه
 حال مې د زړه په مخ لیکي رسوایی کړمه
 وجود مې اوردی همیشه یی وچوینه
 زما په خیری گریوان ځي لمونځ پری کومه

اوس دی د مینې جنون غواړم
 اوس مې دخولې ویره شوه ورکه
 اوس مې د عمر تاوان را کړه
 اوس مې جامې په تومت رنگه کړې
 اوس مې له ځانه زړه کی ښه شه
 اوس ماز یگر دی ښیرې مه کړه
 اوس مې له کوره ولی باسې
 او ښا نو بیا غاړی کړې کړې
 او ښکې به یې ولی نه توئیږی
 او ښکې مې پر یوډه چی بهیږی
 او ښکې مې پر یوډه چی بهیږی
 او ښکې مې پر یوډه چی بهیږی
 او ښکې مې پر یوډه چی بهیږی
 او ښی مې ځي گریوان مې لوند دی
 او ښې مې ځکه په مخ درومی
 او ښکومې راز د زړه ښکاره کړ
 او ښکې مې سیل په مخ بهیږی
 او ښکومې رنگ دمخ بدل کړ
 او ښکې مې سیند غونډی بهیږی
 او ښکې مې ښې دی چی بهیږی
 او ښکې ابرو ځما د مخ دی
 او ښکې د سترگو مې خوناب دی
 او ښکومې زما غمازی و کړه
 او ښکومې گریوان زما لوندنه که
 او ښکې لمانځی دی که بی لمانځه

اوښکو می لارې په مخ و کړې
 اوښکو می نور دستر گو یو وړ
 اوښې می وینی په مخ دروسی
 اوښکې سې وچی په سالو کړه
 اوښې مې هسې په مخ نه ځي
 اول به پښې د جانان ښکل کړم
 اول به ماته خلک ناست وو
 اول په پښو کې ورته رغړم
 اول د ټولې تانې خان وو
 اول د وعا پسې سلام دی
 اول دې دورد خسانی و
 اول دې لایې د یاری کړې
 اول دې ویل په کارمې نه یې
 اول دی موږ په خوږ دیدن کړم
 اول دې ویل چې رامین شه
 اول دی لوبې را سره کړې
 اول دې لوبې را سره کړې
 اول دې قدره سره سم که
 اول دی و اخر دی نه و
 اول می پسم د رپسې نه و
 اول مې خدای اسره بیا ته وی
 اول می یاروی اوس اغیار شوې
 اول می یار اوس می ریار شوې
 اول می کسله کله غم و
 اول می نسه کتل کلو نسه

ژاړم که نه ژاړم هجران می ژړوینه
 ځکه په سپینه ورځ کمان د شپې کومه
 هر خبره په زړه داغ د یار لرمه
 اشنا د خپل وطن نه بل وطن ته ځمه
 د سترگونم واړه د غم ستادی مینه
 بیا به ژړا کې ورته ووايم حالونه
 اوس به د فقر ځولی بل ته غوږومه
 بیا به یې د زړه له غمه ورو ورو خبرومه
 اوس د بختی په خوږ چنچي را ټولوینه
 مراد مې دا چې په خپل حال دی خبرومه
 اوس دی په شناختو کوږ کوږی نارې وهینه
 اوس دې کتکې دمور دڅنگه کړ زوینه
 اوس راته وایې چې مین درباندي یمه
 بیا دی شهید د بیلته نه په توره کړمه
 اوس راته وایې زړه دې صبر که مینه
 اوس د جستو پر څو کو ځی چې پیغله یمه
 اوس د پڼو په څو کو ځی چې پیغله یمه
 بیا مې په سپینه سپینه وا چوه لاسونه
 په نیمه خوا یاری دی زه پښیمانه یمه
 اوس می د زړه ستنې کړې درپسې دینه
 ځواب دی را کړ خپل نصیب می ژړوینه
 پخپله خوار شوې چې دی ماته خوار کاتنه
 بې پته یاره تا ته چا در کړل هندو ته
 اوس می کتاب شو مشغولا پکې کومه
 اوس د خزان په باغ کې پانی ټولو مه

اول می نه خوړل کلو نه
 اول می نه ژړل اوس ژاړم
 اول سبا دی چیغه و شوه
 اول سلام پسې کلام دی
 اول یاری دی په زاری وه
 اول یاری دی په زاری وه
 اول سیرت دویم صورت دی
 اول خوته په مامین شوی
 اول کلاب دویم رامبیل دی
 اول روژه وي بیا اختروی
 اول وره و مه لېونی وم
 اول هم ته یی اوس هم ته یی
 آه می طوفان اوښکې دریاب شوې
 آه و فریاد می ټول برباد دی
 آه می دریاب اوښې طوفان شوې
 ای ارمانجنه ارمان مه کړه
 ای درنگین سالوسیر منې
 ای ننکیالی ښکلی و طنه
 ای مسافره اشنا راشه
 آئین مې څله مخ ته نیسی
 آینه می څله مخ ته نیسی
 ایرې به ټولې په سرباد کړم
 ایرې ایرې به دې راټول کړم
 پمان دې ښه را ته معلوم دي

اوس په خزان باغچو کې پانې ټولومه
 کم کوتی یارمی لویاوه دنور ووشنه
 دلښکر سر کې مې اشنا سور چل ته ځینه
 دا می کلام دی د د عاتمه لومه
 اوس دی راځي په غم لړلی جوابونه
 اوس دی راځي په غم لړلی کاغذ ونه
 کل ریحان له رنگه تور بوی یی راځینه
 اوس را ته وایی زړه دی صبر که مینه
 دریم چاسبیل دی خپه زړه خوشالوینه
 په بیلخانه پسې وصال دی را به شینه
 دسپینې خولې د قدره څه خبره و مه
 و همی صورت په څه سبب ماغولوینه
 جهاز زما وستا د صبر ډوبوینه
 چی پی پروا اشنا زما په نصیب شنه
 جهاز زما له تا وه صبر غرقوینه
 کودی کودی به دی په غیر کې کیله شمه
 دخولې چی وینی غور زوم رنځوردې کړمه
 مال و سرد واره می له تا څار شه مینه
 در پسې ژاړی دوطن همز ولی جوته
 اشنا زما په یاری اورولگونه
 نیستی می ښه جوسه بدرنگه کړ مینه
 دمینی اور به دی په زړه کی وساتمه
 لکه کچکول به دی په تخرکی کړ زومه
 په لباسی پکړی دی مه و هه لاسونه

بابا دې ماوژلی نه دی
 بابا گلان د باغه راوړه
 بابا کوچیا نوته مې ورکړه
 سورې کوچیانو کې مې ورکه
 بابا کوچیانو کې مې ورکړه
 بابا جی بل زوی دې وشه
 باباله خم چې پې را پر یو خم
 بابا مې نه د رکوي یاره
 بابا ولي پر قندهار دی
 بابو تیکس دې بېرته واخله
 بابو کره زموږ وطن دی
 باتی د تېلو په زور سوخي
 باچارخصت راکه چې خمه
 باچاهي تخت مې په کارنه دی
 باچهی باغ مې دې خوش نه شو
 باد د بهی پکې لگيږي
 باد د ختن دی را الوتی
 باد د پغمان له لورې راغی
 باد دې پلوه مخه یوسه
 باد سبا زما قاصد شه
 باد سبا یار مې ویننه کړې
 باد مې دیار له لورې راغی

چې راته نیسې د زړې ولې بند ونه
 زه یې پیمه جوړومه اسیلونه
 چې تور پیکې مې د نښترو بادو هینه
 چې تور پیکې مې دا یلبنده شمال و هینه
 چې کله یې بار په هر وطن و کړم سیلونه
 چې تر کلکتې پورې خپل کړی وطنونه
 روسی به سوال دخپل جانان ترینه کومه
 لاړ شه بابا باندې مې وکړه تاویدونه
 زما جانان یې و زیارت ته تللی ونه
 ما مرور آشنا پخلا کړ بېرته خمه
 جندوله تاته سلا مې راغلي یمه
 ماته دیا رغمو نه اورشول ویې سومه
 چې پر وطن مو غنم ژ پر لویې کومه
 جانان به لوکا زه به وېرې ټولومه
 چې پکې نسته چمبلي را بیل گلونه
 د غرمې خوب به دلیلی دېرې ته وړمه
 یا عنبري زلفې جانان سنبالوینه
 زما د یارد زلفوبوی ماته راوړینه
 چې گلابي مخ دې په سترگو وینمه (۱)
 زما شیرین آشنا ته یوسه سلامونه
 دسها ر خوب پر هلك د پر غالبه وینه
 په وازه خوله به یې گوگل ته تېرومه

بوی د جانان مې په د ماغ ولگیدنه
 پر هغه باد چې داشنا په لوری ځینه (۱)
 پر هغه باد چې د اشنا په لوری ځینه
 ظالمان شته دی ماو یار ته نه پریردینه
 د عرش د پاسه چې نبی الله له ځینه
 ژر راته وایه گران زرگی څه حال لرینه
 ماته ملهم شه چې مې جوړشي پر هارونه
 چې دل سوزي د اشنا راشی و ژاړینه
 زړه مې خوشحاله شود عا درته کومه
 زما غمژن جانان ته وایه سلامونه
 زما زرگی چې مې اوږی و پرې تازه شونه
 هغه سلام چې باده تاراوړی ونه
 راغی سپرلی یار ته مې یوسه سلامونه
 زما په ښکلي اشنا وایه سلامونه
 بې نیازه یار راته په زړه را کړل زخمونه
 مینه د زړه مې شرارې نه پیژني نه
 شیرینه یاره زه په تا اباد یمه
 زه د جانان د بدن ته خامخا ورځمه
 و اوړې دې نه اوړي چې لارې بند وینه
 ډلی دې نه اوړي باغونه لوته وینه
 د مسافر جانان مې نشته د الانونه (۲)

باد نن له پاسه که دښکی دی
 باده پر باد مې سلام وایه
 باده پر باد مې سلام وایه
 باده د یار حالونه راوړه
 بادرف ، رفنبی (ص) له راغی
 باده دخدای روی مې دروړی
 باده د یار له لوری راشه
 باده! د زړه مراد مې یوسه
 باده سالودې ترینه یووړ
 باد صبا ز ما قصد شه
 باد د جانان له لوری راغی
 باده سلام پر جانان وایه
 بادې نسیمه ژر تلوار که
 بادې صبا د خدای د پاره
 باران د اوښکو مې وریږي
 باران داوښو پرې وریږي
 باران د زمکې آبادي کا
 باران که اوړی و دې اوړي
 باران که اوړي باک یې نشته
 باران که اوړي باک یې نشته
 بارانه ورو، ورو، و اوړپړه

(۱) په (م) نسخه کې (داشنا ولورته ځینه) راغلی دی او په غ، ل نسخه کې په (لوری ځینه) پر ځای (داشنا لوری وینه) راغلی دی.

(۲) په د-م نسخه کې (دواوړپړه) پر ځای (راوړپړه) راغلی.

بارانه ورو، ورو پرې وریږه
 بارانه ورو ورو را وریږه
 باران وریږي درتلاي نه شم
 باران وریږي غولی لوند شو
 بارامه زرو رته خان بڼایه
 بازدي نیاز و په ولکه شو
 بازدي د زاغ په بیه خرڅ کړ
 بازمي د زړه په غوښو موږ که
 بازمي د زړه په غوښولوی که
 باغ ته دې تگ مناسب نه دی
 باغ چې د زاغ په حواله شي
 با غچې د گلو شوي سمسوري
 با غچه په گلوښه ښکارېږي
 باغ له دې تله مناسب نه دي
 باغ دوطن به ښه سمسور شي
 باغوانه باغ مې دې خوښ نه شو
 باغوانه پاڅه چې سهار دی
 باغوانه باغ ته مې در پرېږده
 باغوانه لاس دې په جنت شه
 باغوانه ورشه باغ سوتره که
 باغوانه مه گرځه په باغ کې
 باقي به څوک نه وي دنیا کې

په مسافر اشنا مې نشته دا لانونه
 لیلایا سا لولرې کوي لنده به شینه
 زما یاري په ږنگه مه شمېره مینه
 قدم زما په قدم ږده راځه دننه
 ښاپیری ستا په غم پرته ده مړه به شینه
 مردارې غوښې ورکوي رنځورې کنه
 تول پکې نشته باز د زاغ په قیمت ځینه
 د الوتو پرواز د بل لاس کې کوینه
 صاحب دملک شواوس دبل پنجرې له ځینه
 گلان شرمیري مخ په پا نو پتوینه
 بلبل نری فریاد کوي له باغه ځینه (۱)
 باغوان وختي لښتې پر باغ تړلې دینه (۲)
 لکه د پیغلې سینه ډکه په گلو نه
 پخپله گل یې گل دې ستا سلام کوینه
 چې پکې وسپري پښتو بڼا یسته گلو نه
 چې پکې نشته د را ښېل چمېل گلو نه
 گلان دتندي د رته خواست داو بوکړینه
 نه به وړانی کوم نه به څانگې ماتومه
 په شینگي باغ کې دې رایل کرلي دینه
 سبا در ځمه د گلاب سیل به کومه
 غوټي شرمیري مخ په پانو پتوینه
 غېر دالله نه چې موجود به پکې وینه

(۱) په (د-م) کې له باغه ځینه پر ځای (او ځینې ځینه) را غلی دی.

(۲) په پ-م کې د (باغوان) پر ځای (طوطی) را غلی دی.

باقي به څو ك نه وي د نيا كې
 بالښت له كوره درته راوړه
 بام ته په منډه و ختمه
 بانه چترى سترگو ته نيسم
 بانه دې زما په زړه كې خښ شول
 بانه دې غشي د پولادو
 بانه دې غشي د يارى دي
 باورسې نه شي چې به جوړ شم
 باهومي و و په لاس مې نه كړه
 باهومي و و په لاس مې نه كړه
 باهومي و و په لاس مې نكړو
 باهومي و و په لاس مې نه كړ
 باهومي و و په لاس مې نكړو
 بخت و قسمت نه مې زړه بددى
 بخت به مې هله را بېدار شي
 بخت به مې هلته را بېدار شي
 بخت به مې هله را بيدار شي
 بخت دى د هېچا كوټه نه شى
 بخت دې په سردى زما ياره
 بخته ! دخداى د پاره راشه
 بخته دخداى دپاره وېش شه
 بخته نامراده چيرې لارې
 بخت سرور شو نصيب ژاړي
 بخت مې كوټه طالع مې توري

غير دالله نه چې موجود به هميش وینه
 مړوند مې خپل دى نورې نه در لاندې پدمه
 يارسې ونه ليد په ژړا را پرېوتمه
 له چترى اوري د غمونو بارانونه
 اوارېې كاږه چې مې زړه ونه چوینه
 دا كبري وروځى دې ليندى سوري دې كړمه
 زه دې دور وروځو په ليندى وېشلى يم
 زه د كاږه اور بل شمال وهلى يم
 اوس د اشنا دربار ته ځم خالي لاسونه
 اوس به د يار دربار ته ځم خالي لاسونه
 اوس مې د يار په كلي ځم تش مړ وندونه
 اوس به د يار غيږې له ځم تش مړ وندونه
 په آخرت به خداى ته څه بانه كومه
 نور و ته گل زما د پاره اغزي شينه
 چې مړور اشنا پخلا را سره شينه
 چې يار له خوبه راته سترگې پورته كړينه
 چې مې نصيب شي د سرو شونډو قلنگونه
 بخت چې كوټه شى پاچاهان تېكړى خورينه (۱)
 سالو مې باد يورتا و كړه ديدنونه
 چې په ما وړانه دنيا بيا اباده شينه
 څو ك تر قيامته پورې نه كوي خوبونه
 يو ځلې راشه چې د سيال سره سيال شمه
 قسمت د غم په جيلخانه كې بندي كړمه
 گل مې كرلى كندهوله يې ما ته شونه

(۱) په (م) كې د (پاچهان تېكړى خورينه) پر ځاى (پاچاهان گداكوينه) راغلى دى.

بخت منیر بیاد زینه کوز شو
 بخت منیر داسې قسم کړی
 بخت مې له تخته په ډاگ ولی
 بخت مې له تخته کوز پرې باسي
 بخت مې یاري راسره نه کړي
 بدن مې خانگه د گلاب وه
 بدن مې ټول سونه ، سونه شو
 بدن دریاب زړه مې گودردی
 بدن دریاب زړه مې کشتی ده
 بدن مې دیگ زرگی مې غوښي
 بدن مې ښار زړه مې دکان دی
 بدن مې وچ لکه رباب دی
 بدن مې وچ لکه لرگی شو
 بدن مې باغ زنه منه ده
 بخیل د خولې د التماس ستا
 برالاحال و یلای نشم
 برایی چیرې وی مینه
 برایی ستا کره میلمه وم
 برایی تاکره میلمه وم
 پرستندې واغوسته و ډده شوې
 بس ده چې موردې قهر و کړ
 بسکه چې موردې کنخل و کړه
 بس دی په دې پې فیصله کړ و

دگل بېلې په چینه آس او به کوینه
 دگل بېلې په چینه اس او به کومه
 چې مې الله په نصیب څه لیکلی دینه
 خدایه زما په بخت دې څه لیکلي دینه
 که مې نگین د سلیمان په گوته شینه
 د دلبر مینه بنفشه شوه وچ یې کر مه
 سنگ پارس جانان په غیر کې ونیومه
 د غم ولې پکې رگونه تللی دینه
 د جاج مانر پکې د غم چې و هینه
 اوښکې ښورو ابلتون ترې او رلاندې کوینه
 د غم سودا پکې پرته ده انبارونه
 زړه مې شاباز دی اند یښې پرې غرومه
 بېلتون ظالم په وچ لرگی او رلگوینه
 نجلۍ وړه ده د خوراک به کله شینه
 زړه مې پیرون له درونې دویرې شونه
 مینې دې پته په زړه را کړي : ی داغونه
 چې شالیلې د سپینې خولې کړل خیراتونه (۱)
 ترسرمې لاندې وود پرو بالبتونه
 ترسرمې لاندې وود د ښو بالبتونه
 په زړه دې نه شته دیاری سوی داغونه
 نامردې تاله مناسب نه ووقهر ونه
 نامردې تاله مناسب نه وومینه
 ډیرې مصری د سړي غم سوا کوینه

(۱) په م- کې د سپینې خولې کړل پر ځای (په سپینه خوله کړه) راغلی دی.

بس دی له باغ څخه به ووځو
 بسکه په دې شان له یې گورم
 بس ده همد و مړه جفا بس ده
 بس کړه په دغه ځای یې پریر ده
 بس کړی په دې یې فیصله کړی
 بس کړه جانانه جفا پریر ده
 بس کی په دغه فیصله ده
 بری به راوړي که خدای کاندې
 بری به مومي زړه دې کلک کړه
 بریتونه تاو کړه خوله سې واخله
 بری به خدای ستا په نصیب که
 بر یښنا پر کيږي ا بشا ر ژاړي
 بلا دې واخلم غنم نگې
 برق یې د مخ له آسمان پاڅېد
 برق پرې د مینې ستا ښکاره شو
 برق پرې د مینې ستا ښکاره شو
 بره مې یا رکښته اغیا ردی
 پگړی به هلته کړه کېږدم
 پگړی دې ول پرول مزه که
 پگړی کړه تره اشنا یه
 بله د یوه شه راته کښېښه
 بله شونتی دې لاس کې مړه شه
 بلې لمبې مې له زړه څیږي
 بندیان به خدای له بنده خلاص کړی

گنگو ماښام دی مرغی شنو و نو ته ځینه
 خړی ماښام دی مرغی شنو و نو ته ځینه
 له دې نه زیات په غریب مکره ظلمونه
 څوک چې ښایسته آشنالري غمگین به وینه
 وطن ترې واخلي انگر یز و شړی په چې ځینه
 ستا په جفا باندې ستي بې او ره شومه
 شپږ جنازی دسر بالا کوټکي له ورینه
 زلمي دننگ جامې په تن میدان ته ځینه
 په بې زړه توب باندې بری نشته مینه
 په ناتاو کړو بریتو خوله نه درکومه
 په تور و څنومې زیارت جار و کومه
 غرونو اغوستي بخملي ور بښمین شالونه
 زلفاني چنگی گرزوې رنځور دې کړمه
 اور یې زما د زړه په ښار و لگاونه
 د صورت درمندی پرې شنه لوڅره شونه
 د صورت درمندی پرې شنه لوڅره شونه
 زه د وطن باندې په ښار حسابومه
 چې پر میدان باندې غما زو شرمومه
 لکه چې زلفې ول پرول مزه کوینه
 یو خوښه ایسی بل یې پیغلې خوښوینه
 زه دې پتنې ستا په دیدن راغلی یمه
 چې خانتما ځان ته دې فکر شي مینه
 که څوک تو دیري زما خوا ته دې راځینه
 غمازه ستا بې ورځه کړه ما ژړ وینه (۱)

(۱) په دم کې دو څه پر ځای (نرخه) راغلی. او په م کې (بی و رچه کړه) راغلی دی.

بندی خانې لره مې بيا يي
 بندي خانې لره مې راشه
 بنگري مې ستاپه کت کې مات شول
 بنگري دې لرې که د لاسه
 بنگري د کت په غوتې مات کړه
 بنگري مې ستاپه کت کې مات شول
 بنگري مې و و په لاس مې نه کړه
 بنگري نیم کښته که نیم پورته
 بنگري نیم پورته که نیم کښته
 بنگي به راشي مابه مړه کې
 بنگي به راشي مابه مړه که
 بڼې بتون را باندي تېرشو
 بنگودخيال دې هسې مست کړم
 بيساک چې راشي غوتې گل شي
 بلبلان ټول په ژړا ژاري
 بلبل به خداي په گلو مو ږکه
 بلبل به لارشي باغ به پر پردي
 بلبل به ولی کو کې نه کا
 بلبل پتنگ کله یو رنگ دی
 بلبل د زړه په غم اخته شو

تر خداي مې جار کې بندي يار به ووينمه
 د زولنوبه مې شرنګي وي د ربه شمه
 که مېرني يې اوس مې ډک کړه مړوندونه (۱)
 په نیمو شپو کې خوبولي وينوينه
 زموږ چمګی له لاس خویندې را غلې دینه
 اوس نارینه شه راته ډک کړه مړوندونه
 اوس به ديار غېږې له خم تش مړوندونه (۲)
 مړوند خالي که يار دې خوب و ځنگاونه
 چې پر خالي مړوند دې سرو لگومه (۳)
 ما يې د بنگو کنده ولي مات کړي دینه
 ما يې د بنگو کتوري مات کړي دینه
 زه د دوزخ د لمبوڅه پروالرمه
 چې بې پروايې دو حال دسېوې کړمه (۴)
 جيت يې خايسته کاندې پرې په د امانونو
 بوراپه توره خولګی و خواړه گلونه
 غمازه ستانيمګړی نيت مې ژړوینه (۵)
 خزان د لاسه به ژړاد سوز کوینه
 چې يې خپل گل د بل په لاس کې وليدنه
 بلبل په گل پتنگ په اوړکړي غور زنگونه
 غوتې د خيال سودا کوي د زړه دننه

(۱) په پ-ژ کې (په کت کې) پر ځای (په غېږ کې) را غلی .

(۲) ت-ژ کې (ديار غېږې) پر ځای (دجانان غېږې) را غلی .

(۳) په ت-ژ کې (چې پر ځای) پر ځای (چې په خيالي) را غلی دی .

(۴) په د-م کې (دمېوې) پر ځای (دميو) را غلی دی .

(۵) په ت، ژ کې (د غمازه) پر ځای (ماليار) را غلی دی .

بلبل د گل پر خانگه ناست دی
 بلبل د گل پر ډنډر ناست دی
 بلبل د گل د غیږې پیل شو
 بلبل د گل په سینه خاندی
 بلبل د گل خواته چې راغی
 بلبله زړه به دې سوری شي
 بلبله ژر سه دیدن و کړه
 بلبلې و الوتې چمن ته
 بې ادبي زمانه و شوه
 بې اوره و سومه ستي شوم
 بې تا په ما باندې ماتم دی
 بې تامې خای دلبره نشته
 بې تا وطن شورانه پاتې
 بې تورو هیڅ شی مزه نه کا
 بې د جانانه جنت څه کړم
 بې د دیدن نه عمرگران دی
 بې وخته مه گرځه کوڅو کی
 بې وفا یې مې عادت نه ده
 بی و فایا رد سرای کتوی
 بیرغ مې سور پر قبر هسک کړه
 بې بې کوتور چپلی منلی
 بې ننګي تا و کړه جانانه
 بی ننګو کلی رانه پېل که

دخزان باده څخه اوس چونکی لرینه
 زړه یې سوری و گل یې سور په وینو کنه
 ځکه چمن په چمن گله دي بیا ویرونه
 زه خو پټنگ یم په اور ځان ستي کومه
 سړی په ښکته کړود غم ژړا کوینه
 چې د خزان شمال گلان ورژوینه
 خزان ظالم دی رژوي ښایسته گلونه (۱)
 تو تیا نو خوب د بېغمی و ښلاونه
 په بې امری مې د یار مخ ته و کاتنه (۲)
 ملالو سترگو په ما اور ولگا ونه
 برخه مې غم دی خود ژړا د فراق کړمه
 چاته به ورشمه چې و کړم فریا دونه
 کچکول په غاړه په دیدن پسې دې ځمه
 سخ دهغوی دی چې وطن په تورو خورینه
 چې د جانان سره دوزخ گلزار گنمه
 زه به داگران عمر تر کومې تیر ومه
 سپی به دې و خوري مسافر به دې گنې نه
 پښتنې نجونې همیشه پروفا مړینه
 په کتدسرای کې هر سړی پښې غزوینه
 په شهادت د خپل وطن جنت له ځمه
 ربه زما د جوړواو کړې دید نونه
 د جینکو پېغور دې ما ته پرېښودنه
 زه به د ننګ کلي د چا سره کومه

(۱) په س (کې ښایسته) گلونه (پر خای) سمسور گلونه (را غلی دی).

(۲) په ح - کې (بی امری) پر خای (بی صبری) را غلی دی

بې ننگي مه کوه جا ناهه
 بې وفا يار مې زړه سوري کړ
 بېله به يم بېله به اوسم
 بېله به يم بېله به ژاړم
 بې له جانانه په سره کت کي
 بې له ديد نه به جوړ نه شم
 بې ياره باغ هيڅ په کار نه دی
 بې ننگه ننگ را باندې و که
 بيا به ارمان را پسې و کړي
 بيا به ارمان را پسې و کړي
 بيا به په چا اعتبار نکړم
 بيا به په منځ د کلي نه ځم
 بيا به په منځ د کلي نه ځم
 بيا به د کلي مخ ته نه ځم
 بيا به د کلي په منځ نه ځم
 بيا به دې نوم په خوله وانه خلم
 بيا به دې نوم په خوله وانه خلم
 بيا به دې نوم په خوله وانه خلم
 بيا به دې وره کي هل و نه کړم
 بيا به د يار کلي ته نه ځم
 بيا به دې تور نه کم کميسه
 بيا به رنگين کميس و نه کړم
 بيا به زه تور کميس و نه کړم
 بيا به دې تور نه کم کميسه

په بې ننگۍ جنگونه چا گټلي دينه
 په تور لحد کي به ښېرې ورته کومه
 بېله به ژاړم بېله به اوسم
 بېله به سرم بېله به قبر لره ځمه
 لکه چې ځای مې د دوزخ په منځ کي وينه
 که پرا و ښا نو دې چليري کاغذ و نه
 باغ له اشنا سره راحت د زړه بخښينه
 سبا مې ستا په سر پانه سې ته خېژ وينه
 خو ورځې يم زړه مې ښه ساته مينه
 اوس مې د ښکلي مخ ديدن کوه چې ځمه
 زما د غيږې جانان ټک و خوت مينه
 د سيموني داد اگيلې راته کوينه
 د سيموني د سر قاتل به شم مينه
 نجلۍ د باز په خپر غوټه کړي زړونه وړينه (۱)
 د کلي منځ د ليونۍ ورسېد نه
 که ته سردار شې لوړ بېرغ در پسې وړينه
 بېگا دې سور له دروازي شړلې يم
 که دې زما ريار ته ورکړل رخصتونه
 ته ما توې د مظلوما نو کچکولونه
 خير يې رانه که زه يې ډير رتلي يم
 زما د سپينې سينې رنگ دې واړونه
 په گودر غبرشه چې تالادي رنگين جوته
 زما د سپينې سينې رنگ يې واړونه
 زما د سپينې سينې رنگ دې واړونه

(۱) په-ل-کي (د کلي منځ) پر ځای د (کلي منځ) را غلي دی.

بیگا را نغلي بی نصیبه
 بیگا زما په سینه پروت وې
 بیگامې خوب لیده جانانه
 بیگامې خوب لیده رښتیا شو
بیگا مې خوب لیده عالمه
 بیگا مې خوب لیده عالمه
 بیگاپه خوب کې ژړا راغله
 بیگاپه خوب کې ژړا راغله
 بیگا مې خوب کې یار لیدلی
 بیگامې ته په خوب لیدلې
 بیگامې ستا لارې څا رلې
 بیگا مې سر په خوب لیدلې
 بیگا مې یار سره وعده ده
 بیگانۍ شپه به بیا را نشي
 بیگا رانه غلې کم نصیبه
 بنا د تن به مې که وړانه
 بورا بلبل ته په ژړا شو
 بورا به خدای په گلوموړ که
 بورا به ولی ژړانه کا
 بورا به ولی کو کې نه کا
 بورا په گل کې رنځور پروت و
 بورا چټي په تومت تور شو
 بورا د گل په ډنډه رناست و
 بورا د گل په ډنډه رناست دی

چې کړی شپه گوښې پر بام ولاړه ومه
 تا ته به څنگه بې ما خوب درځي سینه
 آشنا په سره ډولۍ کې کور ته وړې ومه (۱)
 جانان په وینه پر ما و اچول لاسونه
 نیمه په کت نیمه د یا ر په غېږ کې ومه
 د اشنا بریت مې دنتکۍ تا وشوي وونه
 د مینۍ یار مې در په در غواړي خیر وونه
 یار مې فقیر شو در په در غواړي خیر وونه
 لکه غوتۍ یې په لیده وو غوړیدمه
 چې دې پراته دي په زلفانو تور گردونه
 چې ته را نغلي زه له غمه ویده شومه
 سبا مې سرو شونډه و پتري نیولي وونه
 د لاس بنگرې مې په لتو تړلي دینه
 چې درسته شپه د یار په غېږ کې شرنگېدمه .
 سرمې جونټي ، مخ مې غوړ و ناسته ومه
 چې لورالور سیلاب داوښکو پرې را ځینه
 چمن خزان شو اوس به د واپه سره ځونه
 باغوانه ستا نیمگری نیت مې ژړوینه
 خزانه تا چې په گل و کړل چپا وونه
 چې یې خپل گل د بل په لاس کې ولیدنه
 پانه پکې ورته وهي چې جوړ به شینه
 د باغ گلونه شنه توتي لوتلی دینه
 زړه یې سوری و گل یې سور په وینو کنه
 زړه یې سوری شه گل یې سور په وینو کړنه

(۱) په پ - ژ کې د (جانانه) پر ځای (رښتیا شو) را غلی.

بو را په پت بی پته نه و
 بورا دگل پر غوتی ناست دی
 بورا دگل په غوتی ناست دی
 بورا د گل سره جوړ یږي
 بورا دگل سره جوړ یږي
 بورا دگلو په بوی راغی
 بورا د گل په مخ مین دی
 بورا دگل پر ډنډه رناست و
 بورجل دې وه ته پکې نه وې
 بوړی دې ډک پر اوړو کښېږده
 بوی به دې نکړم ښکلی گله
 بوی د زلفا نو دې لگيږي
 بوته خونه یم چې لمبه شم
 بوته را ټول که اور پرې بل که
 بوډا به هیچېرې یا ر نکړم
 بېلتا نه بېل پسې را واخیست
 بېلتانه او را باندې بل کړ
 بېلتا نه څه چا رې را وکړې
 بېلتا نه داسې پر هیز را که
 بېلتانه غرونه په ژړا کړل
 بېلتا نه نوی ښا را باد کړ
 بېلتا نه نوی ښا را باد کړ
 بېلتانه وسوم هجران چور کړم
 بېلتانه وسوم غم اړی کړم

خزان په خان کړ ځکه بېل له گله شونه
 خزان پر راغی په ارمان ترې والوته
 زړه یې زخمی وگل یې سور په وینو کنه
 گو ننگه مه گرځه د گلو پر سرونه
 چېرې گو ننگه چېرې د گلو صور تونه
 گل یې بوی نکړخاریې و خوت ترڅنگونه
 ځکه خیر لی گریوان هر ځای گرځوینه
 زړه یې سوری و تو پېدل ترې سره لالونه
 مادي خالي بورجل ته و کړل سلامونه
 دښمنان ډېر دي چې ډاډه در پسې ځمه
 چې دې کارگان په خوا کې خالي اچوینه
 خلک گومان پرې دخوتن د مشک کوینه
 د عشق په اورمې غوښې ورو، ورو، و ریتو مه
 زموږ دستور دی په رنځخوله در کومه
 بوډا چې ځان تیاروي سبا به وینه
 چېرته زما دیاری بندو و ران یې کنه
 بدن مې سر و لمبو کې گېر شووریت یې کړمه
 چې تما مې عمر یې یا ره تېر و مه
 دا رود صبر د زړه غوښو سره خورمه
 ځکه دځمکې پر سر ډکې ولې ځینه (۱)
 که څوک د غم سودا کوي ورته دې ځینه
 څوک چې د غم سودا کوي ورته دې ځینه
 څو دو حال لښکر را ځي قیامت به شینه
 رضا دبا ده چې مې هر لوري ته ورینه

(۱) په ل-کې (دځمکې پر سر). په ځای (دځمکې پر مخ) راغلی دی.

بېلتون به خدای زده کله راشي
 بېلتون پر جگه غونډۍ ناست دی
 بېلتون پر سپین آس باندي سپور دی
 بېلتون دا ورله لمبو سوردی
 بېلتون له یاره یار جلا کړي
 بېلتون مې زړه ته پانې ورکړې
 بېرته په تېښته راغلي یاره
 بېلتون پر لویو غرو راوخوت
 بېلتون پرمانه دی چې ژاړم
 بېلتون یواځې پرمانه دی
 بېلتون په تنگه (۱) کوڅه راغی
 بېلتون دې و سومه جانانه
 بېلتون داړه را باندي وکړه
 بېلتون مې خوږ جانان جدا کړ
 بېلتون جواب کې را ته ووي
 بېلتون په اصل شهزاده دی
 بېلتون پر لور و غرونو راغی
 بېلتون د اصله شاهزاده دی
 بېلتون په زړه باندي ډېر کلمک دی
 بېلتون په تنده اسپه سوردی
 بېلتون په کورد چا ورمه شه
 بېلتون په منځ د لار کې راغی
 بېلتون په منځ د کوڅې راغی
 بېلتون په لوی دریاب لاهو کړم

زړه مې دپانې په څېر اوس ورپیدنه
 قلم په لاس کې دوه مین جلاکوینه
 نېزه بازي پر مینانو زده کوینه
 ځکه مې رنگ لهسوی سکوره بدتر شونه
 کم اصل یا رله سړي غوڅ کړي اندامونه
 دهرگوزار سره سړي وینې غورځومه
 ستا په یاری کې له ښکې سپکه شومه
 ماو یل څه کړې ده وې کور دې وړانومه
 بېلتون شمال دی هره ونه ښور وینه
 بېلتون شمال دی هره پانه ښور وینه
 ماوې سلام دی، دهوې کور دې وړانومه
 سړي اوبه د وصل راوړه مې به شمه
 بې مصلحته یې له یاره جدا کړمه
 د سترگو اوښکې به جرگه ورله لیرمه
 عادت مې نه دی د دوه زړونو پیوندونه
 چې هر ساعت مې خپل جانان را یاد وینه
 را کوزیې مکړې مور او لور جلاکوینه
 ما د اشنا د غمه ورو ورو خبر وینو
 په عاشقانو تل مدام کوي ظلمونه
 نیزه بازي په عاشقانو زده کوینه
 په مارا غلی دی تبا برباد یې کړمه
 ځای مې د تېښتې چیرته نه شته گیر یې کړمه
 په مینه گیر هلکان ډزې ږي کوینه
 کښتی د وصل ماله راو له مینه

(۱) په (س - ک) کې (بېلتون په څېره اسپه راغی) راغلی دی

پېلتون په لوی دریاب لاهو کړم
 پېلتون په هر چا میلمه کېږي
 پېلتون ته وایه لاس دې خلاص دی
 پېلتون ته وایه لاس دې خلاص دی
 پېلتون جواب کې راته ووي
 پېلتون جگړې لره راغلی
 پېلتون جگړې لره راغلی
 پېلتون چې شته خوشحالي نشته
 پېلتون خنجر و د پولا د و
 پېلتون خنجر په لاس ولاړ دی
 پېلتون د هر چا سره مل دی
 پېلتون د باب را باندې وکړ
 پېلتون د زړه په سر سوری کړم
 پېلتون د زړه په سر سوری کړم
 پېلتون د خلکو د خندا کړم
 پېلتون د زړه په رنځ اخته کړم
 پېلتون د شنې لښتې گوزار دی
 پېلتون د غم گانې ته ورکړم
 پېلتون د مینې سوداگر دی
 پېلتون د یار داسې جدا کړم
 پېلتون د کښې په ښارگه شو
 پېلتون د مینې په ښارگه شو
 پېلتون د کلی په مینځ راغی

کښتۍ د وصل جوړوم چې پورې وځمه
 پر ماچې راشي تېروي میاشتي کلونه (۱)
 یار خودې پېل کې نوردې څه د لاسه شینه
 یار دې جدا کړ نور دې څه پروا لرمه
 زغملی نه شم ددوه زړونو پیوندونه
 ځان له دا و سپنې کلا را گرځومه
 ځان نه دا و سپنې کلا چا پرومه
 ځکه تمام عمر په غم کې تېرومه
 په زړه مې خښ شو غرغړې د وینو کړمه
 زه ناڅاپي په لاره تلم زخمي یې کړمه
 زه تنها نه یم چې گيله ځنی کومه
 زه ژر غوښې د یار خواته و دریدمه
 په تور لحد کې به ښېرا ورته کومه
 ځکه مې اوښکې پر سپین مخ و هي مو جو نه
 ځکه هر وخت گریوان شلیدلی گرځومه
 ځکه ایرې د سرد پاسه با دومه
 رب دې وړو کې جنګی ترې وساتینه
 په ځای د تېلو را نه اوښکې تویوینه
 د آشنا قدر په آشنا پیدا کوینه
 چې اسویلی مې شین لوگی د تنور شنه
 نارې وهي چې دوه مین جلا کومه
 نارې وهي چې دوه مین جلا کومه
 نارې وهي چې دوه مین جلا کومه

(۱) په غ، ل کې (د میاشتي کلونه) پر ځای (خېمې و دروینه) راغلی دی او په ذ - پ کې
 (کېږ دی را و دروینه) راغلی دی

زه د اشنا سره جوړه پرې وخته (۱)
 په میراثه کې رانه یا رجا کوینه (۲)
 د بیلته نه د لاسه ډېر فریا د کوینه
 د خوشالی پرځای به غم تل ورکوینه
 بېلتون ظالم د سړي جرړی پرېکوینه
 خدای دې زما دښمن له دې غمه ساتینه
 تلې د پښو به دې په سترگو ښکلو مه
 په غرو کې گرځم خپل پردی نه پېژنم
 بېلتون شمال دی هره ونه خوځوینه
 شیرین جان یې رانه بیا مسافر کنه
 په جیلخانه کې د غم شپې سبا کومه
 د غم درزونه مې تندي ته وخاتنه
 لا به مې وژني لابه یار جدا کوینه
 اوس به یې د خیال په گوټوزه وشرنگومه
 نه ترې رغیرم نه دستی ورباندې مر مه
 په میراثه کې رانه یار جلا کوینه
 په میراثه کې رانه یار جلا کوینه
 د پارو گر جانان مې هېر شوه منتر ونه
 د کال دیدن مې یارته وورتلایې کړمه
 زه یې ونلې کړم کور په کور مې گرځوینه
 د غم په تېر مې هلو ونه غوځوینه
 گوهر د اوښکو زه وده ته ورکومه
 عاشق مظلوم ته زولنې وراچوینه

بېلتون ښامار په لار کې پروت و
 بېلتون زما سکني وروردی
 بېلتون یواځې په مانه دی
 بېلتون دې خدای چاپسې نه کړي
 بېلتون دې خدای چاپسې نه کړي
 بېلتون دې ډېر په غم غمجن کړم
 بېلتون دې قدر په مازیات کړ
 بېلتون دې هسې لیونی کړم
 بېلتون یواځې پر مانه دی
 بېلتون مې خاورې په کاسه کړې
 بېلتون مې د واره لاس تړلي
 بېلتون مې زړه ته پانې ورکړې
 بېلتون باتور مې په سرگرځی
 بېلتون رباب په لاس کې را کړ
 بېلتون رښتیا د سل مرض دی
 بېلتون زما کشری وروردی
 بېلتون زما سنکی وروردی
 بېلتون ښامار په لار کې پروت دی
 بېلتون ظالم په لار کې ناست و
 بېلتون قصاب چاره په لاس کې
 بېلتون قصاب زه یې حلال کړم
 بېلتون قلنگ پرما جاري کړ
 بېلتون کوتوال د زمانې شو

(۱) په (ډپ) کې (د سکني) پرځای (کشری) راغلی دی .

(۲) په غ، ل کې (د پارو گر اشنا مې هیر شول منتر ونه) راغلی دی .

بېلتون لوټ مار په لار کې ناست دی
 بېلتونه بس کړه ظلم مه کړه
 بېلتونه بس که جبر مه کړه
 بېلتونه پام دې چا ته مشه
 بېلتونه پام کوه رانه شي
 بېلتونه ! پام کوه رانه شي
 بېلتونه ! ته چې په دنيا يې
 بېلتونه تانه چې خبر دي
 بېلتونه چا ته دې مخ مه شه
 بېلتونه خدای دې ځواني مرگ کړه
 بېلتونه خدای دې ابادمه کړه
 بېلتونه ! خدای دې سزا در کړي
 بېلتونه خدای دې سزا در کړي
 بېلتونه خوارشي زه دې خوار کړم
 بېلتونه خوارشي زه دې خوار کړم
 بېلتونه خوارشي زه دې خوار کړم
 بېلتونه څه کانې دې وکړې
 بېلتونه څه کانې دې وکړې
 بېلتونه څنگه دې جلا کړو
 بېلتونه څنگه دې جلا کړو
 بېلتونه د ادي څه سودا ده
 بېلتونه د ادي څه انصاف دی
 بېلتونه ! دادې څه عادت دی

د کال ديدن مې يا رته وور تالايې کړمه
 زما پرد يس لالی را پريرده چې رايځينه
 سين دی لاهو کړم پرجهان دې رسوا کړمه
 ځان ته دې پام شه د سيالی دې وويستمه
 زه خود يار کلی ته نن را غلې يم
 زه لا د وصل په باغ نن گډ شوی يم
 د خوشالۍ اميد به زه ځله کومه
 پر هارد زړه به يې زولن تر عمره وينه
 ماته دې مخ شود سيالی دې واسيستمه
 مالا جانان ليدلی نه وېيل دې کنه
 ماله دې جوړ کړل د غمونو مبارونه
 زه دې د ياره تر قيامته جدا کړمه
 په کوم قصور دې زه جدا له ياره کړمه
 نه مې اشناشته نه په مرگ در پسې ځمه
 پر مادي تېر کړل دې نیاز ومنتونه (۱)
 د ملک بادشاه وم دزيارت ملنگ دې کړمه
 په نيمايي کال دې د ياره جلا کړمه
 چې په تنکۍ مينه له ياره بېله شوم
 موږ په يوبادام کې دوه مغزونه وونه
 کومو زيانو تاته مو برښود لي وونه
 څه دې فايده چې دوه مين جدا کوينه
 چې ستا د لاسه مدام سرتندی و همه
 دعا شق ویر در له په څه خوند در کوينه

بېلتونه دادې څه عادت دی
 بېلتونه دادې څه عادت دی
 بېلتونه دوسره صبر وکړه
 بېلتونه دوسره صبر وکړه
 بېلتونه دوسره ظلم مه کړه
 بېلتونه راشه ستړی مېشی
 بېلتونه زور دې را معلوم شو
 بېلتونه ستازړگی دې ښه وي
 بېلتونه ستا گوزا رعبث دی
 بېلتونه ستا قدر په ما دی
 بېلتونه ښه خوادې سپړه که
 بېلتونه غبرگ زامن دې وږه
 بېلتونه کور دې را ته ښه
 بېلتونه کور دې مولاوران کا
 بېلتونه کور دې مولاوران که
 بېلتونه کور دې مولاوران که
 بېلتونه مخ دې چه ته مښه
 بېلتونه مخ دې مولا تور کړه
 بېلتونه مه کړه ډېر ظلمونه
 بېلتونه رب دې ځواني مرگ کړه
 بېلتونه زړه د رسره نه شته
 بېلتونه غبرگ زامن دې مړه شه
 بېلتونه وسوځې ايرې شې
 بېلتونه وسوځې ايرې شې

چې دوه مين زړونه جدا کړې سود دې شينه
 چې دوه مين جلا کړې اخلي خوند ونه
 چې د جانان لنگی زاړه دي پلونه
 يار مې نادان دی په ياری يې پوهه ومه
 يار په وطن زه يې په سترگونه وينمه
 زړه مې پښتون دی ميلمه نه خپه کوينه
 نور به سلام په دواړو لاسو درته کړمه
 تر ځان شيرين جانان به زه در تېره شمه
 زه معشوقې لکه سندان کوتلی يم
 ته د يار غم يې زه قربان به له تاشمه
 د غم کېدې راته تېره زه به يې وړمه
 چې ته غمجن شې گوندې زه دې هېره شمه
 د زور دې نه يم ننوا تې به در ځمه
 چې دې زما له گرېوان و خپري لاسونه
 که نه جانان له مانه کله بيلېد نه
 په شرارت دې مؤمن خان وطن نه ځينه
 ما ته دې مخ شو د دوهمې ملنگ دې کړمه
 چې وړانه وي د عاشقانو جوړ کورونه
 جانان را پرېر ده سپينه خوله مې زنگ و هينه
 ما لا جانان ليدلی نه بېله دې کړمه
 ځکه دې پرېکړل په قیچي د خلکو زړونه
 ما لا جانان ليدلی نه جدا دې کړمه
 چې په قلاړه خوب کوي نټلي زړونه
 چې د وصال سيلی دې يوسي په ملکونه

پاچایی باغ مې دې خوش نه شو
پاچایی تخت مې په کار نه دی
پاچایی تخت مې په کار نه دی
پاروترې ځمکه ناعلاج وي
پاس پر آسمان راشه را مداده
پاس پر اوږه دې منگی مات شه
پاس په اسمان کې ستوری زه وای
پاس پر بام مه خپزه کو ترې
پاس په اسمان کې زهر اخاندي
پاس په اسمان کې ستوري ښکاري
پاس په اسمان کې ډزې وشوې
پاس په اسمان کې کړ زهار شو
پاس په اسمان کې مر حباشوه
پاس په بلې کو ترې را غلې
پاس په بلې نکتونه ډیر دی
پاس په ښکله کې فریاد خپزی
پاس په تیرا اوره بارانه
پاس په سنگر تگونه وشوه
پاس د اسمان ستور و ته کوره
پاس په سینه ځای را ته جوړ که
پاس په سینه درته پر ته یم

چې پکې نشته چا مېلې را مېل گلو نه
جانان دې لو کړې زه به وږي ټولومه
مادې د یار له څنگه نه جدا کوی نه
ښا مارد زلفو په زرگی خوله لگوینه
داسمې لارې را نېز و نیولې دینه
چه دسینې په خوږ دې راشي سېلاوونه
نجلۍ ویده وای مایې و کړای دیدنونه
پورته اسمان کې به سپین لمر شرمنده شینه
که غلی غلی می جانان خندا کوی نه
آشنا ویده دی مایې و کړل دیدنونه
چاویل ملوک دی د بد ری سلام ته ځینه
جینکۍ ژاړې کشمالۍ بلی وهینه
محمد (ص) و خوت دالله د یدار ته ځینه
زه په پوړو د یار پوښتنه ترې کومه
ښگر و ته شرنگ و ورکه چې و دی پیژنمه
یارنخوران دي یا مین بېل شوي دینه
د پېښور په برخه سېل دی را به شینه
مېړونه سري موزیان به روغ کور ته راځینه
پرتاسې دومره دي د سپینې خولې پورونه
مزل و هلی ځمکه ځای نه را کوی نه
ته داو تو مردان سندهایی خوب دې وړینه

پاس د اوربل نه ډ زې وشوي
 پاس په کمر و لاړه کله
 پاس په کمره ولاړې زرکې
 پاس په ګود رد پېغلو جنګ شو
 پاس په ګو د رو لاړې نجلې
 پاس په هوا راښه جانا نه
 پاس په هوا راښه رامدا ده
 پاس په هوا راښه را مدا ده
 پاس له زنگونه پتون کلک که
 پال ګر ته لارم پال مې و کوت
 پالنگ د سرونالی د زرو
 پالنگ د یار سره ښه ښکاری
 پام کوه خان ته غره نه شی
 پام کوه خان ته غره نه شی
 پام کوه واوردي خطا نه شي
 پانسی د زلفو ما ته را کړه
 پانسی د زلفويي راله را کړه
 پانه دکل یمه که کل یم
 پاولي دې یخ سینه دې تخت ده
 پاولي دې یو یو تګ و هلي
 پت ګر په سرو وینو کی خوش یم
 پتنگ په خاص خراغ مین دی
 پتنگ خویوخل شهید شوی
 پتنگه څه دې په لاس راغله
 پتنگه خاورې دې په سر شوي

ستا د سینو مور چل ته غلی ودریدنه
 نصیب د چاپې او به زه درخېژ وده
 بازې رنځوردی ترخولې وینې تو یوینه
 د سورسalo سپر منی ماتی ګله وینه
 یا به زما شې یابه ډوب درپسی شمه
 دا کوزې لارې بېلتانه نیولې دینه
 د کلي لارې را نهېز و نیولې دینه
 د ګود رلارې را نهېز و نیولې دینه
 مخکې شگلن دیا رانې لاره راځینه
 زما په برخه یې راوښودل غمونه
 لیلی د سرو زرو غونچه خوب پرې کوینه
 نه مې خوشېږي دابې یا ره پالنگونه
 د دېواله د سرخپیا که دې ګنمه
 که ته چینا ریې زه د صبر و نه یمه
 د کلو خانګه دې پرسرو لاره یمه
 زه بېلتانه په مرګ خوشحاله کړم مینه
 خپه پرې نه یم د اشنا د لاسه یمه
 چې انتظار ستا د وصال همیش لرمه
 چه درنژدې شم زړه مې یخ لاندې کوینه
 دهر پاولي لاندې دې اوردی و یې سومه
 تل په بې پتود جهان وي تومتونه
 ښایسته خولمردی خان پرې نه کبابوینه
 آفرین ما ته چه مدام سوزم مینه
 چې بې وفاشنا دې و سول و زرو نه
 شمو ته جوړ شوه په ښښو کی مقامونه

پټنگ زما نه مینه زده کړه
 پټن په منځ د بازار راغی
 پټن له شمعی په څنگ نه ځی
 پټن له مانه زده کړه وکړه
 پټ به د زړه د ردونه تېر کړم
 پټنه راشه که پرې سوځي
 پټ به د یار له غمه ژاړم
 پټ به دریا له غمه ژاړم
 پټ خومین یم پټ به ژاړم
 پټ د گودر په غاړه کینه
 پټ کر مونه د رب ډېر دي
 پټکی پرمنځ دوروځو کښېږده
 پټکی پرمنځ دوروځو کښېږده
 پټ مې په زړه کې ډېر یادیري
 پټه دکوره را بهر شوه
 پټی دې گرو کړه ما واده کړه
 پټ یم مین پټ خوبه ژاړم
 پخوا به داسې یارانی وې
 پخوا به کله کله غم و
 پراخوند کل مې سلام وایه
 پرادې موریې سلام وایه
 پرآشنا سپین کفن غوړیږي
 پراو به خور دې زلفې پر بولې
 پراور بل ورو، ورو منځ را کاږه
 پراور خو هلته سړی سوزي

ځکه خواره ځانگونه شمعی له ورځینه
 شمعی مخ پټ کړ ویلې نه دې پېژنه
 زه به د یار له غمه ولې پر څنگ ځمه
 ځکه خپاره ځانگونه شمعی له ورځینه
 بې د رده یار ته به ونه وایم حالونه
 ستا د اجل شمع په لاس کې کړ ځومه
 پټې به وینې لېرمانه ته تېر ومه
 چې مې په درد ظالم خبر نه شي مینه
 پټې به او ښکې لېرمانه ته تو یومه
 چې یاره پټ په پټه وکړ ودید نونه
 جانان ته وایه وار خطا نه شي مینه
 زه د همزولو په ټولې کې ناسته یمه
 وطن پردی دی چې ډاډه د سره ځمه
 د چا دمخه ښه راغلی نه درکومه
 تر مومن خانه شپړینو ورسیدنه
 که مې تر کاله زوی رانه ورگرمه یمه
 پټ خوبه مرم پټ خوبه قبر ته ورځمه
 یار به د یار د پاره سر قربانونه
 اوس مې دو تر شو کروندې پکې کومه
 زما جانان راته را پرېږده چې را ځینه
 پر میرا تې بورجل مې وکرل کلو نه
 پر ما ورېږي د سکر وټو بارانونه
 پر نری بادې وچوې رنځور دې کړمه
 هلته زما د زړه کور دی وران به شینه
 چې یومین وي بل پروا پرې نه کوینه

د ادی جانان مې کومکي د رولېر نه
 د زنی خال دې په پرچال و سولونه
 زما د زړه کوتره نشته سره به وینه
 دخوبه نه یم د یار غم مې زنگوینه (۱)
 که جانان راغی بې زینوبه ښکته شمه
 مرکي دې هېردي که دې خوب نن زنگوینه
 مرکي دې هېردي په اور بل وې لاسونه
 که د نو کروړ سالی د رپسې ځینه
 سپوږمۍ شرمېري مخ په ور یخو پتوینه
 بېلتون ظالم دی ما اوتا جدا کوینه
 مالا شروع پرې کړې نه وه عاق یې کړمه
 کوزه چې نشی چېرې تا نه کیله منه
 دغ به پرې و کړم که پر هغه مینه وینه
 که مې قبول کا د النهي لنهي سوالونه
 است دې غرق شود کناه په دریابونه
 دودۍ دې نه خورم د دیدن وړی دې یمه
 د یار په تش کتو مې زړه ور پر دېدنه
 چې د سینې پر مخ دې وړې ټولومه
 روغه نجلۍ وم لېونی دې کړم مینه
 بورا په توره خوله کلونه بویوینه
 اشناسې کل دی گل به نه خاورې کوینه
 بیادې په زلفو کې د عمر بندي کړمه
 چې خاورې نه کړي دځوانانو بشرونه

پرایوب خان مې سلام وایه
 پر بام خو هسکه ټیټه کېرې
 پر بام دې شنې کوترې ناستې
 پر بام و لاره یم زنگیرم
 پر بام و لاره یم زنگیرم
 پر بام و لاره یې نازکې
 پر بام و لارې هوا داری
 پر بل وطن مې نه لور پرې
 پر بلې لوخ مخ مه درېره
 پر بېلتانه به روغه نه کړو
 پر بېلتانه مې ځان شاگرد کړ
 پر پالنک پاس درسره ناسته
 پر پخوانی اشنا به ورشم
 پر پیر بابا به ور غوړېرم
 پر پېغمبر مې سلام وایه
 پر تناره و لارې پېغلې
 پر توپ خاته را ته اسان دي
 پر تور او بل دې ډلې وشه
 پر تور پیکي دې خاورې واوره
 پر تور و بدمه و ایاست خلکو
 پر تور و خاور و سلام وایه
 پر تور و سترگو دې مین کړم
 په تور لحد مې سلام وایه

(۱) په (خ) کی د (زنگوینه) پر ځای (غلطومه) را غلی دی.

پرتوریا لیو مې زړه سوځي
 پرتیرامه اوره بارانه
 پرجنازه مې بیره وکړی
 پر جنازه مې تلوار وکړی
 پر جهان ډېر غمونه شته دي
 پر چا چې رحم د خدای وشی
 پر چپرکت را سره کښېښه
 پر چلم دوې سکر وټې کښېږده
 پر چلم را غله کش یې ورکړ
 پر چمن ستاد را تلو ډغ دی
 پر خنگل سر را سره کښېږده
 پر حال مې مه کوه پوښتنه
 پر حریري کاغذ د پاسه
 پر خپل جانان مې زړه خوږ پري
 پر ځان د کلو لښته ناخلي
 پر ځان مین یې پرمانه یې
 پر خوږاشنا مې سلام وایه
 پردالوی غره وروخته
 پردنیا تول د سړونشته
 پردنیا ډېرې خوشحالی دي
 پردنیا سره وړانگه پرته ده
 پردنیا بڼه را سره وکړه
 پردنیا غم کله بڼا دي وي

سباته جنگ دی توریالی وورکی به مړینه
 چې لمدوي د جینکو د سرشالو
 ناوخته کېږي نااشنا وطن ته ځمه
 ناوخته کېږي د اشنا دین ته ځمه
 بې له هجرانه ټول غمونه اسان دینه
 د عمر ورک جانان (۱) یې غېږې ته ور ځینه
 پر صراحی غاړه مې واچوه لاسونه
 لکه دوې بڼې په سیالی خوله ورکوبینه
 له جنجالی پېزو ان یې شنې لوڅې ځینه
 کل په لږ زه شو چې خزان ولکېدنه
 پر صراحی غاړه راواچوه لاسونه
 لکه پردیس مړی زه پروت یم بې کفنه
 په زرافشان قلم لیکم د یار غمونه
 چې پردبته به یا دوي شینکې خالونه
 پر مادي تېر کړه د کوټکو کوزارونه
 یاری په داسې سینونه کېږي مینه
 بیا ورته وایه چې مې هېر نه کړې مینه
 نه مې غم کم شونه مې وکړه دیدنونه
 تول د پېسودی موسلیان خانانوینه
 بې له وصاله نورې ټولې عبث دینه
 لیلی په خنوکې لاله توبېلي دینه
 په آخرت کې د هر چا کوښي کورونه
 پرما همېش د غم جنډې ولارې دینه

(۱) په (م) کې د (جانان) پر ځای (یار) راغلی دی

پردی راوړی نه خپلېږي
 پرد پرته راشه زرگړد
 پرد پسيان ټوله را ايله شوه
 پرد بښه وخته و غرو ته
 پردین محکم د پاک حضرت شه
 پرد بوال ټیټه شه خوله را که
 پرد بوال دوې کو ترې ناستې
 پرد بوال مه ږده قد مونه
 پرد بوال نیمه را ښکاره شوې
 پرد بوال هسکه شه خوله را کړه
 پردی وطن پر هر چاغم و ي
 پردی وطن دی زړه مې تنګ دی
 پر زحمت صبر کوه یاره
 پر زړه به لویه تېره کښیر دم
 پر زړه سوری ترې کورته راغلم
 پر زړه مې او ردگر کو بل دی
 پر زړه مې با رد غم انبار دی
 پر زړه مې ته بانې مې نورې
 پر زړه مې څه بلا تېرېږي
 پر زړه مې ځای داد غوښته
 پر زړه مې خاورې کو ټنې شوې
 پر زړه مې خښ د غم خنجر دی
 پر زړه مې ډنډه د وینو جوړ شو
 پر زړه مې ډېر دي ارمانونه
 پر زړه مې ستا د جفا غږ دی

که د ماشوم په شان یې و کې خدمتونه
 هلکان کوټې جوړوي نجونې شستونه
 لالی را نغی و اوړې پر بوټې پر غرونه
 سترګې یې څار کړي زړه یې غم غلطوینه
 چې شفاعت دې د قیامت په ورځ کوینه
 خلک به وایې چې وری دی پانې خورینه
 یوه کو کو کړي بله ځان سمبالوینه
 خلک پوهېږي بیا به وایې تو متونه
 په نیمايي صورت مې او رولګېد نه
 یو همز ولتیا ده بل مین د رباندې یمه
 ما په پردی وطن کرلي دي کلونه
 ماته رخصت را کړه چې خپل وطن ته ځم
 چې ترې یو ټکی لری شي رحمت به شینه
 داستاله لوري به یې ورو ورو صبرومه
 د جانان بد مې پر لېمو منلي دینه
 د اوسیلو پر ځای سکرو ټې تو یومه
 هسی مخلوق ته په خندا ولاړه یمه
 کلي کې کړم ما شومان کرارومه
 عالم ته روغه په خندا ولاړه یمه
 د اکبر جن اشنا لا نور پرې را کوینه
 اغزی پرې شنه شوه اوس مې خوب ته نه پریردینه
 چې مې را یاد شي د لیلی شینکي خالونه
 په لړمانه کې مې د وینو ولې ځینه
 پوره به نه شي زه به تورې خاورې شمه
 په تور لحد کې به ښېرا د رته کومه

پر زړه مې سرې منگولې کښېږده
 پر زړه مې شنه پيشو لگياده
 پر زړه مې شنې لوخړې را غلې
 پر زړه مې غبرکې ککوټې کښېږده
 پر زړه مې غم انبار انبار دی
 پر زړه مې غم سترکې مې ژاړي
 پر زړه مې ليکک داشنا نوم دی
 پر زړه مې مه وهه لاسونه
 پر زړه ویشتلې به جوړ نه شي
 پر زکندن به مې ارمان شي
 پر زکندن دې ارمان مه شه
 پر زکندن مې حاضر نه شوي
 پر زکندن مې را پخلا شه
 پر زکندن مې را حاضر شه
 پر زکندن مې را حاضر شه
 پر زکندن مې را حاضر شه
 پر زلفو ورو ورو ږمنځ را کاږه
 پر سپر و بدمه وایه موري
 پر سپين ميدان به د سره يم
 پر سپينو تورو ورکه يره
 پر سپين هلك مينه شومه
 پر سر بېرېرې راتلی نه شي

که د سر سام په تبه پروت يم روغ به شمه
 وينه بې وڅکه اوس هډه وکی شپېلويڼه
 لکه په شين اسمان چې وريځ را غلې وينه
 چې غم پر ما او که پرتا ډې پردی مينه
 عمر مې خوار دی چې له ياره جدايمه
 بانه ولاړ دي او ښکې غواړي رخصتونه (۱)
 داوبو غړپ کولی نه شم وړان به شينه
 زړه مې زخمی دی خونړی به شې مينه
 که د شکر وورته جوړ کړم ملهمونه
 که دې را نکړه د سر کوشونه و سرونه
 تر تا به جار کړم د سر کوشونه و سرونه
 تر جنازې لاندې مې مه ځه مختور نه (۲)
 چې ارمانجن مې کورته کوزنه کړې مينه
 بيا تر قيامته پوری نشته ديدنونه
 پر خمارو سترگو مې ونيسه لاسونه
 چې دې مخ تصو يردلحد و ته يوسمه
 وروستی ديدن دی زه يې تا سره کومه
 هلته زما د زړگي کور دی وړان به شينه
 سپرې دي خاورې چې کلونه شنه کوينه
 زه پښتنه له تورو نه تښتم مينه
 ما په همزولو پورې ډېر خندلي دينه
 مشر يې کوم دی ننوا تې به ورځمه
 څوک چې ياری کړی سر په لاس کې کړ ځوينه

(۱) په (م) کې د (غواړي) پر ځای (اخلي) دی.

(۲) په (م) کې د (جنازې لاندې) پر ځای د (جنازې سره مې مه ځه) راغلی.

پرسردې توره کاغی کرخي
 پرسردې شال مخ دې مشال دی
 پرسردې کوم جلات ولاړدی
 پرسردې شال مخ دې مشال دی
 پرسر مې سپین پرونی پروت دی
 پرسر مې مه وهه لایه
 پرسفر تلې در جگه نه شوم
 پرسنگر بیا تگونه و شول
 پرسینه یولالی خایېری
 پرسینه یولالی خایېری
 پر شرع ټینگ د پاک حضرت شه
 پر عاشقانو رحم وکړی
 پر عاشقانو زېری وشو
 پر غټه و خېژه خار وکړه
 پر کتاب پروت جانانه کوره
 پر ککړی مې وینې راغلي
 پر کلا غنې راته مه ږده
 پر کلا نیمه را ښکاره شوه
 پر کنډ و اوړې پنا کېږي
 پر کنډ و اوړې پنا کېږي
 پر کنډو ښه شوې را ښکاره شوې
 پر کنډو کې دې غنې کښېښوې
 پر کوڅه تېر شوم گنگار شوم
 پر کوڅه تېر شوم گنگار شوم
 پر کوڅه تېر شوې پیارا تېر شوې

د جانان شپې ورځې نژدې دي را به شینه
 دا څوم کال دی چې مین در باندې یمه
 چې دې زماله یاری واخیسته لاسونه
 نوم دې خوشحال دی په دیدن پسې دې مرمه
 دننه زړه مې په سرتورې ویر کوینه
 تورې کوڅې مې د داله کوره دینه
 مادي خدای شله کړی په دواړو زنګونو نه
 مېړه به مری موزي به بیا کور ته راځینه
 حجره خونه ده چې پری جوړ کړم مجلسونه
 زه لونیکن اوسین د واره ځایو مه
 ورځ د محشر شته شفاعت به دې کوینه
 په نیمو شپو یې له خولې خېژي فریا دونه
 وصال پاچا شو پېلتون قید د عمر شونه
 چې دنیا زمنو کې دې ځي که اړوینه
 اوښکې مې توی شوې د کتاب پر بیا ضونه
 پاس په تندي مې باز دغم کو ترې خورینه
 د عاشقانو لارې چا نیولې دینه
 په نیمايي صورت مې اورول کېدنه
 پنا دې مه شه د سالو سره پلوونه
 داسو رسالو دې باد وهي ژړا راځینه
 چې ترې پنا شوې سل کلن رنځور دې کړمه
 زه د بخمل پڼې لرم دروازه ور مه
 شرنگايې خيژي زولنې راته راوړینه
 مالا اشنا ونه لیده لاس مې ترینه
 نصیب دې نه وه زه پر بام ولاړه ومه

پر کوڅه ښکته پورته کېږي
 پر گړنگو درسره تللای
 پر کلاب ناست بورا ته وایه
 پر گودر سپینه سپینه اوږي
 پر گودر سور سالو ښکاره شو
 په گودر سو رسالو ښکاره شو
 پر گودر گنهي ونې کښېږده
 پر گودر نښه راته کښېږده
 پر گورستان مې سلام وایه
 پر گورستان مې سلام وایه
 پر گورستان مې سلام وایه
 پر لارې تلم مړ اوې کل پروت و
 پر لارې تلې کبره وږه شوې
 پر لارې تلم کبره وږه شوم
 پر لارې خم بدن مې رپردي
 پر لارې خم کوتې موبلې
 پر لارې خم ټوله زنګېرم
 پر لارې خم سرمې زنګېري
 پر لارې خم گوره زنګېرم
 پر لارې خم وشاته کورم
 پر لارې خم نه پوهېرم
 پر لارې راغلي مخ دې پټ کړ
 پر لارې سرې منګولې راغله
 پر لارې خم شرنگا مې خېژي
 پر لارې ګوډه ګوډه راغله

لار دې ژوره کړه او به را ستوینه
 چې ته لوېدای مادي نیولای سړ وندونه
 کلو نه ژر ژر بویوه خزان راځینه
 په سمه لاره تېرېدم ودې و شتمه
 ماوېل تور و او بو او رواخېست مینه
 ماوېل په تور او بو او رولگېد نه
 چې شالیا منګی په سوري ډک وینه
 دمازیګر او بو ته خم وابه یې خلمه
 چې خاورې نه کړې دجانان صدف غاښونه
 چې خاورې نه کړې دجانان نري برېتونه
 چې خاورې نه کړې دخوانانو تور سرونه
 مادخوانی لوبې پرې کړې تاز مې کنه
 له ډېره خیاله دې ژېړ کل و شرم او نه
 له ډېره خیاله مې مړ ډک و خند او نه
 رنځوره نه یم دیار غم مې رپر دوینه
 زه داشنا روغې راستې و هلې یمه
 د خوبه نه یم دریار غم مې زنګوینه
 داشنا دخولې ماجون خوړلي دینه
 داشنا دخولې ماجون خوړلي دینه
 دابې وفا جانان به کله و وینمه
 وړوکی یار په سفر ځی ما ژړ وینه
 د کلو لښتې زه دې ونه پېژاندمه
 زړه یې دچا په کتور او وړمېږه وینه
 ستا د تومت خنځیر په غاړه کړ زومه
 دېخملی پڼو یې تنګ دي باد امونه

په زنگنوبه ژپر کلو نه ما تو و نه
 نه مې دیدن شي نه مې لږ شوله غمونه (۱)
 ځان به رسوا کړې ما به ورک کړې له وطنه
 بازدي رنځور کړد زړه وینې تو یوینه
 چې د پرد پسو کله چې چېرې اړوینه
 که راښکاره شي داشنا دکور بر جونه
 ښکته لاند شول دلو نکو درمند و نه
 پرسرینې واورې اوروي پای یې کلو نه (۲)
 سخ دهغودی چې لیلی شي پرې مینه
 زه د دوزخ د لمبوڅه پروالرمه
 سنگ فارس بدن مې خاورې ایرې شونه
 پر تادي اور شي دخوانا نومجلسونه
 چې د خراغ په رها غواړې دیدنونه
 چې د خراغ په رها غواړې دیدنونه
 ناترسی مه خوره ترسنگي لاندې خر خونه
 چې راڅخه پټ شي ستادسپین سخ دیدنونه
 ستا جدایی مې لکه نل و ژړوینه
 پر یار مې پر بوتل دخاورو انبارونه
 چې شرین یار مې ددواي په سخ کې ځینه
 لکه پروا وره چې دوی نو څاڅکي وینه

پر لور و غرو به سره خېژو
 پر لور و غرو د رپسې کرخم
 پر لور به مې کښېنه مینه
 پر لور به مې کرزه کوتري
 پر لور به و خېژه څار و که
 پر لویو غرو به شمه پورته
 پر لویو غرو د باران شور شو
 پر لویو غرو د خدا نظردی
 پر لیلی هر څوک مینېږي
 پر ما دینی بنتوب تېر دی
 پر مباد مهر نظر و کړه
 پر مادي ځوانه ځوانی او رکړه
 پر مادي دېر خندلی نه دی
 پر مادي زړ ښندلي نه دي
 پر مادي کلی کوساني کړ
 پر ما رها ورځ توره شپه ده
 پر ما مسکین باندې چې راشي
 پر ما لال باد د نیا لگی
 پر ما هغه ورځ دا خترده
 پر سخ دې بیا سرخي پیدا شوه

(۱) په غل) کې (درپسې کرخم) پر ځای (درو ختمه) دی

(۲) په (م) کې د (پای) پر ځای (کښتی) راغلی دی. په (غ'ل) کې د (پای یې) پر ځای

(چاپېر) دی

پرمخ دې څاڅکې دباران دی
 پرمخ مې اوښکې د غم راغلي
 پرمخ مې پشم د خولو دی
 پرمخ مې د پرې اوښکې راغلي
 پرمخ مې ژر ژر کفن خپور کړی
 پرمخ مې سرې اوښکې بهېږي
 پرمخ مې سپل د اوښکور اغی
 پرمخ مې مه وهه ظالمه
 پرمخ مې وروژبه راکاره
 پرمخ مې پر خه د خولوده
 پرمخ مې پشم د خولو دی
 پرمخ مې داسې پر هار کښېږده
 پرمخ مې داسې پر هار کښېږده
 پرمخ مې سپینې روپۍ زانگي
 پر مسافر مې زړه خوږ یري
 پر مسافر و مې زړه نه سو
 پر ملا نړۍ په رنگ ژړی ده
 پر مور چل نېغ ورځه تیت نه شي
 پر مور چل هغه زلمي خېژي
 پر موز یگی مې پېرزونه شي
 پر مولوي مې سلام وایه
 پر سپر تون باندي مې شپه وای

ماخو کومان د سر غلرو پرې کاونه
 د اشنا غم پر مخ څاپېږي را کوينه
 نه پرې پوهېږم چې خولې دي که کلو نه
 د پخواني اشنا ريار مې وليد نه
 ناوخته کېږي او سربه لوی سفر ته ځمه
 د سرو يا قوتو مهماني اشنا ته وړمه
 د زرګۍ صبر به مې پرسي څه به کړمه
 د ژړا د کې سترګې چاته و اړومه (۱)
 مخ مې تنګی دی ستاد ژبې سرم ځينه
 لکه شبنم چې د سهار پر گلو وينه
 خلک کومان د سر غلرو پرې کوينه
 چې د غرمې خولې پرې ډنډولارې وينه
 چې د مالت نجونې پرې راشي په پوښتنه
 نجلۍ په څنولاس و هي يار له ورځينه
 زما لالی دی مسافر محتاج به وينه
 اوس مې پرې سوځی چې مې يار مسافر شونه (۲)
 مور يې د ژړې غواشودې ورکړې دينه
 بڼایسته زلمي له مرګه څنګ نه کړي مينه
 چی يا مين وي يا يې پېغله ناسته وينه
 دخاورو وخت شې چې دعادرته کومه
 زما جانان ته کتاب خلاص کړه چې راځينه
 يار راسره وای زه به تل خوشحاله ومه

(۱) په (ل) کې د (ژړا) پر ځای (اوښکې) راغلی دی

(۲) په (م) کې د (يار) پر ځای (جانان) دی.

پر مين مه کړۍ ملا مته
 پر ناقابل طبيب مې مخ شو
 پر نږدې لوقبر و را غلم
 پر نیمو شپو د سپوږمیا شوه
 پر نیمه شپه بیداره اوسه
 پر و سړ داسهال ژوندی وې
 پر وطن ته خوشاله گرزه
 پر وطن ستا دراتلو غبر شو
 پر وطن ستا دراتلو غبر شو
 پر وطن نیمه پوډی ښه ده
 پر وطن و ر که جانانه
 پرون پر پورې کلی را غلم
 پرون د نل په شان تازه وم
 پرون دې د ورد خانی وو
 پرون د نیاوه نن قیامت دی
 پرون دې دا مالی خانی وه
 پرون دې د ورد خانی وو
 پرون زما په غیږې کې ناست وې
 پرون لا د امالی د لې وې
 پرون لا د امهال د لې وې
 پرون لا د امهال ژوندی وې
 پرون مې خوله نه درکوله
 پرون مې یار سره وعده وه
 پرون مې قول دخولې را کړ

چې خدای مین شو پېغمبر یې پیدا کړه
 خوږ مې د زړه دارود سترگورا کوینه
 ځوانان پراته دي د دیدن درخواست کوینه
 په باوري یار مې باوردی را به شینه
 چې پکې واورې دو یشتلو آوازونه
 سړخودې ورکړل تور و خاور و ته څنگونه
 زه په کابل کې خمنه کوو خوږ مه
 صورت مې پانې زړه مې کل و غوړ پدنه
 ما په خپل کورد کلو فرش و غوړاونه
 نه په پردي وطن کې غوښې پلا وونه
 چې نه دې نوم شته نه دې بوی شمال راوړینه
 د شالیلی اور بل یې بل ته جوړاونه
 نن پرې بېلتون ظالم خزان ولکاونه
 نن دې په قبر بېلبلان نارې و هینه
 چې زه ولاړه جانان غواړي رخصتونه (۱)
 نن دې په شنناختو کوږ کوږی نارې و هینه
 نن په خوړو لپو د عا د رته کومه
 نن خودې ناست دي د ښار و په سر مرغونه
 نن به دې تورې زلفې چېرې باد و هینه
 نن به دې چېرې بادو هی د پکړی ولونه
 نن دې پر شنناختو بېلبلان نارې و هینه
 نن مې رضاده ستا صفت مې واور پدنه
 د لاس بنگرې مې په دسمال تړلي وونه
 چې سر ورشو بېنوا ترې پا ته شومه

پر هارخونه دی چې به روغ شي
 پر هارمي بيا د زړه زولن شو
 پر هديره د سرو راغلم
 پر هديره د سرو راغلم
 پر هديره د سرو راغلم
 پر هديره راشه زرکړه
 پر هرچا خپل وطن کشمير دی
 پر هرچا خپل وطن کشمير دی
 پر هغه يارمي سلام وايه
 پر هندوستان خوشحاله گرزه
 پر هندوستان خوشحاله گرزه
 پر هندوستان دې څلي جوړشه
 پر يارمي بد دي ثابت کړي
 پر يارمي ترخې زرغونې شوې
 پر يارمي سپين کفن غوړيږي
 پر يارمي هغه نخښه وايه
 پر پرده چې اوښکې مې بهيري
 پر پرده چې اوښکې مې بهيري
 پر پرده چې خان دملکه ورک کړم
 پر پرده چې څيرې گريوان گرځم
 پر پرده چې څيرې گريوان گرځم
 پر پرده چې خاورې مې خوراک شي
 پر پرده چې خر سېلاب مې يوسي
 پر پرده چې خر سېلاب مې يوسي
 پر پرده چې خر سېلاب مې يوسي

طبيبه! روغ دمينې کله دي زخمو نه
 څه موده پس مې ديارو کړل د بدنونه
 ځلمي په بریتولاس وهي چې خاورې شونه
 ماويل سلام ياروې سلام نه قبلومه
 وژلي خدای و وېغ يې ماته نه کاونه
 ځوانان به کوتې جوړوي نجونی شستونه
 ماته وطن کې چې تهنه يې تنور شينه
 ماته کشمير دي د جانان د وطن غرونه
 چې دماينام ډوډی داوښکوسره خورينه
 ترله دې خپله په نامه دې ناسته يمه
 زه به د اتورې سترکې ستا په نام ساتمه
 دنامردی ځواب دې مه راځه مينه
 چې هره ونه دکلاب دی بويوينه
 زه يې دژوند هيله لرم چې را به شينه
 پر ما اورېږي د سکرو توبارا نونه
 چې چوتی څنې پر پالنگ دروخته
 بار د غمونو مې له زړه نه کموينه
 مرک مې لیده جانان مې نه پخلا کاونه
 چې دبې ننگه آشنا سترگی نه وينمه
 اخر به يې زړه راباندی وسوزي مينه
 د عاشقا نو برخې خوارې وي مينه
 دشبېد و غړپ مې پردېوال توی کړي دينه
 په لاسو زن اشنا به ډيره نازيده مه
 په لا مېوزن اشنا مې ډېره نازيده مه
 څوک چې دښگو بندتري او بهی وړينه

هله به خېژم چې مې قدر په چا وينه
يا به پيغورشي يا به مينه پاته شينه
دسوی زړه له حاله تانه خبر ورسه
چې په نامرد ونا زېدم وشرمېدمه
زه دمجنون ميراث ته ډير خوشحاليدمه
چې مې دسترگو جنگ کاوه په دې حال شومه
چې مې چپرل دتوروزلفو تور تارونه
چې تل ياری د پوفاخلکوگومه (۱)
په پاروگر آشنا مې ډېر نا زېدمه
چې هره سوره يې گنده م ژړا راځينه
په زرغونو جستو دې مات کړه ژېړ گلونه
دژېړ وگلوبوی خوزمو ډېر وطن ځينه
داوربل گل به خپل آشنا لره وروړمه
زما د زړه ونې ډلې وهلې دينه
زما نا بناد زړگوتی واورې اوروينه
زما په شناختو پورې وتریء گلونه (۲)
نجلۍ وابنه کړی تور اوربل يې لمدوينه
په ورځ دجنگ کې په سيالی سرورکوينه
ورک دې نفاق شي چې به دوی جلاگوينه
دبي لباسه يارنه مداخله لاسونه
چې ځای يې راشي په سيالی تورې وهينه
پر د بمنانو به جوړکړي ناتا روته (۳)

پر پرده چې خر سېلاب مې يوسي
پر پرده چې دوه سترگی خلورشي
پر پرده چې زه په غم اخته يم
پر پرده چې زه د زړې د زړې شم
پر پرده چې سپي مې غوښې وخوري
پر پرده چې شپه ورځې ژرېرم
پر پرده طيبه داسې ښه يم
پر پرده چې غم زما په سروې
پر پرده چې لوی ښامار مې وخوري
پر توک دې سوړې سوړی راوړ
پسرلی به ستاد کبره خوارشي
پسرلی راغی ژمی ووت
پسرلی راغی گلان ډېر شول
پسرلی راغی ونې شنې شوې
پسرلی راغی ونې شنې شوې
پسرلی زما په نیمه خواشو
پسرلی ښه باران يې بد دی
پښتانه ټوله يو تېردی
پښتانه واړه سره يودي
پښه په کونده کې ته کښېباسه
پښتانه واړه شنه زمريان دي
پښتنو بيا خولی کړې کړې

(۱) په (س) کې د (تل) پر ځای (زه) راغلی دی .

(۲) په (م) کې د (پسرلې زما په) پر ځای (پسرلی وخت مې) راغلی

(۳) په (خ) کې د (خولی) پر ځای (پکړی) راغلی ده

پښتو کوه که ته پښتون يې
 پښتون به ولې تورې نه کا
 پښتون په پت باندې پښتون دی
 پښتو سرو مال قربان کړی
 پښتو کوه که ته پښتون يې
 پښتون په توره کې پیدای
 پښتون د جنگ په ډگر مړ شو
 پښتونستان کې غول غولې شوې
 پښتون غیرت د پښتو غواړی
 پښتني پېغلې خوشحالي کا
 پښتونستانه آبا د اوسې
 پښتونه توره کمال ستا دی
 پښې پرې کرارېدیء خاورې نه دي
 پلاريې چلم موريې سړی ده
 پلاريې ډاکتر موريې کوتره
 پل صراط به ورته نيسم
 پل صراط به ورته نيسم
 پلوه پل خان پسې را کاړي
 پلودي پل خان پسې را کاړي

ما پر پښتو با ندې کاللي دي غمونه (۱)
 چې د مېړانې نوم يې تللی پرملکونه
 د پت نشان به تل اوچت په جهان وينه
 چې خپله مېنه سوپردي نشي مينه
 ما په پښتو باندې پښتۍ ورکړې دينه
 په توره لوی دی هم به مړ په توره شينه
 پښتني نجونې يې په وينو ږدي خالونه
 زلميان ټولېري په وطن سرور کوينه
 کار د پښتون دی بی همت مه شي مينه
 چې زلميان کاندې د انگریز سره جنگونه
 خو چې پښتون په د نياوي تا به ساتينه
 ته د زمرې په خبر ميدان ته شه مينه
 هغه زلمی دي چې کاږه له خيال تلنه
 لوريې دسرو زرو نلی ده خوله پې ږدمه
 لوريې گولی دور کوټې پرېکوينه
 په مرسلانو کې سردار دی را به شينه (۲)
 پرمرور اشنا به غېږ وگرځومه (۳)
 خاونده خدایه سيلمنه به د چاوينه
 زما گومان د سيلمنې د رباندې شونه

(۱) په (س، ک) کې د (کاللي) پر ځای (تېر کړ) را غلی دی،

(۲) په (م) کې د (مرسلانو) چه ځای (مينانو) را غلی.

(۳) په (غ ل) کې (واچوم لاسونه) دی

پلوله پېسکې نه را کا ږي
 پلوه ستانه مې زړه بد شو
 پليته وسوه تېل تمام شول
 پنځم ارمان مې اخيري دی
 پنځه غمي په پېزوان غونډه کړې
 پورته بلی ته نظرو کړه
 پورته په نا ورا پسې راشه
 پورته د سین غاړه رانیسه
 پورته زیارته رارسېږه
 پوره دې نه کړه خپله هوده
 پورې کمره کې ژ پړه کله
 پوښتی مې ماتي پر یاری شوې
 پوښتی مې ماتي شوې یاری کې
 پورې لیلاکوره چې لمونځ کا
 په احتیاط په رود کله پړه
 په اخرت به اجر غواړم
 په اخرت به جانان غواړم
 په اخرت به اشنا غواړم
 په اخرت به حساب کېږي
 په اخرت به حسابېږي
 په اخرت به لالی غواړم
 په اخرت به ورته کورم
 په اخرت چې خدای قاضي شي
 په اخرت چې خدای قاضي شي

زما کومان د مېلمانې ورباندې شینه
 مخ ته مې را غلې ومې نه شول دید نو نه
 اوس مخ را واړوه چې ستا په رڼا شمه
 چې ته زما اوزه به ستاد پاره شمه
 خلور پتري په چارگل لاسه کوینه
 دکشمالو په خبر کړه ولاړه یمه
 که سپینه خوله خورې که دپوڅو کنډه کو نه
 زه به منگی په لپو ورو ورو د کومه
 د سوات له سره په غرمې را غلې یمه
 په نیمه لار کې دې زنګون ولکاونه
 یابه دې پرې کړم یابه ځان وغورځومه
 سورته نارې و هم چې برېښ کوي مینه
 سورته بانه کړمه چې برېښ کوي مینه
 قبول یې مه کړی تور اور بل په خاورو ږدینه
 یو یې له سوره چېرې غرق نه شې مینه
 پر دې فاني دنیا مې تېر کړه زحمتونه
 په دې فاني دنیا مې را نه کړل لاسونه
 دنیا فاني ده لاس مې ونه رسېدنه
 جانان د بدونه کېدې تړلې دینه
 نجلۍ د ظلم نه کېدې تړلې دینه
 په دې دنیا مې ظالمان نه را کوینه (۱)
 نوی مین یم په دیدن نه مړېدمه
 زه به د فتر د بی کسی وغورځومه
 زه به کاغذ ستاد د جفا وړاندې کومه

زه به لومړی عرض پر جانان باندې کومه
 په ایرو پټ اوږدی لیده زه دې پرې سومه
 لېرلی مایې بند دې ځان ته وتاړنه
 په ایرو پټ اوږدې لاره پرې و دې سومه
 نوی مین وم په دې دن نه مړېدمه
 چې یار رانه کړه د سر کوشونه و سرونه
 چې ناداني وه په گناه نه پوهېدمه
 له دنیاګی نه بېنوا راغلی يم
 د شبنم اوښکې په کلاب کې سر کې شینه
 وژلي خدای ووغړيې ماته نه کاونه
 خوشې د عوه د بېلتانه سره کومه
 زما ورک یاره کوره تا پسې به مرمه
 زما نابنده زړګی واورې او روینه
 د مدینې سردار د خدای د ربارته ځینه
 بېلتونه ستا د لاسه ډېر وکړېدمه
 سخوندره خو به غړوندی د رپسې وړمه
 په جدایي دې لکه مالګه ویلې شومه
 په جدایي دې لکه کل ورژېدمه
 سپر هغه دې چې یې خوی د سپر وینه
 کم اصل کل چې بویوم ډک دي باغونه
 ورله به ږدي خلک په قبر سره ګلونه
 که شوې پېښما نه شین توتی شاهد لرمه
 خدایه! قیامت کړې چې نورهم بې باغه شینه (۱)

په آخرت چې خدای قاضي شی
 په آخرت خوارشې رېباره
 په آخرت خوارشې رېباره
 په آخرت خوارشې غمازه
 په آخرت دې ځواب دادی
 په آخرت کې به د اوایم
 په آخرت کې به نارې کړم
 په آخرت کې به نارې کړم
 په ارزو ستا د دیدن کې
 په ادېره د مړو راغلم
 په ازلي قلم مې بایلو
 په اسمان زمکه کې غایب شوې
 په اسمانو کې اوره نه شته
 په اسمانو کې غوغاشوه
 په اسماني تند رسوړی شې
 په اشارت مې نه پوهیږي
 په اشنایي دې بنا دمن نه شوم
 په اشنایي دې نازېدمه
 په اصل څوک نه سپر کېږي
 په اصل کل د کل کلاب دی
 په افرین به رامدا دستایي
 په انار باغ کې دې خوله را کړه
 په انار باغ کې سې یار بایلو

په انتظار ستا د بدن کې
 په انتظار ستا د وصال کې
 په انتظار کې به دې اوسم
 په انتظار کې درته ناست يم
 په انتظار ناست اوسه ياره
 په اندېښنو مې ځان پاچا کړ
 په اوږد مینې مې زړه داغ شو
 په اوږد هجر دې ونه سوم
 په او سپلو به مې لمبه شپې
 په او سپلو به دې لمبه کړم
 په او سپلو مې اسمان سور شو
 په او سپلو مې اسمان سور کړ
 په او سپلو مې اسمان شین کړ
 په او سپلو مې آسمان شین کړ
 په او سپلو مې زړه ناسور شو
 په اوښکو خوښ يم چې بهیري
 په اوښکولوند کړ یوان مې کوره
 په ږومې سترگومې گوره
 په اولنۍ سترگه مې گوره
 په ایمان خوار شې شپږ علمه
 په باغ کې پټه خزانه وم
 په باغ کې ستا د راتلو غږ شو
 په باغ کې سرې غوټې ته وایه
 په باغ کې مه وله ډبرې

سترگې مې دواړه د تاوس د اغونه دینه
 لکه تاوس وجود مې ټول داغ شومینه
 چې د شرینې خولې دې څه ځواب راځینه
 په او سپلو مې د مړۍ وسورگونه
 که مې په زړه کې چیرته تیر شوې در به شمه
 سر مې را پورته کړ ملنګ ددو هې ومه
 لکه لاسر په بیابان د جنون شومه
 د تېرې سخت لرم زړه څه بلايمه
 د او سپلو مخې له مېه راځه مینه
 ژر شه د زړه مې ځان خبر کړه مړه به شمه
 بڼایسته ستوري په لړزه راغله مینه
 دارا نه ستوري شوه نینۍ وتر کېدنه
 ځکه مې بند کړه په حمل کې بارانونه
 بڼایسته ستوري په لړزه شولو مینه
 د یار د هجر طاقت نه لرم مینه
 د یار غمونه مې له زړه نه کموینه
 مغروره یاره بېنبارې درته کومه
 اوس مې جامې د ملنګۍ اغوستې دینه
 که مې مخ ژړوی ستا غموبه کړی وېنه
 د تماکو په پاڼو چا کړی مرکونه
 په نارنجانو دۍ ویشتم رسوا دې کړمه
 کلان شرمېري مخ په پاڼو پټوینه
 چې تاته تور کشمالي ډېر سلام کاونه
 بڼاخ به زخمی کړې بیابه نه نیسی کلونه

ګلان شرمېري مخ په پانو پتوینه (۱)
 یوه به مړه کې بیا به نه راځي سېلونه
 زما په غوږ و بادری چېچل کوینه
 دا وښکو د اړې مې له سترگو څخه ځینه
 که سل مې نوروې تابه پاس پرتندي ږد مه
 د نجلۍ کت د ځنغوزی دی مات به شینه (۲)
 میرا فضل تللی ډکوسی ورله راوړینه (۳)
 د پیکرې شنې دې کلي خبر وینه
 د عاشقا نوناسته تل په بلی وینه
 د کشمالو څو کې دې یا ررود لی دینه
 باد دې د زلفو بوی راوړی پې تازه یمه
 خوار موزیگی په بکیا نه مین شونه
 اصلی چند نه پرتا پر پو اته کړد ونه
 اصلی چند نه جل زده دې شوگلونه
 دگدی زویه د لښودې ډکه کړمه
 بېلتون ظالم دی اشنايان جلا کوینه
 ترې مې راستون کړه په جمدرو هلی زړونه
 لکه په شاني د ذرې سرگردان شومه
 چې یوم په لاس پر جانان خاورې اړومه
 د ما رپه خوله کی د جهان تېرې تړمه
 پر زکندن باندې که یمه جوړ به شمه

په باغ کې مه کړزه جانانه
 په باغ کې مه وله کوتري
 په بالبت سر را سره مه ږده
 په بام ولاړې هوا د اړې
 په بر بر راشه د یار غمه
 په بسم الله کت ته ور خېژه
 په بغری دوه کانی پراته دي
 په بلی روځه پښې دې پر یوزه
 په بلی کلکه کتېه کېږده
 په بلی مه ژاړه کاسیرې
 په بلی وروځه لیل وروځه
 په بې کې نورې ونی ډېرې
 په بې کې هره ونه کل شوه
 په بې کې هره ونه گل شوه
 په بوساره کې دی غېږ را کړه
 په بېلتانه زه روغه نه کړم
 په بېلتانه مې د اړه وکړه
 په بې نظیر حسن مین شوم
 په پاتې ژوند کې به څه خوندوي
 په پان ولاړ یم و جاړ نه یم
 په پاولو ډکه که را واورې

(۱) په (غ، ل) کې د جانانه پر ځای (لالیه) راغلی دی

(۲) په (پ) کې د (ور خېژه) پر ځای (را خېژه) راغلی

(۳) په (ت ژ) کې بل ځای د (میرا فضل) پر ځای (موزیگی) راغلی دی

په پاچاهي کله خوښېږم
 په پټ کې تو رموسلي ښه دی
 په پټ کې تو رموسلی ښه دی
 په پخوانو سترګومې ګوره
 په پخوانو سترګومې ګوره
 په پخوانو سترګومې ګوره
 په پخوانو سترګومې ګوره
 په پخواني اشنا به ورشم
 په پسرلي غونډۍ له خېژو
 په پښوچا لاکه اوښه ګوډشې
 په پورې شامی لالی لوکړی
 په پورې کلی کې مین یم
 په پالوډکه پرې راووره
 په پېر بابا به ورغو ږېږم
 په پېښور کې وlian ډېر دي
 په پېغمبر مې سلام وایه
 په تابه څه تیرېږي خدای زده
 په تابه کوم مجلس روښان وی
 په تابه کوم وطن رنایوي
 په تا تروراشه جانانه
 په تا غمونه مې سودنه شي
 په تا کیده په مادي وکړه
 په تبه پر یوزې مې پرې مه شي
 په تروډمې کې رناراغله

چې په یوه کړۍ د یاره جدايمه
 بې پټه یارکه شهزاده شی وړک دې شینه
 بې پټه یارکه شاهزاده وي څه یې کومه
 اوس مې جامې د ملنګۍ اغوستې دینه
 څه وشو یاره چې نیستی راغله مینه
 که مخ مې ژپړوي ستاغمو به کړی وینه (۱)
 غبر به پروکړم که مې واورې فریاد ونه
 داتن منځ کې یې کلان کرلي دینه
 د یار د بدن به مې کاوه تېره دې کړمه
 کوتره نه یم چې وزر پرې سوری کړمه
 ملنګک یې څوکه دی ننوا تې ورلېږمه
 که دشیرین دې زنکندن وي جوړ به شینه
 که مې قبول کړي دالنډي ، لنډي سوالونه
 کړې جنډې په میاعمر ولاړې دینه
 امت دې غرق دی دګناه په دریابونه
 زه دې له خیاله شو ګیرو اخیستی یمه
 زه شوم پټن درېسې شمعې لټومه
 زه دهجران په تروډمې کې ناسته یمه
 د خیبرلارې اهرېد و نیولې دینه
 ځکه مې ستا په سراخستی دي غمونه
 په نازولی لوردې وشه فسادونه
 چې دې غرمې غرمې پوښتنې له درځمه
 لیلی په تورا ور بل غا ټول تو مېلی دینه

په تش دیدن دې خوشالېږم
 په تش کتودې لېونی کړم
 په تشه خوله دې شوم غلظه
 په تصور مې ځان پاچا کړو
 په تصور مې زړه کی شین شو
 په تعویذ و نوکې دې اوردی
 په تن مې تور چپنجی اخته شو
 په تور اور بل کتلی ما یې
 په تور اور بل مې سلام وایه
 په تور پېکی دې لېونی کړم
 په تور توپک مې وله یاره
 په تور توپک و یشتلې جوړشو
 په تور توپک و یشتلې راشې
 په تور توپک و یشتلې راشې
 په تور توپک و یشتلې نه یې
 په تور دکن مې جانان گل دی
 په تور دکن ورکه جانانه
 په تور لحد کې به نارې کړم
 په تور لحد کې به نارې کړم
 په تور لحد کې به نارې کړم
 په تور لحد کې به نارې کړم
 په تور لحد کې به نارې کړم
 په تور لحد کې مې رنښه
 په تور و او بوکې مې استوگنه شه
 په تور لحد مې سلام وایه

کی مې نصیب شوې بیا به نه کړم ارمانونه (۱)
 جانانه مخ راوړوه چې صبر شمه
 نامرده یاره په میدان دې پرېښودمه
 چې سرمې پورته کړو ملنګ ددو هیومه
 خود لېدو مهال راځي خاورې به یمه
 په سرو لښتو کې دې انګاردی ما سپزینه
 زړه ترې ساتم چې په کې ستامینه لرمه
 اوس دې د بل غاړه کې واچول لاسونه
 که مرکې چپ و بیا به وکړو دید نونه
 یایې غیچې کړه یایې غوټه کړه سرونه
 داسې خومه وایه چې خوله نه درکومه
 د سپینې خولې و یشتلې وینې تو یوینه
 چې پر هارونه دې گندم خوله درکومه
 د بې ننګۍ احوال دې مه راځه مینه
 له دې نریو چر و مکرڅه مینه
 زړه مې بلبل دی تور دکن لره ورځینه
 چې نه دې نوم شته نه دې بوی شمال راوړینه
 توتې توتې د خپل جانان د لاسه یمه
 د جانان مینې بې نیتې وژلی یمه
 زه ارمان جن د سپینې خولې راغلی یمه
 زه له دنیا نه ارمانې راغلی یمه
 چې خیال مې وکړد زړه داغ مې ولیدنه
 زه بېلتانه ستا په یاری نېولې یمه
 چې خاورې نه کړې د ځوانانو بشر ونه

په تور وخواړو کې بندي شوې
 په تور و زلفو به يې بندي کړم
 په تور و زلفو کې يې بند کړم
 په تور و سترگو اشارت کړه
 په تور لحد کې به ناري کم
 په تور و سترگو دې شهيدی کړم
 په تور و سترگو قتلول کا
 په تور و سترگو مې ړنده کړې
 په تومت مه شرميره ياره
 په تور و سترگو دې مين کړم
 په تومتو مې مه شرميره
 په تېره تور مې حلال کړه
 په ټوکو ټوکو مې گڼله
 په جامو خړد رته ښکار پرې
 په جانان سپين کفن غوړ پرې
 په جدايي دې لمبه نه شوم
 په جدايي سره جدا شوو
 په جدايي سره جدا شوې
 په جرمني ټوپک مې وله
 په جرمني ټوپک مې وله
 په جگو غرو کې دی مرگی شه
 په جماعت کې چمنی خان
 په جنازه کې مې گل کېرده
 په جنازه مې بيره وکړه

قدرت مې نشته اوس دعا د رته کومه
 په لونگين به يې و هم آرام بې کړمه
 خلاصی مې نشته د افسوس ژړا کومه
 د خولې خبرې غمازان راته کوينه
 زه د د نيانه ارسا نجن راغلی يم
 تورې جنه يې را باندې و دروه مينه
 د صبر ډال په مخ کې وړم خان ترې ساتمه
 چې جانان نشته زه يې ولې تور و مه
 تومت و سله ده ښه خوانان يې گرځوينه
 ځکه په تور و غرو کې شپې سبا کومه
 په ښو خوانانو پسې تل وي تومتونه
 داسې خومه وايه چې نه د سره ځمه
 د جانان کله په رښتيا له کلي ځينه
 زړه مې با چا دی شاهزاده نه قبلوينه
 په ما و ريري د سکرو توبا را نونه
 اوښکی با ران پرې وروم تن پرې ساتمه
 جانانه کله به ديدن سره کوونه (۱)
 اي مؤمن خانه زه دې پر پښوم سره لاسونه
 داسې خومه وايه چې خوله نه در کومه
 زما په زخمي زړه کوتي مه وه لاسونه
 چې جنازه دی په بروځو و تړمه
 او ده شو خوب کې ورته وايي څوک حالونه
 چې د لاس نښه دې په گور کې وساتمه
 ناوخته کيږي نا اشنا وطن ته ځمه

په جنکو کې پټه مه خه
 په جنکو کې لوره راغله
 په جوارۍ کې مې یار بایلو
 په جوارۍ مې جانان بایلو
 په جو په تللی یار مې راغی
 په جوارۍ ناسته جانانه
 په جیلخانه کې مې بندۍ کړۍ
 په جیلخانه کې مې گوزران شو
 په چاچې نور د مینې پور شي
 په چاچې نور د مینې پور شي
 په چاچې نور د یارۍ راشي
 په چاچې سین د مینې واورې
 په چوپه خوله باندې کویایم
 په چر چوبۍ کې مه پتیر
 په چل کز یانودې وه خدایه
 په چلم چاروږد کړې جانانه
 په چلم دوه سکر وټې کېږده
 په چلم راغله کش یې ورکړو
 په چمن ییاد بلبل غږ دی
 په چمن ستا د را تلو غږ دی
 په چونتې سرمې را مین کړې
 په چونیانۍ کې را ته پټوې
 په چونی جنگ دی ډزې کېږي
 په خلورم ارمان اکاه شه

د ظالم لورې زه دې پوندې پېژنمه
 لکه په ونو کې خرما ولاړه وینه
 اوس به سپرې منگولې خم له میدانونه
 خالي لاسونه له سپره میدان څخه
 مالې راوړي دي د غاړې امیلونه
 که شش دې بایله کمبټۍ کوته لرمه
 چې مې جانان را سره وي خوشاله یمه
 مل مې جانان وای زه به تل خوشاله ومه
 حال یی دچورشي سر سر تور له کوره څینه
 رنگ یې تګ تور شي زړه کې اور لمبې وینه
 سر دې پرې بایلي بیاد نه توبه کوینه
 لاس پښې تړلې ډوب شي څي سېلاب یې وړینه
 د یارانې له رنځه زېړه پېړه یمه
 زلمی بناغلي اډیرو خوړلی دینه
 یایې زما کړې یایې خاورې کړې مینه
 ترکاغذي شونډو دې خيژي شنه دودونه
 لکه دوې بنې په سیالی خوله ورکوینه
 دلشه دار پېزو ان یې شنې لوڅرې څینه
 د پسرلي موسم راوړي دي کلونه
 په سترگو ښکار په ښولار جار وکومه
 که مې سروکی تابه ورک کړم له وطنه
 ما د سینې تکور کاوه ودې لیدمه
 گولۍ وریږي وینو رنگ کړل وطنونه
 چې په جهان د وطن جګ کړه نشانونه

په خای داوښکو وینې ژاړم
 په حال مې خپل آشنا خبر کړی ؤ
 په حال مې هیڅو کک نه خبر پري
 په خپلو اوښکو کې مې بیاموند
 په خپلو سترگو کې وگوره
 په خپل همت خان زما یار کړه
 په خپله خوله چې سوال ونه کړې
 په خمارو و خمارو و سترگو
 په خدا بام ته و ختمه
 په خدا شنه شوې په سلاماته
 په خدا هره نجلی خاندی
 په خدا هره نجلی خاندی
 په خوب ویده اوښکی مې راغلې
 په خوب ویده بهدې راوین کړم
 په خوبیا ولی کلي راغلم
 په خوړ کې خړه جو په راغله
 په خوړ آشنا مې سلام وایه
 په خوشالی راځه جانا نه
 په خوش نصیبوزېری وشو
 په خولگی حال ویلای نه شم
 په خولگی هیڅ ویلای نه شم
 په خوله به جنگ درسره وکړم
 په خوله به نوم د وطن نه اخلم
 په خوله توبې توبې وباسم
 په خوله خو غبر کولی نه شم

د بېلتانه په تیغ زخمی د جانا نیمه
 ژوندون لنډ شوی دلحد بندې بهشمه
 زما د زړه وینې خورا کت شوې مې بهشمه
 هغه ګوهر چې باد شاهانو سره وینه
 پکې ښکاره بهشي زما د زړه داغونه
 پلار دې ظالم دی تاوماته نه پر یزدینه
 په هغه دغه خولگی کله د ر کومه
 په ژړا راغله چې سوزي و هلې یمه
 یار مې ونه لید په ژړا راښکته شومه
 په زړه دې نشته دیاری سوي داغونه
 دا یوه نیمه د زړه زنگ جلا کوینه
 لیلی چې خاندی سر غلرې تو یوینه
 زما په برخه به خدای څه لیکلی وینه
 یاره زما د لاس ښکړې راغلی دینه
 خدایه سورې کړم او که غلې تېره شمه
 که چاپی مې کړم سر باري به یی لټومه
 تېکړې دغه دي که نورې به لاخوړمه
 زه تورې څنې ستا د پاره جوړومه
 ځکه غبر پری غرش کړسی کې نو بتونه
 مینې دې پټ په زړگی را کړه تور داغونه
 پټ په آشنا پسې رنځور له غمه یمه
 د زړه کوڅې به درنه ولې بېلومه
 که پر دیسی کې مې جانان را سره وینه
 په تاسین زړگی توبه نه قبلوینه
 پر یز ده چی غم دننه زړه کې تیرومه

په خوله دې نوم اخیستی نه شم
 په خوله دې نوم اخیستی نه شم
 په خوله دې نوم اخیستی نه شم
 په خوله دې هېڅ را ته ونه وې
 په خوله دې هېڅ را ته ونه وې
 په خوله دې هېڅ را ته ونه وېل
 په خوله دې هېڅ را ته ونه وې
 په خوله کې ژبه را ته را کړه
 په خوله ویلی د رته نه شم
 په خوله یوه په زړه دې بله
 په خوله یې هېڅ راته ونه وې
 په خولې مې آه و رپسې لارشي
 په خیر خورا غلې سترې مېشی
 په خیر را غلې په خیر راشې
 په دام د زلفودې بندي کړم
 به درست جهان به دې ورنه کړم
 په درست وطن کې آواز ه شوه
 په درواز ه کې دې ولاړیم
 په درواز ه کې دې ولاړیم
 په درواز ه کې را ته پټ وې
 په درواز ه کې شوم تروره
 په دروازې پورې ولاړه
 په دریا بوزه لاسوزن وم
 په دریابو زه لاسوزن وم

پټ په زرگی کې و طنو نه لټو مه
 پټه ژړا دې د بدن پسې کومه
 پټې سلګۍ دې په بدن پسې کومه
 په تیغ د سترګودې زخمې کړمه مینه
 د بڼو لاندې دې کاته رنځور دې کړمه
 د سترګو لاندې دې بانه ورپاونه
 دسور پېزوان لاندې دې وچپچل غابونه
 خلک توتیا نو ته شکري ورکوینه
 چې دې جفارا یادوم ژړا راځینه
 مرګ دې مېلمه شه چې دې خلاص له غمه شه
 په وړاندې لاره را ته یې وچپچل غابونه
 چې نازنین اشنا په زړه را په یاد شینه
 غازی جانا نه اوس خوتوله د ستایمه
 چې د دشمن په مخ کې خړ نه شوې مینه
 مستی ناترسې توتیان چا بند کړی دینه
 وطنه هېچېرې دې ساری نه وینمه
 چې دایې ننگ زلمی له جنگه پر شاشونه
 ددیدن برخه دې راوړه چې بېرته ځمه
 که ددیدن زکات دې را کړ لاړ به شمه
 ما د سینې ټکو رکاو و و دې لیدمه
 د آشنا اوښکې مې تر مخ شوې دریابونه
 یامې عرض واخله یار خصت را که چې ځمه
 د بېلتانه په چرمې مات شول زنگونه
 د بېلتانه په چرمې مات شول زنگونه

په د ریا بوکې لاسبوزن وم
 په دښمن ځان تېو کړتو کرکړه
 په دنداسه دې شونډې سرې کړې
 په د نداسه دې شونډې سرې کړې
 په د نداسه یې شونډې سرې دی
 په د لالانو پوره نه شوه
 په د لکپړی مې خپه مه شي
 په دنیا دوه خبرې مه وای
 په دنیا دوه شیه مزه که
 په دنیا سره وړانکه پرته ده
 په دنیا ښه را سره وکړه
 په دنیا مه نازیږی ۷ خلکو
 په دنیا مه نازیږی ۷ خلکو
 په دنیا مه نازیږی ۷ خلکه
 په د ورشایي ولې ولاړیې
 په د وکانچه را سره کښه
 په د بدن ته پیره راوکه
 په دیدن دوسره دمه کیږی
 په دیدن ستاسی دوسره ښه شی
 په د بدن سترگی نه مریږي
 په دیدن کله مړېده شته
 په دېوال دوه کوترې ناستې
 په دیدن مینه نه ماتیري

د بيلتانې ما هیا نو توله و خورمه
 بیا به د سرو شونډو ملهم درباندي ږدمه
 بیا دې نارې کړې یا ره تاسې کومه
 گل لاله دې په سحر او شرماونه
 په غونډه زنه ورته ووهی ۷ خالونه
 اوس به لمن یارته په خپله غورومه
 مدام به زه خوشاله نه کړزم مینه
 سرگ د زلمو، د جنکونوي ودونه
 یا سپنه خوله یادبوري توپک غرونه
 لیدی په خنوکې لاله تومبلي دینه
 په آخرت د هر چا گوښی عملونه
 د شاه جهان پاچانه پاته شول ملکونه (۱)
 د نیافاني ده په ارمان به ځنې ځونه
 دنیا دغم تالی و هی وړانه به شینه
 لکه یتیم چې بې اسرې بې کوره وینه
 زه به لمونځ و کړم بیا به وگوروسینه
 زه د شلید لاسي پان په سرو لاره یمه
 لکه رنځور پرامسا واخلې قد مونه
 لکه رنځور د سلو کالو وگرځینه
 غواړې ترخوبه مې دسترگو د بدنونه
 که یې ترسپینې غاړې واړوې لاسونه
 یوه کوکو کړی بله ځان سمباله وینه
 خوچی ترهسکی غاړې تاونه کړی لاسونه

(۱) په (ت، ژ) کې دملکونو پر ځای تختونه راغلي.

په نيمایي صورت مې او رو لگيدنه
 زه به درواوړم ستاخواری مې ژړوینه
 یو همز و لتیاده بل منت درته کومه
 اروا مې ستا په کټ منگولي لگوینه
 کورته دې راغلم موردې لنګ و هلی وونه
 چې د پیز و ان په پر وغوغ نه شې مینه
 په هېر بدو کې دواړه یوشان شي مینه
 ستاجدایي ملک الموت دی روح مې وړینه
 چې دې و نه وینم ژړا را له را خینه
 هسکه چې تالاندې بې پته خلک شینه
 د بې ننگۍ احوال دې مه راځه مینه
 سپری هغه دې چې بې خوی دسړ ووینه
 په زړه خو رنګ دخپل جانان د لاسه یمه
 طبیبه خله دې گو لی عبثو مه
 اوس به لمن یارته پخپله غورومه (۱)
 اوس به پلویا رته پخپله غورومه
 اوس مې جامې د ملنګۍ اغوستی دینه
 ستادیاری به زړګی ورو ورو صبرومه
 داستاله لوری به یې ورو، ورو صبرومه
 تر تا تیر یرم بیا به و کې ارمانونه
 تقدیر زما د تد بېر ستنې نړ وینه
 په سرو منگولو مې یا رخدای ته وسپارنه
 کلي کې گرزم ما شومان کرارومه
 اوس که تمامه دنیا را کی څه یی کړمه

په دېوال نیمه را ښکاره شوه
 په دېوال غنې را ته مه ږده
 په دېوال هسکه شه خوله را که
 په دې و نه شوه دلته ناست یم
 په ډول ډال کې حمزه خان وې
 په ډېر احتیاط مې خولګۍ واخذه
 په ډېر ویا د و اشنا هېر شي
 په ذوالجلال زما قسم دی
 په ذوالجلال مې دې قسم وي
 په رالو بدو دې یم خوشاله
 په رانجک تور په وینو سور شي
 په رنګ سپری نه سپری کیري
 په رنګ بل رنګ په عمر تنګ شوه
 په رنګ مې خپل اشنا پوهیږي
 په ریا را نو پوره نه شوه
 په ریا رانو راضي نه شو
 په رومبني سترګه مې گوره
 په زړه په غټه تیګه کېدم
 په زړه به لویه تېره کښېږدم
 په زړه دې څه دي راته وایه
 په زړه که سل تد بېره وکړم
 په زړه سوری سوری ترې راغلم
 په زړه مې ته بانې مې نورې
 په زړه مې ته وې خدای را نه کړې

(۱) په (ل) کې د (پوره نه شوه) پر ځای (مې بڼه نه شې) را غلی.

که دروغ وایم ژردې خواره شم مینه
 هلته به یې وایم چې دې سر په څنگل ږدمه
 لکه د زانښو قلقلې پسې کومه
 چې مې رایادشې د لیل شینکې خالونه
 لکه چنچې چې په لرگي دننه وینه
 په بل بشر مې نه ماتیري د زړه مینه
 د بېلتانه لمبو و هلی تاو یې ځینه
 هله به یې وایم چې دې سر په مړوند کړمه
 بانه ولاړ دي او ښکې غواړي رخصتونه
 دا و بو غږ کولی نه شم ږنگ به شینه
 د الباسي خندا د هر چا سره کړمه
 چې پرې تېریري با د شاهي تر پسمارونه
 چې همیشه د غم سودا پکې کومه
 دوست او دښمن د پاره شنه شم و خاند مه
 چې د محفل یاران یې تورې خاورې خورینه
 ماخو یو ته په زړه ځای کړی یې مینه
 که د ډیلی نښی راوړې یاري دې کړمه
 په خوب او یده او ښکې مې ستاله لاسه ځینه
 زما د زړه باغ دې سمسور و رېژونه
 که دې رانه کړه د سر کوشونډو سرونه
 درنه به څار کړم د سینې د باغ کلونه
 په خمار و سترگو مې ته کېږده لاسونه
 وروستی دیدن دی زه یې تاسره کومه
 اوس مې د سخت پېسو ته مه نیسه لاسونه
 د جنازې لاندې مې مه ځه مختورنه

په زړه مې ته یې بل څوک نه دی
 په زړه مې ځای د گیلو نشته
 په زړه مې خپل وطن ورېږي
 په زړه مې خښ د غم خنجر دی
 په زړه مې داسې غم لگيادی
 په زړه مې ستا بشره ورېږي
 په زړه مې سرې منگولې کېږده
 په زړه مې غر د گېلو پروت دی
 په زړه مې غم سترگې مې ژاړي
 په زړه مې لیک داشنانوم دی
 په زړه مې سنی یار مې ته یې
 په زړه مې یوا الله خبر دی
 په زړه مې یوا الله خبر دی
 په زړه مې یوا الله خبر دی
 په زړه هغه خلک ژرېږي
 په زړه یوه دانه ځایېږي
 په زلمیتوب خوښه زلمی یې
 په زما نو ورک شې بېلتونه
 په زمانه ورک شې خزانه
 په زنکندن به مې ارمان شې
 په زنکندن دی ارمان مه شه
 په زنکندن کې را حاضر شه
 په زنکندن مې ځان حضور که
 په زنکندن مې حضور نه شوې
 په زنکندن مې حضور نه شوې

په زنکندن سې را حاضر شه
 په زنکندن سې را حاضر شه
 په زیارتو دې وه خاونده
 په ژبه هیڅ ویلی نه شم
 په ژراتل را پسې ژاره
 په ژراتل اړم سود مې نه شي
 په ژرامه را پسې ژاره
 په ژرامه را پسې ژاره
 په ژرامه را پسې ژاره
 په ژرانه در پسې ژارم
 په ژرا هغه خلک ژاري
 په ژرا هغه خلک ژاري
 په ژوند با ورنشته عالمه
 په سپرو بدمه وایه موري
 په سپین میدان به در سره یم
 په سپینو تورو را گډه پره
 په سپینو تورو مې توتې کړه
 په سپینو غاښو درته خاندم
 په سپینو غاښو راته خاندې
 په سپینه خوله به دی کافر کړم
 په سپینه خوله دې پرهارو شه
 په سپینه خوله لبونی مست دی

بیا تر قیامت پورې نه شته د بدنونه
 چې زه سلگۍ کړم سترگی چاته و اړومه
 یایی زما کې یایی خاورې کړې چې ځمه
 پټ په آشنا پسې رنځور له غمه شومه
 زه مسافر یم د دعا طمع لرمه
 یو مسافر شوم بل له یاره جلا شومه
 دعا د خیر راته کوه مسافر شومه
 دعا کوه چې ستا دیدن مې نصیب شینه
 سهار دعا را پسې کړه ما بنام نفلونه (۱)
 ما په دعا کې یا دوه مسافر شومه
 تا په دعا کې یا دوم ژرا را ځینه
 چې د پنجرې نه یی تنگ زری زرکان ځینه
 چې دمحفل یاران یې توري خاورې شینه
 جانان را غواړم چې یی موږ په دیدن کړمه
 سپرې دې خاورې سره کلان زرغونه وینه
 زه پښتنه له توري نه تر پلم مینه
 ما پر همز ولوباندې ډېر خندلي دینه
 په سپینه خوله مه را کوه رت ځوابونه
 دننه زړه مې د یاری کړي سلامونه
 ما به د تورتوپک په خوله ورکې مینه
 د تورو زلفو به زینا رد روا چومه
 لکه تنکی بره ژاولې خوتوینه
 ځکه د تورو خولې ته غاړه غړې ځینه (۲)

(۱) په (ع ل) کې د (سهار دعا) پر ځای د (ورځی لمونځ) را غلی

(۲) په غ، ل کې د (تورو) په ځای (توپې) دی

په سپينه خوله که روژه ماته
 په سپينه خوله مې دې داغ کيښود
 په سپينه ږيره ډېره سپينه
 په سپينه ږيره لېونی شوې
 په سپينه ږيره لېونی شوې
 په سپينه ږيره لېونی شوې
 په سترگو بيا درانجوزور که
 په سترگوروغ درته ښکارېرم
 په سترگو ږوند په غوږ وکون شي
 په سترگو ږوند درپسې گرځم
 په سترگو ږوند درپسې گرځم
 په سترگو ږوند درپسې نه شوم
 په سترگو ږوند درپسې نه شوم
 په سترگو ږوند را پسې نه شوې
 په سترگو ږوند شي راته گوره
 په سترگو ږوند شي راته گوره
 په سترگو ږوند شي راته گوره
 په سترگو ږوند شي راته گوره
 په سترگو ږوند شي راته گوره
 په سترگو ږوند شي راته گوره
 په سترگو ږوند شي راته گوره
 په سترگو لاس مې بېلتون کيښود
 په سردی شال مخ دی مشال دی
 په سرسالوا ميل په غاړه
 په سرسالوپه بام ولاړه

د کفارت روژې به دواړه ونيسونه
 زه به بخیلې مورت ته څه ځواب کومه
 په تورپيکي مې لاس وې خندا را ځينه
 په تورپيکي مې لاس وې خندا را ځينه
 په لارې ځې په غونډوولې زيارتونه
 په لنگوتې پورې دې بنگ تړلي دینه
 د مسافر جانان دې غړدی چې را ځينه
 تر زړه مې تاو دي دسور کووینو ډنډونه
 په ژبه گونگ شې چې ونه وایي حالونه
 ستا د وصال زیری که وشي روغ به شمه
 ستا د وفا زیری که وشي را به شمه
 لکه بادام سوری سوری درپسې شومه
 لکه یعقوب په زړه سوری درپسې شومه
 دالباسی اوښکې دهر چاپه مخ ځينه
 چې داوړبل په ځای مې گل توښلي دینه
 پر ښایسته اوړبل مې ایښی دي لاسونه
 په تش کاته به دې څو ک سر نه پرې کوینه
 په چار کونجه اوړبل مې ایښي دي کلونه
 په گلبدن کې لکه گل ولاړه یمه
 کچه خالونه مې د نیل وهلي دینه
 د چمچمار غونډې غړی درته وهمه
 په لاره ځم لکه ږوند تکرې خورمه
 دا دریم کال دی چی مین دربان دی یمه
 په بام و لاړه ږنگوې د خلکو زړونه
 امیل په غاړه کشوې د خلکو زړونه

په سر، سرتور پری په غاړه
 په سر، سرتور په پښو پښې ابله
 په سر، سرتور په زړه غمجن یم
 په سر، سرتور په پښو، پښې ابله
 په سر سرتور درته ښکاره شوم
 په سر کې سترگې گنهارې
 په سر کې وروښخ را کاږه
 په سرمې سیوری دهمادی
 په سرمې کپنه یاسین وایه
 په سره جوړه په سرې ډولۍ کې
 په سره قران به دې غوڅ نه کم
 په سفر تلې د رجکه نه شوم
 په سفر خم په خدای مې سپاره
 په سفر خم ته را ته گوره
 په سفر خې تصویر مې واخله
 په سفر خې خدای ته دی سپارم
 په سلام ستا بورجل له را غلم
 په سند اسر کې یې حلال کړو
 په سور پالنک به دې را خپژم
 په سپڅکو به خان سینگار کم
 په سین کې زربېری لاهوکه
 په پیته پوزه دې شرمېرم
 په سینه غلی راته خمله

را خه چې دواړه د حضرت روضې له خوڼه
 بېلتون دې سر کړم په دا چولې بیابانوڼه
 په تامین یم تندي تل درته و همه
 لاس په نامه د خپل اشنا سلام له خمه
 خکه دې پټ کړل د لنډۍ زڼې خالوڼه
 زړه چې سین شی سترگې خه گناه لرینه
 ستا په وینښومې د زړه کوردی وران به شینه
 که مې په سر دجنون سیوری دلاس شنه
 په خمار وسترگو مې ته نیسه لاسونه
 د خوشالۍ او ښکې لیمو کې گرزوینه
 که لکه پوزه یې چا رگله زړه کمه
 مادی خدای شله کړي په دواړه زنگونوڼه
 لیرې وطن دی بیا هیهات چی ژوندي یونه
 تر شادې پاته په خنجر و هلی زړونه (۱)
 که زه بیا نه وم د زړه سود به دی پرې شینه
 که ما ته راوړې د کشمیر شینکې شالوڼه
 ته پکې نه وې بې سلامه تېره شومه
 ظالم جعفر په چمنی خان کوي ظلمونه
 که چاپرې مرکړم په پالنک به شهید شمه
 که مو تروان لالی مې سیټ ته خپژوینه
 سبا اختر دی د خپل یار سلام له خمه
 د خدای د پاره خمبیره کېده مینه
 غر به ونه کړم که ورسته درلاندي شمه

(۱) په (ت-ژ) کې لومړۍ مسرې داسې ده (په سفر خې بېرته را گوره)

(۱) په (ت-ژ) کې د (کشوې) پر خای (شو کوې) راغلی دی.

په سينه يو سپی ځایري
 په سينه يولالی ځایري
 په شاز لمیانو کې غلط شوې
 په شرم ډېر درنه شرمېرم
 په شرم ډېر درنه شرمېرم
 په شرم ناسته دې پوهېرم
 په شمله کې دې کل ګتار کړل
 په شمند روز کې نه و ډېرم
 په بنارد مصر کې غوغا شوه
 په بنا مارانو مې ونه خورې
 په ښکاره حال مې مه تېروزه
 په صبر صبر پوره نه شوه
 په صبر صبر مې زړه شین شو
 په صبر صبر مې زړه شین شو
 په صبر صبر مې یا ربایلو د
 په طبیبانو به روغ نه شم
 په طبیبانو، نه رغېرم
 په ظاهر روغ ښکارم عالمه
 په ظاهر ناسته مې دلې ده
 په عاشقانو زېری وکړه
 په عاشق بدمه وایه خلکه
 په عاشق بدمه وایي خلکه
 په عاشقې کې زړه سندان که
 په عثمانخان وړانه تانه شوه

زه لو ټکین اولالی دواړه ځایومه
 حجره خونه ده چې غویمنه پي پندومه
 نېزه بازي وکه چې ودې پېژنمه
 خدای دې په خپله مهربانه که مینه
 د زړه له حاله به دې ورو ورو خبرومه
 چې په یوه موټی کې دوه ساتی لعلونه
 د ښکلو نجونو دې اوربل وشرماونه
 ماله مامل د لارې مل راوړه مینه
 چا وې یوسف د زلیخا ورسېدنه
 له اوږو ټول که د اوږدو کوخوسرونه
 په زړه زخمی د بيلتانه د لاسه یمه
 سبا مې نیت دی بې صبرۍ ته ملاتړمه
 نور مې طاقت د صبر نه شته و به مرمه (۱)
 یسا رشو شېقدر په لاس نه راځي مینه
 زه به د صبر کچکول چېرې گر زومه
 زه د لیلی له سینې کوز لویدلی یمه
 جانا ن په غشو د ښو ویشتلې یمه
 په پته زه د اشنا غم لېونی کړمه
 زړه مې بلبل ناستی د گل سره کوینه
 وصال پا چاشه بېلتون قید د عمر شنه
 خدای چی مین شو محمد (ص) یی پیدا کړه
 پد خدای مین شه پېغمبر پیدا کوینه
 پکې پېښېري د پلکونو گذارونه
 په عمرو ران شول دچترال پورې ملکونه

په عرفات به سره گورو
 په عسکری دې خپه نه يم
 په عشق کې تور لکه د سکورشوم
 په علامه د سپرلي پوه شوم
 په غټو سترگو دې مين شوم
 په غټو سترگو دې مين شوم
 په غټو سترگو راته گوره
 په غم پيدا په غم کې لوی شوم
 په غم پيدا په غم کې لوی شوم
 په غم پيدا په غم کې لوی شوم
 په غم شريک جانان مې وليد
 په غم غمجن درېسې زه شوم
 په غم کې تانه زه کم نه يم
 په غم کې تانه کمه نه يم
 په غورې بدلي سر مين شوې
 په غوړ وکون په ژبه گونگ شې
 په فرانسې توپک سوری شې
 په قد بالا په حسن پوره
 په قد بالا په مخ کې لمره
 په قدمو دې خدای مين کړم
 په قسمت گڼېلى به نور نه شې
 په قلم سل ځله شاباس دی

په دې دنيا ته زور ورزه پرې يمه
 خدای دې سر باز کړه چې ليکنامه شې مينه
 د تورو سترگو په انگارختلی يمه
 بلبلو وکړل نيمه شپه کې آوازونه
 ځکه مې غټې غټې اوښکې په مخ ځينه
 غټ غټ غمونو ته پېښ شوخیر دې وينه
 ستا د پغوره به داخل وطن پرېرېدمه
 په غم مين په غم به خاورو ته ورځمه (۱)
 خاوند خدایه خوشالي به کله وينه
 ورکوټې مړوای چې مې نه ليدای غمونه
 د خوږ زړگي زخم مې بېرته ناسور شنه
 پرسپينه خوله دې غمازان غوټې وهينه
 ليونی نه يم چې به کلي خبرومه
 کم عقله نه يم چې به کلی خبرومه
 بياسې توبه ده سر به نه چوټی کومه
 په سترگو وړوند شې چې ارمان درله درځينه
 ورور مې ولاړو تاسې تاوکړل مړ وندونه
 په ځان مغروره چاته نه گوری مينه
 په مخه راشی تل سلام درته کومه
 ما ته په لويه لار کې کېده قد مونه
 که وچې ونې رغونې په اوښکو کړمه (۲)
 چې د د د مینې په کاغذ بيانوينه

(۱) په (غ-ل) کې دوهمه سري داسې ده! (په غم به مړ به توري خاورې شمه)

(۲) په (م) کې د (اوښکو) پر ځای (وينې) راغلی دی.

په کابل مه اوره بارانه
 په کال مريضه خدای دې جوړ که
 په کتاب ځکه نه پوهېږم
 په کت کې پروکی پروکی پروتیم
 په کت څلم خوب می نه شي
 په کت کې دوه کوتې ځای را که
 په کت کې سازه شه ناسازې
 په کت کې سپینه سپینه اوړې
 په کت کې سپینه سپینه اوړې
 په کت کې کپنم ژړا راشي
 په کچرته لڅلی راشي
 په کراری اوره بارانه
 په کراری اوره بارانه
 په کراری اوره بارانه
 په کراری اوره بارانه
 په کراری اوره بارانه
 په کراری می روح و کاږه
 په کرېدومي رب را ضی دی
 په کشمالو کې ورته پت شوم
 په کشمالو کې ورته پت شوم
 په کشمالو کې ورته پت شوم
 په کشمیری الوان کې گرزې
 په کلا د وې کوترې ناستې

یارمې شوقي دی لنګی نه ورتولوینه
 درتګ مې نه شي دعا کوردرته کومه
 چې د جانان تصور کړم ژړا راځینه
 په بازوگانو راته ناست دي ستاغمو نه
 یاره خوب نشته او که ماله نه راځینه
 لکه لړم په د پواله راغلی یمه
 د جړی شپه ده په امسا راغلی یمه
 زماله سترگونه دې خوب و تنبتا ونه
 لکه د ډنډ ما هی نیوی نه را کوینه
 چې د دېدن نیته دې راشي تېره شینه
 د دوسی اواز دې مه راشه مینه
 په توره شپه کې د آشنا دیدن له ځمه
 زه د آشنا دیدن له ځم لنده به شمه
 لیلا لونګ په درمنده شیندلي دینه
 لیلی سالوایسته کوي لمد به شینه (۱)
 ملک الموت خور آشنا راله راځینه
 ځکه مې بند شو د الله په د رسوالونه
 نجلی اور بل کې کشمالی ږدی رابه شینه (۲)
 نجلی د غواوو غوبنه ده رابه شینه
 نجلی هوښیاره کشمالوته نه راځینه
 سپینه سینه به دې پرې رنگه شي مینه
 یوه ویشتل کړي بله ځان سینگار وینه

(۱) په (د-م) کې (دلنده به شینه) پر ځای (لوند به شینه) راغلی دی.

(۲) په (د-م) کې د (شوم) پر ځای (یم) راغلی دی.

الله يې کړی په قران کې صفتونه
 چاوپې سالودى چاوپې اورولکېدنه (١)
 پنادې مه شه دلونکى سره پلونه
 د کونډې لورلکه سپاهي خان جوړوینه
 په نيمایي صورت مې اورولکېدنه
 پرچلم زانگې تورې زلفې شنه خالونه
 د اپېغله نجل په لونگېن خان جوړوینه
 تورې کوڅې دې تورېښامار راياوینه
 يا خولکى راکه يا منگى درساتومه
 وره ليلاد بنگر ولېچى د کوينه
 لاردې ژوره کړه اوبه راستنوينه
 جانا نه ټوله دې په ننگ ولاړه يمه
 ناسرده ټوله دې په ننگ ولاړه يمه
 چينجى دې و خوره ددې لېچوسر وندونه
 يوسې چارگل دى په پېره يې درکومه
 په څنگ راواوړه چې دې څرنگ د بنگر وښينه
 پکې سورگل شې چې هرڅوک دې بويوينه
 لاس مې دې مات شې چې يوگل به پرې کومه (٢)
 تر لاس دې جارشم دښمنانو ولېدمه
 خوږدې زما دزرگي سرکړ و بهر مه
 خوږدې نه کړم دښمنانو وليدمه (٣)

په کل نبيانو کې سرداردى
 په کلى سور سالوراگله شو
 په کنډ و اوړى پنا کېږي
 په کنډو کې مې سرو رهسک کېږ
 په کنډ و نيمه راښکاره شوه
 په کوته سرکه رادننه
 په کوته سرکه رادننه
 په کوته مه گرزه نيمزالي
 په کوڅه باغ کې برابر شو
 په کوڅه راشه بنگرې واله
 په کوڅه ښکته پورته کېږي
 په کوڅه غلى مه تيرېره
 په کوڅه غلى مه تېرېره
 په کومولاسو دې حلال کړو
 په گله يد و دې پېره راوړه
 په گله بد و راشه سرداري
 په گل سرخ کې خاورې مه شى
 په گل کې ستا بشره زه وينم
 په گل گلاب دې و وېشتمه
 په گل گلاب دې و وېشتمه
 په گل گلاب دې و وېشتمه

(١) په (م) کې د (راگله) پر ځاى (راکښپووت) راغلى دى.

(٢) په (ت-ژ) کې د (پرې) پر ځاى (شو کوم) راغلى دى.

(٣) په (ل) کې (خوږدې نه کړم پر ځاى (تر لاس دې جارشم) راغلى دى.

په ګل ګلاب دې وويشتمه
 په ګلو پښې مه زده مالياره
 په ګو درڅه بېلا لګيري
 په ګو درڅه ټکه لوېدلې
 په ګو درسور سالو ښکاره شو
 په ګو در سورسا لوېښکاره شو
 په ګورستان کې خاورې مه شي
 په لا الله مې دې قسم وي
 په لار کې ناست لارې څارله
 په لار کې ناسته ځانته ژاړم
 په لار کې ناستيم ځان له ژاړم
 په لاره ځم په جوتو سر يم
 په لاره ځم توبې و با سم
 په لاره ځم ټوله ځنگېرم
 په لاره ځم ټوله زنگېرم
 په لاره ځم جوتې و همه
 په لاره ځمه سوچ کومه
 په لاره وروځه ای دلبره
 په لارې ځم گوتې مې لري
 په لارې ځمه نه پوهېرم
 په لاس به تېر ساعت رانه شي
 په لاس به تېر ساعت رانه شي

خو زه دې نه کړم له خاشودې ډکه کړمه
 دا نن سپرلی دی سبايا خزان را ځينه
 چې کشر وروړدې بدر ګه د سره ځينه (۱)
 چې کشره خور يې بدر ګه ورسره ځينه
 چا وې سالودې چا وې اور و لکېدنه
 ماويل دې تورو او بو اور و اخېست مینه
 گل د ګلاب شې چې دی خاورې بويوینه
 چې به داستاله یاری وانه خلم لاسونه
 په تمه ناست د خپل اشنا د بدن ته ونه
 خدايه د لارې مل مې راوې چې ځمه
 خدايه دلارې مل مې راوې چې ځمه
 د عشق بنا ماردزړه په سر خورلې يم
 ستا د یاری توبه مې خولې ته نه را ځينه
 لیونی نه يم د یار غم مې ځنگوینه
 تاوکړي غشي مې دیار خورلې دینه (۲)
 د جانان غم لکه د تال مې زنگوینه
 چې د اشنا ستر ګې به چرته ووينمه
 ستاد قدم لاندې مې زړه دی و به چوینه
 بې نیازه یاره تا په زړه ویشتلې يم
 وړوکی یار په سفر ځی ما ژړ وینه
 که زه په اوښکو کړم او به واره ملکونه
 که و چې ونې زر غونې په اوښکو کړمه

(۱) په (ت، ژ) کې د (لګيري) پر ځای (ښکاره شوه) راغلې ده.

(۲) په (ذ، پ) کې دوهمه مسرې داسې ده (رنځور نه يم دیار غم مې زنگوینه)

يا رته زما په سر کوي چې لمسونونه
 که مې زړه کي کترې کترې در پسې شينه
 چې داور بل رو پي دي گډې وډې شينه
 زما جانان په لمر خاته کوي خوبونه
 که ته کشمير يې له ما پاتي يې وطنه
 په زنگنو به ژر کلو نه ماتو ونه
 چې جنازه دې دمشکنيو (جارو) و ترمه
 غونچې د گلو به آشنا لره لېر مه
 که را بنگا ره شي داشنا د کور بر جونه
 په سريې واورې او روی بيخ يې کلو نه
 چې په دنيا کې اشنا يې نشته سودينه
 دا دوهم قتل عاشقانو دي مينه
 د بېلتانه په چرمې مات شول زنگونه
 په نري باد د يې وچوې مين کړ مه
 په سريې واورې په لمن زيرې گلونه (۱)
 خويې د سپينې سينې تاونه کړې لاسونه
 پر فال به نيسود مرغانو آوازونه
 سخ د هغودی چې ليلا شي پرې مينه
 په زړه مې گرځي تومتي نه شم مينه
 چې ليلا سره ډولي کې بل کلي ته ځينه
 ستا دې رانه شي ددکنه مهرانونه
 د لبره اوس دې رانه واخيسته لاسونه

په لاس به څه درشي غمازه
 په لاس مې نه راځي مينه
 په لښتي توپ که ييار اتوپ که
 په لمر خاته کې گل غور يري
 په لور به و خېژم نارې کړم
 په لور و غرو به سره خېژو
 په لور و غرو کې دې مارو خوره
 په لور و غرو کې مې سپسته شوه
 په لور و غرو نوبه شم پورته
 په لور و غرو نو خدای مين دی
 په لور و خيژه نارې که
 په لومړي قتل کې به سخيان ځي
 په لوی دریاب کې لمېد مه
 په لوی گودردې څمې پرې ولې
 په لویو غرو د خدای نظردی
 په لید و مينه نه ما تېري
 په لېرې ملک کې مسافره
 په ليلا هر څوک مينېري
 په لیونتوب دې نه بيريزم
 په ما به هغه وخت قیامت وی
 په مادې تېر د ځوانی وار کړو
 په مادې ټول جهان خبر کړو

(۱) په (ذپ) کې د (زیرې گلونه) پر ځای (چاپېر گلونه) راغلی دی.

(۲) په م کې د (مسافره) پر ځای (سره جلا شو) راغلی دی.

په مادي څه احسان دی وایه
 په مادي څه کړې بلاده
 په مادي څه کړی دی خدایه
 په مادي څه وکړل چې لارې
 په مادي څه وکړ لوخدایه
 په مادي ځوانه ځوانی اورکړه
 په مادي داسې فساد وکړو
 په مادي دوه فساد وکړل
 په مادي زړمنه غم پروت دی
 په مادي کړې څه بلاده
 په ماز دیکر اوبوله مه څه
 په مازیگر دې کلهې با روی
 په مازیگریې کلهې لارې
 په مای قیامت دې جدایی دی
 په مای قیامت دې جدایی دی
 په ماکانی د قفس وشوې
 په مالا باد د دنیا لگی
 په جماته کې دی خندا شوه
 په ماسکین باندې چې راشی
 په مامونی یې توره کېښوه
 په ستیزتوب درسره نه ځم
 په محبت سرېږېده نشته

څوک چې یاري کړی زخمتونه قبلوینه
 پرمخ مېغبرگې اوښکې ځی خوله درکومه
 چې نور دې گل کړه زه غوتی ولاړه یمه
 ځان دې پخپله بې ديدنه کړمینه
 چې نور دې گل کړه زه غوتی ولاړه یمه
 په تادي اورشي د سیالانو مجلسونه
 غمازه ټول عمر خپګان کې تېرومه
 یودی سین کړم بل دې ورک کړم له وطنه
 تاته چې یو غم درکوم ژړا راځینه
 چې د قدم خاورې دې جیب کې گرزومه
 اوړکی پرا نګان دي نجلۍ ماته به دې کینه
 په مازیگر د گنهارو کلهې ځینه
 د گنهارو کلهې تل مازیگر ځینه
 خلکه گرم نه یم که حیران وارخطایمه
 خلکه گرم نه یم که حیران وارخطایمه
 پرمیرو ډکي ټولوم ځان پرې سپر مه
 په آشنا اوړېدل د خاورو انبارونه
 ستا په ملاله خدا کورو نازېد مه
 ستا جدایی سې لکه نی و ژړوینه
 د وینو شرک یې دکلا بازووهینه
 په پاکه سینه درسره یم څو چې یمه (۱)
 که هزا رځله د یارو کړم دېد نوله

(۱) په (ذپ) کې دوهمه مسری داسی ده (تر چل گزی پورې چیلیم درسره وړمه) راغلی.

په مخ دې پشم د خولودى
 په مخ دې پشم دخولودى
 په مخ دې خط د پيرې راغى
 په مخ دې داسې پرهار كېدم
 په مخ كې خم په وروستو گورم
 په مخكې ځي په بېرته كورې
 په مخكې ځي په وروستو كورې
 په مخ مې شين زړو كې خور كړى
 په مخ مې سچ تير شوى نه و
 په مخ يې سپينې روپۍ ځانگى
 په مخه راغلې مخ دې پټ كړو
 په مخه راغلې مخ دې پټ كړو
 په مدينه كې پاك حضرت دى
 په مدينه كې پاك حضرت دى
 په مدينه كې مې جانان دى
 په مرگ به دواړه سره ورو
 په مرگ به دواړه سره ورو
 په مرگ به كوم سړى خپه وي
 په مرگ به سرم پاته به نه شم
 په مرگ به سرم پاته به نه شم
 په مرگ به سرم پاتې به نه شم
 په مرگ به دواړه سره پيل شو

خلك گومان د مرغلو وپري كوينه (۱)
 لكه چې پر خه د سبا په گل كې وينه
 لكه چې تاوشى د سپوږمۍ ځنې شپولونه
 چې د غرمې خولې پي ډنډ ولاړې وينه
 روغه مخلوقه د زړه سرمې پاتې شونه
 لكه د ناوې نه جدا چې چنغول شينه
 گمان مې كېږي د زړه سردې پاتې شونه
 زه د بېلتون لېونو سپو خورلې يم
 د ستا بريتونو پكې جوړ كړل سر كونه
 جنې په ځنولاس وهى يار له ورځينه
 سېلى خوراشه چې دې ټوله ووينمه
 گناه مې وايه چې توبه پرې وكارمه
 الله وركړي د لولاك دي خطا بونه
 لوى يې قوت دى خپل است به خلاصوينه
 دوست درحمان دى تل پرې وايه درودونه
 ارمان ارمان دى د ژوند و خلكو بېلتونه
 ارمان مې دادى زموږ به گوښى وي گور نه
 چې زنكندن يې د جانان په غېږ كې وينه
 ستاد وصال ارمان به قبر لره وړمه
 گورته به وروړم ستا د هجر پر هارونه
 گورته به يوسم ستا رتلى خوا بونه
 ارمان ارمان د ژوندانه سخته بېلتونه

ارمان مې دادی چې به وړاندې وروسته شونه
 را وړه یوځل د تور وسترگود بد نونه
 رضا مې نه ده چې له یاره جلا شمه
 په رنځ دې پر یوزي چې پوښتنی ته یی ورځمه
 زما لالی دی مسافر محتاج به وینه
 اوس مې پرې وسو چې مې یار مسافر شونه
 خپه په دې یم چې به نه وي دید نونه
 ماوې سلام دی یاروې نه اخلم سلامونه
 هارونه توره برېښوه چې رڼا شینه
 وایه په کوم بار خودې خوله ولگومه (۱)
 یار مې ونه لید په ژر اراښکته شومه
 پښتون زلمی له مرکه څنګ نه کړي مینه
 چې یاسین وي یایې پېغله ناسته وینه
 نران به مری موزیان به بیا کورته راځینه
 زما جانان ته کتاب خلاص کړه چې راځینه
 سترگوسې لید زړه مې د خوب گومان کاو نه
 په آشناده قدمه گران دي نه راځینه
 په حال مې ښه جانان خبردی نه راځینه
 چې په علاج مې څوک پوهېږی نه راځینه
 خوږسی د زړه دارود سترگورا کوینه (۲)
 اوس یې په خپلو سترگو وکه د بد نونه
 د وطن جنګ ته په غورځنګ ورځه مینه

په مرګ به واره سره مړه شو
 په مرګ خپه نه یم دلبره
 په مرګ د تورو مې رضاده
 په مرګ دې نه مری جانان گران دی
 په مسافر مې زړه خوږ پری
 په مسافر مې زړه نه سو
 په مسافر دې خپه نه یم
 په مقبره د مړ ورا غلم
 په ملکنه تیارې خورې شوې
 په مناسب دی نه پوهېږم
 په منډه و ختمه بام ته
 په مورچل نېغ ورځه تیت نه شې
 په مورچل هغه خلک خېژي
 په مورچه بیا تګونه وشول
 په مولوی مې سلام وایه
 په مېړه ورک اشناسې بیاموند
 په ناعلاجې مرض پروت یم
 په ناعلاجې مرض پروت یم
 په ناعلاجې مرض پروت یم
 په ناقابله طبیب پېښ شوم
 په نه لېدلي مخ مینه
 په ناموسننګ په وطن جنګ دی

(۱) په (م) کې د (وايه) پر ځای (چې وې) او د (خوله) پر ځای (خولگی) راغلی ده.

(۲) په (غل) کې دسترگو پر ځای (تېې) راغلی دی.

د ماسونۍ د وینو راغله سپلا بونه
 د سیمې د وینو راغلل سیلا بونه
 که نیستی راغله په خندا به یی تېر ومه
 اوس به د عواد ازل چاسره کومه
 شیطان مې څله خطرې زړه له راوړینه
 سبابه سرې سترگې ولاړې دابه وړینه
 ځکه پر مادي پښتانه نوم یاد وینه
 په مرور آشنا به واچوم لاسونه
 اوس به لمن یارته پخپله غور ومه
 خوچې ونه گالي پر سر باندې غمونه
 په خوب بیده آشنا به څوک راوینوینه
 چې پکې واوړې د ویشتلو آوازونه
 لکه یتیم تر سترگو او ښکې تو یومه
 سر په بازو کړم او ښکې لاندې تو یومه (۲)
 څوک چې په زړه ویش تلی وي بیدار به شینه
 لکه ناڅا په چې په گل بهار را ځینه
 لکه یتیم مې تر سبا ژړلی دینه
 ماخود داسې موزی د رته نه کاتنه
 زه داشنا روغې راستی وهلی یمه
 د عاشقی ښامار په زړه خوړلې یمه

په ناوگۍ کې او به نه شته
 په ناوگۍ کې او به نه شته
 په نصیب خپل همزولی را کړې
 په نصیب به زما دا وه
 په نصیب کې به مې دا وه
 په نکاح شوې سین مې شي
 په ننگ که و مرم ماتې نه کړم
 په ننواتو به زه ورشم
 په ننوا تو پوره نه شوه
 په ننواتو دې ښه نه شی
 په نیمو شپو پر کلی را غلم
 په نیمه شپه بیداره اوسه
 په نیمه شپه چې راپه یاد شی
 په نیمه شپه چې راته یاد شی (۱)
 په نیمه شپه سندره وایه
 په نیمه شپه کې کورته راغلو
 په نیمه شپه مې خوب ته راغلي
 په نصیب به مې پرته وه
 په نصیبونو به جوړم
 په نصیبونو، نه روغېرم

(۱) په (د) کې د (را ته) پر ځای دراپه راغلی دی.

(۲) په (ل) دوهم کې د (لاندې) پر ځای (ښکته) راغلی دی.

په نیمه شپه کلي ته راغلم
 په ورځ دبحشرچې خدای قاضي شي
 په ورېش لوکې دې خوله را کړه
 په ورکړې مین مه شي
 په ورکېدو مې یې خوشاله
 په وره کې دوې خویندې ولاړې
 په وړاندې خم په وروسته گورم
 په وړاندې ځې وشاته گورې
 په وطن ته خوشحاله گرزه
 په وطن زړه راشه جانانه
 په وطن ستا د راتلو غږ شو
 په وطن ستا د راتلو غږ شو
 په وطن ننګ وکړه شهید شه
 په وطن ننګ وکړه شهید شه
 په وطن ننګ وکړه شهید شه
 په وطن نیمه روته بڼه ده
 په وېښه یوواړې رانه غلې
 په وینو خوښ یم چې توئیرې
 په وینو سره لا سونه راغله
 په وینو رنگ توره دې راوړه
 په وینو سور شفق مې ولید

خلکه بیده جانان به څوک راوینوینه
 زه به د فترستا د جفا وغورځومه
 په غنم لوکې به گېډي د سره وړمه
 سبابه سرې سترکې ولاړې دابه وړینه
 ژر راته وایه داوطن درته پرېر دمه (۱)
 په مخ یې غبرگې اوښکې ځي ورک شي بېلتونه
 قدیمه خدایه دزړه سرمی پاته شونه
 تردې ویشتلې زړه دې جا رشمه مینه
 زه په کابل کې خمنه کوو خوړمه
 د مسافرو په زړه د پروي ارمانونه
 صورت مې پانې زړه مې کل و غورېدنه
 مایه خپل کورد کلو فرش و غور و نه (۲)
 تاریخ به ستا به ننګ ناموس فخر کوینه
 چې همېشه به د جنت کوې سیلونه
 وینې به ستاد اسلام باغ تازه کوینه
 نه په پردیس کې تبخ ډک دپلاوونه
 په خط کې نښې رالیرې چې یاردې یمه
 زما دزړه وینې په جوش راغلی دینه
 بیایې د چاپه لړمانه منډلي دینه
 چې په سور کوشونډو یې زه درپاکه کړمه (۳)
 آه مې د زړه په فلک او رولگاونه

(۱) په (م) کې (ژر راته وایه) پر ځای (که ته ډېر وایې) راغلی دی.

(۲) په (غ، ل) کې (خپل کور) پر ځای (ما په سینه) راغلی دی.

(۳) د (ل) په دوهم ټوک کې د (توره) پر ځای (سینه) راغلی ده.

پښتنی ناوې به دې تور اوربل کې ږدینه
 په ما کشمیر دي د کاسې شینکې با غونه
 په ځای کښېنمه له خولې وینې غور زومه
 کمیس مې خیرې د جنون د لاسه شونه
 پت گر په ننګ د وطن مری وطن ګټینه
 کمیس لمبه شی تن مې او رواخلي مینه
 که محبت دی په رښتیني پر ما وینه
 بده نیستی ده سیال له سیال ګموینه
 نه یې مثال شته نه مکان چرته لرینه
 څوک چې جانان سره یو ځای کوی خوبونه
 چې د ماښام ډوډۍ د اوښکو سره خورینه
 اصیل زاده یې په نامه دې ناسته یمه
 ترله دې خپله په نامه دې ناسته یمه
 زه به مې تورې سترګې ستا په نوم ساتمه
 د نامړدی او اوزدې رانه شه مینه (۱)
 چې دې کفن شی درانی په د سمالونه
 پر خراسان ولاړه یم بوی یی راځپنه
 رنگ مې دې هېر دی تش په نوم دې یادومه
 په زولنو کې د سوزیانو ونښتمه (۲)
 په تورو غرو کې مسافره ناسته یمه
 په جدایي دې لکه مالګه او به شومه (۳)

په وینو سور لکه کلاب شه
 په هر چا خپل وطن کشمیر وی
 په هر ساعت چې را په یاد شي
 په هر ساعت مې گریوان نیسی
 په هر طرف درته نارې دی
 په هر گړی چې را په یاد شي
 په هر یو گل کې به ما وینې
 په هستی هر سړی لوړ پړی
 په هسې یا ر با ندې مین یم
 په هغو خلکو به اختر وي
 په هغه یا رمې سلام وایه
 په هندوستان خوشحاله ګرزه
 په هندوستان خوشحاله ګرزه
 په هندوستان خوشحاله ګرزه
 په هندوستان دې څلی جوړ شه
 په هندوستان کې دې مرگی شه
 په هندوستان مې گل کرلی
 په هندوستان ورکه جانانه
 په هوا تلم په جال کې بند شوم
 په هوایی جهاز کې را کپنه
 په یارانه دې هیڅ پوه نه شوم

(۱) په (غ، ل) کې د (را شه) پر ځای (مه را ځه) راغلی دی.

(۲) په (ت-ژ) کې د (زولنو) پر ځای (دوگز و) راغلی دی.

(۳) په (غ-ل) کې د (مالګه او به) پر ځای (خاورې اېرې) راغلی دی.

په يارانۀ کې داسې کيږي
 په يارانۀ کې داسې کېږي
 په يارانۀ کې زړه سندان کړه
 په يارمې ترخې زرغونې شوې
 په يارمې سپين کفن غوړيږي
 په يارمې سپين کفن غوړيږي
 په يارۍ روغ سړۍ رنځورشي
 په يارۍ زورسړۍ ځوانېږي
 په يارۍ زورسړۍ ځوانېږي
 پيره بابا که ته يې واخلي
 پيره کامله را رسيږه
 پيزوان به نوۍ درله جوړ کړم
 پيزوان پر جگه پوزه خوند کړي
 پيزوان په پوزه که خدای ياد که
 پيزوان په لوړه پوزه خوند که
 پيزوان په کورمه کې جوړيږي
 پيزوان دې بيا په شونډه وسپور کړو
 پيزوان دې جوړ دېوال دی
 پيزوان دې سره بڅري ولې
 پيزوان دې شانتۀ دراني دی

د چارنگ ژير شۍ د چا مرگ په توره شېنه
 کله خوشال وي کله سر په زنگون ږدینه
 پکې پېښېږي د پلکونو گوزارونه
 زه يې د ژوند تمه لرم چې رابه شينه
 اوښکې مې څاڅۍ سلگۍ وارنه را کوينه
 په ما ورپري د سکرو توبا رانونه
 څه مې ضرور دی چې روغ ځان رنځورومه
 زه به يارۍ د ژبو کړم چې ځوانه شمه
 زه دلالي په يارۍ ځوانه زړه شومه
 سړۍ، سړۍ نه دی پي بنده ناسته يمه
 پيرۍ شوه غرقه پرتخته ولاړه يمه
 ته خپه نه شي زه هم ستا د پاره يمه
 لکه پر لوړ چينار چې واچوې تالونه
 چېرې نصيب دی له سپا يا نو سر، شينه
 لکه په لوړ چينار کې واچوې تالونه
 د کندهار زرگره مات دې شه لاسونه (۱)
 زما د زړه په دنيا او رو لکېدنه
 زما نصيب پرې زنگوی بېمار به شينه
 په کاوندۀ يانودې پولۍ ولاړې دينه
 د اسور چا رگل دې شهزاده امر کوينه

ته را پسې وې دابه تا اخیستی وینه
 اوس به تپوس له زرګرانو کره ځمه
 په لویه لار کې لکه تال وزنگېد مه
 یو دې ثواب دی بل دې یارد تندی مړینه
 د لوی پیزوان پتري مې شونډې غوڅوینه
 چې عاشقان دې په رنګوري خالونه
 په دونکاچې دې لمونځ کوو پاتې به وینه
 په شرارت دې د غماز غل کړی یمه
 په کړکچه دې لوبې کړې هلته به وېنه
 لکه سپاهي د جنگ نه ماته نېزه وړینه
 لکه بنا مار چې خزانې د پاسه وېنه (۲)
 زه د نشتر تعویذ پیزوان له جوړومه
 په سپینه خوله به لاسبوزن ورکوزومه
 په غم شریکه یاره نېسه گود رونه
 د کونډې زویه ورته ونېسه ورخونه
 یار مې هرکله د پیزوان په رنګینه
 یار مې زلمی دی د پیزوان مینه کوینه
 زه سیرې مورت ته به اوس څه ځواب کومه
 تردروازې پورې بندې د سره تلمه
 ته را پسې وی دابه تا اخیستی وینه

پیزوان زما د پوزې پر پوت
 پیزوان زما د پوزې ورک شو
 پیزوان زما نه عقل یوو
 پیزوان کودی که اوبه راکه
 پیزوان مې بیا په شونډه وسپور کړ
 پیزوان دې کوزله شونډونه کړې
 پیزوان دې ما اخیستی نه دی
 پیزوان دې ما اخیستی نه دی
 پیزوان دې ما اخیستی نه دی
 پیزوان دې مات په پوزه راووړو
 پیزوان مې پاس په شونډه وسپور کړ (۱)
 پیزوان مې تور وسترگو وخور
 پیزوان مې خړ و او بوډوب کړ
 پیزوان مې خړ و او بو وېوړ
 پیزوان مې خړ و او بو یووړ
 پیزوان مې روڼ جوړ کړه زرګره
 پیزوان مې روڼ جوړ کړه زرګره
 پیزوان مې سپینو او بو یووړ
 پیزوان مې ستا په بریت کې بند شو
 پیزوان مې شرنگ د پوزې ولوید

(۱) په (د-م) کې د (مې) پر ځای (دی) (۲) او (چې) پر ځای (د) راغلی دی.

ته غلی غلی را پسې وې پټ دې کنه
 یار سې زلمی دی د پېزوان په رنځینه (۱)
 په ورکوټوالي کې نټکې مژه کوینه
 چې ورته کورم په کتو یې حیران شمه
 لکه کوټره په هوا چورلک و هینه
 دشونډو سر و خوندونه ستا په نصیب دینه
 هم دې زخمی کړم هم دعا درته کومه
 شونډې نری د جانان تاشکل کړی دینه
 دلگیره زه یم چې مې یار له غېږی ځینه
 که کلی لېږدی تابه پاس پر شونډو وړمه (۲)
 زنه تخفه دیدن کې یار له ورکومه
 دناز مېرمن دې سپور په شونډو کړزوینه
 دناز مېرمن دی سپور په شونډو کړزوینه
 همېش د سرو شونډو چې اخلي خوندونه
 سبا اختر دی پاس په شونډو به دې وړمه (۲)
 بهار پسې تل د خزان راځی بادونه
 سبا اختر دی په سرو شونډو به دې وړمه
 تر ژوندانه به مې روغ نه شی پرهارونه
 ورکوټی لوی شوم ورکسې نه شول پرهارونه
 چې ملکه د حسن ناز په تا کوینه

پېزوان مې شرنګک له پوزې پر بووت
 پېزوان مې ښه جوړ کړه زرگره
 پېزوان مې لوی دی زه وړه یم
 پېزوان یې نه دی زلزله ده
 پېزوان یې بیا په شونډو سپور کړ
 پېزوانه بخت باندې اوچت یې
 پېزوانه بخت ته دې حیران یم
 پېزوانه تانه کیله من یم
 پېزوانه ته ولې د لګیر یې
 پېزوانه ته ولې د لګیر یې
 پېزوانه چې په شونډو و اوسه
 پېزوانه خو مړه بخت بلند یې
 پېزوانه خو مړه بختور یې
 پېزوانه خو مړه بختور یې
 پېزوانه خاڼده هو سپره
 پېزوانه دومره غرورمه کړه
 پېزوانه زیری مې د رباندې
 پېزوانه ستا په پروغوخ شوم
 پېزوانه ستا په پروغوخ شوم
 پېزوانه ستا قدر په کار دی

(۱) په (م) کې د (په رنځینه) پر ځای (ارمان لرینه) راغلی دی.

(۲) په (ذپ) کې دوهمه مسری داسې (سبا اختر دی تابه پاس په شونډو وړمه) راغلی ده.

(۳) د (د-م) په څلورم ټوک کې د (پاس) پر ځای (تابه پاس) راغلی دی.

پېزو وانه کوزشه او به وڅښه
 پېشتری پوخ کره ماسېلمه کره
 پېښور ته شازلميان ځی
 پېښوره! خبره وړه
 پېغام د یار رالره راغی
 پېغلتوب نیمه پاچاهۍ ده
 پېغلتوبه لېونتوبه
 پېغلو پورې سره اغوستی
 پېغله چې نسوی پېغلتوب کړی
 پېغله خوی، خوښه مې نه یې
 پېغله گود رله روانیږي
 پېغلې لوگی تور سپیلنی کړل
 پېغلې داسورساو خیرات که
 پېغمبری گل به ترې جوړشی
 پېغور خو ډیر را کړۍء عالمه
 پېکره راغله په ژړا شوه
 پیکۍ دې یو خواته شانه کره
 پېکۍ مې جگ کره خال مې چپ کره
 پېکۍ مې مه پر پکوه موري

سبا اختر دی په سرو شو نډو به دې وړمه
 په دې پلمه به مشغولا سره کوونه
 دا د رې نوري تر بېړۍ ځی بیرته را ځینه
 په تمه، تمه دې زړې کړې ناوې جوته
 که نن په دم د عیسی مړی ژوندی شنه
 د اناوې توب د دیوال سوری تېر به شېنه
 د ځوانۍ زور و، زه پرو نه پوهېدمه
 لکه چې بیا د شهید قبر ته ور ځینه
 له سپینو واورونه یی سپین وی مړ وندونه
 د خمار و سترگودې بل کوی سیلونه
 زړه یې منجمله کړ و پرې منگی راوړي مینه
 چې یې په سپینه ورځ آشنا غزاته ځینه
 اشنا دې تور دکن ته تللی را به شینه
 که دې پر لنډه زنه وو هل خالونه
 که مې د بښمن خپل په تڼۍ و ژلی و ښه
 ماله پیزیب په پونده ځای نه را کوښه
 دو روځو منځ کې دې شپن خال را ښکاره شنه
 د جنت گل دی پرې تازه به شې مینه
 په سر پر پکړ و ونونه کپنی بازونه

ت

تا انگریزان پرې ټول خپه کړل
 تا په لاس خنډ زلفوته ورکړ
 تا تور د کن ته سفر وکړ و
 تا ته به ټوکې خندا ښکاری
 تا ته به هرڅه خلک وایی
 تا ته می نه درکوي یاره
 تا ته می نه درکوي یاره
 تا ته یوه کړي ما ته بله
 تاثیر یې ډیر را باندې وکړ
 تا چې پټکي ته پیچې ورکړې
 تا چې پرمخ خاپیره راکړه
 تا چې پریوې باندې ږغ کړ
 تا چې په پوزه سور پیزوان کړ
 تا چې ټوپی په وروزو کیښوه
 تا چې شپن خال په زنه کیښود
 تا چې کمیښ خپل کمر چین کړ
 تا چې کوڅه کې ټوخی وکه
 تا چې کوڅه کې ټوخی وکه

یابه پانسی شی یابه و خوری پرې قیدونه
 په ترتر او ښکې مې دسترگوڅکه ځینه
 زما په تورا ور بل کی سپین ولگېدنه
 زه دې د مېنې په سره اور کبابه کړمه
 زه بی لټانه هیڅوک نه لرم مینه
 زړگی دې ولی خوړینوې د ځان د ښمنه
 ما ته په لویه لار کې مه ژاړه مینه
 غمازان خپله مدعا پکې کوینه
 ستا دیاری شرابو مست خاموشه کړمه
 زه به ټپکري ته زر زري ورواچومه
 د اوښکو ډکې سترگې چاته واړومه
 زه په سره مانی کې لره بره شومه
 د عاشقانو ژوند دې تریخ تر زهر وکنه
 زه به نټکی په پوزه لکه گرځومه
 ما د کفن پیسې په پور راوړې دینه
 ما د غماز په ستوني کیښوول لاسونه
 زه په مستو ککړه خوله درو وتمه
 زه په توده برستن کې نېغه کېناستمه

تاچې کوڅه کې ټوخی وکه
 تاچې کول هغه دې وکړل
 تاچې کوڅه کې ټوخی وکړ
 تاچې ماتوی په سرتاټوی کړې
 تا د سفر چې کړی نیت دی
 تا د سفر موزې په پښو کړې
 تا د شر وښو کتې په سر کړه
 تاخو به سوال وای راته کړی
 تا خو په لا پوزه مین کړم
 تا د بیلټون کټو کړه باندې
 ته د گلاب په شانې سره یې
 تا روزرین کمیس اغوستی
 تازه چې نن دغه کلشن دی
 تاسې دې برگو درته گوری ء
 تاوان زما د پیزوان را کړه
 تاوان به څله درله در کړم
 تاوبه د زړه د پاسه تېر کړم
 تاوسې د زړه له سره خيژی
 تاوې زما د باغ ما لیا رشه
 تاویل نن سبا به را شم
 تانه دې غم ډیر وفاداردی
 تانه د خان د خانۍ ځای و
 تاچې ویل هغه دې نه کړل
 تاکه زما په تومت ورک کړي

زه د موزي سره جاخی په جاخی وښه
 په مادي نوم دی وفا کښېښودسینه
 لکه ښارو په بلی ورو ، درو ختمه
 زه به لا هو په یو بازو در سره ځمه
 دا د وصال باغچه په چا سپارې سینه
 د ژړو گلوباغ په چا سپارې سینه
 ما د سکر کوکوری څنگ ته واچاونه
 ما به پر تور وسترگوايښی ولا سونه
 اوس راته وای زړه دې صبر کړه سینه
 پکې پخپلې د مینولې مونونه
 زه د نارنج په شانې زیر د رېسې شومه
 دالو داع نارې وهی مین به وینه
 سبا یې گوره سپره ډاگ د شته به شینه
 د پیغلو جنگ دی منگوتې گوزار وینه
 چې په وصال کې ستاله لاسه ټوټې شونه
 چې زړه مین وی سترگی تل لارې ساتینه
 بی درده یارته به ونه وایم حالونه
 لمبې د سترگورا ته مه نیسه سینه
 په مزدوری کې به خولگی زه درکومه
 جانانه میاشتی دې شمیرم تیر شو کلونه
 ته کله کله غم دې تل را سره وینه
 د ډین پلټنو پکې کړی وسلامونه
 بی لوزه یاره گنده یری شولی سینه
 زه به د غم شپې په ژړا کې تېرومه

تاله چی زما پیغور بد ښکاري
 تاله چې زما پیغور بد ښکاري
 تبه مې نه ده چې به جوړشم
 تبي راواخلیء مخ را تور کړیء
 تبي راواخلیء مخ را تور کړیء
 تبي راواخلیء مخ را تور کړیء
 تخت دسینې به دې په نام کړم
 تخت د شاهی مې په کار نه دی
 تربو ران ټول رانه چاپیر شول
 ترپ له میدانه په کار نه دی
 تر تور و غرو دې کړمه تېره
 تر توریالی مین به جارشم
 ترپ له میدانه احتیاط ندی
 تر داسور کوشونډ و دې جارشم
 تر د اکاږه کجک دې جارشم
 تر داکړې پگړی دې جارشم
 تر دالندې زنه دې جارشم
 تر د انری تورې دې جارشم
 تر دیوال دوې گوتې سرلوړ که
 ترخو به خیری گریوان گرځم
 تر ځنځیر بند چارگل یې نیسه
 تر خمار و سترگودې جارشم
 تر خمار و سترگودې جارشم

زه مې بوړی په اوږه ږدم وطن پرېوښه
 پلورا غونډه کړه چې موږ بل وطن ته ځونه
 زه دکاږه اور بل شمال وهلی یمه
 چی د ناکسو اشنایي مې قبلوله
 ما د کم اصلو یاری کړه و شرمیدمه
 د باچالوروم پر طالب مینه شومه
 چی په بی نیا زو پسې تلم پېښمانه شومه
 که ددښمن په مرچل تا کړل غور زنگونه
 د خپل جانان سره په لو خوشحاله یمه
 په نیمه شپه راځه چې دواړه سره ځونه
 په بدنا مې کی سپی موزیان په تبه مرینه
 په زړه ظالمه یاره نه دی یا دېدمه
 چې د غلیم په وینو سره کاندې لاسونه
 په بدناسی کی مپی موزیان په تبه مرینه
 کله غوتی شی کله وسپړي گلونه
 پر تندي ستا دی خوند وماته راکوینه
 د دښمن وینی تو یوه گرانه مینه
 لکه انار د قندهار زړه سپړوینه
 د دښمن وینې تو یوه گرانه مینه
 د زني خال به دی د پوال و سولوینه
 اخر به زړه را باندې وسيزي مینه
 تر سره غمی لاندې یی تیر کړل کاروانونه
 چې هر ساعت یې اړوې اخلی غمونه
 چې یې راواړوې له ما واخلي غمونه

تر خولې مې شنه دودونه خېژي
 تر خولې مې سپل د وینو راغی
 تر خیاله وراشنا مې جار کړې
 تردې خیالي ځوانی دې څارشم
 تردې بوری توپک دې جارشم
 تردې خروړی سپی را تېر شه
 تر زنگانه پورې ستی شوم
 تر زنگانه پورې چکړې
 ترس په نا ترسه یا رکې نه شته
 تر سربه لوته کړمه لاندې
 تر سرمې شنه دودونه خېژي
 تر سربې لوته کړی وړلاندې
 تر قند خوږې را باندې لگی
 تر کانه پلارته په ژړا شوه
 تر کانه مور ته په ژړا شوه
 تر کړه کی کمیس دې جارشم
 تر کلا د ووجو نو سره هسک کړ
 تر کلا د وې گو تې سر لور که
 تر گل نازک مخ دی رنگین دی
 تر گلا گل کمیس دې جارشم
 تر گلا گل کمیس دی جارشم
 تر گل گلاب ښایسته زه یم
 تر گل گلاب ښایسته نه شته

زړگی مې سوځی دیلتون پر سره اورو نه
 د بيلتانه لړم په زړه خوړلې یمه
 لکه کجیر ترمرکندي گوري ملکونه
 درکړی خدای ده مینه زه درباندي کړمه
 په غاړه ستادی کړه زه در سره ځمه
 تردې ملالی خوله به زه در تېره شمه
 زه پرانگار د بيلتانه ختلې یمه
 لیلی پلوپورته کوی جانان ته ځینه
 دغم په تیغ می د زړه غوښې پرې کوینه
 زما خوښ نه دی د منت سپین مړوندونه
 راشه لمن راته و هه چې لمبه شومه
 مسافر نه غواړی د پرو بالبتونه
 څو ک چې خبرې د جانان راته کوینه
 کاکا زما د پیکر ومات شو میخونه
 زما راغلي تیکه بیا په بیرته ځینه
 چرمه کاری سدری دې اور را لگوښه
 یوه ویشتل کابل غشی ورکوینه
 چادې صفت راته کاوه راغلی یمه
 زړگی مې شین دی اندیښنې در پسی کړمه
 ستاله گریوانه د جنت هوا را ځینه
 سپینه سینه دې دغره واورې شرموینه
 ماته د گلو گېډی مه راوړه مینه
 د نورو گلو گېډی مه راوړه مینه

تر لویو غرو دې الو نیا کړم
 تر مساختو ته ښه یې کاغذه
 تر ما د ځمکې تالې ښې دی
 تر ما لا ته ښه یې کاغذه
 تبری به یم تبری به گرز م
 تر مخامخ خندا دې جار شم
 تر مخامخ ناسته دې جار شم
 تر مخامخ کاته دې جار شم
 تر مرورا روادې جار شم
 تر مستانه یار خورمې جار کړې
 تر مستانه یار خورمې جار کړې
 تر نده غو ا را ته ښکاره شوې
 تر نورانی غاړې دې جار شم
 تر نیمو شپو را تگ دی جار شم
 تر نیمو شپو مې وکتله
 تر نیمې شپې پورې راغلې
 تر و تازو ژیره نارنجه
 تر یونا رنج را ته ښکار پورې
 تر یخ مرغو نه یاره ته شوی
 تبری به یم تبری به گرز م
 تش د بانهو په رپولو

سپینی سپوږمۍ ته سلام کړه سلام به کړمه
 زه خود لې یم ته به وکړې دېدونه (۱)
 چې باندي ښوري د جانان سپین قدمونه
 زما به حال وی ته به وکړې دیدونه
 ستا د هجران د لمبو جل وهلی یمه
 دا پسې شاخندا دې اور را لگوینه
 دا پسې شاناسته دې اور را لگوینه
 د اشاو خوا کاته دې اور را لگوینه
 د کور غماز و تاته څه ویلی دینه
 چې تش دیدن ته یې خپمې وهلی دینه
 چې د یاری په کار کی تیر له سره وینه
 له تشو لاسو مې کوي ډېر فریادونه
 چې په دربار خبرې کړې غوړ دې راځینه
 لکه شغال چې کور کې چرگې ته ورځینه
 یا رمې را نغی په بالبت گوتې و همه
 سکر و تې مړې شوې اوس ایروته ناسته یمه
 زیات له تر نجه پر پلا ودې یادومه
 رنگ دی ښایسته مزه تروهلری مینه
 تر څه مزه د د زړه خوا را بدوینه
 ستا د هجران لمبو وطن گور که مینه
 عالم دې لوټ کړ ټول په ځان فریاد کوینه

(۱) په (غ، ل) کې زما سلام دی ته به وکړې دېدونه راغلی دی.

تکل به کله د راتلو کړې
 تکل به کله د راتلو کړې
 تل به پسرلی په کلونه وی
 تل په زحمت پسې راحت وی
 تل دې سپرلی د تانصیب وی
 تللی جانان به بیارانه شی
 تل به له غمه نسکو رگرځم
 تلوار په کار دی رارسیره
 تله د لمر اسمان ته ولاړه
 تلې د پښومې شوې تماځګۍ
 تماشه وکړۍ د اموخت دی
 تمام عالم دې خوشالي کړی
 تمامه شپه می شوگیرې وی
 تندي می سوی دی عالمه
 تندي وهم په ژړا ژاړم
 تندي وهم په ژړا ژاړم
 تندي وهم په وینو ژاړم
 تندي وهه کوڅی او کاږه
 تندیه داغ به درله درکړم
 تنکی ځوانی دې لیونی کړم
 تنګ و تاریک لحد و رک شې
 تن مې پټی زړه مې شرشم دی
 تن مې دشنې نکر یزې پانه
 تن مې کشتی روح پکی گرځي
 تن مې گانې زړه مې شرشم دی

ځما په تو راوړبل کې سپین و لگیدنه
 زه دې په لاره څو کیداره ناسته یمه
 دیدن د یارد مخ کوه منی راځینه
 چاچې زحمت لیدلی وی راحت به وړینه
 په تارامه شه د خزان سپیره بادونه
 که وچې ونې زرغونی په اوښکو کړمه
 د زړه په وینو رنگوم سپین کاغذونه
 نن مې دا ستا په تومت سر جدا کوینه
 ما چې دا ستا حسن د لمر سره تالنه
 اوس سرې منګولې لگوم یا رته ورځمه
 سبا به نه وي دغه بزم د اوختونه
 زه د جانان له غمه اوښکی تویومه
 پټ په زرګۍ کی ستا خدا را یادومه
 ځکه جانان راځنی و اخیستل لاسونه
 یار سرور اوږد سفر له ما کوینه
 یار سرور دی په سفر له مانه ځینه
 خلکه گرم نه یم له جانانه جدا شومه
 کوڅی به بیا وشی اشنا به خاورې شینه
 تاپه خپل ژوند باندې زه ډېر ستومانه کړمه
 دې سپینی خولې ته دې پیر یانو و نیومه
 دگل په شان ځوانان دی ټوله خاورې کړنه
 بیلټون د غم گانې کې ورکړم تیل یې کړمه
 ظاهر تازه دننه رنگ په وینو یمه
 باد خزان پرې غوتی خوري لاهو به یې کړینه
 بیلټون تیلی سند د غم پرې گر ز وینه

تن مې وطن مخ مې غیرت دی
 تنها مې ته د خان دښمن یې
 تنه مې ډکه کره د گلو
 توبه له هرې گنا با سم
 توپکو بیا غاړې اوږدې کړی
 توپک دې بیا په ولیوسپور کړ
 توتان پاخه شوتوت خورکې
 توتان پاخه ممانې توري
 توتان پاخه لیونی سره شوه
 توتیان د غرونو نیوی نه شی
 توقی به خدای په گلو موړکی
 توتی پروچه ونه ناست دی
 توتی د زړه په رنځ اخته شو
 توتی ژړا بلبل زاري کړی
 تودې تودې اوښکې مې دروسي
 تور په رنجک په وینو سورشی
 تور په رنجک سورشی په وینو
 تور تم د هجر چې دې زورشی
 تور دې پورنی سره دې غاړه
 تور دې پیکې توري دی وروځې
 تور دې پیکې نری دې وروځی
 تور دی پیکې توري دې وروځی
 تور دې زلفان تور دې چشمان دی

سترگې مې توري د دښمن مینه وهینه
 بل مې څوک نه شته چې پې زه بدو وایمه
 په دې بهانه به دخپل یارو گرم سیلونه
 د اشنایي توبه مې خولې ته نه رالځینه
 گولیو یووړه د ځوانانو لږمونونه
 لکه په لوړ چینا رچې واچوې تالونه
 اوس د توتانو په بڼا خوگرځه مینه
 زه د موزي د روتې څه پروا لرمه (۱)
 دې به خنډل مابه خورل مشغول به وونه
 ستا په شان ډیر و خلکو ایښی دی دامونه
 باغوانه ستانیمگری نیت می ژړوینه
 د بیلټانه لمبويې سوی دی ځانگونه
 ځکه یې خوب دگل په پانه زنگوینه
 دواړو کاته چې خزان گل ورژاونه
 د زړه کترې په سره انکارکې وریومه
 بی ننگه نه شې چې اغیار خوشاله شینه
 سالم په تن بی ننگه رامه شې مینه
 دخيال مشال دی همیشه په مخ کې ورمه
 ما پکې نغاړه مسافر راغلی یمه
 داسپین غاښونه دی تیاره رنځ کوینه
 که ته راووځی مابه ورک کړې له وطنه
 کورته جا روزی مخ راواړوه مینه
 تور دې کاکل په زړه مې داغ ولگاونه

(۱) په (ت-ژ) کې دروتې پرمخای (دودی) راغلې ده

تورلونگين په ژړاراغی
 تورې بيچکي يي تورماران دی
 توروتوپکو کاريگره
 توروتوپکوته دې زور شو
 توره اور بلسه بختوره
 توره به کړې بری به راوړې
 توره به کړم ماتې به نه کړم
 توره به نه کړې نوبه څه کړې
 توره په لاس بوړی په غاړه
 توره په لاس توپک په غاړه
 توره په لاس نن غماز راغی
 توره په وينو هلک راغی
 توره تياره ده نه دې وينم
 توره تياره ده راځه کورته
 توره تياره ده نه دی وينم
 توره تياره کتونه ډ پردي
 توره تيرا تورې يې ونې
 توره تيرا تورې ځنگلي
 توره د ځوان سره ښائيری
 توره د ښمن ته په کاريري
 توره راواخله سرمې پريکړه
 توره زما د پلا منصب دی
 توره غماز ته په کاريري
 توره کول ورسره بويه

سپينه اوږی په سپنه ځای نه را کوينه
 د سپينې غاړې خزانې نه راتاودينه
 که مې يا رسو خون به يې ستا په غاړه وينه
 په تورو خاورو کې دې څه ليدلی دینه
 کړې پکړی درته راځی په سلامونه
 که بری نه وی ځوانان تل په توره مړينه
 که خپل اشارا سره يوځای وی مينه
 چې سپين مړوند دې زه تر سر لاندې کومه
 جانان ولاړدی د ميوند غزاله ځينه
 سترگې مې دواړه ستا په لور نيولی دینه
 وی که د يارديدن کوې سربه دې ځينه
 ځکه يې توره په سرو شونډو پاکومه
 پرتور اور بل باندې دې بل کړه مشالونه
 په لويه لار کې سړی نه کوی خوبونه
 په ځنځيري چارگل دې کښيرده مشالونه
 بنگر و ته شرننگ ورکړه چې ودې پيژنمه
 ترې لاندې ناستی سپينی خولې تور اور بلونه
 لیلی مچي شوه زه به يې چيرې لټومه
 دانا مړدان څله ښیوه په تورو کړينه
 د لبره ستا سترگې دوستان قلمو يښه
 د جدايی خبرې مه کوه مينه
 د انور عالم چې لافې کړی خدا راځينه
 د لبره ستا سترگې دوستان هلاکوينه
 که دې په کاروی چې ځوانان دی يادوينه (۱)

توره لحده پرله گله شې
 توره لحده نوم دې ورک شه
 تور لونگین را ته تیار کړی
 توره وهه مخ ته سې گوره
 تورې به نه کړو نوبه څه کړو
 تورې په خړپ وهی ځوانانو
 تورې په خرڅ وهی ځوانانو
 تورې په خرچ وهی یارانو
 تورې تیرې کړی د بنمنانو
 تورې دې سترگې تور دې خال دی
 تورې دې سترگې تو رې زلفې
 تورې وهم بی ننگه نه یم
 تورې هغه حلمی و هیڼه
 تورې وهه بری به موسی
 توبنه دې ځان ته کړه تیاره
 تومت دې ټول زما پر سر شو
 تومت زما د تن جامه ده
 تومت یې ما په ځان قبول کړ
 ته دا ختر په سبا راشه
 ته بختو ریې سو دا گره
 ته به په سره پالنګ کې خوب کړې
 ته به په سره بستره خوب کړې
 ته به په شنو خالو مین یې

چې ژر ځوانان په لنگوټو د رڅپړ وینه
 دگل په رنگ زلمی دې تورې خاورې کړ نه
 سپینه سینه باندې لو نګ مزه کوینه
 که د غلیم سردې خطا کړ گرمه یمه
 چې موشیدې د پښتنې رودلي دینه
 د بابا ملک دی په سرووینو یې ساتونه
 هیواد مو خپل دی په سرووینو یې ساتونه
 د نیافاني ده بیا به وکی ارمانو نه
 زه بت شکن میدان د جنگ ته بیا درځمه
 تورې دې وروځی تور اور بل زړگی سې وړینه
 مادي صفت په سلا لکې واورید نه
 نن سې د بنمن لره وهلی سنگرونه (۱)
 چې یامین وي یایې پېغله ناسته وینه
 که بری نه وي ځوانان تل په تور و مړینه
 مخکې سفر ته دې تکره کړه اندامونه
 پر نارنجي سینه دې بل وکړه خوبونه
 د تن جامه خلک په خپله زړ وینه
 د توراشنا به دیدن نور خلک کوینه
 زه به درو وځم تورې سترگې سره لاسونه
 چې مرغلي خرڅوې شمېرې خالونه
 زه زیږې تیرې تر خپل سر لاندې کومه
 ما به د استا غمونه ورو ورو ژړ وینه
 زه دې دا غورو څڼو و خورم سینه

ته به په کوم هیواد کې گرځی
 ته به په کوم مجلس کې ناست یې
 ته به ترڅو پورې جفا کړې
 ته به د سرې ډولۍ خاوند شی
 ته به د کوم محفل مشال یې
 ته به د کوم مجلس خراغ یې
 ته به د کوم مجلس ډیوه یې
 ته به کرار پروطن ناست یې
 ته به می هلته ارمان وکړې
 ته به بی وفا شوې زه دی هیر کړم
 ته به پر پالنگ د پاسه خوب کړې
 ته به پر لوستلو صرفه مه کړه
 ته به پر کاله خوشاله گرزه
 ته به پر وطن خوشاله گرزه
 ته به په وطن خوشاله گرزه
 ته به پرون چیرې وې لوی مه شې
 ته به په پیاله کې اوبه راوړه
 ته به غزا کې ځان شهید کړه
 ته به ځوانی کې ځوانی مرگ شې
 ته به په جفا خوشاله اوسه
 ته به په دکن خوشاله گرځه
 ته به په سفر کې خپه مه شه
 ته به سندر کې ځان شهید کړه
 ته به سندر کې ځان شهید کړه
 ته به په مخ ځه مه ایسار پیره

زه ستا د مخ تصویر په زړه کې گرځومه
 زه ستا د اوښکو ډکه ده مینه
 زه به ترڅو پورې کوم د رته سوالونه
 زه به په مخ به اوښکې لارې جوړوینه
 زه دې تصویر د زړه په فکر جوړومه
 زه د هجران په تاریکو کې ناسته یمه
 زه د هجران په تاریکو کې ناسته یمه
 پر مابه تل وی د دښمن لوی گوزارونه
 چې کت می واخلې تورو خاوروته می وړینه
 زه به بی وفانه یم چې تا به هیرومه
 پر ما پراته دي د دښتو سپیره گردونه
 نجونو پیغور را کړ چې یار دې امی شونه
 زه د وطن د تورو غرونه پناشومه
 زه تیروم د بیلته سخت کړا وونه
 زه به د تورو تیروم پرسروا وونه
 چې شاه لیلی په سپینه خوله کړه خیراتونه
 د جانان څنې مې گرد ووهلي دینه
 زه به خپل شال ستا پر زیارت وغوړومه
 ستا په یاری کې نیمه خوا شومه مینه
 زه به وفادر سره ټول عمر کومه
 د زیر و گلوباغ دې چاته وسپارنه
 وعده مې دا ده ستا پر پټ به ناسته یمه
 زه به خولگی اوزلفې تالره ساتمه
 زه به خپل شال ستا پر زیارت وغوړومه
 تر شا دې ناوې پښتنه ولاړه یمه

ته په وطن کې خوشحالي کړه
 ته په وطن خوشاله اوسه
 ته په وطن خوشاله کړزه
 ته په وطن خوشاله اوسه
 ته په وطن اوسى خوشاله
 ته په وطن کې خوشالي کړه
 ته په وطن کې خوشالي کړه
 ته په وطن خوشحاله اوسه
 ته په وطن خوشحاله اوسه
 ته په وطن خوشاله اوسه
 ته په وطن خوشحاله اوسه
 ته چې اوس ځی پرچاسې سپارې
 ته چې جلا شوې ارمان راغی
 ته چې ترسین را پورې وزې
 ته چې جلا له ما خملې
 ته چې دا اوس د مور په خوله یې
 ته چې دخپل اختیار خاوند شوې
 ته چې دکور په لوری لاړې
 ته چې را تلې کاشکې خبر وای
 ته چې راځی ما به خبر کړې
 ته چې زما غېږ کې ر پیرې
 ته چې زما په غېږ کې ریردې
 ته چې زما دیارۍ نه وې
 ته چې سباله باغه راشې
 ته چې له سین نه پورې وزې

زه به تیروم د بیا بانو نو تکلیفونه
 په مادی راشی د دنیا ډیر تکلیفونه
 زه په کابل کې ستا په یاد شپې تیرومه
 په مادی خاڅی د دکن زاړه څیرونه
 که په ماتول عمر دغم وي تیر به شینه
 زه به گالمه پر د بڼتو ډیر زحمتونه
 زه به دخپل وطن خدمت له ملاتړمه
 په مادی خاڅی دیلتون وړان منډوونه
 زه په کابل کې لکه واوره ویلې شومه
 زه به د هجر شپې تیراکی تیرومه
 زه پردېسۍ کې بی اسرې ژوند تیرومه
 که پر بې ننگوسې سپارې سپي به سې خورینه
 چې په څیر څیر مې درته نه کتل مینه
 اوربل جاله که دواړه زلفې تنا بونه
 کتېدی خامار شه چې دې خوب ته نه پریردینه
 زه خپلې تورې کمځی چاته سپینومه
 اوس دی زما دیاری واخیستل لاسونه
 ما لا پخوا درته تا پو نیولی ونه
 زه به دې مخکې سلامی ولاړه ومه
 چې پر پالنګ لاجي لونګ وغور ومه
 هلته به څه کړې چې شرنګا دتور وینه
 هلته به څه کړې چې دتور و بر یښنا شینه
 زما بیده زرګی دې ولی ویناونه
 له پر خو ډک ټیګری پر ما خنده مینه
 پلو دې نیسه زه منی در غور زومه

ته چې له ما نه جدا کيږي
 ته چې لو کړې گوتی به پرې کړې
 ته چې مدام بی ما بېد پرې
 ته چې ولاړې خوڅه غواړې
 ته چې ولاړېې گلاب غواړې
 ته خوچې ځې اخر به لاړشې
 ته خوچې ځې په مخ دی ښه شه
 ته خوروان شوې خانه لاړې
 ته خو خندا کړې زه ژړا کړم
 ته دا اختر په سبا راشه
 ته د اشنا نه ښایسته نه یې
 ته دی د شونډو شربت را که
 ته راته شمع زه پتنگ یم
 ته دې د شونډو شربت را که
 ته دې د زړه برجونه تینگ کړه
 ته فریادی ورشه کاغذه
 ته که زما په تمه ناست یې
 ته که زما د پلار مزدور شې
 ته د گلاب په شان تازه یې
 ته د گودر غاړه بانه کړه
 ته د گودر غاړې ته راشه
 ته له سین پورې زه راوورې
 ته له سین پورې زه راوورې
 ته له نالی را ولاړ نه شوې
 ته باز یگر گو د ر له راشه

را معلومېږی چې به مړ له غمه شمه
 زه سوړ پیز وان پر نړۍ پوله در غلمه
 کتدې ښامار شه چې دی خوب ته نه پر پر دینه
 وزگار نه یم چې باغچې لره در ځمه
 وزگار نه یم چې باغچې له لاره شمه
 زما دمخه داسې مه وایه چې ځمه
 ما به د غم په لمبو و سوزې مینه
 د بایزی جرگه به څوک را تلو لوینه
 رب دی زما د غمه وساته مینه
 زه به در و زم تورې سترگې سره لاسونه
 گلابه ولې په چربانگ سپرې گلونه
 زه دهجران پر تبه پروت یم مړ به شمه
 وطنه! ستا په سربه تل کوم ننگونه
 زه دهجران په تبه پروت ز کړوي می ځینه
 ما خيژ ولي پر خيالي اور بل توپونه
 د سوی زړه می یار ته و که فریادونه
 تمه دې غوڅه کړه ما پلار نه در کوینه
 د باغ په پوله به جوړه گرځو مینه
 زه د ژیر گل په خیر ژیرې گرځم مینه
 زه به منگی په لپه ورو ورو ډگومه
 ما په منگی کی پراتې راوړی دینه
 و ر بل جاله که د واره زلفې تنابونه
 پلودي نېسه زه منی در غوړ ځومه
 دا ستا پیغور جینکی ماته را کوینه
 په گودر کیږی په اسانه د یدنونه

ته ماز ديگر گود رته راشه
 ته مسلمان شه خوله دې را كړه
 ته مې اروا زه دې وجود يم
 ته مې اروا زه دې كال بوت يم
 ته مې سردار زه دې غلام يم
 ته نه سپړى وى ما سپړى كړې
 ته ولى خوب پر پالنك ډير كړې
 ته ولى خوب پر پالنك نه كړې
 ته ولى خوب په پالنك ډير كړې
 ته يو وار راشه بينواشې
 تياره دغم مې په زړه راغله
 تياره زما په سترگو راغله
 تيراته لاړشه بوړى راوړه
 تيرانا موس د پښتودى
 تير به دادوې ورځې دوران شي
 تير شوى عمر به رانه شي
 تير شوى عمر به رانه شي
 تير شوى وار به بيارانه شي
 تير شوى وار به بيارانه شي
 تيغ دهجران مې زړه زخمي كه

زه به منگى په لپو ورو ورو ډكومه
 ناسرده پرېر ده د هندوانو مجلسونه
 ارواح چې نه وي وجود كله ژوندى وينه
 چې اروانه وي كال بوت تورې خاورې خورينه
 كومه ستا په بركت باندې غيشونه
 چې ته سپړى شوې زده ورك دملكه كړمه
 زه دهنويم چې وطن په تورو خورينه
 بيلتون به راشي ما و تا به جلا كړينه
 عيش دهغودى چې لا هور په تورو خورينه
 داو م كال دى ليونى د ر پسي يمه
 كه يار شربت دوصل را كړي روغ به شمه
 كه تورې وريځې په آسمان راغلى دينه
 زما په سپينه خوله به وشي جنجالونه
 توپك راواخله پيرنگيان تيراته ځينه
 د نيكي نوم گوره ياد يري تر عمرو نه
 كه د دنيا بيديا او به په اوشكو كړمه
 كه اكبري مرجان په لپو واره ووه
 كه سره مهران په لپو لپو و شيندمه
 كه و چې غنې زرغونې په اوشكو كړمه
 مالگه دغم تل د جانان پردوړ ووه

تال ته ختم بنگری سې مات شول
 تال کې څا نگل درته نه ښایی
 تال سې با نه مطلب سې ته یی
 تېر دې ټول راباندی گران دی
 تپ خو په دواړه لاسه کیږی
 تپوس د باز په نرخ خرڅیږی
 تپوس کو تره په خوله یوړه
 تپه په وار را سره وایه
 تپې خو وار په وار مزه کا
 تپه تیاره ده نه دی وینم
 تپې په هغه چا اثر کې
 تېره مه سوری کلالي
 تهر سې تور و ته ستا و نیو
 تهر به ټول د ژوندانه شی
 تکر خود دواړو لاسو خېژی
 تکر تکر په تور و راشی
 تکر تکر سې کور ته یوسی
 تکر تکر سې مور ته یوسی

گناه د یار د هچې کوی اشا رتونه (۱)
 بوی دې د زلفو شمال وړی کوی سرگونه
 چې دسور کی سالو دې وکمه میلونه (۲)
 زه ستا د پاره دوړو سلام کومه
 اشنایی هم له دواړو خوا مزه کوینه
 زه په دغه بازار سودا کله کومه (۳)
 شهبازه و خورې سرکنډی دواړه څنگونه
 ماله بی واره تپه خوند نه را کوینه
 لکه چی وار په وار څوک ښکار نیسی مینه
 په چار کونجه پیزوان دې بل که مشالونه
 چې یا مینوی یایې پېغله ناسته وینه
 ښه دسرو شونډو شربت یارته ورکومه
 پاس په تندي سې چرو و اخيستل وارونه
 د مرگ دلاسه به برباد شی وطنونه
 اشنایی هم له دواړو خوا مزه کوینه
 چی پر هارونه دې گندم خوله درکومه
 چې د ملالو نجونو خوارا سپره شینه
 که شهید شومه چې ونه کړی فر یادونه (۴)

(۱) په (م) کې د ختم په ځای «خته» راغلی او می په ځای یې راغلی.

(۲) په (م، ت) نسخه کې دسور کی سالو پر ځای دسر کوشونډو راغلی دی.

(۳) په س ک کې (په دغه) په ځای (به په دا) راغلی دی.

(۴) په (ت، ژ) کې که شهید شومه په ځای که زه شهید شومه راغلی دی.

چی د مالت نجونی یې زیری ته راځینه
 زه دسرو شونډه و شربت یارته ورکومه
 چې په سلگو سلگو کې وکړی اړمانونه
 د مینې باب کې دی بی شماره کتابونه
 چې مې جانان پرولو کښېښوول لاسونه
 ستا د تګۍ کاغذ په جیب کې گرزومه
 ستا دی تګۍ زما دی صبر پر خدای وینه
 ځکه مې زړه د رپسې درې ورې شنه
 چې پرهارونه دې په زلفو د رګڼه
 د بی ننگۍ احوال دې مه راځه مینه (۱)
 ډیر بی اسرې شوم څوک مې نه کوي پوښتنه
 که د جانان گلابی مخ تش و وینه
 را ټول به نه کړم پر جانان پراته لاسونه (۲)
 بیا به په خوله د اشنا نوم نه یادومه
 مین پرما دی غم په تا غلطوینه
 زیری پرې وکړی چې لیلی وژلی دینه (۳)
 د لیونی د مور چې خوا را یخه شینه
 هیر به مې نه شی ستا د ظلم گوزا رونه
 د شالیلی په سینه زرکی ناستی دینه
 گولیو یووړه د خوا نا نو لړمونه
 ستا په توخی به مې مور وینه شی مینه

تکر تکر مې مور ته کښېږدی
 تکر مې لور که ادې مورې
 تکر تکر مې د وزخی شی
 تکر په تکر مې لوستلی
 تکر مې د ملا پیوند و وکړ
 تګۍ دې وکړه تګه یاره
 تګۍ دې وکړه تګه یاره
 تل دې د زلفو او پزان دی
 توتې توتې په تورو راشې
 توتې توتې په تورو راشې
 توتې توتې خاورې ایرې شوم
 توتې توتې زړه به مې جوړشی
 توتې توتې زړه به راتول کړم
 توتې توتې زړه به راتول کړم
 توتې توتې مات شې ربا به
 توتې توتې مې پلارته وروړی
 توتې توتې مې ورته یوسی
 توتې توتې که مې صورت شی
 توپک راواخله تازیان توکړه
 توپکو بیا غاړې کړې کړې
 توخی ونه کړې یاره چپ شه

(۱) په (د - م) کې د احوال پر ځای اواز راغلی دی.

(۲) په (ل) کې د جانان پراته په ځای اشناخپاره راغلی دی.

(۳) د غ، ل په نسخه کې د پلار پر ځای مور راغلی.

ټوکې مې کړې مطلب مې نه و
 ټول به له خپل یاره قربان کړم
 ټول مې د زړه په سر راټول شوې
 ټوله به خو د جنگ میدان ته
 ټوله له مانه شول بیزاره
 ټیک پرتندی پیزوان پرشونډو
 ټیک دې پادشاه خال دې وزیردی
 ټیک یې په سرو شونډو مزه کا
 ټپکې کوه او بیا یې لیکه
 ټیکې مې ډیرې د رته وکړې
 ټینگه مې مه نيسه په غیر کې
 ټینگه مې مه نيسه په غیر کې
 ټینگه مې مه نيسه په غیر کې
 ټینگه مې مه نيسه په غیر کې
 ټکرې خورمه ټکر خورشوم
 ټنډه دی نه ده زېړی لمردی
 ټوپک راواخله ډزې وکه
 ټوپک راواخلي ډزې وکېء
 ټوپک ویشتلې به خدای جوړ کې
 ټوپکو بیا غاړې رینې کړې
 ټوټې ټوټې به شی منگيه
 ټوټې ټوټې په تورو خوښ یم

اوس خو په دام د تورو زلفوو نښتمه
 هم تورې سترگې بلشین خال اوسره لاسونه
 میرات شې غمه په خندا دې تیرومه
 نه چې پیغور د کوم غلیم را پاته شیغه
 که مې قریب که مې اشنا که مې خپل وونه
 اوږی په غاړه د نجلۍ مزه کوینه (۱)
 د الونگین دې رسالد ار په سخ کې ځینه (۲)
 لکه بلبل چې په چرگ بانگ نارې و مینه
 چې په ټولگی کې شرمنده نه شې مینه
 پسه لا اله الا الله یې ختمومه
 سینې مې نوی غندل کړي مات به شینه
 تی مې واره دی سرنی بالغه یمه
 سبا به بوی د لونگین د رڅخه ځینه
 سترې ستوماسه نه واده راغلی یمه
 ستا مینتوب را باندې وکړه پساتونه
 چې پناه کیږی په ما توره تیاره شینه
 د شالیلې په سینه زر کې ناستې دینه
 د موزیگی د خوله طلاق ختلي دینه
 سترگو ویشتلې به رنجیږي مړه به شینه
 رنجکوو سوه د ځوانا نولر ما نونه
 که مې یونه وړل په جولی کې د بد نونه
 په ژوند ناخوښ یمه چی بی دېدنه ځمه

(۱) د (د م) په څلورم ټوک کې د نجلۍ پرځای لیلی راغلی دی.

(۲) د (د م) په نسخه کې شالو ننگین راغلی دی.

توتې توتې په لیلی پروت وی
توتې توتې په وینوراشی
توتې توتې منگی مې راوړو
توتې توتې مې ورله یوسئ
توتې توتې مې یارله یوسئ
توتې توتې ورپسې زه یم
توخی په وړو کوه سرو خورې
توک مې په لاس منگی په غیر کې
تول شم او به له سترگو خاشم
تول صورتونه تار په نارشو
توله به ستا نه خان قربان کم
تیک په تندي پیزوان په پوزه
تیک په تندي چارگل په پوزه
تیک په تندي پیزوان په شونډو
تیک خومې تیک گوتې مې گوتې
تیک دې بادشاه خال دې وزیر دی
تیک دې په پوزه که خدای یاد که
تیک دې راواړ وه تیکداری
تیک راله ښه جوړ که زرگره
تیکه دې پاس په تندي خوند کړي
تیکی په وار راسره وله
تیکی په وار راسره وله

لیلی زما د سینې لاندې وی مینه
چې پر هارونه دې گنډم خوله درکومه
ما د جانان د بدن کاوه را پر بوتمه
چې د جلی د دا دا تبه و شلېرینه
هره توتې مې د بېلتون فریاد کوینه
په نارنجی مړوند یې بل کوی خوبونه
مورمې میره ده اوس به نېغه ناسته وینه
زه خپل اشناته د بدن سین غاړې له وړمه
چې مې اشنا په زرګي ګرزي نه راحینه
راتول به یی نه کې د ماسلو په لوړونه
د زني سربه اول خوله کی درکومه
سیکان دې بوزه ده دی روغ لېونی کړمه
په لنډه ز نه دی شین خال مزه کوینه
اوږی په غاړه یاره لا مزه کوینه
دا با ووګان مې په یاری گتلي دینه
تور لونګین دې په سینه وهي تالونه
ګوندي نصیب دې ښوخوانو سره شینه
یاردې شبکور دی ستاد تیک په رنځینه
ناموس به ستاوی خوند به ماسره کوینه
لکه سپوږمۍ چی په آسمان پر کا کوینه
یاردې ولاړ دی د تیکو تول کوینه
ماله بې واره تیکي خوند نه را کوینه

په (م، س) کی د (یار لا) پر ځای د (نجلی) راغلی دی.

چې په ټولگي کې شر منده نه شي مينه
 په لو نځين به دې و هم چې مړ دې کمه
 ځکه مې يار د کته کته و لو پد نه
 قسم به مات کې لېونی به شي مينه
 د جينکو په وعده نه شته با و رونه
 که ناز و لې مې ساتې در سره ځمه
 چې مې هيران په وعده پری نړ دې مينه

ټيکي سي که بيا يی و له
 ټينگ به دې و ترم په زلفو
 ټيزنی سوريې ټوخی و که
 ټينگه به نه شي پيغله نه يی
 ټينگه وعده را سره و کړه
 ټينگه و وعده را سره و که
 ټينگه و وعده را سره و که

✦ ج ✦

جانانه راشه چې پخلا شو
 جانانه راشه چې خوله درکړم
 جانانه راشه چې خوله درکړم
 جانانه راشه چې خوله درکړم
 جانانه راشه رب د پاره
 جانانه راشه رب د پاره
 جانانه راشه حال مې واخله
 جانانه راشه سامې خيژي
 جانانه راشه که د بدن کړې
 جاد وگرځېدې را نه چاپېر دي
 جاذبه ډېره لرې زياته
 جالدياري دې راته کښېښود
 جاله لاهو کړه جاله وانه
 جاله لاهو که جاله وانه
 جاله لاهو کړه جالا وانه
 جام به دوصل بيارانه کړې
 جام دجمشيد مې پکې بيا موند

دنيا فاني ده مرگي شته جدا به شونه (۱)
 ماښام مې مړ په خوب ليدې و بيرېدمه (۲)
 زموږ په کلي کې مرگوده مړه به شمه
 بيا به گيله کړې ليلی خوله نه راکوينه
 زه د رنه غواړم د د بدن دباغ گلونه
 د خپل پېماره چې وانخلي ازارونه
 لکه دو چې ما هی پروت سلگي و همه
 چې دا وروستی سلگي دې غېږ کی و همه
 د ځنکندن خولې په ماراغلې دینه
 د خپل جانان څخه مې لري گرزوینه
 ستا محبت په خلکو پرېښودل سلگونه
 زما د زړه توتي دې وینوه مینه
 ستا په جاله کې پیر بابا زیارت له ځمکه
 ستا په جاله کې پردیسی راغلی دینه
 ناوخته کیږي داشنا غېږې ته ځمکه
 که په ژړا درته ټول عمر وژاړمه
 چې مې کتاب د عاشقی و لټاونه

... (۱) په (د-م) کې د جدا په ځای جلا راغلی دی.

(۲) د (خ) په نسخه کې د ماښام په ځای بېگا راغلی دی.

جام دجمشیددې رب نصیب که
 جام د لاله شونده یې کړې ماتی
 جاسې مې ستاپه وینو رنگ شوې
 جاسې مې تن کې سورانگارشی
 جانان به کله راشی خدايه
 جانان به ولې توره نه کړې
 جانان بې وخته رانه بېل شو
 جانان په توکو نه پوهیږي
 جانان په جنگ کې توره وکړه
 جانان په خپله راته ووی
 جانان په جنگ کې کامیاب راغی
 جانان په جنگ کې ترشا راغی
 جانان په تلو کې وروسته گوري
 جانان په زین کې راته کوږ شو
 جانان پرسرو سترگو مین دی
 جانان په گلو کې ویده دی
 جانان چې ته دایې ویله
 جانان ترسوروپلار لگران دی
 جانان چې ته ماته یې وویل
 جانان چې ځي مخ ته دې ښه شي
 جانان د باغ د سر ښه ده
 جانان د حسن په تخت ناست دی

د سلیمان نګین دې ستا په گوته وینه
 چې یې تور خال په شونده وستاو لیدمینه
 په وینورنگه جاسې به چیرې بد لومه
 خطا مې وارشې چې له تانه جدا شمه
 زما چشمان په کتو سترې شو مینه
 تر نیمایي سر چله زه ورسره ځمه
 ډک له ارمانه زړه به چاته تشومه
 ما په خور و زلفو واهه سر و رشونه
 ځکه همزولې راته کوښې سموینه
 ملنګه ځه یاري دې نوره نه کومه
 اوس دهمزولو له پېغوره خلاصه شومه
 پر برایی ور کړې خوله پېښمانه یمه
 په پر هاري زړګۍ مې مالګې دوړ وینه
 د جستو څوکی لگوم خوله ورکومه
 زه به داتورې سترګې چېرې بدلومه
 دسپینې خولې شبنم به زه پرې اورومه
 چې تر قیامته پورې نه شته دیدنونه (۱)
 ځکه په زړه کې ځای وده ته ورکومه
 چې پسرلی سور ساندی گل کړی را به شمه
 زړه یې زما په زلفو بنددی را به شینه
 نه ورختای شم نه مې زړه صبر کوینه
 ټول عاشقان یې غلامان نیولی دینه

(۱) په (ت ژ) کې د (ویله) پر ځای (ویناوه) او د (پورې نه شته په ځای) (به بیانوی)
 راغلی دی.

زرگره جوړ کړه د سرو زرو صندوقونه
 بېلتون اوړه دی ورته نيسي کڼوونه
 دده په سرمې د ښمنۍ اخيستی دینه
 بياچې بل واره په کڼو جنګوی ور به شینه
 بی بد و ولې زړه له مانه بد وینه
 د جانان بد مې په لېموملي دینه
 خپل بدبه یې هېرشي زمانه به یادوینه (۱)
 دوولس بجې د ما خستن وردې وهینه
 که لاس ترې واخلم ددوهمې ملنګه به شینه
 عالمه مه یې لمبوی شهید به وینه
 زه چې لباس لرې کوم بر بڼه به شمه
 دزړه کترې دزړه په مینه ور کومه
 زما سبق دی هر سبا یې یادومه
 پرمه پرگران دی زه یې تل سلام کومه
 ماله کلو نو پرې اخيستی تهمتونه
 ما پراخيستی دی د کلی تهمتونه
 که پر بازار مې خرخوی ورسره څمه
 څوک یې دخدای د پاره وکړی منتونه
 زه مروړد ټول جهان پخلا کومه
 نه یې لاس را که نه یې مخ را ښکاره کنه
 دسمال مې ورک شوم مخ مې دکشوله گردونه
 دزړه په سر کې مې تازه جوړ شول زخموونه

جانان د خاورو لایق نه دی
 جانان د لمر سترګه را خيژي
 جانان دې خدای مروړنه کړی
 جانان دې داواري خدای جوړ کا
 جانان دې بد پر ماثبوت کړي
 جانان دې بد کړي زه به ښه کړم
 جانان دې بد کړي زه به ښه کړم
 جانان را نغی خدای زده ولې
 جانان زما په سر پا چادی
 جانان زما پر خولګی مروړی
 جانان زما د تن لباس دی
 جانان زما د منګول باز دی
 جانان زما گل د زنبق دی
 جانان زما ماه تابان دی
 جانان زما د بل چانه دی
 جانان زما دی د چا څه دی
 جانان زما زه د جانان یم
 جانان زما نه مروړدی
 جانان زما نه مروړدی
 جانان زما د مخ د سمال دی
 جانان کتل د خیال شروع کړه

سايې خالی در بارته پورته کړل لامونه (۱)
 بدیې تر هغه پورې وړم چی مېن یکه
 بورا چې تور دی غونچه سپینه بویوینه
 زما تو به ده د پردوله دیدنونه
 داسې عادت دی نری سترگې تور و مه
 خو چې خبر یږي زه به تورې خاوری یکه
 بې نیا زه یا ره خرما زه ولاړه یکه
 د آسمان ستوري به جرگه ورته لیږمه
 په مامحشر دی ځمکه ځای نه را کوینه
 دا سویلو جرگه لیږم پخلا به شینه
 را معلومېږي چې بند یږي دیدنونه
 د پنبېمانی او ښکې مې ځی په گرېوانونه
 په جگ مغزي د کلو پېغلو کې گر ځمه
 ځکه همز و لې را ته کوښې سموینه
 په بېگانی وړ کړې خوله پېښمانه شومه
 په خوند یې نه دی خپل قلنگ جاری کوینه
 زه یې رخصت کړم که زه هم ورسره ځمه
 زړه نه صبر یږي وایی زم ورسره ځمه
 په نارنجي مخ مې سپلا ب داوښکو ځینه
 دیدن ځای له کناوې په ترڅ کې وړمه
 تمام جهان یې د سپین مخ دیدن کوینه
 نه ورختی شم نه مې زړه صبر کوینه

(۲) په (ل) کې (دربارته پورته کړل لا سونه پرځای بورجل ته ورکړه سلامونه او په بډر کې (مایې خالی دربارته پورته کړل لا سونه) په ځای (زه یې خالی انگرته کړمه سلامونه) راغلی دی.

جانان مې سر پر وطن کښېښود
 جانان مې سور کفن اغوستی
 جانان مې زلفې را خورې کړې
 جانان مې گل د بیا بان و
 جانان مې گل زه یې بلبل یم
 جانان مې گل زه یې بلبل یم
 جانان مې گل زه یې ډنډر یم
 جانان مې گل غماز اغزی دی
 جانان مې گل له لاسه نه اخلی
 جانان مې گل له لاسه نه اخلی
 جانان مې نه ته ما را هی کړ
 جانان مې هېڅ نه معلومېږي
 جانان مې لرې له مانه ځي
 جانان بد را سره مه کړه
 جانان بد را سره مه کړه
 جانان بد را سره مه کړه
 جانان بد مې اموخته کړې
 جانان پاڅه روانېږه
 جانان پاڅه ما ته گوره
 جانان تاته مې اسره ده

په تار د زلفو به کفن ورته گڼه مه (۱)
 په استقبال یې پرېښتې ولاړې دینه
 زه نا امیده پاڅېدم په ژړا شومه
 لکه شبنم پرې وریدم تازه مې کنه
 خدای دې بلبل له گله نه جدا کوینه
 بلبل په گل چغاړ کوي چې سره به شونه
 خاورې یې مه کړې د ډنډرد ښاخ گلونه
 چې لاس وراوړد کړم اغزی لار نه را کوینه
 د اسمان ستوري مرکه پسې لېږمه (۲)
 چې د جانان د لاسه زاړوي زه یې خورمه
 د پښېمانۍ او ښکې مې ځي پر گربوا نونه
 را ته ښکار یږي په سفر به تللی وینه
 که یې د زړه رېښې زما له باغۍ وینه
 ما دې له مینې په زړه گل کرلي دینه
 زما همدغه تمه وه چې یار لرمه
 زه په پړ دې وطن کې یوتا پېژنمه
 چې خوله درنه کړم مروړگرزې مینه
 کاروان تیر یږي ته به پاتې شې مینه
 شین خال پر زنه سلامی ولاړه یمه
 چې نا امیده مې پرې نږدې له دیدنه

(۱) په (غ ل) کې د (وطن) په ځای (سنگر) دی.

(۲) په (پ، ب) کې نسخه کې دمر که پسې لېږمه پر ځای به جرگه ور له لېږمه راغلی دی.

زه به له خياله لو نځين په غاړه وړمه
 چې مې دا خوږ زړگي ښېږي د رته کوينه
 ماته دغم د لاسه خوب کله راځينه
 داناقلاره زړه به څنگ قراره ومه
 زه دې په زړه کې د ماليار په شان ساته
 زما که عمر په ضروروي تېر به شينه
 که په ما ټول عمر دغم وي تېر به شينه
 خير دی ستاغم به راسره وفا کوينه
 خال مې د خامو نيلو ايښی وړان به شينه
 خښی وشو په چمکي دې پا تې شومه
 چې نوم دې اخلم د زړه باغ مې اوبه شينه
 دسرچل سرته به آس زه د رخيژومه
 چې د همزولو راله نه شي پېغو رونه
 چې د همزولو د خندانه شم مينه
 پر پښو مې لاندې شو د زلفو تنابونه
 که دا و ر بل دپاسه کښېږدم ژېړ گلونه
 چې په خپه زړگي دې څه تېر شوی دينه
 پر کتاب پروت يې يادوي شينکي خالونه
 دغه لويديلی زړه مې چوي وېه مرمه (۱)
 زه غم ځپلې په ديدن پسې دې مرمه
 که دې غماز له ملکه وشاړه مينه

جانانه تا که لوټک راوره
 جاننه ته به هم ښادنه شي
 جانانه ته به اوس ویده يی
 جانانه ته چې رخصتيرې
 جانانه ته دگلابل گل يې
 جانانه ته دې خپه نه يې
 جانانه ته خوشاله اوسه
 جانانه ته که بی وفاشوي
 جانانه ته مې غولولي
 جانانه تورسيرلی حلال کړه
 جانانه جاردې تر نامه شم
 جانانه جنگ ته ځان تيار کړه
 جانانه جنگ نه پرشانه شي
 جانانه جنگ کې توره وکړه
 جانانه جگه درته نه شوم
 جانانه جوړبه ليونسی شي
 جانانه حال دې راته وایه
 جانانه خدای که به مېلاشي
 جانانه خدای دپاره راشه
 جانانه خدای دپاره راشه
 جانانه خوله به هله درکړم

(۱) په دم کې د «دغه» پرځای «چې دا» راغلی دی

د ز نې سر مې گېڼی و خڅید نه (۱)
 که خلک ډېر دی په آباد دی خپل کورونه
 ما په خمارو سترگو ډېر وژلی دینه
 زه شینکی خال اوزلفې تالره ساتمه (۲)
 نور دې د غم لمبوتنه نیسم مینه (۳)
 که ژوند باقي وي بیا وکړ و دید نونه
 زه پښتنه یم ستا پر پت به ناسته یمه
 د پښتو ننگ دی پردښمن و کړه تاخونه
 چې په خوږمن زرگی ښېرا درته کومه
 په مانوبت د بېلتانه وغږیدنه
 که ژوند باقی و بیا به وکو د ډډ نونه
 نور دې د غم انگارته نه نیسم مینه (۴)
 د رته گلزار شه نالیدلي وطنونه
 سوی اوسټري اوسيلي دې باد راوړینه
 زه تېری نه یم خوستانیت معلومومه
 کور دې په کلي کې دیدن دې په کلونه
 چې پټه پټه یاري کړې خوری قسمونه
 لکه د سوال کتره دې اورته ونیومه
 په تماسي عمر دې بند کړل دید نونه

جانانه خوله ترې لاندې باسه
 جانانه خپل وطن ته راشه
 جانانه خان ته کفن جوړ که
 جانانه محمد الله دې مل شه
 جانانه محمد الله دې مل شه
 جانانه محمد په خدای دې سپارم
 جانانه محمد مخ ته دی ښه شه
 جانانه محمد د وطن جنگ دی
 جانانه محمد ښادي به نه کړې
 جانانه محمد کله دې واخله
 جانانه محمد مانه رخصت یی
 جانانه محمد مانه رخصت یی
 جانانه محمد الله دې مل شه
 جانانه چیرته به ولاړ یی
 جانانه چونگ کې او به را کړه
 جانانه د ادې بېغوري ده
 جانانه دادې څه عادت دی
 جانانه داسې خوڅوکه نه کړي
 جانانه داسې خوڅوکه نه کا

(۱) په (ډډپ) کې (مې گېڼی) په محای (نه مې گېڼ) راغلی.

(۲) په دم کې محمد الله دې مل شه پر محای مخ ته دې ښه شه راغلی دی

(۳) (م) نسخه کې د (محمد) په محای (محمد) راغلی دی.

(۴) په (دم) نسخه کې دانگار په محای (لمبو) راغلی دی

له ډېره غمه لېونی درېسې یمه (۱)
 ټوله د استایم سترگی تا ته تورو مه
 موزي ویده دی چې خولگی در کړم مینه
 د بښمن دې یو موټې ایرې شوبادیې وړینه
 وصال پاچا شوبېلتون قید د عمر شونه
 چې عاشقان دې بینوا شړلي دینه
 مینه چې خوانه شی بیاتښتی ترې غمونه
 چې مې دا خوږزړگی ښېرا درته کوینه
 کله ملنگ شم کله دور غرو مه
 لکه مجنون سر په زنگون ژړا کو مه
 ناسته په لار کې شپه د هجر تیر و مه
 ستور و ته گورم شپه سبا را باندې شینه
 لکه فرهاد دې د دېدن ارمانی یمه
 لکه د غز په نري باد فریاد کو مه
 زه خوشامنده ستا د ټول تېر کو مه
 د جدایی په غم مې مه سوځه چی مر مه
 لکه نرگس د فکر ټال مې زنگوینه
 تلې مې سوزی په غرمو ولاړه یمه
 د کلي جنگ د مور خبرې تېر و مه
 زه د نوښاره په چټی راغلی یمه
 زه په غرمه د گودرغاړې له درځمه
 منگی بهانه کړم دگو د رغاړې له ځمه
 په سرو لمبو باندې د اور ولاړه یمه

جانانه ژر مې څنگ ته راشه
 جانانه ژر تلو ار راوکه
 جانانه ژر په منډه راشه
 جانانه زیری مې درباندي
 جانانه زېری مې درباندي
 جانانه زما به څه ښادي وي
 جانانه زه په غم عادت یم
 جانانه ستا به څه ښادی وي
 جانانه ستا په باچایی کې
 جانانه ستا په جدایی کې
 جانانه ستا په انتظار کې
 جانانه ستا په انتظار کې
 جانانه ستا په محبت کې
 جانانه ستا په محبت کې
 جانانه ستا خاطر د پاره
 جانانه ستا غمونه ډېر شول
 جانانه ستا جفا چې گورم
 جانانه ستاد راتلو غړدی
 جانانه ستاد زړه د پاره
 جانانه ستا د زړه د پاره
 جانانه ستا د زړه د پاره
 جانانه ستا د زړه د پاره
 جانانه ستا د زړه د پاره

(۱) په دم کې د (ژر) په زر) راغلی دی.

پړی په غاړه پیر بابا روضې ته مخه
 د پلار وهل د مور خبرې تېرومه
 تلې مې سوزی په غرټو لاره یمه (۱)
 ما پسې شا کړم وروپلار شهزادگان وروڼه
 په لاس کې شمع گرزوم شبکوره یمه
 زه دی د ټولې خپلخانی خدمت کومه
 د بدن له ستایوه جونگره جوړومه
 غېږ را ته نېسه ږنگه بنگه در غلمه
 اول یې ښکول کړم بیایې زړه تېر دی کړمه
 لوح قلم پرتا ویلی دروڼه
 بل کار مې نه شته په کتاب مشغولا کړمه
 زه گيله من د خپل نصیب د لاسه یمه
 چې مې د صبر کاروان چورنه کې مینه
 ما په کچکول پتري وهل در پسې تلمه
 زه به دا خپله غاړه هسکه گرزومه
 چې د دنیا خواږه یې خاورې ایرې کړنه
 چې په دریاب د بېلتانه کې ولویدمه
 نصیب د پلار شې زه دې تش دیدن کومه (۲)
 پر غم لږ لو باندې مه کوه ظلمونه
 وروستی دیدن دی بیا به نه شی دیدنونه
 زه سودایې په ژوندانه رسوا به شمه
 وروستی دیدن دی بیا به نه وي دیدنونه

جانانه ستا د زړه د پاره
 جانانه ستا د زړه د پاره
 جانانه ستا د زړه د پاره
 جانانه ستا خاطر د پاره
 جانانه ستا د ډېره غمه
 جانانه ستا د زړه د پاره
 جانانه ستاد کور په وړاندې
 جانانه ستا لیدوله راغلم
 جانانه ستا چې کاغذ راشی
 جانانه ستانوم په کې لیک دی
 جانانه ستا له ډېره غمه
 جانانه ستا نه گيله نه شته
 جانانه سترگو ته دې وایه
 جانانه بڼه دی چې ته راغلې
 جانانه بڼه دی چې زخمې شوې
 جانانه غم دې دومره خوړدی
 جانانه لاس د وصل را کړه
 جانانه لوی شې برخور دارشې
 جانانه لوی خاوند ته گوره
 جانانه لږ کوتی تلوار کړه
 جانانه لږ مې خواله راشه
 جانانه لږه بېره وکه

(۱) په دم کې د زړه په مخای دیدن راغلی دی

(۲) په دم کې د نصیب پر مخای روزی راغلی دی.

جانانه لږ مې په خواراشه
 جانانه ننگ را سره وکړه
 جانانه لږ مې خواته راشه
 جانانه مانه خپه نه شي
 جانانه مخ دی خومره سپین دی
 جانانه مخکې شه لار گوره
 جانانه مړې که پاته کيږي
 جانانه مړې که پاتې کيږي
 جانانه مړم نه پاتې کيږم
 جانانه ملا و تړه جنگ دی
 جانانه وایه که څه وایي
 جانانه واردي خطا نه شي
 جانانه ودي سوم لمبه شوم
 جانانه ولاړې مسافر شوې
 جانانه ولاړشه برسات تیر که
 جانانه وله غشي وله
 جانانه ویني يې که بیده يې
 جانانه لاړې اسماني شوې
 جانانه لاړې مسافر شوې
 جانانه لاړې اسماني شوې

غورمې وکړه چې رنځور درېسې یمه
 بېلتون مې ستا په عاشقي برباد وینه
 زه لېونی لکه مجنون د رېسې شومه
 زه د گلو نوا میل ستا د غاړې یمه
 د قندهاري روپي په شان رڼا کوینه
 مالا په خوب لیدلی نه وو داسلکونه
 په تور او ربل مې سوداگرو گرزېدنه (۱)
 داسې عادت دی نړۍ سترگې تورومه
 لیونو سترگو په گو د رځورلي یمه
 د وطن ننگ دی پردېمن وکړه تاخونه
 سهار سبا دی د بورجل څخه دې ځمه
 غشي لینده مې درله خپل درکړي دینه
 زما همزولې دې بې ننگه یاد وینه
 ترشادي پرېښودل دلگیر خواشینی زړونه (۲)
 ځان ته صدري ماته لونگ را وړه مینه
 ماد اجل په غشي مه وله چې مړمه
 ستا تر کوتې مې لاس تړلې تېروینه
 اسمان چې زمکې ته راځي قیامت به وینه
 ته چې راځي باغ به خزان وهلی وینه
 اسمان چې زمکې ته راځي قیامت به شینه

(۱) په (د-م کې د) (و رگر زیدنه) پر ځای گرځي راغلی دی.

(۲) په (د-م کې د) (دلگیر پر ځای) (خو ډمن) (راغلی او په) (ت ژ) کې د (ولاړې) په ځای (لاړې) او د (تر شا) په ځای (په چا) راغلی دی.

جانانه ولې گيله من يې زما د زړه د پاسه کېږده قدونه
 جانانه ولې بې وفا شوې چې مې له دړه پېنوا باسې مينه
 جانانه ولې بې وفا شوې قصور مې څه دی راته و بنا يه مينه
 جانانه ولې ليونی شوې پر لارې ځې په لوټو ولې زيار تونه
 جانانه ولې ليونی شوې تاته د بنگو پيا لې چادر کړې د ينه
 جانانه ولې ملا شه نجونو پېغور را کړ چې يا ردی امی شونه
 جانانه و مې غو لولې خال خومې خوشي د رنجودی ږنگ به شينه
 جانانه هغه وخت را یاد کړه چې زه به دم په دم له تانه زارېدمه
 جانانه هغه وخت را یاد کړه چې د کړکۍ شمال په د وار ولگېد نه
 جانانه هلته به مې هېر شې چې دلی خاورو کې دې کېږدی مړ وندونه
 جانانه هلته دې خدای مل شه چې داوه د زوله خولې شني لوخړې ځينه
 جانانه هلته دې خدای مل شه چې د ټوپکوله خولې خېژي شنه دودونه
 جانانه پوتر بل به جار شو سړنی کال د بيلتانه را نوی شنه
 جانانه پوځلی خوله را که فاني د نيا ده پيا به وکړی اربانونه
 جبل و هه د نيا پر سته زما کت کت خندا دې هېره شوه مينه
 جدا په زه له تانه نه شم که په سينه باندي مې خېن شي نشتر و نه
 جدایی داسې سخت مرض وی د دې مرض طيب به چېرته لټو مه
 جدایی را غله جدا کېږو جلا جلا به سره ځو و یشتي زړونه
 جدایی را غله جدا کېږو زنه مې ریردی اوښکې لار نه را کوينه
 جدایی را غله زړه مې ریر دي ما جدایی لیدلې نه ده و به مړ به
 جدایی را غله لارې دوی شوې زه د اشنا سره په دغه لاره ځمه
 جدایی را غله لارې دوی شوې مرگ مې قبول دی جدایی نه قبولمه

جدایي راغله لارې دوي شوي
 جدایي سخته بې کسي ده
 جدایي مه راولي خدايه
 جدایي مه راولي خدايه
 جدایي نه ده سور دوزخ دی
 جنهې مي سرې په قبر کېږ دی
 جرس د زړه مي په شور راغي
 جذام خورا کسيل يې زېښل که
 جغ پړاو وچو که په لاس کې
 جفا دې خوی له تانه نه ځي
 جفا ستاتش زما په باب ده
 جفا ستابس زما په باب ده
 جگړه جگړه وایي جانانه
 جگړې ته ما در سره بوزه
 جگ شوم دلورې غونډی سرته
 جلال اباد سخته گرمی ده
 جلال اباد سخته گرمی ده
 جمال چې ژب درته درکړی
 جمال کمال درکړی رب دی
 جمال د یار به پیدانه شی
 جم ته انگریز راغي عالمه
 د جدایي په ځای به ځلی جوړومه (۱)
 په خوب ویده اوښکی مي ځي پر گریوانونه
 مرگ مي قبول دی جدایي نه قبلومه
 ما جدایي لیدلی نه ده و به مرمه
 ما د دوزخ په لمبومه سیزه مینه
 په شهادت د خپل وطن جنت له محمد
 په خوب ویده عالم يې ټول ناقرار کنه
 د جانان مینه مي هم خوري هم مي زېښینه
 زه د پېلتون یوې ترم اغزي کرمه (۲)
 نا فهمه زړه مي د وفا اسید لړینه
 خیال ته دې وایه چې همیش راله راځینه
 خیال ته دې وایه چې همیش راته راځینه
 د ادیرې تسوړې د پښتون دی عادتونه
 چې دې په څنگ کې کومکي ولاړه یمه
 سترگې مي ښکار کړي زړه مي غم راټولوپنه
 که لمر راوخوت ستالنگی به سایه وینه
 لنگی خپمه کړه زلفې کش کړه تنابونه
 څله مغرور وړباندې یی اخلی خونونه
 ماته د خیال کاته کوې رنځور دې کرمه
 که را حضورې ښاپړی دارم شینه
 د پښتو په ملک يې جال وغور او نه

(۱) په دې کې د (جوړومه) په ځای (ودرومه) راغلی دی.

(۲) په (دې) کې د (اغزي) په ځای (سادی) راغلی دی.

جنت به وېلې خدای رانه کړي
 جنت به وېلې خدای رانه کړي
 جنگ ته بمبل ږیره ورگډشه
 جنگ خونن بیا جوس ته راغی
 جنگ د جوس پټي ته روغی
 جنگ د بنولاندې په کاردی
 جنگ مودکلي منځ ته راغی
 جنگ یې دکلي خواله راوړ
 جنکونوی دود جاري کړ
 جنی په سردې منگی مات شه
 جنی د پلاره دې ویریزم
 جنی سپین ږیری پلاردې مړ شه
 جنی کړه شوه ما ته نه شوه
 جنی که توکی د بڅمل دی
 جلکی خبره یې که نه یی
 جلکی نری په ملاکې نیسه
 جلکی ود یوې خوشال یوې
 جلوه د مخ دې را ښکاره شوه
 جلاده زرشه سرمې پرې کړه
 جلی په باغ کې سره مڼه شوه
 جلی د باغ له لوري راغله
 جلی ولاره په لسمانځه ده

د ژبی سرشنا ته خوله کې ورکومه
 د عاشقی په تیغ شهید کورته ورځمه
 توره درواخله هلکان بېرته راځینه
 حوانان څنگلی لگوي اټک گټینه
 ورکي څنگلی لگوي جوس گټینه
 په سترگو جنگ په خولې خوږې خبرې کړینه
 جانانه پورته شه چی ملادې و ترمه (۱)
 نته دې دال کړه په چارگل کړه گوزارونه
 دکشمالو باغچې په بام کې جوړ وینه
 چې د سینې په منځ دې راشی سیلابونه
 گودرته راشه کورته نه درسره ځمه
 دورځی خوب د شپې په تا پیره کوینه
 موریې د زېرې غواشده ورکړی دینه
 هاریې نېستمندی په ژپاله ملکه ځینه
 یاردې ملگري لتوي په سفر ځینه
 چې سربې زمکې ته ورځی خدای یادوینه
 په سترگو ژاري په خوله گوړې ماتوینه
 وتلی روح مې په تن بیا دننه شونه
 چې خالي سرمې د یارو کړي د یدنونه
 نه ورختی شم نه یې باد راغورزوینه
 د شفتالو زری په سرو شونډو زبښینه
 شاه بیرته ملایې سوداگریه کوینه

(۱) په (م) کې د جانانه په ځای نامرده راغلی په (س ک) کې د جانانه په ځای نامرده راغلی .

جلی وړه د یساری نه ده
 جلی و هم نارې سې نه اوري
 جواب زر راوړه ریسباره
 جور و جفا همد و مړه بس ده
 جولاگان نه دي بزرگان دی
 جولا په ډله کې معلوم دی
 جهان د ژوند خالي بازار دی
 جهومری پاس په تندي ځانگی

موریې کاسیره ورله سترگې توروینه (۱)
 تالا والا د بيلتانه په داره شومه
 چی سبا یی په سرو غرمو ولاړه یمه
 ستا ترقیامته په کارنه دي ستمونه
 سر په دنیا په دوی جنهې ولاړې دینه
 چکنی خوله یې په بتي ککره وینه
 د عمر بیه نور څه نه شته بې غمونه
 اسبل په غاړه گرځوی رنځوری کرمه (۲)

(۱) په ت ژ کې د جلی پر ځای جنی او د (مور کاسیره) پر ځای (ناپوهه موریې) راغلی .

(۲) یو ډول پسرل دی

چاته به تور چاته به سپین یې
چاته به ستاد لاسه لار شم
چاته به څه ښکاری جانانه
چابه ویل باورسې نه شو
چاته به کور کلی ښکار یري
چاته په کور کې قسمت رسی
چاته مې څه بد رسو لی
چا خو ویل موزیان تمام شو
چارې دې څه وکړی زه کیه
چاره راواخله موزی مړ که
چاره راواخله ما ونه ی کړه
چاراته ویل یار به دې راشی
چا ویل دسترگو چاره و که
چارگل په پوزه که خدای یاد کړه
چارگل په پوزه کړه راووزه
چارگل په کورمه کی بندې شو
چارگل په کورمه کی جوړیږی
چارگل په لوړه پوزه خوند کا
چارگل په پوزه کړه راووخه
چارگل دې بیا په پوزه سپور کړ

ماته د زور کتوری ښکاری مینه
چی ته مې ناخلی د زخمی زړگی حالونه
ماته پاچا ښکاری سلام لره د رځمه
خو مې پخپلو سترگو ولیدی مینه
ماته با نډه ښکاری چې نن سبا تی ځمه
څوک په نصیب پسې پردي وطن ته ځینه
ستا په توست مې خلک کلی نه شپینه
ما یو ساتلی منگو ته پرې ډکو مه
پت په سالو کې وړم دغا ښو پر ها رونه
یو به غازی شی بل به زه درپا تې شمه
د جدایی نوم راته مه اخله مینه
په قدمو با ندې مې سترې کړه بامونه
زما د صبر کور یې واړه تالا کنه
که چیری یا ردی مسافرو ی را به شینه
لمرد ښائست لاپې وشی چی خجل شینه
پیز وانه تا به یرغل پسې لېر مه
د پښو رزرگره مات دې شه لاسونه
لکه په لوړ چینا رکې واچوی تالونه
لمرد ښائست دعوه کوی چې خجل شینه
لکه سلطان پاچا چی تخت ته وخیژینه

چارگل دی غټ پر پوزه ایښی
 چارگل مې بیاد پوزې پر بوت
 چارگل مې روڼ جوړ کړه زرکړه
 چارگل مې سپینو اوبو یو وړ
 چی اختر راشی موزی پټ شی
 چی آخرت ته مې نظر شی
 چی اشنا بد کړي زه به ښه کړم
 چی آرزو مند یې دیدار یم
 چی ادیرې لره مې وروړي
 چی ازلي برخې شوې جوړې
 چی اندیښنې در باندی زور شي
 چی آه یې تورد عشق په اورو
 چی باغ ته ځې گل را ته راوړه
 چی باغ ته ځې گل راته راوړه
 چی باغ له ځې گل راله راوړه
 چی بخت منیر یې ور له راوړ
 چی بلبلان پرې خپه کیږي
 چی بلبلان پرې خپه کیږي
 چی بې اجله مرکي نه شته

ستاد چارگل پرې می شونډی ژوبلونه
 داسې دریم ځل دی چې گله و ډوینم خوبونه
 جانان می کله د چارگل په رنځینه (۱)
 په غم شریکه یاره نیسه کودرونه
 چی اختر تیر شی موزی بیا را ښکاره شینه
 ځان ته مې فکر شی چی ولی لوئیدمه
 که جدایی شي زما ښه به یاد وینه
 زه د بېلتون د سولی څه پروا لرمه
 ښه دې را کړه چی عمري په سفر ځمه
 خسږی وشو غم زما ورسېدنه
 زما ښائسته ښه د ریاده کړه مینه
 زربه رنځپری د سبا د وصل شینه
 زه د اوربل د پاسه گل کتارومه
 زه یې جانانه په ور بل کتارومه
 زه یې د پاسه په ور بل کتارومه
 مور یې ړنده شوه په بازو خوله لکونینه
 خزانۀ تا چپا وکې څه لیدلی دینه
 خزانۀ تا په باغ کې څه لیدلی دینه
 جانانه ښی توري کوه چې نوم دې وینه

(۱) په ت، ژ کې د (رون) په ځای (زر) راغلی دی.

ځان ته سې فکر شو چی څله لوئید مه (۱)
 شمعی ته وگوره چی څه یی شو حالونه
 هغه د یار د یارانې نه پاتې شینه
 د د منمنا نو سپو به زه خوړلې یمه
 د غم سیلاب به په دکن ویشتلې یمه
 لکه ژیر غاړی کجیر ناست یم پر لاسونه
 دا وینو ډکې سترګې چا ته واړومه
 زه به چا رګل په پو زه نیغ ودرومه
 د یارانې په کور کې نه شته حسابونه
 نورې مې شپې پروطن کړانی دی مینه
 چې ستا اشنا پرې بلوري غاښونه ردینه
 زه به د اتورې کوڅی چا ته سپینو مه
 کم عقله یا ره غږدې ولې نه کلسونه
 مخ مې درلوڅ کړه بیامې نه شته دیدنونه
 که بری نه وي ځوانان تل په تور و مړینه
 ما په همزو و لوپورې ډیر خندلې دینه
 چی دې شودې د پښتنې رودلې دینه
 کله به وموسی زما د زلفو ولونه
 دنیانه ځی خالی لاسونه ارمان کړینه
 زما د صبر کور دې واړه تالاکنه
 د ځوانی واریوه میوه شی تیر به شینه
 اعداد مې ټول په سرد شمار پټ کړي دینه

چې ییلتا نه ته مې نظر شو
 چې بل سوزی پخپله سوزې
 چې بی وفاد چا اشنا شي
 چې بی وفا اشنا خبر پرې
 چې بی وفا اشنا خبر پرې
 چې بی همزو لودې کړم خدایه
 چې ته به ځی ما به پر یګدې
 چې تا پکړی په سر کړه کړه
 چې تارا کړي ما خوړلې
 چې تاويزونه دې سواره کړه
 چې د برې ته چلم راوړه
 چې ته لاوسد سوړپه خوړلې یې
 چې ته له کوره راپسې وې
 چې تور لحد ته مې ورتپت کړي
 چې تورې کړې بری به موسی
 چې تورې وخیژي کله یزه
 چې تورې نه کړی نو به څه کړی
 چې تومتونه مې وانه خلې
 چېاود د سرګ چی پد چا راشی
 چېاودې سترګوپه ما وکړ
 چې په تاشی هغه بڼپوه شی
 چې په ځان یار شوم سرد شمار شوم

(۱) په م ت کې د (ځان ته سې فکر شو) په ځای (په ژوند ستومانه شم) راغلی دی.

چې په ژړاد لا له خاندی
 چې په شبنم و په کل خاندی
 چې په خوکی کې سرپټنه کړې
 چې په تاو و په مادي و کړه
 چې په سپرو شي ما ته گڼه
 چې پسرلی شي زړه سې بل شي
 چې پسرلی شو ونې شني شوې
 چې په بنائست مې خپه کيږي
 چې پښو رته ځي جانا نه
 چې په پکي دې لیونی کړم
 چې په دېدن دی مړه نه شوم
 چې په رښتونی څوک مین وی
 چې په رښتونی څوک عاشق وي
 چې په سفر کې خپه نه شی
 چې په قسم مې یقین نه کړې
 چې په قسمت مې جدایی شوه
 چې په قسمت مې جدایی شوه
 چې په کاکل د غم کاکله
 چې په کاکل دې دښمنی کا
 چې په کمند د زلفو بند شو

دادي په سرو شو نه و کې در غاښونه دینه
 دغه دی سرې شونډې غاښونه دی مینه
 ما به همزو لو کې سرتیټې کړې مینه
 په تادی وشي دنه ډزي شنه وارونه (۱)
 له آسه کوز شه ډال درواړه مینه
 د ترنک جونو لره زه په سیل ځمه
 زما د یار په ونه جل ولگیدنه (۲)
 نور به د ځمکی خوب کوم چې زیره شمه
 ما ته پرونی د سالور اوړه مینه
 یایې بیاتي کړه یایې غوتې کړه سرو نه
 په بیلته دې لکه واوره ویلی شومه
 د یار تصویر په زړه دنه گرزوینه
 د زړه زخمونه به یې تر عمره پورې وینه
 وعده مې داده ستا په پټ به ناسته یمه
 ارمان به وکړې چې مې خاورې بدن شینه
 زه به بی جر مه زړ کې څنکه صبرومه
 په تصور به د اشنا د بدن کومه
 په سیخکو پسې له بامه و لویدمه
 د زني خال دې مرور پخلا کوینه
 اوس به یې د غم په کهور و کې گرزومه

(۱) په: نېپ کی د(نه ډزي شنه) په ځای (لنډي توپک) را غلی.

(۲) په: نېپ کې د(یار) په ځای (زړه) را غلی.

چې په کمند د زلفو بند شی
 چې پلاریږي نه وي لورود پری
 چې پردنیا په ښه رانه غلې
 چې پر زینه ختلې نه شي
 چې پروطن ورشی کاغذه
 چې پرې شیدا شوم لبونی شوم
 چې پروطن ورشی کاغذه
 چې پرې مین شوې پرې یې نږدې
 چې پکې و نښتې جانا نه
 چې په مرض مې نه پوهیږي
 چې په میوند کې شهیدنه شوې
 چې په نږدې دیدن راضی یې
 چې په وصال کې بی ارام یم
 چې په ورکړې مین نه شی
 چې پیغلتوب مې را په یاد شي
 چې پیغلتوب مې را په یاد شي
 چې پیغلتوب مې را په یاد شي
 چې پیغمبر له دنیا لاړ و
 چې جنګ ته ځي خولګی مې واخله
 چې جنګ ته ځي ما بوزه یاره
 چې جنګ ته ځي مادر سره بوځه
 چې جانان ما له په لاس راغی
 چې جانان مری ما یې کفن کړی

بیانه ر غیری تور ښامار نوش کړی وینه
 لکه کاروان چې په سیره کې تالاشینه
 بیامې د شناختو په سر مه وهه لاسونه
 نامردې ولې دې کچې پر توګ کاونه
 اول ترې جار شه بیا پرې وایه سلامونه
 ځکه اوس عمر غم خانه کې تیرومه
 اول ترې جار شه بیا پرې وایه سلامونه
 که دې دتور تپو پک کولی په نصیب شینه
 زما د زلفوول دې ولې لټاونه
 طبیبه مه گوره زما د لاس رگونه
 خدایرو لالیه بی ننګی ته دې ساتینه
 غم ژنه یاره سبا خوالره در ځمه
 په جدایی کې به بخری د اور شمه
 سبابه سرې سترګې ولاړ یې بل به یې وړینه
 د پیغلتوب قدر په سپین سر کې کومه
 لکه زړه لیلی په لاره وژاړمه
 که مې په غیر کې شهزاده وي ودې مرینه
 پا ته به نه شي چې د ساخاوندان وینه
 چې تبری نه شي د هجران په میدانونه
 تشی کولی به دې په جنګ کې ډکومه (۱)
 چې غاړه کې دې په لمن کې گرزومه
 بیلتون عالم راباندی و کړه چپاونه
 چې په لحد کې سره دواړه خاورې شونه

(۱) په س-ک کې د (ډکومه) په ځای (ټولومه) او د پ کې هم (ټولومه) راغلی دی.

چې چيرته ته وای هلته زه وای
 چې چيرته ته وای هلته زه وای
 چې چيرته ته وای هلته زه وای
 چې چيرته څې ستادی قسم وي
 چې چيرته څې حال راته وایه
 چې چيرته غم اوماتم وینی
 چې څوک اسرار د زرو نووایی
 چې څانګه ماته شی گل وچ شی
 چې څوک په مینه کې صادق وی
 چې څوک د عشق په رنج اخته شی
 چې څوک سر پاش که سر به بایلي
 چې څوک عاشق شی ملامت شي
 چې څه کوی هغه به وکړي
 چې څوک مین شي ډېر غمگین شي
 چې څان څوک ورک که په احمد کې
 چې څان مې ښکار که خپل زه ته یم
 چې څان مې وپیژاند چې زه یم
 چې څان مې ورک که شاهنشا شوم
 چې څان یې هیرزه یې په یادیم
 چې څان مومن له ما جلا شو
 چې خدای به څه را سره وکړي
 چې خدای قاضی رسول شفیع شی
 چې خدای قاضی رسول شفیع شي
 چې خدای قاضی شي میزان را شي
 چې خدای کوي هغه به وشی

دواړه پراته وای دور یښم په بالبتونه
 دواړه ویده وای راته بل وای مشالونه
 نصیب قسمت می له تالري کړز وینه
 جانا نه مه مې هیروه شینکی خالونه
 چې زه پردو کوڅو کې نه گرځم مینه
 پکې به تخم د غماز د لمسون وینه
 لکه منصور د قلم سر به بای کوینه
 چې زلفی ماتې شي لا و سپری گلونه
 زما دې وي په هغو خلکو سلا مونه
 بیانه رغیری که علاج د ځان کوینه
 قلم په سر با ز یو سر بیا نوینه
 د ملا متو مرستی هیڅوک نه کوینه
 زما وار تیر شه اوس دې د ورشه بېلتونه
 لاهو په سیند شی په زړه یوسي ارمانونه
 احمد هم هیر کا ندي یوا ځی پا تې شینه
 صیادسی ښکار که زه ښکار د ښکاري شومه
 اوس په اشنا پسې ژړا پخه کومه
 اوس مې جاري حکم په هرڅه باندی شنه
 زه به له داسې جانان څنګه توبه کړمه
 بدن مې ریردی زړه مې صبر نه کوینه
 ما پردنیا ځان ته اغزي کرلي دینه
 زه به په سرد دوی کوم شکایتونه
 داستا د لاسه به فریاد هلته کومه
 ستاد جفا کاغذ به هلته غور وومه
 د دنیا دم په زړه کې ډیر دي مقصدونه

چې خداى كوي هغه به وشي
 چې خداى كوى هغه به وشي
 چې خداى كوي هغه به وشي
 چې خداى كوي هغه به وشي
 چې خداى كوى هغه به وشي
 چې خداى كوى هغه به وشي
 چې خپل جانان را سره نه وي
 چې خداى كوي هغه به وشي
 چې خمارى چشمان دې ياد كړم
 چې مې خوله اخلى بسم الله كړه
 چې خوله دې را كړه په خندا شوې
 چې خوله دى را كړه موږ دې نه كړم
 چې خوله ساتې ارمان به و كړې
 چې خوله يې را كړه مروړ شو
 چې خوب كوي خاورى به يوسى
 چې حج ته خې تيك مى سهى كړه
 چې د اشنا كوڅى له راشم
 چې د اټك پر پيرى سپور شې
 چې د اياز په مخ شيدا شو
 چې د انصاف په كرسى كښينم
 چې د بل لاس لاندې نو كرشي
 چې د بيلتون پا چاهي وينه
 چې د بيلتون بادشاهى شته دى

جانانه مه د چامنه نه به يې منمه
 زما د فكر پيرى غرقه شوه مينه
 ولى دې سر په زنګنو كښود مينه
 كم بخته مه شكوه تنى په زيارتونه
 هلكه مه ږده زيرى غواپه زيارتونه
 جانانه مه تره تقدير ته تدبيرونه
 كه زه د درست جهان پاچايم څه يې كړم
 داسې به وشي چې په خيال دې نه راځينه
 اوښكې مې دارې فواري په شان وهينه
 پيريان پرې ناست دي اثري به شې مينه
 زه دى له خولى نه په خندا خوشاله شوم
 ته سره مه شې د دنيا په نعمتونه
 خوله را كوه چې مرګى خونى ږنګوينه
 په دغه كړى كناه ږير پښيमानه شوم
 ښه دهغو چې شو كيرى پسى كوينه (۱)
 چې د درياب له پيرى ورو تير شې مينه
 شنى زولنى مى غيبانه پښوله راځينه
 چې مادر په ياد كړ، زړور به شې مينه
 محمود پاچا د غلامانو غلام شونه
 اول به پيش كړم د عاشقو درخواستونه
 جوړ كور و كرشي بياد مړو په حساب ځينه
 خودبوستان منځ له وړحم خزان به وينه
 خا رود نو كو په سرتله څله كوينه

(۱) په د-ق كى د (ښه) په ځاى (شاه) راغلى.

چې د بې ننګو يا را نه کړي
 چې د پا چا په بند بندي وای
 چې د پښتون د تورې شر ننگ شى
 چې د جانا ن کلي ته لاړ شم
 چې د جنون اثر را پېښ شو
 چې د جنون په لاس شو خپرى
 چې دې په خوب کې بشر راشى
 چې دې په کک کې بڼه وينم
 چې دې پيزوان په پوزه سور کړو
 چې دې سر پر يکه مخ دې تور شه
 چې دې غوښته ديدن دې و کړ
 چې دې د مخ حسن ښکاره شو
 چې دې مطلب د يارى نه و
 چې د خوانى د وران مى تير شي
 چې د خالو لښکرى را غلې
 چې د درياب پريړى سپور شي
 چې د ديدن نصيب مونه و
 چې د ديدن نصيب يې نه وى
 چې د وډۍ خورم داد اقرار يړى
 چې د رته کورم ژړا راشى
 چې د زړه باغ مى پرې تازد و
 چې د زړه راز چاته ورنه کړې
 چې د زړکي مينه يې نه وي

اخر به خوار شى که پاچا د جهان وينه
 په اورستي وای خو عاشق نه وای مينه
 د جنگ ميدان کې غليم لاره ورکوينه
 هزار توبى مې په يودم کې ماتې شينه
 اوس د دارو ستا د وصال تمه لرمه
 گريوان د خيال په ستنې بيا کله گندهمه
 شپه کې مې وينر کړي نرسباسې ژړو وينه
 لاس مى دى مات شى چې به ککل زه پر يکومه (۱)
 زما په ټول بدن دې اورولگاونه
 قلمه ولى دې پټ حال ظاهر اونه
 اوس مى سالو په مخ ايله که خوب راجينه
 زما د صبر جام نسکور و لکيدنه
 حما اوده زړکى دې ولې وينباونه
 جانانه ستا که پاچاهي وي خه يې کومه
 زه به کومل ته دخپل يار ديدن له حمه
 ماد رپه ياد کړه چې ډاډه تير شي مينه
 يوه کوڅه کې سره تير و تومينه
 په يوه کوڅه کې سره ښکته پورته شينه
 چې رو پى شرنگ، کړى داداشين له خندا شينه
 چې درته نه کورم فراق مى ژړو وينه
 هغه ماليار بيلتون بندى د عمر کنه
 ته به د يار تمه لرې غماز به وينه
 مين يې مه کړې د ملا په تعويدونه

چی د زړه درد پرې کرار پري
 چې د سبا شبنم و ر پري
 چې د سهار په باد و پلیري
 چې د سهار شبنم پرې پروت وی
 چې د سفر په نیت تیار شو
 چې د ظالم پنجو کې ورشي
 چې د غم گونډۍ پرې لگياوي
 چې د قسمت لا تېري شروع شوه
 چې د لکیر نه شې خپله یاره
 چې د لښکر میردې زمرې وي
 چې سپینه خوله ورسره نه وي
 چې سپینه خوله دې راپه زړه کړم
 چې سپینه خوله خورې خاورې و خورې
 چې سپین تهر مې په تهر دی
 چې سازو باز د دنیا جوړ شو
 چې سامی خيږي راته کښینه
 چې سامی خيږي راته کښینه
 چې ستا په هجر ړندې نه شوې
 چې ستا د مخ نښې پکې وي
 چې ستادرنګ پررنګ يې رنګ دې
 چې ستاد زلفو نسیم را شي
 چې ستاد وصال په فکر لارم

هغه سرهم مې د جانان مینه کې وینه
 خوار مسافر به ترینه کلې بار وینه
 په هغه مخ به شونډې څو ک و لگوینه
 په هغه مخ به بختور خوله لگوینه
 اوس به شرینوته ربار وایی حالونه
 دغریب سر دگنډې په شانت خورینه
 زرغون به نه شی دهغې ونې ښاخونه
 زما پونۍ کې سراسر را غل غمونه
 بیلتون له تخته پاچاهان کوز کړي دینه
 که خوسره گرانه چاره وي اسانه شینه
 په تش دیدن مې کله زړه طاقت کوینه
 له سترگواو ښکې توپوم سلکې و همه
 خوله مې دهغوچې یې زربند لي دینه
 خدایه کومک را کړې چې ویی ډر بومه
 اول نوبت د جدایی و ږغید نه
 وروستی دیدن دې زه یې ستاسره کومه
 وروستی دیدن دی د دنیا له سرایه ځمه
 تل خجالت له بی ویا و سترگو خورمه
 باغ له به ځم دهغه کل سلام به کړمه (۱)
 په پرې کول دکل مې لاس کله ورځینه
 پر ما سبا لکه سورگل پری تازه شمه
 وصال و هجر راته یوشمې ښکاره شنه

(۱) په (ت-ب) کې «دهغه گل سلام به کړمه» پر ځای «په هغه گل به ویر کومه» راغلی
 دی او په س کې (باغ له به ځم دهغه کل) په ځای (زه به دهغه کل همیش) راغلی.

چی ستاله مخه په کینه وي
 چی ستا وصال مې را په یاد شي
 چی سهارې ملا اذان کا
 چی سترگې تورې کړم شر سېرم
 چی سترگې ستا مې ولیدلې
 چی سړی خان ورته حلال کړي
 چی سره ټیکه یې را ښکاره کړه
 چی سړيې وی په تنې پورې
 چی سودايي ستا په سودا شوم
 چی سوداویان دې پکې نه وي
 چی سور سالو دې ور په سر که
 چی سوي زړونه پری جوړ پری
 چی سوی زړه پری تازه کیری
 چی سوی زړونه پری رغیری
 چی دسورکی ځواب دی جوړ کړ
 چی د ما بڼام ستور و ته کورم
 چی دواړه لاسه مې ټی تا و کړل
 چی د وطن په ننگ شهید شم
 چی د وطن په ننگ شهید شم
 چی د وطن په ننگ شهید شم
 چی د وطن په لار شهید شو
 چی د وصال د پیالو ویش و
 چی دوه مین سره یو ځای شی

باغ له به ځم په هغه گل به ویر کومه
 د خندا ډکه خوله زما په ژړا شینه
 ما به جانان له تور و غرونو واړوینه
 چې شونډې سړې کړم غمازان مې نه پرېږدینه
 مامال و سر په هغه وخت با یللی ونه
 نه منظو ر پری معشو قوته خدمتونه
 په زړه د ننه را ته جوړ شو انگارونه
 خوشی اسیدیې د اشنا د دیدن وینه
 له زیانه خلاص شوم همیشه په سود کې یمه
 غمازه ولی بدوې د خلکو زړونه
 اوس یې زموږ له کوره منع که مینه
 هغه دیدن د خدای پر پاړا که مینه
 خدایه! پسرلی په کال کی یو ځلی راځینه
 هغه زیارت په مدینه کی دی مینه
 په دی ملاله خوله مې کښیکاره غاښونه
 په تصور خبری یار سره کومه
 شپه د جمعې وه په ایمان و ویرېدمه
 په کبر ږده مې د وطن دباغ گلونه
 زما جامی په وینو سړی چی کفن شینه
 سخات سره یو مې سیء د زلفو څو تارونه
 په تار د زلفو به کفن ورته کښمه
 زه په ځنځیر د خپل قسمت تړلی ومه (۱)
 په نور و خلکو درې ندو کمان کوینه

چی دوه مین سره جلاشی
 چی دوه مین سر ولاړوي
 چی د وفابوی پکی نه وي
 چی دوه مین وي کتپې یوکی
 چی د هجران له غمه نه مرم
 چی د هجران په اورستی شی
 چی دورې ځې خال مې سهی کړه
 چی د یار مینه په اغیار شوه
 چی د یاری د کړو مې نه وې
 چی دیوه کل نصیب مې نشته
 چی را په یاد شی خپله یاره
 چی را په یاد شي رنگ مې زیږشي
 چی را په یاد شي حال مې نورشی
 چی را په یاد شي حال مې نورشی
 چی را په یاد شي حال مې نورشي
 چی را په یاد شي ورکه یاره
 چی را په یاد مې خپل جانان شي
 چی را پسې نه شې قرآنه
 چی راشه درشه پکې نه وي
 چی را مداد خان دې و ویشتلو
 چی را مداد خان دې و ویشتلو
 چی را مداد خان دی پری وژلی
 چی را مداد خان دی و ویشتلو
 چی را مداد خان دی و ویشتلو
 چی را مداد خان دې و ویشتلو

پيلتون په هغه ورځ کې زیات خوشحاله وینه
 د زلزلی په شان یې ریردی اندامونه
 رب دې په داسې کل خزان ولکویینه
 پیارمه یې سته کړی چې لاندې باندې شینه
 امید د وصل دی که زه بی وفا یمه
 ددو زخ اورکې به دې وکړی ښه خوبونه
 د هندوستان د چتون نه شته شنه خالونه
 د یار له مخه دا غیارو غلام شومه
 زما ویده زړگی دې ولی ویناونه
 په باغ د سرو کلودې راشی خزانونه
 کتاب کرم پورته په لاسونو وژاړمه
 لکه نارنج په شین سالو مخ پتو مه
 غم را چاپیر شي له دنیا وا خلم لاسونه
 جامې مې اور شي اندامونه مې سپزینه
 ملک را ته اور شي پر هغه ځای ناسته یمه
 که خوله مې ډکه د خداوی وژاړمه
 سر په بازو کرم او ښکې ښکته څڅومه
 زه د اشناد پاره لاس در باندې ږدمه
 رب دی په هسې یاری اورولکویینه
 نصیب دې مه شه داسې سوال دې جنتونه
 ستی په اور شه دوزخ دغه لاسونه
 توپک دی مات شه د لوهار په سندانو نه
 نامرده نه کړی پښتانه داسې کارونه
 ددواړو لاسو دی رب مات کړه مړوندونه
 په سربه ستاوی د ټول عمر تهمتونه

چی را مداد خان دې پری و ژلې
 چراغ چی بل شی اخر مړشی
 چراغ ته سمه و د ر پړه
 چراغ د حسن دې تابان کړه
 چراغ د حسن دی تابان کړه
 چې رخصت اخلي منگول را که
 چرخ فلک کړدش له لاسه
 چرته لندن چرته چترال دی
 چرکانو بحای په بحای نارې کړی
 چرکانو نارې کړی سبا شو
 چرکانو نارې کړی صبحدم شو
 چرکانو نارې کړی سبا شو
 چی شوم مین دغه مې حال شو
 چی زړه یې توري سترکې وخوري
 چی زړه خپه شي سترکې ژاري
 چی زړه پتایم په څه ژاړم
 چی زړه دیار په کوڅه ورشم
 چی زړه کورنه یم ته رانه شی
 چی زما وستا به وه پرې ناسته
 چی زمانه شوې د بل مه شي
 چی شیرینو و پیژندلو
 چی ښکته ځي په لیلی شپه کړه
 چی د غنمو لوکه یږي
 چی طبیبان پری نه پوهیږي
 چی ښکې راشی ما به مړه کړی

مړوند دې پر یوزه په لستونې کې دننه
 زړه چې مین شی همیشه لمبې وهینه
 چی مسافر لالی دې سم کی ځنځیرونه
 ستا علت منی سترکی نه وایی حالونه
 چی تار په تار زلفی شبینی و وینمه
 په ځنځندن کې به یې د زړه د پاسه ږدمه
 څوک په خندا دچاپه کورکی ژړا شینه
 بی ننگي زوړ شوه پر نگیان چترال له ځنیه
 جانان زما په غیږ کې خوښ دی نه پاڅینه
 زما ویده جانان به څوک راوینوینه
 د عاشقانو سره غوڅ شول د یدنونه
 د دوو مینو سره بند شول د یدنونه
 لکه مجنون په غرونو سر لېونی شومه
 دتور خامار خوړلي روغ نه شي امرینه
 بانه ولاړوي او ښکې غواړی رخصتونه
 ځان پسې ته ژاري که زه په ژړایمه
 لکه چپی غوايي په ډډه وگورمه
 تاله به کور په ښو څوک جارو کوینه
 پر هغه بحای باندې اوس کل کرلی دینه
 کل دلاله شی چې دې بادور ژوینه
 را پری و ته پری د فراق ژړا کوینه
 لیلی جوړ کړی د اطلسو پالښتونه
 زما جانان به رسیدلی وی مینه
 په داسی رنځ کی مبتلا یم مړ به شمه
 مایی د ښکو کتوری مات کړي دینه

د د روازې په ځنځير مه وهه لا سونه
هغه لوده به ايمان څنگه تير وينه
پل صراط دې راته ولې جوړاونه
دگلې خردی سباځی بېگه را ځينه
لکه هندو بی کلمې لوی شوی وينه
لکه په خره باندی چی بار کړی کتا بونه
ستادی قسم وي چی ما هیر نه کړی مینه
ته چی همیش په هر مالت وایې حالونه
خوږه یاري په دښمنی بد له شینه (۱)
زه به ډوډی پر تنه ره و ځنډومه
زه مسافر دعا سلام یار ته لیرمه
مینی د یار وعده خلاف د جهان کړمه
ځکه داوچ گرېوان په او ښکولوندومه
د سترگو توره بی پرواگرزې مینه
مینی د یار وعده خلاف د جهان کړمه
زما به ځنی بیلته نه پری کړې وینه
خاونده خدایه ما به کبر کړی وینه
د نجلۍ کت د جنغوزی دی مات به شینه
یادې څه ورک دي یادۍ زه لیدلی یمه
په زړه دی څه دي راته ووايه مینه
آه فغان نه مې خبریړی مالتونه
که خوله مې ډکه له خداوی وژاړمه
لکه یتیم د غمه شنه شم وژاړمه
سرپه زنګون کړم او ښکی بکته تویه ومه

چی عاشقې دې نه وی کړی
چی عاشقې یې نه وی کړی
چی عاشقې دی را لیرله
چی عاشقې یې کړې نه وی
چی عاشقې یې کړی نه وی
چی علم کړي عمل پری نه کړي
چی عمر تیر شي اشنا هیر شي
چغ به می تاسره اوچت شي
چی غمازان پکې شریک شي
چی فقر غواړی ما ته کوره
چی قاصدځی ما پری خبر کړی
چی قسم خورم نه پوره کیږی
چی په قسمت مې جدایی شوه
چی قدم اخلې ما ته گوره
چی قسم وخورم بیایې مات کړم
چی کبر جن اشنا خبریړی
چی کبرنه کړی نه خوار یږي
چی کت ته خپړی بسم الله کړه
چی کله ځې کله د ریرې
چی کله ځې کله د ریرې
چی کله کله را په یاد شي
چی کله کله را په یاد شي
چی کله کله را په یاد شي
چی کله کله را په یاد شي

چې مازيگر شي زيرې لمرشي
 چې مازيگرشي زيرې لمرشي
 چې مازيگرشي زيرې لمرشي
 چې مازيگرشي زړه مې ښه شي
 چې مازيگرشي ښکته لمرشي
 چې مازيگرشي ښکته لمرشي
 چې مازيگرشي عاشق ژاري
 چې ما را غوښتي ته رانه غلي
 چې ملا تپي په پيره پيره
 چې ماخوستن شي زړه مې تنگ شي
 چې ماويلي بيلتون شته دي
 چې ماويل هغه دي نه کړل
 چې ماويل هغه دي نه کړه
 چې ماويل هغه دي نه کړه
 چې ماويل نو کړي مه کړه
 چې مخ راستون کړي غم مې ستون کړي
 چې مخامخ جانان ولاړوي
 چې مسافر شي بيا به راشي
 چې مسافر يې حال دې وايه
 چې مسافر شي نو به څه خوري
 چې مسافر مې کړي صورته
 چې مې اسره دپاک الله شته
 چې مې اشاراته را ياد شي

سنگ مرمرشي د اشنا سپين مړونده
 پرستن کفن شي کټ لحد شي ورله ځمه
 طلا کاري کړي د اشنا د باغ کلونه
 پرکو د رجورشي د منگيو کتا رونه
 په چا اخترشي څوک د غم ژړا کوينه (۱)
 ستا د نټکي سيوري کمرشي ودريرمه
 چټه له خياله منگي وړي په گود رونه
 اوس مې د زړه صندوق ته واول چول لاسونه (۲)
 خاونده خدایه ځوانان کومې خواته ځينه
 کټ مې کفن شي غم مې خوب ته نه پرير دینه
 کم عقله يار به راته شين له خدا شونه
 خاورې ايرې شوي اوس دي بادرا پسي وړينه
 د ځان غليمه ځان دې ورک کړوله وطنه
 ازار گتليه اوس کوه د چول مزلونه
 ازار گتليه اوس رخصت نه درکوينه
 مخ دې راستون شه زماغم به مستوينه
 لکه منصور په سرددار به وځاندمه
 رب دی د تور لحد بندي مه کړه مينه
 که دې دخپتي وي مطلب چې موږ دې کړمه
 کور دی خوراک دی دسرکوشونډوسرونه
 د خپل وطن قدر به ورو ورو د رښيمه
 زه د دنيا د خلکو څه پروا لرمه
 لکه یتیم د یوال ته کښینم وژاړمه

(۱) په س کې د (ژړا) په ځای (تالی) دی .

(۲) په غ ، ل کې (لاسونه) په ځای (کلپونه) راغلي دي .

چې سې په اوښکو رحم نه کړې
 چې سې په زړه وهغه وشو
 چې سې په رنځ باندې پوهېږي
 چې سې جانان په څنگ کې ناست وی
 چې سې جانان پکې او سیري
 چې سې جانان پکې او سیري
 چې سې جانان پرې خوشالیري
 چې سې خندل اوس په ژړایم
 چې سې د زړه بلبل خپه وي
 چې سې دکور په غاړه راشي
 چې سې د تورو زلفو وارو
 چې سې د یا رښې پکې وي
 چې سې د یارمین په زړه شی
 چې سې ویل هغه دې نه کړه
 چې سرکې شته دی ښادي نه شته
 چې سرکې شته ښادي که نه شته
 چې سرغلری ترې شرمیري
 چې سرورشي ځان به خواړ کړې
 چې ښکې اخلم زړه سې رپر دی
 چې مور یې نه وی لور وډیري
 چې سوراو پلار یې شهزاده وي
 چې سوراو پلار یې دلالي کا
 چې مونځ قضا شې بیا اداشی

ناترسه سرکې ته سې تړلی دې لا سونه
 اوس به د خیال ځوانی په صبر تیر ومه
 هغه طبیب د زړه حبیب نه شته مینه
 د ډیلي تخت سې په نظر کې سپک را ځینه
 سولا دې هغه وطن کل و گلزار کړینه
 خدایه گلزار کړې هغه زمکې اسمانونه
 دغره کرکني دې په اوړی ژسې وینه
 زه د بیلتون په ظلم پوه نه وم مینه
 په پسرلی څه که زما دی رنګ رنګ کلونه
 د وعا کوه ستا د د وعا لیواله یمه
 عالم سې یار وهره خوا به کړ زېږمه
 د هغه کل به زه همیش سلام کومه
 له ډک منګی لاندې پر کاله لاره شمه
 خاوری ایری شوی اوس دی بادرا پسې وړینه
 ځنې دی نه تړی په تورو څڼو مینه
 چټې دی نه کوي په توراو ربل خیالونه
 هغه خولې زما دیار په مخ را ځینه
 معشوقی کله عاشقان پخلا کوینه
 په زړه غمجن جانان به لار نیولی وینه
 لکه په شاره زمکه وشي بارانونه
 ځکه یې لونې بغدادی کو ترې وینه
 هغه یاري به تر قیامته پورې وینه
 نه ادا کیري قضا شوي دیدنونه

چمنی خان تل به زنده بادوی
 چمنی خان تل به زنده بادوی
 چمنی خان تل به زنده بادوی
 چمنی خان تل به زنده بادوی
 چمنی خان تل به زنده بادوی
 چمنی خان تل به زنده بادوی
 چمنی خان بیا په خوب ویده شو
 چمن کی بیا د بلبل غوردی
 چی نا امید ستاله وصال شوم
 چی ناپیدا خوله یې پیدا کړه
 چې ناسته سلاسته پکې نه وي
 چنار به ولی سرلوړنه کا
 چی نیمه شپه شي را په یادشی
 چی نیمه شپه شوه ته را نغلي
 چی نیمه شپه شوه ته را نغلي
 چی نیمه شپه شوه یار را نغی
 چی نیمه شپه شی جانان یادشی
 چی نیمه شپه شی یار را یادشی
 چی نیمه شپه شی خوب می لاړشی
 چې نیمه شپه شی راپه زړه شې
 چی نیمه شپه شي غم دی زوړ شي
 چی نیمه شپه شی شوم دم شی

دالوی واړه ور پسی ټول دوعا کوینه
 الله به ورکړی شهادت کی جنتونه
 په تالعت به ترفیامته پوری وینه
 دده نر توب باندی به موږ فخر کوونه
 پښتانه ږدی به یی په کبر سره کلو نه
 تاریخ هر چاته به کیسی ده کوینه
 دده سپرانه باندی خلک کړی ویاړونه
 ظالم جعفر ورله چاره په مری ږدینه
 د پسرلی موسم راوړی دی کلو نه
 اوس هر شی تا کڼمه تاوینم مینه
 سحر و جا دویې تبسم ور کړ مینه
 خدای دې په تشه یاری اوړولگوینه
 چې جینکی ترې لاندې سترگې توروینه
 لکه یتیم تر سبا اوښې تو یومه
 د نغری غاړه بنا مار شوه وې خورمه
 پرستن می اور شوه اندامونه مې سبزینه
 یا به پیره وي یار خست نه ور کوینه
 عاشق لکيا وی د یار غم یې زنگوینه
 زړه په فریاد شي بیاسی خوب نه ته پر یردینه
 زړگی می لاړشی چی دیار کوخي ته حمه
 په بازو سر کښېر دمه اوښکی تو یومه
 جامی می اور شي را له سوخي اندامونه
 ماسره غم شی چی جانان به چرته وینه

که جانان ناسته تر سبا پورې کوینه
 دیا رانی پتی پرې یوې که مینه
 چی د لیلی تابوت یی پورته کړمینه
 دامتیا نو شفاعت به هغه کړینه
 زړه می دیار په زلفو بندنه یی پر یو دینه
 نا مرد و خلکو د زړه سرمی پاتی شنه
 خپګان زیاتیری خوشالي په تیښته ځینه
 وزیر مسودیې په توپکو وړانوینه
 پراته په وینو کی دکل غوندی ځانونه
 تکره ځلمیان یی په توپکو ړنگوینه
 مرک به ترې ښه وی چی ژوندون غوره کوینه
 ښانه را که چی عمری سفرته ځمه
 زړه پری کورد رقیبانو و سیزینه
 خوله و رکوه چی مرکی خونۍ ړنگوینه
 او بن تی بهتردی چی دشارپې زوزان خورینه
 لکه کوته چی میراثی ولاړه وینه
 چی په یوه کښن کی دواړه خاوری شونه
 مایې رویباره یاری کړه وشرمیدمه
 زه به داسپینه خوله سوغات ورته لېر مه
 چی د ژړا بانه می جوړه شي مینه
 څنگه مزه کړی چی زاری ورته کوینه
 د الباسی جانان دی خدای وشرموینه
 په غم شریکه یاره نیسه کو درونه

چو کی دزړه به ورته کیږدم
 چو که په لاس جغ په اوږه که
 چور بور په سترگوبا ندې پوند شوم
 چی والضحی د چا خطاب دی
 چی وړاندی ځم بیرته کاته کړم
 چی وړاندی ځم بیرته کاته کم
 چی ورځ تیریری حال نوریری
 چونۍ په توپونه وړانیری
 چول و ییا بان دکر بلا کی
 چونۍ په توپونه ړنگیری
 چی همیشه ورسره غم وي
 چی هدیرې لره می وروړی
 چی یی په زړه کی اوردعشق وي
 چی یی ساتی ارمان به وکړې
 چی یاران نه یی کړې نه وي
 چی یاران نه یی کړی نه وی
 چی یارمی مایې کفن کړی
 چی یاری کړې رویباره نیسی
 چی یارمی لری مسافر شي
 چی یارمی وروړمی رنځور کړې
 چی یو یاری کړی بل یی نه کړی
 چی یو اخلاص کړی بل لباس کړی
 چی یو وړم یو وړم اوبو یو وړم

چی یو وړم یو وړم او بویو وړم
 چی یوه ذره پری نه خائیری
 چیغی به ووهې په زوره
 چیرته په شاړ وکې مې گوره
 چیری پیدا شوی چیری لوی شوی
 چیرته جانان او چیرته زه ووم
 چیرته چترال اولندن چیرته
 چیرته عاشق سړی ولاړ دی
 چیری چې علم حاصلیری

چی بی گو دره کهدیم او بوبه وړمه
 زړه پیمانہ د یار دغمه کړخومه
 که دی تنگسه د هجر ولیده مینه
 د آبادی نه زه پخوا راغلی یمه
 چیری اشناشوی په دیدن پسی دی مر مه
 دسینتوب په جال کی دواړه یوخای شونه
 بی ننگی زور شوه پیر نگیان چترال له خینه
 ساره ساره اوسیلی کړي باد یې راوړینه
 هلته به خاوری کړمه غوښی اوهلونه

خانکه به نن سبا کې کل شي
خانکه چې ماته شي وچېري
خانکې پوښتنې له مې راشه
خانکې رابنکته شه خوله را کره
خانکې رښتيا حال راته وایه
خايې کيندلې وه و مونږ ته
خراغ ته سمه ودرېره
خراغ ته کورم را په يادشې
خراغ چې بل شي بيا به مړ شي
خراغ مې مړ تيل يې تمام شول
خراغه بلې لمبې و کره
خراغه بلې لمبې و کره
خربانده زړ راوړه رياره
خربانده ژړيو سه رو بياره

مايې په سر کې سرې غوتې لېدلی دینه
زلفې چې ماتې شي په مخ سپري کلونه (۱)
سبا به غذرله راځي کرې به ويرونه
که زه درپورته شم را ماته به دې کره (۲)
ستاد پزوان سره دي ولې ډېر غمونه
رقيب په خپله پکې ولوېده مينه
چې مسافر اشنا دې ووينی خالونه (۳)
خوله و خندا ته جوړوم ژړا راځينه
زه چې مين شي همېشه لمبې و هينه
د يار قلم مې په تياره کې پاتې شونه
وروستی ديدن دی بيا به نه وي دېدنونه
د بيلتانه په بالښت خوب درته کومه
زه دوصلال يوې تړم نا وخته شنه
د بيلتانه غوبل مې کور را وړانوینه

(۱) په س کې د (سپري کلونه) پر ځای تالی و هینه راغلی .

(۲) دم کې کښته پر ځای ټيټه اود درپورته پر ځای و خېزم راغلی .

(۳) په غ ل کې د (و ویني خالونه) پر ځای (سم کې تعویذونه) راغلی دي

څرنگه مين سپېڅلی ګرزې
 څښتنه بيا دې ماسخوتن که
 څښتنه علم مې نصيب کړې
 څلو رڼمې يې په پېزوان کې
 څله پيدا شوم څله لوی شوم
 څله مې توره توره بولي
 څنگ ته مې مه راځه جانانه
 څنگل اوږده رالاندې باسه
 څنگه به خدای له ځواب ورکړې
 څنگه بې قدره بې قدری شوه
 څنگه په څنگ رانه تېرېږي
 څنگه په سپينه سپوږمۍ راغلي
 څنگه په شرق خدا دې وکړه
 څنگه په لوړو لوړو ګرزې
 څنگه دې خواره کړم خاونده
 څنگه دې زېړه کړم خاونده
 څنگه دې غونډه منډه خوله ده
 څنگه شم پاتې زه وطن کې
 څنگه شهید راته ولاړې
 څنگه کراره کراري شوه
 څنگه مې بڼه ایسې سپوږمۍ
 څنگه مغروره ځان ته ناست يې
 څنگه مې زړه درباندي وسو
 څنگه نسری يې لکه لښته
 څنوله لنډې غوتې ورکړه

خدای دې مين که چېرې خبرن دې ووينه
 د ګلو لښتې د موزيانو کټ ته ځينه
 یاسې طبيب کړې چې دياردارو کومه
 لکه د ستوری هر غمې رڼا کوينه
 څله مين شوم څله اوښکی تويومه
 زه توره نه يم مور په ناز بللی يم
 سبا به بوی د لونګين در څخه ځينه
 ست دې بالښت که چېرې سردیاری ږدسه
 داستا پېزوان بې رحمه وژنی عالمونه
 چې ولحد ته دې په ټال ورځړوینه
 ناتر سه یاره لیونۍ در پسې يم
 ترچینار لوړ اشنا یه چېرې دې ساتمه
 په زړه دې نه شته دیاری سوی داغونه
 که راختاشې تا ترين به دې ځای شینه
 چې همسایه مې د خولګۍ تمه لرینه
 لکه زېړۍ تېو چې څوک وهلي وینه
 وړې خبرې دې په ټول تللی دینه
 چې ورور په سردې مانه غواړي دولتونه
 خوله به درجار کړم په لمانځه ولاړه يم
 چې لیونی اشنامې ورک له ملکه شونه
 چېرې لالي به درته اوس کتلی وینه
 لکه چېرې چې د بېلتون د سره وینه
 د اموخته خولګۍ نه صبر شوې مینه
 مور دې ږنده شه چې په تاو به راوړینه
 چېرې ښکاره شي د کړو وړو څو سرونه

څڼې اوږدې ښې دى كه لنډې
 څڼې دې ولول په مخ ځانگي
 څڼې دې هسې رنګه خوند كه
 خوتو متونه مې يونه سې
 خو چې د مينې مينه نه وای
 خو چې ناتر سه يار خبر يري
 خود وطن ياران خبر يري
 خود وطن ياران خبر يري
 څوك به بری راباندې و كه
 څوك به دې مړ كې ارامونيه
 څوك به دې مړ كړى ښكليه ياره
 څوك به زمانه مالدارنه وى
 څوك به ياري د جنكو كې
 څوك په رضا د ملكه نه ځي
 څوك چې په چاباندې شيداشي
 څوك چې په خودوي عاشق نه وي
 څوك چې په سرو شونډو عادي شي
 څوك چې دبخته پرتخت ناست وي
 څوك چې د چا دبا غچې گل شي
 څوك چې دچا دچېنې گل شي
 څوك چې دچا د چېنې گل شي

د لنډ وځنډ سوداگر راغلي دينه
 تور خاماران دي خلک يې ډېر خوړلي دينه
 لکه دغره پرسرچې بادو هي کلو نه (۱)
 کله به بيا مومى زما د زلفو ولونه
 ما پر لالی باندې پرځه وړل زحمتونه (۲)
 د غم سيلاب به په دکن سپارلې يم
 زما به زني ته ول پروت مړ به يم
 زما به يې زنه په ملل تړلې وينه
 مونږ پښتانه يو د پښتو په مينه مرو نه
 د تېلادارې خولې کو زکه تا ويزونه
 پردی پرستې جگړې شمارې خالونه (۳)
 که خرڅېدلې په پيسو د يار غمونه
 څوك د پاي مخو پسې کلهې گرزوينه
 يادېر غريب شي ياد يارد غمه ځينه
 هغه رسوا شي د هرچا د خندا شينه
 چې ليونى شي معرفت يې نصيب شينه
 قند او شکرې توپوي چې ترخه دينه
 که په سندان خوله لکوي کتره ترې وړينه
 مناسب نه دي چې سوکړې پرې تير وينه
 مناسب نه ده چې څوك لاس ورله وروړينه
 مناسب نه دی چې سوکړې به ورکوينه

(۱) په د-م کې د (خوند) پر ځای (مزه که) راغلی .

(۲) په پ ژ کې د (مينی) پر ځای (رښتنی) راغلی .

(۳) په ن-پ کې د ښکليه ياره پر ځای (ارامونيه) راغلی دی .

څوڪ چې د چارو ضې له ورشي
 څوڪ چې د چا و كور ته ورشي
 څوڪ چې د حسن خړېد اړشي
 څوڪ چې دخپل وطن دښمن وي
 څوڪ چې د غم سيلاب لاهو كړي
 څوڪ چې د يار كلي ته لاړشي
 څوڪ چې رښتني عاشقان وي
 څوڪ چې ژړا په لوى سهار كا
 څوڪ چې سفر نه امان غواړي
 څوڪ چې عاشق وي سر كڅ نه وي
 څوڪ چې له ياره وفا غواړي
 څوڪ چې د يار كلي ته لاړشي
 څوڪ چې مين شي ځان يې ورك شي
 څوڪ چې مين شي رنگ يې زېږ شي
 څوڪ چې مين شي ملامت شي
 څوڪ چې يارى دښاپير و كه
 څوڪ چې ياري كړي زړه سندان كړي
 څوڪ چې ياري كړي مادې پوښتي
 څوڪ مې له حاله خبر نه دى
 څوڪ مې له حاله خبر نه دي
 څوڪ مې د حاله خبر نه دي
 څوڪ مې له حاله خبر نه دي
 څوڪ مې له حاله خبر نه دي

څه مناسب دي چې به يې تش له دره ځينه
 مناسب نه دي چې يې تش له وره نه ځينه
 بېلتون يې يار شي په كرار يې نه پرېږدينه
 تل شر منده به د د نيا اخرت وينه
 كه لاسبوزن وي ترې خطاشى گودرونه
 چې بې د بدنې تى راځي خوږ دې شينه
 خلك لا پرېره اسمان كېن ورسره كړينه
 څښتن به ور كړي د خپل يارښه ديدنونه
 د خپل وطن قدردې ډېر په زړه لرينه
 ځكه چې كور يې بېلتا نه لوتلى وينه
 ما ته كيسه د صنوبر را ياده شينه
 چې بې دېد نه ترې راځي ژړا كوينه
 نه د شپې خوب كړي نه په ورځ روزگار كوينه
 سودا يې مل شي په اټكل مزل كوينه
 د ملا متو كومك هېڅوڪ نه كوينه
 لږزه د هجر به يې تل په زړه كې وينه
 بېلتون لوهار دى تېكوى پرې سل غمونه
 يو كال مې گډې رنگ مې ځاى ته نه را ځينه
 بېلتون مې اوږد زړه په كورو لگاونه
 په دو اړه لاسه زه سرو لې تېكومنه
 دننه زړه مې هجران درې وړې كړنه (۱)
 زه د بادام په څېر سوري په زړه كى شومه
 لكه قنص په خپله ځاله كې وريت شومه

(۱) په س كې د (اوږد زړه په كور) پر ځاى (په لمن اور) را غلى دى.

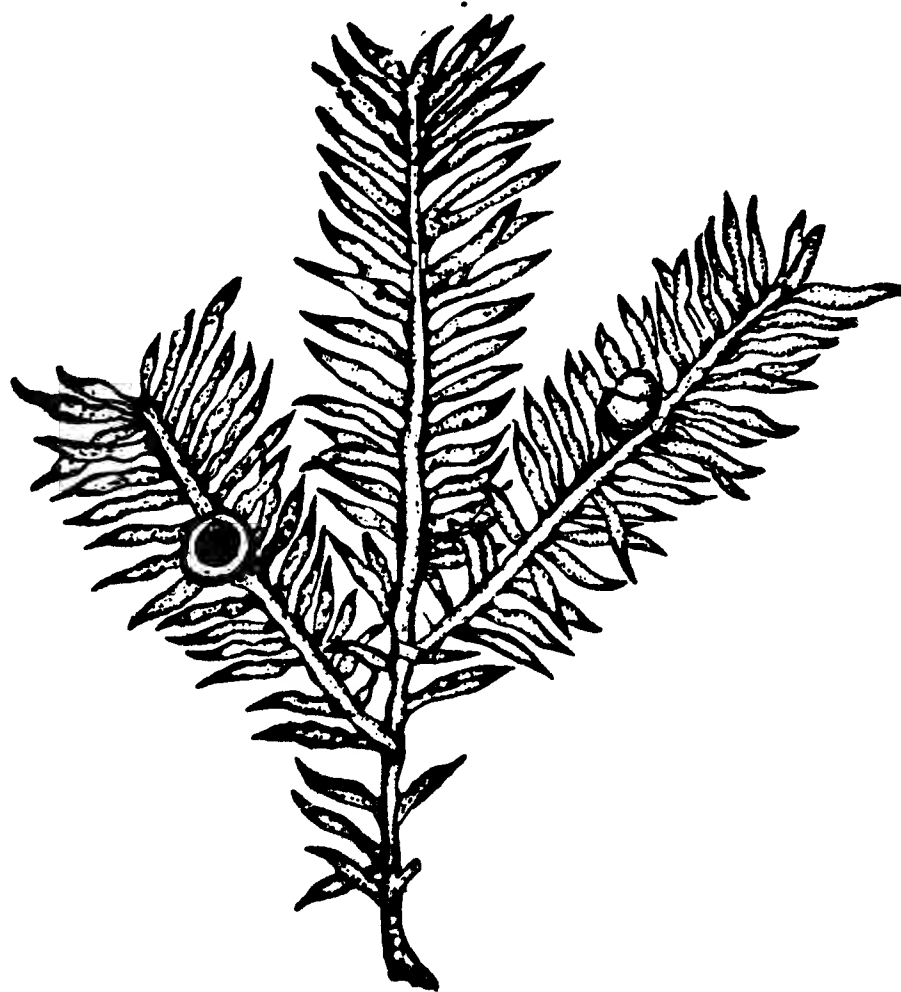
خوګ مې له حاله خبر نه شو
 خوګ مې له حاله خبر نه شو
 خوګ مې له حاله خبر نه شو
 خوګ مې له حاله خبر نه شو
 خوګی په تو پونه رنګېري
 خوګ مې ديدن پسې رند پري
 خوګی کې دوه تربرونه خوند کی
 خو لېونی در پسې نه شم
 خو لېونی - را پسې نه شې
 خو وطن رنګ په وینونه کړم
 خو مې مخ لوند په اوښکو نه وي
 خېرې کړېوان در پسې کړم
 خېرې کړېوان دگل په شان يم
 خېرې کړېوان مه کړزه ياره
 څه به په لاس ووايه در شي
 څه چې تقدير کړی هغه کېږي
 څه چې خدای کړی هغه به وشي
 څه دی چې اوس سره جلايو
 څه دي دلې په مکتبو کې
 څه دې دنيا تغیر خوړلی
 څه شو که زه په ظاهر خاندنم
 څه شو که ناسته مې دلې ده
 څه عجب خوند دشهادت دی

بېلتون په نېغو چارو را کړل کوزارونه
 بېلتون مې بيا په لمن اوړو لگاونه
 لکه سکاره په دوباره انګار له ځمکه
 لکه غنم دزړه په سر چاودلی يم
 سنګ زلمی مې په سر پوښور نګوینه
 خوګ مې له کټه غورځوی چې خوب راځینه (۱)
 چی یوز خمی وي بل پټی په لګوینه
 زه به په خودو کې ځان نه حسابومه
 و به مې نه خورې دسر کوشوند و سرونه
 راټول به نه کړم دیرغ سره پلونه
 قبول دې سوال په جګی جګی کله شینه
 دسینانو برخې خوارې دي مینه
 اوښکی شبنم دسهار تل پرې ورومه
 خلک به وایی چې مین به چېرې وینه
 غمازه ولې را کوي په زړه داغونه
 زه کړمه نه يم خلک مې څله کړم مینه
 دبنده خوشې تلو سی زیات مې غمونه
 که ژوند باقی و بیا به وکړو ديدنونه
 په هره وړځ مې ستا دسینې تعلیم کړینه
 څه دیار غم شو، دواړو روغ لېونی کړمه
 په زړه مې اوري دغمونو بارانونه
 ارواسې ستا په کټ منګولې لګوینه
 دځنګدن سلګی وهم خندار اځینه

(۱) په ذ، پ کې د (غورځوی) پر ځای (پاڅوي) راغلی.

ښکلی تقدیر دی زه به څه کیله کومه
 یار سې هغه دی چی غونچې څنې ساتینه
 چې سې دلبر له غیږې ځي ژړا کومه
 چې څوک عاشق شي هغه تل فریاد کوینه
 اوبښکې سهار لکه شبنم پرې ورومه

څه چې کوي هغه به وکړي
 څه له ودریږې یار سې نه یې
 څه سې پروا په تا اختره
 څه و شو یاره که فریاد کړم
 څېرې گربوان دگل په شان یم

ټان او جهان مې واره هير كړه
 ټان او جانان كه د واره هير كړي
 ټان به په خرسين كې لاهو كړم
 ټان به د استا په مينه جاړ كړم
 ټان به سل ټاي كترې، كترې كړم
 ټان به د لويو غرو غره كړم
 ټان به د لويو غرو غره كړم
 ټان به له روغو خلكو خلاص كړم
 ټان بې وفار اته بشكاره شو
 ټان په زړو جامو كې جوړ كړه
 ټان بې زړو جامو كې جوړ كړ
 ټان خوبه ستا په يادو جاړ كړم
 ټان خوبه ستا د پلارنو كر كړم
 ټان خو ملنگ كړه راته راشه
 ټان خوسې هير ته مې په زړه بې
 ټان دوطن جنگ كې شهيد كړه
 ټان دې فقير كه پرما راشه
 ټان له دې لوی لونگين جوړ كه

مينې دې داسې په مازورو كه مينه
 دا هېريده ديار ياد هميشه وينه
 هلته به ووځم چې مې قدر پرچاوينه
 لكه پتنې چې د ډيوې په مينه سرينه
 وطنه ! تا به له دشمنه وساتم
 دتاله لوري به زړه ورو ورو صبر ومه
 د استاله مينې څخه زړه نه صبر ومه
 گرانه خود اده چې بيلتون مې نه پر يردينه
 خاورې ايرې په جدایی نه شوم مينه
 لكه زاړه كلي باغ د گلو وينه
 لكه په زوړ كلي كې باغ د گلو وينه (۱)
 لكه پتنگ چې د ډيوې په مينه سرينه
 په نوكرۍ كې به دې تش د بدن كومه
 د ملنگانو لارې چا نيولې دينه
 دبل وطن جانانه تل دې ياد ومه (۲)
 چې جنازه دې د آسمان پر بڼې وړينه
 د فقيرانو لارې چا نيولې دينه
 خيال به پرې ته كړې بوی به يې مالره راځينه

په (س-ك) كې: (وران كلي) راغلی دی.

(۱) په تڼ كې (ته مې په يادې) راغلی دی.

ځان لیونی کړه تر ماراشه
 ځان لیونی که تر ماراشه
 ځان لیونی کړه تر ماراشه
 ځان یې د خلكو ځنی ټول کړ
 ځانگل په ټال راته اسان دی
 ځانله پالنګ ورته انګار شي
 ځای د د اغلو پکې نه شته
 ځنمل دغم څه اسان نه دي
 ځکه دا خط زما نه گورښه
 ځکه منګی و هم په زوره
 ځکه مې زړه دوسره خوشال دی
 ځکه مې اوښکې یاقوتی شوې
 ځیگر خونی به دې نصیب شي
 ځلمي ولاړ توره ترملادي
 ځلمیه بس کړه جوړه و کړه
 ځم به دلورې غونډی سرته
 ځمه د لورې غونډی سرته
 ځمکه به ولې گلان نه کړي
 ځمکه به ولې نه گل کيږي
 ځمکه تامه را باندې سره شوه
 ځمکې دخدای روی مې درکړی
 ځمکې دخدای روی مې دروړی
 ځمکی دخدای روی می دروړی

د لیونیا نو لارې چانیو لې دینه (۱)
 درله به درکړم دسرو شونډ و جامونه
 په لیونتوب به زما وکړې د یدنونه
 ځکه کاغذ د آشنا و کړه د یدنونه
 زه چې د فکر په ټال ځانگم زیړه شومه
 چاچې د یار په څنگل کړي وی خوبونه
 جانانه ولې د اغوې دا غلي زړونه
 غم لکه موم د سړي زړه و یلي کوینه
 چې تصور کې مې دي ستا د زلفو و لونه
 حال ته مې گوره چې د یدن قه ناسته یمه
 بیگا مې ستا بشر په خوب کې ولیدنه
 یار مسافر شودا تحفه پسې لیرمه
 که دې خپل ځان د تورو زلفوا شناکنه
 غزاله ځی پخپل وطن سرور کوینه
 مومندې کونډې شوې ښېرې د رته کوینه
 چې مې آشنا لورې غونډی باندې اوسینه
 څار به کومه خپل جانان به ووینمه
 ترې لاندې ایښی ښه ځوانان زیړي گلونه
 پکې پراته دي ښه ځوانان لکه گلونه
 یاقیامت راغی یالمنې د هجران دینه
 چې خاورې نه کړې دجانان سپین مړوندونه (۲)
 چې خاورې نکړې نازولي صورتونه
 چې خاورې نکړې شا ځلمي ببرسرونه

(۱) په دم کې (د لیونیو) راغلی دی

(۲) په (تڙ) کې د (دروړی) پرځای (درکړی) راغلی دی.

★ خ ★

خاشې راتولي كړه او ربل كړه
 خا مارد زلفوپه زړه نوش كړم
 خارمې د زړه په سر كې خښ شو
 خا رونی لاره سين لاهو كړه
 خاطر دې ډېر راباندې گران دی
 خاطر دې ډېر راباندې گران دی
 خاطر دې ډېر راباندې گران دی
 خال به د ياردو وينو كښېر دم
 خال په پلو كله ورا نېري
 خال دې دور وڅومځ كې كښېښود
 خال خودې شين غاړه دې سپينه
 خال خودې شين غاړه دې سپينه
 خال خودې ماوران كړی نه دی
 خال خودې ماوران كړی نه دی
 خال يې په غونډه زنه گوره
 خال دې دور وڅوپه منځ ايښی
 خال دې درېن منځ دې ښېښه ده
 خال دې دور وڅومځ كې كيښود
 خال دې فقير منځ دې زيارت دی

زموږ دستور دی په رڼا خوله ور کيونه
 د سرگه بچ شوم تر قیامته رنځور شومه
 غوتی غوتی وینې یې ځی له پرهارونه
 د سرو چارگل یې په ویاو کې څرک وهینه
 ما پر ملا له خولگی نه پرېښوه لاسونه
 زه په ملاله خولگی لاس كله پریرمه
 د چادوراندې سترگې نه دراپومه
 چې په باغو کې گل گلاب و شرمونه
 تا پکې جوړ کړه د غاښونو پرهارونه
 لکه پاچا چې پاس په تخت حکم کوینه
 خدا دې سین دی عا لمونه غرقوینه
 دا سپینکی غاښ دې لکه درشغلي کوینه
 تا چې پلو په منځ راخپور کړ وړان دې کنه
 په پیر بابا به درته وخورم سوگندونه
 لکه خالد اړه مننه زړونه خوښوینه
 زما په نامراد زړگی دې اورو لگاونه
 پکې ښکاری لري لري وطنونه
 لکه شهید چې غاښي منځ کې ایښی وینه
 دا نری وروځې دې جنډې ولاړې دینه

حق به هيڅکله درې نه کړم
 حلا لولو ته مې بيايي
 حلا لولو ته مې بيايي
 حلا لول مې مناسب دی
 حلا لول مې مناسب دی
 حلا لولو ته دې بيايي
 حلا له بې تکبيره نه شی
 حلق مې تريخ شونډې مې وچې
 حيات زما پسې برباد شو
 حجره په نوم د ملک جان ده
 حلواد شونډه ورا ته کښېږده

خود غليم په وينو سره نه کړې لاسونه
 زه يې په قصاب دييلتانه خرڅ کړی يم
 پرې خپه نه يم ځکه ستا په غم کې ځمه
 مرگ مې لیده اشنا مې نه پخلا کاونه
 چې اشنا يې دې وفا سره کومه
 دگل په شان سيمونې روږده قد مونه
 مار قيان بې بسم الله حلا لوينه
 دا بې له تاخاوري پر سر په ژړايمه
 بې وفا يارد نوروود نورو شونه
 ډکې کاسې مې دا شناله کوره ځينه
 زه پرد پسې سترې را غلې يم مينه

☆ ح ☆

حاجت دې نه شته د و يلو
 حاجي مير و يسه جنتي شى
 حاجت مې نه شته د و يلو
 حاصل مې هيڅ ورځنى نه كړه
 حاصل مې هيڅ ځنى وانه خيست
 حال د زرگى ويلي نه شم
 حال د فرقت راباندې راغى
 حال د و يلو لايق نه دى
 حال مې د زړه مه رانه پوښته
 حال مې د زړه درته معلوم دى
 حال مې د زړه درته معلوم دى
 حجره يې شته طالب يې نه شته
 حجره يې شته طالب يې نه شته
 حسن جمال در كړى رب دى
 حسن خود پر دى په دنيا كې
 حسن خانه زموږ خانه
 حسن دې اور را ته بليږى
 حسن دې ورځ په ورځ زياتيږي
 حسن دې ډېر مهر دې لږ دى

ماته معلوم دي سراسر واره حالونه
 موږ د گرگين د ظلمه تاخلاص كړي يونه
 تاته معلوم دي سراسر د زړه حالونه
 د سين په غاړه مې عبث و كړه كښتونه
 د سين په غاړه مې عبث و كړل كښتونه
 كه يې بيان كړم ليونى به شې مينه
 لكه پتنگ په لمبو و سومه مينه
 پر پرده چې غم په زړه دننه تېرومه
 سوري سوري د زړه د سرد پاسه يمه
 ضرورت نه شته چې يې بل ته ښكاره كړمه
 چې ځنكدن دې په ديدن پسې كومه
 پر حجره گي يې لكه مارو گر ځيدمه
 زه يې ديدن ته په پلمه را غلې يمه
 سترگې په ورو، ورو خوځوه چې ودې سومه
 دناز خندا دې په لمبو و سوم مينه
 نه دې بل خان شي نه دې واخلي ماجبونه
 زه ورته ناست د زړه تو تي پې پخومه
 ذكات يې باسه چې نظرنه شې مينه
 لكه په باغ كې بې ثمره ونه وينه

خال دې واهه خبر دې نه کړم
 خال دې واهه خبر دې نه کړم
 خال مې د کونډې په مخ ولید
 خال مې دانه زلفې مې لومې
 خال مې تازه سترگې مې تورې
 خال مې سور او رایرې ایرې شو
 خالق دې خپل وطن ته بوزه
 خالقه مایه ستر گور و ند کې
 خالو نه ټوله سرداران دي
 خالو نه واره شنه خالو نه
 خالی به پاتی شي میدا نه
 خانان به بیا سره خانان وي
 خان مې په خاور و کسې نور پټ کړی
 خاورې ایرې به دې راټول کړم
 خاورې به بیا در ته محتاج شم
 خاورې به تاله خولگې در کړم
 خاورې د شنه توتی په سر شوې
 خاورې د شنه توتی په سر شوې
 خاوند تعالی به پرې خبروی
 خاوند تعالی ته مې اسیددی
 خاوند دې داوارې رضا کړه
 خاوند دې راوله جانانه

ناغه به را کړې دسر کوشونډه و سر ونه
 که زه خبر وای مایه ایښی و وند رو نه
 پېغلی له ښایي چې څلور کپړ دي خالونه
 را نژدی نه شي بنديوان به شي مینه
 که راته وگوري بی هوښ به شي مینه
 اوس به راخوړ کړم داودلی پیکي ولونه
 پردی وطن دسر و قدر کموینه
 چې یار مې ولاړ دنور ونه کړم دید نونه
 دزنی خاله نو کړی به دې کومه
 دزنی خاله نو کړی به دې کومه
 مسافر کېدې باروی وطن ته ځینه
 په منځ کې توی شي نو کران یې زېر گلونه
 لاس یې ښکاره کړی چې جرگی پری سر کوینه
 لکه کچکول به دې په غاړه گر ځومه
 تل خو به نه وی ستا ځوانی زما سوالونه
 په ډال دې نشته دمصرې تورې وارو نه
 بلبلې واچول په تور کار گه لا سونه
 چې بلبل واچول کار غه باندي لاسونه
 د خنداډ که خوله به چېرې ناسته وینه
 چې ټول خواستونه مې په سرور سوینه
 زما جانانه بیا به ستارضا کومه
 په مخ مې ورک شو ستاد غاښو پرهار ونه

خاوندې روغه لېونی کړه
 خاوندې زما په شان مین کړه
 خاونده بیادې ماسخوتن کړو
 خاونده بیادې ماسخوتن کړو
 خاونده بیا ته پسرلی کړې
 خاونده بیادی پسرلی کړو
 خاوند بیا دې مازیگر کړو
 خاونده بیادی پسرلی کړه
 خاونده بیادې مازیگر کړ
 خاونده بیادې گل سرخ کړ
 خاونده بیادی مازیگر کړ
 خاونده بیادې ما خستن کړ
 خاونده بیادې گل سرخ که
 خاونده بیادې پسرلی که
 خاونده پلار می لېونی که
 خاونده تاته حال معلوم دی
 خاونده ته بهی شی په لوری
 خاونده ټکنده غرمه کړې
 خاونده ته خور خبری

لکه چې روغ لېونی زه درپسی پمه
 چې لېونی دې په کوڅو کې وویمنه
 بیامې په خوا کې موزیگی کوی خوبونه
 دگلو لښتې دسوز یانوکت له ځینه
 چې په خیالی گلونو وشی بارا نونه
 جونه شوتل کړی زلمی سیل له تلویینه
 په گو درپر بوتل دسر وچو سیلونه
 له وچو ډاگو دلونگو بوی راځینه (۱)
 په گو در جوړ شود منگیو کتارونه
 سخی رخصت را که چې خپل وطن له ځمه
 شال یی په سر کړ پردی خونی و رانوینه (۲)
 چې نارضاکت ته سیر پر دی اندا مونه
 سخی رخصت ور که چې خپل وطن ته ځینه
 نجو نه شوتل کازلمی سرې چلوینه
 داشنا غېر پسی رنده شبکوره شومه
 چې راپه یادشی شیرین یار زړه سې چوینه
 خپلو پر دورا ځنی واخسته لاسو نه
 چې دلیلی سره زه و کړم دیدنو نه
 چې دزړه وینې دپېلتون له غمه خورومه

(۱) (د-م) نسخه کې له وچو ډاگو دلونگو په ځای له وچه ډاگه دگلانو راغلی دی.

(۲) (د-م) کې خونی پرځای کلی راغلی دی.

خاوندته مې سبب وکړې
 خاوندته مې نگاه بان شي
 خاوندتهوله مې ترې جار کړې
 خاوندتهوله مې ترې جار کړې
 خاونده حال مې دسجنون شو
 خاونده څه چارې راوشوې
 خاونده څه کانې راوشوې
 خاونده څنگه به زه نه مرم
 خاونده خپل همسنگ مې راکې
 خاونده دابه دې رضاوی
 خاونده دابه دې رضاوی
 خاونده داپرده مې وکړې
 خاونده داپرده مې وکړې
 خاونده داپرده مې وکړه
 خاونده داسوال مې قبول کړې
 خاونده داسې بې نیازی شوه
 خاونده داشرم مې پټ کړې
 خاونده دابه ستا رضاوه
 خاونده داریې راضی کړې
 خاونده دومره را سره وای
 خاونده دې ظلم ته گوره

چې نارنجی مخ مې خالی داوښکو شینه
 نفس شیطان مې په هر دم خطا کوینه
 زما پر سړی جیلخانې گاللی دینه (۱)
 دیار د کلسی سیلما نه راغلی دینه
 چې لاله وایم لیلی خولې ته راځینه
 نه مې یار یارشونه یې خلاص له غمه شومه
 یو مې یار با یلو بل مې کور له کلی ځینه
 چې مور ته شا کړی ماته شنه په خندا شینه
 که نیستی راغله په خندا به یې تیرومه
 چې د ځوانی عمر په غم کې تیرومه
 چې نور دې گل کړه زه غوتی ورژ بدمه
 بیابه د خور په غاړه نه کرم گلونه
 د یارد ستمال مې په لمن کې پاته شونه (۲)
 د تور پېکی سره زیارت ته تللی ومه
 بېړی مې سیخه کړې د گلو پر باغونه
 شناخته سړی راشی پر لار مخ اړوینه (۳)
 نور به د لمر تر ختونه کوم خوبونه
 جنگ په ډکه و جلال آباد په تلاشونه
 تر څو ژوندی یم بیابه یې تل رضا کومه
 لکه برېښنا چې د بارانه سره وینه
 په مامینه لیلابل ته ورگوینه

(۱) د غ، ل په نسخه د «گاللی» په ځای «منلی» راغلی دی.

(۲) د (ذ، پ) په نسخه کې د لمن پر ځای ځولی راغلی دی.

(۳) په (غ، ل) کې د (شناخته) په ځای (اشنا) دی.

خاونده زرمې ورله بو زې
 خاونده ژرېې پسرلی کړې
 خاونده ژرېې پسرلی کړې
 خاونده ژرتړ ژر اختر کړې
 خاونده ژرتړ ژر ما ښام کړې
 خاونده ژرتړ ژر ما ښام کړې
 خاونده ستاد باغ گلاب دی
 خاونده سل ځله ژوند را کړې
 خاونده عمر مې باقی کړې
 خاونده عمر مې په دار شه
 خاونده علم مې نصیب کړې
 خاونده قهر پرې نازل کړې
 خاونده کبر یې زوال کړې
 خاونده کله به ما ښام شی
 خاونده لرې مې واده کړې
 خاونده ما پېغمه مه کړې
 خاونده ماته څه گناه ده
 خاونده ما د بیابان گل کړې
 خاونده ما د گود رپل کړې
 خاونده ما د گلاب گل کړې
 خاونده ما شرمند مه کړې
 خاونده ما گل د گود رکړې
 خاونده ما گل گلاب کړې
 خاونده ما لکه آینه کړې

چې جا روکښه د مین د روضې شمه
 چې د سیلود پاره زه صحرا ته ځمه
 چې هلکان او نجونی گډه گلوته ځینه
 چې د عا شقو سره وشي د یدنونه
 چې مشغولا د یار له خوا سره کومه
 چې کچکول واخلم د یارد رته ودرېر مه
 که مې نصیب کړې چې یې ښه خدمت کومه
 چې د وطن په مینه سل ځله مړ شمه
 چې دگل ر ننگ اشنا مې و کړم د یدنونه
 جانان دناز په خندا راغی ډوب یې کړمه
 چې د خپل علم په رڼا مقصد ته ځمه
 چې په عاشق د کبر جن گمان کوینه
 دگل په شان صورت مې کت نه غورزوینه
 چې کچکول واخلم د اشنا د رته ورځمه
 چې دا شن د غاړې هار شمه مینه
 چې د یار غم را سره وی خوشاله یمه
 د باغ په لوری مې کاته مین یې کړمه
 چې د جانان د لوری باد مې رپوینه
 چې شالیلی مې په سینه ږدی قدمونه
 چې د جانان په لاس کې پانې پانې شمه
 یا شرمند مه ښه دې چې ځمکه گروینه
 چې جنګی مې شو کوی سر کې مې ږدینه
 چې د خپل یار په غېږ کې پانې پانې شمه
 چې هر سبا د اشنا مخ گورم مینه

خاوندۀ مرگ په ځوانۍ وړ کړې
 خاوندۀ ما خوداسی نه و ږل
 خاوندۀ ما سکې له بوځي
 خاوندۀ نوم د عشق وړک کړې
 خاوندۀ هېڅوک مین مه کړې
 خاوندۀ علم مې نصیب کړې
 خاوندۀ صبر راله را کړې
 خاوندۀ صبر د زړه راکی
 خاوندۀ ما شي پرې لگیا کي
 خاوندۀ ما څه گناه کړې
 خبر د مرگ راغی جانانه
 خبر دې نه کړم خپله یاره
 خبر دې گډوډه راوړي
 خبرې شته عمل دې نه شته
 خبر مې واخله گل اندامه
 خبر مې کله کله اخله
 خبر مې زرواخله محبوبه
 خبر مې یارته نه رسیږي
 خبر مې یارته نه رسیږي
 خبر مې یارته نه رسیږي
 خبر مې واخله خپله یاره
 خبر له ځانه دا مطلب دی
 خبره لاړه ډنډوره شوه

چې جنازه یې له ارمانه سره وړینه (۱)
 چې مسافر شوم څوک به خیرنه راکوینه
 چې جارو کښ د محمد (ص) دروځی شمه
 چې په ماراغی د سیالۍ یې وویستمه
 بس که چې زما په ځوانۍ اوړولگېدنه
 ما د خپل خوږا شنانه واخیسته لا سونه
 اشنا په اوږد سفر لاره زړه مې چوپینه
 چې نوره نه گرځم په وړانوما لتونه
 چې سمبال کړي کت بلی ته خېژوینه
 چې نورگلاب شوزه غوتۍ ولاړه یمه
 د سرکو شونډه وشربت را کړه مېر به شمه
 د زړه په سردې راله را کړه گذارونه
 ورځه ورځه رویباره بیا به دې لېږمه
 تشی خبرې دخولې باددی څه به یې کړمه
 ستاپه تومت ژوندون په جېل کې تېر ومه
 د لېونتوب اواز مې نن سبا درځینه
 د لېونتوب اوآز مې نن سبا درځینه
 لاړې کوڅې د غمازانوډکې دینه
 لاړکې پیرې د بېلتانه ولاړې دینه
 لاړکې څوکی د بېلتانه ولاړې دینه
 په ما وطن بې له تاتنگ له قبره شونه
 یار به شی ته که دې خپل ځان وپېژاندنه
 جانانه خپل غم دې کوه خپل به کومه

(۱) د غ، په نسخه کې وړکړې پر ځای وړکې اغلی دی.

خبرې ډېرې په کارنه دی
 خبرې کړې شونډې دی رږدی
 خبرې بیا دا خيستو دی
 خپلو جاموسره مې خښ کړی
 خپلې جامې زما کفن شه
 خپله چاره کولی نه شی
 خپله ځوانی راپورې ورشوه
 خپله ځوانی راپورې ورشوه
 خپله پښتو زما سينگار دی
 خپله روغتیا مې خوښه نه ده
 خط درلېرم هېر خومې نه يې
 خط رالېره راتلی که نه شی
 خط مې کاوه قلم مې مات شو
 خط مې لیکه جانان راياد شو
 خط مې لیکه بېلتون راياد شو
 خط مې لیکه قلم مې بات شو
 خط مې لیکه اشنا مې راغی
 خط مې خراب الفاظ کچه دي
 خط مې د يار له لوری راغی
 خط مې د زړه په وینو ښکل کړ
 خط يې په مخ داسې مثال کا
 خت مې ديار په خولولوند دی

زه فيصله د تورې خوله باندې کومه
 لکه سورگل چې د سهار شمال وهينه
 پر پرونی کنډ و به بیا ولاړه وینه
 جانان په غشی د ښوو ژلی یمه
 په شهادت به د جنت کوم سیلونه
 خوشی يې ځایه د ځوانی لاف کوینه
 لکه ستی په کور کی پته ناسته یمه
 لکه وسی په بیابان شپې تیرومه
 زه به تر عمره ستا په پت کې ناسته یمه
 خوښه مې داده خدای دې تاخوشاله کینه
 درتلاي که نه شم غمازان په مخ کې دینه
 په خط دې هم زما د زړه تسلی شینه
 د اشنا نوم رانه نیمگری پاتی شونه
 زړه مې سستی کړی پر قلم تکیه کومه
 کاغذ لمبه شو قلم شپې لوخړې شونه
 له ډیره غمه مې زړگی په ژړاشونه
 له خوشالی نه مې قلم په خدا شونه
 مناسب نه دی چې د يارد لبار له څینه
 تن مې ویده ورته مې روح ودرېدنه
 چې آه مې وکړ په لوگی تور شو حرفونه
 لکه را جعمه چې سپرې پر قند ووینه
 د صبحدم په نري باد يې وچومه

ختې مې و ختې په کلی
 خدای اشنا کړي سره مه وای
 خدای به پوښتنه در نه و کړی
 خدای به دې بیاراته محتاج کړی
 خدای به دې زلفې په لاس را کړی
 خدای به دې بیاراته محتاج کړی
 خدای به غمونه کړی اسانه
 خدای به پخپله ما دیگر کې
 خدای به مویا سره یوځای کړی
 خدای په وړې جلی مین کړم
 خدای ته به داسې جواب ورکړم
 خدای ته وگوره لرې مه ځه
 خدایه ځدر اڼو کلی وړان کړې
 خدای خودې بله زېرمه وکه
 خدای خودې راو له دلرې
 خدای خودی تالری خوشاله
 خدای خودې تاپه رنگ تازه کړي
 خدای خو عادل دی ظالم نه دی
 خدای دی آباد لره کا بله
 خدای دې اوس خیراته پېښ کړی
 خدای دی په تنگه کو څه را که

که تښتوي مې یار نه به وډار مه (۱)
 چې بیا اشنا شو جدایی مه وای مینه
 زه دې له دره بینو اشر لې یمه
 ځونډی ځونډی څنې مې بیاراغلی دینه
 ما ته د کلي ما شومان دعا کوینه
 که مې په لنډه زنه وو هل خالونه (۲)
 ولی دې سر په زنگنوا ښی مینه
 د چینا رو نو سرته مه خېژه مینه
 دسمال درواخله اوښکې پاکې که مینه
 د کور سکوگتې په ما را ټولوینه
 نوی مین وم په دیدن نه سرېد مه
 مرگی ظالم دی بیا به نه وی دیدنونه
 په تورو غرو کې یې زاړه کړه شنه خالونه
 زما د غاړې اوږې مه کاږه مینه
 چې درته وکړه دسترې زړه نکلو نه
 که پر ما پېرې خواری وی تېرې به شینه
 د استا دپاره دې په ماراشي غمونه
 د هکتوب گناه به نه حسا بو ینه
 چې ښه ځوانان مدام په تاسرو کوینه
 چې مې جانان راڅخه وا خستل لاسونه
 که تشر مېرې لاس به زه درو اچومه

(۱) د(د-م) په نسخه کې دو ډار مه په ځای و دارمه راغلی دی.

(۲) په غ، ل نسخه کې په لنډه زنه پر ځای زېرمه غاړه راغلی ده .

په (س ک) کې د(کوڅه) په عوض (لار کې) راغلی دی.

خدای دې په جگو غرو کې سر که
 خدای دې په خوب کې را حاضر که
 خدای دې په خیر راو له یاره
 خدای دې په داسې ځای کې را که
 خدای دی په داسې ځای کې را که
 خدای دې په چول بیابان کې شپه که
 خدای دې په زړه سو ری سوری کړه
 خدای دې په عمر برکت کړه
 خدای دې په علم برکت کړه
 خدای دې په غیر کې راته سر که
 خدای دې تر دغه لابت تر کړه
 خدای دې جزا در کړی محبوبی
 خدای دې جزا در کړه ناصحه
 خدای دی له بامه راختا که
 خدای دی لاداو ارېر اجور که
 خدای دې زما که غو نډې منډې
 خدای خودې خوار که شیر علمه
 خدای دې خپه مه کړه جانانه
 خو له دې دسر وز رور شه ده
 خدای دې دبا مهر ایله کړه
 خدای دې دحسن دور ان تېر کړه
 خدای دې درودد غاړې گل کړه
 خدای دې دقام مخ کې شهید کړه

چې جنا زه دې په سرو گلو و تر مه
 رنگ مې دې هېر دی تش په نوم دې یادومه
 لکه نارنج در پسې ورو و روزېره شومه
 چې دتېر روپې دې گلې و دې کمه
 چې بل خو کښه وی درته وو ایم رازونه
 چې در په یادشی دتو دې غېرې خوبونه
 چې در معلوم شی ددر منو زړو حالونه
 چې دې دیدن باندې خپل ځان سپر ابه کړه
 چې دتوتیا نو دې بهر له باغه ځینه
 چې جنا زه دې په کو څیو و تر مه
 چې دکم اصله بو تې گل دې بو یاو نه
 په خوب ویده او ښکې مې ستاد غمه ځینه
 اشنا ز مادر گکو یل تامنعه کنه
 چې زېره پېره دې په غیر کې و نیسمه
 خک به وایی اکر بی راغلی دینه
 چې سپینې مټې دې دسر دلاندې کمه
 دتما کو په پانه چا کړي سر گو نه
 موزی و لاړو ځکه گوښی تېره شو مه
 کوم بختور به ورته غو ندی لگو ینه
 ظالم غمازه چې ماغزه دی سپي خټینه
 چې کبرجن ځان ته دې فکر شی مینه
 چې داو بو په پلمه در شم بوی دې کړمه (۱)
 دزنی خال به ستا په سر و وینو و همه

چې ښه خو انان يې تل مد ام ديدن کوينه
 چې گل گلاب پکې لیلی کر لي و ینه
 چې در معلو م شی د سین زړو نو قدر و نه
 چې د ملل پتکې دې زه لستونې کړ مه
 چې ته سلگی کړې اوزه اوښکی توبو مه
 چې هر سهار دې په سرو شونډ وښکلو مه
 د زړه کترې به در کوم تا به سا تمه
 لنډی کچر به چلو م تا به سا تمه
 چې په خوله خا ندی زړه دې سرې لمبې وهینه
 کند و کچکول به گرزوم تا به سا تمه
 چې همیشه دې په ور بل کې گرزومه
 چې انگي دې لکه غوړي تا و و مه
 چې نري بریت دې اړوم خوله در کومه
 زه دې په خپل ژوندانه ډیر ستومانه کړ مه
 خلک به وایي بخت يې توردی یاری سرینه
 چې جغا ول دی کشرې خور ته پاتې شینه
 چې نور د سوو زړو نو نا خلی ازارونه
 چې هر سهار دې امیران سلام کوينه
 چې ناسته پاسته دې د غمه سره شینه
 چې له شیرینی خندا ولو پرې مینه
 چې د همز و لو سره خم تا بو یومه
 چې د سپین مخ په خولو تا اوبه کومه
 چې ته فریاد کړې زه زار زار در ته لرمه

خدای دې دنجو نو غمر ډ پر کړی
 خدای دې دهغه باغ باغوان کړه
 خدای دې زما په شان سین کړه
 خدای دې زما په غېږ کې سړ کړه
 خدای دې زما په غېږ کې سړ کړه
 خدای دې زما د چای پیاله کړه
 خدای دې زما د منگول باز کړه
 خدای دې زما کړه ښکلی گله
 خدای دې زما په شان سین کړه
 خدای دې زما کړه غونډې منډې
 خدای دې زما د باغچې گل کړه
 خدای دې زما د غېږ رباب که
 خدای دې زموږ کړه رنځور کړه
 خدای دې انصاف په لاس کې در کړی
 خدای دې له دې واره راجور که
 خدای دی وړه په مرگی سره کړه
 خدای دې زما په حال خبر کړه
 خدای دې باغچه کړه د گلابو
 خدای دی زما په حال خبر کړه
 خدای دې زما په حال خبر کړه
 خدای دې زما د لاس منډه کړه
 خدای دې زموږ په کور کې گل کړه
 خدای دې زموږ کړه رنځور کړه

خداى دې د بد و زېرمه و كړه
 خداى دې په تو رو غړو كې سړكه
 خداى دې وركوتې ځوانى مرگ كه
 خداى مې باد شاه رسول و زيردى
 خداى مې پاچا قرآن مې پيردى
 خداى مې دې اوس سر و مال چور كړى
 خداى مې دى د رولي جانا نه
 خداى مې دې د رولى وطنه
 خداى مې دې مرگ تر تا كړى وړاندې
 خداى مې عادل دى ظالم نه دى
 خداى ژړولى يم ځان ژاړم
 خداى داروگر، جانان طبيب دى
 خداى دې ناصح زما په دود كړي
 خداى دې نصيب راسره و كړه
 خدايه باران دديدن و كړې
 خدايه بى دردو ته درد وركړې
 خدايه بى ننگه اولاد ورك كړې
 خدايه بېلتون كړى رانه لرې
 خدايه په جنگ كې برى راكړې
 خدايه په څه خلكو مې سردى
 خدايه په داسې لمبو و سوم
 خدايه په زړه مې لوى ارمان دى

زما له غاړې او بى مه كاږه مينه
 چې جنازه دې زير وگلو و تړمه
 چې لوى واړه دې د ځوانى ارمان كوينه
 زه دوزير په معرفت بادشاه له ځمه
 رسول الله (ص) به شفاعت زما كوينه
 د معشوق په مخ كې تل سرو مال ځينه
 دا څه ژوندون دى چې بى تايې تېرومه
 دا څه ژوندون دى چې بې تاډم قدسونه (۱)
 چې سپينه خوله مې سيراڅى نه شى مينه
 په ما يې عدل چلاوه خواره يې كړمه
 پرير دىء عالمه چې ځان سړ په ژړا كمه
 كه مې په رنځ د زړگي راغى جوړ به شمه
 چې بيا توبه له نصيحتو و كارينه
 چې مې د عمر سودا لڼده شى مينه
 بيا كه مې سترگې چنچي و خورى راضى يم
 چې درد منوزيوله حاله خبر شينه
 چې ننگ ناسوس د سور او پلار بر بادوينه
 ډېر نا ديدنه دى هر ساعت كوى جنگونه
 شيرين اشنا را ته دخولې ويلي دينه
 چې چېرته ځي په ما لتيانو مې سپارينه
 چې نه يې دود شته نه يې تاو چاله ورځينه
 چې جهاد جوړشى زه شهيد وړ باندې شمه

(۱) په (تڙ) كې د (مې دى) په ځاى (به مې) دى.

خدايه په پېغلو کې مې پټ کړې
 خدايه په دوو کې يو وکړې
 خدايه ته خپل همزولي را کړې
 خدايه تقدیر ته تدبیر نه شته
 خدايه خوکه چیرې مین مه کړې
 خدايه خیر را ته را پېښ کړې
 خدايه د زړه ناسور مې جوړ کړې
 خدايه د الوړ غرونه کونډې کړې
 خدايه د وصل باران وکړې
 خدايه د ا پېغله مې کمیر کړې
 خدايه د پېغلو باران وکی
 خدايه د الوی غرونه کونډی کړې
 خدايه د زړه مراد مې حاصل کړې
 خدايه د شرکه باران رابښکی کړې
 خدايه د سوریې ورته پام کړې
 خدايه د مور عمر یې ډېر کړې
 خدايه د مور عمر یې ډېر کړې
 خدايه د قطر باران پټک کړې
 خدايه د نیلو قدر کم کړې
 خدايه د وصل باران وکړې
 خدايه زما جانان زما کې
 خدايه زما سرگ په ځوانی کړې
 خدايه زما جانان زما کې

چې هر طرف کې د بنگړو شنه را ځینه
 یایې زما کړې یایې توري خاورې کپنه
 که نیستی راغله په خدايې تېرونه
 که د پولادوزغري جوړې کړم مینه
 بس ده چې زما په ځوانی اوړو لگېدنه
 هلته مې پېښ کړې چې جانان مې چېرته وینه
 خوناب دسترگو په عالم کې رسوا کړمه
 چې ترینه بریښی د مین دپکړی ولونه
 چې د هجران و هلي ځانگې تازه شینه
 چې هره میاشت یې په سینه کوم خوبونه
 چې په خړي څادر کې ډېرې ونېسمه
 چې را معلوم شی د جانان دپکړی ولونه
 چې د شرین یا سره و کړم د پد نونه
 چې شال یې لوند شی او محتاج دشری شینه
 چې پر لنډی زنه یې ووهی خالونه
 چې مازیگرشی لور او بوته رالېږینه (۱)
 تر گل بنا یسته جانان یې ماته لویاونه
 چې شته مېړو کې ښځی کونډې ناستی دینه
 شنه کالی ډېر شول خپل اشنانه پېژنمه
 د بېلتانه لمبومې سوی اندامونه
 که ځمانه شي بیادې توري خاورې شینه
 چې مور مې ویر کړی جانان وکړي ارمانونه
 مایې په سر الله ته ډېر کړي سوالونه

خدايه زړې مينی تازه کړې
 خدايه سړې بدی تودې کړې
 خدايه سړې بدی تودې کړې
 خدايه کوچيان په کوچ روان کړې
 خدايه کمکوټی وړ کی لوی کړې
 خدايه کوټې يې کنه والې کړې
 خدايه مين په مين ور کړې
 خدايه مين په مين ور کړې
 خدايه ماگل د بيا بان کړې
 خدايه ماگل دگل گلاب کړې
 خدايه مرگ راولی ماواخلي
 خدايه مرگ راوې ماواخلي
 خدايه مرگ راوې ماسره کړې
 خدايه مدانې پخې مه کړې
 خدايه موزيانو کې مرگ گډ کړې
 خدايه نری نری باران کړې
 خدايه نری نری باران کړې
 خدايه وړو کی لالی لویی کې
 خدايه ویشلی توتی جوړ کړې
 خدايه ویشلی توتی جوړ کړې
 خدايه هغه ساعت به کوم وی
 خدايه هغه ساعت را پېښ کړې
 خدايه یوداسې اشنا را کړې

چې دښایسته و پر خوله پر ټوټه گر دونه
 چې وړ کې جنگ کړي جوته غوټې ټولوینه
 چې مېړینو قدر و شي په ملکو نه
 چې دابنا یسته بدر نگې گډې وډې شینه
 چې په خیالی و ر بل مې ساتې گډوینه
 زما یاد یږي د کسپر دېو شمالونه
 په زرغونه پالنګ یې یوځای کې سرونه
 چې سره ووايي د خوږ زړگی حالونه
 چې د اشناد لوری باد مې خوروینه (۱)
 چې د جانان په غېږ کې پانې پانې شمه
 چې د بې ننگه اشنا خوا را سړه شینه
 چې اشنانه شته سترگی چاته وارومه
 د بی غمی په عمر ډېر پېښمانه یمه
 چې جنګی به سپینې خولې برې تور وینه
 چې د غیرت لېونی نجونی خلاصی شینه
 چې د جانان کډې تړلی پاتې شینه
 چې سالوالې د لونگی محتاجې شینه
 چې دسینې باغچه مې ډرې وړې کپنه
 میوې پخې دي د ایسا روگر نگونه
 چې د خپل سیله سره ځي خپاره ځانگونه
 چې د وطن په بیرغ و شیندم گلونه
 چې زه د خپل اشنا دین پکې کومه
 چې بی ویلو خو لگی ماته را کوینه

(۱) په ل کې جانان په ځای خپل یار دی.

نور به د زړه په کترو نه ساتم با زونه
 سوسن په باغ، رپدی په راغ و رڅوینه
 رنگ د بهی له پاره زېرو تښتېدنه
 ځکه بورا تندی و هی په ژړا ځینه
 ځکه بهار د ونو پانی پرې مینځینه
 زه په گولو ویشتی زړه تېکورو مه
 که سره لمبه د زړه د باندي وباسمه
 بورا په توره خوله خوړلی سره گلونه
 هر خس و خاردې په نظر کې گل راځینه
 بلبلان ستا د لاسه سرتندی و هینه
 مالا زیړگل بوی کړی نه خزان دې کنه
 چې د سورگل ښایسته رنگ دی خاورې کنه
 زما جاسې د یار په بوی نه یې مینځمه
 زه بی اشنا به ژوند پر مرگ حسا بومه
 وړې زما په زړه چېرې منډلی دینه
 ما د زړگی به وینو کښلی کاغذونه
 قیامت به نه وی دوه مین به بېلوینه
 تورسې په زړه د غم شتی منډلی دینه
 زړه سې غلبېل دی د یار غم غلبلومه
 پر ما خونه دی چې له یاره جدا یمه
 لیونی نه یم د یار غم لیونی کړمه
 تور خوبورادی چې د گلوڅوکی خورینه
 تور خوبورادی چې گلونه بویونه
 په زړه زما غماز د غم کولې کوینه
 زه زوړ اشنا په نوی کله بد لومه

خدمت برباد گناه لازمه
 خزان د سرو گلو مرگی دی
 خزان په جنگ د گلو راغی
 خزان په زېرو گلو راغی
 خزان یې ولېد مخ ناوولی
 خلک اختر له جاسې مینځی
 خلک به ټول اورونه اخلی
 خلک به وایی بورا توردی
 خزان بهارشی یو ساعت کی
 خزانه خدای دې ځوانیمرگ کړه
 خزانه رب دې ځوانیمرگ که
 خزانه زړه دې رانه یو وړ
 خلک اختر له کالی مینځی
 خلک به وایی چې ژوندی دی
 خلک به وایی چې وړه ده
 خلک به وایی چې شنگرف دی
 خلک به وایی چې قیامت دی
 خلک به وایی لالی توردی
 خلک به وایی زړه یې روغ دی
 خلک به وایی چی اختردی
 خلک به وایی لېونی دی
 خلک به وایی یاردې توردی
 خلک به وایی یاردې توردی
 خلک به وایی چې خوشال دی
 خلک به هر څه هر څه وایی

خلک به هر څه هر څه وایی
 خلک په چول کې تا لا کیری
 خلک په چول کې تا لا کیری
 خلک پر هر باندې پټی ږ دي
 خلک به ډول ډول وایی
 خلک په لوسو مرغان نیسی
 خلک په لوسو مرغان نیسی
 خلک په وینه جانان گوری
 خلک پېز وان گړندی بولي
 خلک تمامه شپه آرام وی
 خلک تومت را باندې وایی
 خلک جوړه جوړه څملي
 خلک جوړه جوړه بید پری
 خلک چا رگل خونړی بولی
 خلک د اختر په ورځ دیدن کړی
 خلک د بل وطن خواري کړي
 خلک د پیر لاسونه نیسی
 خلک د پیر لمنه نیسی
 خلک د گل غوتی ته گوري
 خلک د گل غوتی ته شپې کړی
 خلک د کال په مړی ژاري
 خلک د غمه امان غواړي
 خلک د غمه امان غواړي
 جانانه مه د چا منه نه یی منمه
 زه داشناد سینې لاندې تالاشومه (۱)
 زه د لیلی د کور د مخه تالا شومه
 زما په زخم لیلی مالگه دوړوینه
 زه زوراشنا په نوی یارنه بدلومه
 زه یې بند کړی دا ور بل په دامویمه
 زه یې بند کړی په خمار وسترگویمه
 زه بدنصیبه یی په خوب کې نه وینمه
 ما په نټکی د کلا برج و نړاونه
 زه په خنجر وهلی زړه تهورومه
 زه تومتی اشنا په غېږ کې گرزومه
 ابی دې خواره شی ما ځانله څملوینه
 زه کم نصیبه یار په خوب لانه وینمه
 مادنتکی په ډنډر ډېر وژلي دینه
 زما قلم کاغذ په لاس بیدیا ته ځمه
 له ما دخپل وطن خواري پاته سینه
 ما دشین خالی لیلی پښی نیولی دینه
 ما د کمکوټی نجلۍ پښې نیولی دینه
 ماله تیاره باغه واخیسته لاسونه
 ماله سمسوره باغه واخیستل لاسونه
 ما پر ژوندی اشنا کمر و نړاونه
 زما پټی شوپکې تخم تل شیند مه
 زه د جانان په غم کې ډوب خوشاله یمه

(۱) د غل په نسخه کې د سینې په محای «دبنگلی» راغلی دی .

خلک دياره سره چل نه کا
 خلک دې ټول راگمانی کړل
 خلک دې وایي تومتونه
 خلک دې وایي تومتونه
 خلک دې وایي تومتونه
 خلک دې هرڅه هرڅه وایي
 خلک زیارت ته پتاسې وړي
 خلک زیارت ته پراتې وړي
 خلک زیارت ته پرگونه وځي
 خلک سلام په ژوند ووايي
 خلک صفت دنجونوکاندی
 خلک طب د مال دنیا کړي
 خلک گود رگوري گهيري
 خلک گمان په ما دروغ کا
 خلک کالی کوی اخنردی
 خلک گل وکړي گل واخلې
 خلک قیامت ته خپه کيږي
 خلک له غمه امان غواړي
 خلک مکې ته ولاړحاجیان شول
 خلک مې ټول تپوس ته راغله
 خلک ویشتل په توپکو که
 خلک ویشتل په تمانچو کړي

خاوند ه خدایه کم بختی به زما وینه
 چې ترمنگی لاندې دی وخواړه خرخونه
 زه د جانان په غېږ کې چا لېدلې یمه
 ما د تومت پېټې پرسر نیولی دینه
 ما د تومت په ډنډه کې ډېر لمبلی دینه
 زه دې دیدن ته سلامی ولاړه یمه
 زه دجواریو پولې وړم چې کونله شمه
 زه داشنا دپاره غونډه روپی وړمه (۱)
 زه حاجت منه پردېوال ورو اوښتمه
 زما سلام دا دیرې په سړو وینه
 ما د بې نیازې نجلۍ ناز رنځور وینه
 زه په طلب کې دجانان لېونی شومه
 زه بې گودره گله یدمه لاهو شومه
 په حقیقت په سینه ستالیونی یمه
 زه د شهید جامې په خوا کې گرځومه
 ماگل کرلی مار کونډی ترې ټولومه
 زه خوشالیرم چې جانان به ووينمه
 زه دجانان په غم کې ډوب خوشاله یمه
 زه دلالۍ پرکوڅه تلم اجانۍ شومه
 ته به رانه شې چې مې تبه وشلېږینه
 زه یې ویشتلې په ملالوسترگویمه
 زه دې ویشتلې دبنو په غشویمه (۲)

(۱) دذپ، په نسخه کې غونډه روپی پرځای نغدې روپی راغلي دي .

(۲) په س ک . کی دبنو په غشی په ځای (په خماروسترگو) راغلی دی .

خلک ویشتل په تمانچو کړی
 خلک هوا کړی خوشالپری
 خلک یاري د جینکو کا
 خلک یو و اری سلام وایی
 خلکو برباد شوم ځکه ژاړم
 خلکو بېلتون ظالم ته گوری
 خلکو په جمعه دعا و کړی
 خلکو تقدیر ته تدبیر نه شته
 خلکو جامو سره یې ښخ کړی
 خلکو خو نوې یاری و کړې
 خلکو دمرگ لایقه یمه
 خلکو کفن به می رنگین شی
 خلکو زړې یاری تازه کړې
 خلکو هوا باندې زین کېښود
 خلکو لایقه د سنکسا ریم
 خلکه بېلتون سې نه چلېری
 خلکه په دغه فکر مند یم
 خلکه خبر یې مورت ته و کړی
 خلکه ددې زمانې یاردی
 خلکه راځی ر امداد یې راوړو
 خلکه راځی چې ورله ورشو
 خلکه زما به څه اختر وی

زه دې و یشتلې په خما روستر گو یمه
 زه بد نصیبه مړ وړ پخلا کو مه
 زه په خیالجنو پسی تل غواړم ملکونه
 زما دی سل ځله سلام پر جانان و ینه
 یاری یار نه شو هسې وړمه تو متونه
 چې بې گناه مې دخپل یاره بېلو ینه
 چې داشنارنځ مې په کانپو بو تو شینه
 که پولادی زغرې د عقل واغوند مه
 اشنا زما په سینه مړ، شهید به و ینه
 زه به زړې یاری ته ور کړم پیوندونه
 مرگ مې لېده جانان ته نه و رتلم مینه (۱)
 جانان د زړه په وینو غسل را کو ینه
 زما په نوې یاری او رو لگېد نه
 ستا ټپوگی دپالان لاندې زخمی شونه
 مرگ مې لېده اشنا مې نه پخلا کاونه
 که په سرتور سړیې دربار جار و کومه
 چې مې بر باد شول دتول عمر خد متونه
 مومین را غلی دی اوس بیا په بېرته ځینه
 په چول یې پرې ښودم ښامار مې ماتوینه
 لکه گلاب ظالم خزان زپلی وینه
 میراتی را غله رنگارنگ ژړا کوینه
 چې بېلتا نه را ته خېمې و هلی دینه (۲)

(۱) په (غ ل) کې د (مرگ) په ځای (سنگسار) او (جانان ته نه و رتلم مینه) په ځای (اشناسې- نه پخلا کاونه) را غلی دی.

(۲) په س کې دخېمې په ځای ډېری را غلی دي.

خلکه زما به څه اختروى
 خلکه زما به څه اختروي
 خلکه کولې سترگو ته کښېږدى
 خمار دهجر رانه نه ځي
 خمارو سترگو ته دې وايه
 خمارو سترگو ته دې وايه
 خدا په غم کې کله کېږي
 خدا د سرد دې راغله
 خدا د سرد لورى راغله
 خدا د سرو شونډ و مزه کا
 خدا دې بى اجله مرگ دى
 خدا دې دومره مړي و کړه
 خدا دې ټوله لباسى ده
 خدا دې دومره مړي کړي
 خدا د يار سره بنا ئېږي
 خدا دې دک دومباله پوردي
 خدا کوي يارانه ، نه کي
 خدا کوي پلټون دې هېر دى
 خندل دوصل دې راغله
 خدا له تا سره بنا ئېږي
 خدا له تا سره جوړېږي
 خولگى به خاورې درله درکم
 خولگى دې پاس په خولگى کښېږده

انبار غمو نه بېلتا نه را کړي دينه
 چې بېلتا نه په سر سر تور تړلى يم
 بس دى چې ماجانان ته غټ کتلى دينه
 که پيالې ډکې دوصال دسيو څکمه
 چې مې د صبر کا روان نه تالا کوينه
 ډېر دې زما په لورى نه کسى مينه
 ماته د ډېره غمه نن خدا را ځينه
 زړه ته مې نه گورې چې ډېر دي پرى غمو نه
 زړه ته مې نه گورى چې ډېر دي پرى غمو نه
 هسى مزه کا چې د زړه غمو نه وړينه
 په بى اجله مرگ مې مه وژنه مينه
 لکه تېگى چې په يوشا را گله شينه
 په لباسى خدا دې تېره کړم مينه
 لکه تېگى چې په کوم بنا را گله شينه
 بى ننگه يارى غما زانوسره کړينه
 دا دواړه سترگې دى کارتوس ويشتل کوينه
 تشه خدا د بى و فاجينکو وينه
 که در خبر شى په ژړا به شې مينه
 که درد سرمې ستاد مينې پيدا شنه
 ما ته پراته دى په خولى خولى غمو نه
 پر پرده چې زه دا ستاله غمه ستى شمه
 بى پته ياره په کوڅو وايي حالونه
 له جنجالى پېزوان يې واخله جوابوبه

خولگی دې خورمه نه سر پر م
 خولگی دې را کره په خدا شوې
 خولگی دې را کره خپله یاره
 خولگی دمرگ په سوک ماتیري
 خولگی دې را کره مور دې نه کړم
 خولگی دې سره لکه گلاب ده
 خولگی مې خوره خویې خورای شې
 خولگی مې ستاپه شونډو سره شوه
 خوله به په زور درڅخه واخلم
 خوله به د خدای په رضادر کم
 خوله به په زوره درنه واخلم
 خوله به له خپل یاره قربان کړم
 خوله به تر شونډو لاندې در کړم
 خوله به د خدای په رضادر کړم
 خوله به دیار رانه څوک و خوری
 خوله به مې خورې زړه به دې یوسم
 خوله په خوله شنډه په شنډه
 خوله خود خوله د پاسه خوند که
 خوله مې پرون اخیستی خلکو
 خوله مې په خوله کښېږده ه لکه
 خوله مې پر خوله مه ږده جانانه
 خوله مې په پیره پیره واخله

نامر دې ټوله را په شاشه چې دې وړمه
 زه دې له خولې نه په خدا خوشاله شومه
 سخته جگړه ده دمر چل په لوری ځمه
 زه پټه خوله دمرگ له غمه گرځومه
 ته سره مه شی د دنیا په نعمتونه
 ځکه یې واره بېلابلان ثنا کوینه
 شکره نه ده چې په تول به کمه شینه
 سورت به وایم ما انار خورلی دینه (۱)
 وړو کی نه یم چې زاری درته کومه
 منگی مې ولی بنور وې لنده دې کر مه (۲)
 یو مې همزولی بل زاري درته کومه
 چې تر خواړه وطن خپل سر قربانوینه
 په سپینو غاښو مې لونگ ژوولی دینه
 منگی مې ولی چرپوې لنده دې کر مه
 بز دلنه یم چې له چاسې ویره شینه
 ما په خندا دې پرو زړونه وړي دینه
 ژبه مې پر پرده چې گیلې درته کومه
 لکه برغولی په کتوی مزه کوینه
 پر شونډان نن ژبه و هم مزه کوینه
 ژبه مې پر پرده چې گیلې درته کوینه
 لاس مې په زړه کښېږده چې زړه مې کلار شینه
 شکره نه ده چې په تول به کمه شینه

(۱) په (دم) کی دمور په ځای خلکو راغلی دی .

(۲) په (غل) کی (بنوروی) په ځای (چرپوی) دی .

چې د وطن تر مخ په ننگ سرور کومینه
 خدایه خیالی لیلی ته ور کی جنتونه
 په مخ خپېرې بیلته نه را کړی دینه
 بېلتون څاپېرې پرسپین مخ را کړی دینه
 هجران تر منځ شوزه یې گیر په غمو کړمه
 چې خرما خورې څانگې یې ټیټی کړه مینه
 ژ به مې پرېږده چې گیلې د رته کومینه
 سور مې سپره د چونتې خوا مې لټوینه
 چې خماری سترگې په څنگ درواړومه
 منگی مې ولی بنور وې لنده دې کړمه
 په نر کسی چشمانو خیال درته کومه
 سور مې سپره ده بند په بند مې لټوینه
 سترې توتی د بل وطن پرې اوبومه
 تشه خدا خودې اوس اور را لگوینه
 چی هر موزی به یې په غابو خوری مینه
 د شکرانې چرگان یې ټول خوړلی دینه
 چې یې خوړلی دی د قندو شربتونه
 د پیغلې خوله دلم کتره ده زړه وهښه
 سورته به وایم ما نار خوړلی دینه (۱)
 ځوانان ټولیري چې ژوند یې خښوونه
 زړگی مې رېږدی چېری حال به وواینه
 د انری ژ به یې پلته رڼا کومینه
 پلاریې طبیب دی رنځوران پرې جوړوینه

خوله مې تر هغو ژبو جار کی
 خوله مې ترې غوښته غېږ یې را کړه
 خوله مې خندا ته نه جوړېږي
 خوله مې خندا ته نه جوړېږي
 خوله مې خندا ته جوړوله
 خوله مې خرما زلفې مې څانگې
 خوله مې دخولې د پاسه کښېږده
 خوله مې د چونتې لاندې واخله
 خوله مې د خټله لوری واخله
 خوله مې د دواړو خواوو واخله
 خوله مې د زڼې سره ستاده
 خوله مې د زڼې لاندې واخله
 خوله مې د لوړ کمر چینه ده
 خوله مې دې غوښته رادې نه کړه
 خونه مې د موټو پیتی نه ده
 خوله د ملا د لور خوږه ده
 خوله د ملا د لور خوږه ده
 خوله د وړې یا د زړې ده
 خوله مې دیار په شونډه وسره ده
 خوله مې سپین ږیري سپی یوږه
 خوله مې واړه هلک ته ورکړه
 خوله یې ډیوه لارې یې تیل دی
 خوله یې په پاستی کې حلوا ده

خون به يې ستاوی زما ياره
 خولې له مې سور او سېلی راغی
 خو له يې پېچلی معما ده
 خولی به زه درته چکن کړم
 خولی بسوکه پکړی رسی که
 خو له مشو انی نارې سهی دی
 خوله مشو انی گوټې قلم دی
 خولې ته مې سور او سېلی راغی
 خوله دې دا صله تکه سره ده
 خوله دې په خپله رضارا کړه
 خوله دې په خوله کې راته کېده
 خوله دې په مینه را کړه ياره
 خوله دې خراغ لاری دې تېل دی
 خوله دې دتر یو انار دانه ده
 خوله دې د سپینو زرو جام دی
 خوله دې ټوپک خندادې ټک ده
 خوله دې ټوپک خندادې ټک ده
 خوله دې ټوپک خندا دې ډزدی
 خوله دې چوڼی غاښ دې سپاهیان دي
 خوله دې د سپینو زرو جام دی
 خوله دی د سپینو زرو جام دی
 خوله دې د زرو کو تالی ده

که مې داوښکو سېلاب یوسی عالمو نه
 زړه ته مې بیا جانان له کو مه په یاد شونه
 اخو ند به يې چپری په معنی ور سپرینه
 توره لو نگی دې درله سور وکړی سینه
 ما له دکندي او به خوند نه را کوینه
 ژبه قلم لیک دزړه پر تخته کړه مه
 ښگر ف می و ینی دزړگی خط پرې لیکمه
 زړگیه ستا به اشنا بیا یا د شوی وینه
 که دې شاتوت دسر نجان خوړلی دینه
 بیادې نارې کړې چې لرم و هلې یمه (۱)
 ژبه مې پرېږده چې گېلی درته کو مه
 د ډیره وخته ستا دخولې په ارمان یمه
 دا نری ژبه دې پلته او رلگو ینه
 در نڅو رانو قافلې در پسې ځینه
 زما پرې پام دی چې موزی پرې او به څکینه
 داسره شو نهان دی پټاکی اور لگو ینه
 دزني خال خو دې سر دکو دې ویشتمه
 دادواړه شو نهې دې بکر اور لگو ینه
 دانری ژبه دې کرینل حکم کو ینه
 دانری شو نهې دی دسر وزرو سیمونه
 زما پرې پام دی چې موزی پری او به څښینه
 هم دی خبرې په کنده تللی دینه

(۱) په س ک کې د (و هلې) په ځای (چیچلی) راغلی په (غل) کې هم دس ک په څېر ده .

خوله دی دلوړ کمره چینه ده
 خوله دې دلوړ گړنگ چینه ده
 خوله دې دوکان غومبري رخت دی
 خوله دې دوکان دپتا سودی
 خوله دې غوتی دگل گلاب ده
 خوله دې کتاب شونډې دې پانې
 خوله دې گلاب شونډې غوتی دی
 خوله دې کوهی زلفې دې بیاسټې
 خوله دې کونډی که راته نیسه
 خوله د ممانې لاندې را که
 خوله دې رانه کړه په خندا شوې
 خوله دې شربت دی ماتی را کړه
 خوله دې له دواړه خوا را که
 خوله دې یاقوت غا بن دی الماس دی
 خوا بدی مه شی زما یاره
 خواښې می ښه ده بده نه ده
 خواښې ننگور سره په جنگ شوه
 خوب په بی دردو زړونو کیږی
 خوب تصویرې دواړه خوبش دي
 خوب چې کوی تاوان به وکړې
 خوب او خندارا څخه هېر شول
 خوب و خندا په بی غمی شی

زه د سیرې توتی و رځم او به ترې څکمه
 زه تل راځم پردی چینه خان او بومه
 زه سودا گرتو کی په غاښ معلومومه
 وراچولی دې د سرو شو نه و کلپو نه
 شو نه دې بېرته کړه چې وسپري گلونه
 د چارشنبی په ورځ شروع وړ باندې کړمه
 دا نری غاړه دې ډنډر گل ښو روینه
 له نار استی دی عاشقان له تندي مرینه
 زما د زنی نه شو ده توی شو مینه
 خلک به وایي تور سیرلی دی پانې خورینه
 زه دی تر خوله لا په خندا خوشاله یمه
 زه د هجران په سفر ځم تبری به شمه (۱)
 یودی همزولی بل زاري درته کومه
 په بیه گران زما پری جوړه نه راځینه
 زه د موزی په لاس کي یم چې جدا یمه
 د تناره پرسر ډوډی راته شمېرینه
 لېوړ پرې و کړه دلو ډوگوزار ونه
 زما په زړه کې پر هر شته پېداره یمه
 زه دخو اړه جانان د ږن پکې کومه
 گټې هغه کړي چې شوگیر پسی کوینه
 جانا نه ستاغمو نو ډېر ناقرار کړمه
 ماته پرا ته دی په ا مبار ا مبار غمونه

(۱) په ل نسخه کې دهجران په ځای بېلتانه راغلی دی.

خوب کې ديار په خوا کې پروت و م
 خو د به مې سر تر اسمان تېر وی
 خو ر یې نری کمیږي اغوستی
 خو ر به یې ولې نه ړند پري
 خو ر یې پیکې تار تار ډمونځ کړ
 خوره وړه رابا ندې پریو م
 خو زه اوت ته سره یاران وو
 خیر ترینه ما فقیر له را کړه
 خیر دی که اوس مې تپوس نه کړې
 خیر دی که اوس مې تپوس نه کړی
 خو شاله هیڅوک په کې نه شته
 خو شالی نه شته مدام غم دی
 خو شالی ته کړه غم به زه کړم
 خو شالی مه کوه صورت ته
 خو شالی مه کوه صورت ته
 خوشالی تموله اشنا یو وړه
 خو بن خومې نه شوې کشما لیه
 خوشی خواري را پسی مه کړه
 خوشی عبث عمر مې تېر شو
 خیال چې دې کله راله راشی

چې را ایډار شوم د بیلتون غیره کې و مه
 چې لوی بادشاه و احمد شاه په مخ کې ځینه
 او رمې اخیستی د سینی گرگس سیزینه
 چې د جو پې کاروان یې تش کور ته را ځینه
 دیاردو ینو پرتندی خال ورته ږدینه
 د بېلتانه سر و په زړه وهلی یمه
 در یم سړی دې په منځ ولې خبراونه
 چې دې د حسن خانگه نوره سپوا شینه
 یو ورځ به راشی چې به وکړې تپوسونه
 یوه ورځ به راشی چې به وکړی دیدنونه
 دنیا د غم څپې وهی و را نه به شپه
 سېرات شې غمه په خندا دې تېر و مه
 زما زړگی په غم عادت دی نه به چوپنه
 ماد مجلس یاران لیده چې خاورې شونه
 ما ډېر بڼایسته لیدلی دي چې خاورې شونه
 په بد له کې راته پر بڼو دل غمونه
 دونی لنډ یې هر سړی دې بویو ینه
 دا ینځر گل یم په لاس نه درځم مینه (۱)
 لکه ریدی په بیابان ورژیدمه
 د بېلتانه زخمت په ما اسانو ینه

خیال دې په خوب کې راحضورشی
 خیال دې له مانه مرور دی
 خلیل په گور کې ارمان و که
 خلیل په لوړه غونډۍ کېږدی
 خیال دې له وصل نه کم دی
 خوی دی دوزخ ښخ دې جنت دی
 خولې خولې و جود مې رېږدی
 په شپه مې وین کړی تر سبالگی و هه
 کقا صدان لېږم د فکر نه راحینه
 بمبه توپک مې حسن خان په ولو ورینه
 کړکی یې پر پردۍ د گوشتې جنگ به کوینه
 زه تسلي د زرګي محکه پرې کومه
 زه د دوزخ سختی جنت ته تېرومه
 ساخو مې خپږي زه پردي وطن له حمه

دا اخري مسرى مې واوړه
دا اوسنى داسې ځلمى دي
دا باسين چې دې يوسه
دا باسين خپوته گوره
دا باسين خپوته گوره
دا باسين خپولا هوكرم
دا باسين چې دې يوسه
دا باسين خپوته گوره
دا باسين دغم خپه وه
دا باسين د غاړې گله
دا باسين مينځ كې گلابه
دا بنديده بند به شم درماته
دابه دچاپه ځان پيرزوى
دابه زمانصيب قسمت وى

په زړه سوري شى چې مې و كړې تپوسونه
په ساگوډك شى په تيندك باروله ځينه
چې موردې ژاړى پلاردې خړې اړوينه
داسې مې زړه د ډيره غمه خپې خورينه
داسې مې غم په زهيرزړه خپې وهينه
په چريې نه راوړم په زغم مې ډوبوينه
چې موردې شكې لتوي پلاردې چرونه
داسې زما په زړه دغم خپې راځينه
ليلى يې يووړه څه چې دواړه پسې ځونه
پرون تازه وې نن دې سراوى ډنډرونه
يا به ځماشې يا به ډوب درپسې شمه
په بند ماتيري دلا چې اولونگ ونه
چې تله واخلى پردى غم ځان ته تلينه
توتى موجود دى دكارغه په برخه شومه

دا به له مانه پوره نه شی
 دایې له تاسې داسې حال دی
 دایې له تاسې عمرگران دی
 دا بیګانې عجبه شپه وه
 دا بیګانې عجیبه شپه وه
 دا پادشاهی لاړې چلیبري
 داپاس آسمان گوره چې شین دی
 داپاس اسمان گوره چې شین دی
 دا پخوانی مینه دې څه شوه
 دا پخوانی مینه دې نه شته
 داپرګلاب پرڅه پرته ده
 دا پسرلی بیا بهار بهار شو
 دا پسرلی مې نیمه خواشو
 داپورې اوړې کلی وړان کې
 داپورې غرر ابادې پروت وی
 دا په پښتو ژبه کې نه شته
 داپه خیر خیر چې درته گورم
 داپه روسی آسمان کې واوره
 داپه لاله کې ژاله زیب کا
 داپیغلټوب مې د غم دود کړی
 دا پیغلټوب مې لېونټوب و
 دا پیغلټوب مې پاچاهی و
 داپیغلټوب مې د غم دود کړې
 داتار په تارسکاره راټول کړی
 داتخت و بخت دې مبارک شه

چې هر ساعت دې په جرګه پخلا کومه
 لکه ماهي چې بې او بوشی آخر مړینه
 مالیاره وچ شوی له تاسم سور گلو نه
 اشنا مې مخ برېنډ اوه ما پټاونه
 د یار په غېږ کې لکه پانه رپیدمه
 ماله خبرد جانان هیڅوک نه راوړینه
 داسې مې زړه در پسې شین دی و به مړمه
 ما د زړه وینې په اسمان شیندلي دینه
 لکه بنا ساربه تاویدې په دېوالونه
 لکه د زرو گونګرو شور به دې کاونه
 که د جانان پر مخ خولې را غلې دینه
 په ما انگار شو چې له یاره جدا شومه
 اوس مې د شناختو پر سر و تړی ګلونه
 د دوه سینو یې نا غې تړلي دینه
 را باندې نه وی د موزي سپی لاسونه
 چې بې لوزی د خپل اشنا سره کوینه
 ما د رکې نښې د یاری لیدلې دینه
 بابا آدم مې د رسول دېدار کوینه
 که دې په سرو شونډو کې غاښ راښکار شونه
 را پسې مری نری ځوانان کاږه بریتونه
 د سپینې خولې د قدره څه خبره ومه
 داناو یتوب دخوب لېده دی تیر به شینه
 خیالی ځوانان را پسې مری خونکاره شومه
 عالمه زه د بدو برخه پرې سېزمه
 امیر صاحبه چې تابع دې شي ملکونه

داتور اوربل دې که دوه ځايه
 دا ټول د عشق د باب سبق دی
 دا تور پیکي دې لیونی کړم
 دا ته چې ځی ما په چا سپارې
 داته چې ځی اخر به ولاړشی
 دا ته چې ځی نه پاتې کیږې
 داته چې لاړې مسافر شوې
 داته مې یارې د یار خیاله
 دا ټوله ورځ په مازندان دی
 دا جدایی ده که قیامت دی
 دا جینکی وړې کوتلرې
 دا چې سور بنکاري شفق نه دی
 دا چې بهر د نښه کیرم
 دا چې دې مخ ته ډیر ډیر گورم
 دا خپل بنایست را پورې اور شو
 دا ختر شپه د هغې زار شه
 دا ختر ورځ د خوشحالی ده
 دا خرت باربه دې دروند شی
 دا خرت پیتی مې دروند کړ
 دا خرت پیتی دې دروند کړ
 دا خرت سخته خواري ده
 دا خرت خدای خبر دی
 دا خو انصاف نه دی جانانه
 دا خو د استاد یاری خوب دی
 دا خو د استاد یاری تېس دی

چې دې تندې په سترگو وگورم مینه
 چې بلبلان یې په نغمو کې یاد وینه
 یایې کیچی که یایې غوټه کړه سرونه
 ما په بی ننگو خلکو مه سپاره مینه
 ماته گړی په گړی مه وایه چې ځمه
 دا عمرزه به آخر څنگه تېرومه
 ځما د گلو باغ په چا سپارې مینه
 چې ناقلا رزگري په ناقلا روم
 چې منگی واخلم هله وکړمه سیلونه
 وار مې خطا سر تورولاړ په ژړایمه
 وړې کوتلرې مې خوړې نه مړېدم
 آه مې د زړه په فلک اورولگاونه
 لاسې څه ورک کړل لاسې یارد ملکه ځینه
 بنایسته تصویر دې په تختی د زړه لیکمه
 لکه پردی په بد رگو ځان تیرومه
 په کومه شپه چې سردیار په څنگل ږدمه
 یار مې مېلمه دی د زړه غوښې ورته ږدمه
 ډیر مې د زړې خال ته مه گوره مینه
 داستاپه سپینه خوله مې وکښل ارمانونه
 زما په سپینه خوله دې څه وکړه مینه
 څوک چې توبښه ورته لري خوشال به وینه
 په دې دنیا ستاد وصال په ارمان مرمه
 چې دې مین کړم اوس مې نه کړی تپو سونه
 پر کتاب پروت یم سم الف نه پېژنم
 ځکه مې گڼه په زېږي ما دیگر ځینه

داخود ستاد ياري تېس دی
 داخوداستاد ياري زور دی
 داخو دې داسې جواب را کړ
 داخوله به خاورې درله درکړم
 داخو کارونه د قسمت دي
 دادا په خپل کورکي زړه کړم
 داد آخر مسري مې داده
 داد اشرافو عالمو کاردی
 داد پسرلي نخښې پيدا شوی
 داد سپرلي تازه هواده
 داد دنيا ساعت به تيرشی
 داد زرگی بر جونه تينگ کړه
 داد سفر مې اتم کال دی
 داد و سېلو دارومي و که
 داد بنايست ناوی سينگار شوه
 داد دگود رغاړه راواخله
 دادې غلظه ياران ده
 داد مرغه وزر که زما وای
 داد مينو د ستور نه دی
 دادې جفاده که وفاده
 داد بري په مړ ورا غلم
 دادم خټه چی خمير شوه
 داد اسمان ستوري به شمارم
 داد هغو مينو کاردی

زاړه مالوچ مې د سينې تړلي دينه
 لکه ما هی پرييا بان سلگی و همه
 لکه په ژوند چې پر سره خاورې اړوينه
 تاپه سختی کې راته خورویلی ونه
 چې مين زه يم ديدن نور عالم کوينه
 د پیغلټوب باغ می خزان لوټ کړ سينه
 رب دې ژر راوله چې ژردې ووينمه
 د پردیسي آشنا په پت کې ناسته يم
 لیلی توبلی دي په زلفو کې گلونه
 حکه بلبل د خوشحالی آواز کوينه
 که یو پاچاوی بل ملنگ د دوهی وینه
 ما خیزولي په خیالی و ربل توپونه
 زه دشهی کلکو شرطو ورک کړی يم
 که مې اورواخيست دچاکور به وسپزمه
 هر یو خلمی نارې و هی زما دې شینه
 لکه زخمی هیلې په ډب کې ناسته يم
 چې وعده وکړې بیاخولگی نه را کوينه
 ما به د استادیدن په هرگری کاونه
 چې بی قولې د خپل مين سره کوينه
 چې دې بلاته د هجران ورکړی يم
 وژلي خدای وغړیې ماته نه کاونه
 ټوله د غم سره لړلې ده مينه
 لارې کوخی به درته خارمه مينه
 چې د پردیس آشنا په پت کې ناسته يم

دادی احوال می یاره در کی
 د ارسلاح خان قجیرې لونه
 د ا رغوان گلونه راوړه
 د ا رو منتر پرې اثر نه کړي
 د ا ریاته شرنگ د گوتو ورکړه
 د اړنگه بنگه به د رجا رشم
 د ا زادی په لار کې مړشې
 د ا زادی په مرگ خوشحال یم
 د ا زادی په زنکدن کې
 د ا زادی ناوی سمبال شوه
 د ا زادی په ناوی جنگ دی
 د ا زادی سندرې وایم
 د ا زادی سندرې وایم
 د ا زادی معشوقه وایی
 د ا زادی نه خان قربان کړه
 د ا زړه مې داسې راته وایی
 د ا زړه مې زړه ژاړی عالمه
 د ا زړه مې وایی چې قیامت شو
 د ا ځنکدن به مې اسان شی
 د ا زل کښلي به نور نه شی
 د ا زل کښلي به نور نه شي
 د ا زل کښلی را رسیږي
 د ا زل کښلي به نور نه شی
 د ا زه چې غټې غټې وایم

پس له ما بڼامه د رته گرانه ناسته یمه
 اوس د باتی په مخکې ځی سرتو ورسرونه
 جانانه یاره په اور بل کی یې توبسمه
 څوک چې د زلفو تور بڼا مارخوړلی وینه
 چې و ادې نه وړي بڅملي گوتو بندونه
 لکه انگور په ونه و اچوی تا کونه
 چې جنازه دې د آسمان ملکې وړینه
 د غلامی ژوندون که ډیروي ورک دې شینه
 یمه خوشحال غلامی کله قبلومه
 هر یو ځلمی نا رې و هی زما به وینه
 ځلمی په مینه کې سرونه و رکوینه
 چې ځلمی ملاو تړي جنگ ته تیار شینه
 اوس به سپر یږی بڼه ځوانان تور اور بوزونه
 د غلامی یار ته خولگی نه و رکومه
 چې هر سهار نجونی زیارت لره در ځینه
 راشه ملنگ شه د دنیا و کړه سیلونه
 سترگې مې بند را ماتوي راغله سیندونه
 چې په ژوندون باندې جداله یاره شومه
 چې لیونی مې په بازو مچان شړینه
 که و چې ونی زرغونی په اوښکو کړمه
 طالبه ولی شور وې سپین کاغذونه
 لالیه نور په ترویت مه وه لاسونه
 که څوک داخل شی دمکې په حرمونه
 ماته مې یار په سپینه خوله خندلي دینه

دازه چې ژیر زېښلی گرځم
 د ازه چې ژاړم عالم خاندي
 د ازنگېدلی پر لارمه څه
 د اژني څه بدې بلادی
 داسې ستا په غیر کې خيژي
 داسپوړمې پر یوته تیاره شوه
 داسپین کفن بهمې رنگین شی
 داسپین دې مخ سترگې دې تورې
 داسپینه لیچه دې اوږده کړه
 داسپینه تنده دې غونډۍ ده
 داستا ارمان الله پوره که
 داستابهیر که به په یادیم
 داستا پر تشو مېنو را غلم
 داستا په ډول سترگې نه شته
 داستا په شانی سترگې نه شته
 داستا په غم مې زړه کباب شو
 داستا په غوږ والی خوځیږي
 داستا په هجر کې جانانه
 داستاتومت په ماویل شی
 داستا د تش دیدن د پاره
 داستا د حسن په فانوس کې
 داستا خبرې مې زړه غواړي

د بيلتانه د باز له خولې خلاص شوی يم (۱)
 نه شته زړه مواندي چې مې خواته نژدې کينه
 مرگی راغلی زنگېدلی ټول لويينه
 تورو ټوپکو ته ورځي په غورز نگونه
 پيزوان دې ورو ورو خوزو چې سامې ځينه
 پيزوانه وړاندې شه چې ستا په رنځمه
 جانان د زړه په وينو غسل را کوينه
 شونډې دې سرې لکه گلان مزه کوينه
 يو وار مې پر پرده چې پرې سرو لگومه
 تورې پيچکې دې رمې په پنډې دينه
 اوس به ارمان زه دخپل زړه پوره کومه
 زه چې قدم په قدم ږدم تايا دومه (۲)
 مينې هغه وې سترگونه کړل ديدنونه
 که پسې غواړم تل مدام ټول عالمونه
 که پسې وغواړمه واره عالمونه
 ځکه له خولې مې دوريتو غوښو بوی ځينه
 لکه استاذ شاگرد ته گوته خوځوينه
 ځي مې له سترگونه د وينو سپلا بونه
 لونگی دې را کړه چې پر سريې گرځومه
 تلې مې سوځي په غرمو ولاړه يم
 ځما د زړه شمع په اور ويليده
 لکه د للمې غنم غواړي بيا رانونه

(۱) په غ، ل کې د (خولې) پر ځای (پښو) راغلی دی.

(۲) په د، م کې (به په یادیم) په ځای (په زړه يم) راغلی دی.

دا ستا د حسن گلان ډیر دي
 دا ستا دا غونډه منډه زنه
 دا ستا د خیره مې توبه ده
 دا ستاد دوو سترگود پاره
 دا ستاد دوو سترگود پاره
 دا ستا د دوو سترگود پاره
 دا ستاد دوو سترگود پاره
 دا ستاد د زلفویو تار را که
 دا ستا د زلفویو تار را که
 دا ستا دشونډ و شربت را که
 دا ستا د لاسه ای بېلتونه
 دا ستاد لاسه ای بېلتونه
 دا ستا د لاسه ای بېلتونه
 دا ستا د لاسه ای بېلتونه
 دا ستاد لاسه ای بېلتونه
 دا ستا د مور غمی خبرې
 دا ستا دیدن د بریښنا پرق دی
 دا ستا دیدن زما ناری دی
 دا ستار سی زما بې غاړه
 دا ستا مالو زما کفن شه
 دا ستا عزت زما عزت دی
 دا ستا غمو داسې اوبه کړم
 دا ستاله حاله خبره نه یم
 دا ستا له غمه غمجن نه یم

زه به کوم کوم گل ټولوم ستړی به شمه
 لکه انار د گندهار زړه خوږ وینه
 داسې دې کورې که چېرې زه په بېرته ځمه
 د کوڅې سر په اجاره اخلم مینه
 د کلي جنگ د مور خبرې تېرومه
 ماتر شا کړي مور او پلار کشران وروڼه
 تمام کاله ته په سلام ولاړه یمه
 وطن مې پرې ښود همسایه دنور ویمه
 که مسا فرشوم تل به تا پرې یادومه
 چې پرې پېوند کړم د زړگی نری درزونه
 ژبه مې وچه ده ستانوم پرې یادومه
 زما په خونه د غم او رولگېدنه
 لاس د ژوندون نه مې پروڼ وتلی دینه
 واړه غمونه د جانان راغلی دینه
 په زړه داغونه خپل جانان را کړي دینه
 بلخ ته به لاړ شم په سخی به عرض کومه
 لکه چکېرې د گوښو ځان ترې ساتمه
 کله رناشی کله تپه تیاره شینه
 چې ته کورنه پې زه نهاره ناسته یمه
 که په بازار مې خرڅوې درسره ځمه
 چې تور لحد را باندې کلو گلزار شینه
 وطنه ځکه دې ایرې زه ښکلوومه
 لکه په اوږې واوره لمر اوبه کوینه
 زما پر حال بېلار کاندې فریادونه
 د غم سړی یم غم په غم غلطومه

دا ستاله لورى کا غډ راغی
 دا ستاله لورى باد راوالت
 دا ستا وزړه ته می سلام دی
 دا ستا وصال چې را په یاد شی
 دا ستا وصال سې د سرتاج و
 دا ستا یاري او رواو به ده
 دا ستا یاري د پروړ واور دی
 دا ستا یاري د گنده بري ده
 دا ستا یاري دوه نیمی ورځې
 دا ستا یاري دوه جاله ده
 دا ستا یاري سې کړې نه وای
 دا ستا یاري سې کړې نه وای
 دا ستا یاري ړنگ شوی گوردی
 دا ستا یوه نیمه خبره
 دا ستا یوه نیمه خبره
 دا سخرمې لمر خواښی سپوږمۍ ده
 دا سړې منگولې نری غاړه
 دا سړې ځای سې پاتې نه شو
 دا سړې منگولې نری غاړه
 دا سړې منگولې نری غاړه
 دا سېرنی پېغلی سې خرې کې
 د اسمان ستوری شوې جانه
 د اسمان ستوری شوی جانه
 د اسمان ستوري می په شمار کړه
 د اسمان ستوری مې اشنادی

ملایې لولی زه پرې اوښکې تویومه
 پر نورو تریخ و پر مابنه ولگېدنه
 ته په خندا زه په ژړا د سره ځمه
 سترگې سې لې لې اوښکې تویوینه
 بیلتون تاراج کړمه بې تاج گرځم مینه
 او رمې سوځی او به مې ښکته د و بوینه
 نه پرې تود یوم نه سې زړه صبر کوینه
 گندهیری تریخ دی په زاری مې تیرومه
 زما دې رنځ د سلو کالو کړمینه
 دویې جالې ته لیونی ځان غورځوینه
 تر منې سره وم تر نارنجه زیړه شومه
 تر انار سره وم تر پلا لې زیړه شومه
 زه په ړنگ شوی کور کې عمر تیرومه
 په زړه مې لیک دی تور و خاوروله به یې وړمه
 په زړه به یې ښکل کم اخېرت لره به یې وړمه
 د قطب ستوری مې چنغول ورسېدنه
 گودرته لاره د چا ژوند خرابوینه
 د خپل جان دلاسه تور د گن ته ځمه
 کودرله لاره برگ منگی ترخ کې وړینه
 لکه گوتره په مکیز گودرله ځینه
 ما ورپسې کړې چې لکۍ یې تا وومه
 دو رځې ورک شې په ماښام دې ووینه
 نه درختای شم نه سې زړه صبر کوینه
 په شمار می نه کړه دورې نجلۍ خانونه
 دورځی ورک وی په ماښام یې ووینه

د آسمان ستوری مې ریا ردی
د اسمان ستوری مې غماز دی
د اسمان ستوری مې کړې خدایه
د سور کمیس دې مبارک شه
داسې خو هیڅوک په چانه کا
داسې جادودی په ماو کړه
داسې د مینې یا رمې نه شته
داسې دې مخ سالوکې پټ کړو
داسې طبیب به پیدانه شی
داسې می نه گنله خدایه
داسې وخت مه راوولی خدایه
د اشنا دې ظلم ته گوره
د اشنا خیال را باندې نه شته
د اشنا زور کھول مې ولید
د اشنا غم به پرې ورنه کړم
د اشنا غم پر ما میلمه دی
د اشنا غم را باندې زور شو
د اشنا غم ز ما میلمه دی
د اشنا غم ز ما میلمه دی
د اشنا غم مې زړه قلم کړ
د اشنا کور به غلط نه کړم

ر به ماښام کړی چې ریا را و خپژینه (۱)
خدایه سهار کړې چې غماز مې نه وینمه
چې همیشه د یار پر سرو لاره یمه
لر را نژدې شه چې تنی دې و ترسه
زه دې مین کړم اوس دې کور له کلی ځینه
سره په کنجکه ستا نخاس کې خرڅومه
چې په کنده راسره و ویشی غمونسه
لکه چې شپه په ورځی خور کړی تور جالونه
چې گوری لاس مرض د زړه معلوموینه (۲)
چې جدایی به مې د یار په نصیب وینه
چې زه دلې جانان مې بل وطن ته ځینه
هم را ته خاندی هم مې تیغ په مری ږدینه
خوشی مجنون له ځانه ولې جوړومه
چې جانان نه و په ژړاو گرځېدمه
که څوک خطاب د پاچهی پرې را کوینه
د میلمنو خلک همیش عزت کوینه
په تش ختومې پردی بام ونړاونه
د چرگ په ځای به ورته ځان حلالومه
د زړه په کور کې ورته کور ابادومه
ځکه مې نم په هر قدم له سترگو ځینه
د دروازي پر سړیې گل کرلی دینه

(۱) دغ، ل په نسخه کې د (ر به) پر ځای (خدای) اود (را و خپژینه) پر ځای (و وینمه)

راغلی دی .

(۲) په د، پ کې د (گوري) پر ځای (نیسی) راغلی دی .

خاونده زه ترې بې نصيبه پاتې شومه
 سبا د لمر رڼاتې راوړل سلامونه
 چې نيت تر مه خلقه دوه سوده مې شينه
 چې دې ولاړوی زه به بل ته وځانده (۱)
 زمایې وړان کړه دزرگی نری بر جونه
 زه پي توتې توتې زرگی تهکو رومه
 چې خزانه چاسره وی پاچا به وینه
 بندی خانه ده په کې شپې سبا کومه
 د غلامی د عوه کوم که قبول شمه
 په زړه ظالمې وینوې دخلکو زړونه (۲)
 مایه سپرخی دیاری میخ و هلی دینه
 میمنې کړی و په تناب تی پاتې شونه
 پر سردرو به غوړ وم ورته جالونه
 د سترگو تور که لرې کوم ړنده به شمه
 ماد غضبه ځان ساته پی و او ختمه
 په چارنگیری په چاو شکیري مینه
 زه په کتار د عاشقی کې ودرېد مه
 چې ډلې ډلې بلبلان گلشن ته ځینه
 جلکی د سرو شونډه و په سر خندا کوینه
 مالیار تو مېلی دي پتکي کې زیر گلونه
 ځکه سینې د صحرا و شپړل گلونه
 چې مې زرگی د خوشالی و هی تو پونه

د اشنا غیر د گلو باغ دی
 د اشنا کور په لمر خاته دی
 د اشنا کور مخ په قبله دی
 د اشنا مرگ راته اسان دی
 د اشنا مینه زلزله ده
 د اشنا مینه تنکار دی
 د اشنا مینه خزانه ده
 د اشنا مینه زو لانه ده
 د اشنا پی دعوه دې نه کړم
 د اشنا پی د کړ و مې نه یې
 د اشنا پی مو ته که تینگه
 د اشین پر توگ به بیا ونه کړم
 د اشین طوطی مې تر لاس و الوت
 د اشیرین یارد سترگو توردی
 د عاشقی د خدای غضب دی
 د عاشقی دغم زا نگو ده
 داغونه ډېر مې په زړه کېده
 د اعلامه د پسرلی ده
 د اعلامه د پسرلی ده
 د اعلامه د پسرلی ده
 د اعلامه د پسرلی ده
 د اعلامه د پسرلی ده

(۱) په ذپ کې (به بل ته) پر ځای (دبل سره) راغلی .

(۲) په ذ، پ کې د (خلکو) پر ځای د (وړکو) راغلی دي .

دا علامه د پسرلي ده
 دا علامه د پسرلي ده
 دا علامه د پسرلي ده
 دا فقير نه دی څه بلاده
 دا فلاطون حکمت دی څه کړم
 دا کبر خان غازي په توره
 د الف قد می لکه جیم شو
 دا لونگین په ژړا راغی
 داله وطنه به دې ورک شم
 دالمر ژپړی وخت مازیگر دی
 داما سپین و مازیگر شو
 دما زیگر گوره چې تیر شو
 دما زیگر په مخه راغله
 دما زیگر چې څنگه تیر شو
 داما شقه مثال د پیره
 داما مخ د یواله پریوزې
 داما مخ په کوڅه راغله
 داما مخ کتودې وسوم
 داسروړنه پخلا کیري
 داسلمان نه شه خوله را که
 داسې په خپله په ځان کړي
 داسی دپت ښکاره نشان دی

د خوشالی نه نرگس کوز کاته کوینه
 مالیار چې بیا د گلستان لارې ساتینه
 په هر یوه لوری ده خندا ورک دي غمونه
 چې زرغونې کوښې په پښو غواړي خپرونه
 چې مې د زړه په دردو پوه نه شی مینه
 وطن رڼا شود ښمنان په ماتې ځینه
 زه د اشنا غمونو کړ و په په ملا کړمه
 ما ته اوگی په سینه ځای نه را کوینه
 چې ستاد حسن د ورتیرشی را به شمه
 په چا اختر دی څوک دغم ژړا کوینه
 ته چې دنا زخندا کوې ما ښام به شینه
 داسې به تېر شی د اشنا لیونی مینه (۱)
 لکه چا رساله اسپه نوکې لگوینه
 داسې به تیره شی د ستالېونی مینه
 پیر چې کامل شی سړی نه بدرنگه وینه
 د رنه پنا دي تورې سترگې سره لاسونه
 کجک با نه یې ترسالوختلی و نه
 د رب د پاره را ته تپت گوره مینه
 که ادره ورباندې ټوله جرگه کړمه
 ناسردې پریرده دهندوانو مذهبونه
 یارمې خپه کړ د سنگسار لایقه یمه
 زه ننگیالی چې په شان لرم زخمونه

(۱) په ذ - پ کی (د اشنا لیونی) پر ځای (زمالالی) راغلی دی.

دام يې د زلفو را ته خور کړ
 داموزيگي یخني و هلي
 داموزيگي لنډی دیوال دی
 داموزيگي مې د اوږو گوډی
 دامې په خپنه په ځان کړي
 دامې له سترگونه اورڅاشي
 دامې د مرگ وعده پوره شوه
 دامیل داري ایل مات کړي
 د انا رگل غوندي تنکی يې
 د انا زولی لورد چاده
 د انا زولی لورد چاده
 د انبیلې په کنډ وکی کې
 د انتظار بازاری مې جوړ کړ
 د اند یښنو تصور مه کړه
 د اند یښنو پرنیلی سپورشوم
 د انگریزی سرونه ډیر شول
 د انگریزانو سخت دښمن و
 د انصاف تله په لاس واخله
 د امر زیږی وخت مازیگر دی
 د انن به نه ژاړم نو کله
 د انن زیارت سبا جومه ده
 د نیمه شپه ده غله لگېږي
 د نیمه شپه ده تپې خوند کا
 د نیمه شپه ده بنگړی شرنگ کړي
 د نیمه شپه قلا ره شومه
 د نیمه شپه کراره شومه

د زړه بلبل مې پکی لټې تېکوینه
 د زنگانه له کونډی ډیر فریاد کوینه
 ناکام زما دی غوشایی به پرې تپمه
 چې په خپیره یې و هم د وړې ترې ځینه
 لکه ډیري ول په ول تا و شوی یمه
 که گرمې او ښکې مې یاقوت په سڅ راځینه
 چې سرو گلا نولره را غله تورزا غونه
 چې په بازار یې گرځوی نې جوړوینه
 په تور موزي خومی پیرزونه یې مینه
 چې هر سباتو روی سترگې ږدي خالونه
 اوریې زما په زرگی بل کړو یې سومه
 گوره پراته دي زېږ بریټي برسرونه
 ستا د وصال خړېداری پکې کومه
 د اسپینه خوله به پیشکشی در کړم مینه
 د غم لښکر پیره داران را پسې ځینه
 اوس پرې تیر و ځم خپل جانان نه پیژنمه
 ځکه ملتان پسې خواره وو لښکرونه
 سبا تله خپله جفا زما صبر و نه
 په چا اختر دی څو ک د غم ژړا کوینه
 چې یوله بله سره غواړ و رخصتونه
 دیار دمه ده سپینه خوله ورله وروړمه
 د لونگین میر منې و شماره لرونه
 څو ک به مین وي څو ک به ورک له مالکه وینه
 ناسړې و تړه سړ وند په رومالونه
 دا کرم خان بېلو شور و ښلا و نه
 زما ماشومه یاره څو ک دي ژړوینه

دا نېمه شپه شومه کراره
 داو بو غړ و پ کولی نه شم
 داو بو گوټ مې نه تیر یږي
 داو بنو غاړې مې خولې شوې
 داو رلمبی وی بیلتون نه وی
 داهره مور به زامن راوړي
 دایوارمان خومې پوره کړې
 دتور و غرونو دې پنا کړم
 داو اړه ستاد زړه د پاره
 داو اړه ستاد زړه د پاره
 داو اړه ستاد یاری تېس دی
 داو بو غړ پ کولی نه شم
 داو ربل سیوری دې رنگی دی
 داو ربل سیوری دې رنگی شو
 داو سپلو خبر مې واخله
 داو ربلونو سوداگره
 داو سپلو علاج مې وکړی
 داو سپلو غور مې وکړی
 دا هنگر په دکان راغلم
 دا هنگر په دکان راغلم
 دا یلخی د سرتوتی وای
 دایومې زړه یومې جانان دی
 د بابا دم دوسره اولاد کی
 د بابا کور لکه جنت دی

هغه به وینس وی چې چا زړه با یللی وینه
 په زړه مې ستاد مینی لیک دی وران به شینه
 په زړه مې ستاد یاری خط دی وران به شینه
 ما پرې بار کړي د لیلی د سرشالونه
 په تناره کې دې جلیل کړمه مینه
 د احمد شاه په شان به لږ لږ پیدا شینه
 چې په زړه یونه سم دنیا نه ارمانونه
 په زړه کافرې مورې نه دې یادیدمه
 زه دې د ټولې کورنۍ خدمت کومه
 چې د همزولونه جدا گو درله ځمه
 ځکه مې کله یې په زیږي ما زیگر ځینه
 دزړه په سرمې دیار نوم دی رنگ به شینه
 داننگو د سردې مړاوی دې گلونه
 په شینکې خال باندې دې لمر ولگید نه
 داو رلمبه ده د چاکور به وسپزمه
 اول مې بیه کړه شینکې د واره خالونه
 زیاتې به وکړې ستاسو کور به وسپزینه
 زړه مې او رواخسته لوگی به شم مینه
 دا خپل مین زړه په څټکو ټکو مه
 په سیخ پیلې وود دوه مینو زړونه
 په اورستی وای تومتی نه وای مینه
 نوروته نور زړونه له کومه پیدا کمه
 زما په برخه دې موزی ورساونه
 ما په دې بڼه جنت کې کړي دي سیلونه

د بابا کور لکه جنت دی
 د بابا کور لکه جنت دی
 د باغ پر گلو مینه مه کړۍ
 د باغ په گلو مینه مه کړه
 د باغ په گلو تالان گډ شو
 د باغ د مینځ بورا ته وایه
 د باغ دې هر بوتی لونگ دی
 د باغ له لاری مې یار راغی
 د باغ مې هر بوتی لونگ دی
 د باقی ژوند به څه مزه وی
 د بخت منیر ته داسی وایی
 د ببلانو کور دې وړان کړو
 د ببل هسې نوم پرې بد شو
 د بلی سر نه خولگی را کړه
 د بنې غبر را باندي وشو
 د بنوشپول به ترې چاپیر کړم
 د بوساړی لاوړ دی خوږوی
 د بیا بان په میرو خو بن یم
 د بی انصاف جانان دلاسه
 د بېرې حال ویلای نه شم
 د بېرې غبر کولای نه شم
 د بېرې غبر کولای نه شم
 د بی عرضی عمر مې تیر کړو
 د بی عرضی کچکوله مات شې
 د بی عرضی نریه رنځه

په دی جنت کی می نصیب نه شو سیلونه
 ما په دې بڼه جنت کې ونه کړل سیلونه
 لیلی د گلو سره د سته پر مخ لړینه
 لیل د سرو گلو غونچې په مخ لړینه
 بویه چې بیا بهار راځي سپنې گلونه
 گلونه زر زربو یوه خزان راځینه
 پی لکیدلی دی د چتر پلو ونه
 ماله یې راوړه د سرو گلو سیلونه
 چی شاه لیلی پکی په نازېدی قد مونه
 چاری په لاس پراشنا خاورې اړومه
 په تمانچو بر جونه چا راخستی دینه
 خزانه تا په باغ کې څه لیدلی دینه
 د باغ گلونه ټول بورا خوړلي دینه
 سرتور مې مه درخیزوه په لوړ بامونه
 لکه ډوډی په تناره خامسوزه شومه
 د جانان مینه به په سترگو کې ساتمه
 بنور واد چرگی لکه زلفی خوند کوینه
 چی ملاقات مې د جانانه سره وینه
 زه نامنظور دخواست په لاس ولاړه یمه
 دخواست یاری ده بیابانه شې مینه
 خدای دې پخپله مهر بانه کړه مینه
 زما د یار مزاج نازک دی قهر به شینه
 د خدای د پاره راشه و می کړه پوښتنه
 چې د رپه دردې گرزوم تش دې راوړمه
 غوښې مې توی شوې لکه گل ور ژېدمه

د بيلتانه احسان را باندي
 د بيلتانه احسان را باندي
 د بيلتانه استاخي گرځي
 د بيلتانه به خاص مري شم
 د بيلتانه به گيله نه كړم
 د بيلتانه بيري په پښو كي
 د بيلتانه پر ژونده را غلم
 د بيلتانه پر ژونده را غلم
 د بيلتانه پر كښتي سپوريم
 د بيلتانه به خاص غلام يم
 د بيلتانه په ژونده دل شوم
 د بيلتانه په تاريكو كي
 د بيلتانه په تاريكي كي
 د بيلتانه په تيغ حلال شوم
 د بيلتانه په تيغ حلال شوم
 د بيلتانه په تال كي سپور شوم
 د بيلتانه په خړ درياب كي
 د بيلتانه په سرو سكر وټو
 د بيلتانه په دسترخوان كي
 د بيلتانه په ديگ كي پوخ شوم
 د بيلتانه په كوټ كي بند شوم
 د بيلتانه په كوردي غم شي
 د بيلتانه په كور كي را غلم

ما د جانان له غمه ورو ورو خبر وینه
 زه يې د يار له قد ره اوس خبره كړمه
 ډير په خندا مي مخ ته مه راځه مينه
 كه مي له خپله ياره نه جدا كوينه
 بيلتون له تخته پاچا هان كوز كړي دينه
 زه د اسيد په لاره ورو ورو تگ كومه
 گر بهاري خيژي دوه مين جدا كوينه
 ناوې يې تير كړم خرڅ مي مات كړل زنگڼونه
 دو صال باد را پسې نه شته غرق به شمه
 ما دى د خپله ياره نه جدا كوينه
 اوس غمازان مي له غلبيله چاڼو ينه
 دتوكل خراغ په لاس در پسې ځمه
 يك تنه ا پروت يم په ورو ورو سلگي و همه
 زما زيات له عاشقان به نل راځينه
 اوس مي كوڅه په كوڅه غوښي گرځو ينه
 ما د وصال د باغه لرې لري وړينه
 دغم خپې مي تاووي ډوبه يې كړمه (۱)
 تر نامه خښ شوم د زړه وينې غورځومه
 برخې قسمت شوې ځما غم ورسېدنه
 دا ندينو په طباخ پروت غمازې خورينه
 د هندو كښ تر غره يې لوړ دي ډېوالونه
 چې د غمجنود زړه واخلي خبرونه
 برخې قسمت شوې زما غم په برخه شونه

(۱) په د - م - كي د (ډوبه يې كړمه) پرځاى (ماډو بوينه) راغلى دى .

د بيلتانه په مدرسه کې
 د بيلتانه په مدرسه کې
 د بيلتانه په مدرسه کې
 د بيلتانه په مدرسه کې
 د بيلتانه پيټې په سردۍ
 د بيلتانه توره بڼا ماره
 د بيلتانه تيارو کې پروت يم
 د بيلتانه خول مې پرسردۍ
 د بيلتانه داسې غوغا ده
 د بيلتانه د باد له لاسه
 د بيلتانه د باز په پښو کې
 د بيلتانه د جگړې نه يم
 د بيلتانه دې لاس آزاد وي
 د بيلتانه دې لاس آزاد وي
 د بيلتانه د لاسه خدايه
 د بيلتانه درياب کې غرق شوم
 د بيلتانه درياب لاهو کړم
 د بيلتانه د فتره واورې
 د بيلتانه دوره راگرځي
 د بيلتانه دهقانه خوار شي
 د بيلتانه راسره څه دي
 د بيلتانه راسره څه دي
 د بيلتانه زندان کې بند شوم
 د بيلتانه سپاهيان سپر يري
 د بيلتانه سراي کې بند شوم

واره اولوی د جدایې سبق واینه
 کتاب دغم شروع کوم ژړا راځینه
 خښی وشو زما غم ورسېد نه
 دغم کتاب شروع کوم ژړا راځینه
 زه به دمه دا ند یښنو کنه وله ورښه
 څوک دې خوړلی و که زه دې وخوړم
 جانانه راوړه ستا د حسن مشالونه
 دغم لښکرې را پسې له ملکه ځمه
 لکه د چا په کور چې ورشی سیلابونه
 لکه خزان وهلی پانه ژیره یمه
 نری نری فریاد کوم غوښې مې خوړینه
 ولې به ځان پردي وطن ته ورک کومه
 چې بی رخی راسره ستانه وی سینه
 یارېې جدا کړو نور یې څه پروا لرمه
 نری نری فریاد کوم له ملکه ځمه
 لاس دې رانه کړد ما هیانو خوراک شوه
 غمخواره را کړه په اخلاص دواړه لاسونه
 چې ښایسته ژنې دې ورک کړه له وطنه
 وصال غریب دی ترینه وتړی بارونه
 زما د زړه شو دیار وکړی دي خنډونه
 چې هر گړی زه پری ویر ژلي زړونه
 چې هر زمان مې ژړوي په کوردننه
 پر پښو یې را کړد پولاد و ځنځیرونه
 هر څوک و پر پری چې به ماتلا کوینه
 د کوه قاف تر غره یې لوړدی دیوالونه

د بيلتانه سره شاگرد شوم
 د بيلتانه سره مې جنگ دی
 د بيلتانه سره مې څه دی
 د بيلتانه سنگرمی مات کړ
 د بيلتانه ظالم د لاسه
 د بيلتانه ظالم د لاسه
 د بيلتانه ظالم د لاسه
 د بيلتانه ظالم د لاسه
 د بيلتانه ظالم د لاسه
 د بيلتانه ظالم د لاسه
 د بيلتانه غمازان گرځي
 د بيلتانه فوځونه راغلل
 د بيلتانه فوجونه راغله
 د بيلتانه کاروته گوره
 د بيلتانه کلونه راغله
 د بيلتانه کوتوال بندی کړم
 د بيلتانه کوتولان گرځي
 د بيلتانه کوتوال بندی کړم
 د بيلتانه کوردې ربوران کړي
 د بيلتانه گرد اوکې بند يم
 د بيلتانه لاس دې راخلاصوی
 د بيلتانه لاس دی آزادوی
 د بيلتانه له لاسه خدايه

ما لا سبق ويلي نه وعاق يې کړمه
 د صبر توره به خپل څنگ ته اچومه
 چې په خراغ را پسې گوري محلو نه
 دوصل تبری په دیدن او به کومه
 پرسرد ځمکې چې زیارت وی زه ورځمه
 په ژړا ژاړم پرسر خا ورې بادومه
 لکه یتیم په ځای کې ناست ژړا کومه
 د زړه د پاسه مې پولی ولاړې دینه
 گریوان به څیرې په محشر ولاړه یمه
 په لړماته کې مې د ریا ب دوی نوځینه
 د یار مې کلې په زړې ما زیگرځینه
 داوښکوسیل مې همیشه پر مخ راځینه
 دیر مې خوشاله څنگ له مېه راځه مینه
 د زړه کلا ته مې بمونه غورځوینه
 زما د زړه پر سرچونې آباد وینه
 دچوریاگی ریار په شپو مې غورځوینه
 څوک چې دیار کلی ته ځي توبه دی وړینه
 لاس پر تندي کړم پرسر خاورې بادومه
 دیر په خندا مځي ته مه راځه مینه
 زما جانانه راشه مات کړه زندانونه
 پر مایې وکړه ناشناشنا ظلمونه
 خلاصی مې نه شته چې هرڅو وهم لاسونه
 یار یې جدا کړ نور یې څه پروا لرمه
 چې معشوقه را سره خپله روغه وینه
 څیری گریوان به په محشر ولاړه یمه

دييلتانه می خان شاگرد که
 د بيلتانه نه می زړه بد شو
 د بيلتانه نه خبرنه وم
 د بيلتانه نه ډيرو پيرم
 د بيلتانه نه ډيرو پيرم
 دييلتانه نه به خلاص نه شم
 د بيلتانه نه چې خبروی
 دييلتون چاته سترگی مه شه
 دييلتون زور په چاورمه شه
 د بيلتون غبر په غوږو راغی
 دييلتون مخ دی چاته نه شی
 دييلتون خپل زړه د پولاد دی
 دييلتون زړه له کانه سخت دی
 دييلتون غبر په په غوږو راغی
 دييلتون کورنه شته چې وران شی
 دبی ننگی کچکوله مات شي
 دبی وفا آشنا د لاسه
 دبی وفا آشنا د لاسه
 دبی وفا جانان د لاسه
 دبی وفانه وفا غواړي
 دبی وفانه وفا غواړي
 دبی وفا جانان د لاسه
 دبی وفا جانان د لاسه

ماتری شروع لا کړی نه وه عاق بی کړمه
 ساد اشنا له قدره ورو ورو خبر وینه
 ما وی دنیا به په ما تل آبا ده وینه
 ما به د خپل خواږه اشنا نه جدا کړینه
 ما دې د خپله یاره نه جدا کوینه
 که د پولاد وکلای تاود خانه کړمه
 د زړه پر هر به یی زولن تر عمره وینه
 چې چاته وگوری په ژوند کی مړی شینه
 زړه فولادی لکه د سوم او به کوینه
 غما زولادی زما خونه ورا نوینه
 گرځوی دا ظالم جولی جولی غمونه
 ځکه د بل په زړه کی نه کوي دردونه
 داسپالی نه سرداران را خلاصوینه
 غلی ولادی زما خونه ورا نوینه
 په نورو خلکو ورا نوی آبا د کورونه (۱)
 چې در په در دې گرځوم تش دی راوړمه
 د زړه د پاسه می پولی ولاړې دینه
 ما پسی تل د بيلتانه ماسلان ځینه
 په نارنجی مخ می سیلاب اوښکو ځینه
 سبا به ژاړې ځانته مه گوره کارونه
 تل به ولاړې دایرو په ډېرانونه
 د زړه د پاسه می پولی ولاړې دینه
 خېرې گریوان به په محشر ولاړه یمه

د پاچاهي دعوه به وکړم
 د پاچاهي لاري چليري
 د پاسه تورگړدونه راغله
 د پاسه دوي شين خالي راغلي
 د دنيا سودا وزيان به څه وي
 د پاسه دوي کوتري راغلي
 د پاسه راغلي په خدا شوې
 د پاسه واورې په ما وري
 د پا ولو دک کميس مي وليد
 د پتاسي په شان خوږه يې
 د پتاسي په شان خوږه يې
 د پترو دکه پرې را پر يوزه
 د پتو سترگو قسم نه خورم
 د پتو زړو نو خبرداره
 د پجي گرام په پورې کش کي
 د پجي گرام ملک ته وايه
 د پته دار پر توگ ميرمني
 د پرتاگه دې دولس پتې
 د پرديسي داسي ژړاده
 د پرديسي مرگيه خوا رشې
 د پيرنگي کوتوال بندي کړم
 د پسرلي بسا دالوتي
 د پسرلي باده نامراده
 د پسرلي پر را تلو پوه شوم
 د پسرلي په باندۀ را غلم

که بې پروا د چا تر څنگ ودریدمه
 ماته خبر د جانان هېڅوک نه راوړینه
 په سڅ بيلتون دی ورسره دغم فوځونه
 مراندې دزړه يې د هر چا شلولي دینه
 د بيلتانه غم دزړه جرې غوڅوینه
 لکه پيری چې د مرغا نوښکار کوينه
 تر سپينې خولې دې په خدا خوشاله يمه
 جانان راځي پر سړنيولي سره گلونه
 زه وار خطاشوم په سينه وروښويدمه
 په کوم ماښام کي دې رب راوله مينه
 ځکه دی مورتۀ د دسته سلام کومه
 که دې آشنا په زنگدن وي روغ به شينه
 څومره چې سترگي غړوم تا يادومه
 پروردگار له پوني يا رپسي شومه
 په وينو سره شول د جوارو بمبلونه
 ډيري دی کونډی کړې ښيری درته کوينه
 په لارې راشه چې دی پتې و شمارمه
 زمانه غټې را په شاشه چې دې وړمه
 لکه پرتو روغرو چې اوري بارانونه
 چې پرتخته دی خلاصوی دپگړی ولونه
 خود اسلام پاچا خبريږي وبه سرمه
 د ياردلوري دياربوی راله راوړينه
 سڅ مې ديارپه لارو لوندو وچ دې کنه
 جينکو راوړه په وړبل کي زير گلونه
 گلان غوړيږي وختي خان سمبالوينه

شناخته دی گل شه چې عالم یې بویوینه
ستا د بیلتون په غم کی ژیره پانه شومه
ستا په یاری کی لکه پانه ژیره شومه
داسی می زړه د رپسې پانې پانې شونه
چی دکاندار د عطرو بندکړی د وکانونه
ستا حسن تل پسرلی کله کله وینه
زه به د یا ربشر په تا کی و وینمه
نوی شبنم توری وروخی زیړگلو نه
د دوه اگوا میل یی لکی په ورنونه
جنکوراوړل په ور بل کې زیړگلو نه
په هره پوله کې بنگرې مات شوي دینه
گل په خندا دی آسمان اوښکی تو یونه
نجلی په سرو منگولو وړي تو لوینه
باد د پروان د کوهدامان مزه کوینه
ستاد پیکي په نسیم زړونه تازه شونه (۱)
بیابه ناری وهی چی ورک شوله وطنه
ترخپل سرتیر وی بی ننگی نه قبلوینه
په خپل وطن به توریالی خان جا روینه
دښمنان مړه شول لاس یی سره به وینوشونه
په یار را پوپوته چې ډېره سترې یمه
نصیبه مه می گرځوه په وطنونه
ناخا په غبر شوچی نیکه دی پیدا شونه
خانان دی مړه کړل خان دې خپل کمزوری گنه

د پسرلی په میاشت دې مرگ شه
د پسرلی ترگل تازه وم
د پسرلی ترگل تازه وم
د پسرلی دگل په شاته
د پسرلی دغه علامه ده
د پسرلی گل له تانه زار شه
د پسرلی گله بختوره
د پسرلی نخښی پیدا شوې
د پسرلی د سیله راغله
د پسرلی علامې راغلې
د پسرلی علامې راغلې
د پسرلی غم اوښادی یو دي
د پسرلی لوونه گله شول
د پسرلی نری باران دی
د پسرلی هوا لگېږی
د پښتنو دښمنی مه کړی
د پښتنو زلمی زړور دی
د پښتنو زلمیو وار دی
د پښتنو ژنی و رگه شول
د پشکال له وښوراغله
د پښوتهاکی می او به شوې
د پلار زانگو می زنگوله
د پلی خانه بد دی وکړل

دپورتسه را مه شی مغلہ
 دپیر بابا لارې دې سختی
 دپیر نگی په جیلخا نه کی
 دپیزوان سیوری دی راخورکړه
 دپیزوان بخت راته معلوم شو
 دپیوار سردیر پښو نه دی
 دپښور لېوان دې و خوره
 دپیشلمی او رو نه بل شو
 دپیشلمی اور ونه بل شو
 دپښور بازاره گل شمی
 دپښورد ستور می خوبش دی
 دپښور سورات یی ټول کړ
 دپښور د پا چالو رې
 د پښو ره پـسو رې لارم
 د پیغلې بخت دی سوداگرو
 د پیغلې تگ دقو ماندان دی
 دپیغلې خوله شینکی کاریز دی
 دپیغلې خوله دجنت وړ دی
 دپیغلې خوله دزړه دوا ده
 دپیغلې خوله تنکی گنی دی
 دپیغلې خوله سپینکی خراغ دی
 د پیغلې دری شیه مـزه کا
 د پیغلې دری خیزه مـزه کا
 دپیغلې هغه تگ می خوبش دی

زما د سررو پی داستا قلنگ کی ځینه
 دگلو لښتی زه پرې ستا دپا ره ځمه
 زلمی په بریتو لاس وهی چی خلاص به شونه
 دپشکال غرسو سوو سول اندا مو نه
 لکه بوراچی دسو رگل دپا سه وینه
 څو دځلمیو پرې جوړنه شی زیارتونه
 چې دهوا مرغان دې راوړي اندامونه
 زه خواره ناسته سرور پخلا کومه
 نجلی په سرو منگولو یاررا وینوینه
 چې می اشناپه تاکی شپې سبا کوینه
 نجونی یې واره سورسalo په سر کوینه
 دشا لیلی دنتکی لال پرې جوړوینه
 حکم جاری که نو کړي به دی کومه
 چیرته لیلای دموزي په برخه وینه
 په مرغلو یې بنا یسته کړ وړ بلونه
 دادواړه زلفی ار دلیان لاس لگوینه
 شینکی کاریز ته هر مرغه غاړه وینه
 دجنت ورته هر مومن تمه کوینه
 بیله دې نه ځی دخوږمن زړگی رنځونه
 دناوی خوله نکه غوړی خواوې وینه
 داژ پره ژبه یې بیاتې خوله لگوینه
 زري پټې گیبی پر توگ لنډي گامونه
 سپینی پیڅی بخمل پټې و اړه گامونه
 چی مازیگرشی دگودر په لوری ځینه

د پیکر و شنا را خـیـژي
 د پیکر و شرنگار دې راغی
 د پیکي ول دې را خراب کړ
 د تابه هیریم که په یادیم
 د تاتره لویه جگړه کی
 د تما زیږی شه زما تبې
 د تما زیږی شوزماتې
 د تاله ژبی څخه جارشم
 د تاله لوری باد راوالوت
 د تبي نه یم چی به جوړشم
 د تپسی وارر اسره کیده
 د ترکانی دکان ته راغلم
 د تصور تصویرمی مات شو
 د تعویذگی مزی دی لنډ کړه
 د تناره لېوته پروت وی
 د تناره لمبه پرې بڼه ده
 د تناره لمبه تری بڼه ده
 د تناره لمبه کبره شوه
 د تن تابه می کړی وړانه
 د تن جاموکی نه ځاییرم
 د تندی خال دې داسی زیب کا
 د تنهایی پرکوته راغلم
 د توبې شپه ده سوال قبلېږی
 د توتوپانمی خوراک وای

راته ښکارېږی جنکی او بوله ځینه
 ما وی اوبیان د نارنجی را غلي دینه
 راسم دی نه کړ چوتی سربه ناسته یمه
 زه چی قدم په قدم یادومه
 گوره غلیم نه تښته و نه کړې مینه
 چې به جوړه په طبیبانو پسی ځونه
 پسه طبیبانو به جوړه گرزومینه
 خبرې ته کړې مزه ماته راکوینه
 په نورو تریخ شوپه ما خوړ ولگیدنه
 زه دکاږه اوربل شمال وهلی یمه
 ماله بی واره تپه خوند نه راکوینه
 د خوارمین زرگی پرسراره کوینه
 نوره به د خیال خداد چا سره کومه
 په عاشقانودی زېږی ولگوونه
 په زره می نه وی ستادسروسترگودا غونه
 د مین توب لمبه سړی ستی کوینه
 د عاشقی لمبه سړی ستی کوینه
 زمایی وسول د کبروزلفو سرونه
 چې لورپه لورسیلاب داوښکوږی راځینه
 چې مرورجانان مې را کړه سره لاسونه
 لکه پرسپینه واوره کاغه ناسته وینه
 نیازمن ویده بی نیازه ځای نه راکوینه
 خلکه زما په حق کې پورته کیء لاسونه
 دلبره مه وای د موزی دکورغمونه

د توتی خوشی خولگی سره ده
 د توتی هسی خولگی سره ده
 د توتی هسی خولگی سره ده
 د تور اوربل په پاچاهی کی
 د تور اوربل دی پاچاهی ده
 د تور اوربل دی پاچاهی ده
 د تور توپک به دې خونلې شم
 د تور توپک ویشتل می خو بش دی
 د تور توپک، یشتلې جوړشو
 د تور سالو میر من ته و ایه
 د تور لحد غاړې له راشه
 د تور کمیسی جلی ورو ره
 د تور لحد غاړې له راشه
 د تور و جنگ وای مابه و کړای
 د تو رو خنوش ک پی را کړ
 د تو رو زلفو په ځنگل کی
 د تو رو زلفو بوی دی لگی
 د تو رو زلفو په تور تم کی
 د تو رو زلفو په ځنگل کی
 د تو رو زلفو لو می و کړ
 د تو رو زلفو می زړه ښه دی
 د تو رو زلفو وار می تیر شو
 د تو رو زلفو واری تیر شو
 د تو رو زلفو یو تار دادی
 د تو رو زلفو یو تار را کړه

بور ایه تور و شونډو و خوړل گلونه
 بورا په تور و شونډو و خوړل گلونه
 د باغ گلونه ټول بو را خوړلی دینه
 جانانه ډیر دې راته کړی سلامونه
 ځکه سلام په دوه لاسی درته کومه
 ځکه سهار پیگا سلام درته کومه
 چی ورپې نه کړې دنا کسوپه لاسونه
 داد چرو و هل سړی بدر نگوینه
 د سپینی خولې ویشتلې وینی اچوینه
 نور دی دخوږو زړونو نه اخلی ازارونه
 دنوی کورسبار کی را کړه مینه
 اوښی می نه یې چې په شا دې گرز و مه
 د بدن به نه وي ماته پور ته که لاسونه
 دنصیب جنگ دی و اړ خطا ولاړه یمه
 تر تېرې تورې پی زه زیات غوڅ کړی یمه
 یار په منگول کی گرځوم چې ورک به شینه
 خلک گومان پی دخوتن د شکو کینه
 دخما رو ستر گوښا مار خوړلی یمه
 که د سپین مخ رنډی نه وای ورک به و مه
 په کوده ویش کی مې پیکې ورسیدنه
 زه په بلی جانان می لاندې زنگا و نه
 هغه شرین اشنا می خوا ته نه راځینه
 ځکه می یار په کوڅه غلی غلی ځینه
 که ته زسری یې نو پرې و تړه بارونه
 که مسافر شوم خپله ملامه پرې تړمه

د تور وستر گود بدن را وړه
 د تور وستر گویارمې ورک دی
 د تورو سترگواشارت کړه
 د تورو غرونو پنا یاره
 د تورو غرونو پنا یاره
 د تورو غرونو پنا یاره
 د تورو غرونو دی پنا کړم
 د تورو غرونو پنا یاره
 د تورو ننگ د ننگ میدان دی
 د تورو وینو په گرداو کی
 د توریالی اکبر له برمه
 د توریالیو خویندی ژاړی
 د توری سل پر هاره روغ شی
 د تورې وار را باندې وکړه
 د توستوبه دې خلاص نه شم
 د توستوبه دی خلاص نه شم
 د تومتونو خای یې زه یم
 د تومتونو پرې باران دی
 د تومتونو یا ردې زه یم
 د تیرا خو کوکی غرو شو
 د تیغ گوزارد رغیدو دی
 د ټولو بدو به توبه کړم
 د ثمر خیلو جني وکه
 د جامورنگ خودې تک سپین دی
 د جانان بوی می د رته راوړ

را باندي جور کړه بیاد خاورو اسبارونه
 په زرگړناسته یم خیره یې جوړومه
 د سپینو غابو خندامه کړه خوک به وینه
 د دیدن تخم را لیره چې یې کړمه
 که خوک راځی کاغذ راواستوه مینه
 دیدن د باد په مخ را پرېر ده چې راځینه
 په زړه کافرې مورې نه دې یاد یدمه
 چیرته په خیال کې دې راځم که هیردې کړمه
 شمه بلیری د عشق اورتا زه کوینه
 سرد عاشق لکه حباب د ورې و هینه
 ځوانان د ننگ توری وهی سرور کوینه
 د سپو موزیانو خویندی سترگی توروینه
 د ژبی زخم ترقیاسته پوری وینه
 را ته رانه کړی دی پتو پیغورونه
 که پیڅول د غره پرسرو د رومه
 ما د تومت په اوبو وللی دی لاسونه
 د مالیدې کاسی یی بل کاله ته ځینه
 اشناد شرمه سترگی نه پورته کوینه
 د سپینی خولی یاران دې نور نیولی دینه
 پښتنی څه شوې چې پښتون ځوی لویوینه
 د خولی گوزار په زړه تنها کې جوړوینه
 جانا نه ستا مینی نه توبه کومه
 چی په یوه منجینه دری منگي راوړینه
 زما د وینو غوټه ورکه چی رنگ شینه
 ته خو پردېس یې ستا تحفه دې داڅیزوینه

د جانان باده پر ماگرانه
 د جانان بد و لو منځ دی
 د جانان پښوته می ځان فرش کړ
 د جانان تو رو سترگو و سوم
 د جانان دوه رنگه کاته دی
 د جانان دې ظلم ته گوریء
 د جانان زړه دې له ما بد کړ
 د جانان زلفی ښا ماران دی
 د جانان زوړ بورجل می ولید
 د جانان سترگی می یاد پری
 د جانان سترگی اثری دی
 د جانان سترگی باتو ران دی
 د جانان غم به می هېر نه شی
 د جانان غم زما میلمه شو
 د جانان غم زما میلمه شو
 د جانان غم را باندې زور شو
 د جانان غم شو راپه غاړه
 د جانان کډې په مخ راغلې
 د جانان کور په لمر خاته دی
 د جانان کور می نمر خاته دی
 د جانان مخ د گلوباغ دی
 د جانان مخ د جنت وردی
 د جانان مینه اباسین دی
 د جانان مینه زلزله ده

تاله جانانه مات څه راوړی دینه
 هلته به یی وینم چې می سترگی شاته شینه
 ځکه په عرش د عاشقی خنای یمه
 کور یی خراب کړې رانجه چاور کړی دینه
 چې د عاشق پرزړه رنگ رنگ اثر کوینه
 یو راته خاندی بل می تیغ پر سړی ږدینه
 دژبی سره په غیچی دی پریکومه
 زه یی خوړلی یم علاج یی نه راجینه
 چې جانان نه و په ژړاو گرځیده
 په خوب یی وینم چې گیلی راته کوینه
 په یو نظر د سړی سر قلم کوینه
 دزړه کترې می په منگو لو شو کوینه
 که د لحد په شناخته سرو لگومه
 لکه ما شوم ورسره ځان مشغولومه
 دزړه په کور کی ورله کور آبادومه
 ځکه دسترگومی روان دی سیلابونه
 د بیلتا نه دلاسه ورکی ودریدمه
 ژړا می راغله دیواله ته کېناستمه
 سبا د لمر نای راوړه سلا سونه
 که په قبله وی مابه نمونځ ورته کوونه
 دیدن کوم امیل د گلو جوړومه
 مایې پردواړو تمبوایښی دی لاسونه
 د لامبوزن غوتی و هم ورله ورځمه
 زمایی وران کړل دزړگی نری یرجونه

د جانان مینه توربنا ما ردی
 د جدایی په تیغ زخمی شوم
 د جغاول سزی دې لنډ کړه
 د جلا لا گود ره وران شې
 د جلا لا مانی جر کیري
 د جلی تورو سترگو وسوم
 د جلی خوی د غرخني دی
 د جلی سترگې د سرز دي
 د جلکې د زی روی په تهنه
 د جلکې دوه غاړې په غاړه
 د جنازې بسا زو می نسه
 د جنازې بازو می نسه
 د جنت حوری به یې سیل کړی
 د جنی کور را ته معلوم دی
 د جوړید و هیله می نه شته
 د جوگی یو کا غد عبث شو
 د جیل خانی ترخوا پپله
 د جنکو اصیله خویسه
 د جنکو اصیله خویسه
 د جیلخا نسو پیره د ارا نسو
 د جیلخانی سوروته راشه
 د جیلخانی د مینځ پپله
 د جنی دوه کارونه خوند کا
 د چا ازار به درپسی شی
 د چابه یی نور صورت خوښېږي

زه د بنامار په خوله کې عمر تیرومه
 ستاد دیدن ملهم که را کی جوړ به شمه
 لکه گوا بن گړندی دسینی مینځ له راځینه
 په جنکو دې سالنډی واکا ونه
 چایی له پېنځه کشمالي ایستلی دینه
 کلی یې وران کړی رانجه چاور کړی دینه
 غرخنی خلی پریکوي وطن څارینه
 زه به دشونډو کبر کیری ورته وهمه
 مینه منځ روی یې نسه په غابونه
 د تیکبالی غاړې په زړه ویشتلیمه
 ناوخته کیری نا اشنا وطن ته ځمه
 چیری به ما په راستی خوله درکړې وینه
 چاچې د دین په لار کی سرور کړی وینه
 د بام په سړیې کشمالي کرلی دینه
 د بیلخانه بنا ما رپر زړه خوړلی یمه
 زما عبث شول د ټول عمر زحمتونه
 رب خودې گل که چې بنديان دې بویوینه
 چې خوله ترې واخلي سترگې سړاوې و اچونیه
 چې خولگی را کړي سترگی سړاوی و اچونیه
 په بند یوان اشنا مې وایه سلامونه
 زه به ژر ادا سرندي په دود کومه
 خدای دې گلاب که چې قیدیان دې بویوینه
 لنډې پینځې سپینې پنډی مزه کوینه
 لیلا په سور سالو کې مه کوه نازونه
 زمایی خو بن دي په لنډی زنه خالونه

د چا په د ار کمیس میرمنې
 د چاپه خوله چې دوکه نه شې
 د چاپه مرگ خوشالی به کړه
 د چا به مور و پلار یادېږي
 د چا چې خپله مینه نه وی
 د چاپې خپله ابی سره وي
 د چا دبخت دیوه چې سره شی
 د چا ننګی د چا پیزوان وی
 د چچکی پسه مسلکی کې
 د چرو زور را پسي را غسی
 د چلم دروی به دې زه شم
 د چلم سر په پیره ډک کړه
 د چمنی خان طاقت خرگند شو
 د چمنی خان د پښتو واردی
 د چمنی خان د لاسه تنګ شول
 د چمنی خان جعفر ملگری
 د چمنی خان قتل پسی شو
 د چندن لښته سی گنلې
 د چهل گزی با با په خوا کی
 د چیت کمیس دې مبارک شه
 د خوا رلسم سپو بوسی راخیږي
 د خو کی هسې نوم بدنام دی
 د خانه او روا خلی چیناره
 د ځمکی سر ته پسي چان کړم
 د ځنگل تور بنامار ترې بڼه دی

په لاره راشه چې چاپې دې و شمارمه
 غمازان ډیر دی آشنا تیر به دې با سینه
 مرگی ظالم دی په هر چا پیره کوینه
 زما یا د پري د لیلی شینکي خالونه
 نه دم چلېږي نه جاد و اثر کوینه
 د دا داکور دې په کنه حسابوینه
 که بل مشال په لاس کې وړي تکرې خورینه
 ما د نجلۍ پر پوزه د واره ولید نه
 پیغلی راوتی د صحرا کوي سیلونه
 د میرو زور را پسي نه شته سر به شمه
 دشونډ و زور را باندې مه کړه مات به شمه
 د اوبولې تر سیرام شاتیر شومینه
 ځکه انگلینه کې انگریزان ژړا کوینه
 دا نگریزانو خزانۍ به لوتوینه
 انگریز یې ځکه اوس دسر سودا کوینه
 انعام پسي دچمنی خان مروړي لاسونه
 ځکه حرام دي په جعفر باندې خوبونه
 د میرو څوزه له اغزو دې ډکه کړمه
 چرګي اسونه غازی خان ترلی دینه
 د باندې مه وځه او رو نه لگوینه
 راځه چې دواړه دگل باغ سیل ته ورځونه
 مسا ز یگری د ځمکنو مزه کوینه
 مین پر مادی خوب تر تا لاندي کوینه
 پیدا په نه کړم د وفا د بڼ کلوونه
 د نن سبا یا ران سړی بر بنده وینه

د ځوانۍ مرگ داسې نا تاردی
 د حال و یلوځای مې نه شته
 د حجرې کټ ورپسې گوری
 د حسن بسازدی په غضب شو
 د حسن بام به دې نسکورشی
 د حسن ساری یې څو ک نه شته
 د حق په سترگو هرشی گوره
 د ځان بسهادر د بلی کله
 د ځان د غمه غرونه ژاري
 د ځان راسداد پالنگ یې راوړ
 د خاوند رحم به پری وشي
 د خاورې ډک شي گورستانه
 د خپل اشنا نه مانهې جن یم
 د خپل جانان په سینه پام یم
 د خپل بنائیت روی ته دې گوره
 د خپل مین ترزړگي جوار شم
 د خپله تنه مې اورواخت
 د خپل نیکه تسوره راواخله
 د خپله لاسه مې پرې سرکړې
 د خپله لاسه مې پرې سرکړې
 د خپله لاسه مې حلال کړه
 د خجالت خو لې به وکه
 د خدای په امان دی وی لایه
 د خدای په لوی قدرت به کیږي

لکه په زیر و گلو رنگ شي د یوالونه
 د گیلو ډک زړگی به تور لحد ته وړمه
 زمالالی به په شلیدلی کټ کې وینه
 د زړگی زړکه مې وزرونه ریر د وینه
 نا ترسې مه اخله د عاشقوازارونه
 که سوات بونیرور پسې واره وغواړمه
 چې حقیقت د هر یوشی درېنکاره شینه
 پرون تازه وې نن دې مړاوي ډنډرونه
 ځکه دکلي په مینځ غبرگ خوړگي راځینه
 خلکو دسرې ډولۍ کول پرې گمانونه
 چې په عاشق دمعشوقې زېری کوینه
 تاله درځي کېږې پگړۍ تور و ربلونه
 د بیگانه خلکو به څه گيله کومه
 د محبت کفن په غاړه گرځومه
 نور مې د اور پر لمبومه سېزه مینه
 چې تما مې عمر په صبر تیروینه
 لکه ققنس په جاله شنه لوخړه شومه
 ظالم دښمن په اټک پورې کړه چې ځینه
 چې چیغه وشوه زه په مخه در غلمه
 چې ډزې وشوې زه پر بام در و ختمه
 چې مې داستایاری ته زړه ښه کړی ونه
 لکه قلم چی ځان بیان ته جوړ وینه
 ستا اشنایی به زه تر ډیره یادومه
 په عقل گرانه ده زما دجانان مینه (۱)

د خدا ای خدایی گوریء عالمه
 د خدای په لویه پاچاهي کی
 د خدا ای خدایی گوریء عالمه
 د خدای دپاره خولگی را کړه
 د خدای د پاره راته گوره
 د خدای دپاره مخ راستون کړه
 د خدای د پاره یو وار راشه
 د خدای د پاره خوبه راشه
 د خدای د پاره وصال راکه
 د خدای درگاته چی د ریرم
 د خدای رحمت په بابا جی شه
 د خدای رحمت په جمال خان شه
 د خدای ښه ډیر دی وی وطنه
 د خدای کرم چی په چا وشی
 د خدای کرم را باندې وشو
 د خدای مخ گوره لرې مه ځه
 د خدا صید و علاج مې نه شته
 د خلاصیدو د رک مې نشته
 د خلکو یو ځلی سلام وی
 د خلیل خان د سرگ آواز شو
 د خمارو سترگو دې جارشم
 د خمارو سترگو دې جارشم
 د خمارو سترگو دی جارشم
 د خمارو سترگو دې زارشم
 د خمارو سترگو میرمنې

د ورځی لمر دشیپې سپوږمۍ و لاره وینه
 زه کم نصیبه لابی یاره ناسته یمه
 څوک پی پاچا کړ څوک ملنگ ددوهی شونه
 مدام به نه وی ستا ځوانی ز ما سوالونه
 ستا په لمن مې لگولی دي لا ښه
 د سپلنې په دود لوگی د رپسې شومه
 د سپلنې په دود لوگی د رپسې شومه
 چې د جانان تصویر په تا کې و وینه
 د ډېری مینې لیونی درپسې شومه
 لاس په د عاستاد وصال ارزولر مه
 چې پیرنگی په کلکته و لگونه
 چې افضل خان یې له کنه وه واپرونه
 لومړی مې مخ واوس به څټ درگړ زومه
 هغه کاروشی چې په خیال یې نه راځینه
 دیار دیدن مې په ځنگل کې پیدا کړه
 زما د زړه سراندې په تا ولاړې دینه
 لیلی د زلفو په رسو تېرلی یمه
 ځانگې د زلفو په رسو تېرلی یمه
 زما دی سل ځله سلام پراشنا وینه
 د ونوپا نهی خوزیدی ویری کاونه
 چې هر طرف یې اړوې راوړی غمونه
 چې یې راواړوې له ماواخلي غمونه
 دا توربانه دې په قلم جوړ کړي دینه
 چې په ژړاشی ملغلرې تویونه
 ما دلمنې لاندې پټ که خوب راځینه

د خندا ډکه خوله دې راکه
 د خندا شنه په سلا شوې ماته
 د خوار مجنون کانه راوشوه
 دخوبه وېش شه که دیدن کړې
 دخوبه وېش شه خوانی سرگ شې
 د خوبه پاڅه خان بیدار کړه
 د خوبه پاڅه چمنی خانه
 دخوشحالی په ویش کې نه اوم
 دخوشحالی ورځ خورانه غله
 د خولگی رازدې راسره دی
 د خولې سې توره وینه لاره
 د خولې خندا دې را سره ده
 دخولې دی خواست راباندې پوردی
 د خولې غوښته سې یرتا پوردې
 د خولې سې آه وځی ناڅا په
 د خونړي چینار د لاندې
 د داداکور به غلط نه کړم
 د داداکور لنډۍ لاهوردی
 د داداکور لنډۍ لاهوردی
 د دانه دار هیکل سپرنې
 د دلبر کورمې دی په زړه کې
 د دروازگی سر په څوک یې
 د دروازي به دې مانگ شم

که بیا سې ووژنی ارمان به نه راځینه (۱)
 د جنت حورې په گولی دې وویستمه
 په غرو کې گرځم خپل پردې نه پېژنمه
 په پټو سترگو چیرې نه شی د بد نو نه
 خولگی سې واخله په بانه راغلې یمه
 د کالو ډکه دې په سرو لاره یمه
 داستا ملگری ستاد سرگ تری بندونه
 چې د غمونو ویش کیده ولاره ومه
 نه سې خوشال اشنا په سترگو ولیدنه
 د زړه کوڅې دې را نه بېلې دي مینه
 زه د هجران بڼا مار په زړه خوړلی یمه
 د زړه کوڅې دې رانه بېلې دی مینه
 خوله به در جاکړم پر لمانځه ولاره یمه
 تیر سې بېلتون کړخوله سې ډکه لسه گردونه
 چې سې نیاز من اشنا په زړه کې رایا د شینه
 شال یې گانه شورانړ یزی سر توره ځینه
 د سرویې ستنې د روپو یې د بوالونه
 ما په لنډۍ لاهور کې ډیر کړي سیلونه
 د لکیره زه یم چې د پلارد کوره ځمه
 په غاړه ستادی مزه ماته را کوینه
 سترگې سې ځکه زړه ته ځی پوښتنې کړینه
 زه ادم خان یم د درخو سلام ته ځمه
 دیدن به ستاکړم رزق به خدای رارسوینه

(۱) په (ل) کې د (نه راځینه) په ځای (نه لرمه) راغلی.

سپوږسۍ چې لوړه پر اسمان شی د ربه شمه
 د سپینې خولې دې خړیدار راغلی یمه
 اوس به دې سپینې چرې سرې په وینو شینه
 دومره سلام مې د جانان په لور لیرمه
 رآمداد سلگی کړې خور یې خنې شو کوینه
 له د واره وسترگو مې دوینو خاڅکي ځینه
 شونډې مې ښکل کړه بیایې ونیسه گلونه
 شونډې مې ښکل کړه بیایې وسپردل گلونه
 پیگاه مې یار خوب کې لیدلی را به شینه
 چې راته راشی دیرینا په شانی ځینه
 په جدایۍ مې همیشه زهیر وینه
 چې په عربو خلکو نو رنه کړې ظلمونه
 مازیگری دی د بوستان په لوری ځینه
 د بیتانه په چرمې مات شول زنگونه
 کم عقل خلک به ښکلی پرې جوړوینه
 د ملنگ یار سره به غواړم زیارتونه (۱)
 کم عقل خلک پرې مانۍ آباد وینه
 پروڼ راغلی نن دلې سبا به ځونه
 خو به زما په مینه مست گرځې مینه
 کم عقل خلک ابا دی څله کوینه
 عبث عبث دی چې څوک زړه باندې تړینه
 راخته چې د واره مدینی سر د ارته ځونه
 څوک چې په نازخندا کوی نادان به وینه
 دا خرت غمو ته فکر وړی یمه

د دروازي چم دې رازده کړ
 د دروازي سړی خونه یم
 د دروازي ملنگه پاڅه
 د دریاب ځک د ونوپانې
 د خونړی چینار د لاندی
 دخیر جنگ چې مې په زړه شی
 دخيال اوړی مې د، په غاړه
 د خيال اوړی مې ده په غاړه
 د خيال خدا به ولې نه کړم
 دخيال دې ستاپه شاني خوی دی
 دخيال دې هم ستاپه شان خوی دی
 دخيال سالودی سرنه کوز که
 د خيال سالوې په سرخور کړ
 د دریا بونو لا سبوزن شوم
 د دنیا پای د وړانیدودی
 د دنیا تخت مې په کارنه دی
 د دنیا خو ورځی ژوندون دی
 د دنیا درې ورځی ژوندون دی
 د دنیا ژوند کړه خوشی مه شه
 د دنیا شان د وړانیدودی
 د دنیا عمر ټول غټ دی
 د دنیا عمر ټول تیریری
 د دنیا عمر نیمه خوا دی
 د دنیا غم ابار ابار دی

(۱) په ټ ټ کې د (زیارتونه) په ځای خپرونه راغلی دی.

د دنیا غم را سره نه و
 د دنیاګی بازاره واران شې
 د دنیاګی بازارته ولاړم
 د دنیاګی بازاره واران شې
 د دنیاګی ساعت به تیرشی
 د دنیاګی غمونه پر پرده
 د دوزخ اور به ترینه سوړوی
 د د ووسینو سوله وکړی
 د ده د تره لور شیرینووه
 د دې ټیکې معنی سې را کړه
 د دې ټیکې معنی دې واخله
 د دې دنیا دوران به تیرشی
 د دیدن پول می او بویو وړ
 د دیدن تبری به ماړه کړم
 د دیدن وړي به ماړه کا
 د دی گودر غاړې ته گوره
 ددی مسری جواب دی دادی
 د غاړې هارمی او بویو وړ
 ددی مسری می جواب را که
 ددی نه بل قیامت به کوم وی
 د دی یاری به څه مزه وی
 د دی خبری معنا را که
 د دی خبرې معناد اده
 د دیواله سوری ته راشه
 د دیواله سوری راغبرگ شو

اوس می پیلتون پر زرګی راوستل غمونه
 په تا کې بله سودانه شته بی له غمه
 ما د سو د اتکل کاوه ما ز یگر شونه
 چې نا اشنا خلک راحی اشنا ترې ځینه
 که یو پاچاوی بل ملنګ د دوهی وینه
 زما غم و کړه چې جنجال کې ناسته یمه
 که چا انگار د بیلته لیدلی وینه
 پر زرغونه بالبت یې یو ځای کړی سر و نه
 تره ورله ورکړه وی وراره خوشحالومه
 گولی یوه سرغان یې دوه ویشتلې دینه
 نجلۍ یوه یاران یې دوه نیولې دینه
 که څوک بهای که څوک ملنګ ددوهی وینه
 که چینا رونه ینکې بدم نی تینګوینه
 د کلی منځ کی، که مخ لوڅې تیره شمه
 که شاه لیلی د مخه لری کړي لا سونه
 نری لوګی دی پیغلی زړونه وریتوینه
 څوک چې سین شی همیشه له تندې مرینه
 په غم شریکه یاره نېسه گود رونه
 کور می د سین پر غاړه دی له تندې مرمه
 چی زه ولاړه لالی غواړی رخصتوته
 چی زه ژړا کړم ته خدا راته کوینه
 د سین په غاړه غاړه ځم د تندې مرمه
 څوک چې سین شی او به خوند نه ورکوینه
 یو څو گیلی د نا سیندی د رته کومه
 راغمبرګی نه شوې جینکۍ له گود رونه

د ډاره حال ویلی نه شم
 د ډیر ارمان سره دنیاده
 درامداد خان دمرگ اواز شو
 د گلالی سوری مه ژاره
 د گلالی سی خلورخویندی
 د گلالی وینوډ نه ونه
 د گلالی د مرگ اواز شو
 د گلالی د مرگ اواز شو
 درگی ته مه وایه چې وران شي
 درامداد خان په نوم ژوندی وی
 د رامداد خان د بهادری نه
 د راوتو علاج سی نه شته
 د رباب برې پردې نېسه
 د رباب کوزې پردې نېسه
 درب د پاره رحم وکړه
 درپسی روغ لیونی زه شوم
 درپسې یم پرې به دې نه ږدم
 درپسې یم پرې به دی ږدم
 د رزی گنده لوکی ستونمان شو
 د رقیبانو دې لاس خلاص وی
 د رقیب خونه دی شی ږنگه
 د رگی ته مه ورځی پلتنو
 د روژې هر ماښام اختر دی
 د رغید واید سی نه شته
 درځی د رځی چی سره خونه

د خواست یازي ده اوس به گلپه وډه شینه
 د پاچا هاندو ځنی پاتې شول تختونه
 پاس په اسمان کی زانو وړان کړل کتارونه
 گلالی پاس په بانډه پروت دی رابه شینه
 دوه یې وړې دوه یې د ویر ژړا کوینه
 نه یې سرغان خوری نه یې مځکه وچوینه
 په هوا زانې کړ غېږې په مځکه نجونه
 په هوا زانې کړ غېږې په مځکه نجونه
 درگی د زیرو گلوباغ دی ږنگ به شینه
 دقاتلانو وی په سر به لعنتونه
 خلک یې تراوسه په هجرو کې کېسې کړینه
 د عاشقی عظیم دریاب کی لا هوشومه
 کوزې پردې د یارانې وایی حالونه
 د کوټی خواته جنکی راغلی دینه (۱)
 داستا د پاره د ریار سلام کومه
 تاثر یې د ادی چې سین در باندې یمه
 که په واده ولاړه خورسې د رکی ځینه
 که دی د اوو زامنو سور شی یاردی یمه
 پیغلی دبرکلی بیا ځان سنبالوینه
 ما نه د سرو شونډه واشنا ویلی دینه
 زمایی ږنگ کړل دزړگی لوړلو ږجونه
 درگی دزیرو گلوباغ دی ږنگ به شینه
 توتې توتې د پېشامی د لاسه یمه
 په زړه زخمی توری بلاخوړلی یمه
 دشرینو ولسوړسې غواړي په بارونه

(۱) په (م-ج) کی د (کوټی خواته) پرځای (دغولی منځ ته) راغلی.

د روغیدو امید مینه شته
 د ریارانوځای دوزخ شو
 دریاب د فکر کې ډوب پروتیم
 دریاب کې سرې وینې بهیږی
 د ریاپه خړپ وهه نادري
 دریم ارمان به درته وایم
 دریدی گل به ترینه جوړشی
 دریا ته شرنگ دگوتو ورکه
 درې دې پاس په تندی ډال کړه
 دزړه په سرمی زخم جوړشو
 د زرمل گی دیدن می وکا
 د زرگی حال مه وایه چاته
 د زرگی حال ویلی نه شم
 د زرگی زخم می ناسور شو
 د زرگی زور می په کمی شو
 د زرگی غوښی می رانیسی
 د زرگی حال می تمام نه شو
 د زړه باغچې دې خزان مه شه
 د زړه برجونه دې محکم کړه
 د زړه بلبل می په ژړا شو
 د زړه بلبل می همیش ژاري
 د زړه بلبل می همیش ژاري
 د زړه بلبل می هوانه خوري
 د زړه پر باغ می خزان راغی

په تیرو غشو بیلخانه وهلی یمه
 خدایه زما ریبارته ورکړې جنتونه
 بیلتون ظالم په نهنگانو تقسیم کړمه
 چابهي په غاړه خوار عاشق وژلی وینه
 زه د اتني په مستی اوس راغلی یمه
 پاڅه د قوم د پاره وکړه خدمتونه
 که می پر لنډه زنه ووهی خالونه
 شونډه و ته رنگ د دنداسې ورکه مینه
 جال دی چاپیره لکه تورې برین کوینه
 بیلتون ظالم راته تیزاب پری لگوینه
 زرمل جاله ده غرقوی زیری گلونه
 ته به یې دیار په شان گنی غماز به وینه
 لکه خولپوټی تنور بلی لمبې خورمه
 ملهم دسرو شونډه وراولېږه مینه
 درانه درانه دیلخانه پیتی پری وړمه
 نجلی دسرو شونډه وراولېږه لگوینه
 سیاهی شوه خلاصه قلم درې وړی شنه
 زه د دیدن لښتی جوړه در تیررومه
 زه د دیدن غونډی ته توپی خپژومه
 راته گویاشو چې خزان راغی مینه
 تل رانه غواړی دسین دباغ گلونه
 دخدایه غواړی دجانان دباغ گلونه
 دیلخانه لمبوی سوی دی خانگونه
 دیلخانه شمال یې پانی رږوینه

د زړه پرسرسي اوربليږي
د زړه پرسرسي اوربليږي
د زړه پرسرسي اوربليږي
د زړه پرسرسي اوربليږي
د زړه پرسرسي منقل جورشو
د زړه په سرمې منقل جورشو
د زړه پرسرسي نو شته يې
د زړه پر هارسي په ناسورشو
د زړه پر هرسي بيا تازه شو
د زړه په سترگو کي مې گرځي
د زړه په سر کي مې باغ جوړ کړ
د زړه په درد به هغه پوه وي
د زړه په سرمي اغزي مات شو
د زړه په سرمي ازغي مات شو
د زړه په سرمي انگار بل شي
د زړه په سرسوري سوري شوه
د زړه په سرمې ږلي وشوه
د زړه په سرمي گوټي کېږده
د زړه سوالونه مې زښت ډيردي
د زړه صدف مې هجران مات کړ
د زړه غوټي مې پرې غوړيږي
که څوک تود پري زما خواته دې راځينه (۱)
له ککړي نه سي او چتي لمبي ځينه
له ما بيليږي کا غذي شونډي مينه
شربت د شونډوراته را کړه گوندي سرمه
د ډيره غمه سرې سکروټې غور څومه
د او سيلو سره سکروټې غور زومه
د سر په سترگو به دې کله ووينمه
بيلتون پي ما لکه دغم سرچ ور دوړوينه
چې دا ختر جامې سي واغوستي مينه
د سر په سترگوبه دې کله ووينمه
د صبر بوټي رنگا رنگ په کي کر مه (۲)
چي پري سدي د يار دغم راغلي وينه
په پولا دي ستنه به يې ورو ورو لټومه
نه يې ويستي شم نه يې د رد ز غملي شمه
چي پخواني خبري ستار ايا دې کر مه
د هجران عشق تيروبيرو يشتلي يمه
د غمه ډک زړگي مې دړي وړي شونه
چي لږ مانه ته مې د وينولښتي ځينه
له د غوتولومې ايمان زړه خوښوينه (۳)
ځکه له سترگو ملغلرې تسويومه
هره وږمه چې د جانان له خوارا ځينه

(۱) په (ذپ) کي دخواته پر ځاي خواله راغلي ده .

(۲) په (غل) کي د کي پر ځاي (سي) د جوړ کړ پر ځاي (بنا که) راغلي دي .

(۳) په (م) کي (له د غوتولومې) پر ځاي (جمله له هغوي مې) راغلي دي .

د زنکدن سلگۍ په وړو کړه
 د زلفوبوی دې شمال راوړ
 د زلفو تار په اشرپۍ دی
 د زلفو تار دې ماته را کړه
 د زلفو تارسی او بودروړ
 د زلفو باریۍ په اوگودی
 د زلفو تار راله را کور کړه
 د زلفو تال دی راته جوړ کړه
 د زلفو خو کې دې چنگک دی
 د زلفو جال کی دې بندي کړم
 د زلفو دام دې راته خپور کړه
 د زلفو شوق یی په مخ را کړه
 د زلفو سیوری دې په ماکه
 د زلفو سوری دې رنگی شو
 د زلفو فرش می غوړولی
 د زلفو فوخ یې ورسره دی
 د زلفو واگې لاس کې را کړه
 د زلمو سرگ په سپینو تورو
 د زمانۍ په بازا رگله شوم
 د زنکدن سلگۍ په وار کړه
 د زنگنونه سراوچت که
 د زنجیر بند چارگل یی نیسه
 د زنی خال دی بی مثال دی
 د زنی خال دی را په یاد شو

دښمن به زړه پرې سړوي چې یار یې سرینه
 خلک گمان پرې دخوتن دسشکو کینه
 ما دجانان په لاس گیدی ورکړی دینه (۱)
 که مسافر شوم نری سلا به پرې تړمه
 په غم شریکه اشنا نیسه گودرونه
 ځکه جانان می ورو ورو اخلی قدسونه
 چی د هجران کوهی ژور دی سر به شمه
 اوس به زړگی پرې زنگوم فکر و همه
 لکه چنگک چې دماهی پرې کارې زړونه
 مستی ناترسی توتیان چا بند کړي دینه
 زه مسافر په لارې تلم بندي دې کړمه
 د پولادی تورې یې زیات دی پرهاروته
 د مخ رنیا دې راله وسول انداسونه
 د اننگوگلان دی مراوی شول سینه
 د سترگواوښکی می جانان پسی لیرمه
 جانان می سرې سترگی لحدته کوزوینه
 چې د سینی په زین دې واروم ورنونه
 په بدناسی کی سپی سوزیان په تبه مرینه
 سود می ونه کړ ترې زیانی راو و تمه
 د اغمازان خوا یخوي چی یار یې سرینه
 خدای به اسان کاد دنیا مشکل کارونه
 د سورغمی لاندی یی تیر کړل کاروانونه
 بی بها لال دی اسیران یې خوبوینه
 سترگی مې دواړه رنۍ اوښکې تویوینه

(۱) په (ذ'پ) کی د (گیده) پر مخای (کوډې) راغلی دی.

د زنی خال دې ما وړان نه کړ
 د زنی خال دې مبارک شه
 د زنی خال دې مجلسي دی
 د زنی سر به درنه جار کړم
 د غاړې هارسی او بویو وړ
 د زنی سړی په خوله را کړ
 د زنی سړی خوله کی را که
 د زو ورو ورو می یاري کړه
 د زو ورو زو راو به کړي
 د زو ورو زو راو به شه
 د زیر و کلو باغ می لوت شه
 د ژبی سر که دې خرخ نه خوري
 د ژبی سر دې په خوله را کړ
 د ژبی سر دې خوله کی را کړه
 د ژبی سر دې خوله کی را کړه
 د ژبی سر می شو تنها کي
 د ژوند سفر به دی ژر تېر شوی
 د ژوند په باغ می خزان راغی
 د ژوند په خوند باندی پوه نه شوم
 د ژوندون خوند می اوس پیدا شو
 د سالوگی نه دی قربان شوم
 د سبا باده عرض مې واخله
 د سبا چرگه پی نارې که
 د سبا سترگه شه را خيژه

تا چې پلو په مخ را خپوړ کړ وړان دې کنه
 تا به د زړه له ډیرې مینې ایښی وینه
 د تندي خال دی سرور پخلا کوینه
 ته په د بڼمن باندې مور بو ره کړه مینه
 په غم شریکه یا ره نیسه گودرونه
 قسم یی را کړ چی می وړان نه کړې خالونه (۱)
 قسم یی را که چی پری کیمنده غاښونه
 په مخ می سپند داو ښکوځی خوله وړ کومه
 د غریب سرد گندنې په شانی خورینه
 په مزد وړانو چی کوی رنگ رنگ ظلمونه
 جانان دی پوهوی چې راځی که نه راځینه
 د تورو سترگو اشارت کړه مړ دې کړمه
 شونډې دې چالره ستا تلی دی مینه
 خلک تو تیا نو ته شکرې وړ کوینه
 په شیرینی می د زړه سر تنه کی شونه
 چی د بی ننگه اشنا نوم پرې یادومه
 مرگی دې نه وی بیابه و کړې دیدنونه
 ځکه می باغ د نصیب نه سپري گلونه
 بیلته نه ستاد لاسه تل ژړا کومه
 په تاسین شوم خلاص له نوره غمه شومه
 چی پر سپین مخ یې رپوې ستی دې کړمه
 زما اشنا ته زما یوسه سلامونه
 جانان زما په نارونه پاڅي مینه
 یاره سبادی ستا دیدن ته ناسته یمه

د سبا يي شماليه راشه
 د سبا يسي نسيمه راشه
 د سپينو تور و پروانه کړي
 د سپينو تور و استا کساره
 د سپينو غاښو دې بريښنا شوو
 د سپينو غاښو دې بريښنا شوو
 د سپيني خولې بلادي واخله
 د سپيني خولې پيه دې واخله
 د سپني خولې تن راته کښېږده
 د سپيني خولې بخښنه وکړه
 د سپيني خولې خيرات دې راکړه
 د سپيني خولې خوراک دې زده دې
 د سپيني خولې دې داسې خوند دې
 د سپيني خولې دې داسې خوند دې
 د سپيني خولې سوال د رته زه کړم
 د سپيني خولې زکوة و باسه
 د سپيني خولې زکوة را باسه
 د سپيني خولې مزه دې يو وړه
 د سپيني خولې قيمت دې وايه
 د سپيني خولې لاس راته را کړه
 د سپيني خولې نظرمې واخيست
 د سپيني خولې واک مې در کړی
 د سپيني خولې واک مې در کړی
 د سپيني خولې واک مې در کړی
 د سپيني خولې ياران دې نور دې

په خوږ آشنا باندې مې وايه سلامونه
 دلبر خبر که چې وروستی سلگي و همه
 چا چې داستا دسينسي خوند کتلی وینه
 دښو خوانانو خون به ستا په غاړه وینه
 چاويل ږلی ده پر تير ايسی او روینه
 چاويل ږلی ده چا ويل و اوړه و روینه
 ايله بيله زړه مې په خای ولگيدنه
 سوږ سوداگر د قندهار را غلي يونه
 که د چرو پر خو کولا روی د ربه شمه
 چې د صراط په سرايسارنه شم مینه
 زه قلندر داستا په درکی ولاړيمه
 اول به شونډې لگوم پسی غاښونه
 لکه چې و چې رپرې خورم د با زارونه
 لکه وچ قند چې د با دامه سره خورینه
 مدام به نه وی ستا خوانی زما سوالونه
 زکوة دې مالیه را کوه چې ملایمه
 زه یم غریب تل دې د خولې تمه کومه
 چې تویی نه کړې دا یروپه ډیرانونه
 چې سر پرې در کړم باقی دار به خوسره شمه
 بیادی داد اته چاره وړ کړه چې راځینه
 ته راته دود کړه دنرو وروځو سرونه
 جانانه راشه زیاتی مه کړه بيلتونونه
 دپرتو گابښ په گنډه مه وهه لاسونه
 دزنې خال مې یاره وړان نه کړې مینه
 شوتلو پندوته دې زه نیولسی یمه

د سپینې خولی سوال می قبول کړه
 دستا د حسن گلان ډیسردی
 دستا د زنی تر سر جار ششم
 دستا د ستر ستر گو جار ششم
 دستا د زلفو قیمت نه شتمه
 دستا د زما په سر کفن دی
 دسترگو بازی دیار راغسی
 دستر غلیومی ځی وینسی
 دسترگو او بنکی یاقوتی شوې
 دسترگو بازی د رایله کړ
 دسترگو بازی هوایی شو
 دسترگو توراشنا می ورک دی
 دسترگو توره ورته کنبیر دم
 دسترگو تور د زرگی سره
 دسترگو تور د زړه ملهمه
 دسترگو تور د زړه ملهمه
 دسترگو تور د زړه ملهمه
 دسترگو تور لالی می ورک دی
 دسترگو تور می یې لایه
 دسترگو تور لالی می تللی
 دسترگو تور می جانان یوړل
 دسترگو تور می لیدل نه کړی
 دسترگو تور می دې ږانده شی
 دسترگو تور می ژړا سپین کړل
 دسترگو تور می یې جانانه

دغه نیکی به دی تر مرگه یادومه
 زه به یی کوم کوم ټولوم ستړی به شمه
 وړې وړې خبری کړی غلط دې کړمه
 چې یی راواړوی له ماو اخلسی غمونه
 که غرونه سره شی کانی بوتی شی مینه
 ځکه غیرت باندي زه هر میدان گتمه
 د زړه کترې می په منگلویلوینه
 پاس پر تندي می ییادغم بنامار و هینه
 یار مسافر دی دا تحفه پسی لیږمه
 ستا د دیدن کو ترې و او بښتی تر غرونه
 زه د ځیگر کترې تومه ور پسی وړمه
 لکه شاهین لوړې ژورې لستومه
 که مرو رجانان پری کنبیر دی قدمونه
 پری پیکره لیونسی در پسی شومه
 د جانان غمه په خندادې تېرومه
 په غم کی ډوب اشنا سلام درته کاونه
 تاته بی دمه گولی چادر کړی دینه
 پر زړه ناسته یم څپره یې جوړومه
 دسترگو تور چی بېلوم ږنده به شمه
 د سوداگر له رنجو مالورلی دینه
 سپین به په قبر ورته ږدم چی خاورې شینه
 جانان رقیب سره کوی کت کی خوبونه
 چې به یی ستا په شان بل چاته اړومه
 سپین به دیار پر قبر ږدم چی خاورې شینه
 دسترگو تور که لوړې کړم ږنده به شمه

د سترگو توره دزړه سره
 د سترگو ټول نظر پرما کړه
 د سترگو ټول نظر پرما کړه
 د سترگو سترگو زمانه شوه
 د سترگو غشي دی را خلاص کړ
 د سترگو کسی می کاږه شو
 د سترگو کسی می رانیسی
 د سترگو کسی می خو ډیری
 د سترگو گاتې می خو ډیری
 د سترگو لیچ را باندې راغی
 د سترگو یو سلاهی بس دی
 د سترگو یو ځلی کاته دی
 د سترگو یو نظر کاته دی
 د سترگو یو نظر پر ما کړه
 د ستورو کله کله زیب وی
 د سحر باده غماز گره
 د سحر بساده مشمره
 د سحر نمونځ په تیموم وکړه
 د سخی جان په دروازو کی
 د سربرومی یسا ري کړه
 دسر په سترگولېدای نه شی
 د سر نه تیر شه دیدن و که
 د سرد ارزویه آصف خانه
 د سرد رود سرتوتی وای
 د سرد سترگونه پناهی
 د سرد بښمن می هو بښیار خوښ دی

د سترگو تور به خرخوم تا به ساتمه
 ستاد دیدن پسې سیلی راوړی یمه
 ستاد دیدن پسې می کړی دی مز لونه
 سترگی په سترگو کی د سترگو غم کوینه
 روان دزړه نه دی دوی نو سېلا بونه
 د خپل جانان پر خوا بی ډیر کتلی دینه
 چپه اسبور پرې د ښو را لگوینه
 داشنا غم په کی غږ پری وړندی کړمه
 په مابو بی پسې می ډیر ژړلی دینه
 اشنا می یو ځلی را نغی په پوښتنه
 دویم عبث دی دریم کلی خبر وینه
 ماتوله ورځ په کتوتیره کړه مینه
 ماد رسته ورځ په کتوتیره کړه مینه
 چې لکه لمر غونډې مشهور په جهان شمه
 ستا د پیزوان ډول به تل تر تله وینه
 زه د جانان په خولو لوندوم وچ دې کړمه
 د یارد دره پیشکشی راوړه گلونه
 چی د سرو شونډو خوند دې خوله کی پاتی شینه
 ځوانان ولاړ دی دایمان درخواست کوینه
 د تېلو ډک بوتل په جیب کی گرزومه
 د زړه په سترگو یې همیش دیدن کومه
 چی سر ساتی خاورې به وکړې دیدنونه
 د سوات د سره کاروان ستا په نوم را ځینه
 په اور ستی وای تومتی نه وای مینه
 د زړه په سترگو یې همیش دیدن کومه
 زه د بی عقله په دوستی ستومانه یمه

ستا در یخچارو څڼوڅه خبره و مه
 که چادی زیری د دیدن راوړمینه
 زه دی خوشال کړم اوس دعا ورته کومه
 دگل روکی لاری لونگ راوړی دینه
 مسافر نه غواړي د پرو بالبتونه
 شیرین صورت دجانان ډیر قیمت لرینه
 د ادوار په څڼی منگري خوړل کوینه
 زما زلفانو ستا پرمخ سوری کاونه
 پخپله مخکی مریدان ورپسی ځینه
 په دی خوش نه یم چې له تانه جدا یمه
 د سپلني په شان لوگی د رپسی شومه
 نصیبه ژاړه یار د بل ورسید نه
 زما د صبر بیرې غرقه شوه مینه
 عاشق غوتی په معشوقې پسې و هینه (۱)
 لکه سیری دغم غلو کی ایسا رشومه
 ځکه می ځای دسره انگار په منځ کی شونه
 زه دی همز و لوته خجله کړم مینه
 جانان می تبری په خپره کی او به څکینه
 دی چمنی خان سره د خوب په نیت را ځینه
 که چادې زېری د دیدن راوړمینه
 اوس به یی علاف کړم چی دې پروت په سینه وینه
 که د سو ډر له ملکه جوړ راغلی مینه
 داسی ښه وینی چی مین د رباندې یمه

د سردې سل گزه پتگی و
 د سر سالو به زیری ورکړم
 د سر سالو چې دې باد یو وړ
 د سرک سر به ورته نیسم
 د سر نه یې لوت ته کړه د لاندې
 د سرو په تله به تلل شی
 د سرو یښته دی ښاماران دی
 دسړې غرمې خوب دې رایاد کړه
 د سلامپور پاچا د عاده
 دسل په تبه اخته خوش یم
 د سما وار په شان خوتېرم
 د سمندر په غاړه ناست یم
 د سمندر دریاب په منځ کې
 د سمندر دریاب په منځ کی
 د سمندر دریاب په منځ کی
 د سمندر گانی راو شوې
 د سمک په شپه رانه غلې
 د سکندري ډیرې له ورشه
 د سندا سر په جماعت کی
 دسو رسالو به زیری ورکړم
 د سور سالو په ارمان مړه
 د سور سالو خیرات به وکړم
 د سور سالو لباس میرمنی

(۱) په (ز، پ) کی (غوتی) پر ځای «لاسو» کلمه راغلی ده.

د سورسالو میرمن ته وایه
 د سورسالونه یې مخ بهر کړو
 د سورسالو میرمن ته وایه
 د سورگونډه وپرما تم ژاړم
 د سوگرک د سبو جنګ شو
 د سورمایې لونګې مخښتنه
 د سوي زړه مې آزارماخله
 د سهار باده په ورووروڅه
 د سهار باده ژرښه پاڅه
 د سهار باده رب دی وچ کړه
 د سهار چرګه پرې نارې که
 د سهار چرګه غاړې و خورې
 د سهار لمونځ په تیمم وکه
 د سهار لمونځ په تیمم وکه
 د سهیل ستوری مې ریباردی
 د سیابند هر بوتی د واده
 د سیال سیالی ده ډیره گرانه
 د سیال سیالی مې ژړوینه
 د سیند پر غاړه شومه بنده
 د سیند هغې غاړې گلابه
 د سیند په منځ کې جاله راغله
 د سینده پورې مې یاري شوه
 د سین په منځ کې گولی و خورې
 د سینی باغ به دې پرې نږدم
 د سینی باغ دې را ايله کړه
 د سینی جرق مې ورله ورکړو

نور دې د خوږ وزرونو ناخلي آزارونه
 لکه سپوږمۍ د خوارلسمې ښکاره شینه
 نورمۍ د اور په لمبومه سیزه مینه
 روڼۍ یې کور اوربل یې خاورې زړوینه
 پکې میده شو مرچک خان غونډی لالونه
 ته چې راتلی پرما دې اورولگا ونه
 مولا د زړه په کور ستا پېښ نه کړي غمونه
 چې گارگوټی څنډې خپرې په تانه شینه
 پرلاره ناڅه یارته یوسه سلامونه
 زه داشنا په خولو لوندوم وچ دې کړمه
 اشنا زما په شرم خوش دی نه پاڅینه
 ما داشنا پرسینه اوس ایښی لاسونه
 د سپینې خولې مزه تر څابښته پورې وینه
 چې بېګانې خوند دې په خوله کې پاتې شینه
 د قطب ستوری مې چنغول ورسیدنه
 باندې تېر شوی دی د چتو پلوونه
 څوګچۍ سیالي کړی زه مخ پټ کړم وژاړمه
 ناسپاله ستا خبرې اور را لگوینه
 سینه جاله کړه دواړه زلفی تنابونه
 یابه دی راوړم یابه ډوب درپسې شمه
 راته ښکار یږي لیلی تنبتي له ملکونه
 زه به گشتی ورته د زلفو جوړومه
 چی دی په یادشې دازمالیونۍ مینه
 له باغه کله سړی زړه صبر کوینه
 نه به ورائی کړم نه به لښتی ماتومه
 د دوه اګومۍ ورله و یستو کوشیرونه

د سښې جق مې ورله ورکه
 د شا زلمی د کلا شاته
 د شا لیل د بنگر وشرنگ شو
 د شا لیلی مینې موږ نه کړم
 د شامه تورې په شان تورې
 د شا لیلی تندي پراخ دی
 د شاهي تخت مې په کار نه دی
 د شپې په خوب کې گلان وینم
 د شپې د یار له غمه ژړام
 د شپې د ورځې خدمت کاږم

د شپې را پاڅم ستوری شمارم
 د شپې مې خوب نه وی بیدار یم
 د شرمه مخ دوړ ځسې وینځم
 د شفاعت میدان کسی کښینه
 د شمله دارتیکري میر منی
 د شو خو ستر کو نظر بازه
 د شونډه وځال دې مجلسی دی
 د شونډه و سور شربته به در کړم
 د شهادت په خنجر مې هې
 د شهادت په تمه ناست یم
 د شین خالی مې که را غله
 د شهیدانو بدل و اخله
 د شیر عالم ته یې دا سی و وی
 د شیرینو ورور انکاری شوی
 د شیرینی دی الله مل شمس

د مور روڼې مې په بېرته گرزوینه
 ودر پرته ده دېمنان به پرې تر ونه
 زه داوېرې په هان منگولې ته ورځمه
 ځکه هر ځویې یا دوم مزه کوینه
 په ځیر راگورې مرگونی دی کړم مینه
 دشنو مرو شهبازی کل په مخ راځینه
 بخت مې په کار دی چې همیش راسره وینه
 د جانان مینه مې پر گلو گرځوینه
 ورځ د اولس له غمه غلې تېرومه
 چې دلور تیا جامی درواغو ندی مینه
 را یادوم دخپل اشنا شینکې خالونه
 دخپل جانان په انتظار یم سبا شینه
 د شپې پرې وینی تو یوم دېار له غمه
 چې امتیان دی کنهگا ردر ته راځینه
 قدم دی نیسه څو خبرې درته کړمه
 اوس تیره د کورو گلی تسو متونه
 د زنی حال دې مې ور پخلا گوږنه
 که له مور چله دې بری راوړی وینه
 چې جنازه دې دا سمان ملکې وړینه
 چې به مې یار په مری کله چاره وږینه
 خواره دی زه شم چې مې نه وهل خالونه
 بیامی کوه د سینی تخت باندي خوبونه
 مامونی مېه کړه دادبل په ر ضاځینه
 چې مو من خان له خپله خور نه ور کومه
 څنگه به عمر جدایې کی تیر و پښه

د شينکي خال يه دې و ايه
 د شين کو ډک په بره ډډه
 د بنا پير يو ياري مه کړه
 د بنمن ته شنه شم په خندا شم
 د بنمن ته خنده هو سپر ه
 د بنمن يې ورور، دوست يې د بنمن که
 د صابزاده کره کوهی دی
 د صابزاده کره دننښه
 د صوات بونرسماني راوړه
 د صحبت خان دومره پگړۍ وه
 د صحبت مور نه وه ميره وه
 د صورت ونه مې زړه شوه
 د طالبانو مينه مه کړه
 د طالع ستوری بې لځلاندوی
 د طبیبانو دارو نه خورم
 د طبیبانو ډلې راغلې
 د ظالمانو دې کور وران شی
 د ظلم جام به دی نسکور شی
 د ظلم زور به دې اوبه شی
 د عاشقانو په محفل کې
 د عاشقانو دامزاج وی
 د عاشقانو زړه نازک وي
 د عاشقانو ژوند خرابوی
 د قشاعادلو سترگې سرې دي

زه سوداگر د پورې خو راغلی يم
 ژر اېږي خيږی د خانانو کلې ځينه
 دوی بې وفادی بې پروا کوی کارونه
 دوست ته د غم ژړا کوم چې غرقه شوم
 دوست ته په پټه و ژاړه چې ډوبه شو
 څه عجب وختونه راغله حیران شوم
 په سر سر پوښ دی خانان روږ ډوبوینه
 عمر غویمه کړو کشمالي په زنگونو
 نورې سماني ماله خو ندنه را کوینه
 چې د پلې دجو نوجور شور و مالونه
 نه لیونی شوه نه یی و اغو ستل کندونه
 د حرص ونه مې لا اوس نیسی گلونه
 د طالبانو اسپې زین و لاری دیننه
 که پښتانه پر پښتنو اله ولاړ وینه
 پر پرده چې خونې د جانان په غاړه شینه
 زما درنځ طبیب رانه غی مې به شمه
 د لیونی دیدن یې خور د درو پی کنه
 په غریبانو باندې مه کوه ظلمونه
 په آخرت به د خدای څه جواب کوینه
 زه داخل شمه په لاس ولاړه یمه
 چې په خوله خاندی پټ په زړه لری داغونه
 معشوقومه کوی رتلی جوابونه
 څو ک چې ژوندون خرابوي عاشق دې شینه
 چې معشوق ورتنه شراب ورکړی دینه

د عاشقانو لویه خدایسه
 د عاشقانو سرگی نشته
 د عاشقانو سرگی نه شته
 دعا شقانو مل شي خدايه
 د عاشقی بازار ته لارم
 د عاشقی بازار ته ولاړم
 د عاشقی بازاره وړان شي
 د عاشقی بازاره وړان شي
 د عاشقی په تیغ حلال شوم
 دعا شقی په تیغ شهید شوم
 دعا شقی په تبه پر پوځی
 د عاشقی په توره غوڅ شوم
 دعا شقی په جال بندي شوم
 دعا شقی په جوارۍ کې
 دعا شقی په خزانه کې
 د عاشقی په خوب ویده یې
 دعا شقی په سیند لاهو شوم
 دعا شقی په سور انګار کې
 دعا شقی داسې قانون دی
 دعا شقی د فترته لارم
 دعا شقی رنځ می جوړ نه شو
 دعا شقی شهید ان گوره

چی د تماشۍ عمر په صبر تیر وینسه
 جانان خبر دی که دی مړ په دیدن شمه
 چی د مجنون په شان عاشق په جهان وینه
 د معشو قود وتری شته خان به ساتینه
 خو شحالی نه وه تش غمو نه خرڅید نه
 خلکو فریاد دیلته نه راته کاونه
 چی همیشه په سود درخم په زیان راځمه
 جوړه کړی ماوې سودا نور درکې کوینه
 زما زیارت ته دې وړې نجونی راځینه
 غاسله مه راوړه و ماوته لاسوئسه (۱)
 چی په خپرو زلفو مچان در نه شرمه
 پر هاریې نه شته د زړه سرمی درد کوینه
 بیلتون چاره راته د غم تیره کوینه
 د مال نه مخکې به پرې سر په دوا ترمه
 ماته ټیکس دیلته نه را کړه مینه
 رب دې راوینې کړه زیړی گل راوخته
 لکه شنار په اباسین ورشي مینه
 د زړه کترې په سیخ پیلې و ریتومسه
 چې سراو مال به خپل اشنا ته وربښینه
 د زړه په وینو باندې لیک و و کاغذ ونه
 که ټول څا بښونه د ملاو خورم مینه
 نجونی ځلمی یا د گارد مینسی جوړ وینه

(۱) په (ز، پ) کې دو ماوته پر ځای (داستا پلټ) کلمه را غلې ده.

د عاشقی علاج به و شی
 د عاشقی کچکوله مات شې
 د عاشقی مثال د تیغ دی
 د عاشقی می طالع نشته
 دعا کوه چې واکه سی خپل شی
 دعا کوه چې واکه سی خپل شی
 د عجب خان ناز کې لوڼې
 د عدالت په چوکۍ ناستې
 د عدالت په کرسی ناسته
 د عشق زورر اتم معلوم شو
 دعر شپه دنگو منارو کې
 د عشق په سرو لمبو کې سوځم
 د عشق تاو چې په چاتیر شی
 د عشق دیوه کړۍ په مابله
 د عشق کتاب چې لاس کې واخلم
 د عشق زور راته معلوم شو
 د عشق رنځ رڼه رڼه روغ به نه شي
 د عشق رنځ ورځ ورځ به نه شي
 د عشق رنځ ورځ ورځ به نه شي
 د غاښو څو کی به می سرې وی
 د غرمې خوب خو جینکې کړی
 د غرو ورجام به دې نسکور شی
 د غره پر سر توره ښاماره
 د غره پر سردی لنډۍ و خو ره

خود غماز علاج به څو ک و کړی مینه
 چې در په دردې گر زوم تش دې راوړه
 څو ک چې په تیغ لوېې کوی زخمی به شینه
 که ژړه غاړه په ملا ودمو مینه
 بیا به دې کور کې اسوخته کو تره شمه
 ستا په دېدن پسې به کلهې گر ز و مینه
 د پیر نگی په مخ کې ځی سر تور سرونه
 عرض می قبول که فریادی را غلې مینه
 عرض می درواخله فریادی را غلې مینه
 که مې هندو په خو رسین شو و ربه یې کمه
 د شاه جهان پادشاه غریز ی نو بتو نه
 جانان مې نه شته ز مکه ځای نه را کوینه
 که په سندان خوله لگوي ټو ټې ترې وړینه
 چې پتنگان مې په سز او دو رې و هینه
 ترینه ټپو س دلو نګین اشنا کو مه
 په سیري پښه نه ږ دم چې یار به یې پاتې شینه
 چې څو و نه څکی دسر کو شونډو سرونه
 در تګګی نه شته دعا کور در ته کو مه
 څو چې په خو له دیارلبان نه کړې مینه
 غمونه خورم دوینو غرپ پسې کو مه
 چې گاړگوتی څنې تر سر لاندې کوینه
 په عاشقانوباندې مینه کوه ظلمونه
 چې دې خورلی یسم جوړ کړی به دې و مه
 چې جنازه دې دنښترو ووتر مینه

کو تره نه یم چی شانه و انه در ځمه
 لکه سره زر که ږ نکه بنگه به در ځمه
 کو تره نه یم چی په سېل کی به در ځمه
 داد غاټول گل سی دیار په برخه شونه
 نه می یار شته دی نه دگل تمه کو مه
 یار می پکی دی گل به کور لره راوړینه
 بازی ویشته له زړه وینسی غو رزونه
 دسرې او ربه په پیر زوان درخیز و مه
 تازیانو و شکول دغار و ځنځیر ونه
 په زړه کافره یاره نه دی یاد پدسه
 نه می یار ولید نه یی غو راته کا و نه
 اوس می نو پر یر ده غو ر ژ و نیو ل گلونه
 داسو رسالو دې دیلتون شمال و هینه
 تازیانو و شکول دغارې ځنځیر ونه
 داد صحر امرغان راځی او به ترې څکینه
 ستا جنازه به په سر گرو و تر مه
 چې ډلې ډلې پار و گرد رخیز و مه
 ر و ندار می سپینه پاغونده و رور می گلونه
 سپین کتوری می دوراره و ځلیدنسه
 دپسرلی برخه به واورې رالیسینه
 یار می زرگر دی ماته کو تی جوړوینه
 زړه خوسه ریو دی چی می یار لر گوله ځینه
 چې سیراتی کو دې دې زه را ټولومه
 نصیب دچایسې اوبه زه درخیز و مه

دغره په سردی ځاله و کړه
 دغره پر سر دې ځاله و کړه
 دغره پر سر دې ځاله و کړه
 دغره پر سر دگلو ویش دی
 دغره پر سر دگلو ویش دی
 دغره پر سر دگلو ویش دی
 دغره په سردې چلم ډک کړ
 دغره پر سر ښکاری ناری کړی
 دغره په سردی کاروان تیر که
 دغره پر سر راوخته
 دغره په سردی دې بندې کړم
 دغره پر سر می ته سهی کړې
 دغره پر سر هوسی ناری کړی
 دغره پر سر لویه چینسه ده
 دغره په سردی دی ځای جوړ کړ
 دغره په سردی دې مارو خوره
 دغره په سردی دور و ر کور دی
 دغره په سردی دور و ر کور دی
 دغره په سردی دیار کور دی
 دغره په سردی لاتین بلیسری
 دغره په سردی واورې وریبری
 دغره دسر لنډی دې وخور
 دغره دسر زیړه گلسه

دشالیلی کاروان تیری سیل یې کړمه
 چې پردیسی لالی په کومه لار راځینه
 بودی لگیا ده په موگی کڅې و هینه
 پرچلم پروت وی سره خولی سره تاوېزونه
 پری به دې نېردم د کپړدی ترپېڅو لونه
 بودی لگیا ده شرمېنان جوتیان کوینه
 زه جینکوسره غاتولو پسي ځمه (۱)
 ولی د سترگو خطانه ځی گوزار ونسه
 دغم با زاردغم سودا پکی کوسسه
 کترې کترې د خپل اشنا د لاسه یمسه
 چی مې دیار دسره پورته کړل لاسونه
 نور دجانان په یاری نه ترم شرطونسه
 پخلا اشنایی راته بیا سرور کنسه
 دجانان لوری زه پرخوله نه یادوسسه
 چی دې زما ریارله ورکړل ځوابونسه
 یاربه زما وزه دیارغیر کی به وسه
 شیرین جانان به می خدای نه جدا کوینه
 جانان په خپله دغما زو خوی کوینه
 جانانه مه غواړه بی وخته د یدنونسه
 په نور و خلکو و رانوی ودان کورونسه
 سیل می له سترگو درنیو او ښکو راځینه

دغره دسره می راتوپ کړ
 دغره دسره لاری څارم
 دغره له سره می راتوپ که
 دغره له سره می سهی کړې
 دغره له سره می سهی کړې
 دغره له سره می سهی کړه
 دغره لمنه را ته نيسه
 د غشی واریونیم خطاشی
 دغم اختر دغم سیلونسه
 د غما زانو خوا سرې شوې
 د غما زانو خوا سرې شوې
 د غما زانو د خندا شوم
 د غما زانو کور دې وړان شی
 د غما زانو له هیبتسه
 د غما زوادی پرې سره کړه
 د غما زانو زورچی نه وی
 د غما زانو زړه به و چوي
 د غما زانو نه ویر یبرم
 د غما زسپی به دې بیاو خوری
 د غما ز کور نه شته چی وړان شی
 د غما وریځ می پر زړه راغله

د غما زهښی نوم بدنام دی
 د غما زانو څه قصور دی
 د غمازانو کور دې وړانښی
 د غم باران را باندې اوری
 د غم باران را باندې اوری
 د غم باران مدام وری
 د غم پالنگ د غم بستر دی
 د غم پالنگ د غم بستر دی
 د غم پلټنې را پسی دی
 د غم پولیس را پسی گرځی
 د غم تروني لاندې پروت یم
 د غم جاسې د غم په ورځو
 د غم جلودی په لاس را کړ
 د غم څپی می په زړه راغلي
 د غم خراغ د غم کتاب دی
 د غم خراغ را ته لگيري
 د غم خراغ را ته لگيري
 د غم خلوت کی گوښه ناست یم
 د غم دریاب ته دې گوزار کړم
 د غم دریاب ته دی لاهو کړم
 د غم دریاب کی دې لاهو کړم
 د غم دریاب د غم کښتی ده
 د غم دریاب د غم کښتی ده
 د غم ریاب می غیر کی کښیښود

یا رته دیارد لاسه رسی نقصانو نښه
 د جانان خپله بی تنگی ده نښه را ځینه
 عاشقان در په درد دوی دلاسه وینه
 دخو شالی شپه په کلونو، نه را ځینه
 په نارنجی مخ می سیلاب دا وښکونځنه
 دخو شالی شپه به کله وی مینه
 په غم ور څیژم پری کوم د غم خو بونه
 په غم ور څیژم د غم خوب ور کی کومه
 دیلتانه تاج می پر سر له ملکه ځمکه
 زه دلیلی په یا رانه غل شوی یم نه
 سوی بدن ستاد دیدن ارمان کومه
 په غم می واغوستې په غم بی زړه
 داند یښو پر اسپه سپو رو رپسی ځمه
 لکه مرغی په دام کی غبرگ تاوونه خورمه
 د غم ملا راته د غم تقریر کوینه
 د بیلټانه پر بالبت سپور ور پسی ځمه
 داند یښو پر بالبت خوب در ته کومه
 هجران دیارد کل اولس نه جدا کړم نه
 اوس دو صال جاله را ولیږه مینه
 لاس دې رانه کړ دماهی خورا کدی کړمه (۱)
 ناسر دې ستا مینی پخوا وژلی یمه
 د غم گرداب د غم غوتې به پکی خورمه
 د غم مانگی پکی د غم څپې و هیښه
 د غم سر و د پری شپه او ورځی غرومه

(۱) په (ډپ) کې دوه مصرع داسی ده: لاس دې رانه که دماهیانو خورا کښو مه

دغم مپا هيان دى ر اېسى كړه
 دغم مپا هيان را باندي نامت دى
 دغم مپاهى را پسى گرځسى
 دغم سيلاب را باندي راغى
 دغم سيلاب كه په تا راشى
 دغم سيلى په الوتوشوې
 دغم سيلى را باندې راغله
 دغم سيلى مى په زړه راغلي
 دغم غليل دې په لاس راكړ
 دغم غليل دې په لاس راكړ
 دغم غليل دى را په لاس كړ
 دغم قلم دغم دوات دى
 دغم قلم دغم كاغذ دى
 دغم كتاب دغم معلم دى
 دغم كلا دغم بنگلهدده
 دغم كو ته دغم ساعت دى
 دغمگينى تالې مى ډيرې
 دغم لړم په زړه كړم كړم
 دغم لړم به دې كړم كړي
 دغم له داغ نه به خلاص نه شي
 دغم مكتب ته دې داخل كړم
 دغم رنگشوندو نيشه كړم
 دغم لوخوا ونده گډه كړې
 دغم وريځى را خورې شوى
 دغونه كې زني دې جارشم

دسپينى خولې برخاست را وليږه مينه
 دسپينى خولې برخواست را وليږه مينه
 بې بيلگې غل ديار په تشه خدا يمسه
 دزړه گلشن كى مى غم مړاوي كړل گلونه
 دتوكل په پري ژر خيژه مينه
 دغم وريځى مى په زړه ولاړې ديسنه
 دوجو دونه مى تر بيخه خوځو ينه
 دژو ندانه با غچه زما ويجاړه وينه
 هميشه ناست يم داستا غم غليلو مسه
 ته رانه لاړې زه دې غم غليلو مسه
 ستا ند يښى ترې چاڼو م افسوس كومه
 دغم خطونه پرې دغم په ورځ ليكمه
 دغم مسرى بې غمه يا رته ورليږ مسه
 دغم مكتب دغم سبق پكى وايه مسه
 دغم سرود پكى دغم نارې وهينه
 دغم پيرى راته غمگين سرود كوينه
 دخوشالى تالې مى نه شته وبه مرمسه
 زما دسترگو نه خوناب وبهيدنه
 ددښمنى په سوړومه وهه لاسوونه
 ياري زما د عشق داغونه وركوينه
 دغم كتاب شروع كوم ژر را اځينه
 دا چې زه سر پرز نځانه فكر كوسه
 چې بغدادى كو ترې وېي ټولوينه
 گريوان دسترگو په باران او به كومه
 په ټولو نو كى گلاب غونده كى وينه

دغولي منځ ته شه نیمز الی
 دغه باران نه دی چې اوري
 دغه داستا دیننی خړ پ دی
 دغم زانگو د غم سوزنی ده
 دغه زما دمرگ سبب دی
 دغه گمان دي خطانه دی
 دغه سپیره چیر ته ولاړدی
 دغه نبي آخر زما ن دی
 د فکر تال دي را ته جوړ کړ
 د قاهرې دلوري بساده
 د قتل ویني رانه څاڅي
 د قریشي صلاح کهنه وی
 د قریشي نه دمه نه شته
 د قلم زړه له غمه وچاود
 د قلندر با با ملنگ شه
 د قند خوږې را باندې لگی
 د قندهار په بره ډډه
 د قندهار په د روازه کی
 د قندهار د گلسوزه یم
 د قندهار شین ارغنداوه
 د کابل ژمی زمهر یردی
 د کبابی پردکان را غلم
 د کاذ بانو ژبه پرې کړه
 د کافر گل په شان کړه شوې
 د کافوری کاغذ د پاسه

د طلبگار په مخ کی واخله قدمو نسه
 داپه ماخو ار باندې اسمان ژړلسي دینه
 چې په ژپري ماز یگر کدی بارومسه
 و سله دي را کړه زه پخپله جنگ ته ځمه
 چې مخا مخ شه پلو مخی ته ورینه
 چې معشوقه عاشق له مخی میلنه وینسه
 ساره ساره اوسپلی کړی بادي راوړینسه
 واره نبيان يې ځکه غواړي دید نو نه
 ته رانه ولاړې زه یوازی ز نگیدمسه
 په مسافر داجی مه وایه سلا مونسه
 اشنا دستر گو تیغ و بستلی گرزوینسه
 دبخت منیر مرگ ته به ولي جوړید ونه
 دپشت وال سره دچر سو چلم ځکپنه
 چې می خبر د زړه په غم داشنا شونسه
 د سپینی خولې چیتی پر مار اوړه مینسه
 څوک چې خبری د اشنا راته کوینه
 کلا ولاړه ځوانان جنگ ته تللی دینه
 لالی ولاړ په د شمال اوښکې تویونه
 د دي پردو گلوڅخه یونه پېژنسه
 که می یار راغی کال په تاکی تیرومه
 ما دبته څاک له گاگرو تیره کړه چې ځمه
 دخوار سین زړه یسی پسه سیخ تومبلی ونه
 ځکه غنچه په پته خوله مجلس کوینه
 چې را سمیرې ورځ به نیمه تیره وینسه
 د زړه په وینه خپل احوال یارته لیږمه

د کال خواری مې او بو یووړه
 د کالو ډکه پرې را پر یوزه
 د کاسرانی په کنډ و اوړم
 د کبر جام به دی نسکورشي
 د کبر جام به دی نسکورشي
 د کبر جن کبر زوال کړې
 د کړه مار په سر لوگی شو
 د کړه مار د سرتوتی وای
 د کشمالو به دې باغوان شم
 د کشمالو به دې باغوان شم
 د کشمالو ترڅو کو توره
 د کشمالو منجیله و کړه
 د کسبی درو درغاره راواخله
 د کلا سر کنډ و کنډ و دی
 د کلی منځ ته به لار نه شم
 د کلی منځ کی به نارې کړم
 د کلی منځ کوڅه را واخله
 د کوتې تیر به دې شم یاره
 د کوتې تیرا باندې پروت وای
 د کوتې خټ کړ کی ته راشه
 د کوتې وردی مخامخ دی
 د کوتې وردې مخامخ دی
 د کسوچی گډې می و هلې

بیا به د سین پر غاړه نه کړم گلو نسه
 که دې اشنا په ځنکندن وی جوړ به شینه
 ماته د سوات کانی گوهر ښکاری مینه
 ډیرد زخمنو زړونو مه اخله ازارونه
 په عشقانو یاره مه کوه ظلمونه
 په سلامی می ورته ستړی شول لاسونه
 غازیانو و اچول سیکانو ته لاسونه
 په اورستی وی تهمتی نه وی مینه
 ښایسته غنچې به دې اور بل ته جوړومه
 چې هر سبادې په وړ یادیدن کومه
 د بوی د زوره دې په جیب کی گرزومه
 چې خوشبویي دی د منگی له بیخه ځینه
 زه به منگی په لپوړو وروړو د کومه
 په هر کنډو کی لیلی سترگی توروینه
 لیلی د باز په شان غوټې کړې زړونه وړینه
 لیلی زما له یاری واخیسته لاسونه
 د کوڅی سر کی درته زه و لاره یمه
 د خاورو زور را باندې مه کړه مات به شمه
 را باندې مه وای د بې ننگ سړي لاسونه (۱)
 یو خو خبرې د گیلې درته کومه
 د غاړ کی تاو یزدی کړې اشارتونه
 او ردې بلیری ماته خوب کله راځینه
 لویه مې مه کې دده شینو پر بامونه

د کور په خوا کې دی ولاړم
 د کومه راغلي سترې مېشې
 د کونړ سيند چرې چرې دی
 د کير دى خواته يې ولاړه
 د گاونډي په لور مين شوم
 د گلاب څوکى تا خوړلى
 د گلاب گل کړى پانې پانې
 د گلاب گل راڅخه ورک دی
 د گل بدن خدا که غواړي
 د گل بدن خدا که غواړي
 د گل خدا په تبسم ده
 د گل د ذات پوښتنه وکړه
 د گل د ذات پوښتنه وکړه
 د گل گلاب د گل د پاره
 د گل گلاب غوتی د پاره
 د گل گلاب نوې غوتی وم
 د گل گلاب نوی غوتی وم
 د گل گلاب به بڼا یسته یسم
 د گل مېخونو دې شرنګى شو
 د گل مېخو دى شرنګا شوه
 د گل مېخونو شرق يې را کړ

د ماسل خان لښکر لومړى حمله کويڼه
 ياديدن را کړه يارخصت را کړه چې ځمه
 زه ستا په خيال د بيلتانه شپې تيرومه
 زما ديار جاله په کومه چره ځينې
 مرګى دې هېردى په اور بل وې لاسونه
 د زنى سرمې دېواله وسولاونه
 په تش ډنډر يې زه ځان ولې غولومه
 زما اشنا چې بوي او رنځور يې کنه
 ځکه باغو کې هره ونه لټومه
 لکه شبنم په سحر تل ژاړه مينه
 لکه شبنم په هر سهار ژاړه مينه
 بلبل په کوکو ورته تل فریاد کويڼه
 غنچه ترې هله جوړ وه چې اصل ويڼه
 غنچه ترې هله شوکوه چې بوی ترې ځينه (۱)
 نجونې ولاړې دباغوان سلام کويڼه (۲)
 نجونې سرتورى دباغوان سلام ته ځينه
 چې خزان راغی په بيابان ورژيدمه
 چې خزان راغی په بيابان ورپژدمه
 ماته د گلو گيدى مه راوړه مينه
 ماويل کوټوال دى زولنې را اچويڼه
 ماوې پښ ناست دى تبرګى تيره کويڼه
 دو ينو شرپ مې په ديوال ولگيد نه

(۱) په دم، (ت) د (غنچه) پرځای د (اميل) کلمه راغلي ده.

(۲) په (د،م) کې (دباغوان) پرځای (بزگر) راغلي دي.

د گلو باغ می خزان لوټ کړ
 د گلو باغ می خزان لوټ که
 د گلو ډک اور بل پرې تپت که
 د گلو ډک اور بل پرې تپت که
 د گلو سیل کوی ۱ ۲ خوانانو
 د گلو ونه شی هلكه
 د گلو هارمی په کارنه دی
 د گناه پاک له خاورو راغلم
 د گناه پیتی می پرسردی
 د گناه پیتی می په سردی
 د گنهگار مرگ په گناه شی
 د گودرخواکی ونی کنېپر دی
 د گودرز راجازت را کړه
 د گودر غاړه به بڼا یسته کړی
 د گودر غاړه پرې بڼا یسته ده
 د گودر غاړه پې بڼا یسته وی
 د گودر غاړه ورته نیسه
 د گودر غاړه ورته نیسه
 د گودر غاړه ورته نیسم
 د گودر غاړه پې ناغه کړه
 د گودر غاړې دی اغزی کړه
 د گودر هر بوتی دارودی

ر به بهار کړې چې می بیا شنه شی گلونه
 ر به بهار کی چې می بیاوشی گلونه
 که زنگندن دې دجانان وی روغ به شینه
 که شیرین یار پر زنگندن وی روغ به شینه
 که خزان راغی ډیر به مړاوی کړی گلونه
 رب دی زما په لوری راو له بڼاخونه (۱)
 زه د سرووینو هار پر غاړه گرزومه
 اوس د گناه پیتی پر سر خاورو له ځمکه
 لاس پر سینه د مدینې سردار ته ځمکه
 د مدینې سردار له ځم چی کم یې کړینه
 زه پې گناه قتل په تور وسترگو شوم
 چې شالیلی منگی په سیوری ډکوینه
 ما ته کوڅه کې جینکی ولاړې دینه
 ور له روان شو د بلبو قطار ونه
 څانگه دې خدای شامداسی روغه لرینه
 بلبلی ځان سښا لوی گودر له ځینه
 دلیلی خوی دمر غاوی دی را به شینه
 لیلا د نجونو میره مخکی د ر به شینه
 ځما جانان په دې لار تللی را به شینه
 زلمو په غاړه کړل د صبر تاو یزونه
 په سترگو وړوند شی بېخملی پنی لرمه
 چې لگید لی پرې دپیغلو پلو ونه (۲)

(۱) په (د،م) کې د(هلكه) په ځای (جانان) را غلی دی .

(۲) په (ل) (دپیغلو) په ځای (دنجونکیو) را غلی دی .

د گودر هر بوتی دارووی
د گودر هر بوتی تازه وی
د گودر هر مازیگر بڼه وی
د گور ستانه می گيله شی
د گولی زخم ژرجوو پری
د لاس باهو می رانه مات شو
د لاس باهو می او بو یووړ
د لاس دسمال به ورته ورکړم
د لاله خدای دپاره ورشه
د لاله فکر پکی وکړه
د لاله فکر پکی وکړه
د لاله ورشه ورته وایه
د لبره راشه وخت آخر دی
د لته د زړه طبیبان نه شته
د لونگین په دې خوندي شم
د لونگین په پرک راخیژه
د لونگین په لر راخیژه
د لونگین په لر راخیژه
د لونگین په لر راخیژه
د لونگین په لر راخیژه
د لونگین په تال راخیژه
د لویو غرو توره بنا ماره
د لویو غرو رانه پنایی
د لویو غرو سروله راشه
د لویو غرو سیوری پرسمه

جو نه پری هره ورځ لاسونه لگوینه
 هرما زیگر پری جو نه سترگی لگوینه
 چی جو نی تولی مازیگر سیل له راحینه
 خوانان خوندی کپری راستوی تش پالنگونه
 د پیغور زخم ترقیامته پوری وینه
 زه به دیار په مخکې څه جواب کومه
 په غم شریکه یاره نیسه گو درونه
 چی شیرین یارمی داخپل مخ پری پا کوینه
 دگلو لښته په زړه ماته کړه مینه
 چی شال شپې سره پر ځای نه کپری مینه
 جانان بنایسته دی که خدای زه لیونی کړمه
 په غم لړلی یا رسلام درته کوینه
 چی زنکندن می په دیدن اسانه شینه
 چی د مینو د زړه درد را معلوم کړینه
 دهلکانو به دې پټ ساتم مینه
 پر پیزوان شپه کړه سپینه خوله واخله خرڅونه
 په پیزوان شپه که خرڅ له خولی واخله مینه
 شپه پر او ربل کړه خرڅ له خوله غواړه مینه
 که پری و شلید تاترین به دی ځای شینه
 په نټکی شپه که سپینه خوله واخله مینه
 په پیزوان شپه که خرڅ له خولی واخله مینه
 چی دې خوړلی، خبر کړې به دې و مه
 د زړه په ستر گو دې همیش دیدن کومه
 د لویو غرو لوړې د رې یخ شما لونه
 دتور پیکي سیوری دور وڅو پر سروینه

[illegible]

اوس می یاد پیری د کو تپی سپین دیو الو نه
 غنچه د گلو به اشنا لره وروړمه
 د تیتو غر و کجیره خدای به دې ساتینه
 اوس می یاد پیری د شینکی وطن باغونه
 په دیدن مور شوې که مخ پیاد رو اړومه
 زه لیونی طاقت دد و اړو نه لره
 خدایه دد اسی رنځ دواله کومه کړمه
 دسلو کالو مورو پخلا کویسینه
 یاد سین غاړه یاد لوړو غرو سر و نه
 چې بوراگان یی له له کوڅو وړی سره گلو نه
 توتی توتی شوی په خندا دی تولاوسه
 په لاری خم په کانو و لم زیارتو نه
 چی چیری کښینم هغه خای می وطن شینه
 سپینی سپوږمی ته سلام که سلام به که
 اوړکی پر انگیان دي جلمی ماته به دې کپنه
 دمازیگر پر او بو کیری دیدنونه
 زلمی پیریان دي نجلی و ا به دی روینه
 دمازیگر په او بو ډیر دي تهمتونه
 په گو در زانگی د کو ډگر و تاویزونه
 دمازیگر او به په غم لری دینه
 دمازیگر پر او بو ډیر دی تهمتونه
 د کیر دی یوسه یا رته وایه سلامونه
 دیدن به و کړې پیغلی کړی اوس اتنه
 پر چا ولاړ پسر چالوید ای یی مینه
 پر روغو وایه درنځور و سلامونه

دما ز یگر ژیر په لمره
 دما ز یگر ز یر په لمره
 دما ز یگر سیوري کاره شول
 دما ز یگر سیوری را کوږشو
 دما ز یگر گریه مات شی
 دما ز یگر گو درته را شه
 دما ز یگر گو در له مه شه
 دما ز یگر گو در له را شه
 دما ز یگر گو دره وران شی
 دما ز یگر لمر غوټه کیږی
 دما ز یگر منگيه مات شی
 دما ز یگر منگيه مات شی
 دما سختن دعا قبلیری
 دما شو متوب ژو ندونه راشه
 دما بنام ستوری سی رباردی
 دما بنام لمونځ دی مه قبلیره
 دما بنام مونځ دی قبول مه شه
 دما مونی دمرگ آواز شو
 دما مونی عجیبه خنې
 دما جنون پېښی په ماوشوې
 دما جنون چارې په ماوشوې
 دما جنون ونې مغزی کوږدی
 دما حبت په رنځ رنځوره
 دما مخ سترگو دی جار شم
 دما مخ ناستی دی جار شم

یاسی درواخله یا راټول کړه تنابونه
 آخر دې غم ډیر یوتو را سره شینه
 دتو راوړبل سیوری پر خای لاو لار دینه
 ستا د نټکی سیوری کمر ته ودریدنه
 چی هر ماښام دې په سرو وینو ډکومه
 ما په منگی کی پر اتی راوړی دینه
 پیغلی او بو په خای کی وینی ډکومینه
 زه به منگی په لپو ورو ورو ډکومه
 په خندا درشم په ژړا درنه راځمه
 زه یم و لار نجلۍ لاخوله نه را کوینه
 چی تل مدام دی په سرو او ښکړو ډکومه
 چی تا راو اخلم دهر چا دښمنه شمه
 ځوانان پر انګان دی زه زمری په غېږورځمه
 د خلعتوب آوازی داری ته خپړ وینه
 خدا په ماښام کړی چی رباردی و وینه
 زه دی یوازی په تیار و کی پری شومینه
 دیدن دې پر ښود دایمان کوې سوالونه
 جینکو پر ښوده قلی په تنو روڼه
 دشیر عالم توری له غیږې وړ کوینه
 چی هر څه وایم لیلی خولې لره راځینه
 چی لا اله وایم لیلا خولې ته راځینه
 باغوان یې ځکه په تیشه نه پریکوینه
 راشه چی در کړم دسر کوشونه و سروڼه
 د پسی شاستر گوڅو ګډه پر والرینه
 په اشاره دسترگو را کړه رخصتونه

دمخ پر گل دې خزان راشه
 دمخ په شمع دې پتنګ یم
 دمخ په شمع دی ستی کړم
 دمخ گلشن دی سهار جوړ کړ
 دمخ لمبه یې پر ی لگیږی
 دمخ هډوکۍ می ښکاره شول
 دمخه لرې شیء عالمه
 دمخی لری شیء عالمه
 دمخی لرې شیء عالمه
 دمخی لرې شیء عالمه
 دمخه لری شه غمازه
 دمخه ولو یږي دېواله
 دمرګ استازی یې خپار شول
 دمرګی هسی نوم بدنام شو
 دمرور آشنا دلاسه
 دمرینې کمیس یې وکه
 دمړوند خوب می پرې حرام دی
 دمسافر اشنا د پاره
 دمسافر اشنا سلګی دی
 دمسافر جانان می ږغ شو
 دمسافر د ارمان مرګه
 دمسافر لالی دپاره
 دمسافر لالی دپاره
 دمستافر مړ گونده دو مدي

په پسرلی دی ببلان شړلسی دینه
 چی تری په څنګ یم دو صال ژړا کومه
 لکه پتنګ په شمع وسو ځی څانګو نه
 دز لفو باددې غوړولی زیره گلونه (۱)
 کا کل یې و سولکه سکور وگرزېدنه
 اوښکی سیلاب باندې راځی غوښی تری وړینه
 زه مسافر جانان ته غیږې له ورځمه
 ویشلی مادی په دیدن یې روغومه
 په یارمی خاوری اړوي ولاړه یمه
 چی پری مین وم ترې چاپیری کړل لاسونه
 داستا دلاسه در په در غواړم خپرونه
 تانه پنا ده شالیلی شینکی خالونه
 جانانه راشه ارمانی له دنیا ځمه
 زه دیار مینی لاپخوا وژلې ومه
 زه دهر چاد پیغور ونوشوم مینه
 سپینې سینې ته یې پیر یانو ونیومه
 چی په میدان کی له دښمن تېښته کوینه
 تلی می سوځی زه په لمر ولاړه یمه
 مخ یې وطن ته کړی چی سایې وخیژینه
 په تش کاته می پردی بام ونړاونه
 سربې بالښته خوله سپر هوی په گردونه
 خدایه بیړی وچلوی په دریابونه
 زه په فال نیسم دمرغانو آوازونه
 یو یې سفر شي بل کفن له کومه گرېښمه

دمسافر و لسو یه خدایه
 دمسافر و غنی خدایه
 دمسافر و کاغذ را غنی
 دمسافر و میند ی ژ اړي
 دمسافرو یاری مه کړی
 د مسافر و یاری مه کړی
 دمسافر ف هلکان و اړه
 دمعشو قو دغه دستور دی
 دمعشو قو غم لېونی کړم
 دمعشو قو مثال د پیر دی
 دمعشو قو مثال د گل دی
 دملامتو ملا مت یم
 دملک زو په وړو کی ونه کی
 دملکنه بازاره وړان شی
 دملکنه پر غره می کیږ دی
 دملکنه په لار کی بند شی
 دملنگانو سره مل وایسی
 دملنگانو سره مل وای
 دملنگی کچلکول به واخلم
 دملنگی کچکو له مات شی
 دملیز و بده دستور
 دمنگوتیو کتاریې جوړ کړ
 دمنگوتیو کتاریې جوړ که
 دمنگوتی لاندې کړه شوه

باران به اوړی خو کښه خای نه وړینه
 زه په پردیس کی سترگی چا ته و اړومه
 ملا یې لولی او بنکسی لار نه را کوینه
 په مسافر و پسی کانډی اړمانونه
 د مسافرو اسپې زمین ولاړې دینسه
 نن وی دلی سبا پر نور و خایو وینه
 وطنه تاته د خدمت خان جوړ وینه
 چې دتومت په جامو رنگ گرخی مینه
 بیا به ونه وایم د عشق سوی بیتونه
 پیر چې کامل شی سپی نه بدرنگوینه
 مناسب نه دی چې کارغان یې بو یوینه
 بیا د تومت یم چې په تا مینېد مسه
 جانان لگیا دی د شر شمولو کوینه
 تا کی خر خیري درامداد د کور شالونه
 چې ددرگی نجونه دعا را ته کوینه
 چې په خپګان کی درته زه دریاده شمه
 زما یې خو بن دي داشلید لی گرېوانونه
 ناست په ځنگل وای چې می نه لیدی غمونه
 خو چې د یار د یدن ونه کړم نه را ځم
 چې در په دردې گر زوم تش دې را وړمه
 په غوړ څنود سر گړی گیږی وړینه
 لنډی بازار یې په گودرو نښلا ونه (۱)
 لنډی بازار یې په گود رو لکا ونه
 زه ورسره کوږ شوم د کمره نه ولوېد مه

(۱) په (م، ت) د (ونښلا ونه) پر خای (ولکا ونه) کلمه را غلی ده.

د مور او لور سخته بيلتونه
 د مور او لور سخته بيلتونه
 د مور ملو کې سرې دې نو کې
 د مور ملو کې سرې دې نو کې
 د مور ملو کې سرې دې نو کې
 د مور ملو کې سرې دې نو کې
 د مور ملو کې سرې دې نو کې
 د موزی دې توری ته گوره
 د موزی سترگی د لیوه دی
 د موزگی په بند بند ی یم
 د موزیگی د زوره نه یم
 د موزیگی د زوره نه یم
 د موزیگی شلېدلی کتبه
 د موزیگی میرانه گوری
 د موزیگی میرانه گوری
 د موزیگی میرانه گوری
 د موزیگی نښه ښکاره ده
 د موزیگی نه کو نښه یم
 د موزیگی نه کو نښه یم
 د موزیگی نه ماشی ښه دی
 د مومن او د شیر ینسی
 د مومن پلار او تره و فاتشو
 د مومن خان چغه شوه پورته
 د مومن خان موری مه ژاړه
 د سيب الله پالنګی و اخيست

موری و لاره لوریې شاور ته کوینه
 لکه ماهی دډنډ و باسی زړه یې چوینه
 مابه لا هو کی په نو ښا ربه و خیر مه
 غولې جارو کی پکی کیر ده قد مونه
 دخولی می کو کې د ماشوم د رپسی ځینه
 د زلفو څو کې دی په جیب کی گرزومه
 پاس په تالو کی دې خندا مژه کوینه
 بهر پر واپه کور سو باړی چلوینه
 دارت کاته یی له غوا یی زده کړی دینه
 جانان له غمه د فراق ناری و هینه
 چې نیمه شپه شی لت په لت می اړوینه
 د لاس بنگړی می خر خوی ما ژړ وینه
 چې زه دې لنگه تینگوم بازو دې ځینه
 په شین کبل کی د میری نه مخکی شونه
 چی د سپلمی په سلخ یی و کړل گوزارونه
 لکه کارغه په اسوتو کی غول کوینه
 خولی یی خیری ککری یې لمر و هینه
 توره خر خه به گرزوم ځان به ساتمه
 نری به وریشم جمدانی به زرومه
 چې نیمه شی لوت په لوت می اړوینه
 عالمه غورشی زه قیصه درته کومه
 مینه ددو اړو یو تر بله زیا تید نښه
 د شیرینو سر به په شرط باندي گتمه
 مومن خان کوز په ډنډه پروت دی رابه شینه
 پسی روان شو باړی خیل مړ او ی خانگونه

د سپر نو خو یندی به ژاړی
 د سپر نو خو یندی به ژاړی
 د سیمونی دونه پر توگ و
 د سیمونی وړو کی زوی و
 دخپل مین تر زړگی جارشم
 د سینتوب خبرې زور شوې
 د سین دا نه کړه ده
 د سین زړه کله صبر پری
 د سینی او ربه می سر نه شی
 د سینی او ربه می سر نه شی
 د سینی اورمی پر زړه بل شی
 د سینی اورمی پر زړه بل دی
 د سینی اورمی په زړه بل دی
 د سینی آه چې له زړه پاشی
 د سینی اورمی په زړه بل دی
 د سینی تول موسره و که
 د سینی جال راباندې خپوردی
 د سینی زور دی چې پې گوړې
 د سینی مست کله راگرځی
 د سینی یار به پیدا نه کړم
 د سینی یار می په کار نه شو
 د سینی یار می پیدا نه کړ
 د سینی یاره او سیدار شه

د سپو موزیو خو یندی سترگی توروینه
 د موزیگی خو یندی به سترگی توروینه
 چی د کونړ جینکو و کړه کمپسونه
 داشیر عالم یې په نامبات کلارر وینه
 چی تما می عمر په صبر تیر وینه
 جاسی می او رشوی اندامونه می سیزینه
 رنگه به یې ژیر خواړه به خوند نه ورکوینه
 که خپل اشنایې په تیر وچر ووهینه
 که د جاموسره دریاب ته ودا نغمه
 که د جاموسره دریاب ته ولویرمه
 خلک گمان په ما دروغ خطا لینه
 دودو نه یې خپژی پرې خبره لمبه شمه
 لوگی یې خپژی پې آخر به لمبه شمه
 تبری لاڅه په بحر ویراور لکوینه
 ځکه د ریاب کې دسیلی شپه تیرومه
 په یاریوه لوتنه زياته وخته
 لکه ماهی ترې لاندې سترگی توروینه
 پتنگ په سر ولمو کی خانستی کوینه
 خو چې د سینی ددین سر نه وهینه
 چې په تقسیم راسره وگالی غمونه
 له یگانه خلکو به څه گیله کوینه
 د عاشقی دفتر می تول ولتاونه
 سبا نژدی دی بیا به وکړی آرمانونه

د مینې یاره خپګان مه کړه
 د نازولې غم رنځور کړم
 د ناستې مخای دې را معلوم کړه
 د ناستې مخای دی را معلوم کړه
 د ناکامې شمال موزی دی
 د ناسردې احوال دی را غی
 د ناوګۍ د برج د لاندې
 د نټکې لال به پرې خیرات کړم
 د نټکې لال به مې خیرات کړم
 د نټکې لال مې او بودرور
 د نجنکو سر دا ره زه شوم
 د نجنکو له خویه زا رشم
 د نجونو میره میل ته را غله
 د نجلی تور وستر کووسوم
 د نجلی تورې ښکلی مترګې
 د نجلی تی ته مې لاس وروړ
 د نجلی ټکۍ ټکۍ مخ دی
 د نجلی ټکۍ ټکۍ مخ دی
 د نجلی خال د عقرب ستوری
 د نجلی سپینې سپینې متسې
 د نجلی سرو لاسو نووسوم
 د نجلی سرو لاسو نووسوم
 د نجلی مخ پردی وطن دی
 د نجلی مړاوي مړاوي سترګې
 د نجلی ناسته د کجیر ده

کاروان چې درو مې سپې به خو د غپا کوینه
 خلکو ته وایم چې ژیرې تبسې مې دینه
 که د چر و پر شو کو لاروی درېه شمه
 چې درته کښیر دم درامبیل چمبیل گلونه
 زما د څنو بوی له تانه لرې وړینه
 که پر ډیلی یې پسی ښکته څه مینه
 نرۍ نرۍ او به راخسې ما ډوبوینه
 که مې اشنا په دشمن مات کړل سنگرونه
 که مې جانان له جنگه روغ راشی مینه
 په غم شریک لایسه نيسه گو درونه
 چی مې اشنا مورچل په منډه و نیونسه
 چې لوزو کړي بیا پرې کلکې وی مینه
 مالیاره جوړ کړه په باغچه کسې چمنونه
 گور دې خراب شی را نجه چاور کړی دینه
 تر مرګه نه و ځی زماله زره مینه
 د غرخنې په شان یې وکړل غورځنگونه
 یار یې زرګردی ستارې به پکې ږدینه
 لکه په سره مڼه لونګک تو مېلی وینه
 د لویو غرو پر سر یې مړاوي کړل گلونه
 لکه د چر ماهی نیول نه را کوینه
 خاونده وړان کړې د فکر یزود کسانونه
 زه به ښېری د کاروان مشر ته کومه
 څو ک چې پر دې ملکونه خوری سر به پرې ږدینه
 لکه کلاب چې ددوه نیمو وړڅو وینه
 دا د ښو تر څو کو کوری وطنونه

دنجلې ونه د بسادام ده
 دنجلې ونه د پو مېسې ده
 دنضیبونو که ځنگل وای
 دنکه دې غاړه دنکه ونه
 دننگ توتې به مې هر هډوی
 دننگ غیرت میدان کی مې شي
 د ننگیالی جانان دپاره
 دننگیالی جانان نه څار شم
 دنیا به پاتې شي له مانسه
 دنیا پر هغه باندي باغ دی
 دنیا د غم په ورځ پیدا ده
 دنیا د سود په لوړ کړه ده
 دنیا د سود په لوړ کړه شوه
 دنیا د غم په ورځ پیدا ده
 دنیا د غم په ورځ پیدا شوه
 دنیا د غم په ورځ پیدا ده
 دنیا دیار له سره جار کړه
 دنیا کې تول د سرو نه شته
 دنیمو شپو او رو نه بل شو
 دنیمو شپو راتگ دې ورکشه
 دنیمو شپو پر کلی را غلم
 دنیمو شپو پورې را نغلسې
 دنیمو شپو سندرې خو ندکا
 دنیمو شپو سندرې خو ندکا

سپینې سپینې بی نارنجان نیولی دینه
 سپینې سپینې بی لا توکان نیولی دینه
 ما به پخپله برخه اور بل کړی ونه
 شیرینه یاره په دیدن پسې دې مې مه
 که پس له مېنی پر مزار را شی مینه
 چې جینکی دې په گو در صفت گوینه
 زه دواړه لاسه په نکر یز و سره کومه
 چې په رڼو تورو کی خو اله مې راځینه
 چې یار خبر پری زه به توری خاورې یمه
 چې چته پیغله یې په مینه مسته وینه
 کم عقل خلک خوشحالی به پرې کوینه
 نجلې دهغو یاري کړی چې سو دمن وینه
 یار د اشنا کو څه پر پر دې په بله ځینه
 زه لیونی دخو شالی تمه کوممه
 زه لېونی دیسغی تمه نرمه
 نادان عالم پکی مانی آباد وینه
 دنیا به تل وی یاران کله کله وینه
 تول د پیسو دی مسلمان خانان کوینه
 زه خواره ناسته مروړ پخلا کو مسه
 دکت بازو را ته سړی سړی کېدنه
 په خوب ویده اشنا به څوک راوینوینه
 سکرو تی مړې شوې او سیر و ته ناسته یمه
 چې په ورو ورو له خوبه سترې وینوینه
 څوک به مین وی څوک به ورک کوی له وطنه (۱)

د نیمې شپې بیدار ه کشینه
 د نیمې شپې په خوب او د هوم
 د نیمې شپې راتگ د ی جاړ شم
 د نیمې شپې کتو نه ډیر دی
 د واور و منځ کې نه سپړی
 دوی دی ټول په غم کې تیر کړ
 د وجود و نه می زړه شوه
 د وچې ته کینه برجه وړ که
 د و د یې تمام جهان نیو لی
 د و ر بل څو کې و ر کیرې که
 د و ر ځی ستا غم را سره دی
 د و ر ځی توری سترگی گر ځم
 د و ر ځی توری سترگی گر ځم
 د و ر ځی کلنی راته گو ری
 د و ر ځی مخ له شر مه مینځم
 د و ر کېدو نصیب مې راغی
 د و ر و ر خونه می په لوړده
 د و ر و لویو د خند اشوم
 د وصال باب می پیدانه کړو
 د وصال عمر یو ساعت وی
 د وصال کو ریې و جوړ کړی
 د وصال و ر کړه را ته لرې
 د و طرفه څو کی شو ی جوړې
 د وطن باغ به پرې سمسور کړم
 د وطن تر څې مې خورا ککوا ی
 دلیو نو چغی به و او رې په غوړ و نه
 کوم ځوانی مرگ تپه کړه پو رته وینه یې کړه
 دا د سهار را تگ د یې او ر را لگو پینه
 بنگر و ته شر بنگ و ر کړه چې و دی پیژنم
 څو ک چې لمبو د بیلته و دلی وینه
 په ژمی را غلې له ما غواړی ژر پر گلونه
 د حرص و نه می لا او سر نیسی گلونه
 زه په ډینگری او به له خارا خپژ و نه
 زړه می د شونډو په سکرو ټو و ر یتوینه
 یار د یې را پورته که د وینو له ډنډو نه
 د شپې سو دا د بیلته سره کو مه
 د شپې پرې وینی تو یوم دیار له غمه
 د شپې په لپو لپو او ښکی تو یوم
 زه به دیدن کړم که به فتر ټو لومه
 د شپې پرې او ښکی تو یوم ژر را را ځینه
 خادر د خټه تاووم دملکه ځمنه
 داسو رگری په خنځیره و ر خپژ و نه
 خدای د یې په مینه کې څو ک نه رسوا کوینه
 د عاشقی کتاب می پانی پانی کړنه
 د بیلته یو ساعت کال را باند ی شینه
 د بیلته د لاسه لوتې لوتې شونه
 بیا به جهان را پسی گو رې نه به یمه
 د کبرجی یار به څو ک ولاړ وینه
 د بدن وینه له وطنه خا رومه
 خورا ککسی نه وای د پردی وطن گلونه

د وطن جنگ ته خان تيار که
 د وطن دود به سره و کړ و
 دوفاتګی درکسی نه شته
 د وفا تمه ترینه مه کړه
 دوفانېنه درکسی نه شته
 دولې سيوري لاندې پروتوم
 دومره په بخت زورور نه يم
 دومره په بخت زورور نه يم
 دومره په بخت زورور نه يم
 دورکيو بو تې تو تې خنډی
 دوه می دي ورو نه ژیر گلو نه
 دوه دری مسری سړی له بس دی
 دویری غبرکو لای نه شم
 دویم ارمان په زړه می دادی
 دویم یو سف را ته ښکار پری
 دهجران تنده نه ماتیر ی
 دهجران زخم به می وژنی
 دهجران زریالی به نوش کړم
 دهجران زهر می خوړلی
 دهجر غم دی هسی درو ندشه
 د هدیرې په بره غاړه
 د هدیرې نه می زړه بد دی
 دهر چاخانه خانه حال دی
 دهر قدم دی بلاوا خلم
 دهر قدم نه دی زه جار شم

یابه سربایلی یابه لاندی کړی ملکونه
 یابه دې پر کړم یابه خوله در کړم مینه
 ستا په ظاهره سیکه ډیر و غوايدسه
 غما ز ظالم دی دوه یاران جدا کوینه
 خوشی عبث لومې دخيال د رېسې وړمه
 لیلی پر مابا ندې سالو وغور او نه
 چې لري تللی جانان بیابه لاس را ځینه
 چی دتا لا باغه به را وړم ژیر گلو نه
 چی په دلبر بایلمی زړه به وگټه
 یایې میری خوری یایې خاوری زړوینه
 دوه می ورینداری د تیرا بللی دینه
 ډیری مسری د سړي غم سیوا کوینه
 د سوال یاري ده اوس به درې وړې شینه
 چی سړاوي نه شی د وطن دباغ گلو نه
 خوبان دمصریې خجل په مخ کی ځینه
 خو د وصال په جام سیراب نه شم مینه
 چی له ملهمه د وصال نا امید شوم
 که د وصال یوه پیاله می نصیب شینه
 ستا د وصال زهر مهره نه شته و بهر مه
 لکه په سر د چا چی غر پروت وی مینه
 ځوانان ولاردی تور تو پک ز پری گلو نه
 ځوانان ستانه کړی رالیري تش پالنگونه
 هغه به کیږی چې دخدای پری رضاوینه
 ماد ریبارمنت کاوه را غلې مینه
 ماد ریبارمنت کاوه را غلې پخپله

د هري پور جبل به ترې ښه وي
 د هر يو مخ خپله خپره
 دهسپتال په کوټگي کي
 دهغه چادي کور خر ابشي
 دهغي خولي به څه مزه وي
 دهقانه دوه خټې به در کړم
 د هلکانو ميندي مړې کړې
 د هلکانو مينې زور شوې
 د هلک تگ د دراني دي
 د هلک تور و ستر گووسوم
 د هلک تور و ستر گووسوم
 د هلک مورې جنتي شي
 دهندوستان په سفر ځمه
 دهندوستان پير نکي ژاړي
 دهندوستان په طرف مه ځه
 دهندوستان په طرف ځمه
 دهندوستان په لوري ځمه
 دهندوستان په مير وور که
 دهندوستان په مير وور که
 دهندوستان سفر دې زار شه
 دهندوستان سفر دې لنډ شه
 دهندوستان گټې دې او ر شه

چا که د غم بندي خانې لېدلي و ينه
 په هره پوزه خپل پېزو ان مزه کو ينه
 خان مي وروستي ساگي و هي له ملکه ځينه
 چې يواشنا د بل اشنانه ييلو نه
 چې دې په تور و ستر گو کښير دي سره لاسونه
 په خان و نه کړې د غرمې پورې لوونه
 چې ياري نه کړي سترگي څله تورينه
 جنکو و اچول د صبر تاويز و نه
 لنډي کميس بېرې څنې ښو و ينه
 کور يي ميرات کړي رانجه چاور کړي دينه
 په کار مې نه دي جينکو بير سر و نه
 هلک دې جوړ کړ د لونگوبوي تری ځينه
 يا به سر بايلم يا به راوړم دولتونه
 که ژيرايوب په دنيا و کونډي به شونه
 جانانه ! زه درته بار بار منت کومه
 چې زه پوره کړم و اړ استاد سر شرطونه
 چې زه په خپلو لاسو و گټم مالونه
 مياشتي دي تيرې کړې کلونه دي شمير مه
 دگل ناز که ياره خدای به دې ساتينه
 زما خيالي اوربل کي سپين و لگيدنه (۱)
 زما په تور اور بل کي سپين و لگيدنه
 زه دې په سره پالنک و ېده پر يښي يمه

(۱) په (ل) د (زار) په ځای (لنډ) کلمه راغلي ده.

د هندوستان ولورته مه ځه
 د هندوستان ولورته ځمه
 د هندوستان ولورته مه ځه
 د هندوستان ولورته مه ځه
 د هندوستان ولورته مه ځه
 د هندوستان نه را روان شو
 د هندوستانه به دې ورک کړم
 د هندوستانه مې راستون کړې
 د يارانې حاجت تری واخله
 د يارانې کول اسان دی
 د يارانې کول اسان دی
 د يارانې کول اسان دی
 د يارانې لایق دی نه يم
 د يارانې لایق دی نه يم
 د يارانې لایق مې نه يې
 د يارانې سزی مې پرې شو
 د يارانې مطلب دې نه وو
 د يارانې مې بيزار نه شې
 د يارانې مې ورته وويل
 د يارانې مې ورته وويل
 د يارانې غوره عدالتنه
 د يار بيلتون مې زړه سوری کړو

د هندوستان نجو نې مې خويندې ميندې دینه
 د شیرینو ولورپه خپل لاسو گټمه
 د شېرنو ولورله ما واخله مينه
 ته به گني خوری مابه هیره کړې مينه
 د هندوستان نجونی لولی بندبه دې کړينه
 مو من خوشحاله ډیر، کامیاب بیرته راځينه
 ما په ملا لوسترگو ډیرورک کړې دینه
 د گورستانه به دی څو ک را ستونينه
 پراوسنیو نجونونه شته باورونه
 سخته د یارد زړه ساتنه ده مينه
 جانانه گرانه ده د یارد زړه ساتنه
 مخلوقه گرانه ده د یارد زړه ساتنه
 د مری تو ب دعوه کوم که قبول شمه
 د غلامی تمه لرم که منظور شمه
 راشه چې خط د غلامی درکم مينه
 د خپله لاسه مې کچه تاو کړې ونه
 ځما اوده زړگی دی ځله وینو ونه
 که څو ک د سپینو تور ودرکړی گوزارونه
 د سره سالو لاندې یی وچیچل غاښونه
 جلې د کوره پورې ځسې کنځل کوینه
 زه نامنظور در خواست په لاس ولاړه يم
 غوتی غوتی وینی تری څاخی و به سر مه

ديار پر سخت زړه اثر نه کړي
 د يار پر وارا باندې نه شته
 د يار پر وروستو سلگور غلم
 د يار په تلو می ساور نه کړه
 د يار په غم می زړه کباب شو
 د يار په غم کی فواری شوې
 د يار په غم می زړه کباب شو
 د يار په مینه کی ډوب لارم
 د يار پیغام می راله را غسی
 د يار تصویر پکې ښکاره یری
 د يار تصویر می خوب کی ولید
 د يار تصویر می پکی ښکاری
 د يار تصویر می پکی ښکاری
 د يار ثانی به پیدا نه شسي
 د ياری خلی می د رجوړ کړ
 د يار خندا د توپک ډزده
 د يار خندا د گل گوزا ردی
 د يار د زلفو خوشبویي شوه
 د يار د زلفو بند یوانه
 د يار دسترگو غشي را غلل
 د يار د سرو شونډو بهار کسی
 د يار د سرو شونډو بهاره
 د يار د غم او ښکې تیزاب دي
 د يار د مخ گلان را ټول کړه
 د يار د هجر په تور تم کسی

که زه د اوښکو پر خای وینی تو یومه
 خوشی ملنگ له خانه وای جوړومه
 لکه شیبه د بارانه پرې تویه شومه
 ځکه می مینه په عالم شوه دروغجنه
 بیلتون ناتر سه پری لا مالگه دور وینه
 سترگی می دواړه چی هجران می ژړ وینه
 ځکه له خولې مې دور پتو غوښو بوی ځینه
 لکه ماهی چی د دریاب په منځ کی ځینه
 که د هجران په شپه کی لمر را ښکاره شونه
 د تصور شیشه چی مخ ته ونیسېمه
 چی را بیدار شوم تر سبا و ژړ یدېمه
 ښښه د خیال چی دی زړگی ته ونیسېمه
 د تصور شیشه چی مخ ته ونیسېمه
 که د اجهان ورپسی ټول ولټوېمه
 که پرې خوش نه یې ورشه و رانیې که مینه
 په چا چې وشی تر قیامته شور کوینه
 بدیې کتل دی چی سړی رنځور وینه
 ځکه شوم مست د خوشحالی و هم ټو پونه
 را خلاص به نه شې که لقمان په حکمت شینه
 په ټول بدن کی می په زړه و لگیدنېمه
 په لپو لپو در دا و ښکو و رکوسېمه
 په لپو لپو د رد د سترگو درکوسېمه
 غوښې یې یوړې اوس هلو نه ماتوینه
 گل قند ترې جوړ کړه د زړه زنگ لری کوینه
 دا و ښکو ډک کچکول په لاس کی گرزومه

د یاردهجر زلزله ده
 د یاردېدن آب حیات دی
 د یاردیدن اسم اعظم دی
 د یاردیدن اسم اعظم دی
 د یاردیدن پکی ونه شو
 د یاردېدن تبه شلېدل دي
 د یاردیدن تبه شکېدن دی
 د یاردېدن چې پکې نه وی
 دیاردېدن چې په چا بند شي
 د یاردیدن حج اکبر دی
 دیاردیدن د آسمان پرک دی
 د یاردېدن د تخت ختل دي
 دیاردیدن دی خپل دین دی
 د یاردیدن سره پاچاه شوم
 د یاردیدن ما ته عنقا شو
 د یاردیدن یی پر ما کم کړ
 د یارینه بساغ بالاده
 دیارصفت به تمام نه کړم
 دیارغصه د گل ویشتل دی
 د یارغمونو لیونی کړم
 د یارقیمت به پوره نه کړم
 د یارقیمت به پوره نه کړم
 د یارکنخل د گل ویشتل دی
 د یارلمن کي مې حلال کړی

ځکه حیران ولاړ سر تور وار خطایمه
 آب حیات د بختور ونصیب وینسه
 که مې نصیب شو د جنت سردار به شمه
 که مې نصیب شي همیشه به ژوندی یمه
 نننۍ ورځ له عمره نه حسابومه
 روستی بېړی یې جدایي پیدا کوینه
 سرور تیا یې بابېړی خلک ترې سرینه
 که د سمسور وگلو باغ وی وړان دې شینه
 لکه قېدي چې د پانسی کوته کي وینه
 د یاردیدن ته رقیبان دی د ریا بونه
 کله رنماشي کله توره تیاره شینه
 چې جدا کيږي سړی خبر ته کېنوینه
 که په تحقیق سره دی خپل ځان ته کتنه
 د جدایي سره سلنگ ددو هې شومه
 اوس به لمن د کوه قاف پسی غواړمه
 زه د بنواړه رپید و سروریمسه
 که دلکشاده د جنت هسوالرینه
 که خوشال خان له قبره راوالمینه
 بده خندا ده چې له بل سره یې کړینه
 لکه مجنون د بیابان کوم سیلونه
 که دالوی غرونه د طلا کانونه شینه
 که غرونه سره شي کانی بوتی یې لعلونه
 بده خندا ده چې د بل سره کوینه
 چې زر زري لمن یې سره په وینو شینه

د يار له دره جوايي شوم
 د يار له دره نه صبر یرم
 د يار له غمه سودايي شوم
 د يار له غمه سودايي شوم
 د يار له غمه والا ړم ښه شوم
 د يار له مينی به وانه وړم
 د يار ليد و ته هو سپر یرم
 د يار می تکی تکی مخ دی
 د يار می څه خو ږي کيسې دی
 د يار می ږيره په مخ را غله
 د يار می نوی ږيره را غله
 د يار می نوی ږيره را غله
 د يار می غونډې منډې خنې
 د يار می کله په مخ را غله
 د يار می کله په مخ را غلي
 د يار نا ترسه عدالته
 د يار هجران دور و دراز شو
 د ياره زړه صبر ول گران دی
 د يار ی بدې کشالی دی
 د يار ی تکی درکی نه شته
 د يار ی چل دې راته وښود
 د يار ی چل راته معلوم دی
 د يار ی سختی کشالی دی
 د يار ی سل گزه کوهی دی

ځکه می کله په زيری مازیگر ځینه
 سر به پرې ور کړم ځان به يار ته رسومه
 خلک گومان دليونی را باندې کړينه
 سودا مجنون کړم په بيابان می گرزوينه
 خلک له ما څخه دژوندون هيله کوينه
 که پرسر و خورم د مصری توري وارونه
 که موزی راشی ارما نجنه به ترې ځمه
 د پشکال خولې پری ډنډ ولاړې دینه
 چې د شمل دلارې سل می وای مينسه
 زما دور یځو په پیوند راشه وربله
 دا نري بریت به یې په ژبه سمومسه
 زما میراته سینه نه نیسی گلونه
 لکه جوهر چې له پولادختلی وینه
 ته واخلمی دی له تیرا را غلی دینه
 ژړا می را غله دیواله ته ودریدمه
 ژړا می را غله دېواله ته کپنا ستمه
 زه نامنظور در خواست پر لاس سکوت کومه
 ځکه داوښکو په ځای وینی تو ښومه
 په دریابونو کړښی چارابنکلی دینه
 نجونی ځوانان تر زنگنو ډوب شوی دینه
 ما په جدول کی دستا نوم لیدلی ونه
 الله دې درکې اته واره جنتی ونه
 لکه ملاته چې معلوم دي کتا بونه
 چې نه پوهیږي هغو وخواړه ځانونه
 زه یې پر غاړه گړ ځیدم ورلویدمه

د یاری لاس یې رالسه را که
 د یار یاري کرلی کښت دی
 دیار یاري می خوښه نه شوه
 دیدن به وشی یساو نه ششی
 د بدن په بېړه بېړه نه ششي
 دیدن په سین کی را لاهو کړه
 د بدن په غټو سترگو وکړه
 دیدن په غټو سترگو وکړه
 دیدن په غټو سترگو وکړه
 دیدن په لک خندا په زرده
 دیدن په لک روپی ارزان دی
 دیدن په لک روپی ارزان دی
 دیدن په نرخ را سره جوړ کړه
 دیدن د بادو پیمانه ده
 دیدن د بادو پیمانه ده
 دیدن د بادو پیمانه ده
 دیدن د خدای په اراده دی
 د بدن دسر په بدله دی
 دیدن دې سیند کی را لاهو کړه
 دیدن کوه مه ایسا ریره
 دیدن د گلو غنچه نه ده
 دیدن د گلو آسان نه دی
 دیدن دې باغ زړه می بلبل دی
 دیدن دې بیا په قیامت و که

خکه دوه نیم گزه د زمکی او چت څمه
 ماد کر لسي کښت نه واخستل لاسونه
 دچلم تل دی هر سړی پرې شونډې ږدینه
 تگ می پلمه دی دیار کور به و وینه
 زړه په کرار که زړه وشی د بدنونه
 د تورو زلفو جال په لاس ولاړه یمه
 سبا به څمه نه به وکړ و دیدنونه
 سبا به د اوختی قحطی د دیدن وینه
 سبا به دواختی قیمت وی دیو نونه
 د سپینی خولی بیسه به نه معلومه
 تیکری می باد یو وړو وړیادی ولیدمه
 پلومی باد یو وړو وړیادی ولیدمه
 زما دیدن سودا گر گری گران به شینه
 نه پر مړیرم نه تری پنډه تیرلی شمه
 نه به پری سورشی نه به و تری بارونه
 خومره ساده یم زه خولی تری دکومه
 د الیونی زړه می منگولی لگوینه
 چې سر ساتی خاورې بهو کسې د بدنونه
 د خیال منگی چی تری د واره دکومه
 که چاپرې سر کړې ځوانان تل په سینه مرینه
 چی دریا په لاس یې یارته ولیر مه
 مگر بلبل شی چې دې سیر پر گلو وینه
 بیلتون باغوان بلبل په باغ کی نه پریر دینه
 په دی دنیا مودیدن ونه شو مینه

دیدن دې بیا پر ماقیمت کسر
 دېدن دې خوسره قیمت ارزې
 دیدن دې حج مخ دی مکه ده
 دیدن دی حج مخ دی مکه ده
 دیدن د سر په بیه کیږی
 دیدن دې سین کی رالاهو کړه
 دیدن دې کړ اور دې پلمه کړ
 دیدن دې ولی قیمتی کړ
 دیدن دیار آب حیات دی
 دیدن دیا ربانی می نورې
 دیدن د یارچی پکی نه وی
 دیدن د یارچی پکی نه وی
 دیدن کوم درو یزه غواړم
 دیدن کوه مه ایسار پیره
 دیدن کوه مه منعه کیږه
 دیدن کوه منعه مه کیږه
 دیدن می ستابانی می نورې
 دیدن می کورته پسی یو وړ
 دیدن می که اور می پلمه که
 دیدن یوه پته خزانه ده
 د یکتنها په کوته را غلسم
 دې میرا تیا نوته چا څه وی
 دیوال سوری کړه دسمال را کړه
 دیوال سوری کړه گوته را کړه

لکه د ژمی سپوږمی کله کله وینه
 چې سر پې درکم با قېدار به خوسره شمه
 سپینه سینه دی عرفان پرې و ختمه
 سپینه سینه دې عرفات پی در غلمه
 چی سر ساتی خاوری به و کړی دیدنونه
 زه به په غاړه دگو در و لاره یږمه
 نه دی اور و اخست نه دی و کړه دیدنونه
 زه دې په کومه گناه و نیوم مینه
 آب حیات د بختور و نصیب وینه
 په لویه لار کی څه بهانه کړم و در پرمه
 که د سمسور گلونو باغ وی و ران دې شینه
 په باغ دی راشی دخزان تاوده بادونه
 چې فقیر نه وی څوک د چاوره ته ور ځینه
 په تش دېدن به دې څوک نه حلالوینه
 ملک ته بهې و رکوه نه شته مرگونه
 په تش دیدن به دی څوک نه حلالوینه
 زه په زاړه شپاله کی بیرې لتومه
 پر قدر من اشنا می ځان بی قدره کنه
 نه می اور راوړ نه می و کړه دیدنونه
 بیلتون بنامار دخزانی دی ویې خوړمه
 نیا ز من بیده بی نیا زو ځای نه را کاونه
 چی کلی یی پر یښود په صحرایی ځان ژاړنه
 پلاردی بنا دی بیابه جوړ کړی دیوالونه
 پلار می خټکر دی بیا جوړ کړی دیوالونه

پلاردی استاذدی بیابه جوړ کړی دیوالونه
 سورته بانه که چی لږم چیچلسی یمه
 دادری روتیز دکلاحي بیرته راخینه

دیوال سوری کړه گوته را که
 دیوال سوری که گوته را که
 دې هندوستان ته شازلمی ځی

ډاډ دې په خپله زړه ته ورکه
 ډبرې واخله ما پرې وله
 ډډه اوږې ډ ډه دې غاړه
 ډډه اوږې غندلې غاړه
 ډډې مې ستا غمونو و سوې
 ډلې ډلې ځلميان را غلل
 ډوډې مې و خوره مړه شوم
 ډوډې به يار ته به سړيوسم
 ډوايا بڼه ده بڼه نه ده
 ډول سينگار ځوانۍ کې بڼايي
 ډولۍ يې سره له ورايه ښکاري
 ډمبرې خورم خوله مې مېړۍ شوه
 ډير په احتياط مې خولگۍ واخله
 ډير دې په مينه کې ستې شوم
 ډېره خواري راپسې مه کړه
 ډېرې دعا را ته ښېرې شوې
 ډيرۍ ډېرې غلې شوې خلاصې
 ډيل چې ونه کړې را رسېږه
 ډيوه رڼا کړه ديدن وکړه

مدام به څو کڅ خوشالوي نټلې زړونه
 د زور ورو په يارۍ چې نازيد سسه
 ما پکې نغاړه مسافر را غلې يسمه
 زه د دلال نه په نيستی راغلی يمسه
 لکه نري رنځ کې چې و سوځي اړخونه
 زما دور وړ ډله وروستی ده را به شينه
 ته به دچاو رته ولاړاوسې مينه (۱)
 دسرکو شونډو به زه نگولۍ ورکومه
 ماډ وایا کميس کاوه روغه به و مه
 پيرۍ کې بد ښکاري چې ځان سينگار وینه
 ياد ليلۍ مړۍ د قبر خواته وړينه (۲)
 اوس د کمودو خوراک خوندينه را کوينه
 چې د پېزو ان په پرو غوڅ نه شي مينه
 نور مې په سوی زړه کې مه وهه لاسونه
 دشکې گل يم په لاس نه د رځم مينه
 نورې ښېرې را ته کوه چې دعا شينه
 خلاص خوبه نه شي ستا ډېرې ډېرې غمونه
 وروستی ديدن دی بيا به نوی ديدنونه
 سبا به وایي چې ما خوب ليدلی ونه

را باندې وژاړۍ عالمه
 را پسې مه غېږه سپیه
 راته معلوم شوې خپل مېنه کړې
 راته چې جنگ دسترگو جوړ شو
 راځه راځه پرکت راخېژه
 راځه چې پیر بااته لاړ شو
 راځه چې دواړه تینه وځو
 راځه چې دواړه ملنگان شو
 راځه چې دواړه سره وځو
 راځه راځه دېدن مې وکه
 راځه راځه چې روغه وکو
 راځه دېلې دې خبر کړم
 راځه راځه خواکې مې کېنه
 راځه راځه دېدن مې وکه
 راځه چې غاړه غړۍ پر بوزو
 راځه په کت کې سره کېنو
 راځه چې بیا سره پخلا شو

یوز نکدن دی بل د یار له غېږې ځمه
 ستاد میرمنې په سلا راغلی یمه
 بر باد مې لاړه د ټول عمر کوششونه
 سترگې به سترگو ته ښکاره کړي ټول رازونه
 که بازومات شوموزیگی به یې جوړوینه (۱)
 ډېر مېړنی دی سوال په لاره قبلوینه
 وروستی خبرې به سپین ږيري خلاصوینه
 بابه یاران شویا به دواړه خاورې شونه
 زه به یې گټم دواړه به یې یوتالي کې خورونه
 سبا به داسالی قهطی ددېدن وینه
 زما اوستا څوک دي چې به سونږ پخلا کوینه
 سپینې سینې یې لا توگان نیولي دینه
 که تمباکو غواړې لونگ به درکومه
 د سرتختي را پسې ږدي پنا یې کړمه
 بېلتون که راشي ما اوتابه جلا کړینه
 دسترگو جنگ به تر ښو لاندې کوونه
 مرگ را پسې دی نیمه خوا به پاتې شونه

(۱) پټ ژکې (جوړوینه) په ځای (سموینه) راغلی .

پور په ابادی خوله له ما غواړې مینه
یوازي ما په لمبومه سوزه مینه
پښتونه زه دې په صحرا موندلې مینه
پرتله خبرې به سپین ږيري خلاصوینه
د توږی لورې پتاسی به درکومه
ددین غزاده خدای به درکړي ثوابونه
که مرو رلالی مې بیا وکړي پوښتنه
خدای ته به ژاړ وگوندې وکړي رحمتونه
زموږ په کلي کې سرگی دی مړه به شمه
خاوری به یی درکم مادروغ ویلی دینه
یابه یاران شویابه تورې خاورې شونه
یابه مین شویا به غبرګې چرې خورونه
که لمر گرمی شوه ستالونگی به سیوری کونه (۱)
چې هر سبادې په دیدن تازه کومه
پاس په پالنگ به سره غاړه غړی شونه
اوسې د زړه سراندې پرې درپسې دینه
انگر خالي دی زه یوازي ناسته یکه
نیلی دې زین کړه دوپوشته درسره ځمه
ما په لنډیو ما متی کرلي دینه
لنډی نا بودې دیار غم تازه کوینه
لنډی چرې دي د زړه وڅو کې پرې کوینه
لنډی چرې دي د زړه ولې غوڅوینه
لنډی لاشی دي دیار غم تازه کوینه

راځه چې شرع په ملاکرو
راځه چې غم سره شریک کړو
راځه چې کلي ته نژدې شو
راځه چې لاس تر لاسه نیسو
راځه چې لاس تر لاسه ورکړو
راځی چې خودجنګه سیدان ته
راځی چې ټولې پرې جرګه شو
راځی چې ټول سره یوځای شو
راځه راځه چې خولگی درکړم
راځه راځه خولگی به درکم
راځه راځه چې سره دروسو
راځه راځه چې سره ځونه
راځه راځه چې سره ځونه
راځه زما د سینې گل شه
راځه راځه زما جانانسه
راځه راځه راسره کښینه
راځه راځه شیرینه یساره
راځه راځه زما جانانه
راځی راځی چې لنډی پرېږدو
راځی راځی چې لنډی پرېږدو
راځی راځی چې لنډی پرېږدو
راځی راځی چې لنډی وایو

په (غل) کې دلر په ځای (را) راغلی دی.

ز اڅه چې و تښتو مينه
 را څخه لاړې ر ا به نه شي
 راشه آينه ر انجه دې واخه
 ز او تر یري چې هته
 راشه په دې به يې فيصله کو
 راشه په زړه مې کو تې کښېر ده
 راشه په زړه مې کو تې کښېر ده
 راشه په زړه مې کو تې کښېر ده
 راشه په زړه مې کو تې کښېر ده
 راشه پر زړه مې کو تې کښېر ده
 راشه پر قبر مې او ر بل کړه
 راشه پر کت را سره کښه
 راشه په دغه ځای به يې پر یر دو
 راشه په دې به يې فيصله کړ و
 راشه په دې يې فيصله کړ و
 راشه په دې ځای کې يې پر پرده
 راشه په سترگو کې مې خوب شه
 راشه جانانه سره جا ر شو
 راشه چې دواړه کت ته خپړ و
 راشه جانانه حال مې گو ر ه
 راشه خبر مې د ر ته راوړ
 راشه خو ږېر کې بس کړ و

تر شاخبرې به سپين ږيری سپينو ينه (۱)
 تېره ساعته ار مانجن در پسې يمه
 نه دې ياري کړم نه دې نښې گرزومه
 په بې بې کو دې ساه لنډۍ و لگاونه
 څوک چې د يار د غمه مري ملگری يې يمه
 چې عاشقي مې در معلومه شي مينه
 چې در معلوم مې شي دخوږ زړگی حالونه
 چې در معلوم شي د زړگې مې پت توپونه
 چې غم پر تادی که پر ما ږ دي غمونه
 چې ياران مې در معلومه شي مينه
 که مې په مړينه پر شا و وينې تپونه
 په صر احي غاړه مې و او وه لاسونه
 څوک چې مين وي تل د غم رباب و هينه
 څوک چې ښايسته اشنالري رنځور به و ينه
 رب دې هر څوک په خپل مقصد کاميابه کينه
 ږې لنډۍ دسړی غم تازه کوينه
 د بيلتانه شو گيرو ږ وړو هلې يمه
 که بيلتون راغی ما و تابه جدا کړينه
 د پېغلو قد رد ځلمو په غېږ کې وينه
 پر ډگر ناست يم پر سر خاورې بادومه
 چې نازولې نجلۍ ځان سمبالو ينه (۲)
 گو نگو ما بڼام دی مرغی شنو و نوله ځينه

(۱) په (س ک) کې د (مينه) په ځای (جانانه) او د (تر شاخبرې) په ځای د (نورۍ خبرې) راغلی.

(۲) پدې کې د (نجلۍ) په ځای (ليلا) راغلی ده.

عاقبت مرگ دی نیمه خوا به پاتې شونه
 یابه یاران شویا به دواړه خاوري شونه
 شاهد دیدن په انبار پورې کړه لاسونه
 زړه یې چاودلی ترخوله وینې خخوینه
 نوکرز ماشه سپینه خوله به در کومه
 شیطان دنفس په رضاتلو په لعنت شونه
 سبابه تور سنگرله ځې تری به وینه
 کفن مې څیرې ځان مې ټوله چنچي خورینه (۱)
 بېلتون دوره تر شاو لار دی رابه شینه
 لکه دوچې ماهي پروت سلگی و هینه
 په غرمه پروت دی ترخولې وینې توبوینه (۲)
 پر سر مې وله چې دې زړه خوشاله شینه
 دلور و ناسته کجیر ان سر ځان کوینه
 په دېر ان ناست دی په سر خاورې بادوینه
 نه دې یارې کړ م نه دې نښه گرزومه
 وړو کیه یاره ر ننگ دې زېر و تښتیدنه
 لکه یاقوت په زړه سوری به شی مینه
 که تمباکو غواړې لونگ به در کومه
 که ته شر سېری لاس به زه درواچومه
 زوی مې څو ک نه دی چې به تاو لار وینه
 مزدور به ته یې کار به زه ورته کومه
 په مزدوری کې سپینه خوله به در کومه

راشه چې صلحه سره و کړ و
 راشه چې لاس تر لاسه نیسو
 راشه حصه دې خپله واخله
 راشه دا خپل مین وگو رو
 راشه دخان نوکري پر پرده
 راشه د زړه په رضامه څه
 راشه دشو نهو شر بت وڅکه
 راشه د قبر حال مې واخله
 راشه د نا ز خبرې وکړه
 راشه دیا را حوال دې واخله
 راشه دیار خبر دې واخله
 راشه د بره لاس کې واخله
 راشه دلور و ناسته مې کړه
 راشه دیار خبر دې واخله
 راشه را نجه آینه دې واخله
 راشه زما د یاری واوره
 راشه زما د یاری واوره
 راشه زما تر څنگه کښې نه
 راشه زما تر څنگه کښې نه
 راشه زما د څنگه کښې نه
 راشه زما د پلا رمز دور شه
 راشه زما د پلا رمز دور شه

(۱) په (م س) کې د (خورینه) په ځای (شونه) راغی.

(۲) په (د م) کې د غرمه په ځای په غرمو راغلی او د (تر) په ځای (له) راغلی دی.

په مز دوری کې به خو لگی در کم مینه
 تر مطو له به دې زه و رسومه
 د زړه کترې به در کوم تابه ساتمه (۱)
 چې هر سهار دې په دیدن تازه کومه (۲)
 لکه توتی په مالید و به دې ساتمه
 چې درته کښېږدم د سر کوشونډو سرونه
 چې هر سهار دې په شربتوا و بومه
 د پلولا ندې وظیفې به در کومه
 دیدن د یارد مخ کوه قیامت راځینه
 چې د کابل په خر بوز و دې و اړومه
 که نازولې مې ساتې در سره ځمه
 چې د سفر په سختو پوه نه شې مینه
 کفن مې زوړ شو چينجی خولې را لگوینه
 بیگاه مې مړ په خوب لیدې زهیره و مه
 جانا نه دادې مناسبه نه وینه
 یوگری دې خوشالي ډیر دي غمونه
 ځکه د زړه باغچې مې و سپړل گلونه
 له ما روان شویار په لرې هېوادونه
 که څو کک د گلو سیل کوی باغ ته دې ځینه
 په نیمه شپه دې نوښتا ر لوتې لوتې کنه

راشه زما سره مز دور شه
 راشه زما د پلار طالب شه
 راشه زما د منگول باز شه
 راشه زما د سینې گل شه
 راشه زما په لومه بند شه
 راشه زموږ کړه مېلمه شه
 راشه زموږ د باغچې گل شه
 راشه زموږ د چم ملا شه
 راشه دانور کارونه پر پرده
 راشه گیبې پرتوگ کې تاو شه
 راشه قسم را سره و کړه
 راشه لالیه چې خوله در کړم
 راشه یونوی کفن را که
 راشه راشه چې خوله در کم
 رادې وستم خوله دې رانه کړه
 راښکاره مه شې سپینه مخه
 راغی سپرلی وطن بهار شو
 راغی هجران عمرې ګران شو
 راغلی بیا هغه دوران دی
 راغلی مه وای ابا سینده

(۱) په (ذپ) کې د (راشه) په ځای (رب) راغلی.

(۲) په (تث) کې د (سهار دې په دیدن) په ځای (سبادی په خندا) راغلی دی.

راكړې گل دې بېرته واخله
 راگ دارم راته ږغېږي
 راكړې امان د دې غمازه
 راكړې گل دې بېرته واخله
 راملو سپرې چې ورك كېږم
 راملو سپرې چې سپرلې دي
 راسد اد بې سورپه وینور او ږ
 راسد اده خړې جاسې و كړه
 راسد اده پاڅه رو انېر ه
 راسد اد دې داواری خدای جوړ كړې
 راسد اد بې سورپه وینور او ږ
 راسد اد بې سورپه وینور او ږ
 راسد اد بې سورپه كټ كې راوړو
 راسد اد سره غيبي اسد او
 راسد اد دې داخله خدای جوړ كړي
 راسد اد دې داخله خدای جوړ كړي
 راسد اد پښتون په پښتولاړو
 راسد اد خونه شته يادې شته دي
 راسد اد لارې زه دې پريښوم
 راو لاړ پر ه ز ږ هسې نيسه
 راو لاړ پر ه ز ږ هسې نيسه
 رباب پاچا تمبو روز يردی

زه د هجران په سفر خم سپړاوی به شينه
 چې ليونی د بنا پېرې خدا كوينه
 خدايه ته وركړې اخرت كې دوزخونه
 زه دسرگي په سفر خم خزان به شينه
 پټې جرگې بېلتون اشنا سره كوينه
 كلي گلو نه شو چمن خندا كوينه
 خوريې نارې كړې دادا ايسې دي گلو نه (۲)
 په كوپر راشه جينكې دي ياد وینه
 د سره كمر نه سو مندان راغلي دینه
 كه دو باره په كوپر جنگ وي سپړ دې شينه
 چاوی راسد اد دې چاوی غوښی خر خوینه
 سوريې نارې كړې سره ډولې دراسد اد خينه
 خويندويې نارې كړې لا راوړل سره گلو نه
 غير تي رب د غير تيانو سره وینه
 سوريې سنلې شنلې غواپه زیارتونه
 كه دو باره په كوپر جنگ وي سپړ دې شينه
 ورپسې گوره لوی واړه ژړاكو ینه
 ټول رانړيزي په راسد اد خان فخر كوينه
 زه به دا عمر جدا څنگه تير و مه
 په تابايللې زړه مې ځای ته نه راځينه
 په تابايلو دې زړه مې ځای له نه راځينه
 دا ار مونه دسړي غم غلطو ینه

رباب په خړپ و هه نا درې
 رباب دې بیا په زنگون کښېښود
 رباب دې را کړ رانه لا رې
 رباب زما په غېږ کې پروت دی
 رباب به سات شي اند پښمنه
 رباب به سات شي درې و رې
 ربابه درې و رې سات شي
 رباب به سرجلودې پرې شه
 رب به دی بیا ته موتا زکړي
 رب به دې بیا زما مو تاز کړي
 رب خودې بیا په ما سپلمه کړه
 رب خودې بیا پر ما سپلمه کړه
 رب خودې داخلې را جوړ کړه
 رب خودې دوردخوانی تېر کړه
 رب دې ابا د لر ه و طنه
 رب دې په چول بیا بان کې شپه کړه
 رب دې تبا کړی ای غما زه
 رب دې په خوب کې را حاضر کړه
 رب دې خندا در پورې اور کړه
 رب دې د علم باغ سمسور کړه

زه داتن په مستی اوس راغلی یمه
 رباب شوقی دی مابه هېره کړې مینه (۱)
 زه به د غم رباب ترخو پورې و همه
 خو پې خبرې د جانان راته کوینه
 مین په ما دی غم په تا غلطوینه
 را یا دوې اشنا په لرې وطنونه
 مین په ما دی پام په تا غلطوینه
 را یادوې د جانان پټ پټ مجلسونه
 دیر په بنا یسته و پسې مه گر زه مینه
 غونچې غونچې خنې سی بیا په مخ راخینه
 د زر گي غوښې به تر تاجا ر کړ مینه (۲)
 تر تابه جار کم د صورت ولاړه وینه
 خلک به وایی بخت یې بد دی یاریې مینه
 چې کبر جن خان ته دې فکر شي مینه
 ز رې ز رې زر گي به بیا در و اړ و مه
 چې در په یاد شي د تو دې غیری خو بونه
 تا بیا په سر زما در و غ ویلی دینه
 چې مشغولا دې دا روا سره کومه (۳)
 په سادې اور کړه د همز و لو مجلسونه
 چې طالبان دې ملایان له باغه خینه

(۱) په د-م کې زنگون کښېښود په خای زنگون کړه راغلی دی .

(۲) په «د-م» کې خودې داخلې په خای لسه دا واره او د بد په خای تور راغلی دی .

(۳) په (غل) کې د (مشغولا) په خای (سرکه) راغلی . په ذپ کې د (حاضر) په خای (حضور) راغلی .

چې داو بو په پلمه درشم بوی دې کمه
 چې طالبان دی شنه توتیان باغ له راځینه
 چې دې کمه اصلي ونی گل دې بویونه
 چې سر و کا ر دې دغمو نو سر دښینه
 چې دشپړینې خندا لاس و اخلي مینه
 چې دې دزړه کو څه جداله خلکه شینه
 چې هر سها ردې په دیدن خړ و به وښه
 چې سپین سر و نددي له خپل سر لاندې کوښه (۱)
 ما ستا دپاره رب ته ډیر کړی سوا لونه
 چې کبر جن ځان ته دې فکر شي مینه
 چې سپینې لیچې دی دڅټلا ندی کوښه
 لنډی کچر به چلو م تا به سا تمه
 په غبر زما خبرې ستا را ته کو ینه
 چې ته زگیر وی کې زه به او ښکی تو یومه (۲)
 چې نري بر ټت دې اړ و م خوله در کوښه
 پر مادي زیری د هوا سر غان کو ینه
 چې دابنا یسته ځواني دې گله هو ډه شینه
 چې نې لمبه شته نه یې تاو چاله و رځینه
 هلمته سې پېښ کړې چې جانان سی چېر ته وینه
 چې دیار غبر کې بوری بوری و لویر مه (۳)
 خو ناب داو ښکو په عالم کې رسوا کړ مه
 چې ترې راووزي شنه توتیان خپاره ځانگونه

ر ب دی د رود دغاړې گل که
 ر ب دی د علم باغ سمسور که
 ر ب دی ددی حاله بدتر کړه
 ر ب دې زما په حال خبر کړه
 ر ب دې زما په حال خبر کړه
 ر ب دی زما په حال خبر کړه
 ر ب دې زما دباغچې گل کړه
 ر ب دې زما کړه دخیال چټې
 ر ب دې زما که خپله یاره
 ر ب دی زما په شان مین که
 ر ب دې زما که غونډې سنډې
 ر ب دی زما که غونډې سنډې
 ر ب دی زما دغبر باب که
 ر ب دی زما په غم رنځور که
 ر ب دې زما نر کره رنځور کړه
 ر ب دې له لرې راروان کړه
 ر ب دې ویښته پر مخ زړ غون کړه
 ر به په داسې اوردې وسوم
 ر به ته خیر کی خبر را پېښ کړې
 ر به ته بیا هغه ساعت کړې
 ر به دزړه ناسور سې جوړ کړې
 ر به داپورې غرسور ی کړې

په (ذپ) کې د (سپین سر و نددي له خپل) په ځای (سپینې ټټې دې له) راغلی .

(۱) په (ذپ) کې د (غم) په ځای (رنځ) راغلی .

په (ذپ) کې د (بوری بوری) په ځای (ځانگی ځانگی) راغلی دی .

ربه زما جا زما کړې
 ربه کوچيان په کوچروان کړې
 ربه ما گل دگلاب گل کړې
 ربه نن بيا دستې وار دى
 ربه ودان کورونه يې وړان کړې
 ربه ویشتلې توتی جوړ کړې
 ربه با به مات شي غما زگره
 رحمتد رب راغی دنیا ته
 رخصت دې را کړ درنه لارم
 رخصت به هله درله در کړم
 رخصت دیار دلوره گراندی
 رسول الله مو مخ کې شته دی
 رسول الله په باغ گلې بیرى
 رسول معراج ته رو انبیرى
 رگسې سوری وینې ترې خاخي
 رقیبان توله سرى دتندی
 رناده سخ دې ر ابتکاره کړه
 رنخ خودزړه راسر هسل شو
 رنخ دې دهجر پر سازور شو
 رنخ سې دزړه دى نه ر غیرم
 رنخور اشناله سې خوله ورکړه

چې سې دژوند په خزان راشي بهارونه
 چې دا بنا یسته بدرنگې گلې وې شینه
 چې دجانان پرگرېوان پانې پانې شمه
 سنگی په سرکی اوس به راوړي دیدنونه
 چې په غمجن دکبر جن گمان کوینه
 سېوې پخې دي دایسا روگرنگونه
 را یا دوی اشنادرې وطنونه
 بس دشیطان په خونه او رو لگېدنه
 پیوندې نه کړل په خنجر وهلي زړونه
 چې په قسم زمانه واخلې ټول غمو نه
 به چې په خپله دې رخصت کړم اوس به ځمه
 شیطان به پرکړي مو نر به ټول جنت ته ځونه
 گلاب شرمیری مخ په پانو پتوینه
 نبیان یې و اړه ددېدار په تمه دینه
 هره کتره یی دپېلته و ن نارې وهینه
 سینان بیا پیالی دوصل نو شوینه
 چې دخاوت زاهدان ټول په فریا دشینه
 گوگل سې تنگ دی ا خرسر به شم سینه
 اوس په اسید ستادو صال د دوايمه
 د بېلتانه غشی په زړه ویشتلې یمه
 د با بېری نه یې ویرېر موه سرینه

بې ننگه يا ره خونړی به شې مینه
 زه چواری شونډې په خوله کې در کومه
 په کې رانجه د سینې واچو هسینه (۱)
 یو مسافر یم بل سې یار جفا کوینه (۲)
 چې غم رنګ اشناد کمال په سفر ځینه
 چې د بېلتون د لاسه وینه د تن څښمه
 بیګا سې ستاله غمه ډېر ژر لې دینه
 زه له خبر و بېلتا نه و یستلی یمه
 د غم چینجوسی د غم وینې څښلی دینه
 چې ستاد زلفو خیال کوم سودایی شومه
 په اور ستي یم ترې به روغ نه شم مینه
 زړه ته سې لویږي له یاری اخلی لاسونه
 ځکه سې رنګ د سرغونې په شان شونه
 زه کور دلېله دې په رنګ ختا وتمه
 سپری د زړه په رنځ اخته کړي بیا ترې ځینه
 د کور کا فرې در ته څه ویلی دینه
 خدای دې زما په گناهه نیسه مینه
 سوری دولې څنګ د نجل مزه کوینه
 سوری دولې خوب د پېغلو په وړانونه
 زه کور دلېله ستا په رنګ و غولیدمه
 هره کوڅه کې گمانې ولاړه ییمه
 په زړه پر اته دي د غمونو دېوالونه

رنځور یم د واسې نه شته
 رنځور ه یاره رب دې جوړ کړه
 رنځور مه جوړ ه دیاری که
 رنګ به سې ولې نه زېږیږي
 رنګ به سې ولې نه زېږیږي
 رنګ به سې ولې نه زېږیږي
 رنګ ته سې مه گوره چې زېږدی
 رنګ ته سې گوریء حال ترې زده کړیء
 رنګ چې زما لکه زعفران دی
 رنګ خوسې تور په دې سبب دی
 رنګ خوسې زېږ په اور ستي یم
 رنګ خودې زېږ را معلو سپري
 رنګ دجا نان سې په زړه گرځي
 رنګ دې د گل بوی دې د پیا زو
 رنګ دې بې سلکه سپري ورک شه
 رنګ دې ژپړی را معلو سپري
 رنګ دې زېږی را معلو سپري
 رنګ د گلاب بوی د سنځلې
 رنګ د گلاب بوی د سنځلې
 رنګ دې د گل خوند دې د پیاز دی
 رنګ دی زما دیا په شان دی
 رنګ سې تازه بدن سې غټ دی

(۱) په (مس) کې درنځو مه په ځای (رجر و مه) ده.

(۲) په (تث) کې د (جفا) په ځای (جدا) راغلی.

رنگ سې دی توریمه پر پشانه
 رنگ سې ژړېږي روغ به نه شم
 رنگ سې ژړېږي روغ به نه شم
 رنگ سې په تا پسې ژړېږي
 رنگ و بوی ټول لري گلونه
 روپی څوکه څه کوي جانانه
 روپی دې ټولې بڼې ښکارېږي
 روپی کلداری سزه دارې
 روپی سې وې کتار سې نه کړې
 روح دی زما په غېږ کې لارو
 روح سې په تن کې ځکه پايي
 روح سې په تن کې سرور دی
 روح سې د ځان یارته بښلی
 روح سې له تنه جانان وړی
 روح سې له تنه په رفتن دی
 روح سې داستا په طرف تللی
 روژه د صبر سې نیوالسې
 روغ به دروغو سره ناست وي
 روکی چې سپور شي د خپل کور شي
 ریاړه څه سلام سی وایه
 ریاړه څه سلام سی وایه

چې سو دايې داستا دتور و زلفو شوسه
 خمار و سترگو دې په زړه و یشتلی یمه
 بېلتون را کړي دي دزړه په سردا غونه
 خلکو ته وایم چې ژېږي وهلی یمه (۱)
 خوی راته ستاهم بی وفا ښکاری سینسه
 کلمه داره پر وړبل سزه کویښه
 دسرخ روپی دې په زړگی و یشتلی یمه
 کلمه دارې په اوربل سزه کویښه
 اوس سې یاد یري د روپیو کتارونه
 زخمی زخمی ځیگردي چاته پر پښو دسه
 زه ورته وایم جانان نن سبا را ځینه
 د یارد سخ خال ننوا تی و رولمه
 بهتر له روحه څه شی دی چې پې بښمه
 ملک الموت به سې دروغ په تمه وینه
 وروستی دیدن دی سخ راواړوه چې ځمه
 خالی کالبوت پر بیابان پروت سرغان یې خورینه
 د یاردېدن ته د عمر ونو تېرې یمه
 په زړه زخمی به چیرته بېل له خلکو وینه
 لالی دې سپور شي چې سپره ور پسې ځمه
 په هغې یار چې یې سین په سترگو یمه
 د بېلتا نه غم ته یوازی ناسته یمه

زما جانان مجلس د چا سره کويښه
 دگلولښته په زړه ماته کړه سينه
 تابه په دې سترگو جا نان ليدلی وینه
 زما بې غوره يا رته يوسه سلا مونه (۱)
 ستا واره بدسې په ليمو منلی دینه
 په اېرو پټاو ردې لیده پرې ودې سوسه
 لیلی بناسته ده که خدای زه پری سین کړمه (۲)
 چې مې دکال خواري عبثنه کړې مينه
 هرڅه نارې کړم او به څوک نه راکوینه
 چی شال شری سره یوځای نه کړی مينه
 چې مې دیار سره دخوند خبرې کړينه (۳)
 که مې د بدوز ورلرې د سره ځمه
 ستا ټوله بدسې پر لېمو منلي دینه
 پس له ما بنا مه څو کي داره ناسته یمه
 چې ستا له هجره دا وروستی سلگی و همه
 هلك مين دی خون به یې ستا په غاړه شینه
 په غم کې ډوباشنا دې ډېر ډیر یادوینه
 چې خواله راشی لیونی ورپسې شومه
 وروستی سلگی دي په دیدن پسې دې مر مه
 انگر خیالي دی زه یوازې ناسته یمه
 چې مرو راشنا به څه ویلی وینه

ریباره حال به راته وایې
 ریبار خدای د پاره ورشه
 ریبار هراشه چې دې شکل کړم
 ریباره ژر شه تلوار وکړه
 ریبار زرشه ورته وایه
 ریبار ه عمر دې په دار شه
 ریبار ه فکر په کې وکړه
 ریبار ه فکر په کې وکړه
 ریبار ه ستاله لاسه سوځم
 ریبار ه فکر پکی وکړه
 ریبار له ما نه بختور دی
 ریبار ه ورشه ورته وایه
 یبار ه ورشه ورته وایه
 ریبار ه ورشه ورته وایه
 ریبار ه ورشه ورته وایه
 ریبار ه ورشه ورته وایه
 ریبار ه ورشه ورته وایه
 ریبار ه ورشه یار نه وایه
 ریبار ه ورشه ورته وایه
 ریبار ه ورشه یار ته وایه
 ریبار یې ډېر گړندی راغی

(۱) په ت، ژ کې د (یوسه) په ځای (وايه) راغلی دی.

(۲) په ت، ژ کې د (خدای) په ځای (رب) راغلی.

(۳) په (ت، ژ) کې د (خبرې) پر ځای (مجلس) راغلی.

ز

زما اختر به خه اختر وي
 زما ارمان وتلی نه دی
 زما اشنا ته سلام وایه
 زما اشنا ته هسی وایه
 زما اشنا ته هسی وایه
 زما اشنا کل دکلا ب دی
 زما اشنا کل د نمیر دی
 زما اشنا ناد ان هلك دی
 زما اشنا کل دریحان دی
 زما اشنا کل دکلا ب دی
 زما اشنا کل دکلا ب دی
 زما اشنا کل دنرکس دی
 زما اشنا کل دنرگس دی
 زما اشنا گل دگوکک دی
 زما اشنا خوتوربورادی
 زما اشنا درته ولاړ دی
 زما اشنا ډیر بنایسته دی

په داسې ورځ چې زه جداله یا ره یمه
 لاسونه جک کړه غیرته بیا راشه مینه
 ستاله جفا به ارمانی وکورتته ځمه
 ستاله جفا به ارمانی وکورتته ځمه
 بلادی واخلیم په دیدن پسې دې سر مه
 کل قندتری جوړ کړه د زړه درد کړ اوینه
 سهر ماښام په ما پسې مخ کړ زوینه
 چی خولگی وړکم پر صحرا وایی حالونه
 دسینې بوی یې نسیم ماو ته راوړینه
 خزان یې مه کړې الهی تا زه کلونه
 رامبیل چامبیل یې نوکران نیولی دینه
 داسې هوس دی چی یې ښکل کړم قدسونه
 زه دبوراپه شان سینه پرې سړومه
 په یاری کله دی چاته نه وایی حالونه
 دکل په شان پر ماو زړه خپروینه (۱)
 باغوانه ورکه چې سورکل ماله راوړینه
 لکه مشال د نیمې شپې رڼا کوینه

(۱) په تـ ژ کې د (اشنا په ځای (لالی) او دتور په ځای (لکه) راغلي.

زما اشنا چیرته ولاړدی
 زما اوستا یاري دروغ وه
 زما اوستا یاري محال ده
 زما اوستا یاري په څه شوه
 زما اوستا روغه یې ونه کړه
 زما اوستا یا ري جوړ یري
 زما اوستا دیدن دې وشي
 زما اوستا غرونه ترمنځ شول
 زما اوستا یا ري جوړ یري
 زما اوستا لیونی مینه
 زما اوستا چې پرې ناستی و
 زما اوستا ترمنځ شول غرونه
 زما اوستا ترمنځ شول غرونه
 زما اوستا دیاری څه و
 زما اوستا یا ري دکل وه
 زما اوستا یا ري به نه شی
 زما اوستا چې پری وعده وه
 زما اوستا چې پرې ناستی و
 زما اوستا پټه یاري وه
 زما اوستا ترکت شول غرونه
 زما بانه او بنکو وراسته کړه
 زما به تا پسې زړه چاود و
 زما به تل درته سلام وي
 زما به ته یادیبری یاره
 زما به هله ارمان درشی

ساره ساره اوسیلې کړې بادیې راورینه
 چې ته په کور یې زه په کور شپې تیرومه
 زړگی دې ولی کړوې دیا رد بښنه
 دشین غمی ککوټې زاري درته کومه
 په ناقابل روپار دې وشي پسا تونه
 ته نېمزالۍ یې زما اوس پرې راځینه
 بیادې قیامت شي چې موقوف شي دیدنونه
 سپینه سپوږمۍ شه چې شغلې دې ووينمه
 دستاخواني ده زما اوس پرې راځینه
 ترمنځ موچا وکړه دصبر تاويزونه
 په هغه ځای بیتا نه ککل کړلي دینه
 سپینی سپوږمۍ ته سلام کړه سلام به کړمه
 الله پاچا ته سوال کوه سوال به کومه
 خدای به مې زړه له اند یښونه خلاصوینه
 بیلتون چینجی شود ککل منځ یې وواهنه
 لالیه ته یې خانتمازه کبر جنسه
 بیگا په هغه ځای کی اوړولگید نه
 په هغه ځای دی مو لاشنه کاندې کلو نه
 په شنه بادرنگ دې وويشتم رسوا دې کړمه
 سپینی سپوږمۍ ته سلام کړه سلام به کړمه
 بی نیازه یاره تا مې ونه کړه پوښتنه
 که مې د شپې په خوب کې نه لیدای مینه
 که درپه یاد شوم زما اخله سلامونه
 که دجنت په بڼو ما نو کی ناسته یمه
 چې مې په قبر سوړان و سپري کلو نه

زما به هلته ارمان درشي
 زما به هلته ارمان درشي
 زما به ته ياد يري ياره
 زما به ته ياد يري ياره
 زما به څنگه رنگ تازه وي
 زما به څنگه رنگ تازه شي
 زما به هلته ارمان درشي
 زما به هير نه شي جا نانه
 زما به هيڅ کله هير نه شي
 زما به غم جانان ته وايه
 زما به بنگري به دي په کار شي
 زما به غم جانان ته وايه
 زما به غم زړه دي په غم کړو
 زما به برخه دي کمکي کړ
 زما به برخه دي کلاب کړ
 زما به برخه کي ژړا ده
 زما به برخه کي پرته وه
 زما به تابا ندي اتبارو
 زما په تاسترکي خوږې شوې
 زما په تابا ندي اتبارو
 زما په تاپسي رنگ زير شو
 زما په ټول مجلس سلام دي
 زما تو مست جانان بندي کړ
 زما په تشه خدا مسته

چي پرما واورې تورې خاورې اسبا رونه
 چي کتسي واخلې هدېرې لره سې وړينه
 که دا سمان دستور وډ پر تېر شي کاونسه
 که د جنت په سنا روو لاره يمه
 په زړه خور رنگ د غنم رنگ دلاسه يمه
 چي اند يښي سې اغوستي خور اک غمونسه
 چي سور پا لنک د رته يوازې پا تي شينه
 دخپله خانه را ته گران دي ستا يا دونه
 دشا ليلي لري و عدي ډير قسمونه
 ته بي پروايي زه دي سر له غمه شومسه
 که کت خطا کړي زه به بي ورو و شر نگوته
 په غم کي ډوب جانان سلام درته کوينه
 سولا دي تا د غم نه ، نه خالي کوينه
 زه چي کمکي يار لو يوم زړه به شمه
 مدام بي غم در ژيدو راسره وينه
 ژاړم که نه ژاړم پر مخ مې او ښکي ځينه
 زه دازل د عوه د چاسره کومه
 دنيمايي لاري ملگر په غرق دي کړمه
 ځکه مې واخيستل د هر چا نه لاسونه
 دلاري ماروي په تگي دي و خورسه
 کم عقله مورسي د زيري دوا کوينه
 داسې کلام دي چي خادم د ټولويمه
 پيزوان به کړو کړم يار به خلاص له غمه کړمه
 که خوله مې در کړه ليوني به شي مينه

زما په مرګ مه خوشالېره
 زما په تا پسې ژړاده
 زما په تا پسې ژړاده
 زما په تا پسې ژړاده
 زما په تا پسې ژړاده
 زما په برخه مين توب شو
 زما په پت کې ژوند په کار دی
 زما په خدای باندې قسم دی
 زما په خواښې سلام وایه
 زما پخپله زړه خپه دی
 زما په خپل جانان باور دی
 زما په خپل اشنا باور دی
 زما په خپل وطن کې خوش یی
 زما په پخپله زړه کې خوږ دی
 زما پر خپل جانان باور دی
 زما پر حال مولا خبر دی
 زما په حال خبره خدايه
 زما پر شناخته باندې توکمه
 زما پر سردې خاورې واوړي
 زما په سترګو کې دې کل شي
 زما په سرو زرو قبول دي
 زما په سر به دې شهید کړی

مرګی شمال دی هره ونه بنور وینه
 لارده ازاده ولسې نه راځي مينه
 درب رضاده زه به صبر پرې کومه
 دنیا بر یښناده په ساعت به تیره شینه
 که له هیواده دې خدای راوړی مينه
 ځکه بيلتون ته دودسته سلام کومه
 بی پته ژوند په سر د تخت نه قبلومه
 ستا جدا یی مسې خوشالی ته نه پریر دینه
 خلک اختر کړی زه زاره پیوندومه
 ماته په لویه لار کې مه ژاره مينه
 که دنېزو پر خو کولاروی را به شینه (۱)
 که په شېبو وړسې وریري را به شینه
 نصیب تقدیر دې را نه بل وطن ته ورینه
 ځکه دبل په غم کې اوښکې تو یومسه
 که ترد کنه پور لارشی را به شینه
 دا نور عالم به پر ځان ولسی خبرومه
 یاسی یار دوست کړی یاسې صبر کړې مينه
 که مې دشاله خوا کولی خوړلی وینه
 چې جانان نه شته ژوندی ځله ناسته يمه
 چې بی له تا په باغ کې کل وینم مينه
 که داشناد لاسه خاورې ایرې وینه
 د مینې یاره دځان ما ځله ازارونه

زما په سرتور ه ټيکريسه
 زما په سردي منگي مات کړو
 زما په سل ځاي ناري دي
 زما په شان به غشي و خوري
 زما پر بني سلام وايه
 زما په رنځ جانان خبر دي
 زما په حال خبره خدايه
 زما پر سپينه خولگي مړ دي
 زما پر زړه غم را چاپيري دي
 زما په زړه باندې شوي جمعه
 زما په زړه دي پر هارو کړي
 زما په زلفو اويزانده
 زما په زړه کې هستې داغ دي
 زما په زړه کې درته ډيري دي
 زما په زړه دې بانه خښ کړه
 زما په زړه ليکلی ياره
 زما په زړه دي بانه خښ کړه
 زما په زړه کې اور بليږي
 زما په زړه کې تاته سوال دي
 زما په زړه کې داسې غم دي
 زما په زړه يې داغ جوړ کړي
 زما په ياري اعتبار وکړه
 ور به دې نه کړم د خانانو په شالونه
 او س به بخيايې مورت ته شه جواب کومه
 چې څو کک ديار د غمه مري ملگري يې يمه
 که دې زما جانان په خوب کې وليدنه
 که ته شين باغ يې زه ډلي در ولويدمه
 دار و خونه کړي تشې نه کوي پوښتنه
 يا مې يارد وست کړي يا مې صبر کړي مينه
 عالمه مه يې لمبو ي شهيد بندينه
 لکه بورا پر ککل چاپيره منځ بې خورينه
 ميراث شې غمه په خندا دې تبرومه
 په تادي و شي دسري توري وارونه
 که ترينه خلاص شوي تاترين به دي ځای شينه
 لکه لاله ککل چې تور داغ پر زړه لرينه
 که مولار اوږي دفاني دنيا وارونه
 رب دې په داسې ياري اور و لگوينه
 هير به مې نه شي که مې خاورې شي هلو نه
 سترکې په وروپورته کوه نا مرادې مرمه
 که څو کک تو ديري زما خواته دې راځينه
 ستاله ملا لو ستر کو ډير و شرميد مه (۱)
 نه بې ايستی شم نه يې حال ويلي شمه
 په نباتي شونډو دې خدای کښيږ ده داغونه
 له کند هاره به دې ښکته تيره کړمه

زما پيزوان پسې بلاشه
 زما په غاړه دې شړۍ وي
 زما په غم الله رضادى
 زما په غم خوشالى مه كړه
 زما په غم يار خوشاليري
 زما كاغذ كې نظر وكړه
 زما په دې وطن كې څه دي
 زما په دې وطن كې څه دى
 زما په سترگو ورته گوړه
 زما په سترگو كې زر غون شوې
 زما په دې كلي كې څه دي
 زما پرې هسې نوم بدنام شو
 زما پر باغ چې خزان راغى
 زما په سځ دې پر هار جوړ كړ
 زما پرې ننگ و ناموس لارل
 زما په هر لورى سلام دى
 زما پنځه وخته دعاده
 زما په سځ باندې باران شي
 زما پيزوان سره لوى غم دى
 زما تر يار بنا ئسته نه يې
 زما مې سترگې اوښكو يوړى
 زما تې زړه كله صبر يري
 زما ټولگى دېنا پير ودى

په پير بابا به سوگند څله دركومه
 دا ستا كميس به د بڅماو جوړومه
 ځكه مې زړه له غمه نه خالي كوينه
 سپابه ستا په كور غوغا دغمگۍ وينه
 اوس به له اوښكو سترگې ډكې كرزومه
 په غم اخته يم خطايى به پكې وينه
 ملالو سترگود اشنا بند كړى يم
 زه د جانان ديدن ته شپې صبا كومه (۱)
 جانان بڼايسته دى كه خداى زه لېونى كړمه
 چې هر طرف ته كورم تا وينم مينه
 ستا ددې دن دپاړه عمر تيرومه
 دنجلۍ سرې شونډې پيزوان خوړلى دينه
 كه ستا په باغ كې زيركلان وي څه يې كړمه
 ماښام به څه ځواب زه مو رته وركومه
 اوس كه مې سرور باندې ځي يار نه پريرده
 چې دريا ديرم زما واخله سلامونه
 رب دې دغم دباده وساته مينه
 يا قوتي اوښې چې جانان را په ياد شينه
 څوك چې دغم تاكتلري آدې را ځينه
 گلابه څله په چرك با نك سپرې كلونه
 ستا پر دا شكو برېتو پر يواته كړدونه
 كه څوك يې ټول عمر غيبت را ته كوينه
 دېنا پير و ټولگى به كله كله وينه

(۱) په ت، ژ كې (زه دجانان دېدن په ځاى (ستاد دېدن دپاره) راغنى.

زما جانانه ليوينه
 زما جانانه مسافر شوی
 زما جانانه بې له تانه
 زما جانانه بې له تانه
 زما جانانه ژوندي اوسي
 زما جانانه نیشه داره
 زما جانان د کلو ونه
 زما جانان دې را سره وي
 زما جانان دې را سره وي
 زما جانان ته گناه نه شته
 زما جانان چيرته ولاړدی
 زما جانانه مسافر
 زما جانانه شاه دهتانه
 زما جانان مالک الموت دی
 زما جانان نادان هلک دی
 زما جانان کل دپلوخی
 زما جانان گل د زعفران دی
 زما جانان پکی بنکار يري
 زما جانان گل د گلاب دی
 زما جانان گل د گلاب دی
 زما جانان کل دريخان دی
 زما جانان کل د شستی دی

ته ليونی وی زه دې هم ليونی کړمه (۱)
 ته چې راځې باغ به خزان و هلی وینه
 په ماو دانه دنیا و رانه شوه سینه
 کت مې بیا ما رښه هیڅ مې خوب ته نه پریردینه
 زه دمستی ټو پونه ستا په سر و هممه
 زه مزه داره خو لکي تاته درکومه
 له یوې څانګې یې خولی گلونه وړمه
 که روزي نه وي تش دیدن به سره کړونه
 په مادی تیري دمیر و راچلو ینسه
 بیلتون ظالم دی دودمین جدا کوینه
 ساړه، ساړه اسویلي کړي باد یې راوړینه
 دخدای دې هیره شم چې به تازه هیر و مه
 په هره پواړه دی لونک کړلي دینه
 هره کړی سې ډاروي چې روح دې وړمه (۲)
 چې خو لکي و رکړم په بیدیاوایی حالونه
 چې لوڅې پوڅې دیا ری راته کوینه
 د زړه درمان دی دسر ډول پرې کومه
 شیشه دیا د بې چې زړګي ته ونیسمه
 خزان یې مه کړی الهی تازه کلو نه
 مدام یې غم د ژید و را سره وینه
 په ما ډیر کړان دی په سینه یې کړ زومه
 په هر لښتی یې واری نجوی بو یوینه

(۱) په ت، ژ کې د جانان په ځای (لالیه) راغلی.

(۲) په ت، ژ کې د جانان په ځای (لالی) راغلی دی.

زما جانان ګل د سوسن دی
 زما جانان ګل د غاټول دی
 زما جانان ګل د غاټول دی
 زما جانان ګل دانا ردی
 زما جانان ګل درامبیل دی
 زما جانان ګل د شپږشم دی
 زما جانان ګل د ګوګنار دی
 زما جانان ګل د زمبق دی
 زما جانان ګل د نرګس دی
 زما جانان ګل دریحان دی
 زما جانان ګل دانا ردی
 زما جانان ګل د سینګار کړی
 زما جانان د اینځر ګل دی
 زما جانان د اینځر ګل دی
 زما جانان لری دی تللی
 زما جانان سنگ پارس دی
 زما جانان ګل د پرتې
 زما جانان دوسره بڼایسته دی
 زما جانان ګل د ګلاب دی
 زما جانان ګل درامبیل دی
 زما جانان په زړه ظالم دی
 زما جانان مسافر شوی
 زما جانان تهرک حلال دی
 زما چار ګل به دې ټوټې کړی
 زما چار ګل څلور پرې دی

ډیر ارمانجن دی ځان ترې نه جدا کومه
 عالم ترې ټول دې تور و خاور و ته پې وړینه
 زړه مې پرې ټول دی د چاڅه پروا لږمه
 عمر مې خوار دی په زړګۍ خوري نیشتر و نه
 په لاس کې بیل دی سره ګلان او به کوینه
 په خټه شلم دی د اچارو بوی ترې ځینه
 نصیب مې خوار دی چې مې لری ګر زوینه
 زما سبق دی هر سهار مې زو تومسه
 نری کمیس دی پشکال پرې تیرومه
 پاس په اسمان یی ملا یسکی بویوینه
 ډیر راته قار دی چی خولگی نه درکومه
 د جنت حورې یی دیدن لره راځینه
 د اینځر ګل به دشب قدر په شپه وینه
 د اینځر ګل به چاییدلی وي چی وینه
 نه پې لیدی شم نه مې زړه صبر کوینه
 که لاس پرې و اچوم دسر و زرو به شمه
 نری پې ګوتې نو یشتې به پې کومه
 چی تماشی له بې دیورپ جو نی راځینه
 زړه مې رباب دی ورته تل مسری کوینه
 دسر و اسمیل دی زه پې په غاړه ګر زومه
 نه به ګیله کړم نه به زړه ترې بدومه
 چی را په یادشی هلته اوښی تو یومه
 قتلوه زړه مې قتلوه چی شهید شمه
 ساد چار ګل په پرو ډیرو ژلي دینه
 څلور پرې نوری که چی بلی لمبې شینه

زما څخه بد پر دنیا نه شته
 زما څخه پټسکي ته لارې
 زما څخه ولی سرور یې
 زما خواري معلومه نه شوه
 زما خواږه جانان ته وایه
 زما خواږه جانان ته وایه
 زما خواشیني زړکي را کړه
 زما خو لکي د هغه چاده
 زما داوړی زړکي را که
 زما داوښکو علاج وکړه
 زما د بخت پپاله چپه شوه
 زما د تور وړبل جانانه
 زما دیا ردیدن دپاره
 زما د حاله امان غواړه
 زما د حال نه به خبر شي
 زما له حاله خبره شي
 زما دخان بابا نوکره
 زما د خپلي خوښي ياره
 زما د دواړو سترگو توره
 زما درنځ طبيب خدای ته کړې
 زما درنځ طبيب به څوک وی
 زما درنځ طبيبه را شه
 زما درنځ حال را معلوم که
 سرکيه را شه چې پر ده می پټه شینه
 قبول دي مه شه دالله پده رسو الونه
 ماشو مه ياره په پردی اختیار کې يممه
 بیابه دزړه په کترو نه ساتم باز ونه
 ماکله کله یادوي که هیر دي کړمه
 چې سې دزړه کاروان ترخای ورسوینه
 په نا پوهی سې درکا وډنه پوهېد مه
 چې بی ننگي ته یې طلاق ورکړی وینه (۱)
 په نادانی می درکاوه نه پوهېد مه
 زما په خیري کړیوان ځي نا سور به شینه
 چې پخلا کړې لیلی خوله نه را کړینه
 زه بي له تا عمر په غم کې تیر ومه
 داتولې پیغلې سلامی ولارې دینه
 خوشالی لاره د غم څټې چاسو مه
 که دي په زړه د عشق و خورل داغونه
 په خپلو وینو کې می زړه غوتی وهینه
 د تماکو په لځای لونگک به درکوسه
 راشه چې خط دکل اختیا ردرکړم سینه
 په هوا کړو چنو را وړه دید نونه
 ظلم په څه کړې خولکي را که چې روغ شمه
 دزړکي پټ مرض به چاته ښکاره کړمه
 علاج سې وکړه چې دي پروت له غمه يممه
 طبیب می اوس سامان تړي په سفر ځینه

(۱) په ل، ن کې د (بی ننگي) په لځای (غلامی) راغلی ده .

زما دروغ زړگي دښمنه
 زما د زړه ارمان به سرشي
 زما د زړه ارامه راشه
 زما د زړه بازاره وران شي
 زما د زړه بازار دې لوټ کړ
 زما د زړه پر تخته ليک شو
 زما د زړه پردې دې پری کړې
 زما د غر و نو پناه ياره
 زما د زړه پر سر اغزی شوی
 زما د زړه پر هار ناسور شو
 زما د زړه پر هار زولن شو
 زما د مينې يار ملنگ شو
 زما دشمعې په شان حال دی
 زما د زړه په بازار جنگ دی
 زما د زړه په تخته ليکه
 زما د زړه په سر شوی جمعه
 زما د زړه په سر زرغونه
 زما د زړه په کلا جنگ و
 زما د زړه په شان له ياره
 زما د زړه صبريده کړان دي
 زما د زړه تسلی وکړه
 زما د زړه صبريده کړان دي
 زما د زړه تو توی خپه دی
 زما د زړه توتی رنځور دی
 زما د زړه توتی دی مړ که

خوا رشي بيلتو نه په لمبودې ونيو مـه
 که شهادت می له جانان دلاسه وينـه
 په تما می جهان اختر پر ما غمونـه
 په تا کې بله سودا نه شته بی لـه غمـه
 په دې لوټ کړی بازار بيارا شه مينـه
 چی بيادې نوم په بې سدی خولی ته را ځينـه
 تاته خنجر په لاس کې چادر کړی و نـه
 سپوږمۍ ته کور زه پر بام ولاړه يمـه
 د فکرستن در پسې وړم نه دې سوسـمـه
 ما ته د سرو شونډو ملهم را که مينـه
 شربت د سرو شونډو وراولېره مينـه
 اوس به دیرې دملنگانو لټـو سـمـه
 د شپې سوزېرم سار ديار په خولگی مـر مـه
 زړگی می ریردی و اړختا ولاړه يمـه
 هیر به می نه شي که سې خا وری شي هـلـو نه
 سیرا تشی غمه دسیالی دې و و یستمـه
 میاشتی کلونه دی په طمعه تیر و مـه
 ستا د سینې مورچل ته غلی کینا ستمـه
 خمار و سترگودۍ غمجن په دنیا کړ مـه
 نا صبح ته وایه چی نور نه کوي پند و نه
 پس له هغه مې په وجود و هه لاسو نـه
 اشنا چی داسی خوی کوی صبر به شينـه
 وزر را نغاړي چی به کوم وطن ته ځينـه
 دبيلتانه لمبوی سوي دي څا نـگـو نه
 زه به دا تشه پنجره چیر ته کـر ز مـه

زما د زړه توتی کم عقله
 زما د زړه توتی خوشال دی
 زما د زړه توتی دروا لوت
 زما د زړه خبره خدایه
 زما د زړه دېن گلابه
 زما د زړه دسر گلابه
 زما د زړه دسر گلابه
 زما د زړه دسر اغزیه
 زما د زړه د کوسۍ یاره
 زما د زړه روانی وینې
 زما د زړه زخم نا سوردی
 زما د زړه زخمونه گوره
 زما د زړه هدف دې مات که
 زما د نیا تالا والاشوه
 زما د زړه هدف دې مات کړ
 زما د زړه تاقت ته گوره
 زما د زړه دسر غندل یې
 زما د زړه کلاب دې سراوي
 زما د زړه کلابه راشه
 زما د زړه نه ماشوم ښه دی
 زما د زړه وینی دی خکلی

چی په کچه خانگو کښینی ما تی به شینه (۱)
 دواړه وزرونه وازوي وطن ته ځینه
 ته یی قفس کې د سینې ساته مینه
 جانان زما په زړه خبر که چې راځینه
 پرون تازه وې نن دې سراوي دي گلونه
 رب دې د غم له باده وساته مینه
 مدام دې غم درژیدو ورسره وینه (۲)
 نه دې و ښتی شمنه دې حال ویلی شمه
 په برخه ستایم نور دې خاوری شي مینه
 دجانان سترگودرنه واخیستل رنگونه
 ملهم دسر وشو نه وراولیر ه مینه
 شمیرای یی نه شی په دفتر کې قلمو ښه
 ځکه مې وینې په سینه و هی سوجوانه
 ربه! غما زبا ندې نازل کړی عذابونه
 ځکه له سترگو سر غلرې تو یومه
 چې خونه اخلي رالېږه د و مره غمو نه
 پیدا دگل یې زړه زما درپسې چوینه
 بیا پسرلی کړی چې مې شنه شي سره کلاونه
 په نورو خلکو پسرلی په ما غمونه
 چې په ژړاشی موری تی ته واچوینه
 ځکه دې شونډی د لعلو نور نک لرینه

(۱) په م، ت کې د کم عقله (په ځای (نادانه) راغلی او (خانگو) په ځای (خانگه) ماتی په ځای ماته راغلی دي.

(۲) د (د-م) په نسخه کې د ر ژ بد و په ځای ریدی گل راغلی دی.

زما د زړه نریه رنځه
 زما د زړه نا کاره رنځه
 زما د زړه نوی مرض دی
 زما د زړه تیره اغزیه
 زما د زړه طبیب خدای ته کړې
 زما د زړه دې خبر نه شي
 زما د زړه ونی زړې شوې
 زما د زړه سجال نور نه شته
 زما د زړه آرامه راشه
 زما د زړه کوته شوه وړانه
 زما د زړه سجال نور نه شته
 زما د زړه ونی ر پیري
 زما د زړه لفوار ما نښه
 زما د زړه دې سر خاله
 زما د زړه خال دې ږنگ کړ
 زما د زړه خال دې وړان کړ
 زما د زړه خال دار و دی
 زما د زړه گوتوره څه شوې
 زما د زړه گوتوره څه یې
 زما د زړه گوتوره کم شه
 زما د زړه گوتوره کم شه
 زما د زړه له تاوه
 زما د زړه توري شرپه
 زما د زړه توره بڼه اشوه
 زما د زړه بی ماري ده

نه دې دا روښته نه دې حال ویلی شمه
 نه دې دا روښته نه دې حال ویلی شمه
 چی بی له سینې نور د ارونه قبلو ینه
 چی نه دې کښای شم نه دې حال ویلی شمه
 علاج خوڅه چی تش می نه کوي پوښتنه
 چی کلمه یی د محمد ویلی وینه
 د بیلته نه شمال یې پانی ر ژو ینه
 چی ستایي خونده یاري ورځ تازه کومه
 بیاسی دلدار شه چی دې مور په دیدن شمه
 چی می اشنا خندا د بل سره کوینه
 په زنگانه شم چی ستالور ته وگورمه
 بیلته می تال په څو کړ و کړ و اچونه
 اوس یې بالښت که پرې کوه دناز خوبونه
 اما نت ماله خپل اشنا له دې ساتمه
 ز به به بخیلی مور ته څه ځواب کومه
 ماته می مور په ډیر کړ او و هلی ونه
 که ته پرې جوړ شوی چاته مه وایه حالونه
 په رڼا ورځ کې دشو کور په شانی ځمه
 چی تانه گورم رڼا ورځ په ماشپه وینه
 سبب یې دادی چی اشنا پری نه وینمه
 چی بیلته نه پکی پری ایستی دی گردونه
 په ځنگل او رولگید مسوځي گلونه
 دتور دښمن په ملکه دې جوړ کړ له قبر ونه
 اوس به بڼه ادر ته کوم چی دوعا شینه
 طبیب نادان می دزیري دارو کوینه

زما د علم تاوان را کړ،
 زما د علم تاوان را کړ،
 زما د علم نصیب نه شته
 زما د علم نصیب نه شته
 زما د عمر سره بس دی
 زما د عمر سره سمه
 زما د غم نه زنکدن دی
 زما د غیرې رباب مات شو
 زما د گل په شان صورتو
 زما د گل په شان جانانه
 زما د گل په شان جانانه
 زما د گل په شان جانانه
 زما د گل په شان جانانه
 زما د وینورنگ یې ورکړو
 زما د زړه د وینورنگ دی
 زما د گل په شان جانانه
 زما د گل په شان جانانه
 زما د گور سړي یاد یږي
 زما د لا س گوتې د سرو که
 زما د لاس گوتې د سرو که
 زما د لبو شربت و څکه
 زما د لڼه یو وخت تمام شو

نړۍ نړۍ خندادې کړه امی دې کړمه
 چې په سر و شو له دې خندل امی دې کړمه
 د غم ساعت دی په سفر بې تیر و مه
 چې څوک سین شې ځنې پاتې شې علمونه
 ډکې خپمې را ته د غم ولاړی دینه
 دجا نان غمه په خندادې تیر و مه (۱)
 اشنا ته چا وکړل د صبر تاويز و نه
 اوس به دیا د غم په سلگیو تیر و مه
 ستاد بیلتون په خزان سړاوی شومینه
 زه به زړگی له تانه څنګه صبر و مه
 دخدای دپاره ایونی درپسی شومه
 شه هربانه چې دوعاد ر ته کومه
 په نا چاری له ما نه پاتې شوې مینه
 دسور سالو یې هر ځای کیږي صفتونه
 نکریزی نه دي سا اومه وینځه مینه
 تهرانه لاړې زه دې چا ته پرېښودمه
 ر بدې د غم له با دهو ساته عمرو نه
 ما گور گوتې کړې چې قبر و نه لټومه
 چې یارانه بیا په راستی در سره کړمه (۲)
 زه به دې کور په سرو منګلو تو لومه
 چې تر قیامته پورې مست گرځې مینه
 ملاراغواړه چې یاسین پری شړ و ع کړینه

(۱) په: م-ت کی د (جانانه) په ځای (میرات شې) راغلی.

(۲) په: د-س کی د (چې یارانه بیا) په ځای (چغلبا زی به) راغلی دی.

زما له لوري لرې گرځه
 زما د لرې وطن يا ره
 زما د لرې وطن يا ره
 زما د لرې وطن يا ره
 زما د لرې وطن يا ره
 زما د لرې وطن يا ره
 زما د لرې بارياديري
 زما د سور زړگي کو شیر کړي
 زما د ليلي تندې پراخ دي
 زما د مخ گلونه تېو ل کړه
 زما د مخ کوډي چي توري دي
 زما د سور جواب به وايي
 زما د ديني اشنانه شته
 زما د ديني اشنانه شته
 زما د ننه زړه سوري دي
 زما د يار حجرې له ورشه
 زما د يار په شان دې رنگ دي
 زما د يار په شان دي رنگ دي
 زما د يار ستر کي د زړ کي
 زما د يار شونډي خورمادي
 زما د يار کوکي مې دي
 زما د يار سترگي نرگس دي
 زما د لرې وطن يا ره

سل سپوږلي سل سلگي راته وهينه
 رنگ سپي دې هيردي په نامه دې يادومه
 رب دې سپوږسي کړه چي دې کورديدن کومه
 ديدن سپوږسي کړه زه به کور ولاړه يم
 ديدن د باد په مخ راپر يړده چي راځينه
 چي راپه ياد شي او ښکي لارې تويومه
 خدايه ته لنډ کړي دا د ځمکي تنابونه
 نه چي زما په انتظار ناخونه شينه
 د شنو مروشا بازي تل په مخ راځينه
 گل قند تري جوړ که د زړه درد لري کوينه
 ما دهجران په اورنسکو رنيولي دينه
 د سپني خولي واک سپي در کړي دي مينه
 چي په تقسيم را سره وويشي غمونسه
 دوينو ډک زړگي به تور لحد ته وړمه
 خلک مې کاندې د ظاهر صورت پوښتنه
 چلم د سر ونلي د سپينو جوړ وينه
 کلابه ځکه دې په سر کي کړ زومه
 کلابه ځکه دي په جيب کي کړ زومه
 کاره بانه يې د زړه سر سوري کوينه
 خوږې تري دادي هره ورځ يې ښکلومه
 رنې رنې دي د چالاس پري نه پري دينه
 چاته په ترڅ دي په چاکنج مکيز کوينه
 خداي دې نصيب د خپل وطن وکه مينه

زما د يا ر د اسی خندا ده
 ز ما د يا ر د اسی خندا ده
 زما د يا ر د اسی خندا ده
 زما د يار وصال محال دی
 زما د يار دراتلو غړدی
 زما د يار د لورې باد ده
 زما د يار مينه زړه شوه
 زما د يار عمر دې ډير شي
 زما د يار مثال د ککل دی
 زما د زړه با غچه وچيری
 زما د کور مړې يا د یري
 زما د ککل په شان جا نانه
 زما د زني خال دې وړان کړو
 زما د خير کچکول دې مات کړو
 زما د گلو خا نگې يا ره
 زما د لبرد و مړه بڼایسته دی
 زما د ساه ختو سلگی دي
 زما د گل په شاني يا ره
 زما د گل په شاني يا ره
 زما د قبر خواته راشه
 زما د زړه به خه بنادي وي
 زما دې بيا تمه پيدا کړه
 زما دې بيا تمه پيدا کړه

چی په خندا شي د زړه غم لري کويښه
 چی په خندا شي مړ غلري تو يوينه
 د سلوکا لور مړ وړ پخلا کويښه
 ز ليو نی د هر محال تمه کومه
 لکه ريدی پيا له په لاس ولاړه يمه
 ملهم زماشی چې په خوړين زړگی دې ږدمه
 ډيره خو ږ شوه په مزه يې اوس پوه شومه
 لکه د بيرې پانه اوړی ژمی وينه
 ز به خندا د ککل و يسا کله کومه
 تادديدن لښتو ته و اچول بند ونه
 ما کور کوي تی کړې چې قبر و نه لټومه
 ته را نه لاړې زه دې چاته پر يښو دمه
 ماته مې مور په ډير کړ او وهلی ونه
 زه به د صبر تو کړې خه کې ټو لو مه
 هر مازيگر دې دديدن گلو نه وړمه
 چې بلبلان يې د گلشن صفت کويښه
 په اشنا چا و کړه د صبر تاويز ونه
 په ناچارۍ له ما نه پاتې شوې مينه
 زه به زړه گي له تانه څنگه صبر و مې
 که ديدن نه وي راته پورته کړه لاسونه
 بيلتون د غم په نشتر بيا و هلي يممه
 چې په کاږه مغزي دې مخ را و اړاونه
 چې په سر کوشو لږ و دې و خندل مينه

زما دې څه وکړه چې لارې
 زما دې دوه سترګې څلور کړې
 زما دې زړه ټوټې ټوټې کړ
 زما دې رنگ د زرد الوکړ
 زما دې رنگ لکه نارنج کړ
 زما دې زړه سرا سرخوړین کړ
 زما دې زړه قلم قلم کړ
 زما دې زړه ذرې ذرې کړ
 زما دې زړه را پکې خوړین کړ
 زما دې زړه ذرې ذرې کړ
 زما دې زړه ټوټې ټوټې کړ
 زما دې زړه سوری سوری که
 زما دې زړه داسې کترې که
 زما دې ژبه کړې خدای وچه
 زما دې شین فصل تالا که
 زما دې ستا په سر سوکندوي
 زما دې ستا په سر قسم وي
 زما دې سر په کاردی یاره
 زما دې ستا په سر قسم وي
 زما دې سرو مال تالاشی
 زما دې سرو سترګوته کوره
 زما دې سوی رنگ ته کوره
 زما دې سرستا دی قدم وی
 زما دې کم نصیب ته گوړی

نری نری زړګی به ستا را پسې چوینه
 ته پر یښودای نه شی دنور و مجلسونه
 نه دې خوله را کړه نه دې و خندل په مینه
 ته دغا ټول تر کتل تا زه کړ ځې مینه
 ته د کلاب په شان تازه کړ زې مینه (۱)
 تا ته د بنگو پیالې چادر کړې دینه
 رب دې په داسې یاری اورو لگویند
 ذری ذرې شې چې دې باد را پسې وړینه
 تاته د بنگو پیالې چادر کړې دینه
 تاله په خوله کې الماس چادر کړې دینه
 مادي خدای خواره کړې چې تاسې کره تامه
 تا چې خنجر د سترګو بیا نیم کښه کښه
 لکه دگل غوټې چې پانې پانې شینه
 چې بې له تابه زه دبل صفت کومسه
 رب دی تالا که دلنډی زڼې خالونه
 چې بې له تانه شپې په اور کې تیرومه
 د بیلتون عمر ستا په یاد و تیرومه
 دنیا دې دروزه شه چې اور پرې لگومسه
 که په هر ځای یم کلي تا به یاد ومه
 دجانان زړه دې را نه بد نه شي مینه
 چې دزخمی زړه درته ووايي حالونه
 نور مې دخوږ زړګی نه ماخه ازارونه
 ستادی قسم وی چې مې هیر نه کړې مینه
 چې دسمسوره باغه تشه جولی وړمه

(۱) په : غ، ل، کی د (نارنج) په ځای (خزان) را غلی .

زما دې سل سمند زيان شى
 زما دې سوي زړه ته كوره
 زما دې غا بنر په امبور مات شى
 زما دې سوي زړه ته كوره
 زما دې علم په كار نه دى
 زما دې عمر په ضرور كچه
 زما دې دواړه سترگې و وځي
 زما دې كوم كبر سبب كړ
 زما دې غوندې اغوستن كړو
 زما دې تشديدن په كار دى
 زما دې عمر خوار او زار كچه
 زما دې دين دنيا خطا كړه
 زما دې ځاى جلال اباد كچه
 زما دې هجران مې دي خوړلې
 زخم د زړه به هېڅ جوړ نه شى
 زخمى په تيغ ستا د هجران دى
 زخم د زړه زما ناسور دى
 زخم د زړه مې نه روغېرى
 زړه كره بڼه پيزوان را جوړ كړه
 زړه كره خداى دې انصاف دركړي
 زړه كى مې تا سو كره هير شو
 زړه كى مې چوى نه پاتې كېږي
 زړه كى مې داسې را ته وايي

رب دې ديار زړه كى له ما نه بدوينه
 نور مې داور په لمبو مې سوځه مينه
 كه به دې ما زړې ته زور وركړى وينه
 نور مې د حال پوښتنه مې كوه مينه
 د آبا سين خپې دې يوسه كتابونه
 لكه هوسى پر سپيرو غرو شيې تير ومه
 چې ستا په شان به يې وبل ته واړومه
 چې نور دې كل كړه زه غوتې ورژيدسه
 ته د گلاب تر كل تازه كړځې مينه
 كه مې وره شې له ورايه به يې كړمه
 رب دې نابنا ده نامراده كه مينه
 نه دې خوله را كړه نه دې و خندل په مينه
 ته په خانگړه كى بنوروى سپين مړوندونه
 شو د وصال طبيب خبر يړى و به مړمه
 مگر ديار د ناز خندا يې دواشينه
 له زړه مې وينى شى جدا په مخ مې ځينه
 ځكه مې وينى تل د اوښو په ځاى ځينه
 كه د وصال ملهم پرې كښيږدى روغ به شينه
 چې مې جانان په انتظار پرې ايښى دينه
 خانگى ته تا پيزوان كى ايښى دي غمونه
 خو ربه دې ځاى جار و كوى پيدا بې كينه
 جانان د تور لحد بندى شونه را ځينه
 چې كتاب پر پرده ليلې واړوه تر غرونه

زړه کی سې پټو غمو و خوړ
 زړه کی سې پټو غمو و خوړ
 زړه کی سې پټپه تا سین دی
 زړه کی سې سینه را نه غواړي
 زړه کی سې تایو و ر مجبو بې
 زړه کی سې تایو وړطا لبه
 زړه کی سې تا سره بندی دی
 زړه کی سې تا سو کره هیر شو
 زړه کی سې پټو غمو و خوړ
 زړه کی سې ټول و سو سکاره شه
 زړه کی سې سوړ له دنیا سوړ دی
 زړه کی سې هلته دی چې ته یې
 زړه کی سې هلته دی چې ته یې
 زړه کی سې نه شته چیرته و رک دی
 زړه کی سې غم ټوټی ټوټی کړ
 زړه کی سې سخت په بلا کیو و ت
 زړه کی سې ډیر را ته تیږی
 زړه کی سې ډک لکه ټاکی دی
 زړه کی سې ستا تر زړه چاپیر دی
 زړه کی سې داسې را ته وایی
 زړه کی سې داسی را ته وایی
 زړه کی و یل سلا ست نه یم
 زړه کی ته هسې جواب وړ کړه

لکه رباب خالي کړو کل نا رې و همه
 لکه دونې منځ چینجو خوړلی وینه (۱)
 لکه اوبه د کمر ه پټه خو او هینه
 د زور ورو په د لبا رسي خېژ وینه
 لکه رباب خالي کړو کل نا رې و همه
 اوس یې رهیل کړه پکې وایه سبقونه
 دخدای دپاره بندی بڼه ساته مینه
 ته دې د زړه په پنجر وځای وړ کړه مینه
 لکه بادام سوری سوری وینې ترې ځینه
 ستا د هجران لمبی پرې بلي دی دننه
 زړه سې نچوړ دی په هجران دل شوی یمه
 نصیب قسمت مې له تالرې کړ زوینه
 زه تش کا لبوت په دا ما نو کړ زم مینه
 زیری به وړ کړم که جانان میندلی وینه
 هره ټوټه یې دفراق نارې وینه
 چی ستا د زلفو دنیا مار همسایه شومه
 ستا په بیلتن کې صبر کله قبلو بڼه
 کمیس خونه دی چی یې غوټې خلاصې کمه
 لکه پروته چې تر کل چاپیره وینه
 راشه ملنگ شه د دنیا و کړه سیلونه
 د پلتر و سره یی و ژوبه غوږونه
 سترگو په هر طرف کاته مین یې کړمه
 چی دېد ن ته کړی غم دې زه گالم مینه

چې سخا مخ دې راته را کړه جوابونه
 دیا رسري شونډې په پلمونه هیر وینه
 دپا سه را غل دا وېنا نو کتار و نه
 داینه شجر کلیم په لاس نه درخم مینه
 گمان سې نه شی چې به روغ خای پکې وینه
 حکه مسری په وینو سرې خولې له را حینه
 چې تو ان سې نه شته در قیب بار و نه ور مه
 چیری یې کړ و کړه چې کباب کړ خي مینه
 زه دې د بلي یاری و وېستم مینه
 که ژوند باقی و بیا به وکړ و دیدنونه
 جانان د تور لحد بندی شونه را حینه
 چی له روانو کله وغواړې مدار و نه
 نن مازیگر به د جانان کله یې را حینه
 دتور و خاور و لاندی ډیر دی ارمانونه
 پردي راوړي دچاڅه پر والرینه
 چی نصیحت سې درته کړ و نه دی مانده
 اشنا دې لار په تور لحد کې بندی شونه
 په هغه کل چې نازیدې دنور و شونه (۱)
 که صبر نه یې تر کړ ننگ خان غو رزومه
 اشنا خواب راو لیږه چې نه درخمه
 خو ک تر قیامته اشنا نه غواړي مینه
 که نن بېلتون دی سبا بیا وصال به وینه
 ستایه ژړا اشنا دنار خدا کوینه
 جانان په لویو خلکو خان حسا بوینه

زرگی به صبر کړم ظالمه
 زرگی ته ډیرې پلمې و کړم
 زرکې د غره یخ کې نارې کړې
 زرگی دې صبر که جانا نه
 زرگی زما د غمه خوړین دی
 زرگی زما زخمی زخمی دی
 زرگی زما له کانه سخت دی
 زرگی ساتلی په کار نه دی
 زرگی سلا کړه جواب را کړه
 زرگی ډاډه کړه اوښکی وچی
 زرگیه چوی که پاتې کیږې
 زرگیه څنگه لیونی شوې
 زرگیه خا نده خوشالی کړه
 زرگیه خا نده خوشالیږه
 زرگیه را شه ترې کرار شه
 زرگیه بڼه شوې چی زخمی شوې
 زرگیه صبر دې په خدای شه
 زرگیه صبر دی پر خدای شه
 زرگیه صبر شوی که نه شوې
 زرگیه صبر شه مه ژاړه
 زرگیه صبر شه مه ژاړه
 زرگیه صبر شه مه ژاړه
 زرگیه صبر شه مه ژاړه
 زرگیه صبر شه مه ژاړه

(۱) په د، م کې دنور و شونه پر خای ور ژېدنه را غلی دی.

زړه ګیډه صبر شه مه ژاړه
 زړه ګیډه صبر شه مه ژاړه
 زړه ګیډه صبر که مه ژاړه
 زړه ګیډه سخت لکه سندان شه
 زړه ګیډه ښه دی چې د ننه پی
 زړه ګیډه ولی لېونی شوی
 زړه ګیډه بس کړه نور مه ژاړه
 زړه به مې څنگه پيوند واخلی
 زړه به مې صبر ورنه نه شی
 زړه به مې څنگه پر کرار شي
 زړه به پر ځمکه ورته کیر دم
 زړه په بدل دد یدن لاړ شه
 زړه په پر دود ننه پټ دی
 زړه ته مې سترګې رانژ دی که
 زړه ته مې ډیر نصیحت وکړ
 زړه ته به داسې سارو رکړم
 زړه ته مې کولپ د صبر پروت دی
 زړه ته مې جوش دوینور اشي
 زړه ته مې مه راوړه لاسوفه
 زړه چې په تیغ دیلتون غوڅ شی
 زړه چې مین شی سترګی ژاړی
 زړه چې په مینه دیار داغ شي
 زړه چې پخپله مین نه وي

جانان په اوږد سفر لاړ شو نه راځینه
 دستر ګو جنګ کې په زړه کيږی گوزارونه
 تل به لیلا په سفر نه وی را به شینه
 اشناد ظلم څټک لاس کې گر زړینه
 که ته بیرون وای تا کې ډېر دي پرهر و نه
 چې په دی چول بیابان کې غو اړې دیدنونه
 په ژ را ګانو چایا ران موند لی دینه
 چې هر سبا پکې بیلتون چرې و هیښه
 که مې د هجر په لمبوسیزی مینسه
 پر بستر اوړی لکه بوخر و ار ګلونه
 که مې جانان ورباندې کیر دي قد مونه
 ستر ګو به دارنګه پسات په ما کاو نسه
 زه حیرا نیږم چې دې څنګه مین شینه.
 چې پکې و وینې د سر و وینو ډنډونه
 ستر ګو لید لی جانان کله هیر وینه
 چی شاګدا به سره ټول خاورو ته ځونه
 د عرسات په ورځ به و وایم حالونه
 چې د جانان بشره په خیال و ګر زو مه
 زړه مې ناسوردی پرې اخته به شی مینه
 د بیماری علاج یې چاله نه ورځینه
 بانه و لاړ وي اوښکی غواړی رخصتونه (۱)
 لکه لاله دتن داسان پرې رنگین شینه
 مین یې مه کړې دسلا په تاويز و نه

زړه خوشالوم نه خوشالېږي
 زړه خوښې تاوړې دی یاره
 زړه خوښې هغه جانان وړې
 زړه دې په کتل را نه بدمه شه
 زړه دې آرام که مسا فره
 زړه دې له شنه کانه نه سخت دی
 زړه دې زموږ له کور نه یوسه
 زړه د ملتان یې را بهر که
 زړه سوداگر ستر کې دلالي
 زړه سره ښه سوچو نه وکړه
 زړه صبر ول دیاره گران دي
 زړه صبر ول دیاره گران دي
 زړه صبر وم کله صبر یږي
 زړه مې یتیم اسیر شو خدایه
 زړه نصیحت زما وانه ورید
 زړه سر غلره ده چی مات شي
 زړه سر غلره ده چی مات شي
 زړه ویل ما ته ګناه نشته
 زړه مې ایلې په ډنډه کې کړ زی
 زړه مې بلبل مین په کتل دی
 زړه مې بلبل مین پر کتل دی
 زړه مې بادرنګ هجران چا کودی
 زړه مې بیخي لکه اړتو دی
 زړه مې پانوس رناترې خيژي
 زړه مې په تا پسې غلبیل شو

او به یې چنبلی دي دغم په دریا بونه
 لکه ماهي پر وچه پر ووت سلګی و هښه
 چی پر لنډی زنه یې ایښی شنه خالو نه
 په یارا نه کې هم کیلې وی هم جنگونه
 بوی سې د باد په لاس درواستا وه مینه
 کوته مې بخت دی چی په تامين کیدمه
 ډیره ده گرانه د مینو زړوسا تنه
 په تول یوسیر خيژي انګریز حیرانوینه
 دی خو اړ صورت لره راوړي مدام غمونه
 دغمازگر و خلکومه اوره لمسو نونه
 دډنډه منځ کی کرښې چاو دستلی دینه
 اشنا چې داسی خوی کوي صبر به شینه
 د شاه لیلا زلفې مدام را یاد وینه
 اوس یې دتن په ګهواره کې زنگومه
 خواښې پرې یخه شوه چې تل فریاد کوینه
 روغ خو به نه شی د جانان په لبا سونه
 بیا د لباس په خندانه اخلي پیوندونه
 سترگو پر هر خوا کتل مین یې کړمه
 جانان د باز په شان غوتی باندي وهینه
 نصیب مې خپل دی په لاس نه راځی مینه
 رب دی بلبل له کله نه جدا کوینه
 پر لور ه ناست یم تر ازی ترې بیلومه
 لوټکی دغم ترینه ډک ډک راخیژ وینه
 دغم باتی د فکر تیل پکی میز مه
 غلبیلومه ستاد هجر ډیر غموننه

زړه مې په تا پسې کړې پرې
 زړه مې په تاپسې فریاد کړی
 زړه مې په داسې ځای کې بایلود
 زړه مې په داسې رنځ اخته دی
 زړه مې په داسې ځای کې بندشو
 زړه مې په داسې اشنا با یمو د
 زړه مې په دم او بو کې پروت دی
 زړه مې په ډب کې شنه او پرې شو
 زړه مې په زړه کې درنه بددی
 زړه مې په شمار څلو رتو ته دی
 زړه مې په شمار څلو رتو ته دی
 زړه مې په وینو کې غرقاب دی
 زړه مې په څوښ راغی عالمه
 زړه مې په تن کې نا کرار دی
 زړه مې په تن کې په دې پایي
 زړه مې په هسې درد خوړمن دی
 زړه مې په دې خبره ښه دی
 زړه مې په سخت خطر کې کښېووت
 زړه مې په دو ځایه مین دی
 زړه مې پر هغه ککل مین شو
 زړه مې پخپله په ځان سوزي
 زړه مې تخته قلم پرې کړ ځي
 زړه مې تخته ژبه قلم دی

لکه چينا راړې کی پتري را غوړزوینه
 لکه نری او به په چرکې فریا دونه
 چی نه و رتلی شم نه مې زړه صبر کوینه
 چی بی وصاله نو ردا رو نه قبلوینه
 د کوه قاف تر غروپې لوړ دي دیوالونه
 نه د یاری دی نه دخولې لبا سر لرینه
 غمخوړی نه شته چې جاله ورواچوینه
 نه یې ماهیان خوري نه یې ښکته اوبه وړینه
 زما اشنا ته دی کنډلې کړي دینه
 زرگر ته ناسته داتو تهی کوشیر و مه
 هره توتیه دیلته نه ژړا کوینه (۱)
 غماز قصاب یې په ساتول سیده کوینه
 صبر څمځی دی په وروو روبه یې سر و مه
 جداسی یار دی ورپسې له غمه سرمه
 چې ورته وایم جانان نن سبا را ځینه
 چی نه له مینې بل دارو نه قبلوینه
 چی د اښایسته بد رنگ به ټول خاورو له ځینه
 چی ستاد زلفو دنیا مار همسایه شونه
 یو په سیلن دی بل د زرمل په ډا کو نه
 چی بو راگان یې په باغو کې لټوینه
 چې له عالمه ځان یوازي و وینه
 چې ستانا خوا لې پرې لیکم ژړا را ځینه
 دیارنا دودې پرې لیکم افسوس کومه

(۱) په: ډب کې د (بیلته نه ژړا کوینه) په ځای (بیلا بیل فریاد کوینه) راغلی.

زړه سې تر گل هم ډیر ناز کک دی
 زړه سې توتی په هوا لارو
 زړه سې تر شنه کانی لا کلک و
 زړه سې توتی سینه قفس دی
 زړه سې توتی و تا بندي کړ
 زړه سې توتی دغم په تیغ دی
 زړه سې توتی شو خلکه
 زړه سې تکر بیلتون خیاط دی
 زړه سې داو ر کباب خانه ده
 زړه سې داستاپه لوری کوړدی
 زړه سې دپانی په شان ریر دی
 زړه سې دپانی په شان ریر دی
 زړه سې دتو رووینو ډک دی
 زړه سې دتو رووینو ډک دی
 زړه سې دتو رووینو ډنډی
 زړه سې دتوپ په کولی نه چوی
 زړه سې دتو رووینو ډنډی
 زړه سې دچین انځور خانه ده
 زړه سې ددیگ په شان جو شیری
 زړه سې ددیگ په شان خوتیري
 زړه سې زخمی وینې ترې خاڅي
 زړه سې زخمی دغم په تیغ دی
 زړه سې دزور جو شونه وکړه
 زړه سې د زلفو په دا کیر شو
 زړه سې سودا خوړ و خدایه

یار چی خدا را ته کوي ژړا راځینه
 دبی وفا جانان په بند کې بندي شونه
 بیلتون ورو ورو سولا وه نری یې کنه
 عمر عبث دی چې بې تاسې تیر ومه
 ناترسه یاره توتیان چا بند کړی دینه
 دجانان هجر مې په وینو ژړوینه
 هره توتیه د بیلثانه فریاد کوینه
 دغم بیاتي وړاندې ورو ورو خوځوینه
 له خولې می خیژي دپخو غوښودو دونه
 لکه جنازه د شهیدانو کبره وینه
 یار لزله ده یسا نژدی دی بیلثونه نه
 ستاپه یاری باندی باور نه شته مینه
 که غر غرې کړم اوس به رنگ کړم دیوالونه
 که غر غرې کړم ملک به سورپه وینو کړمه
 دامستانه نجونې منگی تری ډکوینه
 داستایوې خبرې دړی وړې کنه
 شیرینه یاره ورته و باسه ورخونه
 پکی انځور دی دخواړه اشنا غمونه
 کترې دزړه سې پکی خوري دغم جو شونه
 صبر خمی کم په ورو رویې سړمه
 اشناد سترگو په خنجر و هلی یمه
 که یې رفوکړی په مژگانو روغ به شمه
 صبر خمه ده په ورو رویې سړمه
 نه ترې خلا صیری نه ترې رپو هلی شینه
 په خیال د خلکو کې صبحی سلامت یمه

زړه سې سلا دی جواب دادی
 زړه سې سوری وینې تر څاڅی
 زړه سې سوری وینې ترې څاڅی
 زړه سې سوری وینې ترې څاڅی
 زړه سې سوری وینې ترې څاڅی
 زړه سې سوری وینې ترې څاڅی
 زړه سې دسر و سکر و ټوډ ک دی
 زړه سې سوری باد پکې لکي
 زړه سې د شنو نکریزو پانه
 زړه سې شیشه ده درزیې و کړ
 زړه سې دیار سینی کولبه کړ
 زړه سې دغم ساقی خانه شوه
 زړه سې دغم دریاب کې ډوب دی
 زړه سې ذری ذری شو خلکه
 زړه سې دخولې په وینا نه دی
 زړه سې داستا خبر و تور کړ
 زړه سې داستا خبرې غواړی
 زړه سې د عشق په توره غوڅ دی
 زړه سې داستا په پښو کې پروت دی
 زړه سې دسر و سکر و ټوډ ک دی
 زړه سې بادر نگ هجران چاقو دی

چي بی له تانه بل اشنا نه قبلومه
 دیلتانه کچکول ترې لاندې کړ زومه
 داشنا مینه تنه کار پرېد وړومه (۱)
 *اشناد سترگو په خنجر و هلی یمه
 جانانه کیرده پرې د وصل ملهمونه
 بیلتون له قهره په زرګۍ ویشتلې یمه (۲)
 په اوسیلوسی د سړی و سور ګو نسه
 دغم چنچنې پکې جالې جوړوینه
 په ظاهر شنه په باطن سره په وینو یمه
 ستاد لباس په خندا نا خلی کوشیرونه
 دیلتانه د هقان پرې و کرل غمونه
 پیاله د وینو د شرابو پر ځای وینه
 چې دیار غم شي راپه یاد په ژړا شمه
 لکه شینې د کوشیر ځای پری نه وینمه
 که نصیحت ورته سبا بیګا کومه
 لکه دژسی دود چې تور کړی دیوالونه
 لکه للمی غنم چې غواړی بارانونه
 د وینو رود سې په نرو شو نډو را ځینه
 لږ خو ظالمه روړواخله قدمونه
 که آسویلی کړم ټول جهان به وسیزمه
 په لور ه ناست دی تر ازی ترې بیلوینه

(۱) په ذ، پ کې د (داشنا مینه) په ځای (د ډیره غمه) راغلی.

(۲) په (دل) کې د (بیلتون له قهره) په ځای د (بیلتانه غشی) راغلی.

لکه ښيښه د پتري ځای نه قبلوینه
 بيلتانه واخيست او يزان يې کړ زوینه
 اوس به يې د فکر په چرونو لټومه
 ديار دوصل ملهم بدم پرې روغ به شمه
 ملهم ديار دوصل نه شته و به سرمه
 تالی د فکر ورکوم ژړا راځينه
 پکې پراته دی دخواره جانان غمونه
 عالمه ماته ناخوالی خندلي دینه
 بدناسې سترگې دی چې اوښکې تويوينه
 زه يې ورخو نه لږ مانه ته سمومه
 دخپل جانان دتوخواوړې پرې مينځمه
 پاس په پردو يې شنې مرغی ولاړی دینه
 د بيلتانه قصاب کباب تر جرړوینه
 لکه هېلې چې له ډنډه پورته کړی څانگونه
 چې داسمان ستوری سلام ورته کوينه
 لکه پنجره خالی کوکيل مې پاته شونه
 خالي پنجرې دکوکيل ځکه کړ زومه (۱)
 غاټول خونه دی چې به بيا نيسي کلونه
 را يادوی دتو روخواو رو بښرونه (۲)
 له مانه غواړی د پر دو با غچو گلونه
 اوس پردې بټی بيا بان غواړی ديدنونه
 د بينتانه سپايان بر چې پکې وهينه

زړه مې دغم درزونه وکړه
 زړه مې دغم بازار ته يووړ
 زړه مې دغم درياب لاهو کړ
 زړه مې د هجر نشتر غوخ کړ
 زړه مې د هجرتو روغوخ کړ
 زړه مې دغم ځانگوکې پروت دی
 زړه مې د سيني خزانه ده
 زړه مې د ننه ټول جليل دی
 زړه مې د ننه راته ژاړي
 زړه مې دوينو چينې وکړې
 زړه مې دوينو کټوړی دی
 زړه مې دوينو چينې وکړې
 زړه مې هجران کتره کتره کړ
 زړه مې هوا و خوره خدایه
 زړه مې هغې سپوږمۍ مين کړ
 زړه مې هغه وچۍ تايو وړ
 زړه مې هغه وچۍ تايو وړ
 زړه مې هغه وچۍ تايو وړ
 زړه مې هک شو راته ژاړي
 زړه مې هک شو راته ژاړي
 زړه مې هک شو راته ژاړي
 زړه مې شهيد په لار کې پروت دی

(۱) په م - ټ کې د (ځکه) په ځای (ځله) راغلی دی.

(۲) په ټ ژ کې د هک پر ځای ماشوم راغلی دی.

زړه مې هميش په وټوټ ژاړی
 زړه مې کباب آه مې لوکي دی
 زړه مې ماهی په دریاب ډوب شو
 زړه مې له شین کانهی نه سخت و
 زړه مې له سترگو له خوا وسو
 زړه مې له سترگو کیله من دی
 زړه مې له سترگو کیله من شو
 زړه مې له غمه ځکه ژاړي
 زړه مې له وینو ځنې ډنډه شو
 زړه مې صندوق دپار وکړدی
 زړه مې صندوق دې دفو لا دو
 زړه مې صندوق دکرافون دی
 زړه مې ناسو روینی تری څاڅي
 زړه مې غمونه لاندې باسي
 زړه مې فقیر سترگی کچکول دی
 زړه مې کباب سینه مې دیک دی
 زړه مې کتکت ستا په فرقت شو
 زړه مې مین دی نه صبر یزی
 زړه مې کتره په انکار پروت دی
 زړه مې قفس تن مې قفس دی
 زړه مې له تانه نه صبر یزی
 زړه مې له غمه دوه ټوټې شو

نه یې مقصود شی نه یو دم صبر کوینه
 شاهد په دی خونا ب ددوه سترگو لرمه
 غمخور یې نه شته چی جاله وروا چوینه
 بیلخانه وروسو لاهه کاغذ یې کنه
 میخ چې دی کورم تور لوکي مې له خولې ځینه
 چې دیدن ته کړی غم پر ماباندې را ځینه
 چې دیدن ته کړی عبث غم زه تیر ومه
 کوڅې خالی شوې د اشنا له قد مونه
 اوس یې رگو نه فواړې شولې مینه
 داستا غمونه بنا ماران پکې ساتمه
 د اشنا مینه خزانه پکې ساتمه (۱)
 د غمر کاټ پې سپر وم ژړا را ځینه
 زه د جانان له قبره اوس راغلی یمه
 لکه ور بل چی لاندی باسی شنه خالونه
 په کوړو وگرځم د دیدن فقر کومه
 اندیښنی اور لرگی د غم پسی کومه
 کم مې طاقت شو چی له تانه جد اشومه
 د شالیلی زلفی هر دم را یا د وینه
 بیلتون بیوزی د بنو ورته وهینه
 لکه بلبل په سپین سهرناړې وهینه
 که د پولادوز ولنې وروا چومه
 نه یې دواشته نه یې حال را معلوم شنه

(۱) په غ، ل کې د (اشنا مینه) په ځای د (وطن مینه) راغلی.

زړه مې ماشوم شو را ته ژاړي
 زړه مې سر غی شو ه په هواشوه
 زړه مې ماشوم شو را ته ژاړي
 زړه مې کترې کترې شو خدايه
 زړه مې مین په ښکلی گل دی
 زړه مې نا سورپه وینوسوردی
 زړه مې نا سو ردی لویه خدایه
 زړه مې ناسورپه وینو سوردی
 زړه مې ناسورپه وینو سوردی
 زړه مې نادان زرگر کو شیرگر
 زړه مې ناری سوری سوری کړی
 زړه مې نری درزونه وکړه
 زړه مې ناسور دیا رغو کړ
 زړه مې نری نری خو ږیري
 زړه مې نری درزونه وکړه
 زړه مې نری نری فریاد کا
 زړه مې نن بیا په پر غورځي
 زړه مې په داله ما نه یو وړ
 زړه مې به سی ولې خپه نه وی
 زړه مې به مې هلته په کرارشي
 زلفې اوږدی پریردم که لنډې
 زلفی او ربل دی تو ره شپه وه
 زلفې اوږدې پریردم که لنډې

زانگو د غم ورته ترم دې زنگومه (۱)
 دما نه غواړی داشنا د ملک سیلونه
 له ما نه غواړي د سرکو شونه و سرونه
 هره کتره ناری و هی چې جدا شومه
 خدای دې بلبل له گل نه، نه جدا کوینه
 په کلی کرخم دناسو ردا رو کومه
 ددم دواسړی می نه شته و به مرسته
 سرپو بن تنو ردی غرغړی و هی دننه
 دازیرکلان مې له غو سې توبلی دینه
 له او سیلی سره یې خيژي کو شیرونه
 زه دجانان له قبره اوس را غلی یمه
 لکه ښینه دپتری خای نه قبلوینه
 رقیب پرې مالکه دوروي ما پرې سیزینه
 داشنا غم پکی جوړ کړی دي زخمونه
 لکه دیوال چې زلزله وخوځوینه
 لکه نری اوبه په چرکا فریادونه
 کمان مې دادی چې یلتون حمله کوینه
 چې مخ ښکاره کړي سترگې پټې شی مینه
 په خپل بو رجل کې دپردو خدمت کومه
 چې دو حال ډولی کې دواړه کښیناستونه
 دوسره به یې پریردم چې اشنا پرې زنگومه
 سپین مخ دې لمر پکې راو خوت سباشونه
 دزرگي سره را ته و وایه حالونسه

زلفې مې تا وکړې کړې نه شوې
 زلفې په ځان پسې را کاږي
 زلفې دې بيا په مخ خورې کړې
 زلفې دې واکې، بدن آس دی
 زلفې مې خلکه! د جانان دي
 زلفې دې تا و پر مخ پر تې دی
 زلفې دې بيا پر مخ خپرې کړې
 زلفې پر مخ کړې کړې کړې
 زلفې دې ول په ول پر تې دی
 زلفې مې ټينگې لاس کي نيسه
 زلفې دې نه دی بنا ماران دی
 زلفې دې ول ول په مخ زانگي
 زلفې دې دام خال دې دانه ده
 زلفې به ستاد توري بند کړم
 زلفې دې توري په مخ زانگي
 زلفې دې تاوکړې کت دې ورکړ
 زلفې دې بيا په مخ خورې کړې
 زلفې دې توري په مخ زانگي
 زلفې دې دام خال دې دانه دی
 زلفې يې ول په ول پر تې دی
 زلفې مې دوه دي ماڅلو رکړې
 زلفې مې مه پرې کوه مورې

د مسافر اشنا پرسر و بيريدمه (۱)
 لکه خشاک يې عاشقان را خستې دینه
 لکه سپوږمۍ په وريځ کې ډوبه ډوبه ځینه
 سينه دې زين ده دواړه چستي رکابونه
 چې کال په کال يې عاشقان ديدار له ځینه
 لکه وريځې د پسرلي پراسمانونه
 رضای داده ورکه وي مې له وطنه
 خالقه خيرچې دچا زړه پری بند وینه
 په هريوول کې دی پراته دچل دامونه
 د کم نصیبو روزی تل د لاسه ځینه
 پاس د سينې په خزانه پراته مينه
 تور بنا ماران دي خلک يې ډير خوړلي دینه
 زه خوار سرغه په دام د زلفو بندۍ شومه (۲)
 که په غلم باندې دې وکړه کوزارونه
 ما پي ماليار که چې غونچې ترې جوړې کمه
 چې په سپين مخ يې زنگوې رنځور دې کړمه
 لکه شپانه چې رمې و شري په غرونه
 ما پری مالیا رکړه چې کلان و شرموینه
 مکيز کاته دې تل د زړو نوښکار کوینه
 زما په ډډويي موړې او درولي دینه
 دوه مې دخيال دوه مې دلوی اختر ټالونه
 په سر پرېکړو ونونه کښيني بازونه

(۱) پهل، ن کې د (وېرې بدمه) په ځای (خير وینه) راغلی دی.

(۲) په د-م کې د (بندۍ شومه) په ځای کېوتمه راغلی دی.

زلفې مې مه غوڅوه مو رې
 زلفې مې ټولې تر تا جاردې
 زلفې مې يار کبرې وېې کړې
 زلفې دې بې شما له خوزي
 زلفې لنډې گود رته را غله
 زلفې ول ول که سترگې تورې
 زلمي ولاړ تورې تر ملا دي
 زلفې وهه پر منځ يې پرې که
 زلفې يې گو نځې بې گو منځې
 زلفې په مخ دی راخوري کړې
 زلفې په مخ دې راخوري کړې
 زلفې په مخ يې راخوري کړې
 زلفې په مخ دې راخوري کړې
 زلفې يې بيا په مخ خوري کړې
 زما زړه کې ورانه با نډه ده
 زما زړه کې د غمو پل دی
 زما زړه کې بنجر پټی دی
 زما زړه کې د شکو ورخ دی
 زما زړه کې در پسې وچاد
 زما زړه کې د تير اغردی
 زما زړه کې د شير غردی
 زما زړه کې د کاو ون غردی
 زما زړه کې د غم جرس دی

ما رچې لنډی شی دوه سره خوړل کوينه
 که ته سپره يې ځنې و تپه بارونه
 بدنام پرې بادشو چې کاږه يې کړه سرونه
 باد پرې بد نام شو چې کاږه يې کړه سرونه
 لکه بلبله چې باران و هلی وينه (۱)
 د مسافر لالی دی غبر دی را به شینه
 غزاته ځي په خپل وطن سرو رکوينه
 مارچې لنډی شي دوه سره خوړلې لکوينه
 داد غم ځنځی مې په زړه حواله دينه
 شونډې دې سرې کړې تورې سترگې سره لاسونه
 ماشو کيرې کړې لار کې ناست لیونی شومه
 بيا دې تيارې کړې زه د غم ژړا کومه
 ځکه نارې کړې ماچې بند شود يدنونه
 دماز يگر گود رله ځي ځان جوړو ينه
 رب دې په وړانو بانډه وراوله مينه
 پاس پرې تير يري ديلتون درانه بارونه
 تخم يې نه شته اند يښې پکې کر مه
 د شکو ورخ چې تينگوي او به يې وړينه
 که ته جفا کړې زه وفاد رسره کړمه
 مدام پرې اوري د غمو نو بارانونه
 په نورولمر دی په ماواوړې اوروينه
 په نورو گرد دی په ماواوړې اوروينه
 زه يې په غاړه کړ زوم فرياد کوينه

(۱) په د-م نسخه کې گود رته را غله پر ځای گود رنه را غله راغلی .

زما زړه کی دی په نارو کړ
 زما زړه کی وړانه باندې ده
 زما زړه کی د غم ډگر دی
 زما زړه کی د غم نهال دی
 زما زړه کی د غمو ډنډ دی
 زما زړه کی ته نژدی یاره
 زما زړه کی درنګریز خم دی
 زما زړه کیه لیونیه
 زما زړه کی د پو لاد سخت و
 زما زړه کی ترې نه صبر یږي
 زما زړه کیه په بنادی شي
 زما زړه کیه لیونیه
 زما زړه کیه لیونیه
 زما سا لوکې کرمی کیږي
 زما پړانده کسی به جوړشي
 زما سوگند په لوی خاوند دی
 زما سلام په هغه چا دی
 زما سلام پر قلم وایه
 زما سرتو رلیونی یار دی
 زما شیرین جانان را پر یرده
 زما شامته ملا مته
 زما صنمه پسرلی دی
 زما صورت به څه بنادي کړی

لکه د چړاوبه چی ځي نارې وهینه
 اشنا له وړانو باندې و غواړي قلنګونه
 بيلتون به آس پکې په منډه ځغلوینه
 خزان پرې راغی زیږې پانې تو یوینه
 جانانه خلاص یې که نري نري ورخونه
 مه ځه له مانه چې رنځور د رپسی یمه
 پکې رنګیږي د بنو پیغلو کمیسونه
 ته په روانو که و غواړي دید نونسه
 دستایوې خبرې ډرې وړې کنسه
 جانان ته چاکړي د صبر تاویز ونسه
 چې مین ته شوې روغ دې زه لیونی کړمه
 ته د پردې عالمه غواړي غز تونه
 دلیونی اوبه دی چیرته څکلی دینه
 په زړه ظالم بيلتون مې اورته کشوینه
 که یې د پل خاورې رانجه دسترگو کړمه
 چې بی له تانه بل اشنا نه پیژنمه
 چې د ماښام ډوډۍ داوښکو سره خورینه
 چې یارته کښل کړی د زخمی زړه کی حالونه (۱)
 که شهزادګان په لارې ځي څه یې کومه
 بيلتونه سوال د عاجزی درته کومه
 په شنو تو تیا نوکې زاغانو ماته کړمه
 زه ستا له باغې خالي لاس راغلی یمه
 چی زه ولاړیم پرتا خاوری اړوینه

(۱) په دس کی د (کښل) په ځای (لیکل) اود (زخمی) په ځای (خراب) راغلی.

ستا سو له چمه نن خالي راغلي يمه
اشنا دسترگوپه خنجر وهلي يمه
زما د زړه احوال دې ښکل نه کړ چي سر مه
چي زه دی نه کړم د سيا لاسره سمه
عمر دې ډېر شه ياره ستا د لاسه دينه
جانان دی بټ کړی زه به او رو راچومه (۱)
هغه وطن دی مو لا ګل و ګلزار کړينه
په ماتنډرس دی نری ملا سی ما توينه
د ژبی سره په قينچي دې پرې کومه
ليلی لونګ را کړه چلم کی روږديې کړمه
که يو ټټو ورسره بار په چرو وينه
ديلتانه خنجر پرې ايښی پر ها رونه
چي په ژړا شى مور يې غير کې ونيسينه
ته را نه لارې زه په غم کې پاتې شومه
چي کلیمه يې د محمد ويلی وینه
جانان ته چاو کړه د صبر تاويز ونه
مخ را څر ګند کړه چي خوشال قبر له ځمه
ماته خپل بخت کرلی دي خروار غمونه
که زه سر توره پکې يم پټه به يممه
اشنا زیارت زه ورته عمر تیر وممه
سبا غزا د ملنډی ته به ور ځينه
مخ را څر ګند کړه په دیدن پسې دی سر مه
دهرې خانګی يې ځولی ګلونه وړمه
دارودی مه عبثوه طبيبه سرمه

زما صنمه غو نچه فمه
زما قسم دی که به روغ شم
زما قلمه پر ما ګرمه
زما قلمه پر ما ګرمه
زما کلداری روپی زانګی
زما لالی که بتیاری دی
زما لالی چي پکې اوسی
زما لالی سنگ پارس دی
زما لالی دې سرور کړ و
زما له چلمه سره څه وو
زما له دښمنه ویره نه شی
زما له زړه نه وينې خاشی
زما له زړه نه ما شوم بڼه دی
زما له سترگو وینی دروسی
زما له زړه يې خبر مه کړې
زما له غمه زنګدن دی
زما له غمه زنګدن دی
زما له هیچا کیله نه شته
زما ليو رونه زیر ګلونه
زما مثال د مجاور دی
زما چروته سوتي ور کړل
زما له غمه زنګدن دی
زما لیلی د ګلو ونه
زما مرض د عاشقی دی

(۱) په ذپ کې د (که) په ځای (تور) راغلي.

زما سرګی په خپل وطن کړې
 زما مغروره ناپوه یاره
 زما مقصود په دنیا ته یې
 زما ښګی له لاسه مات شو
 زما نه داسې رنگ له راغله
 زما نه بد قسمت د چا دی
 زما ښتګی د اټک پل دی
 زما نصیبه سلامتـــه
 زما نصیب کې جانان نه شته
 زما نه پاتې یې وطنـــه
 زما نه بل کم عقل نه شته
 زما نصیب کې جانان نه شته
 زما نه بل کم عقله نه شته
 زما نه ولی سرور یې
 زما نه یې ښخ په سالو پټ کړو
 زما نیکي دې د رپسې وی
 زما وصال دهغه چا دی
 زما وسر وسترګو ته ګوره
 زما وصال دهغه چا دی
 زما هغه ساعت یا د یوړي
 زما هغه ساعت یا د یوړي
 زما هغه ساعت یا د یوړي
 زما نیکي دی لېمه سپین کړه
 زما هغه ساعت یا د یوړي

چی دلالی لونګی کفن په غاړه وړمه
 نه دی خوله را کړه نه دې مور په دیدن کړمه
 که بی دتانه زه پا چاشم څه به یې کړمه
 دیدن دیا رته زه حیرانه ودریدمه
 که ته زاره پښتانه ګورې خاورې شونه
 که گل تازه په لاس کې اخلم پانې شینه
 چی پرې تیر یو پښتانه کار کړیچونه
 ولی دې نه کړه دازل په ورځ عرضونه
 ملا دې وګوري د علم کتابونه
 که چنارونه دې لونګ شې څه به یې کړمه
 چی بی وفا جانان ته ناست په تمه یمه
 خلکه زما په نصیب مه تړیء شرطونه
 لور دې ده زړه زما ورپسې چوپینه
 کم عقله یاره په پردي اختیار کی یمه
 ربه! سیلی کړې چې یې وکړم دیدنونه
 که ته جفا کړې زه وفا در سره کړمه
 چې په سپرانه یې میدان کتلی وینه
 چی د زخمی زړه درته ووايي حالونه
 چی ښخ ددښمن مات کړي مورچلونه
 چی د کړکی شمال په دواړو لګیدنه
 چی په ورو ورو وې راته ګله سبابه شونه
 چې دجانان په درکې خاورې ایرې شومه
 چی چیغی ګله یې وی و هی زلمی ډولونه
 چی سې ملاله خوله په خپله درکوله
 چی سرمې پروت وستا پر سپینوږ وندونه

زما هغه ساعت ياد يږي
 زما هغه زلمی اشنادی
 زما هغه غښتلی يار دی
 زما هغه ساعت ياد يږي
 زما هر دم تاته سلام دی
 زما همزولي دې ټول نشت کړل
 زما هغه تو ریا لى يار دی
 زما هر دم تاته سلام دی
 زما همزولي ملايان شو
 زما گريوان په اوښکولو نددی
 زما د خان په خوا کې خوښ يې
 زما وروستۍ سلگۍ په خولې دی
 زما ياري چې چيرته وشي
 زما د بخت پيا له چپه شوه
 زما راستى دې لېونی که
 زما ياره خداى د پاره
 زما وطن نه سر قربان دی
 زما رمانجن په غم غمجن يم
 زما اوسيلي کولى نه شم
 زما به او به منگى نه درکړم
 زما به داستاد سينې کړل شم
 زما به داستا په لورى کورم
 زما به پرى ولې نه ناز یرم
 زما به تری ولې نه جار یرم
 زما به ترې څنگه نه جار یرم

چې د لیلی لږه وعده ډیر قسمونه
 چې د برچې څو که یې له ورايه پرکړه وینه
 چې په پټکۍ کې کشمالی شمله وینه
 چې وروپه وروبه دې ویل چې سباشونه
 چې درپه یا د شم زما اخله سلا سونه
 خوا رشی سرکيه کبله من د رڅخه یمه
 چې پیر نکيان ترې په لندن کې ځيگر خورینه
 داسې پیغام دی چې قبول کړی سلا سونه
 زه د جانان مینې له علمه وویستم
 دا شناغم مې لکه ناوې ژر وینه
 نصیب تیر دې رانه لرې گرزوینه
 جانان جرگې د بيلتانه سره کوینه
 بيلتون ظالم چاره په لاس يې پرې کوینه
 چې پخلا کړې لیلی خوله نه را کوینه
 چې سپينې واورې وړې درو و تمه
 جلی سې واوره لیونی د رپسې شومه
 داسې گوزران دی پکې عمر تېر و مه
 خپه په ژوندیم چې بې تايې تیر و مه
 که اوسیلی کړم زړه سى خولې لره را ځینه
 دو صال تېری په او بونه کړی سو دونه
 دیلتانه خزان که راغی وچ به شینه
 رانه دي پاتې د دنیا واره کارونه
 چې د فلک ملک یې ټول صفت کوینه
 زما په سريې جېل خانې منلې دینه
 چې اوږى زنی ته اړم کړي و خاندینه

زه به چشمان ور لره فرش کړم
 زه به ديارد سترگو جارشم
 زه به د فقهي طالب يار کړم
 زه به ديدن له ځان فقير کړم
 زه به دې سرسلاست غواړم
 زه به دې مورته زاری وکړم
 زه به کجل په سترگو کيږدم
 زه به کولال ته زاری وکړم
 زه به کوته ولې جار وکړم
 زه به له تانه منع نه شم
 زه به له هيچا کيله نه کړم
 زه به له سرو ماله تير شم
 زه بيلتا نه درنه بندي کړم
 زه بيگا نه وطن ته راغلم
 زه په نيستی ملاست نه يم
 زه په هغه نکا رشيد ايم
 زه په مرض ناروغه نه يم
 زه په ديدن ديا رمور نه وم
 زه پرې له سرو ماله تير يم
 زه په محشر کې به ناری کړم
 زه په بلې ورته ولاړه
 زه په بې مثله يار مين يم
 زه په زوال دکبر پوه شوم
 زه په مين سړي پوهيرم
 زه پر بورجل يمه ولاړه

که مې جانان ورباندې کښير دي قدمونه
 چې په خمار وسترگو يې زه ویشتلې يم
 چې زه شېهې کړم دې دليل پرې تير وينه
 په انتظار ولاړ ولاړ ستی به شمه
 که سړې گو لي لکه باران اوري مينه
 پلار دې ظالم دی دولو رتمه لرینه
 که هیوادې اشنا می راغی په پوښتنه
 چې می دیا ردپا ره وور منگی جوړ کړینه
 ز ماشیرین په سفر ځي غمجن به شینه
 که مې دتنه سرچدا کړی څوک مينه
 نصیب مې خپل دی هر ساعت مې ژړوینه
 که شالیلی زما د ژوند ملګري شینه
 ځکه سلام په کاغذ ونودر لېر مه
 نیاز من ویده بې نیا زوځای نه را کاونه
 زه خپل جانان ته په خپل سر ملاست يم
 چې ملا ټک يې په اسمان صفت کوینه
 تاو کړي غشي مې په زړه خوړلي دینه
 بیا یی جدا له ماد لبر بيلتا نه کنه
 په جانان ګرانه ده دتشي خولې پوښتنه
 دظا لما نو نصیب سه کړې جنتونه
 دا کبرجن اشنا مې نه کوي سيلو نه
 دا عاشقان می دلالان نیو لی دینه
 اوس مې د غیږی اشنا لاس نه را کوینه
 رنگی یې زیږی وي سترګی وروړوړوینه
 توان مې تمام شو یا رسې را نغې مينه

زه په جانان هسې نازېږم
 زه په تومت کې داسې خوش یم
 زه په مین سړي پوهېږم
 زه په عاشق سړي پوهېږم
 زه پر هغه جمال مین یم
 زه به دې مور ته زاري وکړم
 زه تر سبا پورې زکیر وي کړم
 زه چې سهار له خو به پاڅم
 زه چې داتور لکه دسکور شوم
 زه چې وره و م لېونی وم
 زه چې دې مخ ته ډیر کورم
 زه چې دازیر څښلی گرز م
 زه چې رباب په غیر کې واخلم
 زه چې دازیر څښلی گرز م
 زه چې تراوسه ژوندی گړځم
 زه چې داستا سترکو ته کورم
 زه چې کتاب په لاس راواخلم
 زه چې ما بنام پرځای پریوړم
 زه چې دیا رپه کور تیرېږم
 زه چې داستا سترکو ته گورم
 زه چې په بریتو کې مسکې شوم
 زه چې پیداشوم په ژړاشوم
 زه چې په څنگ له تا نه گړځم
 زه خیر په لاس به ورله ورشم
 زه خپل نصیب له کوره بوتلم

لکه په قام کې سپړني چې د چا وینسه
 لکه ما هی چې په او بوخو شاله وینسه
 دد روازې په ځنځیر ځان مشغول وینسه
 یایی رنگ زېږوي یا یې شونه یې وچې وینسه
 چې بو راګان یې په باغو کې نه مومینه
 پلار دې ظالم دی چې نه دې را کویښه
 نا ترسه یاره تا ته خوب څنگه درځینه
 اول سلام د کبرجن جانان کومسه
 دتو روسترگو په انګا رختلی یمسه
 د سپینې خولې له قدره څه خبره ومه
 ما پکې نښی دیاری لیدلي دینسه
 دیلتا نه د باز له پښو خلاص شوی یمسه
 نری نری خبرې ستارا ته کویښه
 مستو څپو دیا رانې و هلی یمسه
 په زړه کې کلک ستاد وصال امید لرمه
 لکه نرګس د فکر تال مې ز ټکوینه
 ستا خماری سترګې مې درس ته نه پرېږدینه
 یوه شېبه ژړا په تا پسې کومه
 دیدن دپاره په ورو ورو دم قدمونه
 ما پکې نښی دیاری لیدلي دینسه
 بیګا مې ستا په سینه کړی دي خوبونه
 په وطن خپور نصیب به چیر ته لتومه
 بې نیا زه یاره په تاجان قدری کومسه
 ورته راځم به شونډې سړې اوسره لاسونه
 عالمه ولې مې پر یا رکړۍ منتونسه

زه خور بنتيا پرتا مين يم
 زه خودې جارشم غنم رنگې
 زه خوبه بيا منگې ډك نه كړم
 زه خو هغه مسته ليلې يم
 زه خودې و ينمه ولاړې
 زه خويې ستاپه تور بندې كړم
 زه د اخلاص په پل ولاړ يم
 زه د اشنا دمخ په شمسـه
 زه د جانان په مينه مست يم
 زه د جانان جانان زما دى
 زه د جانان په ننداره شوم
 د پسرلى كلو كې گرځم
 زه د سپرلى كلو كې گرځم
 زه دې قربانه تر كتاب شم
 زه دې له هجره لبونى يم
 زه دې خالو نو لبونى كړم
 زه دې له خيال له گيله من يم
 زه دې په سرو لمبو كې پريښوم
 زه دې ملنگ په در كې پروت يم
 زه دې يوځلى ديدن غواړم
 زه دې د زړه په رنځ اخته كړم
 زه دې ديدن پسې ړنده شوم
 زه دې د اخپله ځواني وخورم
 زه دې ديدن لد خدايه غواړم
 زه دې په كو تو مين نه يم

دكو در غاړه اجاره اخلم په مينه
 زلفانى چنگى كرزوې رنځو ردې كړمه
 منگى چې ډك كړم نرى ملاسې خوږوينه
 چې رنكسې ژيردى له همزو لوييله يم
 دتومت ډكه دروتى نه شم مينه
 شرنگارسې خيژي زولنې راله راوړينه
 ته دلباس په كښتۍ راغلې ډوب دې كړمه
 لكه پتنك غوندى پرى ځان ستي كومه
 خلك كمان د لبونى را باندې كړينه
 د نورو خلكو به زه څه پر واكومه
 منگى مى مات شو كو رته تشه غړى وړمه
 خپل دجانان بنا ئست په كل كى لټومه
 زړه مې په ياد كې دجانان خوشاله شينه
 چې تل يې لولم بوى ديارځنې راځينه
 تاسر فر ازپه يوسلام نه كړم مينه
 په لاره ځم لكه قصاب كوټې شمېرمه
 په مودوراشى تله د برق پشان كوينه
 ته رانه لاړې زه كومه فريادونه
 قلنگ د شونډو راكوه چې پرته ځمه
 په تصور كې به ترڅو كړم ديدنونه
 ته اوس كوه په غزیدلو پښو خوبونه
 لكه حافظ همسا په لاس كې كرزومه
 چې به داستا مينه په بل باندې كومه
 درپسې ژاړم اوښكې وينى تويومه
 دسو رچا كل رها دې زه لبونى كړمه

زه دې پر تو رو جامونه یم
 زه د وطن وطن ز ما دی
 ز د وطن عزت پښتون کړم
 زه د هغه پښتون بچی یم
 زه درته ښکته پورته نه شوم
 زه د غما زه گيله نه کړم
 زه د نصیب نه خبر نه وم
 زه د هجران په تبه پروت یم
 زه د هجران په تبه پروت یم
 زه د وطن دباغ ملیا ریم
 زه د وصال په تمه تمه
 زه د لیلی باغ کې باغوان یم
 زه د وصال په انتظار کې
 زه د کناه په رنځ رنځو ریم
 زه د کلاب له کل نه سره وم
 زه د کلاب د کل د پاره
 زه د کلاب په شان تازه وم
 زه د کا بل لارو ته کورم
 زه د شیرین اشنا په غیر کې
 زه د سپر لی تر کل تازه وم
 زه دې د غم په اورستی کړم
 زه د بیلتون د جگرې نه یم
 زه له اشنا نه کيله نه کړم
 زه لیونی یم که په هوښ یم

کبره و ږه پر لاره ځي سین دې کړمه
 دشهادت په سرتبه فخر کوممه
 ځکه په پوخ تن په اوږو لرم زخمونه
 چاچي لړلی په سروو ینو میدانونه
 ستا د پیزوان شغلې مې سترگې بریښوینه
 معلومه داشوه چی تل کل سره خاړوینه
 ماوی دنیا به جوړې تل اباد وینه
 که د وصال طبیبان راشی روغ به شمه
 ماته دارو دخپل وصال را کړه مینه
 په خپلو سرووینو به یې تل اوبه کومه
 دیا ریلتون کې شپې او ورځې تیرومه
 په زیرو کلو کې یې شپې سبا کومه
 لکه نرکس تش جام په لاس کې کړزومه
 که پاک رسول مې شفاعت کړی روغ به شمه
 ستا په یاری کې له نارنجه ژیره شومه
 د پاچا لو ریم د باغوان سلام کومه
 اوس مې دیار په غم کې ژیره پانه شومه
 چې مې پردیس لالی په کومه لار راځینه
 له خوشالی نه تر سهاره ریر دیدمه
 ستا په بیلتون کې لکه پانه ژیره شومه
 دبی غمی په سوری ته کوې خوبونه
 پخې سورچی ورته پریرم په ماتې ځمه
 غما زه ستا له لاسه سرتندی وځمه
 چې د وصال هواد استا په سر لرمه

زه و اشنا دې سره بيل كړو
 زه ليونى يم و ا وړى خلكه
 زه له اشنا سره روغ نه يم
 زه هر سر تور پېرى په غاړه
 زامن دې و مړى ورو نه خويندى
 زړه گريوان كړم خلكو خيږى
 رنگ به مې څنگه د زړه نه وى
 زه قلند رواى د ربه درواى
 زكات د خولې به زه ورنه كړم
 زه گل په لاس درته ولاړه
 زه گرمه يم نا كار نه يم
 زه لاكمى پر زړه زخمى شوم
 زه مخا مخ خلكو ته خاند م
 زه پراوى گل په لارې پروتوم
 زه يې د سور سالو قربان شم
 زه مسا فردرته ولاړيم
 زه يې په تورو سپينو نه يم
 زه هما غه مسته ليلى يم
 زه كه دارو خورم دارو ساخوري
 زعفرانى رنگ مې يا قوتى شو
 زلميه ننگ را باندى و كړه
 زلمو پاخه كوټونه مات كړل

كا غذه ښه شوى چې دې مخ په تور وشونه
 د معشوقې په درولاړ و فرياد كومه
 رويبا ره مه راخه خپه به شې مينه
 دنا وركړې نجلۍ مخى ته و رځمه
 چې زما وستا تر شا غيبت به دوى كوينه
 زه جد ايبى د جانان ډير بى تا به كړمه
 تررواش سپين جانان و قبر ته وروړينه
 اشنا مې ملواى كرزيداي په وطنونه
 پر قلند رو نجو نونه شته زكاتونه
 يامې گل واخله يار خست راكه چې ځمه
 دمر ورجانان وپښو ته به و رځمه
 ډيره مې راغله جوړمې نه شو پرهاړونه
 دننه زړه كې مې داوړسكروتى دينه
 ليلى په سرو منگولو جگ كړم تازه شومه (۱)
 چې مدام پروت يې ښه په تورو زلفو وينه
 ماته خيرات د سپينې خولې را كړه چې ځمه
 كېزه وږه په لاره تله رنځو ريي كړمه
 كه رنگ مې زيردى له اشنا نه بيله يمه
 دارو د عشق په مريض راست كله راځينه
 چې مې شراب ستاد سر وشونه و خلكى دينه
 پلار مې ظالم دى ماسو راوړته اچوينه
 په موز يگى د كړكى چوپ و غميد نه

زما يې تش ديدن په کار دی
 زمری پیدا زمری به لوی شم
 زموږ پنځه وخته دو عاده
 زموږ د سيني په دنيا کې
 زموږ ترمنځ ديواله وران شې
 زموږ د ښار په دروازه کې
 زموږ د باغ ما ليارې واخله
 زموږ د ملک ښه پسرليه
 زموږ ناستی تر سپيده داغ دی
 زنگون مې نه دی لگولی
 زنه دې ماته خوله کې راکه
 زنه دې زما په خوله کې راکه
 زنه امام سينه جو مات دی
 زنه مننه مې د کابل ده
 زنه مې مه تړه مو رکې
 زور مې په زنه مه کړه ياره
 زور مې په مخ ونه کړې ياره
 زوی مې ځوانی ته قدم کيښود
 زور او قوت مې په کار نه دی
 زوال د کبر را معلوم شو
 زور مې په مخ ونه کړی ياره
 زهر به وخورم ځان به مړ کړم
 زهر شربت کړه ماته يې راکړه
 زیارت د ټول عالم قبول کړی

زوی دخپل پلار دی رب دی روغ ورته لرينه
 زمری به مړ زمری به توری خاورې شمه
 رب دی بری په هر د ښمن در کړي مينه
 بيلتونه مه را ځه زارې د رته کومه
 زما اشنا له تا پنادی نه يې وينه
 لالی ولاړ په د شمال اوښکې پا کوينه
 چې هر سبا دی په سر وشو نه و مړومه
 پر سپيره د ښت دې و پا شله ژير کلو نه
 څوک چې د غيرې خوب کوي کورته دې ځينه
 د زړه پر سريې په کوليو و وېشتمه
 خلک توتيا نوتنه شکرې ور کوينه
 خوږې شکرې د توتيا نو نصيب وينه
 داد واپه تي دی مقتديان لمونځ پرې کوينه
 چې يار مې نه شته مړ غوښی يې گنمه
 روح مې ايسار دی د جانان په رخصت ځينه (۱)
 د زنی خال مې لبا سی دی وران به شيند
 سور مې ميرمه ده زما مخ سهي کوينه
 د واده غم ورته کوم چې راځي شينه
 بخت مې په کار دی چې مې تل مدد کار وينه
 د جانان سيني تو متي د خلکو کړمه
 په مخ مې خال د کچه نيل دی وران به شينه
 د ډير و خلکو منت کله قبلو مـــــه
 زه د فراق د ژوندون نه لرم تابونه
 اول زما چې پر د یسی را غلې يم

(۱) په-پ-ژ کې د (رخصت) په ځای (لوری) را غلې دی.

زیارت کوم نه رارسیری
 زیارت کوم نه را رسیري
 زیارت و تاته نه رسیري
 زیارت هغه ته نه رسیري
 زیارته و لې نه رارسی
 زیارت مې که نه شو ترسره
 زیارت کوم نه رارسیري
 زیرماز یگرشغلي شغلي دي
 زیره نټکی سوزیې چارکل دی
 زیری درب له لوری راغی
 زینب وزینت د خور و مات شه
 زیری مرض مې زړه کی واخیست

یا ټکه زه شوم یا ویده دی زیا رتونه
 خدایه که که کړې داد کانو زیارتونه
 تر تاد مخه ما پری ایښی دي لاسونه
 خو کچې اخلاص ورته په زړه کې نه لرینه
 پښې مې تنها کې شوې منگو لې لگومه
 بیابه ونه کړم داد خاورو زیارتونه
 خدایه ته وړان کړې داد خاورو زیارتونه
 په زړه ظالمه یا ره زه ولا ره یمه
 پکې پراته دي دسر و زرو خنځیرونه
 نن معشو قه مې ږدی په ځمکه قدمونه
 په نازا دا چې مې دلبر رابکا ره شنه
 یار مې طبیب دی په وصال یې روغوینه

ژاړم له خپل نصيبه ژاړم
ژاړم بى ياره څه ژوندون دى
ژبه دې غونډه خوله كې راكړه
ژبه دې توره زنه ډال كه
ژبه قلم خوله ششوانى كړه
ژبه قلم سينه تخته ده
ژبه ميچه كه خوله كې پې راكه
ژبه گريوان كړم خلكه څپرې
ژړا زما په اختيار نه ده
ژړا زما سره جوړېږي
ژړا سې نه ده پر چا گرانه
ژړا سې نه ده پر چا گرانه
ژوند د غازي لكه د لمردى
ژوندون دې وي سرگى دې نه وي
ژوندون زما په درد و غم دى
ژنې بـه هـلته معلو ميري

چې سې په برخه كې بېلتون ورسېد نه
يوه گړى په زما نو شمېرلې شينه
بيا كه سې سردر باندې ځي خوشاله يم
پرې دبيلتون ككړى وه چې درې شينه
زما د زړه په تخته و ليكه غمونه
ديار ناخوالې پرې ليكم افسوس كومه
لكه سينچې چې په سنگى غښتلى وينه
زه جدايى دجانان ډېر بې تا به كړمه
چې يار رايا دشي بې اختياره او ښكې ځينه
چې سې همز ولې په وطن زه بې وطنه
كه زه داوښكو پرځاى وينې تو يومه
خوشې گريوان په اوښكو څله لندومه
مرگك دشهيد چې په جهان فخر كوينه
چې ژوند باقى وي بيا به وشي ديدنونه
بېلتون سيري په شانې غاښ راته چيچينه
چې چينغې گډې وي نري و هي ډولونه

ډغ دې راته پرې پوهېدنه
ډغ شو پر کتېپې جانان راوړ
ډلې د يار له لورې راغله
ډلې دې ستا په فصل راشی
ډمنځ دې گوتې که لاس را که
ډيره دې سپينه غاښ وتلی

په پر کالی د بيلتانه ورغلې و سه
زړه مې په پر شو چې پر شايې نه وی زخمونه
خلک ترې تښتي زه یی مخې ته ورځمه
زما جانان د نری ملا کړی فریادونه
په دې بانه به توری زلفی در کومه
په یارانی پسې ملنگ گرزې مینه

س

ساتلی بازسې را نه لار
 سالو به هله خپل په سر کړم
 سالو په سر شوله روانه
 سالو په سر شوله روانه
 سالو په سر شوله روانه
 سالو په سر باغچو کې گزۍ
 سالو په سر دې دوه ټکړې شه
 سالو چې تور دې بیا په سر کړو
 سالو په سرمخی له راغله
 سالو په سر کورته درون شوه
 سالو په سرمنگی په ترخ کې
 سالو په سر امیل په غاړه
 سالو دې ډک دگلو راوړو
 سالو دې بی باده رپیږی
 سالو زما د پاره راوړه
 سالو کې پته پته راشه

په سارگله به ورته دام د زلفو ږدسه
 چې سې جانان وطن کې کیږدي قد مونه
 لکه آسمان نه شغله زمکې ته راځینه
 گلی خندان د جانان دیدن له ځینه
 دخپله ځانه ورکه ورکه باغ له ځینه
 د ناز قدم او چتوي خندا کوینه
 تا چې مخ پټ کړو هم دې را کړل جوابونه
 اوس به وطن کې عمر څنگه تېرومه
 د زړه په سر یې راله ولیکل غمونه
 په عاشقانو باندې یې اور ولگاونه
 دمازیگر گوډر له ځی رنځور دې کړمه
 لیلی خیالی منگی په سر او بوله ځینه
 نن دې د کوسې باغچې کړی دی سیلونه
 دابه زه ستاد غمه خاورې ایرې شمه
 ما ته همز ولې پیغورونه را کوینه
 باران او ریږي چې لمد نه شې مینه

سالو مې پاس په پري زوړشو
 سالو مې پاس په پري زوړشو
 سالو نن بيا ليلا په سر کړو
 سالو مې دوه رنگه په سر کړو
 سا د رکې وه وتلې نه وه
 ساره ساره او سپلې راشي
 سامان د عشق به هله ساز شي
 سامې په لند ه لند ه خيژي
 سامې په لند ه لند ه خيژي
 سامې د يار په غېږ کې خيژي
 سبا اختر دی خوشالي ده
 سبا اختر دی يار مې نه شته
 سبا به بله ننداره وي
 سبا به بيا ژاړې مينه
 سبا به بيا کله يې بازيږي
 سبا به لوړ باسو ته خيژم
 سبا به ټولې با غچې غواړم
 سبابه جنگ په سپين ميدان وي
 سبا به څنگه شرمندگي وي
 سبا به د امهال اختر وي
 سبا به د امهال سفرو وي
 سبا به سختې نندارې وي

دا ستا د لاسه سر پيچک په سرتړمه
 درغېد و اسيدسې نه شته سره به شمه
 په سور سالو مې سره گلان تومبلی دینه
 په چايي اختر کړو چاله يې ورکړل ډېر غمونه
 څنگه دی زما له ياري واخيستل لاسونه
 کله چې زور راباندې راوړي ستا غمونه
 چې د غماز دوژلو وشی علاجونه
 د تور وربل لړم په زړه خوړلې یمه
 راشه اشنا زما پر زړه کښېږده لاسونه
 ځکه سلگي مې په خدا خولې ته راځینه
 زه به بې ياره خوشالي څه کړم مينه
 دگاني ډکه به دچا غېږ ته ورځمه (۱)
 تابه پانسی کی ما به دار ته خېژوینه
 د خپل اشنا په دیدن کاږه ارمانونه
 د دښت گلان به دې لمنه بویونه (۲)
 که دجانان احوال مې باد راوړی وینه
 که چېرې گل دیار په خیر زه پیدا کړمه
 ځوانان به وینی تویوی جنگ به گټینه
 چې بې توبې دخپل پېشو اسلام ته ځمه
 زما زرگی ته به دغم جرگې راځینه
 سمندره کښېږده په راستي راستي گامونه
 سره به ډولې وي هلکان به پسې ځینه

- (۱) په (تڼ) کې (مې نه شته) په ځای (په سفر دی) - (دگاني ډکه به دچا غېږ ته ورځمه) په ځای
 (د کالو ډکه به دچا غېږ له ځمه) راغلی دی .
 (۲) دل په نسخه کې (دې) په ځای ستاراغلی .

چې یوا شنه له بله غواړی ر خستونه (۱)

په سر به پټه په زړه وړم دیا ر غمونه

دغم سند ری به دنیا ته اور و مه

دسو ز یگی د بنځی ستر ما تو مه

هله به ستا د وصل و کړم در خواستونه

سوز یا نو وتړل په سرو لتو سرونه

چې شا لیلی پر گود رمخ شکاره کوینه

باد به پوښتم چې جانان څه ویلی دینه

تر خدای مې جار کړې پښتانه غزاته ځینه

خوانان څنگلې لگوی جنگ له ور ځینه

سوز یا نو وتړل په شنور نجو سرونو

لیلی به سرې منگولې یا رته ور کوینه

دز لفوتار را کړه چې ملا پرې و تړمه

دنیمو شپو دروازه څوک در خلا صوینه

دخیرات غبرکړه چې دې مور په دیدن کړمه

تر خدای مې جار کړې بیابه و کړم دیدنونه

ز ما جانان سنگر ته ځی اتني کوینه (۲)

ځلمیان به سپینې سینې ږدی په کونداغونه

یڼگا له تانه را ضی من را غلی یمه

نن مې په مینه د یار و کړل دیدنونه

غولی جار و که چې په شرک سې و ینی ځینه

سبابه کا نهی بوته ژاړی

سبا به کله یې روا نېږي

سبابه دنگ چنار ته خېژم

سبابه دنگ چنار ته خېژم

سبا به پیر با با له ځمه

سبا ته بیاد جنگ وعده ده

سبا به لویه تما شه وی

سبابه لور چینار ته خېژم

سبا پرسپین سیدان غزاده

سبا ته بیا د جنگ وعده ده

سبا ته بیا د جنگ نیته ده

سبا اختر سبا رکی ده

سباد جگو غرو بهیر دی

سباد ورځی غرمه راشه

سباز مونږ کوڅې له راشه

سبا کا بل ته روا نېږم

سبا لا لمر نه وی ختلی

سبانه بیا د جنگ وعده ده

سباسی بیا تکیه په خدای ده

سبا مې بیا په رب توکل دی

سبا می تا سوکره وژ نهی

(۱) پهل کې د غواړی په ځای اخلی راغلی.

(۲) په (ت ژ) کې د (نه وی ختلی) په ځای (ختلی نه وی) او د جانان (په ځای لالی راغلی دی).

سبامې بيا د کله ي واردة
 سبامې ستا په توست وژني
 سپک به د سپکو په دوستي شي
 سپر ليه ! تل تر تله اوسي
 سپر ليه بيا په گلو را شه
 سپر ليه ستا د برکته
 سپر ليه زروا پس را د رومه
 سپر لي کې ټولې ونې گل شوې
 سپر لي کې غر سمد شنه بنکاري
 سپر لي را غلي نوبهار دى
 سپر لي را غلي ونې گل شوې
 سپر لي را غلي نوبهار دى
 سپر لي را غلي نوبهار دى
 سپر لي به بيا په گلو راشي
 سپر لي به هر مدام سپر لي وي
 سپر لي پرې راغې نوبهار دى
 سپر لي خوتل گل گلزار وي
 سپر لي به نن سبا کې گل شي
 سپر لي هميش مدام خوانى وي
 سپر لي دې تل خزان دې ورک شي
 سپر لي به بيا په گلو راشي

پرسر به پناه ي چلوم په زړه غمونه
 خاي درا ستى دى چې منكر نه شي مينه (۱)
 خس چې د باد سره هم خنگ شي باديې وړينه
 گلو نه تل چې د سيا لى خندا كوينه
 ستاپه را تلو به د جانان ديد ن كومه
 د جينكو په سينه زا ننگى ز پر گلو نه
 كال كې يوځل يې زه به سپرد غمه شمه
 فرش د كبل د مخمل سترگو كې راځينه
 پيمخي سيل د پار ه ډ لې ډ لې ځينه
 دز لمو و اردى ز اړه نه كوي سيلو نه
 اوس به خزان تالا والا كړي ز پر گلو نه
 هر خاي چغاردى د بلبل خواره خانگونه
 خوشحال ماليار دى غوتوو سپرل گلو نه
 خپه مې يا ردى سيل مزه نه را كوينه
 ماليار دې لاس د باغ نه، نه پورته كوينه
 چې اتحاد يقين كامل يې زړه كې وينه
 جنكو ايښى په اور بل كې ز پر گلو نه
 چې بلبلان كړي تل د گلو دېد نونه
 ما د موسم كچه كلې لېد لى دينه
 چې په رڼا د خوار لسمې گرز پد مه
 خزان ظالم د بلبل ژوند خرابه وينه
 د نادانى عمر چې تېر شى نه راځينه

(۱) پهل نسخه کې (خاي دراستى دى چې) پر خاي چې درښتيا پر خاي راغلى .

سپړلی خو هغه سپرلی وی
 سپرلی به بیا په گلو راشی
 سپرلی د حسن بنکا ره نه شو
 سپوږمۍ پر غره را پورته کېږه
 سپوږمۍ په مادي څه احسان دی
 سپوږمۍ په منځ دغولي راغله
 سپوږمۍ په مادي احسان نه شته
 سپوږمۍ پر مادي څه احسان دی
 سپوږمۍ پر منځ داسمان راغله
 سپوږمۍ ته ولې یې ولاړه
 سپوږمۍ چې وخیژي رناشی
 سپوږمۍ د خدای روی مې دروړې
 سپوږمۍ سر و هه را خېژه
 سپوږمۍ د غره په خو که راغله
 سپوږمۍ دې هلته خوشالی کا
 سپوږمۍ سلام به درته و کړم
 سپوږمۍ شوه بیا ورکه اوړو کې
 سپوږمۍ تاته مې سلام دی
 سپوږمۍ تاو کړه سیلونه
 سپوږمۍ تاو کړه سیلونه
 سپوږمۍ سر و هه را خېژه
 سپینه خواگی زه د سره یم

چې دوه یاران پکې د باغ کوی سېلونه
 دتور و خاور و مسا فر کله را ځینه
 ځکه د زړه د باغ مې مړ اوي دي گلونه
 چې مسافر په سین گله پوي غرق به شینه
 ز د شغلود یارد مخ په رڼا ځمکه
 زه خواړه ناسته شونډ و ر پخلا کومه
 ز مالالی د دیواله په سیوري ځینه
 د کو کی غل یم د بلی په سیوري ځمه
 زه خواړه ناسته سر و ر پخلا کومه
 زه که ولاړه یار مې خړې لگوینسه
 دابی ثمره ستوری تل ختلی وینه
 د دوو مینو تر منځ مه وړه مشالونه (۱)
 جانان د گلولو کوی گو تې ر پینه
 د چټې یار لکه شاهین غوتې و هینه
 چې دوه مین د بابا زو به ډاگ کې ځینه
 جانان مې مه رسوا کوه ماته را ځینه
 زه ځم جانان پسې که توره تیاره وینه
 زما جانان به تاته ډیر کتلي وینه
 درته پر تې دی سپینی خولې تو راو ر بلونه
 چټې پر تې دی سپینی خولې ژ پر پیزو انونه
 زما جانان د تور و غرو منزل کوینه
 دبی ننگی ځلمیه خوب دې ز نگوینسه

(۱) د (د - م) په نسخه کې پر منځ داسمان ، نومی اسمان ته راغلی .

(۲) په غ ل کې د (خدای) په ځای (رب) دی .

سپینه سپوږمې مې ده دښمنه
 سپینه سپنه درته پرته یسم
 سپینه سپنه مې ورته ډال دی
 سپینه سپنه دې هسپتال دی
 سپینه سپنه مې لاله زار شوه
 سپینه مې خوله سپین مې ځنځیر دی
 سپینه مې خوله سپین مې ځنځیر دی
 سپینې خولگې له مې را خپڅه
 سپینې خولگې له مې را دروسه
 سپینې خولگې له به در دروسم
 سپینې چرې در پسی را غلې
 سپینې دې پښې سپینې دی بانکی
 سپینې سپوږمې کې خولگې را که
 سپوږمیه سرو هه را خپڅه
 سپوږمیه سرو هه را خپڅه
 سپین گبینې مې پکې بیاموند
 سپین دې جبین سپین دې رخساردی
 سپینو پایڅو دې لېونی کړم
 سپینه خولگې دې را نږدی که
 سپینه خولگې دې راته کښېږده
 سپینه دې خوله سپین دې ځنځیر دی
 سپنه دې سین د اباسین دی

نوی سین یم دکلا سیوری له ځمکه
 دپنډاوو چرگورپه خوب دې زنگوینه
 اشناگوزار دخونږ وسترگو کونښه
 د رنځو را نو سیکرې ورته را ځینه
 ځکه د سرو اوښکو باران پرې تل کومه
 پلار مې امیر دی ژنیه نه مې در کونښه
 چې ورته گورې ليو نی به شې مینه
 بیا به دې کوز کړم دپاولو په کتارونه
 که چاپرې سر کړې ځوانان تل په خولگې سرینه
 یابه پرې سر شم یابه وکړم دید نوښه
 چې له یاری مې تو به گار نه شې ښه
 دپلار په غولی گر زېدې رنځور دې کړمه
 په تر وړسې کې دې نټکې خولې ته را ځینه (۱)
 په تر وړسې کې لیل کدې باروینه
 دگر ندی جانان مې هیله را به شینه
 چې مې د تورو زلفو بند ولټاونه
 سپین دی عذار سپین دی دندان سرو اری دینه
 تورو کوڅو دې له سېقه وو پستمه (۲)
 که په چر وکې نری لاروی در به شمه
 که د نېزو پر څو کو لاروی در به شمه
 پلار دې اسیر دی نجلۍ نه دې را کونښه
 دا دواړه تي دی خارخوټی ماډو بوینه

(۱) په غ ل کې د (کې خولگې) په ځای (ته شه خوله) را غلې.

(۲) د (د-م) په نسخه کې د کوڅو پر ځای و تورا غلې دی.

سپينې سپو ږ سید بختو ري
 سپينې سپينې ته سې را خېژه
 سپينې سپوږسې ته شه خوله واخله
 سپينې سپوږسې تر تاجارېرم
 سپينې سپينې ته سې را خېژه
 سپينې سپوږسې حال را ته وایه
 سپينې سپوږسې حال را ته وایه
 سپينې سپو ږ سیه کبر جنسې
 سپينې سپوږسې ته شه خوله واخله
 سپينې کوټې دې کنډ والی شه
 سپیدې راو چا ودې ر نهاشوه
 سپیدې و چا ودې سبا شو
 ستا اشنايي د شگور و رخ دی
 ستا اشنايي د پر وړې او ردی
 ستا اشنايي کنگره وه
 ستا اشنايي د ونسې سپو ری
 ستا اننگی پېرې د کوچو
 ستابه د حسن دوران تیرشی
 ستابه د حسن دوران تېرشی
 ستابه د حسن دوران تېرشی
 ستا بدزه هیر به که په یاد به

درته پر تې سپينې سپينې به لوړ با سوند
 که چا پرې سرکړې خوانان تل په تور و سرينه
 چې تو رپېکې سې پر مخ کور نه کړې مينه (۱)
 ز ما جانان به تا ته ډېر کتلی وينه
 که د بنمند اړيې پکې شته نري بر جو نه
 چې سې جانان پر وطن څه روزگار لرينه
 ز ما جانان مجلس د چا سره کوينه (۲)
 سپينې سپينې درته پر تې دی پر با سونه
 د لاسپوری ته سې مه بيا په ډار نښه
 ز ما یاد يوي د کبر دی ښه شمالو نښه
 دگر پوانه څخه سې لاس و ډاډه مينه
 چته د يار له غېږې څنې ټولسو ينښه
 که چنار ونه پکې ږد م او به يې وړينه
 توده دې نه کړم لو غړ نه شوم مينه
 زه کم همته ورختی نه شوم مينه
 کله په ما کله په نور و خلکو وينښه
 سوزي له يې خوله کې ورکوې سنداډې کنده
 مدام به نه وی سناخوانی زما سوا لونه
 زما به پا ته شی ږد ز ږه سوی دا غونه
 ز ما به او ښکې تر قیاسته په مخ ځينه
 د خدای دې غېږ شم چې به تازه هیر و مه

(۱) په ل کې د مې پر مخ په ځای پر تندي را غلی .

(۲) په ت ژ کې د (زما جانان) په ځای (چې سې لالی) را غلی دی .

ستا به واده زما به مرگ وی
ستا به د بنوڅه نصیب نه و
ستا به زه هیر که به په یادیم
ستا به گپله ز ما نه کیږی
ستا به گپله له سانه کیږی
ستا به د گلو دوران تېر شي
ستا بېلتانه مې رنگ تغیر کړ
ستا په اور بل مې دې قسم وی
ستا په دېدن مې لمونځ قضا کړ
ستا په وصال هیڅ پوه نه شوم
ستا په جفا مې څه کار نه شته
ستا په خپګان زما خپګان دی
ستا په دیدن کله مې یرم
ستا پر جفانه مې چې ژالم
ستا په ور بل کي نری لارده
ستا په بشره چې زه شیدا شوم
ستا په پیزوان کي شیطان سوردی
ستا په تندي کي سور کي خال دی
ستا په توست مې جامې رنگ کړي
ستا په توست مې جامې رنگ شوي

ستا به د والی، زما به کت خاور و له ځینه
خلک او سوانی بر سر و شو نډو توستونه
زه چې قدم پر قدم ودم تايادوسه
زه په ولکه د بېلتانه ورغلي يم
پر ما پیري د بېلتانه ولاړي دینه
زما به پاته شي په زړه سوي داغونه
له یوه لوري په خندا راشه سینه
که سرمې لارشي غوږه وکله دې پر یرمه
په اخیرت به خدای ته څه جواب کومه
د جدایی په لور دې خس و سوم سینه
ما ژړوی در قیبانو پېغور ونه
خدای دې خوشاله کړه چې زه خوشاله شم
زه یم پردېس دبل وطن څو ورځی یم
ما ژړوی در قیبانو پېغور ونه
لکه په باغ کي نری لار مالیار پرېځینه
اوس نو کفن تر ملا تړلی گرځومه
هر شیبه مې ستا خو لگی ته لمسوینه
که په اسمان کي ژپړی امر رنای کوینه
اوس به رنگ کړي جامې چېرته گرځومه
په توست رنگ جامې به چېرته زړومه

ستا په توست کې هسې خوش یم
ستا په جفا سې پر وانه شنه
ستا په جمال روړو سو زېرم
ستا په جمال سې دې قسم دی
ستا په خوله کې سپین غاښونه
ستا په دالان کې اثري شوم
ستا په دېدن به زه سوړ نه شم
ستا په دېدن پسي جانا نه
ستا په دېدن پسي جانانه
ستا په دېدن پسي جانا نه
ستا په دېدن به سړه نه شم
ستا په دېدن سې د و نه ښه شی
ستا په دېدن من دې خاورې واورې
ستا په را تلو به څه و نه شی
ستا په را تلو سوزی قاریرې
ستا په رضا زما رضا ده
ستا په روضه سی خان داخل کېر
ستا عاشقی کې سو دایی شوم
ستا په فراق سې زړه ژړېږي
ستا په کتو خاورې زړ کېږي
ستا په کتو خاورې زړ کېږي
ستا په لېدو سې زړگی وچاود

لکه ما هی چې په او بو خوشاله وینه
ما ژړوي د رقیبا نو پېغور و نه
پتنگ خونه یم چې یو دم او خپه شمه
چې ډېر کړ او دې په دېدن پسي کومه
ماته یې وریجې که چې ښې یې و چېچمه
اوس راته دود که دغو نچوڅنوسر و نه
که د سینو توتې دی زړه ته و گنډه
سترگو سې وکړه د چینوپه شان ډنډونه
په نم دسترگو باغ د زړه او به کومه
لکه یعقوب پیغمبر وړوند په سترگو شوم
که تما سی و جود سې گسترې شی سینه
لکه رنځو رچې اساو اخلی و گډ خینه
ته سې بوراز ه دې د گلو غنچه یمه
پر ما به کښېر دې د عمرو نو احسانونه
زه به خولگی په درواز کې در کومه
ته سې پاچا زه دې په در کې گدا یمه
یاسې حلال کړه یاسې سر که حاجتونه (۱)
لکه قصاب په لا رې حم گو تې شمېر مه
عالم ژړېږي په ما او ښکی تو یوینه
ماته دی وکتل نو خاورې اېږي شوم
که راته وگورې د سر و زړو به شمه
لکه دېوال چې زلزلې چولی وینه

(۱) په ت ژ کې د حلال په پای ایره راغلی ده.

ستا په سر و ند سې دی سر ایښی
 ستا په نټکی کې شیطان ناست دی
 ستا په نټکی کې ریمار ناست دی
 ستا په نیستی سې پر واند شته
 ستا په یاری کې داسې وچ شوم
 ستا په یاری کې سودایی شوم
 ستا په یاری کې سې رنگ زېر شو
 ستا په یاری کې توستی شوم
 ستا په یوه تو سندرنگ زېر شو
 ستا په هجران کې چې تل ژاړم
 ستا تر خمار و سترگو جار شم
 ستا تر خمار و سترگو جار شم
 ستا تردې ښکلی بوري جار شم
 ستا تر قیامت احسان من یم
 ستا تصور چې خوب کې راشی
 ستا تور بانه سې په زړه خښ دي
 ستا جدایی داسې ستی کړم
 ستا خو ابدی سې خو ابدی ده
 ستا خو به تمه دیدن شی
 ستا خو پر وارا باندې نه شته
 ستا داور بل نه دی کپړي
 ستا دایلی په شان غړی ده

در قیبانو دې لاس خلاص څه چې کوینه
 چې په ورو ورو یې رپوي راوړی غمونه
 هره شپه سې ستا خو لگی ته لمسوینه
 نیستی وسله ده هاګان یې گرزو ینسه
 لکه چې غز په نری باد کړی فریادونه
 لکه سیز وب پرلارې حم گوتې شمېر مه
 دو اوې خور مه رنگ سې ځای ته نه راځینه
 په اورستی شوم څو ک سې خواله نه راځینه
 زه دتوست جاسی په غاړه گرزو ینسه
 تن سې او به شو ټول له سترگو تو یا شو مه
 کاره بانه دی دزړه سر زخمی کوینه
 که په کتو زړه له گوگل راڅخه وړینه
 په اوږه ستا دی کبره زه د سره ځمه
 قلمه غم دې زما یا رته و لیکنه
 نیمه شپه پا ځم تر سبا سږګی و همه
 په اننگو سې وینې ډنډ ولاړې دینه
 لکه دښکار غوښه چې اور کې وریته شینه
 رب دې خوشاله که چې زه خوشاله شمه
 پر ما پر تې دی تورې خاورې انبارونه
 زه خو په تا پسې رنځور شوم و به درمه
 دسینو خټکو ته دې ځان پنا کوممه
 زما شړی ده ستا به چېرته خوښه شینه

ستا د بڼو په غشو خو ډشوم
 ستا د بېلتون په داغ ستنې شوم
 ستا د پوتې چا رگل د پاره
 ستا د تر و و سپېر مونه جار شم
 ستا د تو سته نه خلا صېرم
 ستا د تگي تسپې په لاس دی
 ستا د چا رگل خلو ر پرې دی
 ستا د چارگل په پر وغوڅ شوم
 ستا د چارگل په یروغوڅ شوم
 ستا د خمار و سترگو جار شم
 ستا د خو لگي داسې سزه ده
 ستا د سینې انار پاڅه شول
 ستا د دوو سترگو دپاره
 ستا دې قسم وي چې زرگر شه
 ستا د دیدن باران دی وشی
 ستا د دېدن په انتظار کې
 ستا د دېدن په انتظار کې
 ستا د دیدن په تمه تمه
 ستا د دیدن په تمه تمه
 ستا در باب بشرنگ سې ترغوډ شو
 ستا د وصال په تمه تمه
 ستا د وصال د سترخان راغی

سړې سړې وینې مې پر گرېوانونه
 خو چې وصال په لاس راځي قیامت به شینه
 زه د زرگر په دوکان ورځي تېرومه
 لکه سمستې د کمره سزه کوینمه
 که زه هر څو هر چاته وخورم قسمونه
 زه په درکې شکرانه پښېما نه یمه
 خلو ر پری نورې کره چې زه در وڅېرمه
 وړو کی لوی شوم جوړسې نه شول پرهارونه
 سړې سړې وینې مې ځی له پرهارونه
 چې تازه کیږي پرې زما د زړه گلو نه
 سړي نبات سې پرخواه تریخ و لگېدنه (۱)
 داپی باغوان که چې موزیان ترې ځغلو مه
 د کلی جنگ دسور خبرې تېرومه
 زما خیالي او ر بل ته جوړ که تاويزونه
 که ځمکه خټه شوه اسابه لگوممه
 حیرانې سترگی سړې دگل په شان لرمه
 سترگې سپر اېسی لکه گل مدام لرمه
 په توره ږیره کې مې سپین و لگېدنه
 کچکول په غاړه گرزوم سلنگ دې کر مه
 لکه بنا رو د بلی سر ته و ختممه
 ماقبول کړی تما سی عمر غمون نه
 څوک به ما په شې څوک به وچي شو لنډې ځیمه

(۱) په (ذ، پ) کې د تریخ پر ځای ستنغ را غلی دی.

ستاد وصال زما نه لرې
 ستاد وصال کپړه اوږده که
 ستاد هجران په اوږد کباب یم
 ستاد وصال په تمه پام
 ستاد وصال په کسوځه راغلم
 ستاد هجران په جېلاخانه کې
 ستاد هجران له تابه و تابه
 ستاد هجران د غم لښکر ته
 ستاد هجران په غم کې یاره
 ستاد هجران شتی زخمی کړم
 ستاد هجران خزان پرې راغی
 ستاد هجران په لمبو وسوم
 ستاد یاری به لاس وانه خلم
 ستاد یاری پېغور یې را کړ
 ستاد یاری نه توبه گارشوم
 ستاد سینې نارنج پاڅه شول
 ستاد یاری نه به وانه وړم
 ستاد یاری په تمه تمه
 ستاد یې په خپل حسن قسم وی
 ستاد یې قسم په حسن خپل یې
 ستاد یې په خپل حسن قسم وی
 ستاد یې قسم په پاک الله وی
 ستاد یې قسم په ذوالجلال وی
 ستاد یې قسم په ذوالجلال وی

زه به د هجر عمر چیرته تېر و مه
 دیار انې پاله پرې تېښگه که سینه
 هجران دې اوږدی زما زړه کبابوینه
 که له بیلتنو نه دی خبر شوم سر به شمه
 د بېلتانه پولیس می وتړل لاسونه
 زه د وصال په تمه شپې سبا کوم
 لکه ماهی چې بې اوبو شی زړه یې چوینه
 وار می خطا کلا د صبر جوړ و مه
 دېنو څو کې می تل سرې په ژړا وینه
 خدایو و لالیه خون به ستا په غاړه وینه
 زما د زړه د باغچې گل ورژېد نه
 ته د وصال شربت را ولیږه مېنه
 که می د زړه کترې د تور و سره ځینه
 مېه ملا تړه چې د واره سره ځمونه
 درسوایی په رنگ دی زه و شرمېد مه
 که په سا لویې پتوې بوی یې را ځینه
 زه پار وگریم ښاماران اوږده کومه
 لونه تیر شول اوس به وړي ټول لومړه
 د دیدن ځای دی چې وروږده قدمونه
 که یار دې بل وي ماته را کړه جوابونه
 چې د دیدن په وخت کې وروږده قدمونه
 ماد غما ز په خنجر مه وژ نه سینه
 زما د پاره پراو ر بل کښېږده خپل لاسونه
 که می دا حال وی نور خصت را کړه چې ځمه

ستادې قسم په ذوالجلال وی
ستا دې قسم په ذوالجلال وی
ستادې قسم وی کتاب خوانه
ستادې قسم په ذوالجلال وی
ستا دې قسم په حسن خپل وی
ستا دې قسم په ذوالجلال وی
ستادې قسم وی چې زرگر شه
ستادې قسم وی خپله یاره
ستادې قسم وی مرگه راشه
ستادې قسم در بپه نوم وی
ستادې قسم وی خولگی را کړه
ستادې قسم وی سرگه راشه
ستادی دسترگو اشارت وی
ستا په د بدن پسی لېوال یم
ستاد دید ارونه ته ناستوم
ستا دراتلو په انتظار کې
ستا دراتلو په انتظار کې
ستادیوه د بدن د پاره
ستاد زخمونو علاج دادی
ستاد سر و شونډو شربت را که
ستا دیوې ورځی خنداوه
ستا د سرو شونډو غلا شوه گرانه

یو یار دې زه یم نور دې خو نیولی دینه
چې سخ تدراشې سخ ته مه نیسه لاسونه (۱)
چې دکاتب په حق کې پورته کړه لاسونه
سلام دباد په لاس را ولېږه چې مرسته
که یار دې بل وی ماته مه خا نده مینه
چې ددې ن په ځای کې وروږده قدسو نه
زما خیالی او ربل ته جوړ کړه تاوېزونه
دعا کوه چې ستا دیدن مې نصیب شینه
یار بی وفا شونو ر ژوند ون چاته کومه
چې مې په لویه لار کې پرې نه ږدی مینه
لکه سپری په دیوالو را غلی یمه
زه دبېلتون په عمر ډیر ستومانه شوم
دغما زانو دې لښکر را پسې وینه
وړی زرگی مې په د بدن سوړ که مینه
دعشق اور مې په زرگی کې تازه شونه
ددیدن وړی په ژړا وخت تېرومه
سپوږم ته گورم شپه سبا راباندې شینه
له خدایه تل خپل لیونتوب غواړم مینه
چې زه پرې کښېږدمه د وصل مله مونه
شونډان مې وچ دی چې سیراب ورباندې شمه
زما دې رنځ د سلو کالو که مینه
په لنډه زنه دې شین خال پیره کوینه

(۱) د (دم) په نسخه کې سخ تدراشې پر ځای چې په ماراشې را غلی دی .

ستا د سفر ملگري را غلغل
ستا د سينې ازار پاخه شول
ستا د سينې پر كلا جنگ دی
ستا د شين خال په تصور کې
ستا د ريښمينو زلفوز ارشم
ستا د بنايست گلونه ډېر دي
ستا د بنايست دوران به تېر شي
ستا د عزت لايې سې وکړې
ستا دې د زلفو يوتا راکړه
ستا دغا بنسوپه ننداره شرم
ستا د گيلاس په شان غړی ده
ستا د ديدن په تمه تمه
ستا د ديدن باران دی وشی
ستا د ديدن باران ونه شمو
ستا د وصال باران دې وشی
ستا د نېستی پېغوريې راکه
ستا د پېژوان خلور پرې دي
ستا د ديدن په تمه تمه
ستا د ديدن باران ونه شمو
ستا د د بدن دا خا صيت دی
ستا د قامت فکر مې يوسی
ستا د قامت په خيال کې تل وی

تادې سيرات کابل کې څه ليدلې دینه
ما پرې باغوان کړه چې هرڅوک ترې نه شرمه
يا به ځان بايلم يا به ونيسم برجونم
زړه مې شوشين ديدار مې ونه کړ مينه
کتار کتار دې په مخ څنگه خوند کوي نه
ځولې مې تنگه زه به کوم کوم ټولومه
زما په زړه به پاتې شي سوی داغونه (۱)
ما د همزولو شرمند نه کړې مينه
چې پي پيو نه کړم د زړگي نري درزون
تا ورته واچول د سرو شونډو کولپونه
زما شپي ده ستا به کله خوښه شينم
سترگوسې وکړه دچينو په شان زېمونه
چې د غه تېري سينان پرې او به شينم
په نم د سترگو باغ د زړه او به کوسه
که زمکه خټه شوه همسا به لگومه
جانانه لورکوه چې وړی ټولوسه
لکه ارې دی څو کېدارتالی و هينم
دانتظار انگار مې وسول اندامونه
د مقصود بوتې مې ونه نيول گلونه
يو ان خوشحال له تمام عمر خپه يم
زړه مې زخمي آرام مې نه کېږي مينه
صبر لمبه شي ځنې پورته شي دودونه

(۱) دس په چاپي نسخه کې دويمه مصرع داسې ده:

زما په خو د زړگي به پاتې شي داغونه.

ستا د یاری نه ډېر ویر یرم
ستا یا را نه لنډی دېوال دی
ستا د یاری پیغو ریې را کړو
ستا یا را نه د تمین پتۍ دی
ستا د وطن لاړو ته گورم
ستا د پیزوان لاندی اوده شوم
ستا د یسو ه دېدن لسه پاره
ستا در باب غرې تر غوړشو
ستا د دېدن نه به تمه تمه
ستا د دېدن نه به تمه تمه
ستا د دېدن ولې شوې و چې
ستا د دېدن په تمه تمه
ستا د دېدن نه په تمه تمه
ستا د دېدن نه په انظار کې
ستا د دېدن خونه قیمت دی
ستا د دېدن سیلاب را نه غی
ستا د دېدن کاختی دی نه وی
ستا د دېدن باړان دې وشی
ستا د وصال باړان که نه وای
ستا د وصال پیاله مې نوش کړه
ستا د وصال په بد له کې
ستا د وصال په ارزو کې
ستا د مجلس نه مې زړه نه شی
ستا د نېستی پیغو ریې را کړ

دلرې لرې تماشا به دې کوسه
ما دلنډی دېواله ډېر دنگلی دینسه
میننه ملا تره چې دواړه سره خوسه
ستین پتۍ مې اړاوه ستو ما نه شوه
جانانه سنا له مکه هیڅو ک نه راځینه
جانا نه ورو یې رپوه چې باد راځینه
لکه دې مور ته دوه لاسي سلام کومه
کنډول په لاس منگي ته تیرې و درېدسه
لکه او بری په چر کې و چه پا تې شوه
لکه فقیر چې د خیرات په تمه وینه
زما د زړه په گیاه او رو لگېد نه
لکه ریدی په دامانو و ژرید نه
له ډیره غمه لکه د روی و چه شوه
په سترگو وړ و ندشوم اوس په زړه دېدن کومه
که سر پرې درکړم باقید دار به خونه شمه
لکه او بری په خوړ کې و چه پاته شوه
که دبل هر شی کاختی وی تېره به شینه
چې د غه تیري عاشقان پی او به شینه
ستا د بېلتون لمبو به سوی وای گلو نه
بیا د هجران په اوړي مې سیزه مینه
قبول زما دی د دنیا ټول زحمتونه
د انتظار سترگې مې تل په ژړا دینسه
بېلتون دې خوارشی ما او تا جدا کوینه
میننه ملا تره چې بل هیواد ته خونسه

ستا د د بدن په انتظار کې
ستا دې قسم وی مخ راستون کړه
ستا د یوه د بدن د پاره
ستا د یوه گلاب د پاره
ستا د یوه د بدن د پاره
ستا د بدن شراب سې نوش کړه
ستادې قسم وی خولگي را کړه
ستادې قسم وی یو وار راشه
ستادې قسم وی په خندا شه
ستادې قسم وی خوبه راشه
ستادې قسم وی مرگه راشه
ستادې قسم وی یو وار راشه
ستا دې قسم په ذوالجلال وی
ستا لو پته سې دې کفن شی
ستا له بېلتونه هسې تنگ یم
ستاله دې سرو شو نه وقر بان شم
ستاله وطنه سې زړه نه خسی
ستا یارا نه ډو به جا له ده
ستا یاران د پر ورو، او ردی
ستا یارا نه د کیمور غردی
ستا یارا نه د کیمور غردی
ستا یارا نه د کمره گل دی
ستا یارا نه د خره سو رلي ده

وجود سې ټول داغ د طاوس وگرزیدنه
د سپیلنو په شان لوگی د رپسې شومه
اور سې بانه کړ کور په کور وگرزیدنه
زه د باغوان پښوته سرتوره ولویدنه
زه خوشامندي ستا د ټول تېر کومنه
ما فراموش کړه د دنیا واره غموننه
نور سې دغم په اور کې مه سوخه سیننه
دسهار باده خزان سړاوی کړل گلو ننه
زه مسافر یم سوی زړه پرې سړومنه
چې د شیرین جانان دیدن درکې وکمه (۱)
د بیلتا نه په تبه ډیر نا جوړه شومنه
د زړه کښتۍ سې دغم باد نسکوړه ویننه
پلو که لرې مخ ته مه نیسه لاسو ننه
چې تو ر لحد را باندي زیر گلو نه شیننه
لکه بلبل چې په قفس کې بندی وینه
کله غوړتۍ شی کله وسپړی گلو نه
نصیب روان دی زه بندی ورسره ځمکه
زه دې جالې ته وارختا ولاړه یمه
نه پی تود یزم نه سې زړه صبر کوی نه
ما د کیمور د غره نه ډیر د ننگی دینه
زه د کیمور د ختونه یم سړ به شمنه
گل سې بوی نه کړ له کمره نه ولوېدنه
خو کک چې د خرویاړي کوي لتې به خورینه

(۱) په (غل) کې د (شرین) په ځای (خواړه) راغلی .

ستا یارانې سې سود گنله
ستا یارانې د شمکې ده
ستا یا رانه سې کړې نه وای
ستا یارانې د کاجل تال دی
ستا یارا نه دشوې تال دی
ستا یارانې دوه نیمې وړخی
ستا یارانې د ونی سوری
ستا یارانې سې ارمان نه ده
ستا یارانې د شگو پنه دی
ستا یارانې داو بو پنه دی
ستا یارانې کې سې زړه بایلو د
ستا یارانې خولوی افت دی
ستا یارانې د شگو بند دی
ستا یارانې ته سې زړه کېږی
ستا یارانې تمه پرې شوه
ستا یارانې به تو به نه کړم
سترگو او زړه مصلحت وکړ
سترگو تر سترگو پورې فرق دی
سترگو ته رنگ درنجو وړکړه
سترگو ته رش درنجو وړکړه
سترگو ته گرد درنجو وړکړه
سترگو ته رش درنجو وړکړه
سترگو کاته د خیال شروع کړه
سترگو کې نوی نم پیداشی

سود سې ونه کړ زیان سې راوړ اسبارونه
شمکې تر یخ دی له ناکامه یې تېر و مه
خان سې د سیند په چپو وړی وای سیننه
کاچل ولاړوی تال یې ځی په گرنگو نه
دشوی تال سې خپژ اوهر نځو ریې کړمه
زما دی رنځ د سلو کالو کړ سیننه
کله په ما کله په نور و خلکو ویننه
خان سې ارمان دی چې په تا و شرمېد مه
د شکو پنه چې شوک وړی ستړی به وینه
پنه چې وچېږي ما هی لته تېر تېر یسینه
زه په بایلی زړگی څه تکیه کوسنه
ما له افته خان سانه پرې اخته شومه
ماچې د شگو بند تار ه ستوما نه شومه
په څه خبره به اشنا د سره شمه
اوس دی د غمه لېونی گرځم سیننه
که جلاتان سې سر له تورو سره وړیننه
د مینې غم دی په تقسیم به یې کالو نه
د جانان سرې سترگی اصیل غلامویننه
خولې ته دې رنگ دد نداسې وړکړه مینه
د مسافر و وخت نژدې دی رابه شیننه
شونې و ته رش دد نداسې وړکړه مینه
خولگی ته رنگ دد نداسې وړکړه مینه
د زړه نه آه سې تر آسمانه پورې ځیننه
نوی جانان چې چا نه نوی جدا شیننه

سترگو کې سترگو ته خای را که
 سترگوله واره خواب ور که
 سترگودې بیا ناغې پیدا کړې
 سترگو دی جنگ را سره و که
 سترگودې جنگ را باندې راوړ
 سترگودې جنگ را باندې بایلو د
 سترگودې جنگ را باندې بایلو د
 سترگودې زخم په زړه را که
 سترگو سې زړه ته ضرر پېښ کړ
 سترگو سې زړه ته خواب ور که
 سترگو پسات را باندې و که
 سترگو نه کو سه گناه شوې
 سترگو نه خاخم ټول اوبه شوم
 سترگو و زړه ته گيله و که
 سترگې آسمان او ښکې باران دی
 سترگې به ولې او ښکې نه کړې
 سترگې په چل غږ وه یا ره
 سترگې خو تارا کړې خدایه
 سترگې خوتا ور کړې خدایه
 سترگې خوتا ور کړې خدایه
 سترگې خو هر چا تو رولې
 سترگې چراغ سینه دې باغ دی

سترگې سې ستاد سترگو ډېرې و ډېرې دینه
 چې سین ته یې او ښکې بیا زه تسو یومه
 دناغه دارو سترگو څو کک طاقت لرینه
 بانه دی تللی دی لښکر را ټولو یښه
 بانه دې ځی تر شا لښکرې خبر و یښه
 قجیر بانه دې شهزاده گان په ماتې ځینه
 اوس دې دا او ښکې ننو اتی چاله ځینه
 وړه خندا دې لا پرې مالگې دورو یښه
 نور یې دباز به شانتې پټې گرزوسه (۱)
 چې سین ته یې او ښکې مونږه تویو ونه
 نور به یې دباز په شان گندلې گرزوسه
 چې زړه سین شی سترگې تل کا ته کوینه
 چې نااسید زه دجا نان له وصله شوم
 چې سین ته شوې او ښکې مونږه بهو ونه
 د زړه پټی دغم دانې پکې کر سه
 چې په موسم دخوشالۍ راغله غمو ښه
 دلان گړ ځی غټې سترگې خو ښو یښه
 ظالم سوزی سې له کتو منع کوینه
 په دغه سترگوبی گناه کوي قتلونه
 که یې راوړاوی نسکو ربه شم مینه
 په داسیرات کلي کې زه و شر مېد مه
 په زړه سې داغ دی ټکورونه و رکو مه

(۱) په (ل) کې د زړه ته ضرر په خای زړگي ته غم د پټې په خای گندلې راغلی دی.
 دم ټاپه نسخه کې د ضرر په خای نقصان او د (نور یې) اوس به یې راغلی دی.

سترگې چې ستاسې دي لېدلی
 سترگې د باز په شان غورځنگ کا
 سترگې د باز کاته د زانسي
 سترگې د بامه کړه را پورته
 سترگې دستا سترگې زما دی
 سترگې دې سړی څه پردی ژرلی
 سترگې د شرم حیا خای دی
 سترگې د یارچې په کې نه وی
 سترگې د بدن باندې سړې کړه
 سترگې څه ولی بانه لرگي دی
 سترگې دې باز زه سی تومه ده
 سترگې دې ډیرې ښایسته دي
 سترگې دې سړې جوړ دې ژرلی
 سترگې دې بیاتوړول غواړی
 سترگې دې بیادگل غوتی کړې
 سترگې دې بیا خو نکاري سړې دی
 سترگې دی بیا را ښکاره نه کړې
 سترگې دې بیا را ښکاره نه کړې
 سترگې دې بیابنه ژر اسرې دي
 سترگې دې بیا را ښکاره نه کړې
 سترگې دې بی اجله مرگ دی
 سترگې دې بی اجله مرگ دی

لېده دنور و سترگو خوند نه را کوی نه
 په دنگول نیسی د مینو ځیگر و نه
 په یو نظر دې د جهان و کړل سیلو نه
 یار دې په سر و وینو کې لټې ټکسینه
 ماتاته کسه د یاری و یلی و نه
 یادې پلار سر دی یادې کړي دي خو بونه
 چې مینه راشی حیا واخلی رخصتونه
 که وطن ټول شي سره گلونه و راندی شینه
 د کوره زه په به بهانه راغلي یمه
 د جازان مینه پکې ناوې گر زو سه
 هر ماز یگر یې په سر و نو کوشو کوی نه
 که چک بانه پی حالو ول ختلي دینه
 د کور کافر و درته څه و یلی دینه
 لکه دلمې پټی غواړی بارانونه
 بانه دې پورته که چې و سپری گلونه
 گمان مې کېږی عاشقان در باندې مینه
 گوره چې سره دې دراتلو په ارمان شومه (۱)
 په انتظار کې دې اشنا ستو ري شمارمه
 تاته ظالمې سور کی څه و یلی دینه
 پرېر ده چې سره دې دراتلو په تمه شمه
 په بی اجله مرگ مې مه و ژنه مینه
 چې راته یې وکتل غلام یې د خان کړمه

سترگې دې بی اثره نه دی
 سترگې دې بې تاثيره نه دی
 سترگې دې د و سره اثري دی
 سترگې دې تورې په څنگ گوري
 سترگې دې ډکې تمانيچې دی
 سترگې دې ډکې تمانيچې دی
 سترگې دې ډکې تما نچې دی
 سترگې دې ډيری اثر دارې
 سترگې دې تورې اور را پورې
 سترگې دې تورې را ته گوري
 سترگې دې تورې په رنجو کړه
 سترگې دې تورې په څنگه گوري
 سترگې دې د و سره اثري دی
 سترگې دې زر کې نه بڼایسته وي
 سترگې دې جگې کړه ابدارې
 سترگې دې ډېرې بڼایسته دي
 سترگې دې وې و تلې نه وي
 سترگې دې و و زه را ته گوره
 سترگې دې وې څه و نه خو نه وي
 سترگې دې و لې تور و لې

لکه د کوډو سړی برگې برگې دینه
 را ته دې و کتل د ځان غلام دې کړمه (۱)
 ماته دې و کاته د ځان غلام دې کړمه
 د سپوږمۍ خورې له ژوندون دی و و یسته
 په برج پر تې دی و ار له واره دزې کړینه
 زه دې په ډکو تما نچو و یشتلی يممه
 زه خوار غریب پر لارې تلم و دې و یستمه
 چې پې کړې تورې روغ سړی رنځور وینه
 د جنت د رې په خالو دی سین کړمه
 دکا کالو ری مابه و رک کړې له وطنه
 د مسافر اشنادی غبر دی رابه شینمه (۲)
 د پاچالورې مخ را واره و چې مرسمه (۳)
 چې په کوم لوري اړوي زلزلې شینمه
 په شوگیر و نو دې خرابی کړې مینه
 د وینو دارې مې له زړه در پسې ځینه
 د اتور بانه دی د چنډر و لښتې دینه
 په ایر و پت او ردې لیده پرې و دې سومه
 په تش کاته به دې شوک سر نه پرېکوینه
 چې په کاله دې لوئیدم نه دې لیدمه
 په زخمی زړه دې زما ورو لگا و نه

(۱) د(د-م) په نسخه کې د (را ته دی و کتل) په ځای (ماته دې و کاته) دی.

(۲) په (تژ) کې د(کړه) په ځای (کړی) او د (اشنادې) په ځای (جانان می) را غلی دی

(۳) په (م'س) کې (د پاچالورې) پر ځای (دچادکورې) را غلی دی.

چې پکې و وینی دسر و وینو ډنډونه
 ستاد بنولاندې سې زړه دی خړ ډبه شینه
 گمان سی کیږی له یاری اخلي لاسونه
 ستا په کتو پسې سې ډ پر کړی مزلونه
 ترې گړ ډ بدلی درنجو تور دیو الوڼه
 زما د زړه قلعه د بېخه نړ وینسه
 ردې ردې دښامارانو سترگې وینسه
 زه دې په ډکو غر بنو ویشلی یمه
 لکه گلاب چې ددوه نیمو ورځو وینه
 چې په مالت دې لوئېدم نه دې لیدمه (۱)
 له خایه سرې دی که تا ډېر ژر لې دینه
 په شبگېر وکې به یې خړا بې کې مینه
 ماته چې گوري لېونی دې کړم سینه (۲)
 چې په ژړا شی سرغلرې تو یوینه
 چې له گودره را ختم و دې ویشتمه
 بل ترې چاپېر د توروز لږود پوالونه
 لکه لو ننگ چې په منه تو بلی وینه
 دسپوړسی خوری په شغلو دې واخیستمه
 خنگ دې زما د یاری واخیسته لاسونه
 شونډه و ته رش ددنداسې ورکړه مینه
 که غرونه سره شی کانهي ټول شی سره لعلونه

سترگې دې زړه ته رانږدی که
 سترگې دې نرسی کړه را پورته
 سترگې دې سرې راواړولې
 سترگې دې ماته را کړې کړه
 سترگې دې سرې لکه دزر کې
 سترگې دې روغ دیم گوزار دی
 سترگې دې سرې ردې ردې دی
 سترگې دې نه دی غر بونی دی
 سترگې دې سرې راواړولې
 سترگې دې وې و تلې نه وې
 سترگې دې سرې راواړولې
 سترگې دې ډېرې ښایسته دي
 سترگې دې سرې زانغې دې توري
 سترگې دې دواړه رانژدی کړه
 سترگې دې ډکې تو مانچې دی
 سترگې دې ډنډد پښاوردی
 سترگې دې سرې بانه دی توردی
 سترگې دې توري تر خنگ گوری
 سترگې دې وې و تلې نه وې
 سترگې دې توري په رنجو کړه
 سترگې دې یا رته نه رسیږي

(۱) په (غل) کې د (مالت) په خای (انگر) دی .

(۲) په دم کې د چې پر خای پی راغلی ده .

سترگې کړاړی کړه را پورته
 سترگې را واره د لبره
 سترگې را واره د لبره
 سترگې را پورته کړه جانانه
 سترگې را واره و جانانه
 سترگې را واره جانانه
 سترگې سترگو ته محتاج شوي
 سترگې مې تا ته تورولي
 سترگې مې تا ته تورولي
 سترگې مې تور په رنجوشي
 سترگې مې تو په رنجو کړي
 سترگې مې خپلې دي پرې ژالم
 سترگې مې خوړلاس مې پرې ايښي
 سترگې مې دواړه تکي پرې دي
 سترگې مې د يري وليدلې
 سترگو مې زه ته درخواسه وکړ
 سترگې مې ستا په لور کبري شوي
 سترگې مې تپي تپي کيږي
 سترگې مې ويا سي چي وندشم
 سترگې مې زه ته رانږدي که
 سترگې مې چري وري نه شوي
 سترگې مې يا رپسي نور ږيري
 سترگې مې سرې دي رنگ مې زيردي
 سترگې مې په پا کوه ژالم

ستا تر ښو لاندې مې زړه دی خو به شينه
 قسم دی ياره چې تولا در با ندې شومه
 مال و سرد واره مې فدا در باندې دينه
 به غير له تا به دنيا و را نه په ما شينه
 زړه رانه غواړي ستاد سترگو دېد نو نه
 دگلو خا نکه دې په سرو لار هيمه
 ځکه محتاجه دريبارد سترگو شومه
 چې ته رانه غلې په سا لويې پاکومه
 چې ته رانه غلې په سرو او ښکوي مې مينځمه
 چې تور کاگل توري دې زلفي و وينمه
 د مسا فرجا نان مې غبردی را به شينه
 خوله دا شناده او ښکې نه پرې تويومه
 داشنا غم پکې غريږي و نډبه شمه
 زه تل ژر په خپل جانان پسې کومه
 دېنا رو سترگې د چنا رغو مې دينه
 پکې را جمه دی د سرو وينو د نهونه
 لکه جنه دې په شهيدانو کبري شينه
 زړه مې ژر ږيري ديار غواړي دېد نو نه
 چې بي وفا جانان په عمر نه وينمه
 چې پکې وويني د سرو وينو د نهونه
 ديار در برته مې مينه نيولي وينمه
 دسور له داره تور دار و پوري کومه
 ديار د غمه تر سبا شېگيره و مه
 چې زړه د ره بېنوا شه لي يمه

سترگې مې ډېرې ولیدلې
 سترگې مې ښایې چې چینې شې
 سترگې مې ډېرې ولیدلې
 سترگې کچکول که دیدن واخله
 سترگې له خوبه کړه راپورته
 سترگې له سترگو نه شرمېږي
 سترگې دې سرې راواړولې
 سترگې کړاړې که راپورته
 سترگې ښکړې شوې قسم خوري
 سترگې مې سرې د وینو غږ شوې
 سترگې مې زړه ته په ژرې شوې
 سترگې مې غلې غلې خاندي
 سترگې مې ډېرې ولیدلې
 سترگې مې ډېرې ولیدلې
 سترگې مې تورې بې رنجو شې
 سترگې مې ډکې له ژړاوې
 سترگې مې ستا په لور کې شوې
 سترگې مې زړه ته شوې راښکته
 سترگې مې ستا لیدلې نه وې
 سترگې مې ستا په لور کې شوې
 سترگې مې ستا په لور څلور شوې

زما د یار سترگې ښکړولې لگوینه
 چې یې اوسیدد بدن قطع د یار شینه
 چې پرې رغېږه هغه سترگې نه وینمه
 ښکته یې ره په ښه راغلی یمه
 گل مې په لاس کې سلاسي ولاړه یمه
 اشنا له مانه شرمیدنه یې لیدمه
 د اصله سرې دې که دې ډېر ژر لیدنه
 ستا تر ښو لاندې مې زړه دې خوږ به شینه
 که مې اشنا په عمر خپل لیدلې وینه
 ما د اشنا له غمه ډېر ژر لیدنه
 وړخنې غواړي پخوانی ملاقاتونه
 زړه مې ژړی چې جدا له یاره یمه
 ددې تیرا سترگو کې زړو څاڅکي دینه
 د نجلۍ سترگې مې تهر سوړی کوینه
 چې تو راوړبل تو رې دې زلفی و وینمه
 چې یار مې راغی ورته شنه له خندا شومه
 ځکه مې اوبه کې قا پېلېد رته درځینه
 ستا دیدن غواړي تاسې زړه کې لټوینه
 ستا په لید و دسترگوا ورته پرېوتمه
 لکه جنډېد شهیدانو پر قبرونه (۱)
 چې ته راغلې سو دایې د جهان شومه

(۱) په م، ت نسخه کې شهیدانو پر قبرونه پر ځای (په شهیدانو کېږي وینه) راغلی دی.

خلک به وایی چې شراب یې شکلی دینه
 د مور له داره په رنجو یې تو رو مه
 خدای مهربان دی گوندې وشی دیدنو نه
 ماد اشنا له غمه ډېر ژرلی دینه
 د جانان غم پکې رغو پری وندیې کړ مه
 پکې اغزی ستا د جفا ختلی دینه
 داشناس تر گې په هروخت جنگ جوړ وینه
 دیا ر پیغو ریې را کاو په ژر اشو مه
 روح یې معطل دی د اشنادیدن کوینه (۱)
 دا گه یې وې ستر گې ډسې تو روینه
 وړې لاسې دی غټې او رالگوینه
 زه پرې پو هیر م مسافر پرې غواوینه
 بیاد گودر په لاره سته یار له ځینه
 زلفې سنبل دی پر گوگل مزه کوینه
 په اورد هجر کې جوړتن سې سوزو پنه
 دنجلې ستر گې سې د ملکه ورکوینه
 منگو لې سرې سنگی په غېر گودر له ځینه
 گمان سې کیږی چې سې زړه راخه وړینه
 گمان سې کیږی چې سې زړه راخه وړینه
 گمان سې کیږی چې به بیا کوی قتلونه (۲)

ستر گې سې ستا په غم کې سرې دی
 ستر گې سې تا پسې خوږ پری
 ستر گې سې ستا لوري ته راوړې
 ستر گې سې سرې گرېوان سې لوند دی
 ستر گې سې سرې لاس سې پرې ایښی
 ستر گې سې سرې د وینو ډکې
 ستر گې سې ستر گو نه شر میږي
 ستر گې سې سرې گرېوان سې لوند دی
 ستر گې سې مه پتو یء خلکو
 ستر گې نری تو رې مزه کا
 ستر گې وړې ښې دی که غټې
 ستر گې و هی با نه پر پباسی
 ستر گې هوسې صراحي غاړه
 ستر گې یاقوت غا بنډی الماس دی
 ستر گې بیا کړې دواړه تو رې
 ستر گې یې تو رې په څنگ گوری
 ستر گې یې تو رې کړې عالمه
 ستر گې یې باز غونډې کړې غټې
 ستر گې یې تو رې په رنجو کړې
 ستر گې یې تو رې په کجل کړې

(۱) په ل کې د اشنادیدن کوینه په ځای (بې و فاجانان ر اځینه) راغلی دی.

په (غل) کې د (اشنادیدن کوینه) په ځای (بې و فایار یادوینه) راغلی

(۲) په (د-م) کې بیا کوی قتلونه پر ځای بیا زړه راخه وړینه راغلی.

سترگه د لمر تندې ته راغله
 سترگه د لمر په تندې راغله
 سترگود زړه په رنځ اخته کړم
 سترگې خوتا وړ کړې خدایه
 سترې خوشې په خیر راغلې
 ستم دې مه کړ ستم گره
 ستن د بنو شاه په کار ده
 ستن د بانه کړه تا رد زلفو
 ستن د بنو ته حاجت نه شته
 ستو روپه جمعه جرگه ورشيء
 سخر د انگورد پلار په خای دی
 سخته رنځوره خدای دې جوړ که
 سخته رنځوره خدای دې جوړ کړه
 سخته هغه وه روغه خلکه
 سختې نارې د زړه په زوړ شي
 سختې مې ډېرې دي لېدلی
 سر به دخپل وطن نه جار کړم
 سر به دخدای په نامه کښېږدم
 سر پر بالبت په اواری ږده
 سر پر کبره څنگله کښېږدم
 سر په پنجره وهل اسان دی
 سر په کبره څنگله کښېږده
 سر په نری څنگلې کښېږده

ورځ مې ښه نه شوه لیلی خوله نه راکوینه
 ورځ مې کبره شوه لېلاخوله نه راکوینه
 تر ژوندانه به سی روغه نه شي پر هرونه
 کجک بانه یې په زرگر جوړ کړې دینه
 سترې خوزهیم چې مې لارې ته کا تنه
 دستم گروپه دوزخ ځایونه وینه
 زړه مې زخمې دی د زړه زخم پرې گنده مه
 زما د زړه پرهار پرې وگنده سینه
 مخ ته مې گوره چې دې روغه شي پر هارونه
 چې سرو رجا نان زما را پخلا شینه
 خو ابې اندرو دې لوغر نې په اور شینه
 درتگ مې نه شته د عاکور درته کو مه
 درتگ مې نه شي تش د عادرته کو مه
 زه وم و لاړا شنا له ما جدا کېد نه
 زه دې د سختو نارو و وېستم مینه
 د سختو سخته جدایي ستاده مینه
 بیابنه سیالی زه دهمزو لوسره کړمه
 که سرور اشنا پخلا راسره شینه
 ستا تر بالبت لاندې مې زړه دی وران به شینه
 خوب دی کبرې څنگلې ډېر مژه لرینه
 فرهاده گران دی دهجران سوی دا غونه
 مخ مې را ستون کړه ښکلوه شینکې خالونه
 ناد نری څنگلې ډېر کړه ارمانونه

سر خومی هلته د رښکاره کړ
 سرخی دشنه ودې دوچند شی
 سر په زنگون د فکر مه ږده
 سر د نبیا نوچې سرداردی
 سر د دېواله راوچت کړه
 سر د نافی له رشکه سپین شه
 سر د بنښنونه را بېرون که
 سر د کړکی نه را بهر کړه
 سر راوچت کړه ر امداد خانه
 سر راوچت کړه ر امداد خانه
 سر گړی نه یم چې لمبه شم
 سر دې اسمان خنې دې و ر بڅی
 سر د سا دین په لوتنه کښېږده
 سرخ دې لېبان سپین دې دنداندی
 سر دې له خوبه را اوچت کړه
 سر دې په سر و لستونو کښېږده
 سر دې په غټه تېره کښېږده
 سر دې په لوړه تېره کښېږده
 سر دې دخدای په امان اوسه
 سر دې دتور لحد نه هسک کړه
 سر دې د قبر نه را هسک کړه
 سر دې را پورته کړه جانانه
 سر دې زما په وړانه کښېږده

چې په نارومې غاړې وچې شوې مینه
 چې سپین غاښونه په خندا پرې ښکاره شینه
 سترگې که بیرته یاره وکړه د بدنونه
 الله و ر کړی دلولو لا ک تاج دی سینه
 ناسردې یار دې ستا په سرزندان له ځینه
 چې توري زلفې یې ستا ولېدې مینه
 ستا په دیدن پسې سېلی راوړی یمه
 پرچلم زانگی توري زلفی شنه خالونه
 مو ر دې سر توره ده ولاړه ویر کوینه
 خو یندوله و ر کړه تسلي سلگی و هینه
 زه به دا خپلې غوښې ورو ورو تو یومه
 غاښ دی برېښنا او خوله دې پرخه اوروینه
 مسافر نه غواړی دېر و بالښتونونه
 تاته هیران دي ملا یکک دا سمه نو نه
 د گلولښته دې په سرو لاره یمه
 تابه دسر و لستونو ډېر کړل ارمانونه
 پر دی وطن دی یاره نه شته بالښتونونه
 شېرینه یاره دلته نه شته بالښتونونه
 خو لگی سې ستاده زه به یې تالره ساتمه
 ما په او ر بل تو مېلی گل راغلې یمه
 زه دې دشناختې خوا کې غلې ناسته یمه
 د گلو ډکه دې پر سرو لاره یمه
 پر دی وطن دی یاره نه شته بالښتونونه

سر دې ز ما په غېږ کې رېږ دی
 سر دې له هرې ونې جگ دی
 سر دې تر هرې ونې لوړ دی
 سر کېر ه ر اپور ته له کتابه
 سرخ مې لبان سفید دندان دي
 سر مې د خدای مال مې دکلي
 سر مې په سپینه سپینه کېږ ده
 سر مې و هه مال مې تالا کېر
 سر مې وړې وړې کوڅی کېر
 سر مې وړې وړې کوڅی کېر
 سر مې و هه مال مې تالا کېر
 سر مې د خدای مال مې دکلي
 سر مې دې ستاله سرد ز ارشی
 سر مې د غم په پالنگ کېښود
 سر مې مین و که اندروړې
 سر مې و هه مال مې تالا کېر
 سر مې په پښې څنگلې کېښود
 سر مې اسمان تنه مې حمکه
 سر مې و تاته قر بانی دی
 سر مې تر خپلې پېغلې جاردی
 سر مې خوږ پری جوړ نه یم
 سر مې په تود غړی کې کېږ ده
 سر مې د ملک د خا وړې څار شه
 سر مې په سرد ز نگون کېښود

هلته به څه کېږ چې باران د گولو وینه
 نښتره و نیسه دخيال ز پرې گلونه
 چناره و لې نه راوړې دخيال گلونه
 استاد کتاب تر ټکو ډېر دی ز ما خالونه
 له تافر بان دي بل ته خاورې اچومه
 په نور صورت مې اشنا ز روړ کېږ دینه
 چې د ز خمي زړگي مې و اوړې فر یادونه
 که مې له استاد یاری و اخیسته لاسونه
 غټې کوڅی مې دیار ډډې خوړ وینه
 وړې کوڅی مې یار په تول تلی دینه
 که اشنا دو هستر گې ښکاره کېږي خون بښمه
 که تور پیکي را پسې و اخلي قدمونه
 زه ستا په مینه کې سر کله درېغه ومه
 اول مې خوب د بېلته انه پرې ولېد نه
 تورې کوڅی به دې دور ورسر لاندې ږد مه
 چې ما یاری د بی وفا و کېر ه مینه
 پر کینه لېچه مې ښکاري دی سات به شینه
 رگونه ستوری زړه مې لمر و خلید نه
 ځان به قربان کړم که وصال مې نصیب شینه
 پټی به کړم سر کې به وړ لېږ مه
 پر ماسین جانا نه و کېر خیرا تونه
 نېستی خوړ لیه چې دې زړه خو شاله شینه
 وطنه ستا به همیشه څو کی کومه
 مستعرق ستا په خیال کې لارم پاد شاه شومه

سرمې دخداي مال مې دکلي
 سرمې دخپل اشنا نه جاردی
 سرمې دغم پرېا لښت کېښود
 سرمې ديار ترستر گو جاکړې
 سرمې ديار په غېږ کې غوخ کړې
 سرمې دې جار ترخپل وطن شي
 سرمې سرتور قران په غېږ کې
 سرمې له تن څخه جلا کړې
 سرمې نری نری خو ډېری
 سرودد عشق راته شروع کړې
 سړی په رنگ نه سړی کيږي
 سړو ليو لی درته راغلم
 سړی ژوندی خاورو ته بيايي
 سړو نسي څنگه ځلسمي دی
 سړنيان ځلسمی لاشه دي
 سفر پر ځای دسقر گورم
 سل جوار گر خونيان آزاد کړې
 سل کسه غله جوار گر پرېږدی
 سلام په سرو شو نه و مزه کا
 سلام ديار له لوري راغی
 سلام دې راغی ته رانه غلې
 سلام سلام ما شنا سلام دی

اشنا که دوه سترگې ښکاره کړې خون ښمه
 داسې په کاردی چې همېش د بدن کومه
 په تصور کې د جانان پر کاله و مه (۱)
 داسیراڼی خولگی به چاته ورکومه
 چې زړ زړي لښ یې سره په وینو شینه
 چې د میوند په شهیدانو حساب شمه
 دوفاداریا رننوا تېله ورځمه
 که مې پگړی دبی ننگی تړلې وینه
 دسینا نو کمبختی ده وبه سرمه
 چی می سلگی دزنکدن په خند اشینه
 سړی هغه دی چې یې خوی دسړو وینه
 لیلابرستن شه چې دې لاندې با ندې کمه
 چې یو نېستی بل جدایی په سړی شینه
 سوکړک تاویز کې پياز په جیب کې گرزوینه
 په چنغلو پسې ټو کرکي گرزوینه
 داهم سقر دی چې له تانه جلا یمه
 یو غماز سړ کړې چې وطن ترې خالی شینه
 یو غماز سړ کړې دوه یاران جدا کوینه
 دمسافر و سلام ځی په کاغذ ونه
 زه نامراده بې په سترگو باندې ږدمه
 په کار مې نه دی بې ديدنه سلامونه
 پس له سلامه دد بدن ا رزولرمه

(۱) په (س) نسخه کې د بالښت په ځای زنگون راغلی دی.

سلام سلام په تاسلام دی
 سلام سلام ميار سلام دی
 سلام سلام تور وبيچکو
 سلام سلام دی درنه لارم
 سلام سلام دی خپله ياره
 سلام سلام مزه درنه ولاړم
 سلام سلام سپين سپوږميه
 سلام سلام کلام کلام دی
 سلام سلام دی زما ياره
 سلام سلام پسې می عرض دی
 سلام م عليکم درنه لارو
 سلگي وهم وارمې خطا دی
 سمر را نيری زی درته تپه شو
 سند ليکلی به ترې واخلم
 سنگر دځان په وينو سور که
 سوال به در ب په در بار کاندم
 سوال به در ب په در بار و کرم
 سوال به يې ولي نه قبلېږی
 سوال دې په کوم زیارت قبول شو
 سوال دې په کوم زیارت قبول شو
 سوال دې په کوم زیارت قبول شو
 سوال دې په کوم زیارت قبول شو

عجب سلام دی چې می نه کوی پوښتنه
 پس له سلامه ژر وطن لره راد رومه
 لغړ و تڼه و ته خو ک نه کړي سلامونه
 زما د ناستی پر ځای گل کره سینه
 پس له سلامه په د بدن پسې دې مر مه
 پېو ندې نه کړل په خنجر و هلی زړ و نه
 سلام مې یوسه د همز و لي تر و طنه
 غاړ تمام دی یاري نه در سره کړ مه
 په سپين کفن کې فواري دوينو کړ مه
 عرض خو مې دادی چې مين دربان دې یمه
 وروستی دیدن به د قیاست په ورځ کوونه
 داجد ایسده که اسمان ونړېدنه
 رامدا ده نيسه د خټکوز یارتونه
 داوسنی زمانی یاردې تهگ به وینه
 چې شاه و خواپر تاغ اتول زر غونه شینه
 بیا به عرضونه پر نیاز منو باندې کړ مه
 بیا به خولی په نا زو لوگر زومه
 چې تور او ر بل په بابا بدی ژړا کوینه
 چې په سپين مخ مې اوښکی ځی خوله در کومه
 اوښکې مې لپې لپې ځی خوله در کومه
 چې ږنگه بنگه دې په غېږ کې پر یو تمه
 ماته يې ښيه چې سرتور هو رله ځمه (۱)

(۱) په خ نسخه کې «سرتور هو رله ځمه» پر ځای لنگر يی تو دو مه راغلی دی.

سودا مې ستاد سودسوداده
 سودادزړه واخيستم خلکو
 سودا د وصل پکې کېږي
 سوداگري دسترگو گوری
 سودا د سود به ترې ونه کا
 سورمیڅکی په پوزه سورکه
 سودمې د یارو رباندي نه شی
 سوردي پېزوان سوردي زنځیردی
 سورمیڅکی نری دې پوزه
 سورمیڅکیه بختوره
 سود مې په صبر کې ونه کړ
 سورپسری مې نیمه خواشو
 سورت یاسین راباندې وایه
 سورت یاسین په زوره لولی
 سورت یاسین راباندې وایه
 سورخی دمخ دې شغلی وکړې
 سور او سپلی دې ځان پسې شه
 سوکړ کپه زوره چغه وکړه
 سوی به یم سوی به گرځم
 سوی په اوریم پرې رغېږم
 سوی زه سوې مې برخه
 سوی لږمون درپسې گرځم
 مه په ولاړې را تر غاړې

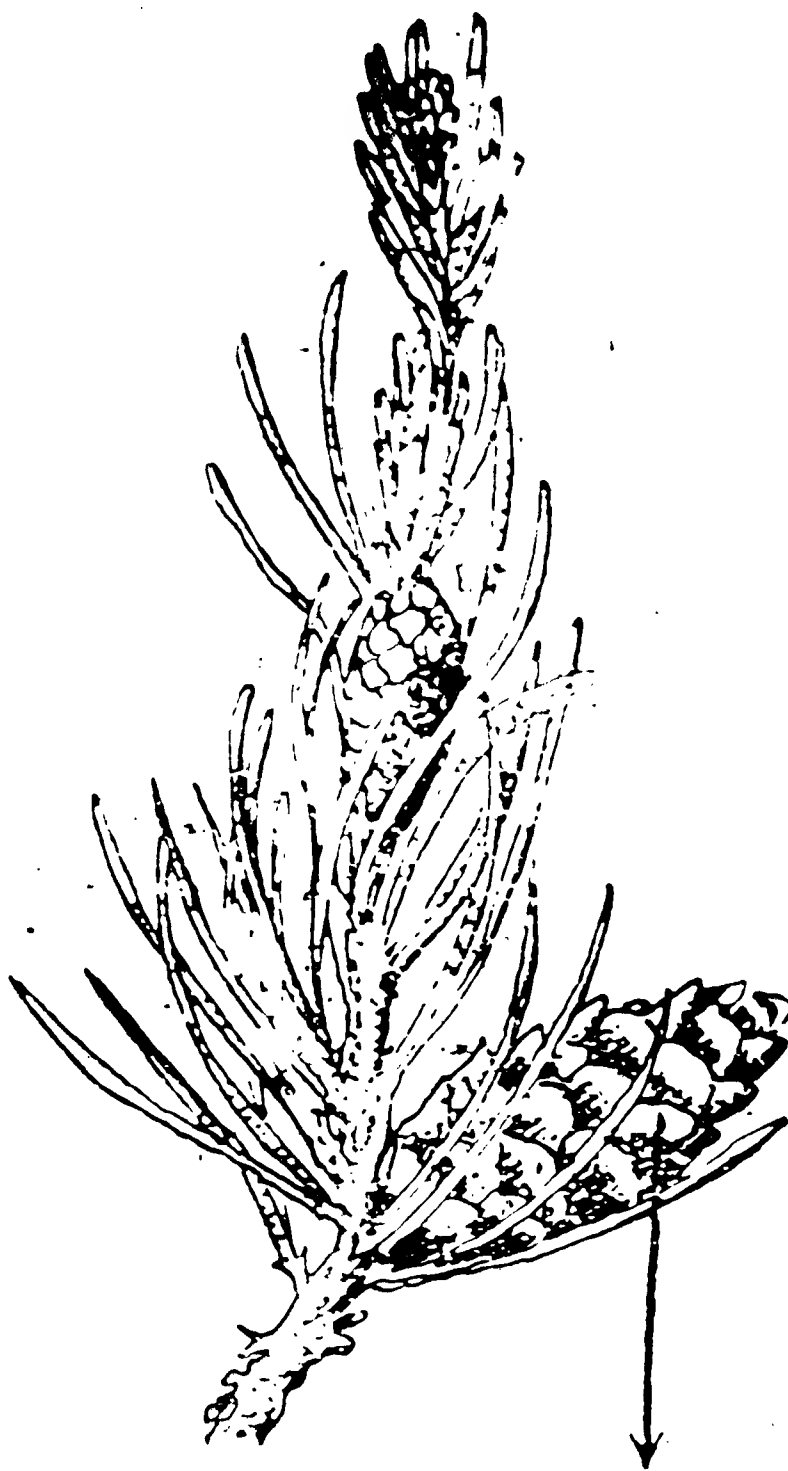
بې له دغه سودانه واره زیان گنمه
 خلک پر ما د کبرجن گمان کوینه
 خدای دې ابادلري دحسن بازارو نه
 دیدن کوی زړه په بدل کې ورکوینه
 چې بې له تابلې سوداسرکې لرینه
 پینز یب په پښو کړه په ناز کېږ ده قدسونه
 که د اتمام خو بان اسېل د غاړې کړمه
 پلار دې خنځیر دی جنی نه دې را کوینه
 په لاری روځه چې دې وکړم دیدنو نه
 د پوزې سردې په دفتر ورسیدنه
 باقی به لاس په بې صبری پورې کومه
 زما دشناختی له سرتاو کړی ز پر گلونه
 په ماخولې دزنکدن راغلی دینه
 په مومین خان دزنکدن خولې راځینه
 زما وړانېږی دغو نډی زنی خالو نه
 لکه سورخی دماښام سره کاو طنو نه
 زما په زړه باندې دی او رو لگاونه
 چې مابه څو کله مری تیر کاندې سینه
 سوی ښېږې به نجلۍ ستا پلار ته کومه
 که دې دسر و شونډو ملهم را کړ سینه
 سوی بازار سوې سودا پکې کومه
 شیرینه یاره بې پروا گرځی سینه
 په کښېناستو خولگی مزنه کړي سینه

سهار د وخته خلک پاڅی
 سهار سبا با غچوته مه څه
 سهار سبا دی سوال مې دادی
 سهار سبا دی سوال قبلېری
 سهار سبا دی ژړا خېژی
 سهار سبا ساره سې شینه
 سهار سبا شبنیم و ریسری
 سیال خوله سیال سره جوړیږی
 سیال خو مې پې مخی مې نه پې
 سپر خوشالسی د سړی بس ده
 سرکړی نه یم چې او رو اخلم
 سپل د کابل سپل د کشمېر دی
 سیلاب دوینو مې دخولې ځي
 سیلاب د اوښو چې پرې راغی
 سیخ مې له زړه دهجران ووت
 سینه توده پاولې دی یخ دی
 سینه خراش قلم په داشه
 سینه یی تخت د پاچاهۍ ده
 سینه دې ډاگ دگمبېری دی
 سینه دې باغ مخ دې ډېوه ده
 سینه دې تخت زما پرې بخت دی
 سینه دی تخت دپاچا هی دی

زه دلیلی له غېږې څنگه و پاڅمه
 گلان شر سېری مخ په پانو پتوینه
 جانانه خلاص شی د بېلتون د جنجالونه (۱)
 خلکو زما په حق کې پورته کړیء لاسونه
 چاویل سین دی چې ناکام له ملکه ځینه
 را باندي و اچوه لونگی دواړه لاسونه
 بې خو به یار په بستر پروت سر زنگوینه
 چې په سیا لانو کبر کړی زوال به شینه
 ځان دی مخی کړه بیا سیالی کوه سینه
 چټاکي غم سړی له ملکه ورکویسینه
 د عاشقی غوښې به ورو ورو تو یومه
 یاري ددنگې جنی څه مزه کویسینه
 د بېلتانه بنامار په زړه خوړلې یمه
 دتن بنا به څرنگ روغه ترې ساتمه
 اوښی می ځکه فواری دوینو ځینه
 چې درنژ دی شم زړه مې یخ لاندې کویسینه
 چې دیار غم زما په زړه کې پاتې شنه
 که مې نصیب شی د جهان سردار به شمه
 مخ دې چار باغ دی زه غرمه پې تېر و مه
 زه دې حیران کړم چې پتنگ که بوراشمه
 پلاردی کم بخت دی ماله تخته کوزوینه
 دادو اړه تی دی شاهزادگان حکم کویسینه

سینه دې و خورې سینه ورې
 سینه دې تخت پاو لې دې واورې
 سینه دې تخت د پاچاهۍ دې
 سینه دې ډال که زما یا ره
 سینه دې فرش زلفې بالښت دې
 سینه مې تخت بالښت مې زلفې
 سینه مې دیگ زرگی مې غوښې
 سینې ته غټ لونگین جوړ کړه

پردی دېوال دې په سینه ونړاونه
 چې درنږ دی شم زړه مې یخ لا ندې کوینه
 که مې نصیب شی دجهان سردار به شمه
 په تال به خیر و د سینو جنګ به کوونه
 که سرور جانان پرې سرو لگوینه
 که بې پروا اشنا مې سرو لگوینه
 اوښکی اوبه بېلتون مې اور پسې کوینه
 ډول به یې ستاوی بوی به یې مالره راځینه

◆ ش ◆

شاخو دې راته کړه رهي شوې
 شاه د گود ره روانيږي
 شاه د گود ره روانيږي
 شاه د گودرله لوري راغله
 شالونگين په ژړا راغی
 شاراروې جوړموزيگۍ يې
 شاپې بنجرې شوې ودانۍ
 شالونگينه نسا زينه
 شالونگين په ژړا راغی
 شاليلاور وځه په نځروځه
 شانۀ چي گڼه کړې په زلفو
 شالي يې په سراوږي په غاړه
 شامت زما که مې ديار دی
 شبنم به داسې په گل نه وي
 شبنم د گل کره ميله دی

داوښکو ډکې سترگې څو کړا پاکې کړينه
 زما نړيږي د زرگۍ پاڅه برجونه
 لکه د بڼ مرغۍ وړه شنه يې خالونه
 لکه پاچا ورته پيړي ولاړی دينه
 ماته اوگۍ په سينه ځای نه راکوينه
 دکونا تو په څو که مه وهه لاسونه
 اوس به لیلی غواگانې چيرته خروينه
 زه دې په مينه د زرگۍ په سراسمه
 ماته هيکل په سينه ځای نه راکوينه
 ستا تر قدم لاندې پراته نتلي زړونه
 مشک د ختن اودتا تارارزانه شينه
 گودرته لاړه عاشقان رنځور وينه
 په اور دې وسوزي دادواړه شامتونه
 لکه خولې چې د اشنا پرمخ راځينه
 نرگس له شرمه سترگې نه پورته کوينه

(۱) په: مټ کي (لوري راغله) په ځای (گودره روانيږي) او د (پاچا) په ځای (لاټ) راغلی.

شپه د اختر وه که د قدر
 شپه د جمعې رانه تیر یږي
 شپه د جمعې وخت د ماسنام دی
 شپه د جمعې وخت د ماسنام دی
 شپه د هجران په ماسبا شوه
 شپیلی و هی بتیري غواړی
 شه په ولاړې را تر غاړه
 شراب په شره ناروادي
 شربت د شونډو ماته را کره
 شرمندۀ یار مخی ته راغی
 شیرین اشنا سی مسافر شو
 شیرین اشنا به څو ک خبر کا
 شیرین جانان یې بری راو وړ
 شش خو سی شش گو تې مو گو تې
 شفق یې ئمه بولی عالمه
 شکر چې ته له خیره راغلي
 شکر چې یار ز ما پخلا شو
 شکر دی ورونه مې جوړه دي
 شکر کوه نا شکري مه کړه
 شپږ جنازي ورته پر تې دی
 شهیده تالره به در شم
 شمي بلیری پتنگ نه شته

چې د شناسره سی و شودید نو نه
 زه د جانان دیدن له خم چې شهید شمه
 څه سی ناکام دی چې یاري درسره کړمه
 پر ماتو رتم دی چې دی نه وینم مینه
 چې د شناسی راته راغلل سلا مونه (۱)
 بتیري نه شته ژني زه لیدلې یمه
 په کینا ستو خولگی مزه نه را کوینه
 ما ته روادی د یار غم غلطومه
 زه د هجران په سفر یخم تری به شمه
 له خپلو بد و شرمیده تیت یې کاتنه
 تر گلاب سره وم له نارنجه ژیره شومه
 چې ماسلان سی د سرگی راغلي دینه
 د سرتیکری به د شهیدانو جنه یې کړمه
 زرگره ټوله دی یاری له جوړه کړمه
 اسمان زما په ژړا وینې تو یوینه
 د غمازانو پر کور پر پواته و یرونه
 که نه په کوم میاوملا به گرځیده
 دواړه چې غبرگی ملاتړي د بنمن به مرینه
 چې سپین مړ و نددې زه تر سر لاندې کومه
 بی بی کوناسته مړ و په پخلا کوینه
 مراد سی حاصل کړ مسو ر بیرغ دراته را وړمه
 رامعلو سپری بیلتون بند په لومه کنه

(۱) په د س کې د (سی راته) په ځای (له لوری) راغلی .

شمه بل پيري پتنگ نه شته
شمی بل پيري پتنگ نه شته
شمی پتنگ نه گيله و کره
شمه ز ما په حال خبر ده
شمه ز ما په حال خبر ده
شمه ز ما په حال پو هیږی
شمه ز ما په حال پو هیږی
شمس تا بان جانا نه راشه
شمس الضحی جانا نه راشه
شمال دینکې دی که د پاسه
شناخته می جوړه کی د زرو
شونلې به یې ولی پستی نه وي
شونلې په شونلو وختې کیر ده
شونلې دې سرې په ډنډه اسه دی
شونلې دې سرې دی مخ دې سپین دی
شونلې دې پانې د گلاب دي
شونلې دې دو اړه داسې سرې کړې
شونلې دې دو اړه داسې سرې دی
شونلې دې دو اړه چواری دی
شونلې شې بیر ته غاښ ښکاره شی
شونلې یې ده اړه داسې سرې کړې
شونلې دې لال غاښ دې مرجان دي

دابدنصیب به بیلتا نه بند کړی وینه
چیر ته به پر وتوی سوی سکور په ډیرانونه
ستاوړو نو راله وران کړل سینگارونه
خکه له سترگو سر غلرې تو یوینه
خکه زما له غمه او ښکې تو یوینه
چې زه دیا رپه غم کې سوم و یې لیدمه
زه چې داو ښکو په خای وینې تو یومه
چې ما هرویان دی نو کران په مخکې ځینه
په ماتیاره ده چې رنار ابا ندې شینه (۱)
پر مایې بوی دخپل جاذبان ولگاونه
چې دسین په سینه زه شهید ء شومه
چې دپیزوان ترسیو ری لاندې مدام وینه (۲)
چې دره علومه شی دسینې ټول خوندونه
که دې دچاله زړه کېو نه کړي دینه
لکه په جام کې دگلاب بو پانې وینه
دمخ خولو نه دی د عطر و بوی راځینه
لکه دو ینوڅاڅکي و او رو باندي وینه
لکه مامل کې چې گلاب تر لې وینه
لاچې دانې دي غاښ مجمر مزه کوینه
په حسن راشی سم دواړه بهارونه
لکه په سپینه لو پټه کې سره خالونه
تو رې په لاس دي عاشقان ز خمي کوینه

(۱) په س کی د (الضحی) په خای (قمر) راغلی.

(۲) په ت ژ کې د (ترسیو ری لاندې مدام) په خای (سو ری پری او پی ژ می وی) راغلی.

شونډې دې مزي د وريښمو
 شونډې دې لال غاښ ملغلرې
 شونډې شربت په خوله کې را کړه
 شونډې شربت که ماته يې را که
 شونډې شربت که راله را که
 شونډې شربت که ماته يې را که
 شونډې مې سرې په ډنډه اسه کړي
 شونډې مې دې چلم وړيتی کړي
 شونډې يې بيا په وينو سرې دې
 شوتالو گل باران وريږي
 شوتله درې پانې څلور کا
 شور و فر يادسې له خولې خيژي
 شوم از يگر خان يې سنبال کړو
 شوماز يگر گودرله لاره
 شوماز يگر گودرله لاره
 شوله د زړه کر که دې وشه
 شومه زخمی په غم کې ډوب يم
 شوم ليونی حال نه مې گوره
 شين خال دې پاس سور په جبين دی
 شين خال دی ستوری د عقرب دی
 شين خالی ټيټه شه خوله را که
 شين خال دی ايښی په جبين دی

مرواري غاښ دې پرې ښا يسته رڼا کوينه
 زه دې له لرې په رغبت را غلې يم
 ماترخه زهر د هجران خوړلي دينه
 زه د جگړې په لورې هم تېری به شمه
 زه د هجران ميرې وهم تېری به شمه
 دکمبيري په د بڼت کې جل و هلی يم
 بېگا را نه غلې بې نصيبه شوی مينه
 د ننه زړه مې د پيز وان ميرمن سيزينه
 پلار يې قصاب دی عاشقان حلا لوينه
 زمالاند شول د لنډۍ زړنې خالونه
 سوکړ که ټينگ، شه ميلما نه راغلي دينه
 زه مې اشنا په زړه و يشتلی يم مينه
 خپلو همزولو سره کو ز گودرله ځينه
 لکه هوسې ا خلي په لاره قد مونه
 په اردلی کې سهيلی ورسره ځينه
 زه درته ژاړم ستا خندارا پوری شينه
 د بيلتا نه په چر کې نو کې لگو مه
 مخ کې مې کڼدې د غم او ښکې جوړوينه
 پاچا د چين دی عالمونه غرقو ينه
 دلور و غرو په سر دې مړ او ي کره گلونه
 بلا پسې که پاچا واخيسته جرمونه
 پاچا د چين دی ايلوي ياغي ملکونه

◆ ښي ◆

ښاد ي د دواړو مبارک شه
 ښارو پرتگ دې خداى سين کړم
 ښا غلى يو ځلى پر ځاى مري
 ښايست دې ډير دى کم خونه دى
 ښايست خو ډير دى کم خونه دى
 ښايست دې ډير له حده تېر دى
 ښايسته د گل غوندي جانانسه
 ښه به وي دا چې وطن پر یر دم
 ښکاره په خوله ويلي نه شم
 ښکاري دباز تعريف عبث کا
 ښکاري زما غريب صورت کړ
 ښه پوهېږم چې بېلتون دى
 ښه چې دې بد راسره وکسره

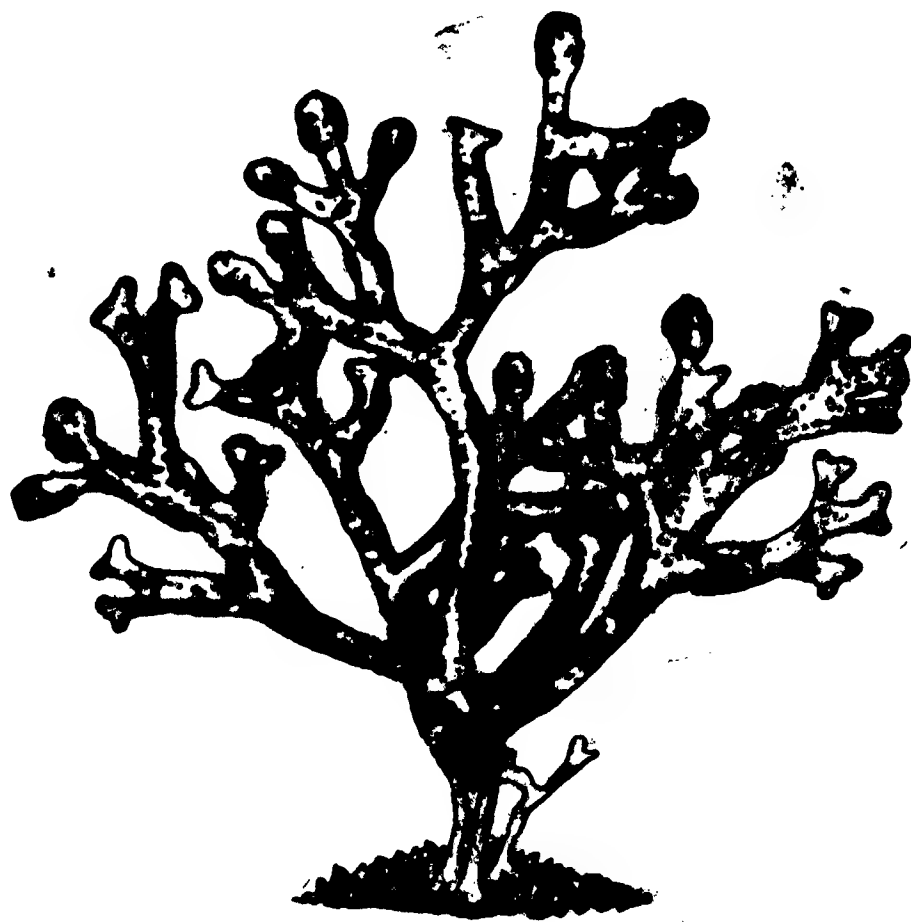
اول زمونږ چې سلمانه را غلى يونسه
 ما ته په لويه لارې کښيږده قدسونسه
 سوزيگى هر ساعت پر ځاى بې ځايه مري نه
 دنا ز خندا دې په لمبو و سوم مينه
 زه دې سين په ناغه دارو سترگو يمسه
 د جنت حوري زه دې روغ ليونى کړمه
 لکه بلبل مدام فرياد د رپسې کړمه
 دهندوستان په لورى ورک وطن ته ځمه
 د مينې را زدي له غمازه يې ساتمسه
 زما ديار سترگې عقاب دي ښکا رکوينه
 د مينې بازي په منگول کې ونيونه
 عبث به ځان په دفتر و لې زړومه
 ما په دنيا اميد کاوه چې يارب وینه

ښه په دنیا کې معلومېږي
 ښه ده چې ښه کې سره خلاص شو
 ښه ده چې واده د گلو تېر شو
 ښه ده چې سترگې دې وړې دي
 ښه ده چې راغلي سترې مه شي
 ښه ده سبا ته به در ځمسه
 ښه دی چې بیا مې ولید لې
 ښه ده چې پک وختې یا ره
 ښه ده چې ته له خیره راغلي
 ښه دی چې ته له خیره راغلي
 ښه ده چې تېس مې درله درکه
 ښه دی چې حال دې را معلوم شو
 ښه دی چې حال دې را معلوم شو
 ښه دې چې حال دې را معلوم شو
 ښه دی چې د واده په دنیا یو
 ښه دی چې ستاله یاری خلاص شوم
 ښه دی چې ستاله لورې بس شوه
 ښه دې چې ستاد دیدن مې وکړ
 ښه دی چې غم دې را سره دی
 ښه دی چې غم دې را سره دی
 ښه دې چې لارې مسافر شوې
 ښه دی چې مرگ مو سره یو شو
 ښه دی چې یو پښتون یاد پری
 ښه ده چې مړه د رباندې نه یم

مرگ د هر چا قبر په تیر وپتو پښه
 نیم چا رکیه په یاری دې شر مید مه
 چې د خزان د مټا زی نه خلاصه شومه
 که چېرې غټې وی خو رلی به یې ومه
 سترې دې زه شم چې قلا ره ناسته یمه
 د فقیرې جا مې به ما اغوستی وینه
 لکه یعقوب په سترگو روند درپسی ومه
 چې د نا یا نو د منته خلاصه شومه
 ما خو زرگر ته د کچکول ویلی وونه
 ما پر کچکول پتري وهل درپسې تلمه
 ته مې سین کړې زما کور له کلي ځینه
 ماسر و مال په تا بڼا نده هو بڼیا ره شومه
 زه خبر نه وم په ظا هر دې نازیدمه
 سپلمی ملخه په ظا هر دې نازید مه
 که نن جدا یو بیا به وکړود ید نونه
 د بنگر و باره په یاری دې شرمید مه
 چې سلا مته در ته زه نه شوم مینه
 دخپله ژو نده ما پرېولي وولاسونه
 زه په سفر کې د ځان مل پیداکومه
 چې په سفر کې دم په غم غلطومه
 زه به دز مکې خوب کوم چې زېره شمه
 ترڅو به ورک د بېلتا نه دلاسه وونه
 ورک دی پردی شي چې وطن مو شرموینه
 ستا لبا سي خندا د هر چا سره وینه

بڼه شود غم دسمال دې را کړ
 بڼه مخا سخ شه را ته گوره
 بڼه ملا ترلی یار مې ورک شو
 بڼیښه د زړه مې ماته نه شوه
 بڼه حل میتوب بڼه پیغل توب دی
 بڼه هلکتوب د حل میتوب دی

د فراق او ښکې به زه تل پرې پاکومه
 مادي دسترگو اړه نونه کړی د بڼه
 چې ملا ترلی وو نیم ژړا راځینه
 بېلتانه ډېر پرې د گو لو و کړه و اړونه
 ورک ناو یتوب شه چې دوه نیمې ورځې وینه
 ورک ناو یتوب شه چې دوه نیمې ورځې وینه

♦ ص ♦

صبر سر و ردی خوا نیمرگ به شپې مینه (۱)
 که مې د صبر توره وکړې گوزارونه
 صبر ډېرینه دی بریالی به شم مینه
 گوندې زما د صبر او روځلي مېکونه
 په عاشقی کې بې صبري مزه کوینه
 بېلتون د صبر دریاب وچ کړ ما هی مړینه
 چې نو رو نه گرځم په وارا نو برجلونه
 چې بې وفا شنا په خوله نه یاد ومه
 په بې صبری معشوقی چا موندلې دینه
 آخر به وزانگې د زلفو په تالونه
 خدای په قرآن کې فاصبر وویلي دینه (۲)
 له نازنین آشنا په نه اخلي لاسونسه

صبر به کړم بېر ا به نه کړم
 صبر به کړم بېر ا به نه کړم
 صبر به کړم بېر ا به نه کړم
 صبر به کړم بېر ا به نه کړم
 صبر په هر څه کې پکار دی
 صبر دریاب زړه مې ما هی دی
 صبر د زړه را کړې خاونده
 صبر د زړه را کړې خاونده
 صبر کوه خدای به مې درکړي
 صبر کوه خدای به مې درکړي
 صبر کو د خدای به مې درکړي
 صبر که هر څو زړه ته ورکړم

(۱) په (د-م) کې د بېر ا په ځای بېرې او د کړم په ځای (کم) راغلی دی .

(۲) په (ذ-پ) کې اوله مسره داسې راغلی ده : (صبر کوه صبر ډېرینه دی) .

صبر کوه صبر ډېر ښه دی
 صبر کوم دماقت سې نه شي
 صبر سې ډیر وړ پسې وکړ
 صبر سې کلک زړه سې سنگین دی
 صبر نه ما گټه و نه کمږه
 صبر و خوراک خوب و آرام سې
 صحبت خان سر اړان یې وکړه
 صحرا ته و وځم غم غلط کړم
 صدف دند ان بلوري غاړه
 صدف کې هله به گوهر شي
 صورت بو تکی ز نه تکی ده
 صورت به ستا په وینو سور شي
 صورت خپوه مخ بو ډیالی ده
 صورت داستا لکه دباغ دی
 صورت دې خوب کې راته راشي
 صورت دې ټول د ښاپېر و دی
 صورت دې ټوکی داتلس دی
 صورت دې رخت زه سوداگر یم
 صورت دې سپین کمیس دې شین دی
 صورت دې ونه خوله دې گل دی
 صورت زما واک یې دنورو
 صورت زما واک یې دبل دی

په صابرانو وي دخداي ډېر رحمتونه
 زړه یې دیار له غمه شین له ژړا شینه
 نور سې د صبر جام لبر یزدی و ا به وړینه
 ماله افسوس به یې و سې خپلې راځینه
 که نور و خلکو کړی وي څه یې که مه
 شیرین جانان له ما څخه و اړه وړي دینه
 زړه یې نه کړ و د سنبل دلور داجونه
 په غم لړلی کور دی بیا و رله راځه
 زما شید ازړگی یې کله هېر وینه
 چې د دریاب سره د زړه ټکري خورینه
 غاښ دی تو بری که ټکی جوخت و له سینه
 څوک چې گلونه شکوي اغزي یې ځینه
 خوله دې حمله ژ به ویگل ستول غاښونه
 چې زړه سې داغ دی سودایي گرځم مینه
 د شپې سې وینس کړي تر سبامې ژړ وینه
 ځکه دې هڅه په یاری پسې کومه
 زما هوس دی چې به یې اغوندم مینه
 ستا د صورت رخت په غاښو معلومونه
 لکه نر گس چې شین یې نارسپین یې گلونه
 کله غوتی شي کله و سپري گلو نه
 خدایه ته واخلې دابې واکه صورتونه (۱)
 پکار سی نه دی دابی واکه صورتونه

(۱) په (م) کې (خدایه ته واخلې) پر ځای (خدایه که واخلې) راغلې دی .

صورت قفس زړه مې ققتس دی
 صورت مې آس زلفې مې لومې
 صورت مې آس زلفې قبضه ده
 صورت مې باغ سینه مې گل دی
 صورت مې ټول په وینورنگ دی
 صورت مې ټول داسې رپیري
 صورت مې ټول ذرې، ذرې دی
 صورت مې ټول کوبی کوبی دی
 صورت مې ټول مورې، مورې دی
 صورت مې ټول دزهر وچک دی
 صورت مې ټول په وینورنگ دی
 صورت مې ټوله د رته رپر دي
 صورت مې ټول لعل و جوهر دی
 صورت مې ټول په غم زهبر دی
 صورت مې ټو کی د اطلس دی
 صورت مې ټول په وینو سوردی
 صورت مې خپل کت کې ویددی
 صورت مې خپل واک مې پردی دی
 صورت مې زرغما زرگر دی
 صورت مې زریار مې زرگر دی
 صورت مې ستاهجر رنځو رکړ
 صورت مې وچ لکه رباب دی

ترخوله به و باسم شین دودلمبه به شمه
 بېلتون پرې سپوردی پرملکو بې گرزوینه
 بېلتون پرې سپوردی په دور ددماکو خینه
 دا خپل اشنا لکه بورا پکې ساتمه
 دتور و جنگ کې مې گولی خورلې دینه
 دقصاب کور کې مې شپه راغله خیر دې وینه
 یاره قدم را باندې رده چې کوشهر شمه
 ستاد بنو غشو وژلې یم مینمه
 تاد بنو به اشارو و هلی یمه
 زه منگری موزي په زړه خورلې یمه
 دزړه پر سر مې کارگان ناست غوښې بې خورینه
 چې په رنجور دې سترې تورې و وینه
 سنگ پا رس آشنا په غېر کې و نیومه
 غوڅ مې ضمیر دی خودبه سر له درد شمه
 یار مې ناکس دی په خوارۍ مې زړوینه
 اشنامې باز په منگول ناست غوښې مې خورینه
 اروا مې ستا په کت منگو لې لگوینه
 صورت ته خاورې شې چې نوردې واک کوینه
 په پولادي بیاتي مې غوښې پر بکوینه
 ساد هجران په لمبو حکه توروینه
 که دو حال دارو را نه کړې سر به شمه
 زړه مې شهباز دی اندیښنې پرې غرومه

صورت مې وچ لکه رباب دی
 صورت مې وچ لکه جرس دی
 صورت مې وچ غمو زېښلی
 صیاده! لاس دې بند کې مات شه
 صیاده د ام دې سو لا جر کا
 صیاده! غلی، غلی کیرې

دېلتا نه سا زگرېې کارې فریا د ونه
 زه د جرس په دود همیش زارې و همسه
 لکه چې وزېښې ژوره دچا وینسه
 شیرین بلبل دې په زړه ولې وویشتنه
 چې مې د زړه بلبل پرې گېر نه شي مینه
 زه د زړه بلبل هوښیا ردی نه راځینه

طاقت دزد د فکر او صبر
طاقت د هجرستا مې نه شته
طالبان را غله د لې د لې
طالبان مه کړې مين خدا يسه
طالبان واره ملايان کړې
طالبان واره ملايان شو
طالبان لارل خپل وطن ته
طالبان وختل وطن ته
طالبان لارل خپل وطن ته
طالب په قبر کې نارې کړې
طالبه بس که ژړا مه کړه
طالبه خدا يرو که سلاشي
طالبه وند شي کتاب کت کړه
طالبه زېري مې در باندې
طبيبه! بيرته هه زه مانه

جانان زمانه په غمزو کې وړي دينه
خبر مې ژر په سوال خواب واخله مينه
زما د زړه طالب رانه غي و به مرسته
يو غم د عشق وي بل د علم کړي غمونه
عبث يې مه کړې د ټول عمر زحمتونه
هسې زما په کتې پر يونل گردونه
زه د جانان ستر گورنځور کړم پاتې شه مه
زه دا شنا ستر گونيولى پاتې شوم
زه د جانان ستر گورنځور کړم پاتې شو
قلم مې کو رگوتې مې تورې خاورې خورينه
خوک خودې نه شته چې دې اوښکې پا کې کړينه
پر کتاب پروت يې يادوې شينکې خالونه
ستاد کتاب تر حاشو ډېر زما خالونه
ددېرې خواته سيلانې را غلې دينه
زه تو رښا مارد عاشقې خور لې يمه

غور را ته کیرده چې کیسه درته کومه
 زما د رنځ طبیب را نه غی و به مرسته
 زما د زړه طبیب را نه غی مړه به شمه
 ماته په کار دي د سرو شونډو و شر بتونه
 سرخ د زړه د واد سترگور اکوینه
 که د زړه حال څرگند وم رسوا به شمه
 ماله په کار د یار د وصل مله مونه
 په زړه مار له دجانان د لاسه یمسه
 زه داشنا سترگو په زړه ویشتلې یمه
 ناروغه نه یم دیا ر غم مې ژپړوینه
 چې اور مې وانخلي د تن سوي دا غونه
 خوشې خواري دې په ما نه کړي اثرونه
 زما دشوره په هر چا حر ام خوبوسه
 اشنا را کړي دي په زړه سوي داغونه
 سوې بې او ره زه د یار په مینه یمه
 سوې بې او ره د جانان مینه کې یمه
 د زړه په سرد جانان غم خوړلې یمه
 زه خو اشنا د زړه په سرو ویشتلې یمه
 دیلتا نه غشو په زړه ویشتلې یمه
 نوري بلاد عاشقی خوړلې یمه
 د سوراو پلاره را ته پت وایه حالونه
 دیلتا نه مکر و تې تن مې سوخوینه
 چې گوري لاس او حال د زړه معلومه وینه
 بدسې نصیب دی یار مې خواته نه راځینه

طبیبه! بسدی لاس مې پر پرده
 طبیبان ټول د مځې راغلل
 طبیبان ډلې، ډلې ر غلل
 طبیبه پوه نه شوې په نبض
 طبیب مې پوه په نبض نه شو
 طبیبه پت مې نبض گوره
 طبیبه پوه نه شوې په نبض
 طبیبه! نا نه یم خوشحاله
 طبیبه خپلې گولې واخلمه
 طبیبه څه په مځ دې ښه شه
 طبیبه! دا سې دار وراکړه
 طبیبه رنځ مې لا علاج دی
 طبیبه! زر کوه لاس گوره
 طبیبه زر کوه تلو ارکړه
 طبیبه ژر کړه لاس مې گوره
 طبیبه! رنګ ته مې مه گوره
 طبیبه! ستادار و به څه کړم
 طبیبه! لاس مې څله گوري
 طبیبه! لاس مې په زړه کیرده
 طبیبه واوره حال مې گوره
 طبیبه وروړه لاس مې گوره
 طبیبه! ولې به نه زارم
 طبیب به داسې پیدانه شوی
 طبیب زما د رنځ طبیب دی

◆ ظ ◆

ظالمه دا ظلم دې بس دی
 ظالمه راشه را ته گـوره
 ظالمه زور دې خداى اوبه کړه
 ظالمه نوربنديان دې ډېر دي
 ظالمه ياره خبر واخلسله
 ظالمه ډېر ظلم دې وکړ
 ظاهر د خلکو سره خساندم
 ظاهر عالم ته روغ ښکارېږم
 ظاهر سې خلک روغ جوړ بولي
 ظاهر سې خلک گد ابولي
 ظلم دې ډېر راباندې وکړ
 ظلم دې ډېر راباندې وکړ

يې يودې خواړه کړم بل دې ورک کړم له وطنه
 بېړۍ شوه غرقه پر تخته ولاړه يمه
 زما په حق باندي دې واچول لاسونه
 بودا را خلاص کړه خلک يې ډېر ډېر يادونه
 ماستاد پاره پر مخان وړي زحمتونه
 نور مسلمان شه چې ايمان دې روزي شينه
 دننه زړه مې د بېلتون ژړا کوينه
 په زړه سوري لکه بادام درېسې يمه
 باطن مې زړه دوينو ډنډې و به سرمه
 باطن د درست جهان پاچا، پاچهۍ کړمه
 اوس دې له مينې د انصاف تمه لرمه
 نور مې دا وړلمبوته مه نيسه مينه

ع

عاشقان ټول سوی سکاره دی
 عاشقان واره، جنتیان دی
 عاشق پاچا معشوقه تاج دی
 عاشق په او رکې خوشالېږي
 عاشق چې ورشی معشوقې له
 عاشق د خدای ملامت نه دی
 عاشق سپری نه غلطېږي
 عاشق سپری نه غلطېږي
 عاشق سپری درنگه توروی
 عاشق کم عقل دی چې ژاړي
 عاشق گلاب معشوقه بوټی
 عاشق ماهی سینه یې ډنډه دی
 عاشقان ټول سوی سکاره دي

لیلی په تور و سکر و مه ږده قد مونه
 غمازان ولې جنتیان ازاروینسه
 تاجونه تل د پاچاهانو په سروینه
 لکه پتنگ د سینې منځ په شمع ږدینه
 اول یې ښکل کړی بیا پرې و اچوی لاسونه
 په ښایسته و د هر چا سینه را ځینه
 په لارې ځی د فکر تال یې زنگوینسه
 رنگ یې زېږی وی سترگې تورې گر زوینه
 سوی په اوړوی معشوقې رتهلی وینه
 باران په کانو باندې څه اثر لرینه
 گل چې له بوټی شکوې سړاوی به شینه
 چې ډنډه و چېرې ماهی کله ژوند کوینه
 جلی زرگړه په سکر و او رلگوینسه

عاشقه حال دې را ته وایه
 عاشقي او ردی رو غه خلکه
 عاشقی دومره بد مرض دی
 عاشقی دومره بد مرض دی
 عاشقی بنا ر سینه با زاردی
 عاشقي لویه مرتبه ده
 عاشقی لوی ژور کوهی دی
 عاشقی تیغ خنسي پیداده
 عاشقی ټوله محتاجی ده
 عاشقی درد دلر مانه دی
 عاشقي روغ سپری رنجور کې
 عاشقی غم ده بنادي نه ده
 عاشقی لال بېلتون بناماردی
 عاشقي مه کوه روغ گرځه
 عاشقي مه کړه عاشق خواروی
 عاشقي مه کوه بد بخته
 عاشقی مکوۍ ټول غم دی
 عاشقی نیمه پا چاهۍ ده
 عاشقی وای جدایی نه وی
 عاشقی ورکه کړې خاوند ده
 عاشقی ورکه کړې خاوند ده
 عالم اختر کاجا سې وینځي
 عالم اختر کاجا سې وینځي

چې په زخمي زړگی دې څه تېر شوی دینه
 څو ک چې داور لو بې کوي ستي به شینه
 اصیل سپری به د کمز اتو غلام کېنه
 په ټول بدن کې د زړه سر لاندې کوینه
 دغم کوڅې دجانان کور ته تلې دینه
 چې معشوقه یې په طرف ولاړه وینه
 زه یې په غاړه گر زېدم ورو لو بد مه
 څو ک چې په تیغ لو بې کوی زخمی به شینه
 که څو ک پاچاوی دریا ر محتاج به وینه
 دلرمانه د درد ډیر سره شوي دینه
 څه سې ضرور چې روغ جانان رنجور و مه
 څو ک چې دغم طاقت لري مین دې شینه
 څو ک چې دلال تمه لری بنامار بی خورینه
 بس که چې زما په خوا نی او رولگېد نه
 که دی سرداروی دریږا رموتا ز به وینه
 په عاشقی کې سپری ډېر بد حاله شینه
 څو ک چې دغم طاقت لري عاشق دې شینه
 څو ک چې پوهیږي په هنر یې چو ینه
 خدا یه په درکې به دې څه کم شوی وونه
 اصیل سپری به د کم اصلو غلام کړینه
 چې سیال سپری به دنا سیالو محتاج کړینه
 زه به هاله اختر کوم چې یار له ځمکه
 زما اختر به د دیدن په ورځې وینه

عالمه څنگه ترې توبه کړم
 عالمه خا صه شهيد گسې ده
 عالمه خاورې مې په سر شوې
 عالمه خپل د ا جي مې نه شته
 عالمه څنگ به پسې نه سرم
 عالمه څوک ملا ست نه دی
 عالمه څه کا نې را وشوې
 عالمه څه کا نې را وشوې
 عالمه څان به ترې قربان کړم
 عالمه دوه چارې را وشوې
 عالمه راشی ء تما شې له
 عالمه راشی ء سپل يې و کي
 عالمه راشی ء تما شول له
 عالمه راشی ء تما شې له
 عالمه راشی ء تما شو له
 عالمه راشی ء پنا کپړی
 عالمه راشی ء مخ مې تور کړی
 عالمه راشی ء ما سنگسار کړی
 عالمه راشی ء مخ مې تور کړی
 عالمه راشی ء ننداره کړی
 عالمه روغ يې لېو نسی کړم
 عالمه روغ يې لېو نسی کړم
 عالمه روغ يې لېو نسی کړم

ما پي اخستی دی د کاسي نهمتو نه
 چې مې عا شق سره جوړ، حلا لوی نه
 په زیرو گنو کې خزان و لگېدنه
 ځکه ځولی دا و ښکود که گرزومه
 یو بی نظیر دی بل زما رضه کوی نه
 چې یو بیلتون شی بل یې یار بی وفا شینه
 عمل مې نه شته په ارمان له دنیا ځمه
 جانان ز ما له غېږې ځی ما ژړو ینسه
 که مسافر اشنا مېلمه را باندي شینه
 یو مې یار بایلود بل مې کوراه کلي ځینه
 شمع دنا ز خدا کوی پتنگ سیز ینه
 نن په باغو کې کشمالی چې و هینه
 سهار وختی به مې یار دار ته خپژ وینه
 په لای پر بوتل دخا وروامه رونه
 دیار بېلتون مې لکه ناوې ژړو ینسه
 دکشمالو پنډه یې نو کړو رسره وړینه
 د غېږې یار مې لباسی و خوت مینه
 اولاد دبل دی غم یې مه لره را ځینه
 ماد بی ننگو یاري کړه و شر مېده (۱)
 دیار بېلتون مې لکه ناوې ژړو ینسه
 د جانان سترگې روغ سپری لېونی کړینه
 د جانان سترگې دي دچرسو چلمونه
 تور یې اور بل دی سره یې گل تو مېلی دینه

(۱) په (ت ژ) کې بی ننگو په ځای بی پته را غلی دی.

په تور و ر بل کې يې ټو مېلې سره گلو نه (۱)
 چې په ژ را شی مر غلر ې تو يو ښه
 دا کج بازه يې تر سالو ختلی د ښه
 داسپڼ کفن مې د زړه و ښې رنگو ښه
 دځوانۍ تاج خومې پر سرد ملکه ځمه
 يار مې باد شاه دی د دکن په لوري ځينه (۲)
 دديدن و ږي په ديدن زه سر و ښه
 دزړه کښتۍ مې دغم باد نسکو روينه
 چې ناقرار زړگي زما په قرار شينس
 بخت چې کوته شي پاچاهان ټکرې خو رنه
 گناه جلکې کې ده چې ږنگه ښکه ځينه
 تر کجاوې لاندې جانان را سره ځينه
 يار مې جاسې د سينتوب اغوښتۍ دينه
 و ښتلی مادی به ديدن يې رو غوم
 مدام به نه وی د حضرت په دين جنگونه
 ماته و عده دو صال کله را کوينه
 زما په نوې يارې لوټ ولگېد ښه
 دخولي خندا پر ما په بيه خر خو ښه
 دنيا فانی ده سپلما نه دی صورتونه
 سړنی کال د بېلتا نه په بره شنه
 ماد مجلس ياران لېده چې خاورې شونه
 ډېرې دې کونډې کړې ښيرې درته کوينه

عالمه روغ يې لېونی کړم
 عالمه سترگو ته يې گوری
 عالمه سترگو ته يې گوری
 عالمه سور کفن راجور کړی
 عالمه ښه به را ته گوری
 عالمه لارد دکن فرش کړی
 عالمه لرې شی له مخې
 عالمه ماته دعاو کی
 عالمه ماته دعاو کی
 عالمه ماته گناه نه شته
 عالمه ما کې گناه نه شته
 عالمه نن مې زړگی ښه دی
 عالمه نن مې زړگی ښه دی
 عالمه لرې شی له مخې
 عالمه وخت د غېرت دادی
 عالمه ورشی حال يې راوړی
 عالمه وگوری تا لاشوم
 عالمه يار مې بازارې شو
 عالمه يو تربل جا ريری
 عالمه يو تربل جا ريری
 عالمه يو تربل جا ريری
 عالمه يو تربل جا ريری
 عبدا لمينه نو رېې بس که

(۱) د (د-م) په نسخه کې ټو مېلې پر ځای کتار کړي، راغلی دی.

(۲) په (ت ژ) کې د (په لوري) پر ځای سفر راغلی دی.

عرض خوسى ته واخله خاونده
 عرض خوسى ته واخله خاونده
 عزت په سر د پيسې كيرى
 عز را ئيل هسى خان بدنام كړ
 عز را ئيل را غى روح سى اخلى
 عسكر ولاړ توپك په لاس كې
 عشق جامه ما يې بدن كړې
 عشق بى شكه ابا سمين دى
 عشق د خداى زارى زما ده
 عشق دې عبث ما به ستى كا
 عشق كچكول په لاس كې راكه
 عشق كچكول په لاس كې راكړ
 عشق كچكول په لاس كې راكړ
 عشق مى زړه قلم قلم كړ
 عشق مې په زړه كې سورا نگاردى
 عشق ثواب دى كه عذاب دى
 عشق ثواب دى كه عذاب دى
 عشق ثواب دې كه عذاب دى
 عقل خروارنه پكار پېرى
 عقل د سر فكر د زړه وى
 عقل و حيا نقصان را پېښ كه
 عقل د هو بنر اته غم زيات كه
 علاج دغم زما مشكل دى
 علم درياب طالب ماهى دى

جازان مى نه اوري په سينه كې عرضونه
 زخمى زړگى د بېلتانه په تور ويمسه
 نېستمن كه شير وى په گېد ر بللى شينه
 زه لا پخوا ديار بېلتون وژلې ومسه
 ما د جازان تر غولى ژريو سه سينه
 غزاله خى په خپل وطن سرور كوينه
 چې خپل بدن كې يې تر عمره گر زومسه
 عاشق لا مېبولكه ما همي پكې وهينه
 قسمت ته گورم چې به خه را پېښوينه
 عبث نارې و هم چې وسوم په اور و نه
 ديار درگا ته مې په خير پسې لېږينه
 اوس به له كور و كلى غواړمه نذرونه
 خكه په سينه زه ديار غولى ته خمسه
 خكه ناچار ديار په در كې ولاړيمسه
 ديار گوزاردى چې زما په زړه يې كړينه
 سليمانو وگورۍ د علم كتابونه
 صادق عاشق شه چې ايمان دې وزي شينه
 خداى چې عاشق شولورسول يې پيدا كړ و نه
 بخت چې زړه وي پاچاهي به پى كومه
 ديدار دسترگو د خولې ښى خبرې وينه
 چې مې گرېوان له خپر و لونه ساتينه
 اوس دې ارزو دايو نټوب په سر لرمه
 چې اسيد قطع مې له يار دوصل شنه
 بېلتون جال گير په غاړه غاړه سره خينه

کبر طوفان دی چیرې غرق نه شی مینه
کبر طوفان دی چې پی غرق نه شی مینه
یابه ځان ډوب کړی یابه باسی گوهر و نه (۱)
فکر کیلی ده په ورو ورو یې خلاصومه
دا پاته عمر زه په مرگ حسابومه
لکه بر باد چې په صحرا تېر شی بادونه
زه دجانان په دیدن موږ نه شوم مینه
لکه په لویو غرو چې تېر شی بارانونه
لکه په خوشو میر و کیري بارانونه
که سې یار سل کاله بندی وی خلاص به شینه
که دو صال شراب په شونډ و ووهه
راشه اوس و ینرشه دخپل ځان و خوره غمونه
زما د زړه ستنی په تاو لارې دینه
لکه د بهرې پانه اوړی ژمی وینه
لکه رېدی پر بیابان و رږد مینه
نه سې یار هېر شونه سې زړه صبر کوینه
چې به دې شمع د مخ کله و وینمه
تر دې ژوندونه اوس په مرگ خوشاله یمه
ستاد یاری په بند هېڅ پوه نه شوم مینه
زرگی تپوس دخوشالۍ را نه کوینه
قادره خدایه خوشالۍ به کله وینه

علم دریا ب عمل کښتی ده
علم دریا ب عمل کښتی ده
علم دریاب طالب او بازدی
علم سې کولپ دی د فولادو
عمر بر باد را باندی تېر شو
عمر بر باد را باندی تېر شو
عمر بر باد را باندی تېر شو
عمر بر باد را باندی تېر شو
عمر بر باد په ساتیر پری
عمر د باد په شان تېر پری
عمر د نوح به سې نصیب شی
عمر دې ټول په خوب کې تېر کړ
عمر دې ډېرشه خپله یاره
عمر دې ډېرشه خپله یاره
عمر عبث را باندی تېر شو
عمر سې تېر شو غم سې ډېر شو
عمر سې تېر شو په دا تمه
عمر سې ټول په غم کې تېر شو
عمر سې ډېر در سره تېر شو
عمر سې ټول په غم کې تېر شو
عمر سې ټول په غم کې تېر شو

(۱) په (غل) کې د (ډوب) په ځای (غرق) او د (گوهر و نه) په ځای (لعلونه) راغلي دي.

عمر مې ټول په شو اخون دی
 عمل مې خپل دی رار سپری
 عالم د گل بوټی ته شپې کړی
 عاشقی لال قیمت بهای دی
 عمر بر باد په ماتیر پری
 عمر بر باد را باندې تیر شو
 عمر بر باد را باندې تیر شو
 عمر د باد په شان تیر پری
 عمر د باد په شان تیر پری
 عمر دې تیر په ایل بند و کړ
 عمر مې ټول په غم کې تیر شو
 عمر چې تیر شى اشنا هېر شى
 عمر هغه وو چې ماشوم وم

غمونه خورم دوینو گوټ پسی کومه
 په یار به ولی دنیا لم حکم کومه
 ماله سمسوره باغه واخیسته لاسونه
 خویې قیمت پوره کوم قیامت به وینه
 لکه بر باد په غرونو اوری بارانونه
 لکه هوسی په سپر تون شپې تیر ومه
 لکه بر باده و په ، نه نیسی گلکوننه
 ونه خونه یم چې کال په کال نیسم گلونه
 زړه مې لږ زېږی چې خزان نږدې راځینه
 په منی را غلې اوس تا زه غواړې گلونه
 دخوشالۍ ساعت په خوب کې نه وینمه
 ستادې قسم وی چې ماهېر نه کړې سینه
 اوس چې زلمی شومه دغم ټپکدار شومه

◆ غ ◆

غاتول به ټول امېل به جوړ کړم
غازي په لوړه غونډۍ کښيږ دی
غار ه غری به درقر بان شم
غاتول په یاد ستا د رخسار کې
غا بندي په خوله کې هسې ښکاري
غابښ دي کنډو ډیره دي سپینه
غاجونه درشونډې مرجان دي
غرونه به ولسی نه غټيږي
غزاته محې نه پاتې کيږي
غزاله لارښه چې غازي شي
غزاله لارښه چې غازي شي

دياردپاره بی په غاړه کړ زومسه
چې یې زیارت کړي دگیلان ملا لې نجونه
که دي دجنگ په ډگر و کړل یرغلونه
پر دامن سرې پیالې د میو نوشوینسه
لکه هدف چې په الوان تومبلی وینه
په یاران په پسې مانگ کړ خې مینه
دادجا نان دی بل له خاورې ورکومه
چې پښتانه پرې د غیرت چیغې وهینسه (۱)
ددین غزاته عاشقان پرسرورځینه
چې جنازه دي داسمان ملایکی ورینه
ددورازې دننه نه شته جنتو نسسه

په (ذ،پ)، کې د (پښتانه) پرځای (پښتون) کلمه راغلی ده.

غبر شو په کټ یې جانان راوړ
 غیر نه مې ځې خالونه یو سه
 غریق په بحر د عصیان شوم
 غزاته لار شه چې غازی شې
 غشی دسترگوډې راخلاص کړل
 غشی دې تینگ په گورت کې نېسه
 غلی د صحرا بیستی له کوره
 غلی زماله څنگه پر یوزه
 غماز به څنگه ما جلا کړي
 غماز په بار کې کوږ لرگی دی
 غماز په خوا کې دیارناست دی
 غماز دې خاورې کورته یوسی
 غم او بیلتون د واره کافر دی
 غمازان د لې د لې گر ځي
 غماز به څه غمازي وکړي
 غماز په غوږ کې ورته وویل
 غماز په لمسه یارته ووی
 غماز دې خپله غمازي کړي
 غماز بیا ما رد عشق په گنج دی
 غماز که سل ځله ځان دوست کړي
 غماز مې خوا کې دیارولید
 غمازه اوږدې کورکې واخله
 غمازه څله راته گوري
 غمازه خدای دی آبا دمه کړه

زړه مې په پرشو چې په شانه وی زخمو نه
 په غیر له تامې په کار نه دي شنه خالونه
 ستاد غفران کشتی ته ډیر امید واریمه
 د نغري په غاړه نه شته جنتونسه
 ناترسې مات دې کړل زما د زړه داغونه
 دیا ری نښه دې خطا نه شي مینه
 زما د زړه سندو کک یې دې وړې کنه
 زه خپل مین تر خپل و زړ لاندې ساتمه
 د مینې تال کې زه دیار سر زانگمه
 که غماز نه وی زه به څله ژریدمه
 تندي کې گنځې د جانان راغلی دینسه
 زه د گلونو غنچه لاس کې گر زومسه
 چې چاته یې مخ شي تر قیامته یې کړ وینه
 چې به د چاپه خونه او رولگوینه
 زما اشنا د غماز نه او ری لمسنونه
 جانان مې روستونه گوري په وړاندې ځینه
 مین په بل دی غم په تا غلطوینه
 زما جانان په وعد تینگ دی رابه شینه
 ځکه عاشق اخته دسل په مرض وینه
 هیر به مې نه شي دهجران تر څه غمونه
 زما د زړه په دنیا او رولگیدنسه
 چې دې زموږ په یاری او رولگاونه
 زه د جانان تکل کوم ورپسې ځمه
 زه دې په شته جانان کې بی جانا نه کړمه

غمازه خدای دی سزا درکړي
 غمازه څه بڼه په لاس درشي
 غمازه خدای دی سزا درکړي
 غمازه خوارشی مونږ دې خوارکړو
 غمازه داسې مختورن شي
 غمازه داسې خوشو ک نه کړي
 غمازه ستا په شرارت کې
 غمازه ستا بڼه څه بڼه دي وي
 غمازه ستا دې لاس آزاد وي
 غمازه ستا نه څه گيله ده
 غمازه غبرگ زامن دی و سره
 غمازه ازړه دې راته و ریت کړ
 غمازه کور دې معلوم نه دی
 غمازه کور دې مولا و ران کړه
 غمازه کور دې مولا و ران کړه
 غمازه گر پیا غمازي و کړه
 غمازه لري شه دمخې
 غمازه مخ دې الله تور کړه
 غمازه مخ به دې خدای تور کړي
 غمازه مخ دې الله تور کړه
 غمازه ورځ د حساب شته دی
 غمازه ورک شه مخ دې تور شه
 غمازه او بيلتون ظلم يوشان کړي
 غمازه او بيلتون دواړه کفار دي

زه ستا د لاسه هميشه تکرې خورمه
 ولې راکي راته جولي جولي غمونه
 زما د زړه په دنيا او رولگيد نه
 شري دې لنگه شه چې شلوې پردي شالونه
 لکه چې زه دې د جانان نه جلا کړمه
 په بې وفاشنا دې ډير رتلي يمه
 دخپله لاسه مې ياردار ته خيژ وینه
 ددو سينو چي نه اخلي ازا رونه
 که يار زماوی ستا به ناوړي لمسنونه
 زه گيله من دې وفا جانان نه يمه
 چې يو خنډيري بل دمرگ سلگي و هینه
 نورسې دخوږ زړگي نه ماخه ازارونه
 که راسعلوم شوزه به پې لوتې لوتې کړمه
 په سمو خلکو و رانوې ودان کورونه
 پروان مې دوست ونن مې سربيه کوينه
 زما شیرين جانان پې بيل زمانه کړونه
 تانن زموږ تر مينځه څه ليدلي دینه
 تا په لمسون اشنا زما نه جدا کړونه
 زما اشنا ته زياتی مه کړه غيبتونه
 ستا په دروغو جانان مانه جدا شونه
 خلاصی دې نه شته تابه ډير بيل کړي وینه
 چې دې زما اشنا ته څه ويلی دینه
 چې چاته پې مخ شي تر قيا مته وير کوينه
 زما د عمر سره سم شوستا غمون نه

غم او ښا دي برابر نه دي
 غم به دې كله را نه هېرشي
 غم به د چاپه ځان پيرزوشي
 غم پسې شاگرزه جانانه
 غم په قسمت را سره نيم كړه
 غم په كنده را سره نيم كړه
 غم ته پيدا په غم كې لوی شوم
 غم ته پيدا په غم كې لوی شوم
 غم ته پيدا په غم كې لوی شوم
 غم تيره و بڼادي به راشي
 غمجنه زه غمجن مې ياردي
 غمجنه ياره چېرې لارې
 غم چې په غم باندي افزون شي
 غم خو كميس نه دی چې زوړ شي
 غم خوله غمه نه شر ميري
 غم د اشنا دی نور څه نه دی
 غم د جانان لكه هلال كړم
 غم د جانان مې په زړه گرځي
 غم دې چاره زه دې پرې غوڅ كړم
 غم دې انگار را باندې پروت دی
 غم دې پر ما باندې چا پېر دی
 غم دې په غم باندې زياتيري
 غم دې په مانه دی چې ژاړم
 غم دې تالا بيلتون ايرې كړم
 غم دې له هيڅ سره سم نه دی

ځكه مې او ښكې په مخ ځي لكه روډونه
 غم مې خوراك شو اندېښنې به دې كومه
 زه ديار غم دخپل مرض علاج گنمه
 كه غم دروړاندې شو ځوانی خاورې كوينه
 مناسب نه ده چې تنه يې تېسرومه
 گوښې مې سر و لمبو ته مه نيسه مينه
 وړ كوټي مې وای چې مې نه ليدای غمونه
 په غم به مې په غم به توري خاورې شمه
 په غم لړلې يارا مې ستړی دې كړمه
 اخبه و زانگي د زلفو په ټالونه
 غمجن به دواړه په غمجنه لاره ځونه
 زه ددادا انگړ كې گوښې ناسته يممه
 سړی مچنون شي له دنيا واخلی لاسونه
 زما له عمره سره سم ديار غمونه
 پرون بيلتون و نن هجران دوره كوينه
 چې مې په مخ داوښكو درو مې سيلابونه
 تن مې اوبه شو ټول له سترگو نه توی شونه
 ځكه مې رنگ دسړ غونۍ په شان شونه
 مينه دې ستن كړه چې گندم پری پر هارونه
 دسمند رپه شان غوتې پكې وهممه
 دسرو بارخودې غمازان كوی سيلونه
 نور به دې غم په غم كې نه حسا بومه
 غم دې شمال دی هره پا نه ښوړوینه
 رضا دباد ده چې مې هر لوری ته وړینه
 ولې بيلتون دې زه له برمه پری يستمه

غم دې کميس نه دی چې زوړ شي
 غم دې د زړه په سر سوری کړم
 غم دې تپانو کی باندې سپور شه
 غم دې چار د خان سې پرې غوڅ کړو
 غم دې چاره زه پې ونه ی کړم
 غم دې دریا بزه په کې ډوب شوم
 غم دې راځی زه پرې خوشحال یم
 غم دې د غم سره سم نه دی
 غم دې زماله تندی خپری
 غم دې زما تر زړه چاپیری دی
 غم دې زما تر زړه چاپیری دی
 غم دې زما دنن جامه شوه
 غم دې زما کره بندی دی
 غم دې سبق غم دی کتاب دی
 غم دې ضعیف لکه هلال کړم
 غم دې غمخور اشناته راغی
 غم دې له تانه وفادار دی
 غم دې له خانه سره یو سه
 غم دې یوازی را ته پر یښود
 غم دې هجران دی بل څه نه دی
 غم شو یوازی زما په برخه
 غم کې له تانه کمه نه یم

زما د عمر سره سم شو ستا غمونه
 دورځی ژاړم شپه په ناستی تیرومه
 دا اند یښی بیه د کوتل د سره ځینه
 د دیدن ستن راوړه چې زخم پری گنده
 رضا د باد ده چې سې هر لوری ته وړینه
 لاس دې رانه کړه اهی خورا کدې کړمه
 بی غمه خدای دی عاشق تل په غم کې وینه
 مینه دې لا پر پر هار ما لکه دور وینه
 په نارنجی سینه دی نور کوی خوبونه
 لکه پیرو تی چې تر گل منجیل وینه
 په تور و زلفو به دی څو کوی لاسونه
 دتن جامه به زه په صبر زړومه
 سبا که ووت کلی کور به وړانوینه (۱)
 غم دی استاد راته د غم تقریر کوینه
 پمینه ستا انگشت نما دخلکوشومه
 جازانه ته د بی غمی کوه خوبونه
 ته کله کله غم دې تل راسره وینه
 ساته یې مه پریر ده ږنده کنه به شمه
 راځه په گهړه سره وگالو غمونه
 خلکو ته وایمه د زړه ضعف لرمه
 خپل او پردی راسره نه گالي غمونه
 کم عقله نه یم چې بیه کلی خبرومه

(۱) په غ، ل کې د بندې پرځای میلمه کلمه راغلی ده .

دغم دلاسه غمزه وطن نه ځمه
 ترخوله سې وينې ځي دسل مرض سې شونه
 هله به گل شي چې جانان به وو ينمه
 لکه چنار په تن سې اوړولگيدنه
 ځکه جوړه جوړه راځي پر ما غمونه
 نور به دې غم په غم کې نه شميرم مينه
 چې د سفر په لوري ځم ژړا راځينه
 څيری گريوان پر بيابان گر ځم مينه
 ته دې د گل په شان تازه اوسى مينه (۱)
 د اشنا غم مى لکه وازگه ويلوينه
 په بيابان گر ځم خپل پردى نه پيژنمه
 بېرى خونه يم چې په سرد او بو ځمه
 ستار اسره شو هوا گير يې واخستمه
 لکه وچ خس په تن سې اوړولگيدنه
 پر يکته ناه صورت زما راغله غمونه
 لکه چنار په دې سې اوړولگيدنه (۲)
 لکه ريدي پرداسا نو ورژيدمه
 ځکه سې سره دي دسرکوشو نډوسرونه
 جانانه ستا غم يې پاچا نور يې پوځونه
 انډۍ زما نډۍ ديار کړه لېږمه

غم کې راگير دغمه ژاړم
 غم سې دزړه نه راچا پير شو
 غم سې د زړه پرسر غوتې شوه
 غم سې له زړه نه راچاپير شو
 غم سې له غمه نه شر ميږي
 غم سې له غم سره زيا تيری
 غمودې هسې چارې وکړې
 غمودې هسې ليو نى کړم
 غمونه ټول پر ما ا نبار شه
 غمونه ټول له ما چا پير دی
 غمونه ټول راباندې راغلل
 غمونه ټول په ما ا نبار شو
 غمونه خپل راسره ډېرو و
 غمونه خورم غمخور سې نشته
 غمونه خورم غمخور سې نشته
 غمونه خورم غمخور سې نشته
 غمونه خورم غمخور سې نشته
 غمونه خورم د وينو غورپ کړم
 غمونه ډير را نه چا پير شو
 غمونه راغله ختې ختې

(۱) په ذېپ کې د (دی) پر ځای دخو کلمه راغلی ده :

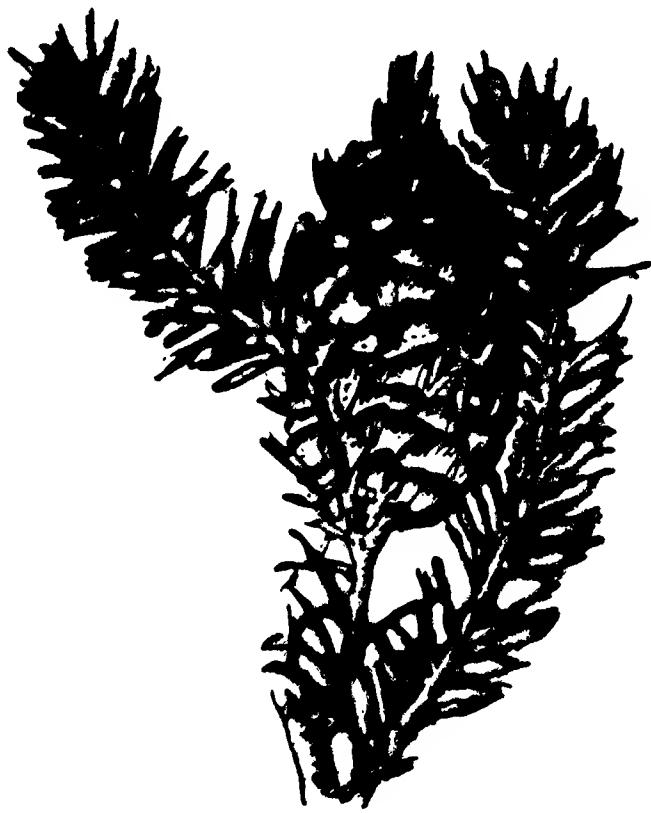
(۲) په غ، ل د ډ پر ځای تن راغلی دی.

غمونه شاته که جانانه
 غمونه شاته که جانانه
 غمونه د کسوه جانانه
 غمونو ستا مې زړگی وسو
 غمونو ستا زه ځیگر خون کړم
 غمونو ستا کړمه بر باده
 غمونو ستا تالا والا کړم
 غمونه واره برا بر دی
 غمونه ورک ورځ داختر ده
 غمونه یو تر بل تېری کړي
 غم د اشنا مې لیونی کړم
 غمه نږدی شه چی دې ښکل کړم
 غمه! هیڅکله غم ونه کړی
 غنچه د گلومې په لاس ده
 غنچه چې ماته شی گل وچ شی
 غنچه په باغ کې په خندا شوه
 غنچه په باغ کې په خندا شوه
 غنچه په باغ د ننه خاندی
 غنچه د گلومې په لاس ده
 غنچه د گلومې په لاس ده
 غنډل دې غاړه خوله دې گل ده
 غنډل دې غاړه خوله دې گل دی
 غم دې له تانه وفادار دی
 غم دې له عمره سره سم دی

غم چې په سڅ کې وی ځوانان خرابوینه
 غم چې دوراندې شي ځوانی خرابوینه
 غمونه زړه ته رنځوري و رپښوینه
 خپه پرې نه یم که ایرې ورباندې شمه
 لکه سجنون زه در پسه درگړ ز مېسینه
 لکه فرهاد دې ددیدن ارماني یمه
 یقین می نه شته چې به بیا خوشاله شمه
 د جانان غم مې په ځوانی کې زړ وینه
 د خوشحالی یوه ته غیږې و رکوینه
 جانانه تادې خدا ی لري نه شته غمونه
 داد رې منی ربا ب پرغاړه ښورومه
 غم د جانان یې له تا ډیر خوشحاله یمه
 تابه د زړه په وینو موړم د ام ساتمه
 که څوک گلونه بویوی نور ادې شینه
 زلفې چې ساتې شی په سڅ جوړشی گلونه
 بلبل سینه پرا غزوږدي ورله ورځینه
 بورا د صبر درو ازې ورته ساتینه
 څه یې پروا ده که بورا له غمه مړینه
 بوراته پتوایه چې ځان را رسوینه
 که څوک گلونه بویوی ژردې راځینه
 زه دې گلشن ته در غلم گل بویومه
 زه په سینه در ودریدم گل بویومه
 ته کله کله غم دې تل راسره وینه
 تمام به نه شي خوژو ندی په دنیا یمه

د جانان مينې په زړگي غوڅ کړی يم
 خيال مې بس دا دی په اشريې لوکوم
 بورا پرې شپې سبا کوي چې گل به شينه
 زما جانان د گل غوتی ورژيد نه
 بيا به ديدن د آخرت په ورځ کوونه
 عالمه زه د عشق اور زړه کې ساتم
 نامرده تا پرې سراسر نيولې يم
 سپينې لمنې اوريدی راغلي يم
 چې په ټولگي د جنکو کې ميره شمه
 چې په لمر څرک به دې ليدولره درځمه

غوتی غوتی وينی ترې څاشی
 غنم پاڅه دي څه چل وکړم
 غوتی په باغ کې په خندا شوه
 غوتی چې گلشی بيارژيري
 غوږ رانږدی که حال مې بل دی
 غوښه او اور کله جوړيږی
 غوښه د سيخ په سرور تيري
 غولی جارو کړه ډيوه بله
 غيرت کوه غيرتی ياره
 غیلی خپرې که را ته گوره

❖ ف ❖

فراق در ياب دى پاى يې نه شته
 فرش به دستر گو ورته خپور گرم
 فرنگه تنبته گه خلا صيرى
 فرياد دخوړو زړو را خيژي
 فرياد لرياد نا رې و همه
 فرياد مې يارته نه رسيږى
 فقير ته وخت بې وخته نه شته
 فقيره تير شه فقير نه يې
 فقيره ته په وخت رانه غلى
 فقير ته خير را وړه سیرمنې
 فقيره خاڼته دعاوگه
 فقيره داعادت دې څه دى
 فقيره دوې گتمې دې وگړې
 فقيره دوې گتمې دې وگړې
 فقيره درکې يې هل وگړه
 فقيره هل گړه و درېږه
 فکر گوم نه را يباد بېرې
 فکر گوم سودا مې يسوسي
 فکر گوم سودا کې ډوب يم
 فکر گوه چې دوگه نه شي
 فلک دې خوارشې دايې گاردى
 فلکه نن دې گومک غواړم

زه ور لاهو شوم دهجران غوتي و همه
 گه مرو را شنا پرې کښېږدي قد سونه
 صاحب سوريږى اکوزى ورپسې ځينه
 چې په زړه روغ وي هغه نه کړى فريادونه
 د بې وفاشنا جفا ليونى گرمه
 د بېلتا نه څوکى په لار ولاړې دينه
 څوک چې سخي وي هغه تل خپور گوينه
 له سرايه ووځه هيڅوک خپرنه درگوينه
 په نيمه شپه خپرو نه چاور کړى دينه
 گچکول په لاس فقير دعا درته گوينه
 چې دزمرى څرمن دې خت و سولاونه
 چې ترآو ازدمخه سربنکا ره گوښه
 يودې خيرتول کړېل دې وگړل ديدنونه
 يودې خير يووړېل دې وگړل ديدنونه
 که جانان خا ورې درکوي تره پندونه
 چې په گچکول کې دې پېزوان درواچومه
 چې داشناد يدن مې کله گړى ونه
 زه به داستا سو داد چا سره گومه
 بېلتون مې بيا د فکر تال ته خيژ وينه
 داستا زما تر مينځه بيا غماز راځينه
 چې بڼه ياران وي دى په گين ورسره وينه
 چې خوا په خوا مې خپل جانان له ورولينه

◆ ق ◆

دبيلتا نه غم ته يوازې پا تې شومه
 پر هغه يار چې يې سين پر خا لويمه
 په دواړو سترگو به ديار وکړی ميلونه
 زه داشناسره جوړه قبر ته ځمه
 په بې قيا مته به دې وکم ديد نونه
 ځوانان کوزيری دنا کام په تنابونه
 جانان شو خاورې د بيا بان بادونه يې ورينه
 په خمارو سترگو مې پر يو تل گردونه (۱)
 دی به ژوندی شی په دنيا به کړی سيلونه
 چې مې غونډی زنه چنچي دلحد خورينه (۲)
 پر گلابي جانان مې پر يو تل گردونه
 په اوسيلو به مې کفن سپزلی وينه

قادره خدايه ته مې مل شي
 قاصده ځه سلام مې وايه
 قاصده بخت دې زور وړدی
 قبر پر اخه ورته جوړ کړی
 قبر ته راشه غبر او که
 قبر خو سل گزه کوهی دی
 قبر سوری شو خښتې ماتې
 قبر سوری کړه حال مې گوره
 قبر ژوندی دی انسان مړدی
 قبر سوری کړه حال مې گوره
 قبر شوزو رتختې شوې ماتې
 قبر مې پس له مرگه گور،

(۱) په ذپ کې سوری کړه په ځای ته راشه راغلی دی .

(۲) په خ کې قبر سوری شو تختې ماتې.

قبر سې خواکې ورته جوړ کړیء
 قبر یې جوړ پر لویو غرو کړیء
 قبر سې مه پټسویء خلکو
 قبر یې ښه جوړ کړیء عالمه
 قدر کوه قدر خوښه وي
 قدیمه کله به ماښام کړې
 قدرت دې شته مکان دې نه شته
 قددي په ټولو ونو جگ دی
 قددي چندرونې په غېږ دی
 قددي د سروې په غېږ لوړ دی
 قددي باغونه شرمندۀ کړل
 قد د چغمار گسل د گلا بسو
 قدم په وروږده پښې دې گوره
 قدم قدم واخله جانا نه
 قرار خوسه کښېنېء عالمه
 قسمت خوښې چارې ونه کړې
 قسقه مې کېږدیء په شناخته
 قسم په خدای باور پي وکه
 قسم په خدای باور پرې وکړه
 قسمت زما که مې دیا ردی
 قسمت مې خپل دی راړسېږي
 قسم په خدای باور پرې وکړه
 قسم په خدای که شرم نه وای

چې مروړ اشنا په گور کې پخلا کړمه
 چې د وطن شمال مې شناختې ښوړ وینه
 که اشنا را شی داوړو ستی دیدن کومه
 مین پردېس دی په کې تیر به کړی کلو نه
 په بې قدری عالم تېاله دنیا ځینه
 چې کچکول واخلم دیار درکې نارې کړمه
 چې په دربار کې دې په زوره وژاړمه
 لکه با غچه کې چې خرما ولاړه وینه
 هرڅه مې هېر ښامه رد زلفو وخورمه
 لکه شمشاد د غمه تور د رپسې شو مه
 ځکه د سروې سرهم کوږ په پورته ځینه
 زما جانان چنار د گسل سره لرینه
 ستا تر قدم لاندې مې زړه دی و به چوینه
 له ستړي ځانه مې غم لري که مینه
 دتورو جنگ دی لاسی سرقر با نوینه
 چېرته توتیان د سردرو چېرته داسونه
 که مې دخت له خوا گولی خوړلې وینه
 چې بی له تانه بل یار نه لرم مینه
 چې را په یاد شي له خولې وینې غورځومه
 په اوږدې وسو ځي ددو اړو قسمتونه
 زه به له چا نه گیله من شمه مینه
 چې بی له تاسې هیڅ آرام د زړه نه شینه
 گرېوان پاره به په عالم کې گرزېد مه

لکه اکرم په سترگو ووند در پسي شومه
ستا عا شقی زه د میا لی نه و و یستمه
چې زنکدن دی په دیدن پسي دې سره
په تش دیدن پسي دې او بشکی تو یومه
ما له دې نوم په بی خودی خولې له راڅپنه
د جانان غم مې خوشالی ته نه پر بردینه
چې و دې نه ویسمن نری تبه مې شینه
چې بی له تاڅخه مې بل یار نه سته مینه
چې را په یاد شي ترخوله وینې غورځومه (۱)
اشناد سترگو په خنجر وهاسی یمه
که داسمان ترستور وډ پر تېر شي کلونه
یو شفاعت بل خسوبه وکړم دید نونه
تېر یم دابره که با وړ دې په د اینه
ډېر خوسې غم دی اندېښنو لیونی کړمه
زما هډ و کی بیلتا نه کلک کړي دینه
زما هډ و کی بیلتا نه وچ کړی دینه
کاغذ ه تسا که اشنا ونه ژړا ونه (۲)
که غم مې پر یږدي نو به ولیکم حالونه
له نیمایی کړمې مې لاس و خوت مینه
د ډ پره غمه په قلم تکیه کسوه

قسم په خدای باور پې و کړه
قسم په خدای باور پې و کړه
قسم په خدای باور پې و کړه
قسم په خدای باور پې و کړه
قسم په خدای باور پې و کړه
قسم په خدای باور پې و کړه
قسم په خدای باور پې و کړه
قسم په خدای باور پې و کړه
قسم په خدای روغه به نه شم
قسم په خدای هیر به دې نه کړم
قسم دی د وې گتې به وشي
قسم دی سستا په سر لسه سره
قسم قسم یما ره قسم دی
قسم به مات تېر به دې مات شي
قسم به تېر به دې مات شي
قسم به مات گو تې به پې کړم
قسم په گو تسو زړه مې رېږ دي
قسم په لاس اشنا را یساده شو
قسم په لاس غمونه کسا ډم

(۱) په غل کې دیاد په ځای زړه راغلی.

(۲) په تژ کې داشنا په ځای جانان راغلی دی.

قلم په لاس غمونه کا ږم
 قلم په لاس کا غډ په گو تو
 قلم په لاس کا غډ په گو تو
 قلم په لاس گو تې مې رېږدي
 قلم په لاس گو تې مې رېږدي
 قلم په لاس گو تې مې رېږدي
 قلم په لاس گو تې مې رېږدي
 قلم په لاس مېخې ته راغلي
 قلم په لاس کې فکر يو وړم
 قلم په دوه ژبو سر قاش که
 قلم په لاس وخت ما زيگر دی
 قلم ته گو تې په ژ را شوې
 قلم خنځير و ما به مات کړای
 قلم زما د رد ونه ښکل کړه
 قلم زما په د رد خبر شه
 قلم زما نه ډ پر غمجن دی
 قلم د سرو کا غډ د سپينو
 قلم خوخل شه سر پر يکړی
 قلم دی مات گو تې دې پری شه
 قلم دی زما په لاس کې مات شى
 قلم دې رب وهلى نه دی

زما په لاس کې قلم درې ورې شو نه
 ستا د جنا کا غډ ليکم ژړا راخيښه
 او ښکې مې وار نه را کوي چې خه ليکه
 ستا د هجران خبرې کړم ژړا راخيښه
 د بېلتا نه گوزن په زړه وهلى يم
 دعا شقى لنډى په زړه وهلى يم
 داشنا نوم رانه نيمگرى پاتى شونه
 د زړه پرسر دې را ته و ليکل غمونه
 چې بې و فسا اشنا ته خه شى و ليکمه
 ځکه يې د واره ژبى خلک پرېکوينه
 په خاورو ناست يم دجانان مسرى ليکه
 خط به باقى وي موږ به تورې خاورې شونه (۱)
 پراز لى قلم وهلى دي سيخونه
 زما په غم يې زړگى ترق دوه ځايه شنه
 يارته يې ښکل په دوو ژبو کړه عرضونه
 چې دجانان له غمه او ښکې تو يوينه
 د زړه په وينو يې ليکم افسوس کومه (۲)
 لاس يې وانهخت هميش سربيا نوينه
 زما خيالى اور بل ته نه کړى تا ويزونه
 ما پسى ليکلى دى انبار انبار غمونه
 ما ته په لويه لار کې مه ژړه مينه (۳)

(۱) په ذپ کې د (موږ به تورى خا وړى شونه) په ځاى (ما به خاورې ژړ وينه) راغلى دى.

(۲) په ت ژ کې د افسوس کومه په ځاى ژړا راخيښه راغلى دى.

(۳) په ذپ کې درې په ځاى خدای راغلى.

قلم دې خداى و هلى نه و
 قلم سرپرې كه سينه چاك شه
 قلم سرقاش كه سړيې باى كه
 قلم ز ما پسه حال خبر شو
 قلم قلم زړه مې قلم شو
 قلم قلم در پسې زه شوم
 قلم قلم در پسې نه شوم
 قلم مې بياله غريو ډك دى
 قلم كاغذ ته په ژړا شو
 قلمه بس كړه وړاندې مه خه
 قلم بس كړه وړاندې مه خه
 قلمه دا دې مبارك شه
 قلمه ډير دې احسان منيم
 قلم له خپله سره تېر شه
 قلمه ډير دې احسان منيم
 قلمه زرشه كاغذ ليك كړه
 قلمه ژر په كاغذ گرزه
 قلمه مات شې بخته واورې
 قلمه مات شې بخت دې واوره

ماپه دنيا كې كوشش ډير و كسه مينه
 اوس به بيان كاندې د خوږ زړگى حالونه
 ته هم سر باى كه بيا د زړه وايه حالونه
 خكه دخولې نه توري ويني غور زوينه
 ملخومي غم شومي چې بندي دهجران شومه
 په نارنجي سينه دې نور كوي خوب نه
 له خپله خانه مې گيله وشوه مينه
 پر كاغذ كاږم د بيلتون د غم بيتونه
 چې زه شوم پاته ته به وكړې ديدنونه
 نه پوره كيږي د زخمي زړگي غرضونه
 ماته ياد يږي د غمجنو زړو غمونو
 چې د جانان سلام په تاباندې ليكمه
 درد دې زما يارته بيان كه پخلاشه
 خكه يې سرد دوه يارانو ښكاره كنه
 زمادې حال يارته بيان كړ پخلا شونه
 قاصد ديار په لوري مخي ناوخته شونه (۱)
 جواب ديار په لور ليرم ناوخته شونه (۲)
 تند يه مات شې پر تاخه ليكلي دينه
 صورته خوار شې چې موزيان دې زړوينه (۳)

(۱) پټ ژكې د قاصد په مخاي ريبار راغلى .

(۲) پټ ژكې د جواب په مخاي ريبار راغلى .

(۳) پټ ژكې بخت دې واوره په مخاي بخته واورې راغلى او د زړوينه په مخاي ژړوينه راغلى دى .

قلمه هېڅ اثر پرې نه کړې
 قلمه هېڅ اثر پرې نه کې
 قلمه ستا احسان را باندې
 قلمه درد اشنا ته ښکل که
 قلمه له خپله سره تیر شه
 قلمه ولې دې سر قاش که
 قلا ره شپه ده یاره راشه
 قلمه یی غوايان دې وسره
 قلا دې شته بر جونه یې نه شته
 قهر د خداي در باندې وشي
 قیامت سې ولېده په سترگو
 قیمت دیار به پوره نه کړي
 قیمت دې ووايه جانا نه

که یار ته تور کړې د غمونو کاغذونه
 که یار ته تور زما په غم کې کاغذونه
 یار ته مې ښکوي په هر ساعتی سلامونه
 زړه مې شو نرم د یار راغله سلامونه
 ځکه د زړونو د هر چا وای حالونه
 شوې سر پر یکرې مخ دې تور دوه پلوشنه
 په د و پاته کې په دې تاو له ځانه کمه
 زما په توره چونته نه شته تا ویز و نه
 د بیلته دزی به شي سر به دې کینه
 چې به د و و په منځ د اچوې د رزونه
 ورځ د قیامت وه چې له مانه اشنا ته
 که غرونه سره کانی له لاونه شی مینه
 چې روح مې ستاشی نور به خوسره پاتې شینه

کابل ته مه وایه چې وړان شې
کابل ته مه وایه چې وړان شې
کابل خوگل ننگرهار بلبل دی
کابل خوښه مزل یې بد دی
کابل د ښوخوانانوځای دی
کابل د گلوډک دوی خدایه
کابل کې څه غواړې نا دانه
کاته د گلو منع نه دي
کارغه د زرکې لایق نه دی
کاروانه کم کوه مزلونه
کار د دنیا شوله ما پاتې
کارونه توله ازلي دي
کارونه واره د تقدیر دي
کاره بانه دی تیره غشي
کاره وړل دی لېونی کړم

پکې پراته دي ښهخوانان کاره بریتونه
پکې پراته دي پښتانه د ننگ مېرونه
پیدابه نه شي د لغمان غوندي ملکونه
زماگل رنګ جانان یې زیر زبښلی گنه
ما دنیستی د لاسه پرېښوده مینه
زما دیایري کندهار شینکي باغونه
کابل کې نه شته سلاری سره پلونه
اشنا مېگل ماترې په څه منع کوینه
که دازل په تخته یې لیکوی وړان دې شینه
یارمی نادان دی سهار خوب یې زنگوینه
چې ستا صورت کړمه رایا د ژړا راځینه
مین به صبر پرې کوي وړي به غمونه
عالم په ماخاندې چی ولې مین شونه
زما له زړه نه الوول ختلی دینه
یایې بیاتۍ کړه یایې غوټه کړه سرونه

زه د لیلی روغې راستې و هلی یمه
 د زړه کتری به درکوم تابه ساتمه
 چی اوس مین شومه بیلتون سی ژړوینه
 په لار پېرې دیلتا نه ولاړې دینه
 مخه شوچې مایه سېي تورد رولیونه
 نن دی قاصد د یا وطن لره وروړنه
 پر بې پروا اشنا سی وایه سلا سونه (۱)
 په زړه غمجن یم وارختا نه شی مینه
 ماچی لیکه ورته سی ډیر ژړلي دینه
 د سوی زړه سې یارته وگره بیا نونه
 زما خوږ من زړگی پرې وینی تو یوینه
 آه سې پرې وگینن خکه تور بې شو حرفونه
 په ما موقوف شول دیارانو دیدنونه (۲)
 د سوی زړه سې یارته یوسه پیغامونه
 د ماز یگر کاغذ دې نوکې نوکې گر مه
 داو بکو رود خبرې واره را نه ورینه
 په کار سی نه دی بی دیدنه سلا سونه (۳)
 هکلی جانان به په تالاس و هلی وینه
 زما جانان به تا ته حال ویلی وینه
 زو به دلې یم ته به وگری دید نونه

کاره وړي به می سم نه شي
 کاشکې زما د سنگول بازشي
 کاشکې مین درباندي نه وای
 کاغذ سی یارته نه رسیږی
 کاغذ د زړه په وینو لیک دی
 کاغذ بهخت دی مبارک شه
 کاغذ ته زموږ د لال یې
 کاغذ چې در شي غمجن مه شي
 کاغذ چې لولې ورته ژاړه
 کاغذ د ویره نیکی وگره
 کاغذ د یار په اوښکولونو
 کاغذ د زړه په وینو لیک دی
 کاغذ دنیم دیدن لخوا ب دی
 کاغذ ډیر تلوار پی وگره
 کاغذ دې یو پر بله راغی
 کاغذ لیکم او ښکې سی خاخي
 کاغذ دې راغی ته راغلې
 کاغذ هرا شه چی دې ښکل گرم
 کاغذ هرا شه چی مشغول شو
 کاغذ هرا په مخ دې ښه شه

(۱) په ت-ژ کې د (ته) په خای (خه) راغلی او (دلال یې) په خای (ریبا رشه) راغلی.

(۲) په ت-ژ کې د (په موقوف) په خای (موقوف دی نه شي) راغلی.

(۳) په ت-ژ کې د (په کار سی نه دي) په خای (وا به دې ناخلم) راغلی.

کا نهی به وای نه اور یسری
 کا مله پیره را رسیره
 کبر سوری که حال می واخله
 کبر سی کمر زوال سی بیا سوند
 کتاب دی تپ که خراغ مړ که
 کتاب تمام طالب روان شو
 کتاب نه ژر ژر تسمه میره
 کتاب سی کوت جانا نرایادشو
 کت پولادی پوزی د زرو
 کته خلور دی بازو گان دی
 کت سی دگور پر لوری یوسی
 کت سی دگور پر غاره کنبیر د
 کت سی پر لور هغونلې کنبیردی
 کت یی په لور هغونلې کیږدی
 کت یی دغولی منځ کې کیږدی
 که اباسین بند شوی نه وای
 که اباسین ختلی نه وای
 که آبا سین ختلی نه وی
 که اباسین را غلی نه وی
 که اسویلی سی د خولې نه تلی
 که اوسیلی په د نیا نه وای
 که اوس په وینو ژارم بنایی
 که اوسېلی کړم اور به واخلی
 که اوسېلی کړم اور به واخلی

ددو وینو سره بند شو دید نو نسه
 پیری شوه غرقه پر تخنه و لاره یمسه
 کفن سی زوړ شو چینجی خوله را لگوینه
 لکه سپوږسی په خوانی تند رو نیومه
 په وینه نه کیږی په خوب کړه دید نو نه
 تر حجرې گرده تاو یدم په لمبو سومه
 ما په وطن کې رنځوران پرېا یښی دینه
 او ښکې سی و لارې د کتاب په بیا ضونه
 نجلۍ دسرو زرو غنچه خوب پرې کوی نه
 پنځم جانا ن شپږ مه زه درو ختمه
 غسل سی نه شته تور و زلفو شهید کړ مه
 د نوی کور مبارکی را کړه مینه
 چې داشناد ملک شمال را ته راغینه
 وړې وړې خا نیلې ستر ماتو ینسه
 د کور مال بیتیا نی ستر ماتو ینسه
 تر گل بنا یسته نو بنا ربه ولې و را نید نه
 په با پگتو کې به چا خدمت ندی تیکونه
 په نیمه شپه به نو بنا رولې و را نید نه
 په نیز وړوکی به چا سوندل تیکونه
 دې اندیښنو به سی زړه پرک چولی ونه
 زما د زړه سندوخ به اورا خیستی ونه
 غبر د هجران سی دجانان تر غوړه شنه
 که غږ غږې کړم اوس به رنگ په وینو شینه
 دلونگین هېر سنی صبر سی دی وینه

پر لړ ما نه بښه مښی دیکسو نه پڅید نه
ستا اند یښنو به مښی زړه پر ګڼ چولس و نه
په دې نژدې ګلو به اوړولکو مښه
دمپینو غاښو پر یښنا مه ګړه څوګ به وینه
په مینه غوړ را ته ګوه چې یا ردی یغه
دا تو روړبل به له تا جا ر ګړه مینه
رب دی نا دار ګړه چې سلام لره در ځمه
رب دې پا چا ګړه چې سلام لره در ځمه
لالی په سمه لار چې ځي بودری دې خورینه
سربه مښی ستا دربار ته ګوړ نیولی وینه
ګړه وړه ځوانی دې خا ورې شه مینه
زما دې هیر شي دا ویلی کتابو نښه
دتمباګو په شان دې اوړوا خلم مینه (۱)
زما دې حال د بیر سر لیونی وینښه
بیا مښی تو به ده جنګ به نه ورسره ګړه
زه دجانان په نامه ځان خا وری ګوسه
یو خوښه ځوان دی بل یې ګړی جها دونه
دغنم رنگی مښی سانی نه شته مینښه
بی عباد ته موند نه شی جنتو نه
ګه پښې نه ځم اشارې را له ګوینښه
زما پر سړیې جیل خانې منلی دینښه

ګه اوسیلی مښی نه ګو لای
ګه اوسېلي ورسره نه وای
ګه اوسیدی ترخو لې و باسم
ګه اشارت ګړی د ښو ګړه
ګه اشنایی را سره نه ګړې
ګه بریالی له جنګه را غلې
ګه به زما په دوعا ګړې
ګه به زما په دوعا ګړې
ګه به زما روغه راستي وي
ګه به مښی پر جنازه وړې
ګه به دې زه په یاد ګې نه یم
ګه به مښی یوه ګړی هیر یوې
ګه به مښی یوه ګړی هیر یوې
ګه به مښی یو ساعت هیر یوې
ګه جانان داواری خدای راوست
ګه جانان سر شو نوم یې شته دی
ګه جهان سړي اګېردې نه سړي
ګه جهان تول جانان جانان شې
ګه جنت غواړې عبادت ګړه
ګه پښې ځم خلک پو هیوې
ګه پښې سرم سر ګڼې پر ځای دی

(۱) په - غل ګې د (اوړوا خلم مینه) په ځای (شنه لوڅره شمه) را غلی.

که په سلام ته خو شا ليرې
 که پښتانه نه لڅلمی غیرت کې
 که په بنایست مې خپه کېږي
 که په شېبو با ران ورېږي
 که په وطن دې سرور نه کېږي
 که پروښان وای نن پروښان وای
 که پروخت را غلې خیر به یوسې
 که په رښتیا هر ما مین یې
 که په لیلی باندې چا مې گرم
 که په دمنت کې په زاري وای
 که په میو ند کې شهید نه شوي
 که په ژر اچا نان موندی شوای
 که په ژر اشنا موندی شوای
 که په ژر اشنا راکړي زې
 که په ژر راغم لرې کېږي
 که په زلمو کې بریا لې شوي
 که په خندا مې خپه کېږي
 که په خندا مې خوشالېږي
 که په دیدن کې مې سرغواړي
 که په دیدن څوګ مړیدلای
 که په دیدن څوګ مړیدلای
 که په دنیا هر څوګو زار گرم
 که پسي هم خلک خبر یږي
 که په وطن دې سرور نه کېږي

زه به مې لاس پر تندي تل ولاړه يمسه
 نوم د مې انې به زموږ په نصیب شینه
 نور به دځمکې خوب گوم چې ژړه شمه
 زما په خپل لای باوردی را به شینه
 زه به دا پاګې شو دې نه درو بښمسه
 پروښان داوخت د اشنا غېږ کې ناسته ومه
 بی وخته نه شته فقیرانوله خیر ونسمه
 هر خوست گرمی ده ماته کښیږ ده چنار ونه
 دغه دستور دی ځوانان تل په تور و مریه
 ما به اشناله پښتانه خلاص کېږي ونسمه
 خدا یو ولایه بی ننګی له دې ساتینه
 ما به داوښکو په مخ جوړ کې سیلا و ونه
 ما به جوړی داوښکو په که گر زوله
 وچه گیاه به زرغو نه په اوښکو گرمه
 زه به داوښکو په ځای وینې تو یومه
 قسم مې گرمې د یاری لاس درگومه
 څیرې گریوان به لوند په اوښکو گر زومه
 له کلی ځان به په خندا ورکې کم مینه
 معلومه داشو میار وړیا په لاس راڅینه
 زما جانان به تر وړو لې گر زیدنه
 جاله وانا نو به تر لې وو بارونه
 هر به مې نه شي ستاد سپین مخ شنه خالونه
 که پسي نه هم لیلی گرمې ا شارتونه
 په تاحرام شه د سرگو شونډو سرونه

که تاوای غـبر راهـسې کـړې
 که په پیمـخو کـی و فـا وای
 که په تحقیق لـحـان ته تلـگوړی
 که په تو بو ترینه توبه کم
 که په تو تا نود ې مړه کړم
 که چا بیلـتون لید لـی نه وي
 که چا بیلـتون لید لـی نه وي
 که چا چمنی ژوند ی بند ی که
 که جـا خبر د جـانـان راوړ
 که چا خبر د جـانـان راوړ
 که چا خبر د جـانـان راوړ
 که چا سپوږمـی لید لې نه وی
 که چا رباب لید لی نه وی
 که چا رباب په لاس کې را کړ
 که ته په خپل حسن مغر و ریې
 که ته په ما چیرې مین یې
 که توره یم تابه مین کړم
 که تو رلحد ته نری لار وای
 که تور یم تابه رنځور کړم
 که تور یم تابه رنځور کړم
 که تور یم تابه رنځور کړم
 که تور یم تابه رنځور کړم
 که تور یم تابه مین کړم
 که تور رلحد ته نری لار وای

مابه په تورو سترگوا یښی وای لا سونه
 د کو تیلال خوند به د قند په شانه وانه
 لـحـان به کړی ورک هرشی به یار در ښکاره شینه
 چې خال تازه کې په توبو مې اړ وینه
 له موره پته به یار ی در سره کړمه
 ما ته دی راشي چی یې کور وروښایمه
 د سهار چرگ د بېلتا نه نارې وینه
 انگر یزان وایی ور به کړو موږ انعامونه
 سر به خیرات کړم مال به زیری ورکومه
 دسر لږو کی به خیرات کې ورکومه
 که مې سلگی د زنکد ن وي روغ به شمه
 دشالیلی مخ دی سپوږمـی شغلـی یې ځینه
 دشا لیلی سینه ر باب زلفې تا رونه
 زه به د خپل اشنا سرود پکې وهمه
 داسې مغر و ره زه پخپله مینه یمه
 پوره زما د زړه یو خو کړه اړمانونه
 د مینوب اثر په سترگو کې لرمه
 مابه جارو کړای د جانان دمخ گردونه
 له رنگه توره تل ځوانان رنځور ویمه
 د مینتوب ستوری په ورو ځو کې لرمه
 د مینتوب اثر په سترگو کې لرمه
 زه غنم رنگه تل ځوانان رنځور ویمه
 تور خولو ننگ دي ا میران یې یو یوینه
 مابه اشنا ته پیشکشی وړ لای گلونه (۱)

(۱) په تـ ژکی د (تور لحد) په ځای (قبر گي) او د (اشنا) په ځای (جانان) راغلی.

که تور لحد ته زه ورتلای سواي
 که ته را مخې بیګا ته راشه
 که ته رښتیا په ما مین یسې
 که ته رښتیا په سفر درومی
 که ته زما په تمه ناست یسې
 که توري نه کړې نوبه څه کړې
 که ته رښتیا په ما مین یسې
 که تبری یسې را نژدې کیږه
 که تیری یې اوبه به در کړم
 که ته شهید شولې جانانه
 که تښتیدای په شارا غلې
 که تښتم تښتم نه خلا صیری
 که تو راو ربل می میرا تیري
 که ټول جهان جانان جانان می
 که ټول وجود له تا قربان کړم
 که تو متونه پری امبارشی
 که تو متونه چیری نه وای
 که ته می هیر کړی ځان به هیر کړم
 که ته می روغ لیونی نه کړې
 که ته می روغ لیونی نه کړې
 که څوک په سرور ته خدمت کړي
 که څوک پاپا دلوی وطن شی
 که څه احوال وي راته وایه

ما به اشنای له په تارتو کوک ور له کلو نه
 دخوار لسمې په سپو ږمی به دیدن کړونه
 د کو در غاړه اجاره واخله مینه
 د تورو زلفو کمر بند به در کومه
 تمه دی غوڅه کړه ما پلار نه در کویښه
 چی موشیدې د پښتنې رود لی دینه
 ماته به راوړی زر زری و رښمین شالونه
 زما د سر و شونډ و شربت و څکه مینه
 زما په سپینه خوله کې ډنډ ولاړې دینه
 په تو راو ربل به دې زه قبر پا کومه
 په تا حرام دي دسر کوشونډ و سر و نه
 قسمت می بددی د صورت را سره مخینه
 دننگ غزاده جانان نه منع کومه (۲)
 زما د یار په څیر جانان به چیرته وینه
 بې نیازه یاره نېکي نه منې مینه
 څوک له خواړه جانانه نه اخلی لاسونه
 قسم دی یاره په جو په د سره تلمسه
 په حقیقت کې دواړه یوشی یو مینه
 زه به دا توري زلفې خوشی گرزومه
 دخوما روسترگو به و با سم سیخونه
 نه معلو میږي معشو قوته خدمتونه
 چی مسافر شی یادوي به خپل ملکو نه
 سامی تر نیم بدن را غلې و به مر مه

که ګوګ یاري ګړی ما دې پو بختي
 ګچکول په غاړه قلندریم
 ګچکول په لاس شری می لنگ وای
 ګچکول دستر ګو ورتنه نیم
 ګچکول دستر ګو ورتنه نیم
 ګچکوله درې ورې مات شي
 ګچکول دستر ګو می نیولی
 ګچکول دستر ګو ورتنه نیم
 که چالو نګ لېدلي نه وی
 که چاویل چې یار دې راغی
 که چاویل چې یار دې راغی
 که چیرته ګوردی را معلوم وي
 که چیرې خدای رشوت خوړلی
 که څو ګګ رستم د زمانې وي
 که څو ګګ د بښمن په بیه اخلی
 که څو ګګ له غمه خبر نه وي
 که څو ګګ خپه ګه خپه نه وي
 که څو ګګ له ماسره سیالي ګړی
 که ځان په یادو و دیار هیر ګرم
 که زنګدن له مې را نه غاښی
 که ځان مې ته شی زه به زه شم
 که ځان مې هیر که تابه هیر ګرم
 که ځان مې هیر ګه ترې ویر یوم

د یاري دوی شپې خو شالی نو رېې غمونه
 فقر د یار د دید ګرم بیرته را محمد
 جامې مې رنگ وای یا ره ستا په تو متونه
 چې پکی واخلم د بڼه حسن ز ګاتو نه
 زړه مې مین خیرات د حسن تو او مه
 چې در په در دې ګر زوم تش دې راوړمه
 که مې جانان د دیدن و اچوي خیر و نه
 د دیدن خیر یی زه له مخه ټولو مه
 پیغله خولې ګه د او نګو بوی تی لځینه
 دسر ما او به خیر اتی و ګرم مینه
 یو به و رجار شم بل به زیرې و ګومه
 ما به پخوا په چا و ژلی وی بیلتونه
 دغریب روح به د مالدار په تن ګې تنه
 د بیلتانه د لاسه خاورې ایرې شینه
 دا و منی زمانې یار دی و نیسینه
 خدای دې خبر ګړی چې له غمه خبر شینه
 د خپل جانان سره جوړه سنگر له محمد
 حجره دې و اچوي دودې دې و ګوینه
 اشنا به هم را څخه هیر په یادو شینه
 بیاسی په شناختو با ندې مه و هه لاسو نه
 هستی مو هوممه به له ځان و غورزو مه
 چې دواړه هیر شو نور به یو شی شو مینه
 نه چې د اهیر صورت به بیا راپه یا دهینه

که ځان مې هیر که ته به راشی
 که ځان مې هیر که ستا په یادو
 که ځمکه اوړی خو به اوړي
 که حقیقت ته نظر و کړی
 که خدای کول مینه ستا یم
 که خدای کول جانان به راشي
 که خدای کول خدای به دې را کړی
 که خدای کول خدای به مې در کړي
 که خدای کول خدای به دې را کی
 که خدای مې ښه ساتي که به
 که خدای مین په رسول نه وی
 که خوله دې را کړه څه به وشي
 که خوله مې اخلی زری واخله
 که خوله مې اخلې ژر یې واخله
 که خوله مې ډکه د خنداوی
 که خوابدي درباندي زور شوه
 که خماری سترګې دې نه وای
 که داختر په شپه را نغلسی
 که دې ابرو ابروی یې نه وي
 که دا ستا ناز وادانه وای
 که دا زړګی دکتو شوی وای
 که دا شنایری دې را وړ
 که دا د خوب لیده رښتیا وای
 که دا دنیا په څیر د ګل شي

که ته مې هیر کړې نور به ځان و پېژنمه
 په دېرو یادوبه تا هم هیر کړم مینه
 را وابه نه وړي خا وړې شوي بد نونه
 حق په ناحق کې به همیش وینی مینه
 مینه مه شلوه تنی په زیارتونه
 مایې غنچې څنې په خوب لیدلی دینه
 تر تاروسې په زیارت ما ایښی لاسونه
 ما دې د سر پر زیارت ایښی دي لاسونه
 مادی د صبر دروازي نیولې دینه
 راټول به نه کړم د سالوسره پلو ونه
 په لاسکان به یې مکان نه اباداونه
 زړه به مې ښه شی خوله به بیا در څخه وینه
 منګی مې ولې چر پوې لنده دې کړمه
 د کلا شاته میلما نه را غلي دینه
 چی را په یاد شی په ژړا په ناروشمه
 تر ور بل لاندی خال مې یاد کړه خوښ به شینه
 د زړه په سربه زخمی ولې کړ زیدمه
 نصیب دې مه شه د لنډی زنی خالونه
 اورد سر و شونه و به دې مخ سیزلی ونه
 مانده به غم په دنیا څه غوښته مینه
 ما به اشناوته په لاس نیولی ونه
 قاصده لاس به دې په سترګو ښکله مه
 اوس به دیاره سره جوړه تر غاړې ومه
 ز ما په ستونی کې ازغی راشنه کوینه

که دی ارزودیا ردیدن وی
 که د اولس بد ناسی نه وای
 که دې ارزودیدن دکل وی
 که د بهلول په شان دانا وی
 که د پیز و ان کمان په ما کړی
 که دې په خداى اعتبار کیرى
 که د جانان غمونه نه وای
 که د جانان سره یو محای شوم
 که د جهان طبیبان راشي
 که د چاروغ زړه کی په کاروي
 که د زلمو نه پوره نه شوه
 که د خلمو نه پوره نه شوه
 که د دځوانی دوران می تیر شي
 که دې په برکلي کې کاروي
 که دې خندلی راته نه وی
 که دې خنداي راته نه وای
 که دې خندلي راته نه وای
 که دې خندلي راته نه وای
 که دې هرڅو په زړه را یاد کړم
 که د دښمن مخ ته یی مخ کړ
 که د دښمن نه په خټ را غلام
 که د دیدن محتاج دې نه وای
 که دیدن کړی تلوار راو کړه

خان دې اشنا که د اشنا کړه دید نونه
 شیرینه یاره تا سره به گرزیدسه
 خان دى بلبل که همیش کل وینه مینه
 چی بخت یې خواروي ، خو کښې ناخلى سلامونه
 په پیر بابا به درته و کړم سوکند و نه
 د ر پسی وینې غو رزومه مړه به شمه
 د پسرلی ترکل به زه نا زکه ومسه
 زه به گیلې د بد رقیب ورته کومسه
 چې سې جانان پوښته نه کړي و به سرمه
 زما دې واورې یا رانه دې نه کوینه
 کړانه و طنه جینکى به دې کټینه
 فخر افغانه جینکى به دې کټینه
 دومره به پاتى شي چی تا پرې خو رومه
 په لېونی باندې می وایه سلا مونه
 طالب سړى وم خپل سبق می زوتاونه
 د کو رکمن په شان به ولی ژیریدمه
 زما بیده زړه کی به ولی وینیدنسه
 غریب سړى وم خپل روزگار به می کاونه (۱)
 پردی وطن دی خو ک دی نوم ناخلى مینه
 سپینه خولگی به لکه خوری پسی وړمه
 بیاسی پښتون د تیرامه بسوله مینه
 سرتور به ولی کرخیدم په زیارتونه
 په ما خاد رد بيلتانه وغوړید نه

(۱) په : ذ، پ کی د (روزگار به می کاونه) په محای (خپله لار به می و هله) را غای .

که د دیدن باران پې نه وای
 که دیدن راوړی ښه به وکړی
 که دیدن کړی تلو ار او کړه
 که دیدن کړی تلوار راو کړه
 که دیدن کړی تلوار پری وکړه
 که دیدن کړی همدادی واردی
 که د یدن غواړی ماته گوره
 که د یدن کړی په تلوار وکړه
 که دیدن کړی تلوار پرې وکړه
 که دیدن کی تلوار راو که
 که دیدن کړی تلوار پرې وکړه
 که د یدن رانه وړی جانانه
 که دیدن کړی تلوار پرې وکړه
 که دیدن کړی تلوار پرې وکړه
 که دیدن کړی تلوار پرې وکړه
 که دیدن کړی تلوار راو کړه
 که د یدن غواړی زما یاره
 که د ې جغاول په غاړه نه و
 که د ې زما په سلام ښه شی
 که د ې زما دیدن یاد یږی
 که د ې زما دیدن یاد یږی
 که د ې زما دیدن یاد یږی
 که د ې زما دیدن په کا روی
 که د ې زما دیدن په کا روی

دبیلتهانه کرمی به سوي و و ملکونه
 ستاد دیدن زه ارمانجنه گورته ځمه
 بهری گله پری په سنگاونه ولاړه یمه
 لحد بندی شه تختو واخستل مېخونه
 سبابه دامالی کاختي د دیدن وینه
 د بیلتهانه کاروان راځی قیامت به شینه
 زه به د وډی په تناره وځنډومه
 سبرنی کال د بیلتهانه دېره شونه
 کښتی غرق پری پر تخته ولاړه یمه
 بیا د قیامت پورې نه شته دیدنونه
 دم کړې خاوره مې په سترگودو روینه
 روح مې کالبوت نه په رخصت دی لار به شینه
 ختی پې کړی کنه وونه بند وینه
 د نرید لسی پان پرسر ولاړه یمه
 پر سڅ می شال د بیلتهانه وغوړیدنه
 دبیلتهانه کاروان راځی قیامت به شینه
 سوږ دواړه خویندی پر کوټه خرڅې کوونه
 دملک لوړه درته چا و یاسی و نه
 زه به داسرې سنگولې تل په تندي ږدنه
 دپشکال چپو ته سه کور مینه
 سپوږ می ته کوره زه به کورو لاړه یم
 سینه جاله کړه دواړه زلفې تنا وونه
 اوبه بانه کړه په کدود ریه ناسته یمه
 دو یالی غاړه ا جاړه واخله مینه

که دې ز سادیدن په کاروي
 که دې زما دیدن په کاروي
 که دې د زلفو سوری نه وی
 که دی د زلفو شمال راغی
 که دیو الونه غرونه زرشې
 که دی وطن راسره پرېښود
 که دې ونه خوړم و ربله
 که دې یرمې زړه ورځنۍ بدشې
 که دې بانه قاتلان نه وای
 که دې ارزو دیدن دگلوی
 که دې وجود خپل اینه کړې
 که دی شرا بوته زړه کیږي
 که دې غلیم ته ماتی و رکړه
 که دې دیدن د یاریا د پړي
 که دی مقام را ته معلوم وای
 که دې مطلب د یاری نه وای
 که دې کتلي را ته نه وای
 که دې دښمن ته میدان پرېښود
 که د دولت نا چاري نه وې
 که د دښمن و مخ ته شا کړې
 که د سره اور په سرمې شپه وای
 که د توتی وزیر زما وای

سپوږمۍ ته گوره زه په زبام و لاره یمه
 د چا ر شنبې حساب کوه زیارت ته ځمه
 د سڅ ر نابه دې جهان سیز لسی ونه
 دا زیری رنگ به مې تا زه له کلو شینه
 زما د یار به پوره نه شی قیمتونه
 په سرو منگولو به دی پښی چا پی کومه
 پر تا به جوړ د اشرپو کړم کتا رونه
 زه له زاره اشنا تو به چیرې کومه
 په د روا زو کی به دی چا کړه فریادونه
 وطن په ستر گود بلبل کی که سینه
 خا کی به هر طرف اشنا و ینی سینه
 زما پر زنه خولی د نه ولاړې دینه
 زه به د سرو شونډو و شر بت د رکړم مینه
 ځانته دې گوره د یارو کړه دیدنونه
 زه به د استاد کوشی خاوری وم مینه
 د برج له سره به دې نه کول سیلونه
 پردی سپی وم د وطن په لورې تلمه
 ځای دې کورنه شته د رنه مخ به پتومنه
 مابه جانان په تول د سرو اخیستی ونه
 بیا به دې نه کښېږدی پر ما باندی لاسونه
 ته راسره وای زه به تل خوشا له ومه
 د خپل اشنا نه به چا پیره گر زید مه

که د رغلم که د ره نه غلم
 که د زړه حال د رته بیان کړم
 که د زړه سر ورته پیشکش کړم
 که د رباب وهل مې زده وای
 که دشود و لښتې پری سم کړم
 که د شید و لښتې پی سپوړکی
 که د غماز غمنازي نه وی
 که د د نیا دارو پرې و کړم
 که د پیری په سرمی شپه وای
 که د وصال پر تخت پا چاشوم
 که د وصال امید مې نه وای
 که د وصال سیوری په باغ وی
 که د وصال ز یرې دې راوړ
 که د دیارگو تې مې په لاس وای
 که دیا رغبر را باندې وشو
 که دیار یادم خان به هر کړم
 که د یار و غ رابا ندی وشي
 که د یار غم راسره نه وای
 که د یار و غ راباندی وشو
 که د عمله بد عمل یم
 که د قیایی شرمونه نه وای
 که د نصیب کمی مې نه وی
 که دنیا یی شرمونه نه وای
 که د ننګی خاطر دی نه وای

زما یاري په ړنگه مه شمار مینه
 خندا به پر پردی په ژړا به شی مینه
 مغر و د حسن سترګې نه پورته کوینه
 ما به د خپلې پخوانی و یرپکې کاونه
 خزان و هلی باغ مې نه نیسی کلو نه
 خزان و هلی باغ به را نه وړی کلو نه
 مابه دیار په څنگل تل کول خوبونه
 روغ به مې نه شي د زړګي سوي د اغونه
 ته را سره وای ز به تل خوشا لومه
 پر بیلستا نه به د پا نسی حکم کوومه
 قسم په خدای دی اوس به خاوری ایرې ومه
 د بیلستا نه غرمو به نه سیزل کلو نه
 قاصده لاس به دې په سترگو بشکلو مه
 ما به تر ټولونجو نو پورته وړه لا سونه
 د سر سالوبه په خیرات کی ور کوومه
 په یاد ولو امید وارد وصل یمه
 مال به خیرات کړم سر به ز یری ور کوومه
 د پسرلي تر ککل به زه نا ز که ومه
 د لاس بنگرې به و رته ز یری ور کوومه
 په و سیله به د جانان فخر کوومه
 قسم دی یاره په جو په در سره تلمه
 زه به په داسې او رکی ولی سوز یدمه
 تابه منګی وړ زه به تش د سره تلمه
 تابه ز ما دغا بنو ز ور لید لی ونه

که د لگير ي دربا ندی راغله
 که د وطن په ننګ شهید شوی
 که ډول ډول غشي ولسی
 که ې دیار په مخه را غلې
 که راته لاس داخل را کړې
 که رار سیر ې نن دې واری
 که راته گوري در ته گورم
 کړی شپه ماته خوب را نغی
 کړی له ډډ ورکړه زرگړه
 که ز ما یار مسافر نه وای
 که ز په ته سل تسلي وړ کړم
 که ز په ته سل تسلي وړ کړم
 که ز په ته سل تسلي وړ کړم
 که ز په سې بند په زو لنو کړم
 که زلفې ستا مې په لاس را غلې
 که زلفې ستا مې په مخ را غلې
 که زه خبر وی چی یار ټگ دی
 که زه خبر وای ملنګ ټگ دی
 که زه خبر وای چی بېلتون دی
 که زه خبر وای چی بېلتون دی

د ټيک دلاند ې خال سی یاد کړه مسافره
 بیا به دی نجو نې د سزار سلام کوینه
 ما د بېلتون په غشي مهوله مینه
 ژړا سی را غله دیوا له ته ودر یدمه
 داستا په پت کې به ټول عمر تیرومه
 شهیده گتې دی باړوته غور زومه
 که راته نه گوري پر وادی نه لرمه
 ستاد قلم کړ شو ته اوښکې تو یومه
 ز د اوو ورونو خور یم قدر سده
 ماخوبه نه کړای دلومړی کاروان پوښتنه
 سترگو لید لی جانان کله هیروینه
 دیار د غمه راته ژر په ژړا شینه
 سترگی سی نه اوړی ستاله و رانوبر جلونه
 ژر رانه خلاص شی برابر جانان له ځینه
 وابه یې نخلم په بد له کې جنتونه
 زه به پری ور ژوم د عمر ارمانونه
 ما به د زړه ستر ترې ولې ما تو نه
 ما به کچکول دایر وړک وړ کړی ونه
 خوږه جانانه درسره به گر زید مه
 ما به جانان تر لاس نیولی گر زاو نه
 ما به خونی غماز په څه را خبرا ونه

که زه خبر وای چې ته شلیږې
 که زه غماز ته غریب ښکارم
 که زه سین نه وای عالمه
 که زه سپره وم ځان به جار کړم
 که ژاړم ژاړم سود سی نه شی
 که زه منگی په سرو درېرم
 که ز منگی په سر ودرېرم
 که ژاړم ژاړم سود سی نه شته
 که ژاړم ژاړم څوک سی نه شته
 کېږې وېږې وروځی دې غرونه
 که سل اوپا کلو نه تیر شی
 که سل اوپا کلو نه تیر شی
 که سل اوپا تد بیر وکړم
 که سر او مال ورنه قربان کړم
 که سپینه خوله خورې مرگه قبول کړه
 که ستاله لوري باد را والوت
 که ستا دسرخ عاشقان ډیر دی
 که ستاد هجر زحمت نه وي
 که ستاله غمه لیونی شم
 که ستاله حسنه یې میالی کړه
 که ستا مطلب دیاری نه وای
 که سترگې ښکته کړم که پورته
 که سترگې ستا خمارې نه وای

د فکر تال له زه به وای درختمه
 زما د زړه په خزانه کې شته لالونه
 لکه مجنون غوندې به وای گرزیدمه
 پښتون پیغور د بې ننگی نه قبوینه
 په زړو وگلو سی تالان ولگید نه
 په سر به وا خلمه رنگه تو متونه
 سبا همز ولی را کوي به پیغورونه
 ستا سترگو ویشتی یم ژړا رالدر اځینه
 خوشی گرېوان په اوښکو وای لمد و مه
 دو روځو منځ دې لوی کنډوشپه پرې کومه
 هیر به سې نه شي ستاد سپین تندي خالونه
 هیر به سې نه شي ستاد زلفو تنا بونه
 تقدیر زما د تد بیرو شلوی بندونه
 نه معلومېږي معشوقو ته خد متونه
 د سپینې خولې سره تېرلی ا جلونه
 په ډکه خوله به یې لېرما نه ته تیرومه
 زه تر مجنون نه لر غوښی په عشق کې یمه
 زما په مخ به اوښې وای تلې مینه
 زه به کړی په پادشاها نو ماتومه
 بسته بسته به ورته را وړمه گلونه
 د برج په سر کې به دې نه کول سیلونه
 په دې نږدې وطن دې نه گورم مینه
 د زړه په سر به زخمی وای گرزید مه

په دم کې د فکر تاله په ځای دغمگي تاله راغلی.

که سړی پټ له ملکه لارشی
 که سړی ځان ورته حلال کې
 که سړی ډیر په زړه محکم وي
 که سړی ډیر په زړه غمجن وي
 که سکندر د بحر وېر وي
 که سریندې ورته غږ یږي
 که سرمې بایلود پروا نه شته
 که سرمې پری کړی ډیر بهینه شي
 که سوال کوی زړه مې شهید دی
 کسې بېړۍ اوښکې دریاب دی
 که شپه او ورځ دېدن دیار کړم
 که شپه د زلفو پسې نه وای
 که شکې اسمان کې ستوری زه وای
 که شل یاسل کلونه تیر شي
 که شما لو نوی غوټی وکړی
 که شما لو نوی غوټی وکړی
 که شینکې خال مې میرا تیري
 که شمه جارستا په رضا کې
 که عا شقی له اوره نه وای
 که عا شقی دا وړه نه وی
 که عنایت کړی نن دې وار دی
 که عمروي دیدن به وشي

نصیب قسمت ورسره سم له ملکه ځینه
 نه منظور یږي ما شقوله خد مټونه
 چې د اشنا له غیږې ځي ژړا ورځینه
 د اشنا خط یې برا بر کله را ځینه
 چې شي عاشق سر په بحر ایو نی شینه
 روغ به پری نه شي په خنجر و هلی زړونه
 که د جانان دیدن مې بایلود ډوب به شمه
 له دې ژوندونه زه په مرگ خوشاله یمه
 شش د سینی دی په زرگی ویشتلې یمه
 د سمندر له غولې وینم گل کڅوونه
 یوه لحظه که جانان نه وي زړه مې چوینه
 لمربه یې د مخ واره جهان سوځلی و نه
 چې جانان خوب کړی زه به روڼ پری ځلیدمه
 هیر به مې نه شي ستارا کړی جوابونه (۱)
 دا کشر وروږدې رالېږد چې غنچې وړینه
 وړوکی وروږدې رالېږد چې غنچې وړینه
 ننګ د پښتو دی اشنا نه منع کومه
 دا مې رضا ده نیکه گان خوشالومه
 پتنګ به ولې شیرین ځان په اور سیز نه
 په شمع څله به پتنګ سیزل ځانگونه
 سبابه دا گلونه تورې خاورې خورینه
 ارمان مې دادی چی مرگی نه وای مینه

(۱) په غزل کې د شل یاسل په ځای سل او یا راغلی.

که غمازان په دنیا کم شو
 که غمازن په میخ کې نه وای
 که غم له غمه شرمیدلی
 که غم یو کال وای مابه تیر کړی
 کفن شو زور تختې شوی ماتی
 کفن مې بڼه وگنله موري
 کفن له خا نه سره یوسه
 کفن له خانه سره واخله
 که فکر بند په زولنو کړم
 کفر دریاب اسلام کښتی دی
 که قسمتونه تور ځنگل وای
 که کاتبان د جهان راشي
 که کابل جان دچا یاد پری
 کله به یم کله به نه یم
 کله به یم کله به نه یم
 کله به سود کله به زیان وی
 کله به یم کله به نه یم
 کله بڼکرا ره کله پتیرې
 کلی به خپل غمونه ژاري
 که کبر کړمه راته بنایي
 کله غوتی کله غنچه شي
 کله چې راشي خوشا لیرم
 کله چې ځي کله ود ر پری
 کله دې غم را باندی زورشی

هله به مینه دعا شقو رو زی مینه
 مابه نه تا سره همیش کړی مجاسونه
 په مابه نه را تله جوړه جوړه غمونه
 ماته یې دغم کاغذ عمرې را کړی دینه
 جانان می خاوری د صحر اشوبادیې ورینه
 د ځوا نی عمر په کفن کی تیر و مه
 خولک چې دنجو نو چم له ځي سر به بایلینه
 پس له هغه زما طالب و که مینه
 چې رانه خلاص شي برابر اشناله ځینه
 شیطان نهنگ دی عالمونه غرقوینه
 مابه داخل قسمت ته او رور اچاونه
 پوره به نه کاستا د حسن صفتو نه
 کونړ کابل دی شني و لې شینکی باغونه
 که کله نه وم بیابه و کړی ارمانونه
 په بور جلونو می ډانه اوسه مینه
 که جانان دواړه قبلوي ورسره ځمه
 زما یاري په ورا نه مه شمیره مینه
 لکه سور گل چی باد په پانو کې وهینه
 زما وستا په یاری څه غرض لرینه
 یونبا یسته یم بل له لویه کوره یمه
 کله باغچه شي د زړه غم لری کوینه
 کله چې نه راځي رنځور در پسې شمه
 تردی ختلي زړه دې جار شمه مینه
 کله دی مینه په درنو کا نو تلمه

کله د خیال سلطنت جوړ کړم
 کلا له شپږ روپی به درکم
 کلا له غټه روپی واخله
 کلا دی لوړه تر برجو کړه
 کلا له غبرگ زامن دې و مره
 کلي په کلي بدې زورشوه
 کلي کې یو لیونی نه شته
 کله نه خیاله تا پیدا کړم
 کله نا کله د یډن راوړه
 کلي د غوټه راته وکړه
 کله مې یاد کله مې دېر شي
 کله مې غم لیدلی نه و
 کله کرا ره کرا ري شي
 که گل گلاب بڼایسته نه وای
 که گورستان ته نری لار وای
 که گرمه یم نا کاره نه یم
 که گل پیدا وای خزان نه وای
 که گناه گار یمه دخدا ی یم
 که گناه گار یمه دخدا ی یم
 کله به ورشم مدینې ته
 کله به راشی دل ارامه
 که لږ څه فکر باندې وکړی
 که لیونی شمه گرم نه یم
 که لیونی یې زما یا ریې

کله د فکر تال کې کښینم و زانگه
 د بېوگي په منگي و اچوه گلونه
 زما د یار پر منگي و اچوه گلونه
 کندهو یې پر پردېچې سالو مې بادو هینه
 منگي مې دروندی نری ملای مې ماتوینه
 د زور وړو کلي ته نیره کړه چې ځمه
 سپینې پایڅې مې په پوندی خوله لگوینه
 په مود وراشی تله د برق په شان کوینه
 ستاد د یدن بهار ما نجن لارشم مینه
 مشري خولک دی ننوا تی ته ورځمه
 کله مې خوږ د زرگی سردر پسې شینه
 نکه د سبر ونه پورته جگید مه
 کله راواوړی په سینه د غم گردونه
 بورا به ولې په ازغو خیرل خانگونه
 مابه جانان ته خوله پیشکش و روړلی ونه
 دمر وراشنا پوښتنې ته ورځمه
 د زمکې مخ به امانی وای زیر گلونه
 داد نبی است مې و لې گر موینه
 داد مالک خلک مې خله گرموینه
 چې جار و کش زه د حضرت دروښ شمه
 چې په دیدن پسې دې وینې تو یومه
 چې زړه مین شي عذر کله قبلوینه
 اشنا په اوږد سفر لار شه نه راحینه
 دالیونی د کلي چا شره لی دینه

که لیونی در پسي نه شوم
 که لیونی یی زما یار یی
 که اونگین کې تاثیر نه وای
 که لونگین دې راته جوړ که
 که له راتلونو دې خبر وای
 که له میدان په شا راغلې
 که له بکواڅخه راتیر شوې
 که له بکواڅخه راتیر شوې
 که ما و یلی خدای منلی
 که مسا فر شوې بیابا راشی
 که سې ته روغ لیونی نه کړې
 که سرم په داسې مرگ به مړ شم
 که مسا فر اشنا می را غی
 که سې اشنا مسا فر نه وای
 که سې اجل ستا په خو لگی وی
 که سې په قبر د یدن کیږي
 که سې په توره معزی پری شی
 که سې په خپل یار کې وفا وای
 که سې په قبر جانان راشی
 که سې په حال باندې خبر شی
 که سې ته روغ لیونی نه کړې

خوسودایي به خا مخا در پسي شمه
 خلك ناکام د لېونو سره کوینه
 ښکلی زلمي به غرو ته ولې جگید نه
 زما پی څه شی بوی بسی تالره د رځینه
 ما به په لار کې گل سمن کر لسي وونه
 کور دې ځای نشته بل وطن ته ځه مینه
 زه به سرتوره دل لرام ارد در ځه
 په د لارم همی سلا می ولا په یمه
 ما به پ ننگ کړي وای لیکلی قلمو نه
 مسا فر که هېر وي خپل وطنو نه
 نومي د سترگو اثر مه مننه مینه
 چې په همزولو کې به تاسر بالا کړمه
 زه به ژړا د بی ارزی ورته کومه
 ماخوږه نه کړای دلومری کاروان پوښتنه
 سبا کفن تر سرتېر تالاهه د ځمه
 غوړ کې سې ووايه چې سم درسره ځمه
 ماره ښه دی نه چی کور ساور کومه
 زه به کوڅه پر کوڅه ولې گر زید مه
 کفن په غاړه به یې مخې ته ور ځمه
 دگل په شان به گریوان څیرې کړی مینه
 بیاسی د بنگو پیاله مه بوله مینه (۱)

که مې ته روغ لېونی نه کړې
 که مې تالغ د بد و نه وای
 که مې جازان بی وفا نه وای
 که مې جومات په مخ کې نه وای
 که مې څوک پر په جنازه وړي
 که مې خندلي درته نه وای
 که مې دخوب لید رښتیا وای
 که مې داتورو ربل پرې تیت کړ
 که مې د زړه چینې جاري شي
 که مې د زړه گیلې لیکلای
 که مې د پښې غوتی گل شوي
 که مې دښمن ته جنگ کې شا کړه
 که مې د حسن د ور تیر شي
 که مې خوله اخلی زړېې واخله
 که مې حال و گوړی عالمه
 که مې خدای ښه ساتي که بده
 که مې له خدا یه کمه نه وای
 که مې د یا ر غمونه نه وای
 که مې د ید ن ته ارز و مند یې
 که مې دیدن کړې را ر سپړه
 که مې د یار کالی شنه نه وای
 که مې رباب وهل زده نه وای
 که مې زیږه شپې په سرده

ما د تنگی ځد را نه مه بوله مینه
 په اور به ولې په پردي وطن کې سومه
 نري نري به مې زړه نه کول درزونه
 په ډگ گړي به مې ویشتلې وې مینه
 سر به مې ستا دربار ته کور نیولې وینه
 اریان ولاړ وې په ایمان و ویریدمه
 اوس به پاچا و م عدالت به مې کاو نه
 دز نکدن رنځور به روغ رمتی شینه
 طوفان دنوح به په دنیا کې جاري شینه
 اوس به په ډیر و گیلو ډک و و کتابونه
 په خوشبوي به دې هروخت تازه کومه
 د سپیلنې په شان دې او رکې و سوزمه
 دونه به پاتې شي چی تاپه زړ و مه
 منگی مې ولې ښور وې لنده دې کړمه
 په و او یلا ډیر د هجران په ژړا یمه
 راټول به نه کړم د سالوسره پلوونه
 پر تش میدان به نیلي ولې نوک واهنه
 د پسرلی تر گل به زه ښایسته و مه
 دلحد تیری و اوړو هپه اړ مونه
 سلا یې کړې موزي خان مې سره کوینه
 ما خوبه نه کاته دشنو و نوسرونه
 ستا ند یښنوبه مې زړه پر کچولې و نه
 جانا نه تابه په بخملو کې ساتمه

که مې سړی شونډې در په ياد شي
 که مې ستا پت د رخو ندي نه کړ
 که مې قسمت ورسره وشی
 که مې طبيب خلکه جانان شی
 که مېر نی پې خان خر گند کړه
 که مې له حاله خبر نه يې
 که مې نجلې ملالې ستر کي
 که مې نجلې ملا لې ستر کي
 که مې نجلې په یاری پوه شوه
 که مې نجلې کور هچې لمونځ کړي
 که مې ره غټه روپی واخله
 که مې عقل خلک پرې غو ليري
 که مې ساو خيژي له تنه
 که مې چک خان ورسره نه وي
 که مې اور او پلار يې خدای رضا کړي
 که مې موزي يو وای مابه مې کړای
 که مې ملاقات موسره وشی
 که مې ورشي خان به خوار کړي
 که مې وروره را پخلا شي
 که مې نصیب دبدو نه وای
 که مې نصیب دبدو نه وای
 که مې نصیب دبدو نه وای

گل د غاتول په لاس کې ونیسه مينه
 بيا به تاو کړې پټکي نه په سر کومه
 زه به يې په خوب کې هميشه ديدن کومه
 پوره زما به شي دخوږ زړه ارمانونه
 ستا په کوڅه مې لاس تېر لې تير وينه
 نارنج ته گوره دنارنج په شانته يمه
 د اتور پيکي يې په ما او روڼکاونسه
 د اتور پيکي يې تنکي و بښي غورزوينه
 لکه لېرم په ديو الوخوله لگوينه
 قبول يې مه کړې تور پيکي په خاوروږدینه
 د ملا لور منگي واچوه کلک سونه
 د دنيا کي فاني بازار دی و ران به شينه
 ستا محبت مې له زړه نه وزي مينسه
 لا ونر به څوک به په ورو ورو مينه
 د ما گانونه يې زني ونېسمه
 په هر خونه کې موزيان دي بد مخونه
 د غم کيسی به په ورو ورو درته کومه (۱)
 معشوقی کله عاشقان پخلا کوينه
 زه به سرتوره ننوا تي ته در حمه
 به شنه مرغه به منگي ولی ماتيدنه (۲)
 زه به دخپل جانانه ولی بيليدمه
 چيري موزي چيري د کلکو صوتونه

(۱) په س کې د (موسره) په ځای (يار) را غلی اود (وړو وړو) په ځای مودو را غلی ه
 (۲) په م کې د (مرغه) په ځای (کبل) را غلی ه.

که می نصیب د بدونه وای
 که می نصیب د بدونه وای
 که می نصیب د بدونه وای
 که می نصیب د سره نه وي
 که می نصیب د سره نه وي
 که مونځ قضاشی بیا د اداشی
 که منگی پر پوزی رانه مات شي
 که مین توب در باند تیر وی
 که میس زرغون تي دې تری ښکاری
 که میس یې توردی کل پری سپوردی
 که میس می لنډ ونیسه موری
 که میس دی تور مټې دی سپینې
 که میس می لنډ ونیسه موری
 که میس دی تی په سر سوری دی
 که میس یې سور لمن یې برگه
 که میس یې شین لمن یې برگه
 که میس می ښه تور کړه رنگریزه
 که ناچاری می د زړه نه وی
 که نامردي دی جنگ کی وکړه
 که نصیبو نه کڼه و لی وای
 که نعمتونه ټول موجود وي
 که می د غم همسا د صبر
 که نن سبا چیرته را نغلي

زما محبوب جانان به ولې مړ کېد نه
 یار به می یا رو مړه خوا به گر زېد مه
 چیری موزي چیری زما د ابا خونه
 خدای می دې سره کړی چی له غمه خلاصه شه
 خدای می دې سره کړی چی پېغمه شم مینه
 نه ادا کیری قضا شوی دید نونسه
 دیدن به کات شی بیا به هم کوی و پرو نه
 ابکه پلا ره د چامه اخله آزارونه
 لکه کلاب چی تر بلگو ښکاری مینه
 د ښکړو شور دی کت کوتی ته خیز وینه
 یار می طالب دی خوښوي لنډ کمی سونه
 لکه ښامار چی تر چند رتا وشوی وینه
 وطن پردی دی بوته خولې را لکوی نه
 لکه غاټول چی له پردې وتلی وینه (۱)
 دهره رگه می خولې ورپسې ځینه
 لکه ښامار چی د غونډی تاوشوی وینه
 زه دور ښمو چمچمار پې خپژوسه
 بی و فایار ته به می نه کړه سلامونه
 لکه د ښځو به ټیکری د رپه سر کړه مه
 مابه داخپل و یشته نصیب په دیوالونه
 چې دی خمارې سترکی نه وی څه یې کړه
 کچکول دستر گوستاد بدن ته مخکې رډمه
 زما به کله اديرې ته لاړه شینه

(۱) په غ - ل کې د (غاټول) په ځای (کلاب) راغلی.

که هندوستان ته سی ورک نه کړې
 که هزارخل صبر سکوت کړم
 که هر خوزه درېسی ځمکه
 کهوتره بازو خوړه خدايه
 کهوتره بازو سره جوړ يري
 کوډ گرو بيا کوډې تازه کړی
 کوچيانې بيا په کوچ رهې شوې
 کوچيانو کوچ وکړ کوچيری
 کوربه په خوشی ډاگ ودان کړم
 کور دی په کلي کې معلوم دی
 که يووړم يووړم او بو يووړم
 کور دی په شنوونو کې پټ دی
 کور دی دغره په سر کې جوړ کړ
 کور دی نژدی ديدن دی لرې
 کور دی نژدی ديدن دی لرې
 کور دی د هسکو غرو پنا دی
 کور دې رالنه کوڅه دې لرې
 کور دی آسمان ته پکې حوره
 که ياري کړی کور دی نژدی کړه
 کور سی له کوره هيڅ کم نه دی
 کور يې دمرگ په چيغه وړان کړې
 که ورکوې زياتی سی ورکه
 کوې دې وچ شمه سوزی چرکه
 که ياري کړم مخ سی تور يري

تر څمارو ستر کو به و با سم سيخونه
 آه و فریاد سی بې اختیار له خرابې نه ځينه
 ته غرخنی يې په هوا وهی توپونه
 زه څوار شهین منگولې سرې پرې بدنام شومه
 اړانې سې دادی چې کارغه کوتره خوړينه
 وړه ته راغلی اشنا بيرته گرزوينه
 زماليلی يې ده سرداره مخکې ځينه
 د لیلی بارشود او بنا نوکتارونه
 بيلتون به څه کاچي په خوشی ډاگ راځينه
 د دروازي په سردی گل کرلي دینه
 د بيلتانه سيلاب په تا وراغی مينه
 سړونه را هسک کړه د شنوونو تر سرونه
 نه درختای شمه نه سی زړه صبر کوينه
 د کوه قاف تر غره دی لوړ دي ديوالونه
 ديوال دې ږنگ شه چی وړیادی وو ينمه
 زه او ره نه يم چې په غرود رجکه شمه
 تمامه شپه دې له انگره تاوېدمه
 لمر و سپوږمی دی نو کران نیولي دینه
 که ياري نه کړی کور دی لری وړه مينه
 چی بې جانانه پکې شپې سبا کوممه
 چی په مين دلېوني کمان کوينمه
 کهچره نه يم چې جوړی درته کومه
 چې په سړوند يې وم ویده وینه دې کړمه
 که ياري نه کړم اړمانجن خاوروله ځمه

کوم خوا تری و تنبتم عالمه
 که وصال غواړی تل به ژاړې
 کونډې کونډه تونډی مبارک شه
 کوه کوه زما پری غوړدی
 که ورکوی ورله مې ورکړه
 کوکر یه مه را ته غپیره
 که واورې پری وتی پر غرونه
 کو شش می ډیر در پسی وکړ
 که یاران نه را سره نه کړې
 که یاران نه را سره نه کړې
 که یارد ز هر وپاله را کړه
 که یار لری بی یا ره مه شی
 که یار زما یې رب دی روغ که
 که یاری کې د پیغلی وکا
 که یارسی ځي خولار به نه شی
 که یارا نه کړی اوس دی وخت دی
 که یو نظر را باندې وکړې
 که یاری کې د پیرې وکه
 که یاری نه وی روغ رست یم
 که یاری کړی تهمت قبول کړه

را پسی کرزي د بيلتون ظالم پوځونه
 شبنم د گل سره واصل په ژړا شینه
 زوی دی زلمی دی په بریتووهی لاسونه (۱)
 کله به وخت د ریښتینګی را شی مینه
 سپینی پکړی را پسی ځي خو نړی شومه
 زه دی میر منې په ریا ر منلی یمه
 ناسرده یا ره دهوسی په دو درادرومه
 مګر افسوس دی سراسر ناکامه یمه
 په مینه غبر را ته کوه تازه به یمه
 د مینې غبر را باندې که خوشال به یمه
 دلپونی په شان به یی، بی واره گوتمه
 بی یاره نجونی لاس تر زنی ناستی دینه
 که یارد بل یې تو رې خاورې شې مینه
 وړه دې ورکه شي شوکا رې لگوینه
 ما ورله وړی دی دا وښکو متونه
 که نه سپرلی دی موږ به یوې گله وونه
 لکه د لمر به سربلند په جهان شمه
 د خوارنجکی جلی پښې مې بدې شینه
 زه دیاری په غشو تا و یشتی یمه
 بی له تهمته یاری خوند کله کوینه

(۱) په : زپ کی د (په بریتووهی لاسونه) په ځای (الول تری شالونه) راغلی.

گ

گرا نه د خدای د پاره راشه
 که چې لولورشي خواري زورشي
 گرېوان به خیری ترلمن گرم
 گرېوان به خیری ترلمن گرم
 گری په سرخوله را نه غواړي
 گرېوان سپی ټول په اوښکولوندي
 گرېوان سپی ټول په اوښکولوندي
 گرېوان نیولی یې روان گرم
 گری دی تش په مخه راوړ
 گل به ریبارت په لاس ورگرم
 گل به له څنگه جلا نه گرم

پر ماتیا ره ده چې رڼا را باندې شینه
 په بڅملي گو تو به وړي تو لومه
 چې لېونی د یار په غم مشهور شه
 که لږ څه غم ده جران او ږد را باندې شینه
 مخ سپی خولې دی پری رنځور به شې مینه
 ماد جانان له غمه ډېر ژر لوی دینه
 داشنا غم گرم لیونی په ژړا یسه
 داشنا غم سپی خوشالی ته نه پر ږدینه
 نن سپی رقیب ظالم پېلتوف ته ور ولینه
 زما گمان دی چې غمجن به شم مینه
 کوندي زما د پاره وگري دیدنونه که
 غما زان سپی سر له تنه جلا گرېنه (۱)

(۱) په ت ژگې د (جلا) په ځای (جدا) راغلی دی.

ته په خيالې او ربل کتا ر که زېر گلو نه
 له سره تېر يا ر له به زه خوله ور کومه
 مخکې مې زړه طواف دهر گلزار کوينه
 لاس مې دې ماتشي چې دنده ريې ماتومه
 مخکې يې نجونه په خيالي ور بل کي د دينه
 زما جانان يې وليده و شرميد نه
 مخکې بو را چيغې وهي له باغه مخينه
 مناسب نه دي چې کاناغان يې بويونه
 زما د گل په شان لالی خاوروله مخينه
 په لاره مخي له نازه ورو و دي قدمونه
 کم اصل گل که بويوم د ک دي باغونه
 راشه او ربل باندي کتار کمه سره گلو نه
 مناسب نه دي چې کارگان يې بويونه (۱)
 په پسرلي کي لټوم د بنتې خورونه (۲)
 سيوري دولې څنگ د نجل مزه کوينه (۳)
 سپر د ولې خوب د پېغلي په ورا نونه
 د ژر و گلو مې باغچې کراي د ينه
 دنور و گلو مې باغچې ولاري د ينه
 که شا ليلي پلوه مخه لري گرينه
 د د مېر گلو د نده رخاه تاو و مه

گل په او ربل باندې مزه کا
 گل په او ربل او ربل جوړ کړي
 گل پکې ستاد رخسار گورم
 گل ته د بو تې منځ کي گورم
 گلاب لا گل نه وغو تې وه
 گل خو په خپل بدن عاشق و
 گل خوله ا صله بي و فادي
 گل خو د گل سره جوړيوي
 گل خو د خاورو پيدا کيږي
 گل يې تو مېلي په او ربل کي
 گل د اصيل بو تې په کار دي
 گل دا و ربل سره جوړيږي
 گل د بوا سره جوړيږي
 گل د غاټول را څخه ورک دي
 گل د گلاب بوي د سنځلي
 گل د گلاب بوي د سنځلي
 گل د گلاب به څو کړانه کړي
 گل د گلاب به خدای رانه کي
 گل د گلاب به شرمند ه شي
 گل د گلاب چې پکې نه وي

(۱) په (خ) نسخه کې د بوا پر ځای بلبل راغلی دی، او د کارگان په ځای کارغان راغلی دی.

(۲) د (د-م) په نسخه کې د غاټول په ځای خاټول راغلی دی.

(۳) (م-س) کې (څنگ د نجل مزه کوينه) په ځای خوله خوند کوينه راغلی دی.

گل د گلاب راڅخه ور کړوی
 گل د گلاب ورځنی ور کړدی
 گل د گلاب سې د رپیشکش کړ
 گل د گلاب سې کور ته در وړ
 گل د گلاب سې ډیر خو بشپړي
 گل د شبنم په ژ راخاندی
 گل دلوی غره پر پرښه شین دی
 گل د لیلی له باغه یوسه
 گل دی په تور اوربل کې خوند کړی
 گل دې چې را کړ په خند اشوې
 گل لاله ورنه شرمیر ی
 گل چې بڼبل ته هو سیر ی
 گل سې په لاس کې سړاوی کیري
 گل سې په لاس کې سړاوی کیري
 گل سې په لاس کې سړاوی کیري
 گل سې کا ره یا ر را ته ناستو
 گل سې کرلی او بو یو وړه
 گل سې کاره اغزي سې لوی کړه
 گل سې له لاسه او بو یو وړ
 گل سې د لاسه او بو در وړ
 گل سې د یار ه سره ښایي

باغو کې گرځم هره ونه لټوسه
 په باغ کې گرځی هره ونه لټوینه
 لایق یې نه وې تار په تار دې کړسینه
 که ته پوهېږې دیاری تمه دې کړمه
 جانان یې ځکه په ور بل کې راته ږدینه
 که په ژړا باندې سې یار و خندید نه
 دغه رنگین مخ یې د لمر شغلې وهینه
 چې خوشبو یې پر تمامې دېرې ځینه
 سر دې را تیت کړه چې د روتو مېم گلو نه
 زه دې له گله په خند اخوشا له شومه
 چې دې د سرو شونډو غوټی گلو نه شینه
 بلبل په ولی به گل مینه نه کوینه
 پردی وطن دی زه یې چاته ونیسېه
 د پگړی ول دې سستوه په کې بې ږد مه
 د شری پند شه پلار ه تا ور کړې یمه
 چې گل رالوی شو جانان تورې خاورې خورینه (۱)

بیا به د سین پر غاړه نه گرم گلو نه
 بیا به په بده خاوره نه گرم گلو نه
 په غم شریکه یاره نیسه گود رونه
 په غم شریک لایه نیسه گود رونه
 مناسب نه دي چې موزیان بې بو یوینه

(۱) پهل کې (گل رالوی شو جانان) په ځای (گلان گل شو یار سې) راغلی دی.

په (تژ) کې (چې گل رالوی شو) په ځای (چې گله گل شو) راغلی.

گل سې په لاس درته ولاړیم
 گل سې د وصل او به غواړی
 گل خو په لاس درته ولاړیم
 گل خودې را که رب دې گل که
 گل همیشه بلبل ته خاندی
 گلان بې خاره نه لوئسېږی
 گلاب پاچا نرگس وزیر دی
 گلاب پاچا نرگس وزیر دی
 گلاب پر سر کښېږده جانانه
 گلاب په باغ کې شرمند شو
 گلاب له خاورو پیدا کېږي
 گلاب په گلو کې پاچا دی
 گلاب نرگس په یوځای نه وی
 گلاب د خدای په قدرت جوړ دی
 گلاب که مخ په پرځه سینځي
 گلاب دې ځان ته غاور نه شي
 گلاب لا گل نه دی غوتی ده
 گلاب لا گل نه دی غوتی ده
 گلاب له اصله شهزاده دی
 گلابو څو کې تا خوړلی

یاسې گل واخله یارخصت را کړه چې ځمکه (۱)
 زه دهجران له بحر هغه برخه ورکړمه
 نکه بې لاسو خد متگار چې د چا وینه
 رب خودې ستا هر د گل نه کې مینه
 بلبل دې تل په خندا گاندی فریادونه
 زما لالی به پاته نه شي بې غمونسه
 د اشبو گل سې شاهزاده دمخه ځینه (۲)
 تر پاچا تېر شوم د وزیر سلام کومه
 ډکلی به ته شي بوی به یې مالره راځینه (۳)
 چې په سرو شونډو اشنا و خندل مینه
 زما جانان د گل بیا یسته خاورو له ځینه
 نرگس وزیر خزان پرې راوړه براتونه
 ماستا په مخ کې د واره بوځای ولید نه
 جانانه ستا شونډې تر گل ناز کې دینه (۴)
 زه د گلاب یاری کې اوښکی تو یومه
 که یې زما د جانان حسن ولید نسه
 بورا پرې شپې سبا کوی چې گل به شینه
 بورا د صبر د روازې نیولې دینه
 را سپېل چمپېل یی نو گران نیولی دینه
 په تش کنگر یې ولی ځان زه څو لومه

- (۱) په ل کې ولاړیم په ځای ولاړه را غلی دی په ت ژ کې هم د (ل) په څېر دی .
 په غ ل کې د (ولاړیم) په ځای (نیولې) را ځای .
 (۲) په (ت ژ) کې (مخه ځینه) په ځای (په مخ کې ځینه) را غلی دی
 (۳) په (ت ژ) کې د بوی به یې مالره را ځینه په ځای (خوند به مالره را گویند) را ځی .
 (۴) په ت ژ کې د (تر گل ناز کې) په ځای (تری لایسته) را غلی دی .

گل به دې حسن ته حیران شی
 ګلا به بوتی دی د ګڼو دی
 ګلا به ته ولې خوشال یسې
 ګلا به دا قد ردې بس دی
 ګلا به رب خودې خزان ګړه
 ګلا به رنگ دې ښایسته دی
 ګلان تازه په پسر لې شو
 ګلان تر هغه سر ګې نه بودم
 ګلان خود یردی خدای دې ډیر ګړي
 ګلان د یارد بساغ مژه ګڼا
 ګلان دیا رله مخې ټول ګړه
 ګلان دیا رله مخه ټول ګړه
 ګلان دې ټول له تا قربان شي
 ګلان له خاورو پید ا ګیوي
 ګلو ګې ستا بشر ښکار یږي
 ګلو نه ځکه په خندا دي
 ګلو نه ډیر دي خدای دې ډیر ګې
 ګلو نه ډیر دی په دنیا ګې
 ګلو نه هر رنگ را له راوړه
 ګلو نه سره سپین وشنی پسا هی

ګڼ دی دباغ په لوری تګ وسی مینه
 د ژمي منځ ګې ګلاف نه نیسی مینه
 پر تا دیا مینه لرم تا بویو مینه
 چې جنګی دې په اور بل ګې ګر زوینه
 چې بلبلان دې ښوا شری دینه (۱)
 ځکه دې نجونی په خیالي ور بل ګې ډینه (۲)
 بورا د خپل زړه په مطلب ورسېد نه
 څو مې جانان له بند ه خلاص نه شي مینه
 گل غا ټول پسر سر توړه و و تمه
 دانور ګلان خود شرم په شانی دینه
 گل قندتری جوړ ګړه چې دې زړه خوشاله شینه
 گل قندتی جوړ ګړه د زړه درد ګراره وینه
 ته ګشمالی یې نور سلام درته ګوینه
 زمالالی تر گل ناز ګڼ خاورو له ځینه
 ځکه سپرلی ته زما زړه د ګوینه
 چې شاه لیل په باغ ګې ستر ګې تور وینه
 د پیکي گل به خپل لالی ته وساتمه
 ګلاب سر داری چې یې نجونی بویوینه
 په رنگارنگ ګلو څه ښکاري اور بلونه
 په اور بل بود مه عجیبه زیم سره ګوینه

(۱) په (م س) ګې د (شرلی) په ځای (لیو لی) راغلی.

(۲) په (ت ژ) ګې د (نجونی) په ځای (جونه) راغلی.

گلو نه ډېر د سره راوړه
 گلو نه ډېر د سره راوړه
 گلو نه ډېر دې خدای دی ډېر گړي
 گلو نه ډېر دې په باغو کې
 گلو نه ډېر دې خدای دی ډېر گړي
 گلو نه واره دې د خاورو
 گلو نه واره بې و فادی
 گلو نه واره زېر گلو نه
 گلو نه واره بڼه گلو نه
 گلو نه واره بڼه یسته دی
 گلو نه خزان درباندي راشه
 گوتې بنگرې د دنیا دود دی
 گوتې قلم ته په ژر اشوې
 گوتې مې وې په لاس مې نه گړي
 گوتې په گوته که راووزه
 گودرته خم را پسې راشه
 گودرته خم را پسې راشه
 گودرته خم را پسې راشه

زه په اور بل کې د گل ونې جوړومه (۱)
 زه دا ور بل د پاسه چتر جوړومه
 گل غا تړول پسې شو کی ته و ختمه
 زه په خا تړول پسې شو کی ته و ختمه (۲)
 زه د بخري گل خزان ور ژاونه
 یو په چمن کې بل مې غبر کې دی مینه
 خکه بلبل نارې و هی د ملکه خینه
 پېغمبر گل پسې سر توره ووتنه
 گل غا تړول پسې سبا بند ته و ختمه
 د کجل گل به خپل اشنا لره ساتنه
 چې پېنوا دې بلبلان شریای دینه
 زه د نېستمه یاره نه غواړم دودونه
 خطبه باقی وی سوړه توري خاوري خورینه (۳)
 د سوزیگی پر خویندو را غام تش لاسونه
 لاس په تندي گڼیږ ده چې ودي پېژنا
 یوه شپه به دې په بڼه زړه و وینه
 منگي مې د ودي نری ملا می ماتو بڼه
 ما په منگي پر اتمې راوړی دې

(۱) په (د-م) کې د ونې په خای ونه را غای ده.

(۲) په (ت-ژ) کې (گل غا تړول) په خای (د غا تړول گل) را غلی دی.

په (ډ-پ) کې د (ډېر دی خدای دی ډېر گړي) په خای (واره زېر گلو نه را غلی دی)

(۳) په (س-ک) کې دخوړینه په خای شونه دی په (ت-ژ) کې هم د (س-ک) په څېر دی په غل

کې (خطبه باقی وی) په خای (تد به ژ وندی وې) را غای دی.

گودرته دواړه خویندې را غلې
 گودر ته مخم را پسې راشه
 گودر له مخم را پسې راشه
 گودر له غبرگې خویندې را غلې
 گودر له مخم خوشا لیږم
 گودر ته مخې په مخه را غلې
 گودر گې سرې لمبې شوې پورته
 گودرشو کرم ساز یگر دی
 گودر له مخم چې اوبه راوړم
 گودر له مخم چې منگی مات کړم
 گودر له مخی نا وخته گیري
 گودر له مخی او پښو ته گوري
 گودر په سرمې قبر جوړ کړی
 گودر گې هره ورځ اختروي
 گودر د غرونو مخه کم نه دی
 گودر دې عمر له آباد وی
 گودر دې عمر له آباد وي
 گودر بادشاه منگی وزیر دی
 گودر ره توله درته لوکی شم
 گودر به بخت ته دې حیران یم
 گودر گې هره ورځ اختروی
 گودر ته مخې په مخه را غلې
 گودر ته را غلې برا بیره
 گودر دې عمر له ودان وي

یوه یې ویشتل کا بله یې غشي ټولونه
 زه به منگی په لپه ورو ورو کومه
 وخت مازیگر دی چې پرې وکړ و دېدونه
 گودله ماري دخمار وسترگو کوینه
 چې پی جانان گرلی لار گې سره کلو نه
 گیبی گیبی پرتوگ دې لار نه را کوینه
 دچا دزړه په دنیا او رولگېد نه
 لېلا همز ولسو سره قېنچ مکېز کوینه
 په سرو منگلو به یې جانان له ورکومنه
 سپو بومی زړه شوه اوس تیاره گې یار له مخه
 دخيال کا ته گوي په اور یې ستي کړه
 بادشا هی لار گې دخيال مه رده قدمونه
 چې مات منگی پیغلې زما په قبر دېدنه
 منگی په سرو رته راخی جو نه سیدونه
 پکی پېښیوې شنی باخی کته بازونه
 ددو و مینو چې پرې گیري دېدونه
 ماز یگري گې پکې تل وي اخترونه
 وزیر همیش دخپل بادشاه سلام له مخه
 په سورسا لوگې لېلا ستا خواله راخینه
 څوک یې لېدای نه شی سلام ته دې راخینه
 رنگ رنگ پکې وی دخو بانو جاسونه
 گېلې گېلې پرتوگ دې لار نه را کوینه
 یا خولگی را کړه یا گې درما تومه
 په دې بهانه د جانان وکړم دېدونه

ګو د ره بخت د ې غلبه دی
 ګو رستان سل گزه جو هی دی
 ګور ستا ټور ه تیاره دی
 ګوره چې ځان ته غره نه شي
 ګوره چې مانه خپه نه شي
 ګوره ز مانه خپه نه شي
 ګوره چې ځان ته غره نه شي
 ګوره چې و اردې خطا نه شي
 ګوره چې و اردې خطا نه شي
 ګوره چې لاس رانه وانخلي
 ګوره چې و اردې خطا نه شي
 ګوره د زړه بر جونه تینګه کړه
 ګوري د دوینو سیلاب راغی
 ګوله باري را باندې کیږي
 ګنه کاران په سولې کیږي
 ګیا د زمکې نه نم اخلي
 ګینګر یو د که په دغ راغی
 ګیله له ما مه کړه جانانه
 ګیله له خپو ځنی کیږي
 ګېږې به ډېرې یار ته و ګرم
 ګور ګوري ته خور ه ګور ګور خور ه

د پښلو جو نو سپل ګوې حیران دې ګر ده
 څو انا ګو ز پری دنا ګام په تنه بونه
 رڼا به نه شي که لمرو خيژي په هرونه
 دوسره مین در با ندې نه یم چې سره شه
 زه له حیا نه دغ له تا نه پڼو دغه
 زړه مې کیلی د رته لپړی زه سلا مونه
 که ته چامېل یې زه رامېل خو شېو به یمه
 عالم نېستی ته اړ مونه و ر ګو ینه
 د ګنو څا نګه دې په سرو لاره یمه
 ستا په لمن مې لګو لي دی لا مونه
 دواړه خطا په ځای دې زه ولاړه یمه
 د زړه په سر کې دې ګواي و لارې دی
 ما به لاهو ګري د بېلتون په ګر دابونه
 جانان په ستر ګو کې جوړا یښی دي بمونه
 ما بې ګناه سو لي ته ولې خېژ و ینه
 دیار دېدن مې زړه ته و ینه و ر ګو ینه
 ما وې لاری ده د ګابل پیره ګو ینه
 کیله له خپل زړه کی ګو چې ټول دې ګنه
 له بېګانه و به څو ګډه کیله ګو ینه (۱)
 که مې یو ځل دسور پالنګ ما ګری شینه
 ما نهې ما له را لپړه و نځوړه یمه

(۱) په (س) کې له خپو ځنی په ځای دخپه یاره او د څو ګډ په ځای دخو ګو دی

♦ ل ♦

لاتين رها كړه ديدن و كړه
لارې به ټولې زه جار و كړم
لارم دلورې غونډۍ سر ته
لاس به دې ځان و ته پرې نږدم
لاس به دې و ترم په زلفو
لاس به دې غاړې ته پرې نږدم
لاس به دې غاړې ته پرې نږدم
لاس به زه وانخلم له عشقه
لاس به وانخلم خوژ و ندي يم
لاس په نامه و رته ولاړ يم
لاس پر تندي درته ولاړ يم
لاس په سينه درته ولاړ يم
لاس په لستونې كې راتېر كه

بيا خوبه و ايې چې ما خوب ليدلى ونه
دجا نان لار به په بنو جا رو كومه
سترگوسې ښكار كېزه سې غم راټولونه
د مسا فراشنا په پت ولاړه يم (۱)
په لونگين به دې و هم چې سړدې كمه
كه تش ديدن مينه كړې پرې رضا يم (۲)
زه ا ما نته خپل اشنا پرې ايښې يم
كه ناصحان راته تمام كړي گټا بونه
يا به دې خپل كړم يا به تورې خاورې خورمه
چې د ليلې قاصد به څه وايي حالونه
زه سلا مې له يوسف زورا غلى يم
سلام مې واخله زه پردېس راغلى يم
په كندها رو انارو ووهه لاسونه

(۱) په (م) كې (په پت ولاړه يم) پر ځاى (پر پت زه ناسته يم) راغلى.

(۲) په (م) كې (كه تش ديدن مين كوي رضا په يم) راغلى دى.

لاس په ستونځي کې راتېر که
 لاس به واخلې خو ژوندی دی
 لاس په سلام ورته ولاړ وم
 لاس په سلام درته ولاړ يم
 لاس په ولاړې راچا پېر که
 لاس په ولاړه راچا پېر که
 لاس په لاسه که پیره خلاصه
 لاس خوشې تور مخ سې پرې تور شو
 لاس د جنون سې سببا نیسی
 لاس د جنون په گریوان خو بنیم
 لاس د جنون سې گریوان نیسی
 لاس د جنون سې گریوان نیسی
 لاس دې توتې توتې قیمة شه
 لاس دې په اور دواړه ستي شه
 لاس دې ماتمه شه گل پرې پر یکا
 لاس دې لستونې کې ښکاره شو
 لاس دې د زني لاندې مه ږده
 لاس دې زما په لاس کې کښېر ده
 لاس دې په لاس کې راته را کر
 لاس دې په لاس رخصت دې را کر
 لاس کې سې توري زولنې دي
 لاس سې د زړه په وینو سوردی
 لاس سې ترې بندې سې بیا یې
 لاس سې ترې مرگ ته سې بیایې

په کلما نو انسا رو ووهه لاسونه
 یابه شي مریابه دې ناوې کی وطنه
 په خان مغروره دچانا خلی سلامونه
 دخدای دپاره لبر سې واخله سلامونه
 تر کښېنا ستوگوره ربخه را پېښوینه
 د کښنا ستو پورې بهخه را پېښوینه
 که سې راخله که سې د غم له دریابونه
 اوس دتو بې دسمال په لاس مخ پاکومه
 ناقصه مینه سې گریوان راخپره وینه
 په خیر ولویې مگر خلاص له غمه شمه
 که نه گریوان به سې پخوا لا خیرې ونه
 لاس د حیایې په زاری منعه کوینه
 ظالمه تاسې په مخ جوړ کرل نشانونه
 چې د محشر په میدان هم کوي وړونه
 په سر یې ږد مه چې ښایسته پرې ښکاره شمه
 لکه ښامار چې خوله کې لال نیولی وینه
 ستا به دستوروي مابه وړک کړې له وطنه
 د جدایې خبرې پر ږده زړه سې چوینه
 د لاس نیوی به دې تر ږه یادومه
 ستادې خدای سل زما د زړه صبر دې وینه
 پیخپه نه یم د جانان به سر کې ځمه
 خلکو ته وایم مانکریزې ایښی دینه
 خپه پرې نه یم خپل جانان به و وینه
 پرې خپه نه یم ځکه ستا په تور کې ځمه

لاس مې تر شا و تړی دواړه
 لاس مې تر شا و تړی خلکه
 لاس مې چند پوته و ر تېر شو
 لاس مې پر غاړه راچاپېر کړه
 لاس مې پر سره لستونې کښېږده
 لاسونه و اچوی ګه یږی
 لاس دملتان یې رااوچت کړ
 لا مولید لسی سره نه وای
 لالیه را شه که مې گوري
 لالی په خپله مینه کاندې
 لالیه تا کې گو نانه شته
 لالیه راشه چې خوله درکړم
 لالیه سر په وطن کښېږده
 لالیه ملا تېره غیرت کړه
 لالی په سخت مورچل ایساردی
 لالی په توه کونه پوهیږي
 لالی جداله نو روځن کړی
 لالی جداله نو روځن کړی
 لالی د زلفو بند یو ان دی
 لالی ز ما زه د لالی یم
 لباسی یاره رنگ دې ورک شه
 لباس دې شته اخلاص دې نشته

په خپل اشنا پسې مې و شړی چې ځمه
 ماسې پرې خپل اشنا و اوه پښېما نه یمه
 هر څه مې هېر شو ما ر دز لڼو و خورمه
 نری نری خبرې کړه چې خوند کوینه
 تاخود سره لستونې ډېر کړه ارمانونه
 داسې ساعت په خوارو کله وینه
 زړه دملتان به اوس په تول معلو موینه
 لاسو داتول عمر پر یو ځای وای مینه
 په سرو جاسو کې لکه گل ولاړه یمه
 خلک یوازې ما په مینه گر موینه
 لیونی زه م چې پر تا مینه شومه (۱)
 ز مونږ په کلي کې مرگو دسره به شمه
 چې دهمزولو له پیغوره خلاصه شمه
 په کور او کلي د بنمنان راو خاتنه
 یخې او به تودې ډوډی به ورته ورسه
 ما په خور و زلفو وهو سرور شونه
 چې هر سبا سپینه سینه پرې غوړ ورسه
 چې هر سبا یې زه سلام لره ورځمه
 زه بندیو انه د لالی د مینې یمه
 که مې په خوله کې ژبه غواړي ور به یې کړمه
 ما خلاصی صورت په تا و شر ماونه
 تا سره شان د اشنا یی نشته مینه

(۱) په (ت-ژ) کې (چې پر تا مینه شومه) پر ځای (چې په تا مینیدمه) راغلی دی.

لحد به ټول په وینو سور کړم
لحدسې ټول په وینو سور شو
لحدسې خود په وینو سور دی
لحدسې سم ورسره جوړ کړی
لحدیې ټول چونه کاري کړی
لحد یې ښه جوړ که استاذه
لږخو یې ورو ورو وړه ساروانه
لږد انصاف په نظر گوړه
لږدې سالدوخ نه لږکړه
لږدې منگی دسرنه کوز کړه
لږشا نته کم شه د یار غمه
لږمخا مخ شه را ته کښېنه
لږگی خونه یم چې لمبه شم
لږمون سې ستاد لاسه خوړین دی
لښتی سې وې په غوږ سې نه کړې
لښتی دې سره بڅری نولی
لښکر د زلفو یې مخ و نیو
لښکر دغم ستا دهجران دی
لعل او گوهر پکې راوځی
لقمان حکیم د زمانی و م
لکه اسروت په تن کې وړیت شوم
لکه بنمکه با د په مخکې
لکه چې نن ماز یگر تېر شو

چې ستاد عشق په تیغ شهید وړله و رځمه
د بیلته په چاره غوڅ را غلی یمه
په زړه زخمی د یار له غمه تللی یمه
زه سرور اشنا په مرگ پخلا کومه
په کتارو ویشتلې زړه وړله و رځینه
زما اشنا به پکې عمر تېره وینه
ددیو اله خواکې یې یا رسلگی و هینه
دسینې وروره بیابنه وکړې ارمانونه (۱)
زما یا دیري ستا د وروځور پیدنه
دسینې تاو دی لیل زه له تندې مرمه
دا کله کله ابا سین کمی کوینه
زه د دنیا له ژونده تاو یستلی یمه
زه بنیادم یم غوښې ورو، ورو تو یومه
بنې بنځي دې راچاپېر کړه وه یې خوړمه
اوس سې یادیري د روپیو کتا رونه
زرگړه نه یم چې بڅری ټولومه
یا ټوله وژني یاد زړو تا راج کوینه
وار سې ختا کلا د صبر جوړومه
لکه دریاب کې مرجونا غوتې و هینه
نیستی ناپوه کړم درپه در سې گرزوینه
جانان په غاړه د دو زخ کرلی یمه
داسې دې سینې هوا گېراخیستی یمه
داسې تېر یري یا رهستا لیونی مینه

(۱) په (س) کې د (وروره) پرځای (یاره) راغلی دی.

لکه چې زه هسې سې یار وای
 لکه چې زه پرتا سین یم
 لکه چې واوره ویلې کېږي
 لکه داته چې وفا دار یی
 لکه داپا س اسمان چې شین دی
 لکه داپا س اسمان چې شین دی
 لکه دابښکته چې اوبه ځی
 لکه دتوت دونې پانې
 لکه دزړې سړې دې نوکې
 لکه دگل داسې تا زه وم
 لکه دگلو ډکه څانگه
 لکه دسچ منگو لې مروړم
 لکه غوټی په خندار اغلې
 لکه دبا دپه مخکې پانه
 لکه کا کل به پی پریشان شي
 لکه دیار گل رنگی سترگې
 لکه دلویدی ونې پانه
 لکه دواوړې ویلې کیږم
 لکه غنم په ډاگ ولاړ یم
 لکه منصور پر سر ددار وای
 لیچې یې ډکې دبنگړو کړې
 لیده دیا رلیده دځان دی
 لیک مې کاوه قلم مې مات شو
 لېمه به دواړه ورته فرش کړم
 لېونی لاره کلی چول شو

زما به رنگ داتشي گلا بونه
 داسې دې پته یاري ستار اسر وینه
 دجانان غم مې داسې تن اوبه کوینه
 زه هم له تانه په بار، بار مینه یمه
 داسې مې زړه درپسې شین دی مې به شمه
 داسې مې زړه درپسې شین دی و به چوینه
 داسې مې زړه درپسې ته راستون مې کنه
 دومره گیلې زما په زړه کې درته دینه
 دزلفو څو کې دې په جیب کې گرزومه
 زه چې په تاباندې عاشق شوم مې راوی شومه
 زه داشنا په لور کېږه ولاړه یمه
 تېر شوی وخت په بېرته بیا کله راځینه
 درنه خوشال شوم لکه گل په پر خه وینه
 هسې نیستی زه په هوا اخستی یمه
 ډېر مې کړ وزلفو ته مه گوره مینه
 نارې مې ډېرې ورته وکړې نه راځینه
 دونه گیلې مې یار دستاڅخه شوی دینه
 دجانان غم مې دژوندو رځې لنډوینه
 دیل تانه سیلی مې تېل ماتېل کوینه
 رانه جدا د مینې یار نه وای مینه
 په سیل روانه شوه دیار دیدن ته ځینه
 که په تحقیق سره دې ځان ته وکاتنه
 دآشنا نوم رانه نیمگړی پاتې شونه
 که مې بې نیازه آشنار اوړي دیدنونه
 څنگ به په چول کلي کې شپې سبا کومه

لیونی بیا په مخه را غله
 لېونی کښته پورته گوري
 لیلای په باغ کې مسته گرځي
 لیلای په باغ کې کالې مینځي
 لیلای په باغ کې مسته گرځي
 لیلای په باغ کې الوچې خوري
 لیلای په تور سالو کې راغله
 لیلای په جام کې اوبه را کړه
 لیلای پلو له مخه واخیست
 لیلای خبره یې که نه یې
 لیلای د باغ له لوري راغله
 لیلاد باغ له لوري راغله
 لیلای کوچی ده کوچ یې کړې
 لیلای کړه شوه ما ته نه شوه
 لیلای له ناز نه لېونی شوه
 لمده خيسته مخې ته را غله
 لمبې د سترگو د رته نېسم
 لمر او سپوږمۍ به یوځای نشی
 لمر په تندۍ راغی غرمه شوه
 لمر خوپه سر راغی غرمه شوه
 لمر مې دیار دمخ مثال دی
 لمونځ چې قضا شې بیا اداشي
 لمونځ چې قضا شې بیا اداشي
 لنډ په لنډ وراشه جانا نه

په سور سالو کې داشنا دیدن له ځینه
 دکلي منځ نه د شپېلی او از راځینه
 سالو یې گل دی مخ په پا نو پتوینه
 سپینه سینه یې د باغوشمال و هینه
 تکرې یې نشته مخ په پا نو پتوینه
 د اسور پېزو ان یې نری لښتې ماتوینه
 په تور کمیس یې لکه ستوري سره گلونه
 زه تری نه یمه ستا حال معلومونه
 داسپښې خولې ته مې شونډه ان ورولو بدنه
 یاردی ملگری تو لوي په سفر ځینه
 د گلاب گل ټانه په خوله شونډې ځېښینه
 سالو یې نه شته په مړ وند مخ پتوینه
 ما یې خالي انگرته و کړه سلا مونه
 موری د زیرې غوا غوري و ر کړي دینه
 په غاړه اخلې د مینوا زار ونه
 لکه بلبله چې با ران وهلې وینه
 چې په لمدو غوښو دې اورولگومه
 نه به زما د جانا ن وشي دید نونه
 ورځ مې کړه شوه جنى خوله نه را کوینه
 ورځ مې کړه شوه لیلی خوله نه را کوینه
 سپوږمۍ دیار دمخ مثال کنه راوړینه
 نه دا کیږي قضا شوي دید نونه
 قضا یې مه کړې د مینو دید نونه
 خوپه اوږد ولاړ و راځې ماښام به وینه

لنډی په وار به سره وایو
لنډی دی ډیرې خوبه یې وایم
لنډی به لنډه لنډه وایم
لنډی په سرو شونډو مزه که
له بېلتا نه دې خبر نه وم
له بېلتا نه مې گېله نه شته
له بېلتا نه مې خلا صی نشته
لوته راواخله سرپرې کښېږده
لوح قلم لا پیدانه وو
لوړه دې پزه غټې سترگې
لوړه دې پوزه غټې سترگې
لږ کوټې کم شه دیا رځمه
لوړې بنگلې دې کنډوالې شه
لوړې نارې دزړه په زورشی
لومېره شپه او ورځ زمري دی
لو مړی مې نه ژړل اوس ژاړم
لونگي دې واغوسته بېده شوې
لوی او و او په ښځې نرواړه
لوی او و او په پښتانه واره
لویې د ښکې مخه راگه که
له ازادی نه ځان قربان کړه
له پاسه خړې اوبه را غلې
له کلا نیمه راښکاړه شوې

ماله بې واره لنډی خوند نه راکوینه
هر خوچې وایم دزړه غم مې زیا کوینه
چیرې زړگي دی په خپه نه شی مینه
د مسا فرو لنډی ځی په کاغذ ونه
ماویل دنیا به پر ما تل اباد وینه
ما ته پخپله بخت کرلي دي غمونه
که د پولادو کلا تاو له ځانه کړه
مسا فري ده داته نشته بسا لښتونه
چې به دا ستاد جمال ستوری خلیدنه
دجنت حورې په خالو دې سین یمه
دواړه غوسې دې گلا بسزه کوینه
اباسین هم په څه موده کمی کوینه
زما یاد یې د کیږدو شمالونه
زه دې دلورو نارو پرې ایستم مینه
دواړه د عمر غوښې خوري هلاکي پریردینه
اشناسې باز دی د کارگانو په سیل ځینه
پر زړه دې نشته دیاری سوي داغونه (۱)
زما په غم کې رنې او ښکې تو یوینه
ټول ستاد پاره په رښتیا خد مت کوینه
جانان به لوکي زه به وړي ټولومه
چې هر سهار نجونې زیارت لره در ځینه
ته پورې خواته پاتې شولې جلا شونه
په نیمایي صورت مې اور ولگیدنه

له پاسه دوي جنازی راغلي
 له پاسه راشی غنم لوه
 له پاسه سره لستونې راغله
 له تا سره باغ لره نه خم
 له تا سره باغ لره نه خم
 له تورو بېرته په شامه خه
 له تورو خنګ مکره لایه
 له تورو غر، و نورا پنا شوم
 له تورو غرونه را پنا شوم
 له تورو کاکله دې خبر شوم
 له جو دايې نه خبر نه ومه
 له خانه زیات په ما مین دی
 له خپل مین به بېزار نه شم
 له خپله حاله خبر نه یم
 له خپله خانه مې اور واخیست
 له خپله لاسه مې پرې مړ کړې
 له خپله لاسه دې رخصت کړم
 له خولې مې آه ورپسې لاړشي
 له خولې مې رو ددوینو راغی
 له خولې مې توري وینې راغلي
 له دا ره حال ویلی نه شم
 له دې خبرې به وانه وړم
 له دې خبرې به وانه وړم

زما دیار جنازه پېغلې نجونې وړینه (۱)
 چې یار مې لو کړي زه به وېي ټولومه
 د بام په سر ورته پیر یا نو ونیومه
 مبادا ته مې د خولګی غل شی مینه
 باغ کې یوازې د خولګی دي اېتونه
 خوانان په سرو وروړخي نجونې گټینه
 خوانان پر سر و تورو وروړخي نجونې گټیه
 دیدن خوگران دی تش په نوم دې یادومه
 نا آشنا وطن دی خولګی نوم نه اخلي مینه
 غوڅ په خيگر شومه چې ډمه یې بېلوینه
 ماویل جانان به مې همیش راسره وینه
 له داسې یاره به زه خنګه توبه کړمه
 مال اوسر دواړه دې قربان تر مین شینه
 چې به مې تن د کوم وطن خاوروله خینه
 لکه نېتر دسلو کالو ایره شومه
 چې ډزې وشوې زه پر بام دروخته
 د پښېمانی اوښکې دې ولې په مخ خینه
 چې نازنین دلبر په زړه کې رایاد شینه
 ستادهجران غشو په زړه ویشلی یمه
 زه منګري ښامار په زړه خوړلی یمه
 لکه خوله پټی تنور بلې لمبې خورمه
 که دچرو په سر کې نو کې، نو کې شمه
 په خړوڅا وروکې که توري څا وری شمه

له دې نه بله سخته نه شته
 له دې نه لاوړوکی ښه وم
 له دې وطنه به دې وړك كړم
 له ډېر ويا دوسې ځان هېر كه
 له ډېر ويا دوشنا هير شي
 له زړه مې يوا الله خبر دی
 له زړه مې وينې راجدا شي
 له زړه مې وينې په جوش راغلي
 له زړه مې وينې دارې كاندې
 له سپينې تورې نه دې تر پل
 له سختو سخته جدا يي ده
 له سر نه تېر شه كه ما غواړي
 له سرو ما له په تا تېر يم
 له سره تېر شه سر بيان كه
 له ښكې نه سم په چينه راشه
 له ښكې راښه شي غنم لوه
 له كلي گير چا پيره گر ځم
 له گلو ډك او ربل پې تيت كه
 له عا شقې نه امان غواړي
 له قد رتو څخه دې جار شم
 له قد خوړې رابا نه دې لگي

چې زه ولاړ يم آشنا غواړي رخصتونه
 د جنکو سره به يوځای گرز يد مه
 زه په يونيم سلا يي سترگې تورو مه
 له ډېر ويا دوله يا ر هېر پخپله يم
 په هيريدو کې دې آشنا پخپله شينه
 د دنيا گي بنده به څه ترې خبر شينه
 چې دې نيم كښنه تيغ دسترگو ووينم
 چې نيم كښو تيغ دې دسترگو ښكاره شنه
 په كريچ دورو ځو دلر با وهلي يم
 پر بيگانۍ دركړې خوله پښېمانه يم
 كه جدا يي چا دا شنا ليدلې وينه
 منصور ته گوره انا الحق نارې وهينه
 دبوسې كله ا لتمان س كولي شمه
 له سره تېر شه قلم سربيا نه وينه
 لكه وېشتلې زر كه ځانته ناسته يم
 په بځملي گوتو به وړي ټولومه
 ديارديدن ته زه په كوم ځای ودريرمه
 كه داشنادې زنك د نوي روغ به شينه
 د زړه په وينوسړي ټول ولېوينه
 چې گل پيدا شي خزان سم ورسره وينه
 چې څوك خبرې داشنا راته كوينه

زه لیونی طاقت ددواړو نه لرمه
 چې زه پیدا شوم نو په تاملینه شومه
 چې را کوي د زړه پرسر سوي داغونه
 چې شا لیلی دې په سرو گوتو ډک کومینه
 ما دې د مینې گل به زړه کرلي دینه
 دالري، لري ننډا ی به دې کومه

له لري سرم دنژدې سوخم
 له مانه غم اول پیدا و
 له مانه څه گو ناده شوې
 له مانه ته به یې منگيه
 له مانه ولسی لري گرځي
 له نژدې نه درخم ډار یوم

سا اتهېران په لاس کې واخله
سا اعتبار کې ځان مې خوار کې
سابه په خواره خواری لوی کې
سابه په سترگو کې را تېر کې ای
سابه پېزو وان کې اوږه دروړای
سابه د اتا سو کره وژنسی
سابه د استا په سر حلال کې
سابه د استا خولی چکن کې ای
سابه د تا کبر کې خواره
سابه د غاړې لونگین کې ای
سابه د غاښو نندارې کې ای
سابه دي غم په بل غلطه کې ای
سابه سیلی ته کاغذ ور کې
سابه کاغذ ورتنه لیکلسی
سابه سوزی له پر توگ جوړ که

پر ما اته کړه د اوږدو زلفو سر و نه
بې و فایار په غم کې ډوډه پر یښو دسه
اوس د نوښار کارگان دی خوری په سکیزونه
سترگې دریاب دی چیرته ډوب نه شی سینه
پېزو وان سوری دی اوږه لارې لارې ځینه
غولې جارو کې هچې په شر کې وینې ځینه
لکه سپرلی چې په رنځور حلالوینه
دسوره یو یې نظري به شی سینسه
چې سردې یو شمېلې دې دوه پرې ایښې دینه
خلک به وایي یار په غاړه گرزوینه (۱)
جلی وروا چول د سرو شونډ وکلپونه
ولې ثانی دی په عالم کې نه وینم
سیلی په کانوبو توخي و به بې شکوینه
باد بې وفادی د چانه نه وړي کاغذونه
دسوزی غټ، غټ کوناتي پر توگ شلوینه

سايه واي غبر دريسې كړې
 سايه و يشتلسي يا به نه يې
 سايه ويل با وردې نه كړ
 سايه ويل چې بيلتون شته دي
 ساپر سينه لونگ كرلسي
 ساپرې اعتبار كړو خان سي خوار كړو
 سا په تد بير با يللي نه ده
 سا په تد بير كې عمر تېر كړ
 سا په تو ست گتلي ياره
 سا پر سينه غا ټول كرلي
 سا په خو واره د رته ووي
 سا په د نيا بنا دي و نه كړه
 سا په زاري زاري پخلا كړې
 سا په سينه غا ټول كرلي
 سا په گودرد نجو نوښخ كړي
 سا په نصوح توبه ترې كښلې
 سا په نيستی كړلی نه يی

زه دې له تو روستر گو ډېر و شرمېد مه
 ته چې ساړه اسويلي كړې رښتيا به وينه
 د آشنايي خبرې گرانې دي مينه
 كم عقل يار به را ته شين په خندا شونه
 كه وخت د لوشو تا به راو لم مينه
 بي ننگه يار په نېمه لار كې پرېښود دمه
 تقدير مې وړان كړل د تدبير واره كارونه
 تقدير راوړان كړل د تدبير بسته بارونه
 تومت ز ماشو يارد نو روشوي مينه
 چې گلان و كړي يا ربي هله بو يوينه
 چې د آشنا د ښمنه خان ساته مينه
 په آخرت به ورفه غواړم ديدارونه (۱)
 ته چا بد را كړې زما بد د ريد وينه
 د زړه په وينويي له سترگو او بوسه
 گوندي ملاله پر ما كښو دي قد مونه (۲)
 چې خال تازه كړي په توبه و روخېژمه (۳)
 خان دې پخپله دبل ملك مسافر كنه (۴)

(۱) په دغ، ل) كې (ورنه غواړم ديدارونه) پر مخاي (په رويبارلاس و لگوم) راغلي دي .

(۲) په (م س) كې د (ښخ) پر مخاي (پت) دي .

په (ت، ژ) كې د (ملاله) پر مخاي (ليلا) ده .

(۳) په (م) كې : (كه زما توبې را ما توينه) دي .

په (م) كې د (بل ملك) پر مخاي (كابل) دي .

ساتر به و کړه هو بښار شوم
 ما تر خیا لی مینه جار کړې
 ساتر دې بڼکلی چلم جار کړې
 ساتر کوچنوتی رویبار جار کړې
 ساتر وړوکی ریبار جار کړې
 ما تصور د وصال و کړ
 ساته اوږی او کنگر جوړ کړه
 ما ته بی گله بڼا یسته یې
 ساته په جمه دعا و کړې
 ساته په غه قهر یسوی سوری
 ساته په غه نخر و سا تلسې
 ساته په خوب کې خندارا غله
 ساته په خوب کې خندارا غله
 ساته په سترگو اشارت کړه
 ساته په سترگو کې حال وایه
 ساته په سترگو کې غټ کوره
 ساته په سر و زرو منظور دی
 ساته په سر و سترگو کتل کړی
 ساته په شونډو کې مسکې شه
 ساته په غټو سترگو گوره
 ساته په لپه او به را کړه
 ساته په لپه او به را کړه
 ساته په هر ساعت کې یاده

بیا به پیمخو با ندې نه خورمه سالونه
 چې کشمالی یی پاس په څنواپښی دینه
 چېرې به سترې لالی خوله پرې ایښی وینه
 دیا ریسوه خبره دوه واره کسو یښه
 په گنگوړه ژبه یې نسه وپسو هیدمه
 اوس مې تصدیق دا انفصال راغی مینه
 کنگر مې نه شته تش لا سونه مگر زومه
 گل غریب څه دی چې به تا بڼایسته کوینه
 د زړه کښتی مې د غم باد نسکور وینه
 په تا تېر شوي په ما اوس را غله واره و نه
 ته د سهار په گړنگها رولارې مینه
 چې د نجلی پر مخ مې لا م ولگېد نه
 ستا په نازک بدن مې لا م ولگید نه
 د خولې خبرې عما زان را خبر وینه
 لارې کوڅې د غمازا نوډ کې دینه
 زه په پردیس کې عمر تا ته تېر و مه
 که د جانان د لاسه خاورې ایرې وینه
 په ناز خندل کړی زه یې روغ لېونی کړمه
 چې خطرې مې د زړه لرې شی مینه
 زه د دنیا له ژوند ه تا ایستلی یمه
 چې په پستو لا سودې خوله ولگومه
 زه تېری نه یمه ستانیت معلو مومه
 د غم له باده دې خدای تل ساته مینه

زه د سو کړک دپا سه څلی جوړ وده
 تا به د صبر خزانه موندلی وینه
 گیلان په لاس منگی ته تری ودرېوسه
 زه د اوربل دپا سه چتر جوړ وده
 خلک تو تیانوته شکرې ورکوینه
 زه د اشنا کلی ته نن راغلی يم
 تورلو نګین دی په سینه و هی مالونه
 زه مسافر کچکول په لاس راغلی يم
 ته که شپې په سر کوي څه دي کومه
 که وي دروغ زه دي مختوري خدای ته شه
 که دي زه پرې کړم سپینه خوله به درکومه
 چې ته نو کړوي ما به لارې ته کاتنه
 داد دا مان گلو نه لمر و هلی دېنه
 زه په اوربل کې د گل بوټی جوړومه (۱)
 زه په چتر و کې د سره گل بوټی نومېمه
 د زړه کښتی سې د غم باد نسکو وینه
 وړه وړه خندا دي کړه غلط دي کړه
 که مې د یارد لا سه زهر گنده پروینه
 نا چاره هجر تېر وم وصل پر پر دمه
 زه د جهان په گلزار څه غرض لرمه
 چې په کوڅه کې یو کړی پېښ شومینه
 چې په کوڅه کې پښه نېولی شوې وینه
 په دېوال سره لوپته کېده در به شه
 زه به گل ساتم که به ستا دېدن کومه

ما ته پیشکش پیشتری راوړه
 ماته ترې خپله برخه را کړه
 ماته چې ستاد یدن را یادشي
 ماته څو لوی گلو نه را وړه
 ماته خوږه خولگیه را که
 ماته د تلو خبرې مه کړه
 ماته تور و غیبت مه کړه
 ماته د حسن زکوۃ را کړه
 ماته د زړه له سره گران یې
 ماته دسترگو په جنگ را شه
 ماته دسترگو تاوان را کړه
 ماته د سوری گلان را وړه
 ماته د سیوری گلان را وړه
 ماته د عاکوۍ عالمه
 ماته د علم تاوان را که
 ماته د قنده په شانې ښکاره
 ماته د یاردیدن مشکل شو
 ماته دیا رکوڅه گلزار ده
 ماته یې دومره دیدن بس دی
 ماته دي دومره دېدن بس دی
 ماته دي کور را معلوم نه دی
 ماته دي گل په لاس کې را کړه

ماته دې لږې شپې وعده کړې
 ماته ترې خپله برخه راکړه
 ماته دې نېمه طلا را کړه
 ماته دې وې را څخه بهر شه
 ماته دې یخې ور یجې را کړې
 ماته قلم مشوانی راوړه
 ماته قلم مشوانی راوړه
 ماته قلم مشوانی راوړی
 ماته لا چی لونگین راوړه
 ماته له لېرې په خندا شه
 ماته له لرې کوره یاره
 ماته سلا استاد ویلی
 ماته مې خپل نصیب معلوم دی
 ماته نارې مه وهه موري
 ماته نری سلائی راوړه
 ماته ور کوټی پېزوان جوړ که
 ماته مې خپل نصیب معلوم شو
 ماته یوه خبره وکړه
 ماته یې هیڅ ویلی نه دی
 ما جدا یی لېد نه وه
 ما جدا یی لیدلې نه وه
 ما چې داستا یاري کوله
 ما چې داستا یاري کوله
 ما چې داستا یاري کوله

سیاشتي دې تېرې شوې کلونه دې شمېر مه
 تابه وصبر خزانه موندلی وینه
 زه یې چارگل کړم که د ټیټک واره میخونه
 ستا دې قسم وی بد می ووايه مینه
 خلک مینو ته شکري و رکوینه
 دیار صفت د زړه په سر و وینو لېکمه
 یوڅو مسري په وینو سري یا رته لېر مه
 دیا رتاریخ د زړه په وینو ورلیکمه
 زما پې څه شی یو یې ټالره د رځینه
 چې خطري مې له زړه لیرې شي مینه
 په نزد پکت کې پیدا کیږي تومتونه
 د پشمدارې سینې نه شته غذا بونه
 زه یې په باز پسې لیوم تپوس راوړینه
 د مسافر وکله یې ځي ولاړه یممه
 زه ستاد پاره نری سترگی توروممه
 چې زه اوبه څکم دې لاسو راټه وهینه
 ور کوټی مې وای چې مې نه بېدای غمونه
 چې لیونی د رپسې نه گرځم مینه
 داستا پېغو ریښې را کړه و ژړېد مه
 ځکه اوس را ځی زما د تن رگونه
 نن چې جانان را څخه بېل شوره مړمه
 آرزو مې دا وه چې له غمه خلاصه شه
 کم اصل نه وم چې مې ځان اویلا ونه
 له خپله سره مې وختي د ننگلی وونه
 ما د سپین لاسو چرو سرگ په خوب لېدنه

ماچې دا، تاياري كوله
 ماچې دا ستا ياري كوله
 ماچې غم ليدلى نه و
 ماچې ويل هغه دې نه كړل
 ماخوبه بادته كاغذ وركړاى
 ماخوبه تاته خو كدرنه كړى
 ماخوبه خوله دركړې نه واى
 ماخوبه دا ويلي نسته

ماخوبه دا ويلي نه وى
 ماخوبه ستا په غېږ كې وځي
 ماخوبه پلټون ليدلى نه و
 ماخوبه ترهغه مجلس جار كړى
 ماخوبه دروغ دورغ كنهله
 ماخوبه گل ياري كوله
 ماخوبه لاگل بوى كړى نه و
 ماخوبه ويل چې ياري نه كړم
 ماخوبه ويل كابل ته مه ځه
 ماخوبه ياري كله كولسه
 ماخوبه دازل برخې نه جار كړې
 ماخوبه د آسمان د مخ وريځ كړې
 ماخوبه د آسمان سپينه سپوږمى كړې
 ماخوبه د آشنا د چلم نل كړې
 ماخوبه د آشنا د چلم كړې
 ماخوبه د آشنا د كټ باز و كړې
 ماخوبه د آشنا غم ليدلى نه دى

ماوى چې خوى به دې درنگ په شانې وښه
 ماويل باقى عمر به يوحاى تيسر و نه
 اوس مې پټى شو كړوندي په كې كومه
 اوس په محتاجه لى په لى گرځي مينه
 باد بى وفادى دچا نه وري كاغذ و نه
 زړگى دې ولي خور وې د خان د مينه
 سرتو رو لاړوې د ازار دې و پرېد مه
 چې دې ملنگ شمخوك دې خبرنه راكوبنه
 زه دې ژوندى يم تادې تورې خاورى خورينه
 جاسې دې نمونې كړه چې رنګ نه شي مينه
 لكه د سروې ونه پورته لوړېد مسه
 چې مې جانان پكې خوږې كيسې كوينه
 د جانان كله په رښتيا د ملكه ځينه
 خبره نه وم چې خزان به يې رږ وينه
 خزان لوتكر را نه تالا كړل سره گلونه
 جانان جرگې را پسې كړي چې ياري كړمه
 سې خوږې دى ما به هېره كړې مينه
 د سور سالو لاندې دې و كړه سلامونه
 ماته دروغ ښكاره كېده خو رشتياشونه
 چې د جانان پرسينه پشم او رومسه
 چې د جانان پر كير دى تل ولاړه يمسه
 چې د جانان د زړه په حال خبره شمسه
 چې هر ساعت جانان خولگى را باندې ږدينه
 چې په اړخ واوړي لاس پرمارا واچوينه
 لكه نښتر په سر حدو لوى شوى يمسه

ما د آشنا کوڅې له بوزۍء
 ما د اسې غم لیدلی نه و
 ما د بازا نویاري کسې
 ما د بېلتون کوڅې ته بوزۍء
 ما د جانان بشر ونه لېد
 ما د جانان جامې وینځلې
 ما د جانان د څنډو ککل کړې
 ما د جانان غېږ کې حلال کړۍء
 ما د جانان کوڅې له بوزۍء
 ما د چلم له دروي جار کړې
 ما د چلم نری لوگسۍ کې
 ما د چلم نری لوگی کړې
 ما د چند نو چوکسۍ وکړې
 ما د دېدن خېمه وهلې
 ما د دیدن د پوه کړه بله
 ما درته نه ویل شرمېد مه
 ما درته و خندل تا شا کړه
 ما درته وې شیکل ته مه ځه
 ما درته ویل باور دې نه کړو
 ما درته ویل پوره به یې نه کړې
 ما درته ویل چې پېغله وکړه
 ما درته ویل چې ښکته مه ځه
 ما درته ویل چې مابه سره کړې

چې د کوڅې خاورې رانجه دسترگو کړمه
 لکه چې نن سبا کوومه فریاد ونسه
 دا تپوسان دې راته نه وهي څانگونه
 چې د بې ننگه جانان سترگې نه وینمه
 که زه هرڅو پر دنیا ډېر وگرزېدم
 د تهمت څاڅکۍ مې خو لې کې پر یوتنه
 چې پانې پا نې یې لمن کې تویه شمه
 چې زړ زري جاسې یې سرې په وینو شینه
 د قدم خاورې به یې کجل پورې کومسه
 چې جانان ایښی پرې کاره واره بریتونه
 چې د آشنا د لړ ما نه نه خبر شمه
 چې د آشنا له لړ ما نه چا پېره شمه
 وړوکی وروړدې رالېږه چوکۍ به وړینه
 د بېلتانه خنجر یې غوڅ کړل تنابونه
 د بېلتا نه له باده څه خبره ومسه
 د سرې نټکۍ سره پېژوان مزه کوینه
 بیا به ونه خاند م که سره له مینې شمه
 د ښمن ظالم دی تا به توپ ته و تړینه
 ښه ده چې تا پخپله ولېدل غمونسه
 دیارانې خبرې گرانې دي مینسه
 پېغله گنۍ دی بند په بند مزه کوینه
 د کښتنو جینکو نه شته ورباسونه
 په چرو پړانگه خوله مې وگوره مینه

له زر زری خولی دې تپت که تاويز و نه
 تر خدای سې جار کړې اوس رخصت نه در کوینه
 خاورې ایرې شوې اوس دې باد را پسې وړینه
 د کونډې زویه اوس کوهدېاگ مزلو نه
 وطن شبرین دی ما به هیره کړې مینه
 د زیړ وگلو باغ په خدای سپارم مینه
 داد وصال با غچه په پاک الله سپارم
 نه به وړانی کړم نه به څانگی ما توم
 نه به وړانی کړم نه به گل ترې شو کومه
 وړانی به نه کړم په نارنج لوبې کومه
 دجر لک خوزوې زما زړه دې زخمی کنه
 دسیر وځو زه داغز و دې ډکه کړم
 چې نیما بی عمر به تسمه تېر وینه
 ځکه چې تا مې په زړه ایښی و و داغونه
 ماله یې غوري کې شلتالان راوړي دینه
 زما اشنا به پکې مخ وینځلی وینه
 په ژیر وگلو کې به مراندې تپنگوینه (۱)
 چې د سبا او ربې بلیري د اتی ځینه
 چې مال مې نه خوري ښه ځوانان مې بووینه
 سوزی دسور د څنگه ناست مچان شرینه
 چې نری باد یې رپوي سینې ته ځینه
 چې پر سینه مې کشوي سر ته مې وړینه
 چې شپه او ورځ مې په خپل جیب کې گرزوینه

ما درته ویل څوک به دې سر که
 مادر ته ویل نو کړي مه کړه
 ما درته ویل نه دې منله
 ما درته ویل نه دې منله
 ما درته ویل وطن ته مه ځه
 ما دسفر خپلی په پښو کړې
 ما دسفر چې کړی نیت دی
 ما دسینې با غچې ته پریر ده
 ما دسینې با غچې ته کوز کړه
 ما دسینې گلزار ته کوز کړه
 ما د شمشاد بوټی گنله
 ما د شمشاد لښته گنله
 ما د عاشق له زړه نه جار کړې
 ما د علاج پوښتنه نه کړه
 ما د غوری د غوره څار کې
 ما د کنړ د سیند نه جار کړې
 ما د کوچي تر عمره جار کړې
 ما د کوچي د عمره زار کې
 ما دگرنگ په منځ کې گل کړې
 ما دگورگور و شکرې راوړه
 ما د لیلی دسر سالو کړې
 ما د لیلی دسر منگی کړې
 ما د سپرزا جانان قلم کړې

(۲) په ذپ کې د تپنگوینه پر ځای تګو هینه راغلې دی .

ماد سپر ز ا جانانه جار کړې
 ما د سین د تن کفن کړې
 ماد نجلۍ د سر ما لو کړې
 ماد نجلۍ د سر گلاب کړې
 ما د نصیبه تېښته و کړه
 ما د واره ریا ره زار کړې
 ما د وصال خیمه کړه جگه
 ما د وصال شمع کړه بلسه
 ما د وصال عرضی کوله
 ما د وصال کلا له بوزی
 ما د وصال کیسې کولسې
 ما د وطن تر خاور و جار کړې
 ما د هجران تاوونه تېر کړه
 ما د هغو خلکو نه جار کړې
 ما د هغې اشنا غلام کسې
 ما د هغې اشنا نه زار کړې
 ما د هغې با غچې غلام کړې
 ما د یار غم لیدلۍ نه و
 ما د یار غم لیدلۍ نه و
 ما د یار هیڅ لیدلۍ نه دی

چې له قلم نه سر غلرې تسویو ینسه
 چې په یوه لحد کې دواړه خاورې شونه
 چې نری باد شې ما سینې ته تو لو ینسه
 چې پانه پانه یې گرېوان کې تویه شمه (۱)
 نصیب ز ما د لارې مل را سره خپله
 ما ته یوه خبره دوه ځلې کو ینسه
 دې بېلتانه ظالم یې پرې کړه تنابونه
 زه د هجران له باده څه خبره وسه
 دبیلته نه مشا قومات کړل قامونسه
 چې د بې ننگه جانان سترگې و و ینسه
 دبېلتانه خپره را غله چوپ یې کړه به
 دچنار څانگه یې لونگک نیولۍ د ینسه
 دسر و غر سود مزل څه پر والرمه (۲)
 چې د ما بنام په مړۍ اوښکې تو یو ینسه
 چې باچاهان یې د غلام سلام کو ینسه
 چې سېلمستیا کې سر د زبې ور کو ینسه
 چې همیشه پکې سمسوروي زین گلونه
 لکه د سپر ونه پورته وخته
 لکه نښتر په لوړو غرو کې لوئېدنه
 خوشۍ تومت یې په سر پیتی گرزومه

(۱) د(ل) په دوهم ټوک کې (تویه شمه) پر ځای و لو پر مه راغای دی .

(۲) په (س) کې: (دسر و غر سود مزل) پر ځای (زه ددوړخ لمبو) دی .

زه دې د لنډ ولاړوڅه خبردومه
 لکه سیرلی چې په سر یض حلا لوینوینه
 که به د بلی خیال لرم خاورې دې شمه
 که زه د بل تمه لرم خاورې دې شمه
 که چېرته باد د آشنا وی روڅه به شمه
 د زلمو زړونه گیر چاپېر راگیروینه
 زه پاس پر کت د زلفو مارخوړای یمه
 چی مازیگر په گودروشی د پسد نونه
 منگی په ولو د گو درغاړې ته ځینه
 خوره وړه دې په سورچل ولاړه یمه
 خورې وړې زلفې پر بام ولاړه ومه
 د سپنې خولې ویشرمی کاوه په د کجامونه
 بده غرمه ده لیلی کور کوی خوبونه
 ورو نوز ما په حق کې پورته کړیء لاسونه
 د ماسخو تن پیره پر ما راوړه مینه
 د بدن دیار راغی چې کوم یوړو مبی که
 چې تور پیکې په خاوروړدی خیر ندي کنه
 چې د بدن پر یوړدی دایمان کوی سوا لونه
 یوه شیبه یی خوشالی بیایسی غمونه
 تېمزالی مه وړه د منگی خولې کې گاونه
 خدایه و دان لری د چتو مال تونسه
 ته به د ناز بشیرې کوی رښتیا به شینه
 په زړه و یشتلی به بشیر ادرته کوینه
 یارمې دتورو په میدان کې لو بهد نه

مادې او ږدې لا رې څارلې
 مادې په تاباندې حلال کې
 مادې رب ستا په نامه زوړ کړی
 مادې رب ستا په نوم زړه کړی
 مادې وچت کنه وله یوسیء
 ماران د زلفو دې خپاره کړل
 ما رچا پر کت لیدلی نه دی
 ما زیگر تل لرې خا ونده
 ما زیگر پېغلې ښی اغېاسې
 ما زیگر چیرته وې لوی مه شي
 ما زیگر چیرته وې لوی مه شي
 ما زیگر چېرې وې چې نه وې
 ما زیگر ښه دی د یدن کیری
 ما زیگر ښه دی سوال قبلیری
 ما زیگر کور ما ښام پر لارې
 ما زیگر لمونځ چلم د چرسو
 ما زیگر لمونځ دې قبول مه شه
 ما زیگر لمونځ دې قبول مه شه
 ما زیگر مه کړې لویه خدایه
 ما زیگری به دې په غم شي
 ما زیگری چې پرې جوړیږی
 ما زیگری دی بشیرې مه کړه
 ما زیگری دی قدم ورو که
 ما سپلنی ورته لوگی کړ

خیالی خلمو په تو رومات کړل سنگرونه
 ماته په لویه لار کې مه ژاړه مینه
 ستار را سره شو هوا گیر یی واخسته
 د تو روزلېو به زندی در واچومه
 منگی مې دوه دي نری ملا مې ماتوینه
 په اور لرونې به دې شونډې و داغمه
 زه مو رچه خپله د پڼو په خو کوڅمه
 که نا زولی مې ساتې د سره څمه
 د آشنا لارې به څارم چې را به شینه
 سپی غمازان مې دیارد ته نه پرېر دمه
 خزانه ولې ر ژوې سمسور گلونه
 په دواړه لاسه به دې بڼې چاپی کومه
 زه به درو و ځم تورې سترگې سره لاسونه
 چې په همزولو کې سلاله ناسته یحه
 زه داو ر بل دپا سه چتر جوړومه
 غمجن زرگی می سود په بل څه نه کوینه
 چې ته به نه وې ما به لارې ته کتنه
 د بېلتا نه په سفر ځم تبری به شمه
 یوڅو مسرې په وینو سرې یار ته لېر مه
 دا د وښی جانانه ستا د مور مړ ونه
 زه پرد پسې اشنا په خدای سپار لې یحه
 چې هر کړی راته راوړی دیار حالونه
 چې زه او به څښم دې لامبو پکې و هینه

ما سپیلنی ورته لوگی کړل
 ما سره خپل غمونه ډیر دی
 ما سره خپل غمونه ډېر وو
 ما سره سر په بالښت مه ږده
 ما سره سم گودرته لار شه
 ما سره سمه سیالی مه کړه
 ما سره سمه سیالی مه کړه
 ما سره و کړه قسمونه
 ماشینکی خال پر زنه سور کړ
 ما بنام تیاره را باندې را غله
 مالا گلاب بوی کړی نه دی
 ماله پنځه گوتې دسر و کړه
 ماله په ورځ داختر راشه
 ماله پیزیب پیکړی راوړه
 ماله ځولی کلونه راوړه
 ماله خندا کې خولگی را کړه
 ماله د سترگو تاوان را کړه
 ماله د شونډو و شربت را کړه
 ماله کاغذ و قلم راوړی
 ماله کو تلی وښی جوړ کړه
 ماله لاس مه راوړه بد کپړی
 ماله واړه ریا ره جار کړې
 ماله ورکو ته پېژوان جوړ کړ

ماله د شونډو شربت را کړه
 ماله د صبر تا ویز و کړه
 ماله د مینې وعده را کړه
 ماله دې دوسره د بدن بسدی
 ماله قلم مشوا نهی راوړی
 ماله ینی ته خدایه بوزی
 مامونی خاص د باجوړ ده
 مامونی کور نه خواب وکړو
 ما مې دیار تختې ته بوزی
 ماسې همزولی هلاک یار کړ
 ماوفا دار کښلې یاره
 ماوې د غمه به دې مرشم
 ماوایل بسم الله زلزله ده
 ماوایل په منډه به ترې خلاص شم
 مانه دې خوږ آشنا جدا کړ
 ماورته کال توبه راوړې
 ماورته وې چې بېلتون شته دی
 ما وطن پر یښو د لو یاره
 ماوفا دار جانان گڼلې
 ماوایل خان ته به زمایې
 ماوایل خبر به زما واخلی
 ماوایل زما د سود یاران دي
 ماوایل زه به د رته ژاړم
 ماوایل له غمه به دې مره شم

زه دهجران په میر وځم تیری به شمه
 زه دجا نان غمو نو ډېر بې صبره کړمه
 په شکرانه کې به خولگی زه درکومه
 چې به کوڅه کې ښه نیولې شې مینه
 وطن ته خط لېږم پرې نوم دیار لیکمه
 زما په زړه دمد ینی دی ارمانونه
 دا شیر عالم یی په لمسونه حلا سوه
 په صندوقچه کې سې باهودی ورک به شینه
 د زړه په وینو ورته غسل ورکومه
 که نیستی را غله په خندا به یی تیر وونه
 دلاری ماروې په اتباردې وخورمه
 قسم دی یا ره بې نیتې نه شته مرگونه
 زلزله نه ده دیا رغم مې خو زوینه
 بېلتون د سیوری په شان سم را پسی ځینه
 د تناره د سر برغو لی شې بېلتو نه
 که سر مې سپین شو د الله رضا به وینه
 خانما یار به را ته شین د خندا شینه
 ستا د عزت په تپس کې ورک وطن نه شومه
 ته خولنډی وی منځ دې ډک د زهروونه
 دختر تال بې هر سړی دې زنگوینه
 بې نیا زه یا رسې بې پروادی هېره بې کړمه
 تور ښاماران دي یاران نه شنه سات بې کړمه
 زما تر منځه اوښکی ستا پر مخ راځینه
 مرگ په نیته دی د روغچنه شوم مینه

[illegible]

ته چې ساره او سېلي کړې رښتيا به وينه
 پېلتون زما په زړه کلا اباد وينه
 د کوڅې ماروې په تگۍ دې وخورمه
 لکه د زورغو بېسي د وډي وواتنه
 دېنو لاندې دې کاته رنځور دې کړمه
 سرتور و لاره وي د ښېر و دې وېرېدمه
 ځکه بې مور ته د دوسته سلام کومه
 چې وروا چول د سر و شونډو کولپونه
 کار به بانه يې خپلې خورت ته ورته دينه
 اوس يې ژړا په تشديدن بېسي کومه
 ور بل يې پېل کړ خال بې شين و ځاېدنه
 اوس يې ژړا په تشديدن بېسي کومه
 ماد ريارمنت کاوه راغي به خپله
 زه زور او شنا په نوي کله بدلومه
 پردېس جانان مې په خير راغي تروطنه
 جانان له جنګه د پر بنديان راوستې دينه
 چې پرې مين وم ترې چاپېر مې کړه لاسونه
 چې جانان ووزي په سيل خوشحاله يم
 د تومتو نوسره يار قبوله کړمه
 دشيرين يار قاصد مې بيا راوړل حالونه
 دمسافر آشنا مې راغله سلامونه
 ديار وصال مې په ميدان کې بيا موندنه
 زلمو قبول د آزادي کړل ټول شرطونه
 گڼنگه

سبار کی را کړی ء عالمه
 ستونګی کبر کی کړ کی دی
 سټې سې و تړی ء شاپر ته
 مجنون اول کې مجنون نه و
 مجنون په تمه به لاس ته وي
 مجنون په دښت کې په ژړاشو
 مجنون ځنگل کې په ژړاشو
 محبوبا توله ده بې نیازه
 محبوبا ولاړه په زاری شوه
 محبوبا ولاړه فراري شوه
 محفل کې ناست یم ژړا راشی
 محمد جانخان حاکم چې راغی
 محنت کوې دولت د پاره
 مخامخ کښېنه راته گوره
 مخامخ مه ودرېره یاره
 مخامخ مه درېره یاره
 مخامخ مه راته درېره
 مخامخ مه راخېژه لمره
 مخامخ مه راخېژه لمره
 مخ به یې په دواړه طرف تورو
 مخ به دې تل تورو غمازه

ما هغه یار چې یاد او نه نصیب سې شونه
 هره کړ کی کې لیل سترګې توروینه
 د گنهگار و مټې تل تړلي وینه
 چې په لیلی باندي مین شو مجنون شونه (۱)
 په لیلی جوړ شولو د خاورو انبارونه
 مسته لیلی به سې په کوم وطن کې وینه
 مسته لیل به نن په کوم کاشن کې وینه
 ز ما قبوله که په عشق سې قبولینه
 د پیره غمه سودا بې ورسې شومنه
 د پیره غمه سودا بې ورسې شومنه
 چې راته یاد شي ستار تلی جوابونه
 د ادوس خان په بمبولی کې پتیدنه
 ډکه جولی وطن ته رابه ورې مالونه
 مادي د سترگو ارمانونه کړی دینه
 ستا به شاشي ځما به اوښکې به څخه
 سترګی گولی دې په تېرو بشتل کوینه
 زړه سې نری دی اوس به لاس دروا چومه
 خت سې دیار په خولو لوندی وچ به شینه (۲)
 مخ سې دیار په لارو لوندی وچ به شینه
 چې د قلم په شانې دوه ژبې لینه
 داستالمسون چې دوه یاران جدا کوینه

(۱) په (ت، ژ) کې د (اول کې) پر ځای (له ځایه) دی.

(۲) په (م) کې د (لارو) پر ځای (خوله) راغلی ده.

مسلمانا نو د زړه سر مې پاتې شونډه
 قبول مې نه شو دديدن سوي سوالونه
 په څلورمه مياشت به راوړي زيرگاونډه
 لمونځ مې بهانه دی دشنا د بدن کومه
 بانه مې داده دوه لاسي سلام کومه (۱)
 بې نياز ه ياره سلا مې ولاړه يم (۲)
 زه په شيرين آشنا خپل قد رزياتومه
 ناز منډه ياره سلا مې ولاړه يم
 ستاداو ربل ولونه مې سترگې بر يښوينه
 ستا د چارگل غمې مې سترگې بر يښوينه
 ستا د چارگل پرې مې سترگې رڼدوينه
 ستا د نتيکې ډنډر مې سترگې بر يښوينه
 لکه د لمر شغلې چې سترگې بر يښوينه (۳)
 د بېلتا نه سيلی مې سترگې رڼدوينه
 پرو ن تازوې نن دې مړاوي دي خالونه
 تاثير يې دادی چې مين درباندي يم
 ماته روا دي چې مين درباندي يم
 زه په ايستلې توبه بيا پښېمانه شومه
 نه را ته گوري زه مين دستر گويم
 زه مسافر آشنا په خدای سپارلې يم

مخ پورته ځمکه ښکته گورم
 مخ په قبله سرتور ولاړوم
 مخ په قبله لاړې بلبلي
 مخ په قبله مې ديار کور دی
 مخ په لا سوکله پتيري
 مخ په سړو ند کله پتيري
 مخ په سړو ند کله پتيري
 مخ په سړو ند کله پتيري
 مخ ته دې ځير کتلاي نه شم
 مخ ته دې ځير کتلاي نه شم
 مخ ته دې سم کتلاي نه شم
 مخ ته دې سم کتلاي نه شم
 مخ ته دې سم کتلاي نه شم
 مخ ته دې غټ کتلاي نه شم
 مخ ته دې گوړم ژړا راشی
 مخ ته دې گوړم ژړا راشی
 مخ ته کاته دې نا روا دي
 مخ ته مې غوړې څنې راغله
 مخ ته مې غوړه غوړه گرځي
 مخ ته مې مه گوړه کافر شوې

(۱) په (دم) کې د (دوه لاسي) پر ځای (دودسته) راغلی دی.

(۳) پد (دم) څلورم توک کې د (بې نياز ه) پر ځای (کم عتله) راغلی.

په (م) کې د (سم) پر ځای (ځير) دی

مڅ ته مې واچول لاسونه
 مڅ خودې سپين خال پکې شين دی
 مڅ خودې سپين دی مه پرې ژاړه
 مڅ د جانان مې سو راوسپين دی
 مڅ دې اسلام زلفې دې کفر
 مڅ دې آسمان خالونه ستوري
 مڅ دې آسمان خالونه ستوري
 مڅ دې آسمان خالونه ستوري
 مڅ دې آسمان خالونه ستوري
 مڅ دې آسمان زلفې دې وريځې
 مڅ دې آسمان زلفې دی وريځې
 مڅ دې آيينه صورت وريښمين دی
 مڅ دې بجلۍ را ته بلېري
 مڅ دې بې خاله ښايسته دی
 مڅ دې بې خاله ښه ښکارېري
 مڅ دې بې گلو ښايسته دی
 مڅ دې پټی شونلې دې پولې
 مڅ دې په اوښکو داسې لوند دی
 مڅ دې په خير گل صبرگ دی
 مڅ دې په تو زلفو پټ دی

و ربل مې وړان شوبيا به نه شی و لو نه ولونه
 خندا دی سين دی عالمونه غرقوينسه
 د بېلتا نه اوښکې ترخې دی توريې کنه
 ځکه په مڅ دگل کلاب مينه کومه
 قاد ره خدايه زه د کفر بندې شومسه (۱)
 اوړی دې مياشت اسمیل دې واوړې اوړونه
 اوړی دې مياشت پېزو ان دې لمروخوت په غرونه
 خندا دې برق اسمیل دې واوړې اوړونه
 دا د آسمان ستوري به چاشمېرلی وینه
 دا د چا رگل بر پښنا دی هښمې راولينه
 سينه بخمل سترگې بادام رنځو ردې کړمه
 خمارو سترگو دې پری وکړه بارانونه
 له تورو ربل څخه دې اوړي بارانونه
 خندا دې سين دی عالمونه غرقوينسه
 سترگې کاسې کړه را کوه سره شرا بونه
 که دې خال کښينود ما به ورک کړې له وطنه
 په غونډۍ زنه دې نورمه وده خالونه
 گل ښايسته و ته ښايست کله بخښينه
 د سپينو غاښو غاښور پکې کومه
 لکه په گل دی وريدلی شېنمونه
 دارنگ په رنگ يې هره پاڼه خوند کوينه
 داتوره شپه به په ماکله سبا شينسه

لکه په سپین خادر کې پڼه د گلو وینه
 لکه خاسه چې پر گلاب و غوړ وینه (۱)
 لکه پا نوس کې چې د بوه رڼا کوینه
 خوله مشوانی ژبه قلم لیکل کوینه
 ختلی لمر دی مایه سترگو رڼدوینه
 زه په دوزخ کې شپې جنت ته تېر و مه
 زما داغ ، داغ دی چې بورا که پتنگ شمه
 زه د پتن په شانې خان پرې کړ و مه
 پلو که لرې ملنگان راغلي دینه
 د سوات له سره حاجتمند راغلي دینه
 له هره ملکه ملنگان ورته راځینه
 په تلو را تلو د بورا سترې شول ځانګونه
 زه د ثواب د پاره خوله و ر باندې د مه
 قدم د زور و پوړې رنځور دې کړ مه
 ارمان مې دادی چې مې پرې نه کړه کلو نه
 زه به او به د وصال کله پکې څښته
 د هر وطن توتیان راځی ککلی بویوینه
 ما پرې بورا که چې شبنم ترې تولو مه
 داسره شونډان دې د شربت مزه کوینه
 په کشمالو دې او ر بل څله و را نوینه
 سترګې دې دواړه اثرې رنځور دې کړ مه
 په اشارت د سترگو را کړه رخصتونه

مخ دې په سپین کې سرخی وایی
 مخ دې په سپین کې سرخی وایی
 مخ دې په سپین کې سور ښکار پری
 مخ دې ې تخته ده د عقیقو
 مخ دې تر گل لانا زه تر دی
 مخ دې جنت خو له دې دوزخ دی
 مخ دې چراغ سینه دې باغ ده
 مخ دې خراغ په شان بلېري
 مخ دې د پیر با با زیارت دی
 مخ دې د پیر بابا زیارت دی
 مخ دې د پیر با با زیارت دی
 مخ دې د خدای له نوره ډک دی
 مخ دې د خدای له نوره ډک دی
 ! مخ دې د دوه کسیر و نه دی
 مخ دې د ژر پرو گلو باغ دی
 مخ دې د سپینو زرو جام دی
 مخ دې د سر و گلو با غچه ده
 مخ دې د سر و گلو نو باغ دی
 مخ دې د قند په او بو وللی
 مخ دې د ککلی په څېر دی ښکلی
 مخ دې د لمر په شان څلېري
 مخ دې را وا پوه جانسانه

مڅ دې زيارت خال دې فقير دى
 مڅ دې سالو کې سرخى ښايي
 مڅ دې سا لونه رابهر کړه
 مڅ دې سپوږمى تر غره راهسکه
 مڅ دې سپوږمى دخوار لسمې
 مڅ دې سپوږمى رڼايي کاندې
 مڅ دې سنگر غاښ دې درپل دى
 مڅ دې شجر حسن ثمر دى
 مڅ دې فقط شکل رابع دى
 مڅ دې قمر شغلې دلسم کا
 مڅ دې کابل خوله دې بتخاک دى
 مڅ دې کابل خوله دې خيبر ده
 مڅ دې کتاب شو نډې دې پانې
 مڅ دې کتاب شو نډې دې پانې
 مڅ دې کتاب شو نډې دې پانې
 مڅ دې کتاب شو نډې دې پانې
 مڅ دې کتاب شو نډې دې پانې
 مڅ دې کعبه دې دن دې حج دى
 مڅ دې گلاب سترگې دى ستوري
 مڅ دې گلاب سترگې دې شمع
 مڅ دې گلاب سترگې مشال دي

دا توري زلفې دې جندې بادر پوينه
 لکه گلاب چې په چمن کې تازه وينه
 په عاشقانو دې زېږى ولگاونه
 دادغم ور يځي ورته نيسي کنډ وونه
 سترگې دې ستوري دسبا رڼا کوينه
 خمه رې سترگې دې اور وونه لگوينه
 داشينکې خال دى کمشنر حکم کوينه
 يد ين رجلين پې لگوم ثمر به خور مه
 په نتيجه مې زړگي درې ورې شونه
 پر چا اختر کا څوک دغم سو دا کوينه
 سپينه سينه دې کوهدا مان شينکې خالونه
 دزني خال دې اپريدي داړې کوينه
 په ډېر کاته مې ورته مات شو زنگونه
 په مطالعه مې ورته مات کړل زنگونه
 دا توري زلفې دې حاشيې پر کښلي دينه (۱)
 دانري ژبه دې قلم ليکل کوينه (۲)
 دپانشنې په ورځ شروع پکې کومه
 دزني سر دې بسم الله خولې ته راځينه
 دزني سر دې عرفات سوال پري کومه
 لکه مجنون زه شو گېږى ورته کومه
 نه پرې پوهېږم چې پتن که بورا شمه
 په سر دې شال دى نندارې له دې درځمه

(۱) په (پ-ب) کې: د (پر کښلي) پر ځاى (پې ښکلى) راغلى دى.

(۲) په ف کې د (کتاب) پر ځاى (گلاب) راغلى دى.

مځ دې گلاب سترگې نرگس دي
 مځ دې گلاب سترگې نرگس دي
 مځ دې گلاب خال دې خراغ دی
 مځ دې گلاب شونډې دې پانې
 مځ دې گلاب شونډې غوتې دي
 مځ دې گلو نه شرمند ه کړه
 مځ دې لاتين لارې دې تيل دي
 مځ دې له بامه رابکا ره شو
 مځ دې له گل سره سيالی کا
 مځ دې له گل نه بنا يسته دی
 مځ دې مهال شونډې دې لال دی
 مځ دې مکه شونډې دې حج دی
 مځ دې ورق په څه رونق دی
 مځ دې يوه يوه شغله کی
 مځلو قه راشی ء تما شې له
 مځلو قه فکر ورته وکړی ء
 مځلو قه کوم يو پکې وا خلم
 مځلو قه ماته ويسا نه شسته
 مځلو قه يا ر مې لېو نی شو
 مځلو قه ما په کرار پرېر دی ء
 مځ له پلوه را بسهر کړه
 مځ له نقابه رابهر کړه
 مځ له نقابه را بېرون که

داتورو زلفو دې سنبل وشرما ونه
 سلال کتودې زوله ژ ونده وويستمه
 ځان ته حيران يم چې بلبل که پتنگ شمه
 غړی دزانی گرزوې رنځور دې کړمه
 دانری ژبه دې پلته اور لگوينه
 نور د باغو گل بوټی نه نیسی گلونه
 دانری ژبه دې باتی رنځ کوينه
 ساوېل سپوږمۍ دغره پر سر شغلې وهينه
 گلاب شرمیري مځ په پانو پتوينه
 گلاب شرمیري مځ په پانو پتوينه
 و روځې هلال دي دواړه سترگې دې لالونه
 سپینه سینه دی عرفان شول پری کومه
 خال دې بیرغ دی دابر و په پيوندونه
 لکه ژېړلمرچې باز یگرشغلی کوينه (۱)
 دور و ردلاسه په ساډیر کیږي ظالمونه
 سؤن دنیا نه ارسا نی لحدته ځینه
 سرگ او بیلتون دواړه جوړه راغلی دینه
 اشنا راغواړم چې یې سوړ په دیدن کړمه
 زما خیالي اور بل پر پردي ډاکې ته ځینه
 زه شبگیر و دبېلتا نه وهلی یمه
 ستا په دیدن پسې له ښکې راغلی یمه
 چې دخلو ت زاهدان ټول په فریاد شینه
 ستا په دیدن پسې سیلی راوړې یمه

(۱) په (غـل) کې د (شغلې کوينه) پرځای (گړنگونه) دی.

مڅ له نقابه رابهر کړه
 مڅ له نقابه را څر گند کړه
 مڅ له نقابه را څر گند که
 مڅ خوسې تو رپه سجده پروت یم
 مڅ مې دیار په لاړو لوندو
 مڅ مې کتاب زلفې حاشیې دي
 مڅ یې په تور نقاب کې پټ کړ
 مڅ یې په دو اړوخو او وتور دی
 مڅ یې قبلې نه چېرې نه کړ
 مڅی ته عبرگی خویندی را غلې
 مڅ یې گلاب سترگی یې شمع
 مڅی ته غوړې خنې راغله
 مڅی له مه را اخیستل مه
 مدام به زه در سره نه یم
 مدام په عقل عشق غالب وی
 مدام د غم باړان وړېږي
 مډینه پا که مې مسکن شه
 مړ چل ته بې له ما نه مه ځه
 مړ چل ته ژر خپزه جا نانه
 مړض دې گران دی خپله یاره
 مړض مې گران دی طبیبا نو
 مړض مې گران علاج اسان دی

ناسر دې یار دې بادشاه دار ته خيژ وینه
 لمر خود حسن دعوه کړي چې خجل شینه
 په ما تیاره ده چې رڼا راباندې شینه
 ځکه منظور په مهر ویا نو مهر شنه
 ترمازیگره مڅ نا ولې گر زید مه (۲)
 یار مې طالبدی تما شې پکې کوینه
 لکه سپوږمې چې په ورېځ د ننه شینه
 چې د قلم په شانې د وې ژبې لرینه
 تل پرې وړېږي د الله نه رحمتونه
 لکه جوړه د شر سبنا نومات یې کړمه
 خدایه بورا شم که پتنګ وړباندې شمه
 زه یې په ایستلی توبه بیا پښېمانه کړمه
 زه د جانان د مینې اور سپز لې یمه
 چې د سرکوشو نه و دې رنگ لري کومه
 جنون مې ولې دا گربوان راخبر وینه
 د خوشالۍ شیبه په خوب کې نه وینه
 بیاسې مډ فن شه چې زه خلاص له غمه شمه
 مړ چل ته سمه د سره ځمه مینه
 مادي په سر باندې اېښودي دي شرطونه
 سولا دې مل شه طبیبان دې سترې کړنه
 کله جوړېږم د سرگی سلگي و همه
 په تشدیدن دیار رغېږم نه راځینه

(۱) په (م) کې د (لاړو) پر ځای (خولو) ده.

په (غ-ل) کې هم د (م) په څېر دی.

والله بالله که به خوله در کړم
 والله بالله که به دې پر یر دم
 والی د غور پېز وان د پوزې
 واله بالله خو که د پر یر دم
 والی د غور اسیل د غاړې
 واوره دیار څخه سې واوره
 وېلتا نه ته سې سلام دی
 و تا ته چا ویل سین شه
 وتلی روح سې تن کې راغی
 وجود سې ټول سوړې سوړې شو
 وجود سې ټول په خاورو پټ کړی
 وجود گانې غم می غوايي دی
 وجود سې ټول له اغزو ډک شو
 وخت د بهار و طن گلز اردی
 وخت د سپر لي کې جانان راغلو
 وخت د سپر لي گلان سمسو رشو
 وخت ماسختن شی ، شومه دم شي
 وخت ما زیگر دی بېرې مه کړه
 وختینی مینه دې اوس نه شته
 ودې لیدم چې ټس سې در کړ
 و دې لیدم چی ټک می در که
 ودې ویشتم پور ته دې نه کړم
 ودې ویشتم و غه دې نه کړم
 ودې ویشتم پور ته دې نه کړم

په سر نه دې سته د سسری تورې واورونه
 خودې په سپینه غاړه تاو نه کړم لاسونه
 دواړه خو ځیرې تا ته کړي اشارتونه
 خودی د سپینې غاړې تاو نه کړم مینه
 پیز وان د پوزې را ته کړي اشارتونه
 نن سې گیله ده سبا جنگ د سره کړمه
 مادي د خپل اشنا نه نه جدا کوی نه
 پر سپینه یر ه دې پر مخ اوښکې را ځینه
 په نیم نگاه چې سې جانان و کړه پوښتنه
 چاد لستونو په سوړ و وهلی یمه
 چې جانان نه شته سترگې چاته و اړوسه
 بېلتون جبه اوښکی می تیل دسترگو ځینه
 بیابه کم اصل گل ته نه وروړم لاسونه
 پر ما انگار دی چې له یاره جلا یمه
 دقد مو نویې د لو نگو بوی را ځینه
 جینو ترې جوړ کړل په دربار کې اسیلونه
 په ما د یاد لوري غم ژړا کومه
 ته به د سینې بېرې کړې رښتیا به شینه
 لکه دې بابله شور به دې کاو نه
 ته سې مین کړې زه قراره کښېناستمه
 یوسی مین کړی بل سی و رک کړې له وطنه
 خلک ویشتلې سر غه خپل پور ته کوی نه
 څو ک چې ویشتل که داروسم ورسره وړینه
 خلک ویشتلې سر غی زړ پور ته کوی نه

سر اوی کل په لاری پروت و
 سر سې دیار په کوشه یوسی
 سر وند بالبت دی لویه خدایه
 سزې خوتا و کړې تاو یزه
 سزې خوتا و کړې سپو ږمینه
 سزې خوتا و کړې سنگیه
 سزې دتا دی لونگینه
 سزې دتادی لونگینه
 سزې دې و کړې لونگینه
 مسافر تلې در جگه نه شوم
 مسافر تلې در جگه نه شوم
 مسافر تلې در جگه نه شوم
 مسافر ته شوې خواره زه شوم
 مسافر ته شوې خواره زه شوم
 مسافر ته شوې خواره زه شوم
 مسافر ته شوې گرمه زه شوم
 مسافر ډلې ډلې راغله
 مسافر راغله ډلې ډلې
 مسافر گله ستړی مه شې
 مسافر گله ستړی مه شې
 مسافر مه وژنې خاونده
 مسافر مه وژنې خاونده
 مسافر مه وژنې خاونده

ماد یاری لو بې پرې کړې تازه سې کنه
 چې نو رزما پشانته نه ازاروینه
 که کبر جن آشنا پرې سر و لگوینه
 په سینه پروت بې بو یوې بښایسته گاونه
 درته پر تې دې سپینې خولې زیر پېزو انونه
 دتور و ر بل مېرمن دې بیا په و لو وړینه (۱)
 چې د لیل په سینه پاس و هې تالو نه
 لکه آشنا پاس په سینه دی زنگومه
 دشالیلی په سینه تل و هې تالو نه
 اوس ارمانی دې همپشه د دیدن یمه
 په زړه مړه و م ماوې تل به دیدن وینه
 ماخو په غبرگو و ر نوشله کې مینه
 تاپه پردی وطن کې خد لیدای دینه
 خواره دې مور شه چې سفر ته دې لېږینه
 زما په زړه ستاپه او جو در را غله غمونه
 خویندو دې و خورم په ډېر ومنتونه
 به هره ډله کې دیار کوم پوښتنه
 زما دیار ډله و روستی ده را به شینه
 اوله خوله در کم که ته خوله را کوینه
 ږو مې خوله واخله بیا به وایې حالونه
 پر زنگدن به یا دوی خپل وطنونه
 په زنگدن به د وطن ارمان کویینه
 په زړه به بې پاتې شی دلی دلی غمونه

(۱) په (م) کې د (بیا) پرځای (پاس) دی.

[illegible]

په مسافر و بنا یسته نور و لایاتونه
چې بې و فاله یاری و اخیستل لاسونه
چې دې زما ر یبار ته و ر کړل جو ابونه
خوږه جانانه پسې تېر دې کړه کلو نه (۱)
چې زه را تلم خان مې په سر گه سپار لی و نه
نور مې په سپینه خو لگی مې پر یږده گر دونه
تر له دې خپله په نامه دې ناسته یکه
زه پښتنه یم په نامه دې ناسته یکه
خو لگی مې ستاده که زه خاورې شم مینه (۲)
په چامې سپارې که دې هېره کړم مینه
تر کندهو و او بښې را پرې دې ښول غمونه
د ناستې خای دې شنه مرغ شه ز پر گلو نه
کندهو ته وختی را پرې دی ښول غمونه
چاره را و خله ما حلاله کړه مینه
پیزار او باسه چې تلي دې ښکلو مینه
زما زاري ده رب دې را وله مینه
زه دې در خارد سو لېدلو ، هلو وشه
قربان قربان دې تر خیر نو کالو شمه
په زړه سنگینه یاره تېر دې کړه کلو نه
زما جانا نه ستا په ډاډ بې تېر وده
اصیل زاده یی په نامه دې ناسته یکه

(۱) پهم) کپی (خویره) پر خای (زما) دی په (غ، ل) د (خویره جانانه) پر خای زما ظالمه یاره
را غلی دی .

(۲) پہ (پتہ) کپی د خاورِ پسرہ (تو ری) ہم را غلبی دی .

[illegible]

اوس نو په تو روز لخوا چوه تالونه
بس که جانانه خپل وطن اړه رادرومه
په زړه کافره څنگه دې زه نه یا دېده
خدای دې نصیب د خپل وطن وکړه سینه
رنگ سپی دې هېر دی په نامه دې باد وده (۱)
قربان قربان دې له خیر نو جا موشمه
سنگول دې ډکه شه چې زو را شی سینه
نو ردې نصیب په خپل وطن وشه سینه
یاره راځه روزی به خدای رارسوینه (۲)
زه دې سلا له خوله بېده پرې ایښی یمه (۳)
رنگ دې زیری خو لگی دې ډکه له گردونه
کله به سو ډکله به وږی یې سینه
باران به اوري څوک به ځای نه ورکوینه (۴)
زما زاري ده یا ره مه ځه له وطنه
سخته یې مه کړې زما ورو رسافر ځینه
مسافر تل په زړه زخمی ژړا ورځینه
سینه سپی ستاده که زه توري خاورې شمه
چې تش وطن را یادوم ژړا راځینه
اول غېږ در کړم که دې جیب ولتمو

(۱) په (غ، ل) د (یادونه) پر ځای (ناسته یمه) دی .

(۲) پھ (م) کبی د (یارہ) پر حای (بس ذہ) دی .

(۳) په (ل) کې (دې سلاله) پر ځای (په سپینه) راغلی د د .

(۴) په (م) کې د (سپخته) پر ځای (خواره) دي .

مسته پرته په سور پالنگ کې
 مسري دې ډېرې خويې وایم
 مسري سې ډېرې وویلي
 مسلمانې په دې کچه شی
 مسلمانې په چا کې نه شته
 مسلمانې په چا کې نه شته
 مسلمانې په چا کې نه شته
 مسلمانې دې خرا بسیري
 مسلمانې کوی عالمه
 مسلمانې لږ کړه راگرځه
 مسلمانې ویل دې وشي
 مشک د ختن گل د گلا بو
 مشوانې وچه کا غذ خلاص شو
 مسري نبات نه را ته خو ږوي
 سبک په نافه کې پنا غواړي
 معشوقه گل عاشق بلبل دی
 معشوقه گل عاشق بلبل دی
 مقابله د جنګ شروع شو ه
 سگرد پله خاورې دې شکل کړم

زه خوپه چم کې شو گیرې ورته کومه
 چې خويې وایم د زړه غم رازیا توینه
 نورې سې سردی د زړه غم سې زیاتوینه
 ډېر سې د زړې خال ته مه راوړد لاسونه (۱)
 پر دی زړه یو سې پر لمبو یی کړوینه
 د لاس بنگرې سې خرخوی ما ژړوینه (۲)
 سرو رگر خم خوک سې نه پخلا کوینه (۳)
 زما په غوندو سینو مه وهه لاسونه
 دنیا د غم تالی و هی وړانه به شینه
 نور سې په سپینه خولگی مه پر پرده مینه
 یاري په زورده که د زړه په مینه شینه
 دواړه خجله ستا له تو روز لږودینه
 قلم سې او بنکی تو یوې چې وچاودمه (۴)
 اوس شمکی شوې په ژړا دې تېر و مه
 چې لیلی زلفې په سپین مخ و غوړوینه
 چې گلان توی شی بلبلان به ژړا شپنه
 غما زاغزی دی خوا ر بلبل ازاروینه
 مسري په میدان کې انگرېزان دوزخ له مینه
 زه لیاقت ستا د خولگی کله لاسمه

(۱) په (غ، ل) کې د (راوړه لاسونه) پرځای (کوره مینه) دی.

(د، م) په دریم ټوک کې د خرخوي پرځای ماتوی راغلی.

(۳) په (م) کې د (چا کې) پرځای (چندانې) دی.

(۴) په (ل) کې د (وچاودمه) پرځای (سترې شومه) دی.

ملا اذان ته بهره مه کسره
 ملا اوچت شه اذان وکسه
 ملا تره جنگ ته روا نېره
 ملا ته خپله ملا یی کسره
 ملا دا خپل سپرلی سې را که
 ملا د سینې تاویز وکسه
 ملا د یار خط سې روان کړه
 ملا لې زېری سې دربا ندې
 ملا مت ساسه کړې خا و نده
 ملا مت یار په سخته را غی
 ملا مت یا رسخي له را غی
 ملا سې نری سنگی سې غټ دی
 ملا وې تری په بهره بهره
 ملا یاسین را باندي وایسه
 ملا یاسین را باندي وایه
 ملا یاسین را باندي وایسه
 ملتان پسي لښکري را غلي
 ملک الموت را ته ولاړدی
 ملک الموت روح سې واخله
 ملک الموت روح سې مه وړه
 ملک الموت روح سې واخله
 ملک به تمام او رونه واخلي
 ملگر وینه تلاش یې وکړی

زه د آشنا غېږی ته اوس ورو لوېد مه
 سپینې سپینې نه سی خو اړپو رته شه مینه
 د وطن جنگ دی په دېمن کوه تاخونه
 د خان په وینو به دې سره کړم کتا بو نه
 داستا په کوډ و لیل خوله نه را کوینه
 په شکرانه کې سپینه خوله به د ر کومه
 چې به یې زما په حق کې شه لیکلې وینه
 چې سر و راشنا دې راوړل د بدنونه
 ملا مت یا رینه دی چې زمکه گر وینه
 په خپلو بدو شر مېده تېمت پی کا تنه
 د خپلو بدو شر مېدو کو زبې کا تنه
 سور سې دې سره شی چې په ما او به راوړینه
 خا و نده خدایه خوانان کو سې خواته خپنه
 خوانی سې لاره دا یمان تده کومه
 خوانی و لاره پر ایمان و بهر بد سسه
 د لکندن خولې بر ما را غلې د بڼه
 لکه ښکاریان د زسري ښکار پسي خپنه
 ستا تر د بدن پوړي ترې غواړم مهلتونه
 تر دې نابوده ژوند به مرگ خوشاله یه
 د یا رد لېد آرزو لرم چې را به شپنه
 یا ربې وفا شو عمر چا ته تېر و سسه
 که سره لمبه د زړه د باندي و با سسه
 را مداد د تېمېنتی سړی نه دی را به شپنه

ملنگ دې خان ته د عاو کی
 ملنگه دوه گتې دې و کړې
 ملنگه و لسي دروغ وایي
 منت پرې مه کړه زما یاره
 مندا لي پلا رته په ژړا شو
 منډې سې ډېرې پسې و کړې
 میندې دې داسې زامن راوړي
 میندې دې داسې زامن راوړي
 میندې دې داسې زامن راوړي
 منصور دزړه په حال سنگسار شو
 منگول انبور که ساپرې نیسه
 منگی په بخت کې ډېر اوچت دی
 منگی په تخرگ گود رله ځمه
 منگی په درز و هه جا نانه
 منگی په درز و هه جانانه
 منگی په سر اوبو له لاره
 منگی په سردې دوه تو تې شه
 منگی په سردې دوه تو تې شه
 منگی په سرود ریدی نه شم
 منگی په سرگل سې په لاس کې
 منگی په لپونه ډ کیږي
 منگی چې اخلم زړه سې ریر دی
 منگی دې ټول په اوبو ډوب کړ

چې په پردي مالت کې نه غواړي خپرونه
 یو دې خبر ټول که بل دې و کړل دېدنونه
 څوک چې دین کاد روپزه نه ټولو بڼه
 راځنې غواړي په کچرود ولتونه (۱)
 انگور گتکي له یې بمې راوړي دینه
 مرو ریسار زما سخ نارارا وینه
 درامدا دخان په شان چې نوم ژوندی کوینه
 لکه رامدا د پښتون چې سور راوړي ونه
 لکه رامدا چې په شان لرلر خمونه
 لکه رامدا چې را نهزی راوړي ونه
 قلم چې حال دزړه وایه مختورن شونه
 چې سوز یگی سې درنه بونه ځي مینه
 چې په سینه باندي خوښیږي سرته ځینه
 دغه یو ځای دی چې پرې کیږي دیدنونه
 دکوتې شا ته میلمنې ولاړې دینه
 سبابه ستاد لا سو گورم پر ها رونه
 لکه دلا ت ورله پیرې ولاړې دینه
 په دې بهانه چې زه دې و کړم دیدنونه
 چې دې په تورو زلفو راشي سیلابونه
 خلك هوښیار دي گوما نونه چلوینه
 ستاد را تگ په انتظار ولاړه یمه
 لیلاد خیال منگی په لپو ډ کوینه
 په زړه غمجن وړکی به لار نیولې وینه
 لکه کوتره پرې راڅو ډې کړل ځانگونه

(۱) په ت ژ کې د (راځنې) په ځای (درځنې) راغلی دی.

چې ماله رادې کړل رتلی خوا بو نه
 دجو نو تیل دی چې مې کملک نیولی وینه
 سور ته دې وایه چې په لار کې ولویدمه (۱)
 گو تې مې پرېږده چې دزې لفي سمومه
 چې مې دستابشر په سترگو ولېدنه
 سفر دې تال کړه تاوانی نه شې مینه
 خوار شې کلاله چې دې ماله جوړاونه
 ظالمه سور را باندې تل کوي ظلمونه
 دوه به په سړیو به تخرکې کور ته ور مه
 سلا مې نری ده حکه خيژي مې بر یښونه
 دسات نه بچ شه په آوازی خپه شومه
 زه داو بو دپاره کوزگو درله حمه
 دښا پیری ملاده نری ما ته به شینه
 که ځان ترې پټ کړم جانان تاو پیژنینه
 تاد جانان په غیر کې کړي دي خوبونه
 چې تا بهانه کړم زما وشي دیدنونه
 نجلی دې سترې کړه منگولې لکوپنه
 لمد دې کړمه ولې اخلي ازارونه
 میرمن دحسن دی د سردپاسه بدینه
 دیا رانې منگی په لپو ډ کوینه
 ستی رانغاړی اوس به څوک په او بو ورینه
 میاشتي دې تېرې کړې کالونه دې شمېر مه

منگی دې خدای په لارې مات کړه
 منگی د د نګې غړی جوړ کړه
 منگی دې کبېر ده خولگی را کړه
 منگی دې لږ په حمله کبېر ده
 منگی زما د لاسه پریوت
 منگی مې تش په مخه دروړ
 منگی مې دروند دی وړی یې نه شم
 منگی مې دروند دی وړی یې نه شم
 منگی مې درې دي زه یوازې
 منگی مې غبرګ دي زه یوازې
 منگی مې کوزله سره پریوت
 منگی کې سورې او به نه شته
 منگی ورکو تې ورله جوړ کړه
 منگیه تادې الله مات کړي
 منگیه تانه به حسا ریسرم
 منگیه تانه به حسا ریسرم
 منگیه سات شې دې وړې
 منگیه غیر کې په کرار شه
 منگیه قد ردې پکار دی
 منگی یې ټول په ډ ند غوپه کړو
 منگی یې ټول په ډ ند غوپه کړو
 سوده دې لنډه وه او برده شوه

(۱) په (د-م) کې دلار پر ځای پوله راغلې ده. د (د-م) په دریم ټوک کې دولو ډمه پر ځای
 پر پوتمه راغلی دی.

سور به سې داسې راته وايي
 سور ته دې داسې ځواب وایه
 سور ته سې داسې طبیب بوزی ء
 سور د مؤمن په جرگه ولاړه
 سوده شوه ډېره پکې تېره
 سور ورته خال د وینو کښېښود
 سور کی زه سوال په درته وکړم
 سور کی ته مه راته قهر پېره
 سور کی مه راته قهر پېره
 سور کې مه راته قهر پېره
 سورې پښې را پسې راوړه
 مورې دا خپل بوړی سی را که
 مورې داسرې کې دې را که
 سورې بلې په بلې گرزي
 سور سې بلې په بلې گرزي
 سورې بلې په بلې گرزي
 سورې په چم کې شو ملي غواړي
 سورې په سپین اندرې خوب کی
 سورې په کلی در ویزی کې
 سورې په وینوشو نډې سرې کړې
 سورې تودې وریجې سرې کړې
 سورې تودې وریجې سرې کړې

منگی دی روغ په خوله دې راوړل پرهاړونه
 زه د منګي سره گو در ته ولویسده
 چې پر زړګی باندي د صبر ملهم ږدینه
 دشیرینو وریې په سرتړی شرطونه
 په غم کې کیره شیرینو ژړا کویښه
 خورېې هم توره بات کوی ورسره څپنه
 نورسې دخوږ زړګي غم وکړه گنی سر مه
 په تا تېر شوی په ما اوس را غله واړونه
 دارما نجنو کې تلې ورو و تمه
 نری شمال د ساز پګریم ورک به شمه (۱)
 نېلی ولاړدی نری ستر کې تور و مه
 نه پښو سی و ځانته د دربو غند لونه
 په سنگر خېژم پر نگیان را غلی د پنه
 د سین یا رترسر اوره لاندې به ځمه
 را معلوم نه شو شاعلمی نری برېتونه
 صحبت ته زویه د سیالی دې وویستمه
 صحبت ته زویه مېلمانه را غلي دینه
 لورېې چارکل اوږی په غاړه گر زوینه
 د صحبت خان د وینوډ ک شول دالانونه
 لورېې چارک اوږی په غاړه گر زوینه
 د پاک رسول دربار ته هسکه غاړه څپنه
 د بخت منیر د سرک استازی گر زېدنه
 وې بخت منیر کېلې له تلې را به شینه

(۱) په (تژ) کې دو رک په ځای تېر را غلی دي.

سو ري د کلي شپې و سې غواړي
 سو ري د کلي شپې غواړي
 سو ري کوڅه په کوڅه کړزي
 سو ري کو چيانو ته سې و رکړه
 سو ري که ستا کار و نه وای
 سو ري کوچيانو کې سې و رکړه
 سو ري لنډۍ توره سې را کړه
 سو ري لنډۍ کميس را جوړ کړه
 سو ري مانه و رته لوگي کړه
 سو ري تودې ډوډۍ سپي کړي
 سو ري سر توره په دورا غله
 سو ري يو چپغه وويستله
 سو زون قد م راشه جانانه
 سوزي په توره تبه نه مري
 سوزي په مينه څه پوهېږي
 سوزي څلور ډوډۍ پوره کړي
 سوزي څلور ډوډۍ پوره کړي
 سوزي خان بنده کړه بلبله
 سوزي د جنگه تر پله وکړه
 سوزي د کت د ختو نه دی
 سوزي د کت د ختو نه دی

لوري په سپينه روپۍ خوله نه ورکوي نه
 لوري چارک لو ننگ په غاړه گرزوينه
 درامداد غم لېونی کړي ويرکوي نه
 چې د کابل منې په خلاصه خواگي خورمه (۱)
 ترکل ناز که مابه هم کل خوښاونه (۲)
 چې تو راوړ بل سې د هلمند شمال وهينه (۳)
 پردین غزا ده زه خپل خان شهيد و مه
 وطن پردی دی ترخی خولې را لگوينه
 زیارت ته تللي چابه يې مخ لېدلی وینه
 را مددا د زرکو ښکارته تللی را به شینه
 چاپېره وود مو من خان نه عالمونه
 زما بچی باندې داچا و کړل ظلمونه
 په سر و منگو لو سلامي ولاړه يمه
 سبا نا کام دی شمېلکار به پرې کومه
 په نس يې سوړ کړه تر سبا کوي خوبونه
 د سهار تېز يې پېر انګی له خبر وړينه
 د سهار سوتې له يې کچر کته کومه
 توتی په باغ کې د فراق نارې وهينه
 په بيگاني ورکړې خوله ستومانه يمه
 اندر پايه به دور خاړې پسې وړمه
 اندر پايه ورله د دروزې ساز و مه

(۱) په (ذ، پ) کې د خلاصه پرځای وازه راغلی ده .

(۲) په (ټ، ژ) کې د ناز که په ځای ښایسته راغلی دی.

په (ټ، ژ) کې د هلمند پر ځای سپين غر دی .

موزی د کت د ختونه دی
 موزی د کت د ختونه دی
 موزی د کت د ختونه دی
 موزی د کت د ختونه و
 زموی دې خوب په پالنګ نه کا
 موزیگی بله توره وکړه
 موزیگی بیا سپرانه وکړه
 موزیگی خرزه پرې سپوریرم
 موزیگی ښه دی بد خونه دی
 موزگی نه یې نوته څه یې
 سوزی نه تول دی نه مانه دی
 موزی و هه سړی کدو که
 موچی د کوره راهی شو
 موسم بها ردی ملک گلزار دی
 مولابه لویه سزاد وکړي
 مولادی بله زېرمه وکړه
 مولادی تالری خوشاله
 مولادی تاله سزاد وکړي
 مولادی خوار کړه شیر عالمه
 مولادی داکبر زوال کړه
 مولادی زر خلاص که کتابه
 مولادی مخ تور کړه بیلته نه
 مولادی مل شه خپله یاره
 مؤمن په لوړه غونډی کسیر دی

په نیمه شپه اندر پایه راوړم له کومه
 دکت په پښه کې ورته پاتکی جوړوسه
 دکت په خوا کې را ته سپو و خوړاونه
 لکه چرگوړی چنګېده پی سبا شونه
 حق دهغودی چې وطن په تورو خورینه
 په ډېران سر خړی په تورو ووهنه
 په ښوړه سر خړی په تورو ووهنه
 په ډتات سې د پیو زیارت له ورینه
 چې ټنو رتود کړمه کلپي را له راوړینه
 چې کو تک پر پردې په خمڅی کړې گوزارونه
 نه دنداسه دی چی پرې شونډې سړی کومه
 داد پلې د گتې نه دی یو من خورینه
 د پسرلی پر گلو مو ډ بازی کوونه
 پر ما انکا ردی چې له یاره جلا یمه
 په سو رسالو کې پته څې رنځور دی کړمه
 زما د غاړې اوږی مه کاره سینه
 زما که عمر په ضرور وي تېر به شینه
 چې په اودوسی او ښکې ستاد غمه ځینه
 دتمباکو په پاڼو چا کړی مرگونه
 پتکی دې یوشملي دې دوه پرې ایښې دینه
 ما په وطن کې سر یضبان پر یښی دینه
 زه ستاد لاسه د اډه ژوند تکرې خورمه
 مرهردې کړان دی طبیبان پرې سترې شونه
 چې بوره موریې هر سهار زیارت کوینه

مو من په لوړه غونډۍ کېږدی
 مو من په لوړه غونډۍ کېږدی
 مو من خان دولس کاله تېر کړل
 مو من خان را غلو خپل وطن ته
 مو من خان لاړ و هندوستان ته
 مو من خان نیغ یې کتله راغی
 مو من ز ما په مینه مړدی
 مو مننه خه الله دې مل شه
 مو مننه خه الله دې مل شه
 مو مننه عقل دې کو تا و
 مو نر به ترې خپله ناوې وې سو
 مه اند یښې که مه غمونه
 مسین تلی ورسره کېږدی
 میاشت په زنگړیو او ورا غله
 میاشت د اختر ښکلي ښکاره شوه
 میا گله خړې جا سپو که
 سپر زمان داسې ارمان وکړ و
 میر و یسه رب دې دېدار در کړی
 میم ملا مته راته نه شوې
 میمونه شنه شوه په خند اشوه

چې خواره موریې هر سهار زیارت کویڼه
 چې غرخنۍ به یې زیارت لره ورځینه
 په دیار لسم کال یې اجل هم راوړلینه
 بهر د کلي نه رنگ رنگ کوی سوچونه
 شرینو پا تی شوه د غم ژړا کویڼه
 داوښکویې و کړل په شیرینې بارانونه
 عالمه مه یې لمبوی شهید به وینسه
 په خیریا راشې زه به تاته ناسته یمسه
 ستا به په تمه تمه عمر تېر ومه
 په نیمه شپه کې څو کدچا ورله ورځینه
 د ا س و راو پلار دې یې په پېټی اودس کویڼه
 اند پښنو خوار کړه بڼایسته سپین بشرونه (۱)
 مد ارسخی دی سپلما نه عذر کویڼه
 لکه په سرو شونډو کې ښکاری سپین غاښونه
 ربه اوس تېرې د جانان دیدن یمسه
 په کوپر راشه لوی و اړه دې یادوینه (۲)
 د ننګیا لوجرګی به څوک را ټولویڼه
 چې موږ دې خلاص کړو د پردوله مستونه
 نو ن ننو اتې درته زه درځم مینه
 د کا کا زوی دی ما به نه حلالوینه (۳)

(۱) په (م) کې د (بڼایسته) پرځای دښه نازک دی.

(۲) کوپر یو ځای دی.

(۳) (ت، ژ) کې د (کا کا) پرځای (ماما) دی.

مېمونې کور کې ارمان وکړ
 مېمونې وروسته خواب وکړ و
 مین پر تا مړ شو نا داني
 مین پر لور غونډۍ کېږدۍ
 مین په لور غونډۍ کېږدۍ
 مین پری یم منکر قري نه یم
 مین په هېڅ شي نه وېر پری
 مین چې را شي مخ ښکاره کړی
 مین چې و شي معشوقې ته
 مین چې و شي معشوقې ته
 مین دا صله مین ښه دی
 مین د خدای گنډگا ر نه دی
 میندې دې داسې زامن راوړی
 میندې دې داسې زامن راوړي
 مین دې کړم سودمن دې نه کړم
 مین دې کړم خبر مې نا خلې
 مین دې کړم خبر مې نا خلې
 مین دې کړم خوله دې را نه کړه
 مین دې کړم خوله دې را نه کړه
 مین سړی نه غلطېږي
 مین سړی نه غلطېږي
 مین سړی نه غلطېږي

د کټ غونډۍ کې مې اوږدې ده زنگ به شینه (۱)
 په هندو قچې کې مې باهودی زنگ به شینه
 ما دا نا رتر گل نازک ساتلی ونه
 چې پسرلی شیدې به گل راو خپړینه
 چې خواړه مې رې هر سهار زیارت کوینه
 که جلا تیان مې سرد تور و سره وړینه
 تېره خنجر په سترگو ویني پرې ورځینه
 د بېلتا نه په تیاره لمر و خپړ وینه
 اول یې ښکل کړې د سرکوشونډو سرونه
 د زلزلې په شان یې رپردي اندامونه
 مین یې مه کړې دسلا په تاويز ونه
 په ښایسته وود هر چامینه ورځینه
 چې سرو مال دواړه قربان تر وطن کړینه
 لکه راسد اد چې رانهزی راوړی ونه
 سودنه مه شي دد نیا په نعمتونه
 رب دې په داسې یاری او رولگوینه
 زه به داستا دلاسه چاته و ژاړسه
 آشنایه ژیر دی کړم دهنجی تر تارونه
 مینې دې ژیر لکه نارنج په وجود کړمه
 پر لا رې ځی دو نوسو ری لټوینه (۲)
 پر لا رې ځی لکه قصاب گوتې شمېرینه
 ددروا زې په زنجیر خان مشغو لوینه

(۱) په (ذپ) کې دوهمه سړی داسی ده (د کټ په پښه کې مې هیکل دی زور به شینه.

(۲) په (م) کې د (ونو) پرځای (خنو) دی

د خدای غضب چې قبلوی مین دې شینه
 داسې سې وچ کړې لکه دروزه په اوټونه
 که دی سر داروي در یبار محتاج به وینه
 داسې به ته شی لکه زه چې څنگه یمه
 محمود ته گوړه د آياز محتاجه شنه
 په سره سالو کې لکه کل ولاړه یمه
 چې هم بنا یسته وي هم حیا شرم لړینه
 کله راځه کله به زه درځم مینه (۱)
 موږ کره مه راځه چې زړه دی صبر شینه
 پښې مې تنها کی اوس د زړه سر لگومه
 جدایی لوی غم سړی ستی کوی نه
 سبا خیالی اور بل ته توپې خېژ ومه
 زه شینکی خال او زلفې تالره ساتمه
 نور دې د غم انگارته نه نیسم مینه
 کور دې په کلی کې د بدن دې په کلونه
 دانو رې مینې بې وفا تېرې به شینه (۲)
 لاس اچول به د کم اصلو خلکو وینه
 نه پکې غم شته نه بېلتون پکې راځینه
 رب دې جمله مسلمانان ترې وساتینه (۳)
 په مینه مینه دې کاته مین دې کر مه

مین کېده د خدای غضب دی
 مین سې کړې خوشحال سې نه کړې
 مین یې مه کړې مین خواروي
 مینه بېلا ده مین مه شې
 مینه پاچا عاشق غلام دی
 مینه پاڅه راته گوړه
 مینه پر داسې چاپه کار ده
 مینه په تگ راتگ زیاتېری
 مینه په تگ راتگ زیاتېری
 مینه تالره د رځمه
 مینه چې وی جدایی نه وی
 مینه ځان راته محکم کړه
 مینه ځه الله دې مل شه
 مینه ځه الله دې مل شه
 مینه دادې بې غوړي ده
 مینه د خدای د رسول بڼه ده
 مینه د زړه لیدل د سترگو
 مینه د خدای د رسول بڼه ده
 مینه د شني لښتې گوړاړدی
 مینه د مینې پید ا کیږي

(۱) په (ت) ژ کې د (تگ، راتگ) پر ځای (تلو را تلو) دی.

(۱) په (س) کې د (بې وفا) پر ځای (لباسی) راغلی دی.

(۲) په (د-م) کې د (ترې وساتینه) پر ځای (ځنی ساتینه) راغلی دی.

مینه دې اوږده تاوېې ډېر دی
 مینه دې اوږد راته بلېږي
 مینه دې اوږده دې پرې سکهر کړم
 مینه دې او روصال دې خوب دی
 مینه دې بېم راته غږ یري
 مینه دې دم په دم زیا تېږي
 مینه دې دېک زړگۍ مې غوښې
 مینه دې ساعت په ساعت زیانېږي
 مینه دې سین پکې لاهو شوم
 مینه دې سیند دا با سین دی
 مینه دې سیند راته بهېږي
 مینه دې نه ده سره لمبه ده
 مینه دې وار په وار کمېږي
 مینه دې هسی په ما زور شوه
 مینه ژړا باندې زیاتېږي
 مینه فراق سره زیاتېږي
 مینه کور به دې تالاشي
 مینه لږ تلو اړ راوگره
 مینه له اوره کمه نه ده
 مینه له مینې پیدا کیږي
 مینه محبت مې دې یادېږي
 مینه مې د یگ زړگی مې غوښې

زړه سوی دې نه شته پرې سېزې د خلکو زړونه
 د زړه کترې پرې وړیتوم غم تېر ومه
 په تشو زور کړم غږ غږې د وینو کړمه
 خان پر لمبو و هم خپل خوب ر ښتیا کومه
 دچمچما رپه شانت هسکه غږی وړمه
 لکه د ښه پټې چې زیات شي حاصیلونه
 اوښکې او به دي بېلتون او ر پسي کوینه
 یاشه زاده یې یادې کوې دې دینه
 د هجران چېر ا باندې مات کړه زنگتونه
 زه به د صبر جهاز ترم چې پوری ووزمه
 چې ورگډ یرم سر و مال مې ډوبوینه
 په اندا مونیو سې خوره شوه مې یې کړمه
 په تاپو هېرم له یاری اخلې لاسونه
 چې رانه هېر یې دوه جهانه کړه مینه
 وصال په مینه باندې او رولگا ونه
 وصال په مینه باندې او رولگوینه
 زما په تورو څنومه وه لا سونه (۱)
 په تاسینه لیلابل ته ورکوینه
 چې په لمبو شي عالمونه سوځوینه
 په مینه، مینه دې کتم مین دې کړمه
 ځکه مې اوښکې له قلمه سره ځینه
 اوښکې او به دی بېلتون او ر پسي لړینه

(۱) په (د،م) کې د څنوپر ځای زلفور اغلې دي .

مینه وینې یې که بیده یسې
 مینه وینې یې که ویده یسې
 مینه یم منکره نه یم
 مینه یم منکره نه یم
 مینې ایرې ز ما بدن کړم
 مینې دې او راباندې بل که
 مینې دې او ررا لگو لی
 مینې دې داسې سر په غرو کړم
 مینې دې دا سې لېونی کړم
 مینې دې زور را پاندې وکړم
 مینې دې سور هجر دې زور کړم
 مینې دې وسوم غم ایرې کړم
 مینې دې هسې شان رسو اکړم
 مینې دې هسې چا رې وکړې
 مینې دې هسې لېونی کړم
 مینې رنځور بېلتون چور چور کړم

تر زرغونه پالنگ دې وگر زم مینه
 ستا تر کوتې مې لاس تر لې تېر وینه
 که څوک مې سر دېواله په پټ کې ږدینه
 که شین خال مې د چرو په څو کو ځینه
 دهجر باد یې په ملکونو خپر وینه
 ځکه لم دې جاسې د ځانه تا و و مه
 ځکه لم دې جاسې له ځانه تا و و مه
 لکه کو نگی پر کړم نگو شپې تېر و مه
 چې لېونی را څخه غواړي ا ما نونه
 په سپرې پښه نه ږدم چې یار بې پاتې شینه
 غم دې په کور کړم نور له ژ ونده ولوبدمه (۱)
 که سې داوښکواو به نه وي باد مې وړینه
 چې کو را کور مې شي د غم حکایتونه
 په شاو وگر زم خپل پر دی نه پېژنمه
 په لارې ځم واره خندا را پورې کړینه
 خو د به ضر ور عمر ځنگل کې تیر و مه

(۱) په (م) کې (نور ژوند ون زه نه لرمه) دی.

♦ ن ♦

ناترسه يا رچی حکمران شي
 ناترسي خلك دې کسکر کړل
 ناچاره مه شي زه دې جا رشم
 نادان طبيب سره مې سر شو
 نارې و هم نارې مې ناوړې
 نارې و هم ږغ را ته نه کړې
 نارې و هم نارې مې نه اوړي
 ناز په بې نيا زو خلکو مه وړه
 نازدې بې نيا زه خلك نه وړي
 نازدې زه وړم عالم بې نه وړي
 نازمې کاهه پيازمې خوراك شو
 نازمې کاهه وپيازمې خوراك شو
 نامرده بد را سره مه کړه
 نامرده داسې خوځو ك نه کا
 نامر دې ينو محلي وگوره

صبر و کيل شي لگوي پرې تهمتونه
 چې نړۍ سترگې توروې وهې خالونه
 دناچارې پيغور به ولې درکومه
 رنځ مې دزړه دارو داوښکورا کوينه
 بيا به دنيا را پسي گوري نه به يم
 بيا به جهان را پسي گوړې نه به يم
 تالا ولا ديستانه دلاسه يم
 نازدې په هغو خلکو وړه چې نازدې وړينه
 قدم زما په ليمو ږده چې نازدې وړمه
 قدم زما په سترگو ږده چې نازدې وړمه
 بيا به هيڅ نه کړم په بې نياز ه يار نازو نه
 خوله مې ترخه شوه بيا به نه کوم نازو نه
 ما په عالم کې هيله کړه چې يار لرم
 لکه د سوال کتره دې او رته ونيومه
 د سپيلني په دودلو کې درپسې شومه

ناسردې يو ځلې خوله راكړه
 ناسردې يو ځل خولگي راكړه
 نبض مې مه گوره طبيبه
 نبی زموږه خداي نصيب كړو
 نټكې دې لنډه جليبي كړه
 نټكې دې سره جلب يې شين دي
 نټكې په درې لړه جوړ يري
 نټكې دې چاد پوزې و كښه
 نټكې دې سره پخري نولي
 نجلې پسر مپينه سينه پسر يوزه
 نجلې په سردې منگي مات شه
 نجلې پرسردې منگي مات شه
 نجلې پسر گل ميني كيږي
 نجلې په باغ كې كا لي مينځي
 نجلې په باغ كې خولگي راكړه
 نجلې په باغ كې سره مننه شوه
 نجلې په باغ كې الوچي خوري
 نجلې په باغ كې سره مننه شوه
 نجلې په خپله بڼا يسته ده
 نجلې په سترگو كې دې چل دي
 نجلې په گور كې اړمان و كړ
 نجلې وړه ديسا ري نسه ده

سد ام به نه وي ستا ځواني زما سوا لونه
 تل خوبه نه وي ستا ځوانی زما خواستونه
 ز هر قاتل مې د هجران خوړلي دينه
 ځكه د دين دنيا تازه موشول با غونه
 ماله په لا سوکي را ځي کسکربه شينه
 لکه شمشاد باندې چي ما رختلي وينه
 په منځني لړي يې كېمنده غاښونه
 هر نټكې نه يم ستا پر وچوشونده و يمه
 دچا يې وسوي بوسا رې دچا ټوپونه
 لکه بورا چې په گل سراوي كړي څانگونه
 چې دې او به شي د سينې دباغ گلونه
 چې پر سالي دې او به ليكي ليكي ځينه
 زما له سمباله باغه وختل لاسونه
 داسپين ټټر يې د اوبو شمال وهينه
 بانه يې دا كړه چې گلو نه ټو لومه
 نادان با غوان يې په چنجنو غاښو خورينه
 دسرو پيزوان يې ورته څانگې ټيټوينه
 نه ورختای شم نه يې باد را غورزوينه (۱)
 زرگره ستا په گېنه اورپورې كوينه
 زما جل دي ځان به سپر باندې كړمه
 روپي سي كورا و ربل خاورې زروينه
 كم عقله سوريې ورته سترگې توروينه

دشو تالوپانې په خوله شونډې څېښينه (۱))
 سالو يې نه شته په مړ و ند مخ پتو ينه
 لکه سپوږمۍ د غره په سرو لاره وينه
 چي پر ما راشي مخ ته مه نيسه لاسونه
 يا خولگي راوړه يار خصت را که چي ځمه
 لکه بر بښنا دهند و کش تر شا چي شينه
 چي مسا فر آشنا يې بل وطن ته ځينه
 سورته با نه کړي چي لړم خوړ لي يمه
 دو رځي خوب د شپې پر تا پيره کوينه
 لکه ما تيسري د چند روشنه بڼا خونه
 ماته يې مه کړي دلا چي لونگو ونه
 سوريې دزيړي غواشو دې ور کړي دينه
 پلاريې نيستم دی په ژړا له ملکه ځينه
 پير زوسې نه شي چي ور بل په خاورو وړ دينه
 د انري ملا يې سودا گر بيه کسوينه
 وړي زما په زړه چي مڼه لي دينه
 لنډی زهري دی د زړه سر کړ موينه (۲)
 لنډی چي د زړه څوگي پرې کوينه
 په تور لحد کې نه دريې شته نه ډولونه
 دشا ليلي ډله وروستی ده رابه شينه
 چي بلبلا نو پو رته کړي آوا زونه

نجلی دباغ له لوري راغله
 نجلی دباغ له لوري راغله
 نجلی دسام په سر ولاړه
 نجلی دخدای روی سې دروړی
 نجلی دخدای وروی ته گوره
 نجلی دسور تر شا چي خاندي
 نجلی دشمعې په شان ژاري
 نجلی په يار پسې ژړا کړي
 نجلی سپين ږيری پلار دې مرسته
 نجلی کبره شوه ما ته نه شوه
 نجلی کبره شوه ماته نه شوه
 نجلی کبره شوه ما ته نه شوه
 نجلی که توكی دبخل دی
 نجلی ولاړه په نـمـا نـځـه ده
 نجلی ولاړه په لـسـما نـځـه ده
 نجلی وړه په تول پو ره ده
 نجو نو راځی چي لنډی پر يړدو
 نجو نور اځی چي لنډی پر يړدو
 نجو نو هوس کوی د ريې ته
 نجو نې خو ډلې ډلې راغلي
 نځښې دا تولې د سپرلي دی

(۱) په (ل) کې دشو تالو پانې په ځای دگل گلاب پانې راغلی دی.

(۲) په (غ-ل) د زهري) پرځای (چارې) د (سر) په ځای (څوکی)) د (کړ موينه) پرځای (پری-کوينه) راغلی دی.

نری دې ملانری دې وروځی
 نری قامت نری یې ملاده
 نرگس له شرمه ښکته گوري
 نری نری به د رنه تساوشم
 نری نری دود پورته کيږي
 نری نری شونډې دې خوندکا
 نری نری لوگی یې خپڅي
 نری یې ملا نری یې ژبه
 نه شته د زړه کترې مې نه شته
 نښه دې ټیک کړه بیا یې وله
 نصیب تقدیر ته گناه نه شته
 نصیب تقدیر ته گناه نه شته
 نصیب چوسار په لاس کې را کړ
 نصیب زما که مې دیا ر دی
 نصیب کچکول په لاس کې را کړو
 نصیب مې بددی پرې پوهیږم
 نصیب مې څه چارې راو کړې
 نصیب مې څه کانی راو کړې
 نصیب مې خپل دی رارسیري
 نصیب مې خپل دی رارسیري
 نصیب مې خپل دی رارسیري
 نصیب مې خپل دی رارسیري
 نصیب مې لوی ډنډ ته اړتاو کړ
 نصیب مې گل خزان پرې راغی

نری دې شونډې نری زنه خوند کوینه
 نری یې شونډې په خندا زړونه څښکینه
 چې نازولی مې د باغ په لوری ځینه
 لکه چې تاوه سلاری له ناوې وینه
 دچا په نسوی یاری اورولگېد نه
 لکه سور مزی په گربوان مزه کوینه
 دچا په نسوی یاری اورولگېد نه
 نری یې شونډې په خندا زړونه څښکینه
 دجانا ن سینی لیونی په جهان کړمه
 چې په ټولگی کې شرمنده نه شي سینه
 بخت چې کوته شي تندي تل ټکړې خورینه
 بخت چې کوته شي پاچاهان گدا یوینه
 دیا رد سینی جواهر پرې ر ژومه
 په اور دې وسوځی دد واپو نصیبونه
 ځکه په چغومسافر وطن نه ځمه
 ځکه ا پرې مې په لمن کې شو لعلونه
 په زیرو گلو لاسو هم اغزی لرینه
 په ژ پرو گلو لاسو هم اغزی راځینه
 که په تورات انجیل کې وگورم پالونه
 سوري زما په نصیب مه کوه جنگونه
 زه به د خپله یا ره څه گيله کو مه
 عالمه مه مې گرموی عیندی پلرونه
 یابه پنا شي یا به در را وخیرینه
 نری نری پانه یې باد په هوا وړینه

نصیبه څه در سره و کړم
 نصیبه څه در سره و کړم
 نصیبه څه در سره و کړم
 نصیبه څه در سره و کړم
 نصیبه څه در سره و کړم
 نصیبه څه کړې کوردي وړان شه
 نصیبه ډېر د ر نه خپه یم
 نصیبه و سو ځی اړې شي
 نصیحت مه کوه نا صحه
 نصیحتو نه را ته مه کړه
 نظر د مهر و وفا و کړه
 نظر دې مه ستښه یساره
 نفس شیطان مې دښمنان دی
 نقش د یار مې په زړه لیک دی
 نقصان د مینې دی لا ښه دی
 نم مې دسترگو نه بهیري
 نم مې د سترگو نه وچیري
 نم مې دسترگو خو نابی شه
 نمونځ چی قضا شي بیا ادا شي
 نن به د چاپه کور کې غم وی
 نن خو مې بله و اور یدله
 نن به په چیغو چیغو ژاړم

زما په برخه دې مو زی و رسا ونه
 په شنو توتیا نوکې مې زاغ په برخه شونه (۱)
 چاری په لاس په اشنا خاورې اړ و مه
 چې نور دې گل کړل زه غوتی خزانه شوم
 زه دې په سمه خېژوم ته ځی په غرونه
 په و طنومې گرزوې رسوا دې کړمه
 کله مې خان کې کله غواړمه خپرونه
 تند یه مات شي پر تا څه لیکلی دینه
 پر پرده چې مرگ مې دجانان دلاسه شینه
 د عشق او ردی سوزیدل یې خوند کوینه
 سنگ پارس وجود مې خاورې اړې شونه
 زه تما شگیره ستا د تورو سترگو یمه
 ربه د استا فضل ته ډیر امید لرم
 هله به وړان شي چې مې خاورې شي هلو نه
 چی له جنونه مې حیا منع کوینه
 طوفان دنوح به په عالم کې جاري شینه
 د زړه په سر کې مې تازه جوړشو زخمونه
 دهجران زخم به مې زر سرکه مینه
 ادا به نه شي قضا شوی د ید نونه
 بیلتون مې سرې سترگې لیده په قهر و نه
 د مچ واده دی میري ډزوله ورځینه
 دجانان زنه په خاسه باندې ترینه

(۱) په (غ-ل) کې (زاغ په برخه شونه) پرځای (کماغ راو رسیدنه) راغلی دی.

نن به مې ولې زړه ښه نه وي
 نن به اترنگ کړم په لاس پورې
 نن به مې ولې زړه ښه نه وي
 نن به مې ولې زړه ښه نه وي
 نن به مې یار په کوم دیاروی
 نن په تمام جهان اختر دی
 نن په خیبر د زلمو جنگ دی
 نن په ما د پره خوشا لیده
 نن په ملکونو کې اختر دی
 نن چې زه خاند م هوسیرم
 نن خودې بیاسترگی لندې دی
 نن دا سمانه کانه اوري
 نن د اشنا د لوری باد دی
 نن د بی وز لو وزله کیږي
 نن د پرونه سخته وړخ ده
 نن دې د خیال بانه لاسه دی
 نن د بی موره لو روا ده دی
 نن د کسانو توتیان ولاړه
 نن دې کاغذ رالسه راغلی
 نن د گو در په غاړه راغلم
 نن د گودر په غاړه مه ځه
 نن دی سلیمه په لاسکان کې
 نن دنیم زالی غیږ کې لور ده
 نن د هغې چټې واده دی
 نن د هغې مستی واده دی

چې دجا نان خواکې حیرانه ناسته یمه
 یارته سلام کوم په وچولی یې ږد مه
 چې مې جانان دي را لیرلی سلا مونه
 چې جانان راغی بیلتون بیا مختورن شونه
 چاته به خاندي او پرچابه ناز کوینه
 په ماسه هغه ورځ اختروې چې یاروینه
 خوشاله پاڅه چې مغل راغلی دینه
 چې مې جانان راته لیرلی سلا مونه
 شهیدانو ارواحان آسمان ته ځینه
 جانان مې خط راته لیکلی چې درځمه
 ژر راته وایه موری څه ویلی دینه
 لاس دې زما پرتندی ونیسه مینه
 زه دهجرا ن سوی سینه پرې سپومه
 پاس په آسمان کې زانووران کړل کتارونه
 پرون جانان ونن یوازي پاتې یمه
 تاته دکور کا فرې څه ویلی دینه
 پاس په آسمان کې زانووران کړه قطارونه
 په غاړی یووه د پردیسو کاغذونه
 په خوله یې لولم لیمه اوښکې تویوینه
 څانگې اوربل کې قمارکړی وو گلونه
 لیلولاړه ده په زړه ویشتل کوینه
 الله سره به نبي وکړي دید نونه
 لکه سپوږمۍ چې څنگ کې ستوري گرزوینه
 چې له اوربله یې مچۍ گلو نه وړینه
 چې په گودر یې چاله ځای نه ورکاونه

نن دی دخيال بانه لامده دی
 ننگ په وطن بنا يې جا نانه
 نن لا په خير خير راته گوره
 نن مې اشنا ليد لی نه دی
 نن مې اشنا ليد لی نه دی
 نن مې اشنا پرز رگی اوري
 نن مې اشنا ليد لی نه دی
 نن مې اشنا را نه خپه دی
 نن مې اشنا ليد لی نه دی
 نن مې بيلتون مخې ته راغی
 نن مې پر کورباندي اختردی
 نن مې پستی پنډی خو ډيري
 نن مې په چولي بيابان شپه ده
 نن مې په چولي بيابان شپه ده
 نن مې په خير خير سره گوره
 نن مې په خير خير سره گوره
 نن مې په خوب کې وليدلې
 نن مې په غير کې اشنا مې دی
 نن مې په کورباندي اختردی
 نن مې تر سترگو سترگو کيږي
 نن مې تر سترگو سترگو کيږي
 نن مې جانان ليد لی نه دی
 نن مې جانان په څنگ کې ناست دی

ادې په نیاز ساتلی څوک دې ژوپينه
 چې دې کوي عالم د تورې صفتونه
 سبا به پته يم د گټو په گردونه
 ددر وازې په ځنځير ځان مشغولومه
 لکه بنا رولو پې ژو رې لټومه (۱)
 ځکه سلگی لا لره وانه را کوينه
 لکه حافظ په دیواله ټکري خورمه
 نه بی پخلا کرم نه بی وکړمه عزونه
 لکه د بنگو پيساله غرقه ناسته يممه
 ماويل سلام دی دهويل کوردی ورا نومه
 چې په نظر می داشنا نښې راځينه
 په خپل جانان پسې مې منډې کړی دینه
 دتصور کلا پر ځان راگر زوسه
 دجاج قلعه دغم بنگلې به جوړوسه
 سبابه ما په انگر نه سومی مينه
 سبا به پته يم د کدو په گردونه
 په نارنجی سينه دی وې خاورې گردونه
 په څنډو کې ورته قبر جوړومه
 چې سرو رجانان را ليری سلامونه
 په ځای د خال غنچې د گلر جوړومه
 يابه پر لار يې یا به اوس راشی مينه
 لکه با ښه لـو پې ژو رې لټومه
 لکه پاچا په هر هر چا حکم کوينه

(۱) په (غ-ل) کې د (بنارو) پر ځای بانه راغلې ده.

نن مې جانان ليدلى نه دى
 نن مې خواخوږى اشنا مې دى
 نن مې خپه زړگى خوشال دى
 نن مې خپه زړگى خوشال دى
 نن مې خپه زړگى خوشال دى
 نن مې خپه زړگى خوشال دى
 نن مې دكو نه ې خال لېدلى
 نن مې په چو لي بيابان شپه ده
 نن مې د زړه توتى خپه دى
 نن مې د زړه توتى خپه دى
 نن مې د زړه توتى خپه دى
 نن مې د زړه بلبل خپه دى
 نن مې د زړه بلبل ژړا كا
 نن مې د زړه بلبل ژړا كا
 نن مې همز لې ميلمنې دي
 نن مې ديار درا تلو ورځ ده
 نن مې ديار پرلور سفر دى
 نن مې ديار درا تلو غږ دى
 نن مې ديار در اتلو غږ دى
 نن مې ديار د را تلو باد دى
 نن مې دلا س با هو شمير ي
 نن مې دلا س باهوشرنگير ي
 نن مې دلا سه باز ايله شو

لکه ا نار دوینو سور زړه ناسته یمه
خلکو باقی عمر به څنگه تیر ومه
تر خدای مې جار کې خپل اشنا به و وینمه
نجلې په سرو منگو لو وکړه سلامونه
چې له یاغی اشنا مې راغله کاغذ ونه
چې له یاغی و ر بله راغله سلامونه
پېغلې دې خوارې شی چې نه و هی خالونه
د غم څو کی به تر سبا و لا پرې وینه
یوڅو کیسې دعا شقی و رته کومه
ځانگو نه نغا پرې ناسته وطن ته ځینه
و زرو نه نغا پرې چې به کوم وطن ته ځینه
په گلاب رنگی مخ دیار خزان راځینه
ځکه غه غا که چې خزان به پرې راځینه
بی له خوراکه چې به څنگه ژوند کومه
کلی کې گر ځم با لېستو نه تو لومه
په سترگو ځم په ښو لار جا رو کومه
خدایه که لند کړې داد زمکې تنابونه
په ډیر ختو مې پردی بام و نړاونه
په سترلو ځم په ښو لار جا رو کومه
زه د هجران سوې سینه پی سړ ومه
یا اشنا سړدی یا په لارې رابه شینه
د مسافرو شپې پوره دي رابه شینه
| د هندو کښ پر غره به ږدم ورته داسو نه

نن مې ديار در اتلو غړدی
 نن مې ديار در اتلو غړدی
 نن مې ديار در اتلو وړخ ده
 نن مې ديار در اتلو وړخ ده
 نن مې ديار در اتلو غړدی
 نن مې ديار در اتلو وړخ ده
 نن مې ديار در اتلو وړخ دی
 نن مې ديار په لور مزل دی
 نن مې ديار سره و عده ده
 نن مې ديار در اتلو وړخ ده
 نن مې ديار سترگی یاد پري
 نن مې دی ټول صورت یاد پری
 نن مې زرگی په خو شحالی دی
 نن مې زړه سراوی سراوی کیري
 نن مې شرین اشنا مرشوی
 نن مې کاجل په سترگو کیردی
 نن مې نری پنډی خو پري
 نن مې همز و لې میلمنې دي
 نن مې همز و لې میلمنې دي
 نن مې همز و لې میلمنې دی
 نن نجلی پښی لاسونه سره کړل
 نن ورنه راغله خویندی بیایی
 نن یې په څنگ را ته کتلي
 نن یې د خیال منگی ټو ټې شو

په مخای دخال غنچې د گلو جوړومه
 ماله دچم جینکی زیری له راځینه
 ځکه نټکی په پوزه جگه گر زومه
 په تورو زلفو ورته مخای جارو کومه
 زمکې بخمل شه لاری و سپره گلونه
 په لویه لار کې سلا مې ولا په یمه
 په پیر خاته مې پردی بام و تراونه
 سمند کښیر ده په راستی څو قد مونه
 سترگې ر پیری ښکلی یاربه و وینمه
 دلاس ښکري مې په د شمال ترلي دینه
 خدایه ماښام کړې چې پې خوب کې و وینمه
 په تیره تیره د کړ و وړ و څو سرونه
 بیگانه خوب کې مې جانان لیدلی و ونه
 ور په یاد پري د جانان ښه مجلسه نه
 ماسره سم نن په ژړا دی اسما نونه
 د مین یار دمخ دیدن به پري کومه
 په شین خالی پې مې منډې کړې دینه
 ور یجې لمډې دی چرگ نیوی نه را کوینه
 په کلی گرځم با لښتو نه ټولومه
 شولې لنډې دي قروی ژر ندې ته لیرمه
 راته ښکار پري ديار غیږې ته ور ځینه
 بی و ر و ر خور به د تر بور تمه کوینه
 په د وگو لویو یې دسترگو و ویشتمه
 په تورو زلفو یې و یالې راسی دینه

نور به ارسان را پا تې نه شی
 نور به په زړه تاو و نه تېر کړم
 نور خويې هيڅ ويلی نه دی
 نور به دې نوم په خوله وانه خلم
 نور دې څه نه غواړم خاونده
 نور دې ارسان په زړه کې نه شته
 نور مې ارسان دنیا کې نه شته
 نور مې د لاسه پوره نه ده
 نور مې له مرگه ویره نه شته
 نور ه مې ټوله وليدلې
 نور ه مې هيڅ بيماری نه شته
 نور دې بهرې به د له نه کړم
 نور زړه قاضی شو ویش یې وکړ
 نوم دې توتی زړه مې قفس دی
 نوم دې په خوله اخستی نه شم
 نوم دې په خوله اخستی نه شم
 نوی بها ردی هم سهار دی
 نوی سپر لی په وطن راغی
 نوی واده د گلو باغ دی
 نه به اینځر دور ځی گل شی
 نه به دا نمر سپوږمۍ یو ځای شی
 نه به په خیر وطن ته لاړ شم
 نه به خدای د پره دنیا را کړي

که مې داستا په سینه و کول خو بونه
 بی درده یار ته به بیان وایم حالونه
 داستا پیغور یې را کاوه ژړا راځینه
 که دشود و د سر پیرو ی شي سینه
 یوستا د یدار بل د نښی شفا عتو له
 چې مې خکلی ستا دشونده و شربتونه
 چې پرې سین و م ترې چاپیر مې کړل لاسونه
 چې همیشه دې په جرگو پخلا کومه
 سواله دې چې به جدا له تانه شمه
 روپې دې جگې کره چې خال دې و وینمه
 د جانان تورو ستر لونی خورلی یمه
 سرگ دې، یلمه شه چې ځوانی دې خاورې شینه
 د سینې غم دی په تقسیم به یې گالونه
 خدای پرو لالیه چې ستانوم به هیر وینه
 د ظلم تیغ بیلتونو یستلی گرز وینه
 پټې سلگی دې په د یدن پسې کومه
 بلا حصار دی دل گلاب مزه کوینه
 ځکه بلبل دخوشحالی واز کوینه
 په کت در څیژي توري سترگې سره لاسونه
 نه به زړگی زما د غمه خالي شینه
 نه به زما د اشنا وشی د ید نونه
 نه به دهغې لېلا دور و گورمه
 نه به یې جار د غنچې رنگی نجلی کرمه

نه به دخداي خدا يی شي بله
 نه به زما سطلب پوره شی
 نه به ژوندی وطن ته لار شم
 نه به مې بیا و لاس ته راشې
 نه به مې داغ د زرگی جوړشی
 نه به مې د ازړگو ټی بل شی
 نه به مې یا ر په خدا راشی
 نه په دوانه په دعا شي
 نجلیه څنگه لیو نی شوي
 نه څوک لرم نه به مې یاد کړي
 نه خودې رنگ شته نه دې وینم
 نه خوسې سورشته نه مې پلار
 نه خوسې دین نه مې دنیا شوه
 نه دوصال په خوند خبر شوم
 نه دې په خوب کې بشر وینم
 نه سپیلنی شوم نه لوگی شوم
 نه سپیلنی شوم نه لوگی شوم
 نه بنا یسته یم نه بد ر نګه
 نه شته د مینې یا رمې نه شته
 نه بنوریدای نه پر بوتای شم
 نه گلا لی یم نه بد ر نګه
 نه لیونی نه سپیلنی شوم
 نه مې ا بی نه مې داد اشته

نه به مې ستا نه ز رگی صبر شی مینه
 نه به عاشق د معشوقې واخلی لاسونه
 نه به جانان پر هغه خا و ره و وینمه
 د سنگل با زه چې دې ستر گې و وینمه
 نه به جانان په ستر گو و وینم مینه
 نه به د گور سړي راپورته کړي سرونه
 نه به زما د غم ژړا قرا ره شینه
 د عشق رنځ دی پر یکوي د زړه رگونه
 بڼکاره کوي تر دروازي سپین سپوندونه
 د بن بېله وم د سېله جلا شوم
 لا لیه ستا په کوڅه چا بلده کړمه
 یار مې د ژمي شپې بید یا کې تیر وینه
 مل مې سود اشوه سرگردان مې گرز وینه
 نه بیلته نه په ژوند خوشا له کړم مینه
 نه دې په وینه سوال جواب سا ته را ځینه
 نه لیونی شوم نه مې زړه صبر کوینه
 تش لیونی شوم چې مې او بڼکې په رخ ځینه
 سیالی زما دی دغه دواړې نه کوینه
 چې په زخمي زړه مې جوړه کیردي لاسونه
 تا و کړی غشي مې دیا ر خور لی دینه
 زه غنم رنگه یم ځوانان رنځور ومه
 په تشه خوله نارې وهم چې سین یمه
 زه نیز و وړې ابا سین اړوړې یمه

نه مې امید ستا دو صال شته
 نه مې خوک وو نه مې پکار شو
 نه مې خوک و ونه مې پکار شو
 نه مې خوک و ونه مې پکار شو
 نه مې دلدار شته نه مې یا رشته
 نه مې دیدن شو نه مې صبر
 نه مې دیدن شي نه مې صبر
 نه مې دېوان نه مې پریان شته
 نه مې خپل حال چاته بیان کړ
 نه مې سلام یا رته قبلیري
 نه مې سرغوخ نه مې لاس مات دی
 نه مې غمخور شته نه مې یار شته
 نه مې وصال دآستا نصیب شه
 نهر نهر به درته گر خم
 نه مې هیر پرې د زړه سره
 نه یې په خوب کې چپرې وینم
 نه یاري کوم نه مې مطلب دی
 نیستی کچکول په لاس کې را که
 نیستی د خدای له لوری راغله
 نیستی پیغور نه ده جا نا نه

نه مې طاقت شی چې زړه صبر در نه کړمه
 پر یکتنها صورت زما را غله غمو نه
 دغم ناری مې له خولې ځي له سلکه ځمه
 دونه پا نه و م گرنگ ته و لوید مه
 نه مې غمخور شته چې همراز راسره شینه
 جا نا نه ته چا ورکړه د صبر تاويز و نه
 په غم لړلې یا را نې سترې دې کړمه
 د یار بیلتون دی ما کاوا که گرزوینه
 نه رانه چاو کړه د خوږ زړگی پوښتنه
 نه مې د مرگ نیټه پوره ده چې مرشمه
 په روغه ستا له سینې څنگه توبه کړمه
 نه مې همراز شته چې د مساز راسره شینه
 نه دې د هجر په ا ورو سوله مینه
 په بیګا نی خوند به دې عمر تېرومه
 که داسمان ترستور و ډیر تیر شي کلونه
 نه یې په وینه سوال خواب راته راځینه
 زموږ د یوال پورې شامه مېره مینه
 بیلتون کوڅه په کوڅه ځي سپی خبر وینه
 لالی په ما سنت کوی چې خوار دې کړمه
 زه به چرګ بانګ سپېڅنه ستاد پاره کړمه

نیستی مې غبرگ خانگونه پرې کړه
 نیستی خو راغله ناچاري شوه
 نېشتر په لاس مخې ته راغله
 نیکی برباد گناه لازم شوه
 نیکی د هیچا نه هیر یږي
 نیکی کوهښه به بیا سوسی
 نیلی یې سوم و هې شنهیري
 نیلی دې لنډ په کوڅه راغی
 نیمزالي روتنه دې ډوډی شه
 نیمه شپه وه په خوب ویده وم
 نیمه شپه تېره شوه رانغی
 نیمه شپه تیره شو ه رانه غلی

خود هستی خانگونه کرم قیامت به وینه
 جانان پیغو راوس را کوی اخلی لاسونه
 زما دزړه نېلې جانان پرې کړی دینه
 جانانه ما ستا سره کوم بد کړي دینه
 بی له هغونه چې په ذات کم اصل وینه
 ښه که په سین کې لاهو کیږي نه یې وړینه
 یار مې په دزو کې ایساردی رابه شینه
 د زړه مې شرک شو چې یار بیا په سفر خینه
 تابه په سرومنگو لوسوک و ر کړی وینه
 کوم خوانیمرگ تپې ویشتي وینې یې کړمه
 دکت بازو راته سړی سړی کیدنه
 په نیما یې پا لنگ مې اور ولگیدنه

وار به دې تېر شي زېړه گله
وار به دې تېر شي لونگينه
وار به دې تېر شي زېړه گله
وار خطا مه اوسه جا نانه
وار خطا مه شي جا نانه
واک دخولگي به يار ته ورکړم
واوري وريري زړه سې لويږي
وارد را مداد د پگړۍ تير شو
وار سې د تورو زلفو تېر شو
وار و فرصت عنقا سر غه دی
واړه تاثير د زما نسي دی
واړه دروغ دي ر بښتيا نه دی
والله با الله که به خوله درکړم

چېرې به بيا پسرلي سپري زېړه گلونه (۱)
تل به دې نه وي دسينې په سر تا لونه
بيا به بلبل په وير ارمان فر يا د کوينه
دو اړ خطا پر خای دې زه ولاړه يم
ايستلي توره دی په سر ولاړه يم
چې په سفر کې بيا ونه کړي ارمانونه
چې خوږ اشنا به سې په کومه ځمکه ځينه
نور سوندان دې پگړۍ نه پسر وینه
اوس سې په تورو زلفونه نښلي بازونه
عقادې نښتي دی په دام اوس درخت ځمه (۲)
ځکه سې يا ر په ساعت دوې ژبې لرینه
بې له مجنون چې څوک دعوه د عشق کوينه
خود وطن د دښمن رانه وړې سر ونه

(۱) (م-س) په نسخه کې د (به) په ځای (چې) د (پسر لي) په ځای (سپر لي) او د (سپري) په ځای (سپني) راغلي دي.

(۲) د (م-س) په نسخه کې د (ځمه) په ځای (ځينه) دی.

والله بالله که به خوله در کړم
 والله بالله که به دې پر پر دم
 والی د غور پېز و ان د پوزې
 واله بالله خو که د پر پر دم
 والی د غور ا میل د غارې
 واوره دیار څخه سې واوره
 وېلته نه ته سې سلام دی
 و تاته چا ویل مین شه
 وتلی روح سې تن کې راغی
 وجود سې ټول دې دې شو
 وجود سې ټول په خاورو پټ کړی
 وجود گانې غم سی غوايي دی
 وجود سې ټول له اغزو ډک شو
 وخت د بهار و طن گلز اردی
 وخت د سپر لي کې جانان راغلو
 وخت د سپر لي گلان سمسو رشو
 وخت د ساسختن شی ، شوم د م شې
 وخت د سا زیگر د ی بشپړې مه کړه
 وختینی مینه دې اوس نه شته
 ودې لیدم چې تېس سې در کړ
 و دې لیدم چې تېک سی در که
 ودې ویشتم پور ته دې نه کړم
 ودې ویشتم و غه دې نه کړم
 ودې ویشتم پور ته دې نه کړم

په سر نه دې سته د مسری تورې و ارونه
 خودې په سپینه غاړه تاو نه کړم لاسونه
 دواړه خو څیړی تاته کړي اشارتونه
 خودی د سپینې غاړې تاو نه کړم سپینه
 پیز و ان د پوزې راته کړي اشارتونه
 نن سې گیله ده سبا جنگ د سر ه کړه
 مادی د خپل اشنا نه نه جدا کوی نه
 پر سپینه ږیره دې پر مخ او بشکې را ځینه
 په نیم نگاه چې سې جانان و کړه پوښتنه
 چاد لستونو په سور و و هلی یمه
 چې جانان نه شته سترگې چاته و اړوسه
 بېلتون جبه او بشکې سی تیل دسترگو ځینه
 بیابه کم اصل گل ته نه وروړم لاسونه
 پر ما انگار دی چې له یاره جلا یمه
 دقد مو نویې د لو نگو بوی را ځینه
 جینو ترې جوړ کړل په دربار کې امیلونه
 په ما د یاد لوري غم ژړا کومه
 ته به د مینې بشپړې کړې رښتیا به شینه
 لکه دې بېلېله شور به دې کاو نه
 ته سې مین کړې زه قراره کښېناستمه
 یوسی مین کړی بل سی ورک کړې له وطنه
 خلک ویشتلې سر غه خپل پور ته کوی نه
 څو ک چې ویشتل که دا رسم ورسره وړینه
 خلک ویشتلې سر غی زړ پور ته کوی نه

اورددوزخ به ترې ته یخ وي
 ورته د زړه برجونه تهنګ کړه
 وربل ز ما دې چې پاچا دی
 ورله سزا ورکړې خاونده
 وربل دې بیا په کوچو غور کړ
 وربل دې ونيو لوو ريځو
 اور دې را پورې که ته لارې
 ورځ به په ما تور ه تیاره کړي
 ورځ په قیامت به یې مخ تور وي
 ورځ به په ما تپه تیاره کړي
 ورځ په عاشقو تو ره شپه شي
 ورځ داختر ده نورڅه نه دي
 ورځ د حساب شته دی غمازه
 ورځه ورځه مخ ته دې بنه شه
 ورځه ورځه په مخ دې نښه شه
 ورځه ورځه تردکن تېر شه
 ورځه ورځه تردکن تېر شه
 ورځه ورځه له سلکه ورک شه
 ورځه ورځه بنه بی خوندي کړم
 ورځه ورځه په کار مې نه یې
 ورشه بې غم اشنا ته وایه
 ورشه په زوره ورته وایه

که چا انگارد بيلتانه لیدلی وینسه
 سبا خیالي او ربل ته توپی خېژ وینسه
 ستا په وربل دغڼو جالې جوړې دینسه
 په مظلومانو چې کوي مدام ظلمونه
 لکه دورین د پرنګې بریښنا کوبینه
 په سپینګی مخ باندي دې اوري بارانونه
 چې خوراځې زه به د خاورو ډېری یمه
 چې لیلی بیا په رنجو سترګې تور وینه (۱)
 چې د قلم په شانې د وې ژبې لرینه
 چې په کجلو لیلی سترګې تور وینه
 چې په نسیم باندي پریشاني زلفې شینه
 په سره جوړه کې راته شنه د خدا شینه
 په ما غریب باندي دې کړي دي ظلمونه
 ما ته ګرې په ګرې مه وایه چې ځمه
 پیر خوسې نه یې چې جنلې در پسې وړمه
 پیر خوسې نه یې چې بانلې در پسې وړمه
 زه پر مخ تورې زلفې تالره ساتمه
 چې نور دې نه وینم کاره د پګړی ولونه
 داشربتي شونلې سې تاجې پښلی دینه
 دوسره سین در باندي نه یم چې سر شمه
 په غم کې ډوب اشنادي ډېر ډېر یادوینه
 هلکک سین دی خون به یې ستا په غاړه شینه

(۱) په (دم) کې د (به) په ځای (یې) اود کړي په ځای کړه، په دویمه سترګې کې د (لیلی بیا) په ځای
 (شاه لیلی) را غلی.

و ر شه خبر يې را ته را وړه
 و ر شه خبر مې و ر ته يوسه
 و ر شه بې غو ره يا رته وايه
 و ر شه خپه جانان ته وايه
 و ر شه ديا ر خبر دې واخله
 و ر شه ديا ر خبر دې واخله
 و ر شه ديا ر خبر دې واخله
 و ر شه له يا ره مې حال و اخلي
 و ر شه له بلخه دنيا را وړه
 و ر شه له كوره با لبت را وړه
 و ر شه په ز و ره و ر ته وايه
 و ر شي په موري يې زيری و كړی
 و ر شي عجانان را ته خبر كړی
 و ر ك شي بېلتونه مخ دی تور شه
 و ر ك شي بېلتونه غم زر غونه
 و ر ك شي بېلتونه غم زر غونه
 و ر ك شي بېلتونه غم زر غونه
 و ر نيمكښو كه سينه را كه
 و ر ك شي زما بده نصيبه
 و ر كه ياري و ر ك يې بېلتون كړې
 و ر كه شه خو كه و ر ك يې نوم شه
 و ر و ر خو مې شته بې و ر و ر نه يم

چې مې جانان ناستی د چاسره كوينه
 ملهم د سرو شونډو و ر واستوه چې مړينه
 مړ هم د سرو شونډو، راواستوه چې مړمه
 يار دې دستاله غمه ډېر ژر لې دینه (۱)
 چې بې ديدنه دې ساته ليو نې شونه
 په ډيران ناست دی پرسرخاو ري بادوينه
 په غرمو پروت دی له مخولې وينې غورزوينه
 پر لاري ناست دی پرسرخاو ري بادوينه
 په كور نې دنيا مې پلار نه در كوينه
 مړوند مې خپل دی نور يې نه در لاندې ږدمه
 هلك مين دی اوس به و ر ك دملكه شينه
 كم عقلمو ر دې له ياري اخلي لاسونه
 د بېلتانه به سفر هم پا تي به شينه
 شار شوباغونه ر ژوي سمسور گلونه
 سوي داغونه را كوېستي دې كړمه
 دعا شقانو په زړه ږدي سوي داغونه
 سمسور گلونه ر ژوی شار شو باغونه
 مړ دې لولي ده چې را نه شي مينه
 چې گل كړمه مالكونه دي ترې تو لومه
 اول ماو ر ك كړې چې په تا مينيدمه
 زلمي ترې اخلي پالنك كور له راليرينه (۲)
 كه مې ننگ نه ساتی خپل و ر و ر به مې ساتينه

(۱) په (ت-ژ) كې د (خپه) په (خاي) (بې غم) اود (ډېر ژر لې دينه) په (خاي) (تل په ژر اوينه) راغلي.
 (۲) په خاني خيلو كې د مقبرې نوم دی چې د بادامو باغچې په نوم هم ياده شوې ده.

خوړيې په توره لاسوهی ورسره ځینه
 ماو ادهنه کړې تربور هم دا کازوی دی سینه
 داد کونداغ ځونډي دې خوړجوړ کړي دینه
 اوس را ته نیسی د کوڅو نري بندونه
 د زني سرسي د پوا له وسولاونه
 لکه د کورد زیلی هر بوټي له ځینه
 خیر اوړی ءخدای مووېښه دلو ېې سرمه
 خوړيې چاره په بابتوهي ورسره ځینه
 په نیمه شپه مې غمازا ن ازاروا ینه
 بارخوډې گل کجک دې وښتی غوزوینه
 که په تحقیق گورمه ځان زه به ته یمه
 زما په زړه باندي دې وکړل کوزارونه
 زه بندیوانه اشنا ستاد غاړې یمه
 په لاس به درشي سرې منې پاسته سرو نه
 دحسن وېش دې محبت راتو یو ینه
 نوره مې څله کړوې په سره اوړونه
 مو رته دې وایه چې په لور دې مین یمه
 خړې جاسې لا گیلنو خوړ لیدینه
 په جارناړ کې کړه چې مین در باندي یمه
 اوس را ته وایې زما ومنه سو الو نه
 په هغه گل چې نازېدې د نور و شونه
 وړوکی یار سړی دېر مه غور وینه
 زما ازار دې دریا رپه غاړه شینه
 لکه لړم به دیوالو خولي لگوینه

وړوړيې غزاله راو نیږي
 وړوړسي وړوړ تربور پسرول دی
 وړوړه تر تور ټوپک دې جار شم
 وړکوټی مایه یاری پوه کړې
 وړکه دکور کلي یاري کې
 وړکه دخو ښویا رانه شوه
 وړله چې راشي او ازو کړه
 وړوړيې غزاله په غورځنگ ځي
 وړونه د سرگ په خوب ویده دي
 وړو ځي لیندی بانه دې غشي
 وړوړ د مخ زما همای دی
 وړو ځي لیندی بانه دې غشي
 وړو د غاړې بند یوانه
 وړاندي سینې ته لاس را تېر کړه
 وړانگو پلو مخې ته و نیو
 وړو کې وازگې مې او به شوې
 وړو کې نه یې چې شر سپرې
 وړو کې ته سپینې جاسې وکه
 وړو کې نه یې چې شرمیري
 وړو کې مایه یاری پوه کړې
 وړو کې صبر دې په خدای شه
 وړو کې یارد چا مېر مه کړې
 وړه دې وړ کړم لویه نه شوم
 وړه نجلۍ په یاري پوه شوه

وړه نجلۍ چې شوئدې سرې کړې
 وړه جلۍ دواۍ ته خيژي
 وړه نجلۍ سلا لې سترگې
 وړه وړه شې او په مښه شې
 وړه وړه شې لويه مښه شې
 وړې لبلو بڼا يسته سهار دۍ
 وړکۍ پر وسر کال ژوند ي وو
 وړې نجلۍ ياري شروع کړه
 وس مې په هېچا نه رسيږي
 و سوداگره بختو ره
 وښي بنگرې د د نيا دود دۍ
 وصال به خوند د رله درنه کا
 وصال به نه سبا پاچا شي
 وصال له مخه کله دې بسار که
 وصال پاچا شوتخت ته خيژي
 وصال جنت بېلتون دوزخ دۍ
 وصال د برف په شان تېريږي
 وصال د هجر به دې يوشمې
 وصال د هجر به دې هېر شي
 وصال مې کوچ کړي روانيږي
 وصال مې ستا آب حیات دۍ
 وطن آرامه ارامې شوه
 وطن مې يا رلکه دگل دۍ

لکه دډاگ ريدې چې وسپري گلونه
 د پېغمبر امت يې ټول په ژړا شونه
 دې تور پيکۍ يې په ما او رو لگا ونه
 ته لا وړه يې په يا روا يې سلامونه
 ترلوئيدو پورې به وران کړې مالتونه
 شمال لگيږي نرۍ پانې خوځوينه
 سربې وړ کړي تورو خاور ته څنگونه
 ځکه زېږۍ تېې په اوړي مڼي کړينه
 ظلم پر خپل زړگوټي کړم بدرنگه شومه
 چې سلغلرې خرخوې شماری خالونه
 زه له نيستمې اشنانه، نه غواړم دودونه
 خو د هجران په لمبو وريت نه شې مينه
 په بېلتانه پسې به و باسي فوځونه
 اوس خونو بت د بېلتانه راغی مينه
 بېلتون زينه ورتنه د شگوجوړ وينه
 زه ددو زخ سختۍ جنت له تېر ومښه
 بېلتون د عمره سره وکړه قسمونه
 که هستي ورکه کې په ياردې هستۍ شينه
 که په تحقيق دې ځانته وگوړې مينه
 ځکه نوبت د بېلتانه راغی مينه
 تور تم د هجر يې تل پټ رانه ساتينه
 چې پښتنو ځلمبو کښېښودل سر ونه
 زه يې بلبل دگل په بوټۍ چغار کومه

وطن به پر پر دم تی به لارشم
 وطن به پر پر دم ترې به لارشم
 وطن به ټول په وینورنگ کړم
 وطن به ستا د تسمه پر پر دم
 وطن به ستاله لاسه پر پر دم
 وطن جنت د اگ یې گلو نه
 وطن خوتا ظالمې خو ارکړ
 وطن خوستا دی پکې اوسه
 وطن خوتا رنګ کړ و سلالې
 وطن د زېر و گلو باغ دی
 وطن دې ستا الله نصیب کړي
 وطن دې ستا الله نصیب کړي
 وطن دې پېل وطن سې پېل دی
 وطن دې ټول په شغلو و اخیست
 وطن د شاتونه شیرین دی
 وطن د یار په سترگو خوړدی
 وطن دې ستا وي په کې اوسه
 وطن دې ستا وي ته پرې اوسه
 وطن زما د تن جاسه ده
 وطن زما زه د وطن یم
 وطن زما کله هیر یږي
 وطن زما نسه پاتې کیږي
 وطن زما زه د وطن یم

غم پر یښو د ای نه شمه سم را سره ځینه
 نصیب پرې ښوای نه شمه سم را سره ځینه
 که د زخمې زړگي نه پورته کړم لاسونه
 چې ستا د حسن دو ران تیر شي را به شمه
 چې دې د حسن دو ران تېر شي را به شمه
 زه کم نصیبه مسافره ترینه ځمکه
 چې په باسو را ښکاروي سپین سړ وندونه
 سو ږه زاغان د بل وطن یو زړه خو نه
 په سرو لاسو چې گرزیدی پر لور باسونه
 ما کبرجنې ورته شاه کړه اوس ترې ځمه
 دادی تکت ا خمله تو رد کن ته ځمه
 زه مسافر د بل وطن سبا به ځمکه
 دعا سلام دې را لېږه چې څوک را ځینه
 چې د سرو تیک دې پاس اور بل ته خپژاونه
 ما د نېستۍ له لاسه پرې ښو تر پنه ځمه
 چې یار یې نه وي څه وطن څه یې وطنه
 سو د مسافر د بل وطن سبا به ځمکه
 ستا د ښایست بهار چې تېر شي را به شمه
 د تن جامه به لکه گل غونډې ساتمه
 ما د وطن په ننگ همیش کړي جنگونه
 زما جانان چې پکې ایښی قدسونښه
 لکه مرغی په د کوشپې ورته کومه
 پلټ قدم پرې د دښمن کله پر پر دم

وطن زما زه د وطن یسم
 وطن زما د پلار باغچه ده
 وطن زما بڼه پر ده پوښ دی
 وطن کشمیر خدای پرې امیر کړم
 وطن کشمیر دی نه پر یښود شي
 وطن کشمیر زه په کې بند یم
 وطن له ژر راشه جانا نه
 وطن له ما نه پاتې کیږي
 وطن له سوړو پلاره گران دی
 وطن مې پې دی د سرو گلو
 وطن مې تاته در سیراث کړ
 وطن مې ستاله لاسه پرېښود
 وطن مې ستا دغمه پرېښود
 وطن یو داسې ټینگ اشنا دی
 وطنه زه یوازې نه یم
 وطنه زه در ته دعا کړم
 وطنه تاسره وعده کړم
 وطنه تانه قربا نیږم
 وطنه زېږی مې در باندي
 وطنه ستا په سینه سست یم
 وطن کشمیر زه یې امیر وم
 وطنه وران راسلو سیرې

زه به یې د مټوپه طاقت آبادوسمه
 چې بڼې خوږې خوږې سپوې و رځنې خورمه
 نو رې ښایسته چې را کوي پټه به یمه
 نیستی فقیر کړم په ژړا به ځنې ځمه
 ما د جازان د پاره پرېښود دې وطنه
 داد ځوانی عمر په بند کې تیروسمه
 د بېلو شویو پر زړو ډیر دي ارمانونه
 په ناکاسی لکه مرغی ترې والو تمه
 ژوندی د پلار سړی به ځمکې له ورځمه
 زه یې بلبل د گل پر بڼ نارې وهمه
 په سیراڼي مېنو مې ته کره گلو نسه
 خلک به وایې د نیستی له لاسه ځینه
 خلکو ته وایم چې نیستی اخېستی یمه
 که زه یې پرېږدم دی مې نه پرېږدي مینه
 ستا په سر هر یو شازلمی غېرت کوینه
 رب دې په تالري تر عمره بهار ونسه
 که په تاجنگ شوزه به سخ کې ور له ځمه
 اوسه لمن کې دې تا زه تا زه گلسونه
 ټول پښتانه دې په ناسه سر ور کوینه
 که ستا په سینه مې سرځي لو بې پرې کړمه
 نیستی فقیر کړم د رپه در غواړم خپرونه
 نه دیا رغېشته نه یې بوی را له را ځینه

وطن له سو رو پلاره خو ږدی
 و عده خلاف جانان را نه غی
 و عده دې کېښوده را نه غلې
 و عده دې لنډه وه او ږ ده شوه
 و فادې لرې کړه جانانسه
 و لاړ شه په پو رې خوا کې کېښپنه
 ته و لاړ ږ ږ ه را جار ږ ږ ه
 و لاړه اوسه چې دې گورم
 و لاړه یم لاړه بښه نه شم
 و لښه و لښه تپې و لښه
 و لاړه یم لاړه بښه نه شم
 و لاړه یم لاړې دې گورم
 و لاړ یدای نه شم عالمه
 و لوی دریاب ته دې لاهو کړم
 ولې به تو رد کن ته نه ځې
 ولې به زه ور پسي نه سرم
 ولې به نه ژاړم عالمه
 ولې به نه ژاړم عالمه
 ولې به نه ژاړم عالمه
 ولې به نه ژاړم عالمه
 ولې به نه ژاړم عالمه
 ولې به نه ژاړم عالمه
 ولې به نه ژاړم عالمه
 ولې به نه ژاړم عالمه

جانانه د رې و اړه پر ږ دم تاسره ځمه
 و عده یوه ورځ ږ دې په کې تېر کاندې کلونه
 و عده خلا فه یاره بیابنه سبا شینه
 میاشتې دې تېرې کړې کلونه دې شمار مه
 غم دې زما دلارې مل کړه چې تل وینه
 د ساز یگر سیوری به در وړی سلا سونه
 لایق سې نه یې یاره خدای در کړې یمه
 چا دې صفت را ته کاوه را غلی یمه
 خودې د زړه په رنځ اخته نه کړم مینه
 څو ک به سین وي د زړه سو د به پرې کوینه
 تابه د زړه په سر زخمی کړم بیابنه ځمه
 کله به را شې چې دې بیادیدن و کړمه
 تاو کړ یو غشو یې په پښو و یشتلې یمه
 لاس دې رانه کړ دماهي خورا ک دې کړمه
 د عاشقا نو سفر تنو رد کن ته وینه
 چې نا رنجي شال یې په سرا و بوت ته ځینه
 اشنا زما له غېږی ځي ماژ رو ینسه
 په سره غرمه سې جانان کلې بار وینه
 یو سې یار بایلو د بل سې یو ږ نومو نسه
 چې سې جانان د بل په ځای کې میشته شونه
 د زړه په سر د غم ښمار چیچلی یمه
 په ز ږ و گلو سې خزان و لگیدنسه

چې کلمه کی یا رسي لویا وهلیونی شومه
 چې په امسون دې د غمازرتلې یمه
 چې په سوسم د خوشالۍ راغله غمونه
 ساتلی یارسي را نه نن سباته ځینه
 پر یارسي خاورې اړوي ولاړیمه
 جانان مې گل د پسرلي خاوروله ځینه
 چې تور وړبل مې وړانوي ژر اړخینه
 په ژېړ وگلو مې خزان و لگید نه
 چې زوړ سپی مې د وصال تمه کوی نه
 وړوکی یار مې لویا وه دبل چاشونه
 گل مې تازه و اوس خزان را سپړې کنه
 چې سورته شا کړي ساته شنه د خندا شینه
 لیلی په سره غره کې کله یې بار وینه
 د پېښور په نیمگزی یې خنې دینه
 وړوکی یار مې لویا وه لیونی شونه
 اوړی په غاړه ماز یگر گو در له ځینه
 د هندو کش ترو او روسپین لري غاښونه (۱)
 تور یې وړبل مې د گل با ر خولالونه

ولې به نه ژاړم عالمه
 وای به نه ژاړم جانانه
 ولې به نه ژاړم عالمه
 ولې به نه ژاړم عالمه
 ولې به نه ژاړم عالمه
 ولې به نه ژاړم عالمه
 ولې به نه ژاړم عالمه
 ولې به نه ژاړم تالا شوم
 ولې به نه ژاړم عالمه
 ولې به نه ژاړم تبا شوم
 ولې به زه وړپسې نه سرم
 ولې به زه وړپسې نه سرم
 ولې به زه وړپسې نه سرم
 ولې به زه وړپسې نه سرم
 ولې به زه وړپسې نه سرم
 ولې به زه وړپسې نه سرم
 ولې به زه وړپسې نه سرم
 ولې به زه وړپسې نه سرم

(۱) په (م س) کې (د هند و کش) په ځای (خراسان) راغلی د (زه) په ځای (نه) راغلی.

په (غل) کې لنډی د (م س) په څېر ده یوازې د (لری غاښونه) په ځای (دی سپر وندونه) راغلی دی.

ولې به زه تی نه جا ریرم
ولې به زه ورپسې نه سرم
ولې به زه ورپسې نه سرم
ولې په خیر خیر راته گوړې
ولې دې بد راسره وکړه
ولې دلگیر و لاریې یاره
ولې دلگیر و لاریې یاره
ولې دلگیر و لاریې یاره
ولې دې بد راسره وکړه
ولې دې بد راسره وکړه
ولې دې بد راسره وکړه
ولې دې بد راسره وکړه
ولې دې بد راسره وکړه
ولې دې بله ډېوه سره کړه
ولې دې بله ډېوه سره کړه
ولې دې سر په زنگنو کړ
ولې دې شولې نه کرلې
ولې دې سر په زنگنو کړه
ولې دې شولې نه کرلې
ولې دې مخ پټ کړ و زمانه
ولې دې مینه شو ه اوس کمه

چې شنه منگي لاندې کبره وږه راځینه
زما په سړيې جېلخا نې خوړلې دینه
چې زنگالي شال یې پرسر او بوت ته ځینه
لکه چې نن دې په ماخوار مینه راځینه
مابه همز و لوت ته ویل چې یار لرمه
راشه په سپینه سپینه واچوه لاسونه
خدای به اسمان کړي د دنیا شکل کارونه
دلگیر ه زه یم چې د پلار له کوره ځمه
مادې د نا زگلان په نیا زکرلي وونه
زما په دنیا کې تمه وه چې یار لرمه
ما په نجلتوب کې پرتا ایښی و لاسونه
زه په ځوانانو کې په تاسینه وسمه
چی د قیامت مخ سی په تاتو رکړمینه
پرسو د مینه تېل به ما راوړی وونه
اوس به طوطیان بلبلی گډې وډې شینه
که نازولی مې ساتې د سره ځممه
سړنی کال مې دوا ده و تېسر به شینه
ما په ځوانانو کې خو بن کړی وې مینه
چې جواړی دی را کاوه شنه دې کړمه
اشنا غما زده رته دروغ ویلی دینه
په یاران نه مې چا پښېمانه کړې مینه

ولې له مانه لرې کړځي
ولې سې پر مخی را کاږي
ولې سې مخ ته رڼا نیسی
ولې سې نه وړې باسینه
ولې دا ډېره ډېره ژاړې
وله وله غشی وله
وله په ډک منگي سی وله
وساته مه قهر پر ه تر وړې
ومې لېدې وسه مې نه وه
وهلی خال مخ یې مشال دی
ویشتل کوي طبیبه نه یې
ویشتلې زړه به مې پیوند شي
وینې دتن زما وچیري
وی نه ډار پر م نه شر سېرم
وروستی د بدن را سره وکړه
وخت دخوانی سی نیمه خواشو
ورځه ورځه به لیلی شپه کړه
ورځه ورځه به لیلی شپه کړه
ورځه ورځه مخ ته دی بڼه شه
ورځه ورځه اوس یې واده که
وروحی لیندی با نه دی غشی

مادې د مینې گل په زړه کړلی دینه
په نا زولې خور دې چانیولی یمه
نېستی زما په خوانی او رولگا ونه
تر شو دوسپینه دې پر سر روانه یمه
که سرگی نه وي بیابه وشي دید نو نه
ماداجل په غشی مه وله چې سر مه
په خمارو سترگو سې مه وله مینه
پر تا تېر شوي پر ما اوس را غلی دینه
چې د سوزي لاس دې په غاړه پر یښودنه
پیز وان یې لا د فکر تال رنځور یې کړمه
خوک چې ویشتل کړي ملهم جیب کې گرزوینه
که را ښکاره شي د شازلفې ولونه ولونه
اوبښکې جولی کې ننو اتې گر زومه
د غره په سر نارې و هم چې مین یمه
چی په ارمان قبر ته لاړنه شم مینه
یاربی و فاشو ارمانی به گور ته ځمه
لیلی جوړ کړی دا تلسو بالښتو نه
لیلی جوړ کړی د رېښمنو، بالښتونه
بیا د قیامت په ورځ به وکړ و دیدنونه
دا شر بتي شونډان یې ساز بېښلی دینه
ډیر یې په تاوخوشې کوي زخمی دې کړمه

هاپيل قابل ووسره ورونه
 هاپخو انی مينه دی نه شته
 ها پخو نی مينه دي نه شته
 ها پخوانی مينه دي نه شته
 هجران جهان پر مانو رتم کړ
 هجران جهان په اتو رتم شه
 هجران ظالم را پسې کړخي
 هجران سي زړه قلم قلم کړ
 هرچاته خپل وطن کشمير دی
 هرچاته خپل وطن کشمير دی
 هرچاته خپل وطن کشمير دی
 هر څه په بخت کيږي جانانه

نفس ظالم شو په خپل منځ کې تباشونه
 چی شیرین خان دي غور خواوهر کړ نگو نه
 لکه دمست تنگزي ري شور به دي کاو نه
 يادي زړه تو ردي يادي کلی لمسو ينه
 له بنا يسته مخه دی پورته کړل شالونه
 ياره مشال د جمال پورته که پوند شو نه
 ما د اشنا په زلفو و خوړل تالونه
 ځکه له سترگو نه خو نابراتو يو ينه
 ماته کشمير دی ننګرهار ښکلی ډاکو نه
 ماته کشمير شو دابی نيا زه وطنونه
 ماته کشمير دی دجانان دوطن غرونه
 بخت چې که ټه شي عقل هم کله کو ينه

هر څه چې تېر شي هغه هېر شي
هر ځای چې زما جانان لیدل سی
هر سړی گوته ورته نیسي
هر کله راشې د یار غمه
هر ما زیگر دې روغ اختروي
هر نا پسنده به دی یوسم
هره گړی را باندې غم دی
هره گړی راته په یاد یې
هسې اخرې نیمې شپې شوې
هسې گا لوت په دنیا گر زم
هسې ناڅاپه مې په زړه شوې
هغه اشنا نه اشنا کېږي
هغه اشنا نه اشنا کېږي
هغه اشنا نه څه کپله ده
هغه ساعت به کله راشي
هغه ساعت به کله راشي
هغه ساعت دانتر ورځ ده
هغه ساعت به لوی قیامت وي
هغه دی هیر که دې په یاد دي
هغه دې هیر که دې په یاد دي
هغه دې هیر که په یاد دي
هغه ملا به هم اړسان کړي

کله هیر یږي دا شنا بد پیغور ونه
زه به هغه ځای ته پرسر باندي ورلمحه
دپاچې نوم د عشق کتاب کې درج وینه
که سل مې نورو تابه پاس په تندي ورپه
گودره ! لکه دې صفت هر ځای کومه
په یارانده کې دې شریک نه قبلو مه
جانانه راشه چې یو دم بی غمه شمه
د خدای دی هېره شم چې تابه هېرومه
زما نتملی زړه پر ه شو په چموند مه
زه دا شنا مینې پخوا و ژای یمه
داسې ناڅاپه دې خدای راو له مینه
چې یې د بل په سرونه کړي وي خو بونه
چې سړی ستاوي پښې یې د بل په غیږ کې وینه
چې یو ساعت کې مل اشنا نا اشنا که ینه
چې د جانان سره مې وشی دیدنونه
چې دا شنا په سره بر گودر ته لمحه
چې د څلو رو سترگوو شي دیدنونه
چې زوړ سړی په چته واچوي لاسونه
چې د گډو کی شمال په ده اړولکېدنه
چې تولا روې مادی لاس نیوالی ونه
چې په خرې خادر کې دواړه تاو بدونه
چې زما یار ورته کتاب و غور وینه

هغه ياران چې د پښتانه شول
 هلته به زما پدې قدر پوه شي
 هلته به حال زما معلوم شي
 هاند به غېر درې ندي و کړم
 هلک چې توروي بڼه ښکار يري
 هلک ځانده خو شاليره
 هلک دباغ له لوري راغی
 هلک ځدای دی ځواني سرک کړه
 هلک ځدای که به خوله د رکړم
 هلک ځدای که ته ملا شي
 هلک ځدای دې هلته دل شه
 هلک دې ولي په ژبا کړ
 هلک روغ به لېونی شي
 هلک روغ به لېونی شي
 هلته دی ويل چې ځدای به خير کړي
 هله را درومنه پښی راواخله
 هلک به ولي توره نه کړا
 هلک ته سپینی جا مې ورکړی
 هلک په ځا څه ر و انيره
 هلک په شنو خالو مین دی
 هلک ځانته غره نه شي

حلاو لوته بې بوتام نه پوهېده
 چې سور پالنک درته يو ازې پاتې شينه
 چې دې له قبره و تو کړي سره کلو نه
 چې د مسری توري دې و وينم و ارو نه
 نجلۍ چې تور د شې ښکړي دې خرڅوينه
 سبا مې کله دې ستا انگر لره د رځينه
 د شکر سيب پانده په خوا شونډې څپښينه
 چې په ياری نه پوهېدې رڼه ادې کړه
 پر سردی نه شته د مسری توري و ارو نه
 په کتاب پروت يې يادوي شينکي خالونه
 چې ته به يويې درچا پير به موزيان وينه
 نردر بچي دی ور ښکاره کړه شنه خالونه
 که خماري سترگې په غلادرواړومه
 که د څو کې باز يگری دې ب لندنه
 او س راته وايې چې زه صبر کړه سينه
 سامی تر نیم بدن را غلې خلاصه شومه
 تر نيمايي سور چله زه ور سره ځمه
 توري جامې يې درد کوڅور لې دینه
 کاروان تير يري ته به پاتې شي سينه
 نجونې بدرنگې کړې چې نه وهي خالونه
 که ته چنار يې زه د گلو اښته يم (۱)

هلكه څه نه یر په نخر و څه
 هلكه بد سې اسوخته كسې
 هلكه زده تر یا ری و اوړه
 هلكه گوربه دې تالاشي
 هلكه ستا د زړه د پاره
 هلكه لرې رانه كړ ز
 هلكه لرم چيچلی جاري
 هلكه لوله چی پوهاند شى
 هلكه لوى شې برخوردار شې
 هلكه مین شى وطن پر يودي
 هلكه مین شورنگك يې ژپړشو
 هلكه مین شورنگك يې ژپړشو
 هلكه مین دى رنگك يې زير دى
 هلكه مړې كه پا تې كېرى
 همز ولتيا بنه خورده سیه ده
 همز ولوتل كړىء صحبتونه
 همز ولي ټول را ته پيغوركا
 همز ولي ټولې سى واده كړې
 همز ولولاس موسره وركړىء
 همز ولي مني رانه غواړي
 همز ولي يارد چا سره كړې

په لويو غرو څه چی شملي دې بادۍ مينه
 چې خوله درنه كړم سرور كړزې مينه
 داتوري زلفې بناماران و به دې خو رينه
 زما په تو روزلفو مې و هه لاسونښه
 تلې سى سو زي په غرمو ولاړه يښه
 ستا په يارى كى په انكاهو كړېد مې
 جينى بنامار خورې شنه شي وخاند ينه
 داستا همز و لي ټول پوهان را غلي د ينه
 روزي دپلار شې زه دې تشديدن كومه
 جينى مينه شي منځ پټه كړي و ژاړينه
 موز يې قسم خوري چې زيرى تېې كوينه
 موز يې زيرى ور پرې كوي چې جوړ به شينه
 نه د شپې خوب كانه دورځې روزگارونه
 داسې دستور دى نرى سترگې تورومه
 سورسې سپر ده ماسپوې ته نه پر يود ينه
 په نري كور كې نه دريا شته نه ډولونه
 چې يار سې نه شته عمر خوشي تير و سې
 ما واده مې كړې د ټولې سړي داره يمه
 بيلتون رټلى اشنا بيله سلكه ځينه
 بيگامې شپه وه د خړولو په ټلونه
 همزولى يارد زړگي ولې پرې كوينه

همز و لوننگ را سره و گريء
 همسا په لاس گچکول په غاړه
 همسا گچکول به در ته مات گرم
 هميشه مې ته په زړه کې گر مې
 هلکه هاته دې خداي مل شه
 هلکه نوره يا ري سر کړه
 هلکه وروځه په نخر وځه
 هلک وړوگي جنی غټه
 هلکه هر نا ز به دې يوسم
 هنداره څله مخ ته نيسي
 هندوستانی شه روپي راوړه
 هواد ياردلو ري راغله
 هيڅ مناسب درسره نه دي
 هيڅ مناسب درسره نه و
 هيڅ مناسب درسره نه دي
 هيڅ مې په ويلو زه پوه نکړم
 هيڅ مناسب درسره نه دي
 هيڅ له قيا مته کمه نه ده
 هير به مې نه شي خپله ياره
 هيکل د سربه سينه گڼيږده
 هيکل خو نه دی په نامه دی

څوگي ته خيژم ښکلی يار را کو زومه (۱)
 گندسې په سردی ستا په درنا رې و همه
 غم به دې زيات کړم بيا به وگري ارمانونه
 فکر دې زه له بله فکره وويستم
 چې درخو دارو ترخوله وخیژي دودونه
 په رنگ او ښک پېکي دي ايښی دی لاسونه
 په لويو غرو ځه چې شملي دي بادو هينه
 په زنگانه يې گېڼوي خوله ورگوينه
 په يارانه کې دې شريک نه نېلومه
 زما په محواني دې ياره اوړولکاو نه
 په گورنو روپو مې سورنه درکوينه
 داوسيلو سره يې لږ سون ته تيرومه
 چې په ويدو مې په خولگی وې لاسونه
 چې پخپل درکې دې په گانو وويستم
 چې خوږاشنا دې بينواله دره ځينه
 له تورتيکري لاندې يې وچيچل غاښونه
 چې مې له دره بڼوا شرې مينه
 دجدايي ورځ که هرچا ليدلې وينه
 که داسمان ترستور وډير تير شي گلو نه (۲)
 تياره ماښام به پر مالو رسا زيگر کينه
 بده اوږی ده پرسينه ډدي پرهارونه

(۱) په : (د-س) گې د (سره) په ځای (باندي) (خيژم) په ځای (خيژي) ، (ښکلی) په ځای
 (سیرگيا) او د (راکو زومه) په ځای (کو زوينه) راغلي.
 (۲) په س گي د (خپله ياره) په ځای د (زړه سره) راغلي .

ی

یابه ارمان د رپسې وگم
 یابه دنیا گېسم ژوندون گرم
 یابه زما قسمت خراب وي
 یابه دې زلفې گمر بند گرم
 یابه زما بدې طالع وي
 یابه مې دا یاري یاري شي
 یابه مې ستا یاري، یاري شي
 یابه مې ستا وصال نصیب شي
 یاپه سرور غرود معراج دی
 یاپه جهان گې وفا نه شته
 یاپه دنیا گې وفا نه شته
 یاخو دیار سره یو لمخای وای
 یاخو زما پر سترگو گرد دی
 یاخو زما په زړه تیاره ده
 یاخو مې خپل اشنا نصیب گړې

یابه په چیغو را پسې ژاړې مینه
 یابه دسر وخنګ گې خاورو لاندې شمه
 یابه دا ټولې یارانې همدا سې وینه
 یابه زما په وینو ووهې خالونه
 یابه د ټولو معشوقود غه حال وینه
 یابه مې سر د غر غرې شمال وینه
 یابه مې سر د سپینو تو روسر ه مینه
 یابه مې سر په سر د دارتالی وینه
 یاستاد وصل غو پر ما وشه مینه
 یابې وفا جانان زما په برخه شونه
 یابې وفا جانان زما ورسیدنه
 یاخو مې نه وای په زخمی زړه گې داغونه
 یاپه تمامه دنیا پر یو تل گر دونه
 یا د تمامې دنیا سره دي مشالونه
 یامې دمرگ په لورې پر یو دی چې ور محمد

يا خوسې خداى سترگې گبرې گبرې
يا خوسې خپل زړگو تې تنگ دى
ياخو مې يا رشه يا بېزارشه
ياخو يوازې په ما غم دى
يا داد م درباب شرنگ دى
يا د خوتن خوش بويه باد دى
يا د خوتن د مشکو بوى دى
يا د خوتن باد راا الوتى
يا د خوتن د مشکو بوى دى
يا د خوتن د مشکو بوى دى
يا د شمشاد خوږې ورسې دي
يا د پد يا سين دى په قران كسې
يا د جانان د مخ رناده
يا د دې له تانه وفا دار دى
يا د لاله پر مخ شبنم دى
يا د لاله گل شبنم دى
يا د واره رباب شرنگاده
يا د وړې جلى خنداده
يا دې په خو له كې كشمالى دى
يا دې د زلفو خو شپويى ده
يا دې د زلفو خو شپويى ده

ياسې جانان سترگې گبرې نيولې دينه
ياخو تمامه د نيا تنگه ده مينه
ياسې بېزارشه چې په پښودې گرزومه
يا په تمام جهان بليري سره اورونه
يا دورې د رخو د نازخند راځينه
يا غنبري زلفې مې يا سپر لې دينه
يا غنبري زلفې ليلا سپر لې دينه
يا غنبري زلفې جانان سپر لې دينه
يا دې شمال د تورو زلفو دى راځينه (۱)
يا دې د عطر و په چينه لمبلي دينه
يا د نجلۍ د خنډو بوى مزه كوينه
تول امتيان به يې د جنت كوي سيلونه
يا په اسمان كې مشتري بر پښنا كوينه
د زړگۍ خواكې ورسره خبرې كړمه
يا يې پرسره بارخوځولې راغلې دينه
يا دې د مخ په ستارو ځولې راځينه
يا د پترو سپر من په شرنگ يار له راځينه
يا د مومندود سر پوښو د زې دينه
يا دې د عطر و په او بو لمبلي دينه
يا دې د عطر و په چينه لمبلي دينه
يا د تاتار په مشکو گله شو چپا وونه

(۱) په (دم) كې د (راځينه) پر ځاى (مينه) راغلې ده.

(۲) په (دم) كې د (شو) پر ځاى (شول) راغلې دي.

یادې لبان را ته انعام کړه
 یادې له خانه شونډې سرې دي
 یادې له خایه شونډې سرې دي
 یادې د خانه شونډې سرې دي
 یادې لره چې هېر دې نه شي
 یار چې زما په څنگ کې ناستوی
 یار خومې ځی نه پاتې کیږي
 یار خومې له زړه تپه کی یم
 یار خومې شته بې یاره نه یم
 یار مسافر ځي تو بڼه غواړي
 یار سر کاري ډاگونه بند شول
 یاشیر عالمه ترس پرې وکړه
 یاقوت دسترگو زما قوت دی
 یاقوت یاقوت د زړه پیدا که
 یاله اټکه زانې را غلې
 یالیوني را پورې خا ندي
 یامخا مخ دیواله پر یو ځی
 یاسې پخپله سینه خو بن یسې
 یاسې ته غوته د گریوان که
 یاسې خوله واخله یاسې پر یرده
 یادهې د خانه سره خان گره
 یاسې د خانه سره خان گره

یاسې به دار کړه چې له غمه خلاصه شمه
 یا خو دې پان د هندوستان و هني دینه
 یا خو دې پان د هندوستان خه رلي دینه
 یادې زما د زړه کترې خو و لې دینه
 زه دې له د ره بڼو او شرلی یمه
 هغه ساعت په پاچا هی نه ورگوته
 خلکه رخصت ورکړم که زه ورسره یمه
 د پڼو څو گې لگوم خوله ورگوته
 د پیر نگی سره نو گردی را به شینه
 گباب د زړه بادام د سترگو ورگوته
 یا بې و فاشنا کاغذ نه را لیوینه
 دما مونی نوې ځوانی خاورې به شینه
 ځکه همیش یې له دوو سترگو وروته
 یاقوت دسترگه زما زړه ضعیفه وینه
 یاپه تمولی د بجا یستوولگېده
 یاروغو خلکو ته الله لیونی گرسه
 تانه پناه دي تو رې سترگې سره لاسونه
 یاسې پېر زوپه تو رو خاورو یې سینه
 یاسې او بې که چې دې تاو له غاړې یمه (۱)
 له مو ره پته په بانه را غلې یمه
 یاسې د خاورو په لور ولېره چې یمه
 یاسې سور شال گره چې پر زلفو دې پروت یمه

په (ذپ) کې (له غاړې) پر ځای (سری) را غلی ده.

او په اوله سری کې د (غوته) پر ځای په (ذپ) کې (غوته) را غلی ده.

یاسې د لځان سره یو لځای کړه
 یاسې د یاره سره یار کړې
 یاسې دوا په سیند تال کړه
 یاسې د بهې لیلی غښتن کړه
 یاسې د یار کوڅې ته به لځی
 یاسې د یار د زلفو بهی دی
 یاسې غوټی د گریوانه کړه
 یاسې مرگی نصیب کړې خدایه
 یاسې نصیب ورسره وکړې
 یاران به بیا سره یاران وي
 یارانولاس په تور وگڼېږدی
 یاران نه مکوه گراړشه
 یاران نه گله پیوند اخلي
 یاران نه هله خوند پیدا کړه
 یاران نه پته بادشا هی ده
 یارمې بز ازد گلکتې دی
 یارمې پا چاد پاسبه راغی
 یارمې پا چادولا یت دی
 یارمې په بنگو لېونی شو
 یارمې په بنگو لېونی شو
 یارمې په خاورو کې زیر پروت دی
 یارمې په دله کې معلوم دی
 یارمې په زیر مازیگر درو می

یاسې د سخط په کفانه و کړه مینه
 یاسې د عمر پانه ژیره کړې چې مرسته
 یا لونگین مې گډه د غاړې مین یمه
 یاسې د عمر پانه ژیره کړې چې مرسته
 یاسې پانسی کړی چې ازا د له غمه شمه
 یا په دگان د عطاری ورو ختمه
 یاسې مندری کړه چې په سچ دې تال و همده
 یادر ورجا نان پخلا کړه چې راځینه
 یاسې په عرش کې پانه زېره کړی چې مرسته
 غما ز کم بخته هسې زړونه بد وینه
 زموږ همېشې دي د حضرت پر دین جنگونه
 بس که چې ما په لخوا نی او رو لگاونه
 چې یو غمخور شي بل سودخور دیاری شینه
 چې کله، کله بیلتون پینه پرې گوینه
 چې څو گډه هوښیار وي په هنر یې تېروینه
 ماله به راوړي د گلدار واسیلو نسه
 داسپینه خوله به سورسات ورله وروړه
 زه سر غلره ددر یاب د غاړې یمه
 خلک به وایې چې داتالیونی گنده
 خلک به وایې بخت یې توردی یاری یې مرینه
 سینه بستر زړه به بالبت ورلاندې بدمه
 پتمکی یې تور لوند یې ماجور کړی دینه
 پر ما ورپرې د سکر و تو بارانونه

یارمې په زړه غڼې را کاږي
 یارمې په ژڼو کې معلوم دی
 یارمې په سمه کې طالب دی
 یارمې په سرو گولیه کې دروي
 یارمې په سره غرمه کې گرځي
 یارمې په سر و باندي بد لېري
 یارمې په سین کې لا هو را غی
 یارمې پر سر و لا سومین دی
 یارمې په سوړپا لنگ و یده و
 یارمې پخپله خوله رخصت کړي
 یارمې په تو کو نه پو هیري
 یارمې په توت کې خو لگي غواړي
 یارمې په تور کې بنا یسته دی
 یارمې په تور دکن کې گل دی
 یارمې په جنگ کې ماتې و کړه
 یارمې په جنگ کې توره و کړه
 یارمې په جنگ کې توره و کړه
 یارمې پر دوو سترگو بندي کی
 یارمې په ډله کې معلوم دی
 یارمې په زین کې را ته کو زشو
 یارمې په ژڼو کې ښکا ره دی
 یارمې په گلو کې ویده دی
 یارمې تپو پک زه یې گولی یم
 یارمې تپوس ناسته د با ز کړي

خلک را کاږي د سجنون په سر لاسونه
 توره لو نگی سره یې گلان تو سېلی دینه
 زما زړگی و رته در و دغاړه ساتینه
 سبا به سر و یې مخ تې څله پتوسه
 کو تره نه یم چې پرې سیوری کړم ځانگونه
 ډېر شو دگان یې په نو تونو بد لوینه
 ماتو تکي کړې چې کړه و ډه و رځمه
 زه به نکر یزې پخپل کور کې شني کومه
 خوله سې ور تپته کړه پېز وان پرې روسې شونه
 د پښېمانی او ښکې سې ځي پر مخ رود و نه
 ساپه خو رو زلفو واهه سر و رشونه
 زه د ښاخو پر سر و رځم خوله ور کومه
 لکه په تور تو پک د سر و زرو چاپونه
 زړه سې بابل دی تور ډکن لره و رځمه
 په بیگانی و ر کړې خوله پښېمانه یمه
 ساته په کور کې جو نه کو ښې سموینه
 ځکه همز و لې را ته کو ښې سموینه
 سترگې دې ووځي چې یې زه بې قدره کړمه
 تور یې پتکي دی لپې لپې تاو یزونه
 د پڼو خو کې لگوم خوله ور کومه
 تو ریې پتکي لنه یې څنې شنه خالو ند
 د سپینې خولې شبنم به زه پرې او رومه
 له لو یو غر و سې اړوي و رکه به شمه
 زه کو رد ليله یې په ناسته خطاشو به

یار مې جو پې پسې دی تللی
 یار مې چاره په سرۍ کیښوه
 یار مې کوچی و کوچ پې و کړ
 یار مې کوچی و کوچ پې و کړ
 یار مې لېر به دتور و غرو دی
 یار مې په غم ډېر خوشحال پری
 یار مې په غره کې بازنیو لی
 یار مې په کت کې خو لگی غواړي
 یار مې په کت کې زخمی راغی
 یار مې داوړ گاډي ته خيژي
 یار مې داوړ گاډي ته خيژي
 یار مې داوړ گاډي ته خيژي
 یار مې دبل په خه اکې وليد
 یار مې دبر کلي میرزادی
 یار مې دپوړې لسمې گل دی
 یار مې دتلو خپلی په پښو کړي
 یار مې دتوت لاندې وېده و
 یار مې دتور و غېلو شپون دی
 یار مې دتوړو په بر یښنا کې
 یار مې دجنگ نه بری راوړ
 یار مې دچین زه دماچین یم
 یار مې دخوست زه دتیرا یم
 یار مې دکوت زه دتیرا یم
 یار مې دځوزو سره کو ده ده

زه خواړه ناسته دکاروان لارې څارمه
 زه دې حلال شم چې جانان خو شحاله شینه
 زه دې شم خواړه په کوچي مینېده
 زه یې خالی دربار ته تل سلام کو سسه
 هرمازیگر راته زیږي گلان راوړینه
 ځکه په اوښو لمن ډکه گرزوسسه
 زه دور یښمو تار په خوله وړله وروړمه
 زه یې دیدن کړم نو رمې نه شته ارمانو نه
 په نارنجی سینه مې اوړول کېدنه
 په ماوړیږي دسکر وټو بارانو نه
 په نارنجي مخ مې سیلاب داوښکو ځینه
 دسر شمله یې دډیلي شمال و هینه
 جاسو مې اوړو اخیست مو رت مې لمبه شونه
 ځکه قلم مې شو انی پټ ورته وروړمه
 لکه شبنم پرې اوړېدم تازه مې کنه
 زرگی مې یردي اوس به واخلې قدسو نه
 لکه بانه پی شرنگېدم راوینو مې کنه
 ماته به راوړي سپینې ژاولې زېرگله نه
 زما سپړند په لاس کې کاک نیولی وونه
 زه ورته مخکې سلاسي ولاړه یمه
 په زرگی سپین یم یار په زړه کې گرزومه
 خدایه خوست وران کړې چې جوړه تیراله ځونه
 ربه کوټ وران کړې چې جوړه تېر اته ځونه
 زه دور یښمو کلاوه پرې ولو یدبه

يارسې د تو رو را په شاشو
 يارسې د جگو غر و کجیر دی
 يارسې د جنگ نه تری را غی
 يارسې د ډاگ گرسو و سو
 يارسې د کوچ نغاره و کړه
 يارسې د زیر و کلو باغ دی
 يارسې د سر و غنمو لوکا
 يارسې د غشو جنگ له لارو
 يارسې د لوړې جنگو زی و
 يارسې د لوړې چلم کبن دی
 يارسې دوچې ژیرې ککل دی
 يارسې دوچې ژیرې گل دی
 يارسې راته ولاړه نه شوم
 يارسې روان دی نه ستیږی
 يارسې زیارت زه یې ملنگه
 يارسې سپر یري روانیږي
 يارسې سپوږمۍ مینه یې لمر دی
 يارسې سردار د قافلې و
 يارسې شهید شو په غزا کې
 يارسې طالب مسخې ته راغی
 يارسې کابل، کابل لړینه
 يارسې کمکو ته مسافر دی

پر برنی وړ کړې خوله پښیمانه یمه
 زه سمل خېله دوړو د کلي یمه (۱)
 شربت د شو نهو به په خوله کې وړ کومه
 خم چې خیمه دتور اور بل پرې ودرمه
 زړگی مې ریر دي چې به اخلې قدسونه
 ټولۍ ټولۍ نجونه راځی ککل بویو وینه
 سپینه خولگی سبا ناری ورته وروړمه
 شتی اوږی ورله دډال پر خای لیرمه
 زسانې وچ کړ سرگی او رور و اچاونه
 دسرې اور به په پیروان ورخیژومه
 نري لښتي به ددیدن ورتېر وسمه
 دخپلو اوښکو زه لښتي ورتېر وسمه
 ربه ساته کړې په غبرگو زنگنه نه
 زه ننوتې ورته خم چې ستون یې کړمه
 خورې ورې زلفې ورتلم پر پرې و تمه
 په نارنجي مخ مې سپېڅلې داوښکو ځینه
 سپوږمۍ د شپې لمرخو په ورځ راسره وینه
 په لارو یده شو ځکه بېرته پاتې شونه
 چې جنازه یې پرښتې جنت ته وړینه
 داسپینه خوله به وایفه ورله وروړمه
 کابل نژدې کړې چې یار شپې لره ورځینه
 داسپینه خوله به زه سوغات ورله لیرمه

یار مې کوچی و کوچ یې و کړه
 یار مې کوچی دی کوچ یې و کړه
 یار مې له ښکې په کوڅه راغی
 یار مې له سانه سر و ردی
 یار مې مدام پر ویا له ناست وي
 یار مې سو رچل ته روانیږي
 یار مې مو رچل کې توره و کړه
 یار مې ولوړ و غرو ته خيژي
 یار مې ورکوټی چلم کښ شو
 یار مې هندو زه مسلمان یم
 یار مې یاري راسره نه کړي
 یار مې یاری نه زیاتي ښه کړه
 یار مې یوسف له ماجداشو
 یار مې دلوری جنغو زی دی
 یار مې دللمې زیږی گل دی
 یار مې ولاړ دی رخصت غواړي
 یار مې هندو زه مسلمان یم
 یار مې هندو زه مسلمان یم
 یار مې ولسی تمو ره نه کا
 یار مې چلم باندي مین دی
 یار مې جهاز کې ښه هو اشو

مایې خالي انگر ته وکړه سلا سونه (۱)
 زه یې خالي سپنې ته تل سلام کوسه
 لکه چار سال بهان په سو مو بازي کړینه
 د ډیره غمه لاس تر زنې ناسته یمه
 طبعه یې نا زکه ده او به یې خوښې دینه
 زه غاړه کی ورتنه په غاړه اچوسه
 همزولې ځکه را ته کوښې سموینه
 دسر شمله یې د سپین غر شمال و هیڼه
 باغ کې ولاړه تمباکو او به کوسه
 دیارد پاره درمسال جار و کوسه
 سبا مې نیت دی چې د صبر سرای له ځمه
 ځکه مې او ښکې په ډار خور اخی رو دونه
 زه زلیخا پیالې د مېر پسي خورسه
 زه پرې و یریرم څو کبه اور ورو اچوینه
 زه به شبنم د سپینې خولې پرې تو یوسه
 زه په سر ځان را غور زوم منع به شینه
 له ډېرې مینې په چوکی ورو ختمه
 دیارد پاره د هندوانو رسم کړسه
 تر نیمایي سنگره زه ورسره ځمه
 په بڅملي گوټو به او رور له ورو رسه
 ماته یې پر یښو دل د ټول جهان غمو نه

(۱) په (ح) کې : (مایې خالي دربار ته) راغلی دی .

په (غ، ل) کې دوهمه سری داسې ده :

(په مالعنت کې پر کوچی مینه شو مه)

یار په دکن و زما یارو
 یار په سفر ځي توبنه غواړي
 یار په یاری کې ضامن غواړي
 یار په یاری کې ضامن غواړي
 یار په یاری کې بې وفا شو
 یار په یاری کې غرض دار دی
 یار ته مې دغه نښه وایه
 یار چې په یار پسې سړ نه شي
 یار چېته کی دیدن رانه کړو
 یار چې په یار پسې ونه سري
 یار چې د یار سره سړ نه شي
 یار خولرم بې یاره نه یسم
 یار دې خوشحال وي په سفر کې
 یار دې له مانه سر وړ کړ
 یار دې مدام خوشحاله اوسي
 یار که یاري راسره نه کړي
 یار سهربان مې ته راغی
 یاري به هله خوند پیدا کې
 یاري خوتا کړه ما خونه کړه
 یاري د تور سړي مزه کا
 یاري د جگې پیغلې خوند کړي

زه د پوې شپې مسافره ډېره یې شومه
 کباب د زړه بادام دسترگو وړکومه
 زه په پردې هیواد کې څوک ضامن لرمه (۱)
 راشه چې خط د غلامی درکړم سینه
 له ما جدا شو یکک تنها ولاړه یمه
 زه بې غرضه په چا څه دخل لرمه
 چې ته ولاړ وې مادي لاس نېولی ونه
 تشه ژړا د چم گا و نه خلک کوینه
 زه نا دیده ورته خمې جارو کومه
 په جدايي کې اوښکې خله تویوینه
 خوشې ژړا د کلي ښځې هم کوینه
 نو رو یارا نو سره تللی را به شینه (۲)
 څه شو که زه یې په هجران لیونی شومه
 د ژبې سره په غیچې دې پرې کومه
 څه شو که زه یې په هجران لیونی شومه
 بې بدو زړه ولې له مانه بدوینه
 چې سې خرگندو رته دخپل زړه کړل داغونه
 چې د گنداو لاری ته دواړه وخیژونه
 چې اوس یې لنډه پریکوي ژړا راځینه
 داسپین سړی لکه سوکړک و ر ژ پدنه
 د پلو لاندې سړی غلی تېر وینه

(۱) په دم کې زه په پردې وطن کې څوک ضامن وړکمه راغلی دی په م کې (هیواد کې)
 په ځای (ولات کې) راغلی دی .

(۲) په (غل) کې د (نور و یارا نو) پر ځای (له خوبانو) راغلی دی .

ياري د جگې پېغلې خوند کړي
 ياري د پېغلې ښه سزه کا
 ياري د تور هلك سزه کا
 ياري د زړه په سينه کيږي
 ياري د زور خبره نه ده
 ياري د سيني توږې واردة
 ياري د سود پر خوا کيږه شوه
 ياري د سيال سړي هنر دی
 ياري د سيال سړي سزه کا
 ياري د سيال سړي هنر دی
 ياري د سيال سړي سزه کا
 ياري د سيال سړي په کار ده
 ياري د سيال سړي سزه که
 ياري د سيال سره سزه کړي
 ياري د سيال سره سزه کا
 ياري د سود پر خوا کيږه شوه
 ياري د شني لښتې گو زار دی
 ياري د کور سالت سزه که
 ياري د نر محلمي سزه کا
 ياري د نر زلمی په کار ده
 ياري د هيچا نه هېر يږي
 ياري د هسکې پېغلې خوند کړي

لکه گنی چې بند په بند سزه کوي نه
 چې په سلا ساته شي په خت خو له در کوي نه
 تور لو نګين دی سرداران يې بويو ينه (۱)
 پېټی خونه دی چې په زوړ يې په شا کړه
 جانان ته وايه چې خوله سمه خو زو ينه
 رب دې جمله مه لمانان ترې وساتينه (۲)
 ياري د دهغو ياري کړي چې سو دي و ينه
 ماد کم اصلو ياري کړه و شر مېدسه
 ما د کم اصل ياري کړه و شر مېدسه
 حانته به گوري ستا به ډېر مدار کوي نه
 حانته به گوري ستا به ډېر مدار کوي نه
 کم اصل ياري بل و شر موي نه
 کم اصل ياري باندې به و اخلي تو ستو نه
 کم اصل ياري که شهزاده وي و رک دی و ينه
 که غوښې يې توی شي تش هلو کي پت پالينه
 ياري د دهغو ياري کړه چې سود من و ينه
 ربه جمله مسلمانان ترې وساتينه
 چې خوک د بل سالت له ځي سپي به يې خورينه
 د انر ښځې په لښکر ساتې گله وينه
 د انر ښځې په ياري ساتې گله وينه
 بې له هغه نه چې په ذات کم اصل و ينه
 چې خو له ترې اخلي دارا تېته شی مينه

(۱) په (د-م) کې: تو رخو لو نګ دی اميران يې بويو يه وينه دی.

(۲) په (د-م) کې رب دې جمله مسلمانان تنې ساتينه راغلی دی.

یاري خو تا پړې کړه لوی مه شي
یاري خو تا کړه ساخو نه کړه
یاري خو تا کړه ساخو نه کړه
یاري خو تا کړه ساخو نه کړه
یاري داسې یا رو نه کړې
یاري دخداي در رسول ښه ده
یاري په تور او سپین کې نه ده
یاري په راشه در شه نه شي
یاري په راشه در شه نه شي
یاري په عقل فکر نه شي
یاري کوم منکره نه یم
یاري کوه مه منع کیږه
یاري دې پټه پا تي مه شه
یاري دې نه کوم ډار ښم
یاري دې وکړه رانه لارې
یاري دې وکړه رانه لارې
یاره اول اخر زه ستا یم
یاره په تشه خدا خو ښ شوې
یارمې په تشه خدا خو ښ شو
یاره په خوب کې را حاضر شه
یاره په داسې اور دې وسوم

که سا پرې کړې وای ژړلی به دې وونه
چې توست راغی اوس پرما کړی میتونه (۱)
اوس یې چې لنه پرې کړې ژړا راځینه
سرتور و لاړ وې تر خیر و دې و ډار شومه
چې خاندي تاته مطلب بل سره کوینه
نورې یاري داو بو و اردی تېر به شینه
چې زړه مین شي سترگې غواړي دېدو نه
خو چې و نه څښکې د سر و شو نه و سر و نه
خو په یوه پا لنگ کې و نه کړی خو بو نه
خو پکې سات نه شي ښکړي دسرو نه و نه
خو چې ازل و هلي نه وي قلمونه
که شینکې خال سې د چرو په خو کوځینه
په تش دیدن به دې څو ک نه حالوینه
رب دې رسوا که چېرې تاوان درباندي شمه
دالري، لري تماشې به دې کسومه
لکه مرغی چې خاله جوړه کړې ترې ځینه
لکه ویشتلې مرغی ځانله ناسته یمه
دونه سې پر یې ده چې رخصت و اخلمینه
که سې خوله در کړه لېونی به شي مینه
که خوله سې و ر کړه لېونی به شي مینه
چې تر غرسې پورې خوشاله و گرځمه
نه یې لوگی شته نه یې تاو چاته ورځینه

(۱) په ذ - پ کې چې بيلتون راغی اوس پرما کړی میتونه راغلي دي .

یاره خاطر دی پر ماگران دی
 یاره خاطر دې پر ماگران دی
 یاره د زړه منډې راو کړه
 یاره! درحم نظر وکړه
 یاره سبق کې سستی مه کړه
 یاره دسر سالو مې زور شو
 یاره د کوچ خبرې مه کړه
 یاره د غم په سیلاب غرق شوم
 یاره ښېر ا به درته وکم
 یاره گيله مې شوه درباندي
 یاره نژدې مې څنگ ته کښېنه
 یاره وطن دې راته پرېښود
 یاره یاري راسره وکړه
 یاره یاري دې کړې نه ده
 یاره یاري دې رسوايي ده
 یو بی و فابل بې پر و ایسی
 یاره یو وار په لار را تېر شه
 یو په مشرق بل په مغرب وي
 یو چې د بل په تومت رنگ وي
 یو خو مسری په وینو سرې دی
 یو خو مسری دمن بس دی
 یو خو مسری سړي ته بس دي
 یو حل دې سپینه سینه را کړی
 یو حل مې بیا ته ولیدلای

ما پر دا سپینه سینه نه پرېښو دلا سونه
 چې مې پر سپینه سینه پرېښوول ستلا سونه
 د بېلتا نه سیلی په مخ اخیستی يم
 سنگ پارس بدن مې خاورې اېرېښه
 نجونو پېغور را کړ چې یار دې ا مې شونه
 اوس مې تری وځي گرگو تېو څنوسرو نه
 که تاویل کوچ دی زه به مخکې تانه ځمه
 خو د وصال جاله راځي هلاک به شمه
 مرگ دې میلمه شه چې ځوانی دې خاورې شینه
 پر نور و خلکو دی اختر پر ماغمو نه
 چې دا خزان و هلی زړه مې نازه شینه
 زه بې کینې در پسې کله گرزو مه
 د بېلتانه دریاب لاهو کړم مې به شمه
 د زلزلې په شان دې ریري اندامونه
 په سره منهدې و ویشتم رسو ادې کړمه
 ځکه زما په حال هر څوک نارې و هینه
 چې د پله خاورې دې رانجه دسترگو کړمه
 چې نصیبونه سره یوشي یو ځای شینه
 هغه بې ننگوی چې پر څنگ ورسره ځینه
 چې عاشقان ورباندې غم غلطوینه
 ډېرې مسری د بې وفا کسانو وینه
 ډېرې مسری د سړی غم زاپه کوینه
 بیا که مې سترگې وینې خوري رضا پرې يم
 بیا مې دخپل زړگي وای وینې خورا کونه

یوخل مې ټا و کړای پو بښنه
یوخل مې ستا دیدن پرې و کړی
یوخل مې ستا شونډې درېښکل کړای
یوخل مې ستا مخ وای کتلاي
یوخل مې ولیدای په سترگو
یوخلې بیا په دې لار راشه
یوخلې بیا په دې لار راشه
یوخلې بیا په دې لار راشه
یوخلې بیا په دې لار راشه
یوخلې بیرته مخ راستون کړه
یوخلې توره لنگی وکړه
یوخلې ته په خندار اغلای
یوخلې ته مې خریدار شوای
یوخل ته مې خبر واخله
یوخلې راشه دل لاسه
یوخلې راشه په خندا شه
یوخلې ستا زمانوم یاد شوای
یوخلې ستا دیدن پرې و کړم
یوخلې غاړه غړی راشه
یوخلې غاړه غټی راشه

بیاسې پو بښنه چاپه ژوندنه کړای مینه (۱)
بیا که مې سترگې چینجې خوري رضا پرې یمه
بیاسې په زړه کې وای د زهرولوی غوړو پونه
بیاسې په سترگو کې گونډه شوای مینه
بیاسې وجود پر دې دینانه وای مینه
پر پخوا نولارو دې پر یوتل گردونه (۲)
زما جانانه چې دې و کړم دې دونه
د سحر باده غرمو مړاوی کړل گلو نه
د قطب باد ه یار به خه ویلي وینه
چې دې په سور سالیو کې و کړم دیدنونه
د سپلني په شان لوگی درېسې یمه
بیا که شری په سر کوي یا ره دې یمه
بیا د رقیب د لاسه مړخو شاله یمه
نور به د خداي په در کې نه کوم سوالونه
بیا که پیغام د سرگ راځي خوشاله یمه
د سپلني په شان لوگی درېسې یمه
زما د زړه په پرهار کشېر ده مله مونه
بیا که جلا وای زما زړه به ډاډه و نه
که بیاسې سترگې سرغان خوري خوشه حال پرې یمه
یوهم زولتیا ده بل سین در باندې یمه
چې د زخمی زړه درته ووايم حالونه

(۱) پد (م) کې (چاپه ملک نه کړی) راغلی دی.

(۲) په (س) کې (په پخوانو پلونو) راغلی دی.

یو ځلې مخ بهر ته راستون کړه
یو ځلې مرگ وی بیا ژوندون وی
یو سې خو تیک څلو رمې خاله
یو خواته ننگ بل خواته مرگ دی
یو ځودې خوله ده غونډه منډه
یو ځودې زما پېکی میرات کړ
یو ځو مې ښای بل مې رسول دی
یو ځو مې خدای زړگو ته خوړین کړ
یو ځو مې دا نصیحت واوره
یو ځو مې د غه سوال قبول کړه
یو ځو مې زړه په غم غلبل دی
یو دې په سترگو کې اثر دی
یو دې دی تیک څلو ردې خاله
یو دې د ذاته شو نډې مړې دي
یو دې د حسن ثانی نه شته
یو دې له حاله خبر را که
یو دې کاته بل مړه کاته دي
یو زخم نه دی چې به جوړ شي
یوسف په شان جانان مې ورک دی
یو غریبي بل عاشقی ده
یو گوټه اوبه منگي نه را کړه
یو کال به نور هم مسافر شم
یو کال به لرې درنه لار شم
یو کال به نوره درته کښېنم

باقي دیدن به د قیامت په ورځ کوونه
چې را معلوم وی دېر دوخپلو نیتونه
اوږی دلاله دپا چا احوال راوړینه
مرگ مې قبول دی بې ننگي نه قبلو مه
بل په سینه دې لو نګین تالی و هینه
بل را ته وایي چې په ورا را سره ځنه
دریم مې ته په زړه نیولی یې مینه
بل مو ز یګي را پسې تګ وهل لاسونه
چې د پخلا د مننه ځان ساته مینه
خوله په سارا که تالاد رپسې یمه
بل مې قسمت په خوب ویده دی نه پاڅینه
بل دې خندا په زړه کې لارې جوړه وینه
هر یو جلا، جلا په ما ور لگوینه
بل ځودې پان دهند وستان و هلي دینه
بل دې اداد ناز حورانې شرموینه
زنګدن سخت دی که بیلتون سخت دی مینه
رډ کاته بڼه دي مړه کاته او ر لگوینه
هزار زخمونه مې په زړه دي و به سړمه
له ربه غواړم دا کرم په شان صبر و نه
دریم مجبوري ده غمازان مې ژړه وینه
دو صال تیری یم ا به بانه کومه
چې ستاد حسن دوران تېر شي رابه شمه
چې دې د حسن دوران تېر شي رابه شمه
زیارت خونه یې چې جنډې به دې ساتمه

یو کال به نوره درته کښینم
 یو دا ختر په سبا راشه
 یوسراوی گل په لار کې پروت وم
 یو دې الله یو سړي سول دی
 یو مې بېنا سترگې ړندې شوې
 یو مې پیزوان بل مې چارگل دی
 یو مې د زړه زخم ناسوړ شو
 یو مې د زړه زخم ناسوړ شو
 یو مې د کلي تومت و اخیست
 یو مې دې سوراو پلار خدای مړه کړي
 یو مې ژوندون هسی برباد شو
 یو مې کتاب زرگی راخوړین کړ
 یو مې کتاب زرگو ته خوړین کی
 یو مې کتاب زرگو ته شین کی
 یو مې له امله رنگ زېږی و
 یو مې نصیب سسافري شوه
 یو مې هغه سړی د بښمن دی
 یو مې تنها په غم کې پروت یم
 یعقوب یې وړی کلکتې ته
 یو واري بابه دې لار راشه
 یو واري بیا په دی لار راشه
 یو واري بیا په دې لار راشه

پیر خوسې نه یې چې جنلې به دې سا تمه
 زه به دروحم تو رې سترگې سره لاسونه
 اشنا په سرو منگو لو جگ کړم تا زه شو
 یو مې قران دی چې پرې یادسلمان یمه
 بل مې اشنا د غم په ډنډ کې غورزوینه
 دلشه دا رو مند روزه په تمه یمه
 بل مې د عمر پانه زیړه و به مرسه
 بل مې د عمر پانه نن خزان و هینه
 بل مې جانان رانه لاس و اخیست نه را ځیند
 د دنیاگی په سړيې خاورې ایرې کړمه
 بل د جانان په سړيې و اخیست ته متونه
 بل مې اشنا له یاری و اخیسته لاسونه
 بل ځوانی سرگه نجلۍ خوله نه را کوینه
 بل مې جانان دیاری و اخیسته لاسونه
 بل مې جانان په لاس کې را کړه زیړگلونه
 بل د اشنا غمونه اور را لگوینه
 چې دې به پاووي ځان به من حسابوینه
 جانان مې نشته چې همراز را سره شینه
 ځکه ځوانان نن ده یون د جنگ لره ځینه (۱)
 ده ها ر باده ! غرمې مړ اوي گلونه
 چې پر ماوړانه دنیا بیا ودانه شینه
 دگلو اښتې په دیدن پسې دې مړه

یو واري بيا په دې لار راشه
 یو واري بيا په دې لار راشه
 یو واري بيا راته وگوړه
 یو واري بيا په دې لار راشه
 یو واري بيا په دې لار راشه
 یو واري بيا په دې لار راشه
 یو واري تينگه غېړه را که
 یو واري تينگه په غېړ کې راشه
 یو واري جوخته سينه را کسره
 یو واري جگه شه خوله را که
 یو واري خال راته ټکاره کسره
 یو واري راشه په خندا شه
 یو واري راشه زما ياره
 یو واري راشه دل آرامه
 یو واري زما په رضا راشه
 یو واري دا ځلې پخلا شه
 یو واري سپينه خولگي را که
 یو واري سمه په غېړ راشه
 یو واري سم په لارې راشه
 یو واري غاړه په غېړ راشه
 یو واري غاړه غېړ راشه

په ساتياري ده چې رڼا را باندې شينه
 د زړه آرامه په ديدن پسې دې مرسته
 چې سې د زړه غمونه واره لرې شينه
 د زړگي سره په ديدن پسې دې مرسته
 چې په ما وړانه دنيا بيا اباده شينه
 په پخوانو پلونو دې پر ټول گر دونه
 بيا دې داداله چاره ور که چې را ځينه
 بېگا سې سر په خوب ليدلې يې مينه
 که ترکان چې خولي تير له ور کوينه
 زه ارمني ستاد خواگي را غلي يم
 په زړه کافرې لېونی در پسې يم
 زما د زړه په پرهار کيړ ده مله مونه
 د سپيانې په دود سې زړه لوگي کوينه
 د زړه له سره سې دوينو ځي رودونه
 بيا به دستا په رضا کې بارو ميه
 بيا سې توبه ده جنگ به نه در سره کړمه
 زه ارمني ستاد خولگي را غلي يم
 شنه په خندا شه د کلو ارمانجن يمه
 چې دې د پله خاورې را نجه دسترگو کړمه (۱)
 خدای بخښنده دی بيا به دواړه و بخښينه
 شنه په خندا شه د کلو ارمانجن يمه

(۱) په (م) کې (چې دې د پله خاورې) پر ځای (د قدم خاورې) را غلي دي.

یو واري غاړه غړی راشه
یو واري لاس په لاس کې را که
یو واري لاس په لاس کې را که
یو وار و لار شه بیارا جا ر شه
یو وار و لار شه بیارا جا ر شه
یو وار مال له په غېر راشه
یو واري زلفې په لاس را که
یو واري تینگه کړه په غېر کې
یو واري سرگ وای بیا ژ وندون وای
یو وار ز ما سلام له راشه
یو ۱۹ رگلاب پر سینه کښېږده
یو وار ملنگ شه پر مارا شه
یو واري مېړه ته چغلي و کړه
یو بېلتا نه پر ها ر پر ها ر کړم
یو بېلتا نه پر ها ر پر ها ر کړم
یو بېلتا نه کړم ژ و بله ، ژ و بله
یو بې کسي بل بې قدری شوه
یو پر و ر کړې مین مه سې
یو خود ې بن را باندي و کړه
یو د ې کمکی پیدا کړم خدایه

بیادي راپر یږده توريالي چې مړسې کینه
دا لاس نیوی به دې تر سرگه یاده مه
دا لاس نیوی به دې تر ډیره یاده مه
تل خو به نه وي ستا ځواني زما خواستونه
په زړه ظالمه کنه خدا ی در کړې یمه
چې دې پر مخ داسمان ستوري و شمېر مه
که بیا سې بند په زلفو بیا یې لار به شمه
بیگاسې مړ په خوب لید ې لیونی شومه
چې ې راټول کړ ای داویشلي میراثونه (۱)
بیابه داستا سلام له کله ې درو لمسه
چې ستا بوی واخلې بیا یې زه نوبو یو مه
د ملنگا نو لاري چا تر لې دینه
پوړه ښځه دې میچن نه پا کونسه
بل غمازان و ر باندي مالگه د وړوینه
بل غمازان را پسې مالگې کړ زوینه
بل سې غما ز پر زخم مالگې د وړوینه
تر بې کسي سې بې قدری ډېر ژړ وینه
سبابه یې سره لاسونه بل در څخه وړینه
بل را ته وایې چې په و را راسر څخه
بل دې مین په کبر جنې جنې کړمه

(۱) په نېپ کې د (بیا ژ وندون وای) پر ځای (بیالیده وای) راغلی دی.

یو یې کمال بل یې جمال دی
یوه اوگی بل سې باو و شو
یوه توت ته اسمان پرې پر یوځه
یوه توت ته اسمانه پر یوځه
یوه جولی راسره وا خلسه
یوه ځولی غم رانه وا خله
یوه روپی دې راته مه شه
یوه روپی دوه تاو یز ونه
یوه دزه ځای پکې نه شته
یوه ښار و یوه بلبلسه
یوه دې خوله ده غونډه منډه
یوه دې وه بله دې و کړه
یوه دې بله و رپسې وي
یوه دې غونډه منډه خوله ده
یوه کوته څلور یې کو نجه
یوه گری د هجران کال شی
یوه کوم بله یاد یسري
یوه سې دا خبره و اوره
یوه نار ه چیغه به و کړم
یوه وعده راسره و کړه
یوه وعده سې د رسره ده
یوه وروستی لنډۍ دې داوي

پر ماه حال دی چې د ځان اشنا یې کړمه
زرگړه توله دې یاری ته جوړه کړمه
چې په غم جن د کبر جن گوسان کوینه
چې ځای په ځای ترې غما زان درلا ندې شینه
زه داشنا غمونو ډېر بې دمه کړم
پر ما اسبا رشو د ملا تېر سې ما توینه
په هر کنده و راته ولاړ یې شیخ بریتونه
روپی سین کړم تاو یزو پسې ورک کړمه (۱)
زړه پېمانه د یار له غمه گرز و سس
یوه لابله زه یې روغ ایونی کړم
بل دې سینې ته زور و ورکړي دینه
دور و ستنی و لی دې و خیره سیخونه
خدا یه ماړه کې عاشقان به دید نونه
بل دې خبرې په کنده تللې دینه
لیلې هوسی شوه اوس نیوی نه را کوینه
کال دو حال دې په ما یو آن شي مینه
خاونده خدایه د زړه نرمې درد کوینه
چې د پخلا د بنمن نه ځان ساته مینه
په هغه ورځ چې داشنا له کلي ځمه (۲)
نورې لنډۍ وماته مه لیکه مینه
نورې لنډۍ و تاته نه لیکم مینه
رب دې ددو و مینو و کړي دید نونه

(۱) په (د-م) کې (تاو یز و رک کړم له وطنه) راغلی دی

(۲) په (پ-ب) کې (یوه په چیغه نار ه به و کړم) راغلی ده

دولتی مطبعہ